[illegible] Rui de Alcaçar [illegible]

[illegible] la presente [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Lamadrid [illegible]

[illegible] Lamadrid [illegible]

[illegible] Vizcarra

Est.ª 190

n.º 78

La mayor de todas
es de la cristiand. V. md.

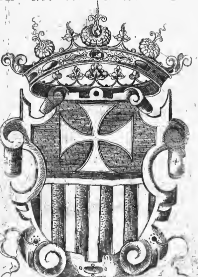
De la mano y plu

La mayor de todas.

De la mano y pluma de

De la mano y plu

REGVLA ET CONSTITVTIONES FRATRVM SACRI ORDINIS BEATÆ MARIÆ DE MERCEDE REDEMPTIONIS CAPTIVORVM.

1 5 8 8

Cornelius Bonar[illegible] excudebat Salmanticæ

M. D. LXXXVIII.

FRATER FRANCI-SCVS A SALAZAR CÆSAR-

auguſtanus, totius Ordinis Redemptorũ Beatæ Mariæ de Mercede, humilis Magiſter Generalis, ac ſeruus: Omnibus et ſingulis dicti Ordinis fratribus, et profeſſoribus ſalutem, et obedientiæ ſpiritũ precatur.

POſtquàm, dilectiſsimi Patres, Ordini & familiæ Redemptorum Beatæ Mariæ de Mercede Generalis Magiſter fui præfectus, decreui ſolicitudinẽ mei officij, meq; ipſum in ſalutem omnium veſtrorũ, quibus præſideo, referre & ordinare. Quocirca maiorũ noſtrorũ leges, ſanctiones, & inſtituta, quæ ab antiquo ſeruata fuêre, ea etiã decreta, quæ hiſce diebus nouè extant, debitè colligere ſtatui: Sicq; regularẽ diſciplinã propagare, & mores omniũ cõſeruorũ meorũ, ad regulæ quã profitemur, & conſtitutionũ principiũ, ac obſeruationẽ deducere. Idcircò Conſtitutiones Ordinis prælo mãdare curaui: ea tamẽ forma, vt ab omnibus præ manibus haberentur: Vt illis quidem perlectis, atq; excogitatis, vitia & errata fratres omnes propul ſarent, vt vel ſic antiquus noſtri Ordinis decor, ſplendor, & mageſtas, omnibus palàm oſtenderetur Cùm igitur hæc animo conceperim, dilectiſsimi Fratres, idq; munus, quod aggreſſus ſum, iudicetur, & vtile valdè eſſe & perneceſſarium fore. Id ſanè reſtat, vt o-

peribus exequamur, quod votis & desiderijs ardẽter concupiuimus. Sic enim procerum, & priscorum patrũ mores, & vestigia sequemur, & Ordo noster splendore & decore fulgẽtissimè coruscabit. Sicq; fiet, vt re uertamur in viam patrum nostrorũ. Quapropter, vt obseruationis cultus, reformationisq; candor, ad cõmune religionis bonũ ordinatũ sincerè obseruetur: tãdẽ animo decreui, vt D. Augustini Regula primùm interpretaretur, deindè etiam, vt difficiliora, quæ in duarum constitutionũ distinctionibus continentur, explicarentur, & aperirentur. In quo etiam opere noua omnia decreta, quæ à Summis Pontificibus Pio PP. V. Gregorio. XIII. & Sixto. V. nobis data sunt, cum singulis eorum ordinationibus fideliter eisdem constitutionibus inserũtur. Statui rursus, vt pariter reponeretur accurata quædam nostræ professionis explicatio: & quantæ perfectionis sit finis in quem noster Ordo est destinatus: quantumq; vinculum nobis accedat ex emissione quarti voti essentialis pro redemptione captiuorũ, & quo pacto tuta cõscientia nemo nostri instituti professor possit etiã ad ordinẽ mendicantiũ trãsire, vt ex cẽrta scientia decernitur à Martino. V. & Calixto. III. summis Pontiff. Postremo verò loco, instructionẽ quandam Officiorũ nostri Ordinis vobis, fratres charissimi, offero: Vitasq; Patrũ & Magistrorum Generaliũ, aliorumq; virorum illustrium qui nos antecesserunt. Faxit Deus, vt hæc omnia iugi meditatione contemplemini, vt spretis mundi blandimentis Deo placeamus, & mundo simus exemplo in ædificationem sacrosanctæ matris Ecclesiæ.

INDEX

INDEX EORVM quæ in Regula & Constitutionibus continentur

Index Constitutionum.

Primæ Distinct. Index.

Quòd

Index secundæ distinctionis.

DE INITIO AC FVNdatione sacri ordinis B. Mariæ de Mercede redemptionis captiuorum.

Vigilantissimo Pastori Fratri Francisco à Salazar, Magistro generali ordinis Redemptorum Beatæ Mariæ de Mercede, sacræ Theologiæ Magistro, suus F. Franciscus çumel Prouincialis Castellæ, Hæc dicit et consecrat.

DEus Pater misericordiarum, & totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, misit filiũ suum dominum nostrũ Iesum Christum sub lege factum, natum ex muliere (vt ait Apost.) vt eos qui sub lege erant redimeret, & pariter eos qui captiui in sinu Abrahæ detinebantur liberaret, & ad cælestia regna reuocaret. Cùm igitur diuina dilectio & inęstimabilis charitas erga homines semper impulerit Deum ipsum, vt iustorum clamorem & sanctorum suspiria libenter exaudiret: nolés hominum scelera & crimina seuerè semper punire: misericordia excitatus Prophetas misit Hieremiam, Isaiam, validè clamantes, vt à via mala sese homines auerterent, & vitia detestarentur. Quia

 dissi-

dissimulat peccata hominum propter pœnitentiam (vt canit Ecclesia)Inter tot igitur Hispaniæ clades,quibus à Barbaris infœlicissimè fuit impetita, potissimùm à Mauris & Sarracenis fuit debellata, & per tot sæcula impio dominio ab inimicis fidei possessa,& hæc causa fuit cur Christiani Hispaniæ degentes vndique septi,& à Barbaris & à Mauris oppressi, miserè vitam transegerint,quibusdam eorum trucidatis,quibusdam verò captiuitate detentis,& vinculis crudeliter ligatis. Hac igitur ætate,cùm vndique pericula,& corporis,& animę crescebant,diuino Deus excitatus amoris ardore,vt populum fidelem à subiectione infidelium liberaret, misit potentissimum & Christianissimum Iacobum Aragonum Regem mirabiliter natum, quem Barbarorum debellatorem vnicè esse voluit. Qui non solum Sarracenorum perfidiam impugnaret, sed miseros Christianos captiuitate ab eis detentos è manibus eorum liberaret: imò verò ex fœlicissima Hispaniæ prouincia, quam possidebant propulsaret. Vnde anno 1203.natus in vigilia Purificationis B. Mariæ Virginis post dimidiam noctem, à parentibus in templo est præsentatus, & diuina prouidentia, nomen Iacobi donatum est illi, quasi à Diua Virgine id nomen ei indicatum. Vnde Iacobus Debellator in annalium historijs nuncupatur. Sicut ergo sanctissimus Iacobus Christi Apostolus totius Hispanię singularis patronus existit, sic inclytus hic Iacobus Rex protector fidei,& contra impios Sarracenos Christianę religionis propugnator extitit. Qui cum plæraque regna è manibus Maurorum eriperet, in eisdem locis suo iussu, & regali mandato,duo milia Basilicarum construxit,vt ibi vexillum Crucis leuaretur, vbi ab impijs Barbaris fuerat sine honore calcatum. Tot igitur templa construxit zelo religionis ardens, vt nullus hactenus Regum eum in ea re superauerit.Pulcher erat aspectu & velut alter Saul sibi subditos omnes corpore superabat, patiens in laboribus,indefessus victor & triumphator,& Sarracenorum insignis persecutor: semper è bello victor egrediens,& Maurorum acies profligans.Hic in infantia positus,à Pędagogo suo Comite Simone de Monfort detętus fuit, & veluti captiuus

ab eo

ab eo patrem suum D. Petrum regem Aragonum, & Cataloniç Comitem, adire & inuisere non permittebatur.

Cùm ergò Christianissimus Rex Iacobus à nutritio suo Comite de Monfort fuerit oppressus, & quasi absque libertate factus, satis nouit deinceps quanti libertas sit çstimanda, quamq; acceptum & inclytum opus sit miseros captiuos ab immanissimis tyrannis liberare, quantumque meritum in eo opere existat apud Deum & homines. Optimè rursus inuictissimus Iacobus cognoscebat, in quantis versentur angustijs captiui Christiani, & quantis periculis infestentur corporis & animç propter insigne fidei periculum, quo iugiter concitantur. Fuit ergò sanctissimus Rex Iacobus velut alter Iudas, Nehemię. 4. qui prima manu muros Hierusalem construebat, altera verò ensem tenens & hastã vigilanter attendebat contra fidei hostes. Quocirca anno Domini. 1218. regnante Iacobo Aragonum Rege anno quinto regni sui, dum oraret in secretiori loco, et ardentissimo affectu à Deo peteret Christianorum libertatem, et ab Hispaniç finibus Maurorum expulsionem, qui Christi fideles iniustè oppressos miserè detinebant, circunfulsit eum splendor quasi Solis in medio die, subitoque in splendore matrem sacratissimam Dei vidit, à qua meruit audire, quanti æstimabatur apud Deum Religionis zelus, qui in eo splendebat, non solum Sarracenos et infideles debellando, verum captiuos Christianos crudeliter à Mauris deuinctos liberando, et quòd idcircò instituendus erat Ordo qui in redimendis captiuis semper esset intentus, cuius Religionis atque Ordinis Patronus & Protector, non solum ipse Rex Iacobus, verum etiam inclyti eius successores esse deberent: eiusque Religionis titulus Deiparæ Virginis esset, et ordo Diuç Mariç de Mercede redemptionis captiuorum nuncuparetur. Hęc sane inuictissimus Rex Iacobus dum audiebat magno lętitię perfundebatur gaudio, suspirijs lacrymas effundebat, alacriori corde intus delectabatur à Deo. Vnde assensit et annuit animo, insignique humilitatis vultu promisit, se fundatorem Religionis fore ad miseros captiuos redimendos et liberandos.

Nehemiæ.

Sunt qui falso in chronicis suis dicant, Iacobum regem, religionis nostræ promisisse se fundatorem & Patronum fore, cùm deprehensus à Comite Simone de Monforti iniuste detinebatur, vt Deus eundem libertate donaret. Cęterum plerisq; transactis diebus eo iá regnante, sępius proprio protulit ore testimonium reuelationis diuinæ, de fundatione Ordinis B. Mariæ, ad redimendos Christianos captiuos se accepisse. Cum ergo opus nouæ religionis ædificandæ admirabile, & incredibile esset, in prouincia Cataloniæ dum promulgaretur, auide & ardenter est exceptum. Præsidebat in Ecclesia dei tempore quo hæc gesta sunt Honorius tertius eximius Pontifex anno. 6. Pontificatus sui. Et quidem eodem die quo primũ nostrę religionis initium, diuina reuelatione & consilio cœpit, nempe prima die Augusti Anno à natiuitate Christi. 1218. eidem reuelatio facta est sancto Petro Nolasco primo huius sanctę religionis Generali magistro. Nam cum ille in discursu vitæ suæ, tempus consumpsisset in misericordiæ operibus explendis: potissime in eruendis captiuis Christianis à Barbarorum acerba seruitute: à Deo ipso cùm ardentissimè oraret exauditus est, & diuina prouidentia factum extitit, vt misericordiæ habenas deus ipse pariter laxaret & ostenderet. Quare subitò, cœli splendore circunfusus atque septus, sacratissima Virgo deipara illi apparuit, monuitq;, vt in liberationem Christianorum, omnia bona sua prorsus erogaret, vt ab immanitate Barbarorum & Maurorum eruerentur, quod opus filio suo Seruatori nostro, charissimum & gratissimum, insignis incredibilisq; meriti esse fore iudicauit, & affirmauit. Et in hac re Christi sane consilium
Math. 19. impletur, cum ipse viuens in terris dixerit, Si vis perfectus esse vade & vende omnia quæ habes & da pauperibus & sequere me. Profectò pauperiores sunt captiui Christiani, & miserabiliores cæteris pauperibus. Qui ergo donat bona sua captiuis, bene sequitur Christum humani generis redemptorem, qui à Babylonica Dæmonũ seruitute nos liberauit. Accepit & audiuit rursus, Virginis Deiparæ, diuinum oraculum, sanctissimus vir Petrus Nolasco; quòd ordo nouus stabiliendus esset, ex cuius

societate

ſocietate & familia profeſsi fratres,in fide Chriſti, in charitate & dilectione Dei, & in ſpe æternæ ſalutis: exemplo filij ſui ipſiuſque Chriſti Ieſu veſtigijs inhęrerent, qui ſicut humanum genus ſacratiſsimo ſuo ſanguine à diaboli poteſtate redemit,& liberauit,& à ſinu Abrahæ iuſtorum & Patriarcharum animas ibi detentas ſecum aſportauit. Sic pariter religioſi fratres noui ordinis inſtituendi, fideles Chriſti captiuos qui in poteſtate Maurorum & Turcarum detinebantur redimerent, & liberarent. Sic adeo vt ſi ad præclariſsimum redemptionis opus explendum oporteret, ſeipſos in pignus donarent, pro chriſtianorum captiuorum libertate. Non longo tempore, antequam hæc geſta & facta fuiſſent: tranſtulerat ſe D. Petrus Nolaſco,à villula ſuæ habitationis domicilio, in ciuitatem Barchinonæ, cuius eſt municeps factus, vt liberius vacaret miſericordiæ operibus: & captiuorum redemptioni, cui peculiariter addictus erat, & feruentiſsime intętus. Cumque audiuiſſet in ſplendore illo reuelationis cęleſtis, diuinum oraculum de religione inſtituenda pro Captiuorum redemptione, pronus cecidit in terram,admiratus viſionem nouam & mirabilem; & cum tantiſper ſiluiſſet, ad ſe rediens cum clamore valido ſic faſſus eſt. Quiſnam eſt qui adhortatur me, & fideles omnes ad opus hoc diuinum Deoq; gratiſsimum? aut quis mihi narranti fidé præſtabit? Vrebatur zelo chriſtianæ religionis, et diuini honoris ardebat deſiderio,& ob id incredibile ſibi videbatur quod audiebat. Tanto erat amore charitatis flagrans,vt præ amoris magnitudine iam rem eſſe factam, & noui ordinis inſtitutionem amaret. Quapropter à ſanctiſsima Virgine reſponſum accepit: Ego ſum, ait, Deipara Virgo & Redemptoris Chriſti Ieſu mater,robuſtus eſto et fortis,nec vlla ratione dubites hanc eſſe diuinam reuelationem, diuina prouidentia et voluntate factam, vt ſub meo nomine talis inſtituatur ordo,qui fideles Chriſtianos à poteſtate Sarracenorum et infidelium eruat et liberet. Hæc igitur viſio,diuinaque reuelatio,quæ eadem nocte sereniſſimo Regi Aragonum Iacobo,Barchinonæ facta fuit, et D.Petro Nolaſco,pariter etiam facta eſt,fratri Raymundi de Pena-

Raymundus colitur vt sanctus & extant hodierna die pleraq; illius miracula, & ad eū confluit turba populi insignis in regno Cataloniæ & Aragonum.

forti regio confessario et capellano sanctissimi Papę Honorij. III. cui diuina voluntas patefacta est, vt in regno serenissimi Regis Iacobi verus ordo instituetur in honorē et gloriam virginis beatissimę qui diceretur ordo Beatæ Mariæ de Mercede redēptionis captiuorū. Igitur vir sanctissimus Petrus Nolasco, primus ordinis nostri magister, vita pręclarus et insignis, cum iudicaret, quanto excellentius conseruarentur diuitiæ pauperibus erogatę quam inter domesticos parietes, vbi à furunculis et latronibus depræditur, thesauri eius pauperes captiui ab eo iudicabantur. Quocirca nihil aliud agebat quā christianorū libertati incūbere. Videtur sanè mihi vir iste sanctissimus velut alter Thobias, qui strenue noctu diuq; in humādis & sepeliendis mortuis prorsus versabat & ob id in sacris literis à Spiritu sancto satis commendatur. Sic excellētissimus vir & pijssimus Petrus Nolasco noctu diuque in captiuorum redēptione & liberatione cōtinuo solicitabatur, & in ea re fiebat in opere charitatis eximio, velut alter Thobias in suo. Et id circo eadē nocte diuinitus reuelationē accepit de institutione nouæ religionis. Magni nominis erat & eximiæ authoritatis in ciuitate Barchinonæ pijssimus vir Petrus Nolasco, qui cū animo suo sæpius euolueret mirabilem Dei omnipotentis reuelationem, apud se decreuit quæ vidit & audiuit fratri Raymundo de Penafort, confessario etiam suo pariterque regio denunciare, palamque illi facere. Quocirca assiduis lacrymis, & suspirijs orans cum insomnem duxisset noctem, primo surrexit diluculo, tum vt in Ecclesia Deo gratias ageret, quod eum tanto affecerit beneficio, vt in sanctissimo redemptionis exercitio confirmaret, tum etiam vt confessario suo Raymundo narraret visionem, & reuelationem diuino consilio & prouidentia factam. Eundemq; inuenit Raymundū in Ecclesia orantē, & cum ei Deiparæ Virginis visionem Deique simul reuelationem enarrare cæpisset, vt ab eo acciperet consilium: quid in ea re esset agendum, vt diuina ordinatio executioni mandaretur: lætabundus, hilaritate animi perfusus frater Raymundus, verbis suis festinanter occurrens, eandem

sibi

sibi reuelationem factã fuisse protulit. Vnde simul ambo insi gni charitatis affectu lacrymis et suspirijs ingẽtes Deo gratias egerunt. Sicque spiritu Dei acti ambo currunt ad serenissimũ Regem Iacobum, vt quæ sibi reuelata fuerant denuntiarent, et dum hæc narrare Regi cæpissent, incredibile est quantis cor. Regis motibus agitabatur, nam eo audito idem sibi euenisse dicit. Perpendens ergo omnia quę contigerant, qualiterque fratri Raymundo confessario suo: et Pijssimo atque sanctissi- no viro Petro Nolasco, eadẽ prorsus diuina reuelatio facta fuis- set, et qualiter tribus testibus fidelissimis eius veritas populo esset promulganda flexis genibus Deo & sanctissimæ Virgini matri eius gratias primum egit. Et cum deprecaretur à cõfessa rio suo et à viro sanctissimo Petro Nolasco maximo affectu, vt huic instituto et vere regio operi auxilium impenderet ma- gnificentissimum: vt nouus ordo ad prçclarissimum et diuinũ redemptionis opus institueretur, lętus et gaudẽs inuictissimus Rex Iacobus iterũ et sępius genua flectens summo plasmato- ri gratias agebat et virgini sanctissimęque Deiparę, quę illi ap paruerat: Gaudebat rursus et lętabatur Rex Iacobus de homine iusto Petro Nolasco, sibi diuinitus dato, qui ędificare ordinem redemptionis esset idoneus in regno suo vt perpetuo sanctis- simum institutum pro redimendis Christianis captiuis perdu- raret. Quocirca Christianissimus et inclytus rex Iacobus, vt opere expleret Dei voluntatem, et reuelationem, quippe, qui no uerat quantum vtilitatis fidelibus accresceret, ex institutione noui ordinis, proposuerat quę ad Dei laudem, & Genitricis san ctissimę honorem et in vtilitatẽ quoq; orthodoxę fidei nouã et sanctissimam fundare religionem: quę non solum ab Agare norũ manibus miseros liberaret christicolas, ibi detentos, ve- rũ ad officium specialiter diuinũ deputaretur, vt pariter Dei laudibus, orationibus et contẽplationi incumberet. Quo decre to et deliberatione habitis, Rex sanctissimus Barchinonensem Episcopũ Dominũ Berengariũ Palausinum accersiri iubet, cui debito ordine omnia quę nocte externa reuelata & visa fuere sibi et Cõfessario suo Raymundo de Penaforti, et sanctissimo

Petro

Petro Nolasco ex ordine narrauit: qualiterq; testimonio à tribus testibus fidelissimis probato, id esset peragendū: & quod hæc erat Dei & eius genitricis volūtas, vt ad redimendos christianos captiuos nouus ordo institueretur. Vocauit pariter inclytus rex, definitores et consiliarios ciuitatis Barchinonę et alios quoq; egregios viros, et consilio habito, sanctè decretum est, vt insigne reuelationis miraculum, in regno Cathaloniæ, et in ditione regia specialiter promulgaretur: Ita quidē vt quartо idus Augusti, nempe in die sancti Laurentij publice fundaretur ordo redemptionis sanctæ Mariæ de mercede. Vnde in prędicto die sanctissimi Martyris Laurentij, die decima à reuelatione facta, inclytus rex Iacobus cum Episcopo, definitoribus et consiliarijs eiusdem ciuitatis Barchinonæ, et pariter cum prædicto Raymundo de Penaforti, et viro sanctissimo Petro Nolasco, ingentique alia multitudine comitum, vicecomitum, baronum, nobiliū, innumeraque alia gentium multitudine totius regni, quę illuc aduentauerat, vt rem cerneret mirabilem, et inauditam, et fere cum omni populo, in Cathedralem Ecclesiam maiorē sanctę Crucis conuenere. Factaque prius solenni processione et litania, religiosissimus vir F. Raymundus de Penaforti publica concione ab eo facta recēsuit, et narrauit, quę Deus dignatus fuerat ostendere, et reuelare, et quod illuc omnes conuenerant, vt nouus institueretur ordo, à serenissimo Rege Iacobo, ad redimendum Christianos captiuos, à potestate et seruitute infidelium. Multaque de sanctissimo instituto et de cōmendatione præclari operis populo proposuit. Quæ omnia cum populus audiret, lætabundus et exultans, magna cū acclamatione gestiebat, & quasi tripudians animorum hilaritatem ostendebat, de præclarissimo redemptionis opere, et instituto. Quapropter cum episcopus solemnem et Pontificalem missam ageret, post offertorium ante altare, pręsentibus ibidem inuictissimo rege Iacobo et F. Raymundo de Penaforti confessario eius: coram omni populo prædictus Barchinonensis Episcopus solennia agens, primum noui ordinis habitum dedit Petro Nolasco, videlicet tunicam, Scapularium cū

Quo die fū data fuerit Religio.

capa

capa & caputio omnino albis, in honoré & gloriam virginitatis Mariæ. Deditque insuper inclytus rex Iacobus regium signum, eius nempe scutum cum barris rubeis croceique coloris cum cruce insuper alba in honorem Ecclesiæ sanctæ Crucis, vbi primitus ordo fuit institutus, & hæc pectori impoluit, vt ab ipso & successoribus fratribus semper deferretur.

Hæc sunt fratres arma regia quæ pectori imposuit rex Aragonum Iacobus nostri ordinis patronus, & insignis fundator, qui pariter concessit armorum insignia, quæ ille gestabat propria, debere & posse à fratribus redemptionis B. Mariæ de Mercede portari, vt constat ex regio priuilegio in Archiuis Barchinonensibus contento. Deditque deinceps ordini nostro honorifica, & pene infinita priuilegia, manu propria subscripta; dum esset apud Cęsaraugustam anno millesimo ducentesimo quinquagesimo primo; à fundatione vero ordinis trigesimo tertio. Et cum hæc gesta fuerint, mirabile est Volaterranum, *Volaterra nus lib. 21.* Cassaneum & plerosque alios historiographos iuniores dixisse, quod à principio fundationis nostræ deferebatur à fratribus *Cassaneus par. 9.* religiosis luctuosa Crux atra & nigra, hancque donatam fuisse à rege Iacobo cum barris rubeis croceique coloris, quasi inluctuosum signum propter miseros captiuos durissima seruitute à Mauris & infidelibis detentos. Veritas est quod nunquam à fratribus ordinis nostri nigra & atra Crux in signum regium fuit recepta. Nam licet merito ad ostensionem mœroris & tristitiæ gestari posset luctuosa Crux, cæterum vt retulimus candida & alba semper fuit crux pectori impressa, & ordini nostro illiusque fratribus à rege Iacobo donata. Vnde sæculis retroactis, ab initio ordinis nascentis portabatur Crux alba à fratribus nostris, quod vel ex eo patet, quod in priuilegio regis Iacobi sæpius refertur crux alba, in ea quidem forma atque figura in qua modo cernitur in scuto ordinis, & in regno Cathaloniæ et Aragonum, cunctis enim introeuntibus ciuitatem Cesaraugustam ex australi parte continuo in ædibus regni superposita splendet crux, quæ in cathedrali Ecclesia Barchinonési pariter ostenditur vbi primitus ordo fuit institu

tus. Decorauit rursus multis & redditibus, & insignibus, nouū ordinē & apud Barchinonenses in ciuitate Barchinonæ: & pariter in regno Valentiæ & Aragonum præclarissimus rex Iacobus Maurorum insignis debellator. In vetustis quibusdam codicibus reperi, serenissimū Regem Iacobum dedisse fratri Petro Nolasco, primū nostri ordinis habitum coram omni populo, & quod idcirco frater Petrus Nolasco, habitauit plerisq; annis in aula regia, pariter cum eodem Rege Iacobo, fuisseq; subinde fratrem Petrum Nolasco primum Magistrum generalem equitum: & quod idcirco fuit laicus magister generalis eques, à quo deinceps equites inclyti, cōmendatores & magistri generales processerunt, vt infra paucis dicemus. Etquidem cum hæc vere ita facta & gesta fuerint: tamen ob id dicitur, Iacobum regem dedisse primum habitum nostræ religionis. Quia pariter Rex ipse veluti patronus specialis præsens astitit in traditione primi habitus, & propria manu habitum ordinis, videlicet tunicam, scapulariū, cum capa & caputio obtulit episcopo Barchinonēsi, vt eo indueretur prædictus frater Petrus Nolasco prim⁹ frater & prim⁹ ordinis magister generalis. De quo rursus in eisdē vetustis codicibus legi, Deū illi reuelasse, vt ipse primus esset, nostri instituti frater, qui primo nostri ordinis habitum susciperet, sicut defacto suscepit, ob Dei diuinam reuelationem, quam misericorditer acceperat.

Hoc ergo iam ordinis nostri principio firmiter stabilito, ille sanctissimus vir primus ordinis magister, frater Petrus Nolasco plerisq; probatis & integris viris, habitū religionis imposuit, & inter eos præcipuos sibi socios vocauit fratrē Guillelmū Basensem, & fratrē Bernardum Corbariensem, quos pios redēptionis amatores nouerat, & sanctissimi instituti solicitos executores. Qui sane non solū orationi & contēplationi erant intenti, verū redemptioni captiuorū feruentissimè incūbebāt. Hic sanctissimus Petrus Nolasco zelo religionis exarsus totū se Deo tradidit & pernoctabat in oratione Dei. Hic, zelo religionis permotus Christū ardenter diligebat, eiusq; fideles Christianos à potestate barbarorū liberare curabat. Hic populo ec

cla-

clamante merito fidei propugnator iudicabatur. Hic,testificante etiam omni populo mirabilia gesſit opera,quę omnium animos Barchinonæ ad diuini instituti profeſsionem inuitabant. Hic,non ſolum caſtigans corpus ſuum in ſeruitutem redigebat, verum & animum Deo tradens,à Deo dilectus ſæpius periculis expoſitus in defenſionem fidei pro redimendis captiuis, militabat. Hic,ob vitæ ſanctitatem & animi candorem inter ethnicos & Barbaros tantæ fuit autoritatis, vt pleroſque eorum ad Christi fidem pertraxerit. Nam in redimendis Chriſtianis captiuis, adeò ſuauiter & gratè cum Mauris conuerſabatur vt apud illos fuerit in admiratione. Hic, cum pijs ſocijs diuinitus datis diuerſa in regno Aragonū monaſteria erexit & primo fundauit. Cumq; nouus ordo magis ac magis augeretur, & creſceret, & diuinum Redemptionis opus fidelium mentibus inſigeretur, incredibile eſt, quanti fuerit ordo habitus, non ſolum apud regem Iacobum, verum apud inclytos & plebeios totius regni viros. Idque animaduertens rex Iacobus, miſit fratrem Raymundum confeſſarium ſuum ſanctiſsimo Pontifici Gregorio Nono, apud Peruſium ipſius Pontificis ciuitatem tunc agentem, vt fideliſsimo teſtimonio accepto, dignaretur nouum & ſanctiſsimum ordinem redemptorum D. Mariæ de Mercede reuelatione diuina inſtitutum approbare & confirmare. Igitur inſignis vir frater Raymundus de Penaforti anno Domini 1229. à fundatione ordinis vndecimo,prima die menſis Decembris,ſanctiſsimum accerſiuit Gregorium,& regium teſtimonium deprompſit, totiuſq; regni acclamationē pro confirmatione noui ordinis declarauit, & quantis religioſis & debitis operibus, nouus ordo Deo inſeruiret expoſuit. Et quod diuina reuelatio eum inſtituerat ſub titulo redemptionis captiuorum Beatę Mariæ de Mercede. Quę omnia cum intus ſecum Pontifex Gregorius euolueret, rectè perpendens,diuinam hanc fuiſſe ordinationem,& grauitatem rei, ordiniſq; grauiſsimum initium, & optimum finem in quem deſtinabatur, læto & hilareſcente animo annuit, vt confirmata & approbata cenſeretur religio nouiter fundata in eccleſia Dei. Idque conceſsit,vt ſub regula B. Aug. fratres euis milita-

Ordo noster in fauorem fidei fundat⁹ est ne contemneretur fides apud infideles, dū cernerent christianos à sua religione apostatare, fidēq; deserere, et ob id illi primò sunt redimendi à Mauris, in quibus maiis periclitatur fides.

Confirmatio ordinis nostri facta à Gregorio IX.

militarent & penè infinitis gratijs & indulgétijs & priuilegijs insigniuit: Anno Pontificatus sui octauo die sanctissimi Antonij Abbatis, vbi iam agebatur millesimus ducétesimus tricesimus ann' à natiuitate Christi, & à reuelatione facta ann' duodecimus in mése sexto, decima sexta die mésis Ianuarij anni noui ter currentis. Idque constat verissimum & firmissimum esse nó solum ex priuilegio regis Iacobi Cęsaraugustæ concesso, & manu regia subscripto, vt in archiuis Barchinonensis cænobij habetur, & publicis instrumentis autoritate iudicum roboratis apud nos defertur. Verum ex confirmatione ordinis à sanctissimo Gregorio IX. concessa & facta.

Non possum non mirari diuinum consilium, & quantis nos Deus prosequatur beneficijs. Nam eodem fere tempore tres sunt ortæ & confirmatæ religiones: nempe Prædicatorum, & Minorum ordo, sub beatis Dominico & Francisco, & pariter religio redemptorum D. Mariæ de Mercede sub sanctissimo & serenissimo rege Iacobo Maurorum & Barbarorum inuictissimo debellatore. Nam cum Prædicatorum ordo quantum ad sui exordium cæpisset sub B. Dominico in partibus Tolosanis, Anno Domini millesimo ducentesimo tertio, breuissimo tépore deinceps transacto fuit cófirmatus ab Honorio III. anno Domini millesimo ducentesimo decimo sexto, vndecimo Kalendas Ianuarij Pontificatus sui anno primo. Ordo autem fratrum minorum cæpit sub B. Francisco in partibus Tusciæ anno Domini millesimo ducentesimo septimo. Cæterum fuit cófirmatus postea ab Honorio III. anno Domini millesimo ducentesimo vigesimo tertio, anno octauo Pontificatus sui. Ordo tamen redemptorum D. Mariæ de Mercede quantum ad sui exordium cæpit sub serenissimo rege Iacobo Aragonű, anno Domini millesimo ducentesimo decimo octauo, Præsidente in Ecclesia Dei Honorio III. Pontificatus sui anno. 6. fuit tamé cófirmatus à Gregorio IX. illius successore anno Domini millesimo ducentesimo trigesimo in die sancti Antonij Abbatis mensis Ianuarij, illius anni nouiter currentis: à reuelatione vero & fundatione ordinis anno 12. mense .6.

Tres,

Tres simul religiones ortæ sunt, & à sanctis Pontificibus & Patribus approbatæ: & iure credimus id fuisse diuinum consilium. Nam cum tot iacturis Hispania esset oppressa, & à Mauris & Turcis crudeliter occupata, vbi crucis vexillum veluti inglorium à fidei inimicis tractabatur, surrexit Prædicatorum ordo vt fides Christi illustraretur, & vera salutis semita edoceretur ne ex ignorantia misere prolaberentur homines. Cum vero mundus plurimum inhiabat diuitijs, & animo excandescebat quasi furore superbiæ correptus, ortus est Seraphici Francisci humillimus ordo, vt superbiam deprimeret, & diuitiarum desideria temperaret, & vt exemplum esset humilitatis & patientiæ. Verum cum inimici Christi gloriabantur, & Maurorum, atque Turcarum impetus Hispaniæ vigebat, ortus est ordo Redemptorum B. Mariæ de Mercede, sub inclyto patrono, & inuictissimo Rege Aragonum Iacobo Maurorum, & Turcarum vnico debellatore. Et ortus est sane primò, vt Christianos captiuos erudiret & solidaret in fide, ne deficerent: & vt eos etiam cum periculo vitæ, à Turcis & Mauris datis, & vita & pecunijs liberarent. Hic ergo sanctissimus Redemptorum ordo, non solum doctrinæ, orationi, & contemplationi addictus, & consecratus est, verum eximio, & excellentissimo operi redemptionis captiuorum, in quo duci nostro, & Christo Iesu saluatori assimilatur: qui doctrina, opere, & sermone, etiam vsq; ad vitæ, & sanguinis dispendium, homines misere captiuos, redemit. Et in ea re ordo hic vtranq; est vitam amplexus; contemplatiuã videlicet, & actiuam. Sane vt operi redemptionis iugiter incumbat, in quo apud perfidos Paganos, & infideles etiam Hebræos cõuersari debet, necesse est, vt literis sacris, & supercœlesti doctrina, sit institutus: vt eisdem perfidis Sarracenis & Hebræis vehementer & instanter quærentibus, paratus sit reddere rationem, de ea quæ in ipsis est fide. Christianos etiam captiuos apud eos luctuose afflictos ob Christi fidem quam profitentur, ne in ea deficiant, viriliter animando. Vt autem actiuæ vitæ brachium simul suscipiat, captiuorum redemptioni, & eximio atque excellentissimo charitatis & misericordiæ operi, pariter conse-

B 3 cratur,

cratur, vt vel sic Marthæ, & Mariæ assimiletur, actiuam & contemplatiuam prosequens vitam. Addictus nanque est Prædicatorum ordo contemplationi: Minorum vero humilitatis & paupertatis exemplo. Cæterum hic Redemptorum D. Mariæ de Mercede ordo, contemplationi & actioni simul. Illa prior sancti Dominici religio Mariæ assimilatur, Minorum autem, Marthæ simillima est; hic tamen sanctissimus redéptorum ordo, diuinaq; religio, Marthę & Mariæ per omnia similis esse perhibetur. Quis non videt quantis agitentur fidei periculis captiui Christiani, dum inter fidei inimicos versantur ab eis concitati? Necesse igitur fuit expergefieri, & inuigilare: & sanctis sermonibus & veris argumentis palam facere, in quantis versentur Sarraceni erroribus, & quantis delitescant tenebris Hebræi, ne fides in captiuis fidelib' periclitetur. Et idcirco fratres redéptores huius sancti instituti, diuinis literis instructos & imbutos esse oportet, sanctimonia, misericordia, & patientia armatos, vt captiuorũ misereantur. Vnde merito Marthæ & Mariæ simillimus dicitur ordo, vtranq; vitam cóplectens. Habet rursus institutũ hoc diuæ Mariæ, quid in professione specialius, quod cum professores aliorum ordinum obedientiam, paupertatem & castitatem promittunt obseruare Deo: hic tamen ordo redemptorum, non tantum promittit obedientiam, paupertatem, & castitatem obseruare Deo & Beatæ Mariæ: verum in Sarracenorũ, & infideliũ potestate esse, ad redemptioné Christifidelium, suos obligat professores. Promittunt enim si necesse fuerit ad redemptionem Christianorum in pignus detineri, ne Christi fides periclitetur in ipsis, præsertim in pueris & infantibus. Propter quam causam sanctè perpendens hæc omnia Calistus III. Pontifex eximius, asseuerauit, quòd ratione quarti voti emissi pro redimendis captiuis, quo se pignus esse ad salutem proximorum, fratres huius instituti promittunt, merito potest ordo iste alijs ordinibus celsior, & perfectior iudicari. Cuius instituti fratres propriam voluntatem abnegantes, semetipsos pro redemptione captiuorum, qui in potestate infideliũ durę seruituti subijciuntur, Altissimo deuouerũt: pro

Quid Calixtus senserit & decreuerit circa ordinem Redẽptorum D. Mariæ.

fiten-

fitentes ſe paratos etiam pro vnius redemptione captiui, non modo ſeipſos captiuitati Paganorũ in excambium tradere,ſed etiam ſi opus foret mortem, & tormenta tolerare. Et Martinus V. diplomate ſuo declarauit ordinem redemptorum D. Mariæ de Mercede arctiorem eſſe alijs ordinibus, & conſequenter aliarum religionum profeſſores poſſe ad ordinem D. Mariæ de Mercede conuolare petita licentia à Prælatis ſuis, etiam nõ obtenta. Hic etiam plærisq; poſitis cenſuris præcepit & mandauit,ne Antiſtites & prælati quicunq; impedirent eleemoſynas captiuorum & petitiones earum. Et Alexãder fratribus redemptoribus terram Sarracenorum introeũtibus cõmiſit, vt tanquam legati à latere poſſent captiuos Chriſtianos abſoluere,& eorum vota cõmutare, non ſecus atque ſi perſona eiuſdem Pontificis præſens adeſſet. Abſoluendo eos à quibuſcunque criminibus quouis modo ſedi Apoſtolicæ reſeruatis.

Sic habetur in c. licet: de regularibus & trãſeũtibus ad religionem ex Innocentio III.

Quocirca ab huiuſmodi ſancti voti iugo nemo fratrum ordinis noſtri ſe ſubtrahere valet, nec ad mendicantium aut aliorum ordinum monaſteria euolare. Nam vt inquit Calixtus Papa,ex acceſsione emiſsionis poſterioris voti,videlicet pro redẽptione prædicta, ad tria per reliquos religionum quarumlibet emitti conſueta ſubſtantialia vota, tranſmarinis peregrinationibus in acceſsione ad eoſdem infideles, & periculoſa cum Paganis conuerſatione, reliquiſq; diſcriminibus in redimendis captiuis omiſsis, tale quidem vinculum fratribus ordinis Beatæ Mariæ de Mercede videtur acceſsiſſe: vt ordo hic videatur, non modo in regula par alijs ordinibus antedictis, ſed eis longè arctior, & non immerito. Vnde decernit Pontifex Calixtus, omnes & ſingulos, qui in præfato ordine ſolenne votum profeſsionis expreſſe emiſerint, ita ipſi ordini perpetuis eorum vitæ temporibus fore efficaciter obligatos, vt abſque ſedis Apoſtolicæ ſpeciali licentia, eis ad alios quoſcunque regulares, etiam monachos tranſeundi authoritas, vel poteſtas minime ſit conceſſa. Et ob id ordinis Beatæ Mariæ de Mercede redemptionis captiuorum Gene-

Hoc, Calixti decretũ eſt,& ordinatio ex certa ſcientia, & non eſt priuilegium aut indultum.

ralis.

ralis magister, repetere potest quemlibet fratrum, si ad aliam ordinem quauis ratione euolauerit, eo excepto, qui ad ordinem Carthusiensium accesserit. Et id deinceps Martinus V. diplomate suo confirmauit, & sub præcepto obedientiæ ab eisdem pontificibus præcipitur, vt professi fratres in ordine redemptorum, nulla ratione commorentur aut permaneant in alia religione, sed sine repetitione aliqua ad prioré ordinem D. Mariæ sub virtute sanctæ obedientiæ redire tenentur. Et idcirco in conscientia securi non manent.

Ex certa scientia de creto suo Calixtus III. declarauit ordinẽ nostrũ esse arctiorem.

Dum inualesceret ordo redemptorum B. Mariæ, plerisq; fratribus sanctissimè degentibus, & in captiuorum redemptione assidue laborantibus, in principio huius religionis nascentis, ne litibus, & contentionibus in sæculari foro ordo ipsiusque fratres perturbarentur: Nicolaus Papa. V. ordinem ipsum, magistrumque generalem, singulosque fratres, & antistites eius, ab omni iurisdictione, obedientia, subiectione, & superioritate, tã præsentium, quam futurorum ordinariorum, episcoporum, & archiepiscoporum, liberauit & exemit. Nec solũ personas, sed etiam bona quæcunque mobilia, seu immobilia, perpetuo esse libera ab ordinariorum iurisdictione sanciuit: & Romanæ Ecclesiæ immediatè subiecta esse voluit. Non obstantibus constitutionibus fœlicis recordationis Clementis PP. V. sui prædecessoris. Quæ omnia Rex Aragonum Alphonsus primus ab eodem Pontifice Nicolao impetrauit.

Quo pacto Nicolaus. V. ordinem Redemptorũ, B. Mariæ immediate subiecit Romanæ Ecclesiæ, & à iurisdictione ordinariorum liberauit.

Postquam simul, hi tres commemorati ordines sunt institu ti, nempe Prædicatorũ, Minorum, & Redemptorum B. Mariæ: succesit Eremitarum Augustiniana religio eo nomine vocata. Nó dico eam succesisse, quia posterius fuerit instituta, quoniam quantum ad sui exordium cæpit sæculis retroactis, & ab antiquioribus duxit originem, & ob id ordo Eremitarum vocatur. Quia certum est, plerosque fuisse Eeremitas, in campis degentes, qui dum solitariè viuerent, à prudentissimo & sanctissimo Augustino, viro & sanctitate, & doctrina clarissimo, suæ vitæ institutionem & consilium acceperunt: & id certum esse constat, quia ex eremitica vita ad clericatum ascendebant, &

ob id

ob id Sacerdotes Canonici ex Eremitis instituebantur. Quòd sit Eremitas istos nunquam religionem effecisse, qualem nunc cernimus eam esse, quæ in cænobijs & domibus Augustinianis, hodie seruatur. Alias quò fieri posset, vt ex Eremitis & religiosis fierent clerici, & sacerdotes Canonici? ita vt ex monastica vita ad clericalem transilirent? Imo verò legimus sanctissimum Augustinum antiquos visitasse Eremitas montis Pisani apud Italos. Et cum hospes apud eos fere per annum fuisset, & perpenderet eorum religiosum viuendi modum, videns illos tantisper deficere, vt perfectam vitam agerent, eos instruxit, & in chartis, dedit quo pacto perfectiorem vitã deinceps instituere possent. Hæc docent Volaterranus in sua Antropologia, & Antoninus Florent. Profecto ad montem Pisanum secontulerat Augustinus mortua matre Monica, vt liberius vacaret orationi, & scripturarum intelligentiæ, & vt de morte matris consolaretur. Et idcirco dum tantisper leuaretur eius animus, Romam redijt, & apud se statuit viros quosdam Eremitas religiose & solitarie in agris degentes (qui magni æstimabantur Romæ) pariter visitare: vt solitarie aliquanto tempore agens, liberius cum Deo conuersaretur, & vt ab ipso instructus, calamum permoueret, quodque cum ipsis Eremitis aliquandiu ageret, quos prius in eo statu inuenerat, suis monitis & consilijs perficere curauit. Et idcirco Ioannes Andreas in rubrica de religiosis domibus asseuerat, & cum eo Volaterranus, ordinẽ Eremitarum D. August. fuisse ex plerisque viris, diuerso modo religiose agentibus, & eremitice viuentibus institutum ab antiquo. Et ob id dixi, quod quantum ad sui exordium anterioribus sæculis retroactis cæpit, & id docuit Naucle. Verum cũ nullus sit ordo in numero religionum computandus, donec ab Apostolica sede confirmetur, idcirco Innocentius Quartus Anno Domini millesimo ducẽtesimo quadragesimo, Pontificatus sui primo, congregauit fratres Eremitas, solitariè in eremis & solitudinibus viuentes. Quibus ex iustis & rationabilibus causis præcepit, vt sub vno pastore & generali magistro vitam instituerẽt, mortuo tamen Innocentio IIII. confirmauit

Pisani.

Volaterranus lib. 21. c. 14. Antoni. p. 3. titul. 24.

Ioan. Andreas. c. religio. in. 6.

Naucle.

religionẽ Alexãder IIII. eius successor, & dedit fratribus Eremitis regulam D. P. August. obseruandam, quibus pariter præcepit, vt eodem nomine sanctissimi episcopi & doctoris Aug. deinceps nominarentur: cũ & August. ipse plerisq; in locis eremiticam obseruantiam & religiosam ille duxerit. Assignauitq; eis habitũ quo induerentur. Et Romanæ Ecclesiæ horariũ & officiũ præscripsit, vt canonicis horis intenderent in communi.

Tandem ordo religiosorum Carmelitarum, licet quantũ ad sui exordium cæperit ante annũ 1205. cæterum Platina & Onufrius Panuinus referunt, ordinem fratrũ montis Carmeli ab Honorio IIII. fuisse approbatũ. Et huius sentẽtiæ est Antonius Florent. Verũ Honorius IIII. cæpit Ecclesiã Dei gubernare anno Dñi 1286. à quo habitũ quẽ modo ab eis gestare cernimus acceperunt, cũ capa candida. Quibus præcepit, vt relicto priori habitu, quo minus religiose incedebant, nouũ susciperent, & vt eorũ titulus esset fratrũ sanctę Marię mõtis Carmeli, deposito titulo Heliæ prophetæ, quo antea nuncupabantur. Vnde anno Dñi 1287. emortuo Honorio IIII. & sede vacãte, fratres huius ordinis in capitulo generali congregati apud Montem Pessulanum, depositis pristinis indumentis nouo habitu sunt induti, quo modò vtuntur.

Platina Onufrius.

Hæc omnia à me dicta fuere, tũ vt omnibus explicarẽ, quo pacto eodẽ fere tempore, tres hi ordines, Prædicatorũ, Minorũ, & Redẽptorum D. Mariæ, orti atq; nati fuerint: tũ etiam, vt explicarẽ, quod licèt plæreq; religiones quantũ ad sui exordium cęperint ex parte, tẽporibus retro actis. Cęterũ à tẽpore quo cęperũt esse probatę religiones à sede Apostolica, sunt cõputandæ. Quia vt sanctè decretũ est à summis Pontificibus & à iure, nulla censetur esse religio & regula viuendi in Ecclesia Christi, nisi à summo Pontifice sit approbata.

Quod nulla est religio canonica, aut regularis donec approbetur à summo Pontifice.

Profecto statim à diuina reuelatione ordinis nostri, Catholicus rex Iacobus debellator Turcarũ, regiam aulã seu domum, suæ habitationis domiciliũ, Petro Nolasco primo nostri ordinis magistro donauit Barchinonæ, & id vsq; in hodiernũ diẽ, ad nos defertur: extant enim ruinę in aula regia Barchinonæ, & ibi vnus

ibi vnus vel duo, aut plures fratres cõmorantur, quorũ alter vi carius aulæ regiæ appellatur, & in eadẽ ciuitate Barchinonensi, primum nostri ordinis cænobium est erectum. Et in regijs Iacobi priuilegijs & cartis, fratres ordinis nostri, speciali amoris nomine, ab eo nuncupantur: cum ait, *Mis frayles hagan esto.* Nam ipse fundator & patronus ordinis, extitit eximius. Accedit etiam, quòd in regno Aragonũ apud Cæsaraugustam, ordo noster, honoratiori sedet loco, & anteferturreliquis ordinibus. Stat enim semper, in antiquiori & sublimiori loco. Quapropter Catholicus rex Iacobus, ab ipso primo die fundationis ordinis nostri, fratrẽ Petrũ Nolasco secum duxit, vt inhabitaret aulã regiam, donauitq; illi, sacellũ regale, seu capellam regiam, vt in ea diuinũ officiũ, & canonicę horę persoluerẽtur, quę res vsq; in hodiernũ diem perseuerat. Nã hæreticę prauitatis inquisitores, tribunal habẽt erectũ Barchinonæ, in eadẽ domo regia. Et vnus frater ex ordine nostro appellatur Vicarius regalis palatij; qui rem sacrã seu missam quotidie celebrat, veluti inquisitorũ capellanus. Extat præterea cęnobiũ aliud insigne, vbi fratrum & religiosorum copia, Altissimo famulatum exhibet Barchinonæ, quod primũ fuit ordinis monasteriũ. Et qui in eo superior, & prælatus eligitur, Prior eiusdẽ domus nuncupatur. Et quoniam monasteriũ hoc, primũ fuit, in institutione ordinis, idcirco caput censetur totius religionis. Quoniã de iure cõstitutionũ nostrarũ, Prior illius conuẽtus sanctę Marię de Mercede, redemptionis captiuorũ, ciuitatis Barchinonensis, vocem habet in capitulo generali, & magistratu vacante, Prior ipse, censetur vicarius generalis totius ordinis, ad quem spectat regimen religiosorũ, sub certis clausulis, & statutis, constitutionum nostrarum. Et ad eundem pertinet punire, & visitare, & pariter magistratu vacante, electores capituli generalis in deputatum locum conuocare, ad noui magistri electionem faciendam, & in eodem generali capitulo præsidere.

Sanè sanctissimus Petrus Nolasco, primus ordinis magister, cum creuisset religiosorum, & sociorum eius numerus, in nouo ordine sic instituto, voluit à concursu populi, & negotijs se-

cularibus, quæ in palatio regio, ad eum occurrebant, segregare seipsum, & idcirco postquam per quatuordecim annos, cum rege & in domo regia habitauit: Anno Domini ducentesimo tricesimo secundo, à fundatione vero ordinis, decimo quarto, secundo autem à confirmatione Pontificis, Raymūdus quidā ciuis Barchinonæ pijssimus, & religione insignis, emit agrū, iuxta littora maris Barchinonensis, & eum religioni donauit. Quo loco prędictum primum cænobium ordinis fuit erectū, & in ipsum sese recepit prædictus Petrus Nolasco, cum socijs suis, vt monasticam & religiosam quietius ageret vitam.

Quod & quale fuerit regimen in exordio religionis nostræ, opportunè hoc loco aperietur. Nam id prudenter sancitum est, vt in toto ordine, non solum essent fratres diuino cultui cō secrati, verum etiam essent equites religiosi, ad quos spectaret, eleemosynas à pijs fidelibus colligere: vt Christiani captiui, à potestate Maurorū liberarētur. Idque inclytis fratribus equitibus, nostri ordinis, demandabatur, ne religiosi fratres à diuino cultu auocarentur: & vt Martha & Maria, actio, & contemplatio, perpetuò essent sorores. Itaque nascēte ordine nostro, duo pariter fratrum & religiosorum genera extiterunt. Quidam fratres clerici, & sacerdotes nuncupabantur, choro & diuino cultui mancipati. Quidam vero fratres, equites sæculares nominabantur, vt redemptionis officium debitè persoluerent. Vnde ex traditione maiorum legimus, ordinem nostrum militarem esse: atque adeò, sicut in alijs militaribus ordinibus, duo extant religiosorum genera: alterum quidem equitum sæcularium: alterum vero sacerdotum. Sic sane primitus in ordine fuit. Et quamuis hi secernebantur in executione officij, non tamen in professione religionis. Vnde in eadē domo, intra eiusdē monasterij septa omnes pariter religiosè degebāt.

Verum sanctissimo Petro Nolasco vita iā functo, qui totius ordinis fuit vnicus, & insignis magister generalis, duo deinceps non longo tempore transacto, fuerunt simul magistri ordinis. Alter quidem erat prior generalis, & superior in toto ordine, circa spiritualia, & is eo tempore semper fuit Prior Barchino-

chinonensis cænobij. Alter vero nuncupabatur titulo magistri generalis, & hic sæcularis eques erat, superior tamen, in his quę ad redēptionem,&bona omnia tēporalia,& eleemosy nas captiuorū christianorū pertinebāt, quo nouo regiminis modo, plerisq; tēporibus ordo regebatur. Sic adeo vtin capituli generalis cōgregationibus, duo definitores religiosi sacerdotes eligerētur, alij vero duo, equites sæculares. Priores quidē definiebāt, quęcunq; ad debitū cultū, & spiritualē religionis debitā gubernationē, spectabāt. Alij vero duo posteriores decernebant, quæcunq; ad bona fortunæ, & ad captiuorum redemptionem, attinebant. Et in electione eorum voces eligendi habebant, non solum totius ordinis Commendatores, & Antistites, verum procuratores conuentuum, & religiosi omnes eius loci, inquo specialiter peragebatur electio, magistri aut prioris generalis. Ita sanè, vt in electione equitis magistri generalis, præsideret generalis prior totius ordinis. Nullus tamen eligi poterat in magistrum, nisi esset de numero equitum sæculariū, & vice versa, in electione Prioris generalis, præsidebat magister generalis: nec poterat quisquam alius esse electus, nisi ille esset de numero sacerdotum, & eorum qui erant choro & diuinis officijs consecrati. Et eo regimine ordo noster plerisque temporibus regebatur, nempè ab anno Domini 1218. primo vero fundationis ordinis, vsque ad annum 1317. Vnde per. 99. annos, equites & milites sæculares in toto ordine, Magistri generales eligebantur, donec in die inuentionis sanctæ Crucis, post 99. annos à fundatione ordinis, mortuus est Valentiæ, septimus & vltimus generalis magister eques sæcularis, frater Arnaldus Rosiniol, & eo quidē prædicto tēpore, singulis annis, mirabiles captiuorū christianorū redemptiones, efficiebātur. Mirabilis enim solicitudo, & amoris cura, primos illos nostri ordinis Patres tenebat: ardebāt charitatis amore succensi, & populus inuitabatur christianus, vt bona erogaret magnificētissime ad pijssimū misericordiæ, & redēptionis opus: quod quotānis cernebant. Cæterū refrixit mirū in modum ardor ille, in hominū animis, & tepescēte populo, res ipsa longius fuit protracta, partim quia perexiguæ, & paruæ sunt eleemosynarū

 elargi-

elargitiones. Partim verò, quia post Maurorum ab Hispanię finibus exilium, difficilius redemptionis munus expletur.

Primi illi Patres, qui principio nascentis religionis vixerũt, feruore & zelo noui ordinis instituti, fuerunt insignes. Et idcirco seipsos tradiderunt in obsequium Dei, non quærentes gloriam suam, sed gloriam Dei, & religionis incrementum, & honorem. Quocirca primus magister ordinis, Frater Petrus Nolasco, aureo illo religionis sæculo: per triginta & vnum annos, totum ordinem, magna cum tranquillitate, & pace, principiò rexit, & gubernauit. Et suo tempore, plæraque ordinis monasteria construxit. Et Catholicus rex Iacobus, prope Valentiæ ciuitatem, in oppido del Puche, ordini cõcessit & donauit arcẽ fortissimam, domumque regiam: quam eo loci construxerat, cum debellare voluit Mauros & Sarracenos, Valentiæ degentes. Domum hanc inhabitat Beatissima Virgo Maria his temporibus, & clarissimis miraculis coruscat hodierna die, De cuius miraculis, eius prouinciæ populus, plura edidit scripta tripudians. Concessit rursus, & nostro ordini donauit, prædictus Catholicus rex Patronus, & huius instituti insignis fundator, Mahumeticam ędiculã, quę communi vocabulo dicitur, mezquita, vt Valentiæ, cænobium non infimæ notæ, erigeretur, in honorem Beatæ Virginis Marię, & duorũ Martyrum Cosmę & Damiani. Deinceps verò, tempore procedente, mortuus est Barchinonæ, prædictus frater Petrus Nolasco: primus ordinis magister, Anno videlicet 1249. Et profectò successorem habuit insignem (vt suo loco dicemus) fratrem Guillelmũ Basensem, secundum ordinis magistrum. Qui incredibili prudentia, per decem et nouem annos, totum gubernauit ordinem: nõ tantum quoad tẽporalia, verum quoad spiritualia. Nam generales Magistri adhuc eo tempore, pariter extiterunt Priores monasterij Barchinonensis, quod est caput totius ordinis, & simul etiam magistri generales. Cæterum, decedente secundo ordinis magistro, partitũ fuit religionis regimẽ vt supra retulimus. De qua re polliceor, plura me dicturum (si Deus dederit) suo loco. Fuerunt nanq; lites & contentiones in toto ordine, natæ, & ortę,

Beuther li. 2. cap. 13.

& ortæ inter equitem Magiſtrũ, & Priorem generalem totius ordinis: quæ tamen per ſedem apoſtolicam, à Clemente. V. Pontifice huius nominis, fuerunt definitæ. Verum de ſucceſſione & progreſſu ordinis,& quot in ea fuerint viri illuſtres,& ſanctiſsimi, & religione inſignes (vt ſpero) dicemus ſpeciali volumine. Vbi religionis cronicam palam aperiemus. Inſtitutum autem, huius ſanctiſsimæ religionis, tale Deo prouidente, incrementũ accepit, & quotidie accipit, vt non ſolũ in Hiſpaniæ finibus plæraque ſint cænobia & monaſteria fundata, verum & Galliæ plura alia ſint inſtituta, & Italiæ pariter non nulla ſerpunt, in regnoq; Siciliæ & inſulis Maioricarũ adiacentibus,& vſq; ad Indos & Barbaros mire proceſsit. Apud quos alia fere quinquaginta monaſteria, ſunt mirè conſtructa. Et hęc paucis dicta ſint, de primo illo ordinis exordio, & fundatione. Faxit Deus, vt ſuo tempore calamum admouentes,plura dicamus.

INCIPIT REGVLA B. AVGVSTINI EPISCOPI.

CAPVT PRIMVM.

ANTE omnia, fratres chariſsimi, diligatur Deus: deinde proximus, quia iſta præcepta ſunt principaliter nobis data. Hæc igitur ſunt, quæ vt obſeruetis præcipimus,in monaſterio conſtituti. Primũm, propter quod in vnum eſtis congregati, vt vnanimes habitetis in domo, & ſit vobis anima vna & cor vnum in Deo. Et nõ dicatis aliquid proprium, ſed ſint vobis omnia communia. Et diſtribuatur vnicuique veſtrum, à Præpoſito veſtro, victus & tegu-

& tegumentum, non æqualiter omnibus: quia non æqualiter valetis omnes, sed potius vnicuique sicut cuique opus fuerit. Sic enim legitis in actibus Apostolorum, quia erant illis omnia communia, & distribuebatur vnicuique sicut cuique opus erat. Rursus, qui aliquid habebant in sæculo, quando ingressi fuerint monasterium, libenter velint illud esse cómune. Qui autem non habebant, non ea quærant in monasterio, quæ nec foris habere potuerunt. Sed tamen, eorum infirmitati, quod opus est tribuatur, etiam si paupertas ipsa, quando foris erant, nec ipsa necessaria poterat inuenire. Non tamen ideo putent se esse fœlices, quia inuenerunt victum & tegumentum, quale foris inuenire non potuerunt. Nec erigant ceruicem, quia associantur eis ad quos foris accedere non audebât, sed sursum cor habeant, & terrena vana nó quærant: ne incipiant monasteria diuitibus esse vtilia, non pauperibus, si diuites illic humilientur, & pauperes illic inflantur. Rursus etiam illi, qui aliquid videbantur esse in seculo, non habeant fastidio fratres suos, qui ad illam sanctam societatem ex paupertate venerunt. Magis autē studeant, non de parentum diuitum dignitate, sed de pauperum fratrū societate gloriari. Nec extollantur, si communi vitæ aliquid de suis facultatibus contulerunt: nec de suis diuitijs magis superbiant, quia eas ipsi monasterio partiuntur, quam si eis in seculo fruerentur. Alia quippe quæcunq; iniquitas in malis operibus exercetur, vt fiant, superbia vero etiam bonis operibus insidiatur, vt pereant. Et quid prodest dispergendo dare pauperibus & pauperē fieri, cum anima misera superbior efficitur diuitias contemnēdo, quā fuerat possidendo? Omnes ergo vnanimiter & cócorditer viuite, & honorate in vobis Deum inuicem, cuius templa facti estis.

SCHOLIÆ VTILES AD INTELLIGENTIAM Regulæ D. Patris nostri Augustini.

SCHOLIAE CAPITIS PRIMI.

Ante omnia, fratres charissimi, diligatur Deus, deinde proximus, quia ista præcepta sunt principaliter nobis data. *In his duobus præceptis, nempe dile-*

pē dilectionis Dei, & proximi, vniuersa lex naturalis pēdet, cuius obseruātiā ante omnia proponit D. Pater Augustinus. Quoniam plenitudo legis, est dilectio charitatis ad Deum, & proximum. Mandata autem Dei, non sunt relinquenda propter mandata hominum: & ob id præponuntur diuinæ legis mandata, hominum monitis, & sanctis statutis. Sed expedit plurimum, religiosos omnes palam cognoscere, & intelligere regulam, sub qua viuunt, vt planè sciant, ad quid tenentur ex professionis voto. Et idcirco iure à nobis proponitur breuis hæc regulæ quam profitentur interpretatio Sanè inter plures & varias regulas, sub quibus in Ecclesia Dei militant religiosi fratres, dignissima est Regula hæc à D. Augustino tradita, in qua non solùm quæ ad christianam perfectionem, sed etiam quæ ad monasticam pertinent continentur. Nam cum in exordio christianæ vitæ oriri cæperint Religiones in Ecclesia Dei, duo quidem fuerunt genera Religiosorum. Alij quidem Anachoritæ vocabantur, siue solitarij: Alij verò cænobitæ, seu in congregatione viuentes. Et quidem tempore procedente sanctissimus Benedictus, magnæ authoritatis vir in Ecclesia Dei, Regulam composuit ad exemplar vitæ cænobitarum: cæterum Beatus Augustinus suam instituit, ad exemplar Apostolicæ vitæ: quæ sanè sicut antiquior est D. Benedicto, ita eā præcellit. Regula verò ob id talis appellatur, quia in ea rectè viuendi forma Religiosis exprimitur. Vnde Regula Græcis, canon est, & græco nomine regulares, canonici dicuntur, hi videlicet, qui in cænobijs, & monasterijs constituti, iuxta regularia præcepta sanctorum Patrum canonice, & apostolice viuunt. Religiosi regulares alij Anachoritæ siue solitarij, alij vero cænobitæ.

Et hæc etiam causa esse potuit cur religiosi vocentur, nempè vel quia singulariter viuunt & perfectè: à communi hominum vita & societate seiuncti, vel vt Cicero 1. de natura Deorum dixit. Quia religiosi semper legunt, recogitantes quidquid ad cultum, & religionem Deorum spectat. Et Lactantius. 4. insti. Religiosi sic appellantur ait. Quoniam ex eorū spontanea voluntate, nihil aut loquūtur aut amant, nisi quod Dei est: vinculis charitatis non semel ligati sed iterum religati cum Deo, ex professionis vinculo atq; voto. Quare sicut nouo & singulari nomine in primitiua ecclesia, qui Iesu religionem & doctrinam profitebantur, primum quidem in Antiochia Christiani sunt vocati, sic Ordinum professores, Religiosi, Monachi, & Fratres, sunt dicti. Et quidem merito Fratres sunt, qui habitu, & animo, moribus & vita, in omnibus debent esse pares atq; similes. Et ob eandem causam Paul. ad Rom. 12. præcepit singulis fidelibus, initio ecclesiæ nascentis, vt charitate fratrum se ipsos diligerent. Vnde salutationes fideliū, eæ fuerūt eodē tēpore, vt semper inter se Fratres vocarētur, & nominarētur vbiq;. Vt vel his salutationibus ostenderēt, Christianos omnes, eo charitatis ardore se esse diligēdos, quò mutuo fratres, se ipsos diligūt. Cū enim Pater omnium sit Deus, restat vt omnes inter se fratres sint & dicantur. Monach s etiam vocatur, omnis qui ordinem approbatum & religionem profi Cicero 1. de natura Deorum. Lactant. 4. inst. Paul. Rom. 12.

D telur, &

tetur, & ob id talis dicitur, quia solitarie viuit: quasi à mundo in exilium & solitudinem relegatus. Forte Monachus à Monade dicitur. Quoniam peculiari ratione Deo consecratur, & de Deo semper agit, relinquens ea quæ sunt mundi. Et licet præfata nomina, ab exordio mundi non fuerint inuenta, cæterum specialis modus viuendi in religione: & religio ipsa, ab ipsis mundi primordijs fuit, licet non in ea perfectione & puritate, in qua modo religionem, & professores eius cernimus. Seth Tertius filius Adæ. *Seth namq; filius Adæ se quasi monachum & religionis professorem exhibuit, nō quidem quod habitu vt monachus incederet, sed quoniam puris hymnis, canticis & orationibus, orabat Dominum, & eum inuocabat. Nam licet Abel Deum orauerit, & ipsius nomen inuocauerit, scriptura dicitur. Verum Seth primus fuit qui religione sacra ceremoniarum: & peculiari hymnorum & orationum cantico Deum colebat. Atque ita filij Seth, moribus recte instructi & instituti, caste vixerunt. Et ob id quasi per admirationem, dixit de eis scriptura; cum Deus voluit aquis diluuij perdere mundum,* Genes. 6. *Videntes filij Dei filias hominum quod essent pulchræ, acceperunt sibi vxores, ex omnibus quas elegerant. Nam prius in solitudine degebant, ab hominum consortio, longe vitam agentes. Tempore tamen deinceps procedente, modus iste religiosæ vitæ incrementum suscepit. Quocirca apud sacram scrip-* 1. Paralip. 2. *turam legimus, quod filij Ionadab simul in communi habitabant, siue proprio viuentes, patris consilium & voluntatem sequuti. Sic tamen vt quoties ab eis Deus esset orandus, aut speciali cultu religionis adorandus: in vnum pariter locum ad orationis & laudis conueniren. Superiorem & præpositum habuerunt, virum illustrem & prudentissimum Iabes. Carnibus tandem non vescebantur, neque vtebantur vino. Quæ omnia plane indicaut, illo temporis articulo non paruas fuisse vestigia professionis, & votorum, quæ in ordine emittuntur. Samuel, & filij prophetarum, multo plenius religionis perfectionem coluerunt. Quid moror in re valde certissima: Quia Christus & Apostoli in communi degebant, vno corde, vnaque voluntate, in puritate obedientiæ & castitatis. Ex quibus liquet, homines ab exordio mundi religionem coluisse: eius tamen principuum fundamentum, in Christo & discipulis eius constituendum esse. Liquet rursus: quod varietas ordinum & religionum, maxime decet Ecclesiam Dei. Quippe qui in eis Deus & proximus maximo affectu diliguntur. Imo vero cum necesse sit in Ecclesia diuersa esse ministeria, variaque officia, & instrumenta, ad multiplicia charitatis opera perficienda, & explenda: decuit valde, vt circumamicta varietate ordinum, & religionum, incederet Ecclesia: vt omni ex parte, speciosa & pulchra redderetur, ex vita monastica: Quam Anachoritæ & Cœnobitæ sancte semper coluerunt.*

Hæc igitur sunt, quæ vt obseruetis præcipimus in monasterio constituti. *An sint in præcepto omnia quæ ad regulam, & constitutiones perti-*

nent? Sanè vnitas cordium, in his quæ Dei ſunt, iuxta regulæ præſcriptum, eſt in præcepto, ſicut & communitas rerum: & ob id circa cordium vnitatem, magna diligentia adhibenda eſt. Sunt qui dicant quòd tota regula Diui Auguſtini eſt in præcepto, non quidem ſingulis fratribus, ſed omnibus in communi viuentibus: & quòd idcirco, etſi in tranſgreßione cuiuſcunque partis non ſit mortale peccatum, cæterum prælati negligentia, circa obſeruantiam in communi, contra eum inducit lætale crimen. Profectò licet interpretatio hæc non nulla vera contineat, cæterum non planè ſatisfacit. Quia alias poſſet Diui Auguſtini regula impleri in monaſterio, ſi vnus obſeruaret ieiunia, alter verò, ſine proprio viuens, paupertatem cuſtodiret, & alter caſtitatem ſeruaret, quod ridiculum ſanè videtur. Quapropter dicendum eſt, quòd non ſingula quæ continentur in regula ſunt in præcepto. (Verum namque eſt, prælatum teneri ſub mortali vigilare, vt obſeruentur conſtitutiones quantum fieri poteſt. Ne ſilentium pereat, ne ieiunia ordinis frangantur, ne lineis vtantur fratres, &c.) Neque rurſus ſunt in præcepto ſingula quæ in conſtitutionibus habentur. Nec eſt credibile ſapientißimum Auguſtinum, voluiſſe omnia ſub præcepto includere, & tantam damnationis materiam ſingulis regularibus miniſtrare. Et ob id cenſeo, quòd licet non intendat obligare ſub præcepto in omnibus, tamen vt explicaret ardentißimum deſiderium, quo tenebatur de obſeruantia regulæ implenda, id expreßit vocabulo illo (præcipimus) ne tepidè, regulæ profeſſores eam obſeruarent. Et cum hoc ita ſit, nihilominus in regula, & conſtitutionibus, plura continentur præcepta: ſicut & in Euangelio Lucæ ſeptimo, ſed non omnia quæ in eo ſunt, & dicuntur, obligant ſub præcepto. Nam Lucæ ſeptimo dicitur: Siquis percuſſerit te in vnam maxillam, præbe ei & alteram, & reputatur conſilium. Quæ autem ſint illa quæ obligant ad mortale: fusè dicemus in ſcholijs ad profeßionem, quam noſtræ religionis profeſſores emittunt. Adde etiam, quod huiuſmodi verbum, præcipimus, non ſemper inducit imperium iuridice, ſed ſolum in modo enuntiandi grammaticè: cuius ſententiæ ſunt plærique ex Theologis, inter quos eſt Caietanus. Vnde licet mendacia omni iure ſint prohibita, tamen mendacium non cadit ſub præcepto obligante ad mortale ex ſuo genere. Pleræque enim ſunt, quæ ſtatuuntur, decernuntur, & mandantur, tamen ſine præcepti vinculo. Itaque verbum, præcipio, non vniuerſaliter inducit vim præcepti, vt conſtat ex Euangelio, vbi legimus Dominum præcepiſſe eis, quos ſanauerat, ne cui illud dicerent. Et tamen conſtat eos bene egiſſe promulgando Chriſti miracula. Rurſus id conſtat ex Ariſtotele ſexto Ethicor. dicente, quod præcipere ſignificat proprium actum prudentiæ, qui vt conſtat, communis eſt bonis operibus, ſiue illa ſint contraria venialibus, ſiuè mortalibus. Ex quibus colligo, quod quocumque lex Lucæ. 7.

vtatur verbo; si tamen communis sensus intellexit, non ob id in eo positam fuisse obligationem ad mortale, vere non includit præceptum ad mortale. Nec hoc indiget probatione aliqua, vt inter alios Caiet. credit, qui vt rem hanc ostēdat præfata verba Diui Augustini adducit (Hæc sunt, quæ vt obseruetis præcipimus in monasterio constituti.) De quibus ait constare nō omnia subiuncta in regula esse sub præcepto. Sed nihilominus, licet rationabile sit, quod vbi in iure inuenitur, vocabulum præcepti ibi sit obligatio ad mortale, quoniam in Clementina Exiui de Paradiso. præsupponitur præcepti vocabulum verè sic esse obligatorium: Cæterum sæpe sæpius videbis multa sub præcepto comprehendi, quæ ad venialem culpam tantum obligant. Quocirca ex præfata Diui August. sententia, cum dicitur, Hæc sunt, quæ vt obseruetis præcipimus, Professores regulæ obligantur ad obseruantiam eius, sed non idcirco mortaliter peccat ex trāsgressione quacunq;. Quia verbum, præcipimus, licet vim habeat obligatiuā, sed non determinatè ad mortale. Et id semper ita intellexit communis sensus religionum, & sapientum, vt deinceps nos oblata occasione fusius sumus interpretaturi in constitutionum prohemio.

Et non dicatis aliquid proprium, sed sint omnia vobis communia. Sanctè in cōstitutionibus nostris præcipitur sine proprio viuere, & sanctè etiā à Tridentino Concilio adumbratur, quid sit sine proprio viuere. Et in hoc eximio perfectionis vinculo nouitios instituendos esse, à constitutionibus ordinis nostri præcipitur. Equidem ante peccatum omnia erant communia, & communem omnium rerum possessionem, ius naturale esse dixit D. Isidorus, & in primordijs status gratiæ Acto. 4. omnia erant Christianis communia, & omnia pariter erunt in statu futuræ gloriæ. Igitur cum sine peccato mortali, religiosi vitam transigere, & instituere debeant: idcirco nihil debent dicere proprium, sed eis omnia esse communia oportet, sicut & ante peccatū, in statu naturæ omnia erant communia. Proprietas sanè frequenter est occasio discordiæ, & litis. Vnde venerabilis Beda meritò dixit. Quod qui ita viuunt, vt sint eis omnia cōmunia in domo, cænobitæ vocantur, quorum vita tantò fœlicior est, quantò futurum statum amplius imitatur, in quo erunt omnia communia.

Concil. Tri. Sess. 25. de regulari bus. c. 2.

D. Isidorus. Acto. 4.

Beda.

Non æqualiter omnibus distribuatur, quia nō æqualiter valetis omnes: sed potius vnicuiq; sicut opus fuerit; &c. Hoc sanè non ita intelligendum venit, vt vnicuiq; quod opus est, sic distribuatur, vt nulla penitus subsit indigentia. Nam cùm scriptum sit de sanctis Apostolis, quòd inter eos nullus erat egens: scriptum etiam legimus esse de eisdem Apostolis, quòd seruiebant Deo in fame, & siti, in frigore, & nuditate. Tanta namq; erat spiritalis gratiæ copia in primitiua Ecclesia, quòd nihil habere, diuitias reputabant. Vnde Apostolus dixit: Nihil habentes, & omnia possidentes. Sanctè ergo admonet Augustinus: quòd qui monasterium fuerint ingressi, libenter velint esse commune, quod habebant in sæculo: quia & hoc fecerunt primitiuæ Ecclesiæ fratres.

Paulus.

Dignum.

Dignum namq; eis videbatur communem gratiam habentes, pariter communẽ habere substantiam. Et cùm dicitur à D. Augustino: libenter velint illud esse cõmune, id petit ex animo fieri: quia hilarem datorem diligit Deus. Vnde duo sunt propter Deum relinquenda: scilicet facultas possidendi, & voluntas habendi. Iuxta illud Christi Saluatoris nostri. Qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Qui enim vult venire post Christum, semetipsum abnegare debet. Nec sufficit exteriorem relinquere substantiã, nisi interiorem abscindamus concupiscentiam. Christus. Matth. 19. & Luc. 14.

Nec erigant ceruicem, quia sociantur eis, ad quos foris accedere non audebant, &c. *Verba hæc, & quæ sequuntur vsq; ad finem capitis, humilitatis imaginem præseferunt, quam in religioso viro micare, & splendere necesse est. Ceruicem namq; erigere, signum superbiæ est. Quod si superbis angelis cernicem erigentibus, non fuit vtile cælum: cur superbis hominibus vtile erit monasterium? Quoniam etsi sanctus sit locus, si sanctus etiam sit habitus, si sanctũ sit silentium, etsi sancta videantur opera; omnia tamen ex superbiæ vitio maculantur: Vnde Propheta aiebat: non veniat mihi pes superbiæ: Nam superbis Deus resistit, humilibus verò dat gratiam. Summopere ergò religiosi fratres soeios eorum ardenter diligere debent: nec fastidio eis sint illi qui ad sanctam societatem, & communem vitam accesserunt; licet eis ditiores, aut sapientiores sint vel ex nobiliori familia geniti, aut orti. Quia sicut Paulus dicit: Infirma mundi Deus elegit, ignobilia, & contemptibilia, vt non glorietur omnis caro in cõspectu eius: & ob id non de diuitum parentum dignitate, sed de societate fratrum præcipimur gloriari: Nam ipse qui diues est in gloria sua, pauper factus est pro nobis. Siquidem non prodest nobis relinquere nostra, nisi relinquamus & nos: & idcirco Christus Dominus dixit: Beatos esse pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum. Profecto infelix est, qui positus in itinere virtutum, tendit ad vitia, & qui in monasterio constitutus corde elatus profunde labitur.* Psalm. 35. Paulus. Matth. 5.

CAPVT SECVNDVM.

Orationibus instate horis & temporibus constitutis. In oratorio nemo aliquid agat, nisi ad quod factum est, vnde & nomen accepit: vt si forte aliqui, etiam præter horas constitutas si eis vacat, orare voluerint, non eis sint impedimento, qui ibi aliquid agendum putauerint: Psalmis & Hymnis cum oratis Deum, hoc versetur in corde quod profertur in ore. Et nolite cantare, nisi quod legitis esse cantandum. Quod autẽ non ita scriptum est vt cantetur, non cantetur. Carnem vestrã

domate ieiunijs & abſtinentia eſcæ & potus, quantum valetudo permittit. Quando autem aliquis non poteſt ieiunare, non tamen extra horam prandij aliquid alimentorum ſumat, niſi cum ęgrotat. Cum acceditis ad menſam, donec inde ſurgatis, quod vobis ſecundum conſuetudinem legitur, ſine tumultu & contentionibus audite, ne ſolæ vobis fauces ſumant cibum: ſed & aures eſuriant verbum Dei. Qui infirmi ſunt ex priſtina cõſuetudine, ſi aliter tractantur in victu, non debet alijs moleſtũ eſſe, nec iniuſtum videri eis, quos fecit alia conſuetudo fortiores. Nec illos fœliciores putent: quia ſumunt quod non ſumunt ipſi: ſed ſibi potius gratulentur, quia valent quod non valent illi. Etſi eis, qui venerũt ex moribus delicatioribus ad monaſterium aliquid alimentorum, veſtimentorum, operimentorum ve datur, quod alijs fortioribus, & ideo fœlicioribus non datur, cogitare debent quibus non datur, quantum de ſua ſeculari vita illi ad iſtam deſcenderint, quamuis vſque ad aliorum, qui ſunt corpore firmiores, frugalitatem peruenire non potuerint. Nec debent velle omnes, quod paucos vidẽt amplius (nõ quia honorantur ſed quia tolerantur) accipere, ne contingat deteſtanda peruerſitas, vt in monaſterio, vbi quantum poſſunt, fiunt diuites laborioſi, fiant pauperes delicati. Sane quemadmodum ęgrotantes neceſſe habent minus accipere, ne grauentur: ita & poſt ęgritudinem, ſic tractandi ſunt, vt citius recreentur: etiam ſi de humillima ſeculi paupertate venerint, tanquã hoc illis contulerit recentior ęgritudo: quod diuitibus anterior cõſuetudo. Sed cum vires priſtinas reparauerint, redeant ad fœliciorem conſuetudinem ſuam, quæ famulos Dei tanto amplius decet, quanto minus indigent, ne cibi eos teneat voluptas iam vegetatos, quos neceſsitas leuarat infirmos. Illos ſane exiſtiment ditiores, qui inſuſtinenda parcitate, fuerint fortiores. Melius eſt enim minus egere, quam plus habere.

*

SCHO-

SCHOLIA CAPITIS SECVNDI.

ORationibus instate horis, & temporibus constitutis. *Cum tradiderit Sanctissimus Augustinus ea quæ ad religionis statum maximè spectāt, quatenus religio est status, eorum qui in communi viuunt simul congregati: iam in hoc capite proponit mandata illa quæ ad religionem pertinent, quatenus est status pœnitentiæ, & ob id inquit, Orationibus instate. Oratio enim est qua erigitur, & eleuatur animus in Deum, & qua animi vitia impugnantur. Et ante tempus orare, est prouidentia; in tempore autem constituto, est obedientia, & præterire tempus orandi, est negligentia, & tantò crebrior oratio esse debet, quantò est vtilior: vnde ardenter, & instanter orare oportet, nam si quid petierimus patrem, in nomine Christi, dabit nobis. Quærite igitur fratres dilectissimi, & inuenietis, pulsate, & aperietur vobis, non enim ociosis, tepidis, & negligentibus promittitur regnum Dei. Imò verò testificante scriptura, regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Amat igitur Deus instantiam, & importunitatem in precibus. Nam si ingentia sunt bona, non debent esse desideria parua: quia cum celsitudine præmiorum concordare debet desideriorum magnitudo. Nam cælites illi beati Deo assistunt, & perpetuò non tacent laudantes nomen Domini. Dauid quoque, neque diurnis, aut nocturnis perturbabatur delicijs, aut negotijs, quominùs media nocte surgeret ad confitendum Deo, & Christus Deus, & Homo, erat pernoctans in oratione Dei. Lucæ. 6. Paulus, & Silas non sic carceris angustia premebantur, vt in medio noctis silentio Deum non laudarent. Acto. 16. Quocirca infælices sunt somnolenti, qui tantorum exemplo ad matutinum non excitantur. Prudentes virorum vxores solicitudine domus permotæ de nocte inuigilant, & surgunt, vt Prouerb. vltimo Sapiens docuit. Artifices etiam inuigilant: & sutores pariter vt lucrentur expergescunt, scholastici, vt sapientiæ humanæ incumbant resurgunt. Cur ergo seruus Dei, & religiosi fratres in domo Domini constituti media nocte dormient? Cur non inuigilabunt? Aptius est contemplationi noctis silentium: & ob id Propheta in Psalmis dixit, In die mandauit Dominus misericordiam suam, & nocte canticum eius. Somnolentos namque frequenter tentationes carnis impugnant, & has demoliuntur honestæ vigiliæ: iuxta illud Ecclesiast. trigesimo primo. Honestatis vigilia tabescaciet carnes. Si fieri potest charissime frater semper completorio assiste, in ea namque hora de labore actiuæ vitæ transitur ad quietem contemplatiuæ: & ob id in ea canitur. Nunc dimittis seruum tuum domine, secundum verbum tuum in pace. Et in hac ora incipit silentium apud religiosos viros. Et apud D. Augustin. loquella semper debet esse in necessitate: taciturnitas vero in iucunditate. Vnde in completorio plura sunt quæ redolent diuinum amorem: nam in eo continētur benedictio prælati, & superioris, aspersio aquæ benedictæ, & in eo fit ad Diuā, & Sanctissimā Virginē peculiaris salutatio, & recomēdatio. Quocirca in vitis patrum.

Apocali. 4. & c. 7.

Psalm. 118.

Lucæ. 6.

Acto. 16.

Psalm.

Eccl. c. 31.

patrum legimus Monachum sanctißimum solitum fuisse videre Beatam Virginem, cùm à fratribus dicebatur: Eiá ergo aduocata nostra. Meritò ergò & praeclarè satis inquit D. P. August. orationibus instate horis, & temporibus constitutis.

In oratorio nemo aliquid agat nisi ad quod factum est: vnde & nomen accepit. *Christus Dominus sumpto flagello vendentes, & ementes eiecit*
Matth. 21. *de templo dicens. Domus mea, domus orationis vocabitur: vos autem fecistis eā speluncam latronum. Quibus verbis ostendit in dominica domo non esse quicquam aliud peragendum, quam orare, & sacrificare. Est enim templū Dei, porta cæli, & domus dominica, in qua peccatores reconciliantur, & in qua diuina mysteria explentur, & supercælestia sacramenta ministrantur, & ob id Sapiens iure dixit alloquens Deum. Domine si conuersus fuerit populus tuus, & orauerit ad sanctuarium tuum, tu exaudies eos, & dimittes peccata illorum. Quocirca fratres in sanctuario Dei, non fabulas, non irrisiones, non comessationes, aut ebrietates, non risus, non vaniloquia, quæ diuinæ maiestatis splendorem offendunt pertractare debent. Huius rei exemplum singulare, quasi in magno precio reliquit nobis: vt ille exemplo esset, omnibus ordinis nostri professoribus, Sanctißimus etiam ille primus ordinis magister F. Petrus Nolasco, qui tam crebrò, & frequenter dominum orabat, vt etiam pernoctaret in oratione Dei, carens lecto, & humi iacens. Exemplo etiam nobis extiterunt in primordio religionis senes illi, & primitiui patres: quorum tempore, ordo noster plenus erat religiosißimis fratribus fuse orantibus, & lachrymantibus, humi prostratis, & quasi in oratorio semper degentibus. Sed heu refrixit mirùm in modum ardor ille in fratrum & religiosorum animis.*

Psalmis & Hymnis, cum oratis Deum hoc versetur in corde, quod profertur in ore. *Psallentium fratrum in Ecclesia mens concordare debet cum*
Paulus. 1. Corint. 14. *voce, vt sic impleatur illud Apostoli: Psallam spiritu, psallam & mente. Si enim labijs oramus, & mentem alio diuertimus voluntariè, aut ex culpa propria id nobis agentibus, Dei opera maculamus: tenemur enim & voce, & mente, & debita attentione ex præcepti vinculo orare.*

Carnem vestram domate ieiunijs. *Hoc loco D. Augustinus in re difficili animum pulsat nostrum, & specialiter ad pœnitentiam inuitat cum inquit. Carnem vestram domate ieiunijs. Profectò qui Christi sunt, carnem suam crucifi-*
Paulus ad Galat. 5. *xerunt, vt docet Paulus ad Galat. 5. Caro quidem concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem: sed ne caro inualescat, ieiunijs & abstinentijs domanda est. Quia si caro domatur, spiritus corroboratur. Subiungit tamē sanctißimus Augustinus, ieiunijs, & abstinentijs, frænandam esse, & domandam carnem quantum valetudo permittit. Et cum hæc dixerit virtus discretionis ab eo nobis cōmendatur. Pereūt namq; bona, nisi cū discretione prudenter fiāt. Quocirca sic caro nutrienda est, vt seruiat, & sic domanda vt non superbiat.*

Quando

Quando autem aliquis non potest ieiunare non tamen extra horã prandij aliquid alimentorum sumat, nisi cum ægrotat. *Tradit hisce verbis D. Augustinus ieiunij mandatum quoad impotentes: & huius sermonis sensus is est. Quod si quis ex iusta, & rationabili causa ieiunare non tenetur, aut nõ potest, ne ieiunij solutio fratrem scandalizet, aut religionem dissoluat, non debet extra horam communis prandij comedere, nisi fortè non tantum impotens sit, sed etiam ægrotus. Tunc ergo quis extra horam cibum, vel potum sumit, cũ ante horam tertiam manducat. Nam ieiunantibus debitam reficiendi horam, à tertia, vsq; ad sextam decernimus. Nemini ergò ex ieiunantibus licet ante vndecimam horam quicquam sumere: imò verò nisi innaluisset consuetudo ante duo decimam, non licuit prandere cuiquam, sub reatu mortalis criminis. Verùm eo tempore quo ad mensam accedimus, non solæ fauces sumere debent cibum, sed & aures esurire Dei verbum. Nam quantò anima præstat corpori, tantò amplius nos debent alere animæ alimenta, potiùs quàm corporis: vt debitè cum Prophe ta dicamus. In corde meo abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi.* Dauid Psal.

Qui infirmi sunt ex pristina consuetudine si aliter tractantur in victu, non debet alijs molestum esse, nec iniustum videri eis quos fecit aliqua consuetudo fortiores. Nec illos fœliciores putent, quia sumunt, quod non sumunt ipsi, sed sibi potiùs gratulentur, quia valent, quod non valent illi. *Quasi palam diceret: fortiores contristari non debent, si debiles cernant lenuis tractari. Melius namq; est abstinere, & fortiorem esse, quàm plus sumere. Quia illud est virtutis, hoc verò infirmitatis. Quocirca gratulari quisq; Deo debet, qui dono suæ gratiæ sic validus est, vt sibi sufficiat communis aliorum victus, & vestitus. Nam profectò quantò quis arctius in religione viuit, tanto beatior existit. Vnde Christus dixit: angustã, & arctam esse viam quæ ducit ad vitã. Lætetur ergo monachus, & religiosus frater si potest parcè viuere propter Christum. Parca namq; vita libidinem extinguit, virtutem nutrit, vitia pellit, animum firmat, mentem autem ad cælestia tollit.* Christus Matth.

Sed cum vires pristinas reparauerint, redeant ad fœliciorem consuetudinem suam, &c. *Fœlix quidem consuetudo est carnalia desideria abscindere, corpusq; proprium castigare, & in seruitutem redigere. Vnde licet ad infirmitatem leuandam carnis curam agere necesse sit: cæterùm postquam vegetata fuerit eandem carnis curam resecare oportet, ne famulos Dei teneat cibi voluptas. Regnum enim Dei, non est esca, & potus, sed iustitia, pax, & gaudium in Spiritu sancto. Non enim ex conflictu spiritualis certaminis animus assurgit: si non prius intra nos ipsos, hostis, nempe appetitus edometur. Imò verò nisi prius quæ nobis viciniora sunt, prosternamus, inaniter ad ea quæ sunt inpugnanda transimus. Nemo ergo negligens edomare gulam, ad spiritualia bella consurgat: nam dominante gulæ vitio per carnis illecebram, quæcunq; fortiter egerunt amittũt. Et cum venter non restringitur, virtutes animi obruuntur. Quapropter ex Ægypto populus adductus in eremo occubuit: Quia despecto man na carnium* Paulus. Exodi.

na, carnium cibos appetijt. Esau primogenituræ gloriam perdidit, Quia ardentißimo desiderij æstu vilem cibum, seu lenticulam concupiuit. Nec tamen cibus in vitio est, sed appetitus, ac proindè lautiores cibos plerunq; sine culpa sumimus, abiectiores verò non sinè peccato degustamus. Vnde illa sumēda sunt, quæ naturæ neceßitas postulat, & non ea quæ edendi libido suggerit. Quod sanè mirè adumbratur in eo, quòd muros Hierusalem, Princeps coquorũ destruxit: quia dum non restringitur venter, virtutes animæ pereunt. Faxit Deus dilectißimi, vt ex fortitudine parcitatis vitia carnis deprimantur: Quoniam ex mortificatione vitiorum, procedit pullulatio virtutũ. Colligamus ergò, quòd meliùs est agere propter Dominum, quàm superabundantia vestiri: quia egestas propter Dominum humilitatem gignit, bonorum omnium initium, abundantia autem parit superbiam. Secundò colligo necesse esse, interiorem hominem dominari, & præsidere: eum autem quem exterius gestamus inseruire, & nunquã libera ceruice superbè contradicere legi Dei.

CAPVT TERTIVM.

NOn sit notabilis habitus vester, nec affectetis vestibus placere, sed moribus. Quando proceditis, simul ambulate, cum veneritis quo itis, simul state. In incessu, statu, habitu, & in omnibus motibus vestris nihil fiat, quod cuiusquam offendat aspectum: sed quod vestram deceat sanctitatem. Oculi vestri, etsi iaciantur in aliquam fœminarum, in nullam figantur. Nec enim quando proceditis fœminas videre prohibemini: sed appetere, vel ab ipsis appeti velle criminosum est. Nec solo tacito affectu, sed affectu & aspectu quoque appetitur & appetit concupiscentia fœminarum. Nec dicatis vos habere animos pudicos, si habeatis oculos impudicos: quia impudicus oculus, impudici cordis est nuncius. Et cum se inuicē sibimet (etiam tacente lingua) conspectu mutuo, corda nunciant impudica, & secundum concupiscentiam carnis, alterutro delectātur ardore, etiam intactis ab immunda violatione corporibus fugit castitas ipsa de moribus. Nec putare debet, qui in fœminam figit oculum, & illius in seipsum diligit fixum, ab alijs se non videri, cum hoc fecerit. Videtur omnino, & à quibus se videri non arbitratur. Sed etsi lateat, & à nemine hominũ videatur, quid faciet de illo desuper inspectore, quē latere nihil potest? An ideo putandus est non videre, quia tanto videt patientiùs, quanto sapientiùs? Ille ergo vir sanctus timeat displicere,

ne velit

ne velit fœminæ malè placere: illum cogitet omnia videre ne velit fœminam male videre. Illius namque, & in hac cauſa commendatus eſt timor, vbi ſcriptum eſt, Abominatio eſt Domino, defigens oculum. Quãdo ergo ſimu leſtis in Eccleſia aut vbicumque fœminæ ſunt, inuicem veſtram pudicitiam cu ſtodite. Deus enim, qui habitat in vobis, etiam iſto modo cuſtodiet vos ex vobis. Etſi hanc, de qua loquor, oculi pertulantiam in aliquo veſtrum aduerteritis, ſtatim admonete, ne male cepta progrediantur: ſed de proximo corrigantur. Si autem poſt admonitionem, iterum vel alioquoq; die, id ipſum eum facere videritis, iam velut vulneratum ſanandum prodat, quicunque hoc potuerit inuenire. Prius tamen eſt alteri, vel tertio demonſtrandũ: vt duorum vel triũ teſtiũ poſsit ore cõuinci, & competenti ſeueritate coerceri. Nec vos iudicetis eſſe maleuolos, quando hoc indicatis. Magis quippe nocentes eſtis, ſi fratres veſtros, quos indicando corrigere poteſtis, tacendo perire permittitis. Si enim frater tuus vulnus habet in corpore, quod velit occultari, cum timeat ſecari: nõne crudeliter à te ſileretur, & miſericorditer indicaretur? Quanto ergo potius debes manifeſtare, ne deterius putreſcat in corde? Sed antequam alijs demonſtretur, per quos conuincendus eſt ſi negaue rit, prius præpoſito debet oſtendi, ſi admonitus neglexerit corrigi, ne forte poſsit ſecretius correctus non innoteſcere cæteris. Si autem negauerit, tunc neganti adhibendi ſunt alij (etiam coram omnibus) vt poſsit nõ ab vno teſte argui, ſed à duobus vel tribus cõuinci. Conuictus vero ſecundũ præpoſiti vel etiã presbyteri (ad cuius diſpẽſationẽ pertinet) arbitriũ, debet emẽdatoriã ſubire vindictã. Quã ſi ferre recuſauerit (etiã ſi ipſe nõ abſceſſerit) de veſtra ſocietate proijciatur. Nõ enim hoc fit crudeliter: ſed miſericorditer: ne cõtagione peſtifera plurimos perdat. Et hoc quod dixi de oculo nõ figendo, etiam in cæteris inueniendis, prohibendis, indicandis, conuincendis, iudicandiſq; peccatis, diligenter & fideliter obſeruetur, cum dilectione hominum & odio vitiorum. Quicunq; autem in tãtum progreſſus fuerit malum, vt occulte ab aliquo literas, vel quodlibet

De veſtra ſocietate proijciatur, id eſt à vobis ſequeſtretur, nempe carceri mãcipando.

munus acceperit: si hoc vltro cōfitetur; parcatur illi, & oretur pro eo. Si autem deprehenditur & conuincitur, secundum arbitrium presbyteri vel præpositi grauius emendetur.

Scholia Capitis Tertii.

NOn sit notabilis habitus vester, nec affectetis vestibus placere sed moribus. *Incipit his verbis Augustinus, de his quæ ad religionem pertinent, quatenus est status honestatis excellentis, & sanè ad honestatem pertinet, habitus decentia, & compositio. Indicant enim quæ exteriùs apparent, animi mentem, & consilium. Vnde Dominus in Euangelio: Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt, & mollia dicuntur vestimenta, eo quod mollē animum efficiunt. Mollibus vestimentis regia domus delectatur, asperis verò, & humilibus Christi gaudet Ecclesia, & hæc debent esse sacerdotum, & monachorum vestimenta, in quibus nihil quod ad inanem gloriam, aut preciosum ornatum pertineat animaduerti possit: sic clarißimus August. in vestimentis incessit, vt vestimenta eius, & calceamenta nec nitida plurimum, nec abiecta nimis fuerint sed moderata: ipse quoq; de se ipso ait. Fateor quòd de preciosa veste erubesco, quæ non decet hanc professionem, nec hæc membra, nec hos canos. Curemus ergo fratres Deo placere, non vestibus, sed moribus, quia sicut scriptum est de inuisibili sponso: omnis gloria eius filiæ regis ab intus: vndè pulchritudo vestimentorum boni mores sunt. Quid prodest religioso, viro pulcher ornatus? Preciosum vestimentum quo sæculares vehementer offenduntur? Profectò quicunq; religiosi, mollibus vestimentis vestiuntur, & ornātur, aut sericis delineamentis compinguntur, religionem irrident, & tanquàm irrisores procul à consortio fratrum sunt repellendi. Hi enim alieni sunt & peregrini à religione, & de peregrina veste dicitur Sophon. 1. Visitabo super omnes qui induti sunt veste peregrina Eccles. 20. dicit sapiens, quòd amictus hominis annuntiat de illo. Simus ergo vt ait Paulus. 1. ad Timo. 5. quibus tegamur contenti. Ioannes enim dilectißimus à Deo vestimentum habebat de pilis, imò verò Dominus volens discipulos ab omni scandalo arcere Matth. 10. dixit eis: nec duas tunicas habeatis. Quibus verbis insinuatur, quòd superfluitas interdicitur discipulis Domini.*

[Margin: Christus in Euangelio. — David Psalm. — Sophon. 1. — Eccles. 20. — Paul. — Matth. 10]

In omnibus motibus vestris, vestram bonam conuersationem ostēdite, vt nihil fiat, quod cuiusquam offendat aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem. *Hac ratione viuite fratres, vt vbiq; ordo vester in precio habeatur, & in admiratione sit, sic namq; monachus viuere debet, vt à nemine iustè valeat reprehendi. Namq; impudicitia est, religiosum reprehensibiliter viuere, & exterius in habitu formam sanctitatis ostendere. Nunquid religiosis non dicitur à Deo, Stote sancti, sicut & ego sanctus sum? Verè quidem*

sancti, debent esse monachi, qui nomen, & habitum sanctitatis, & religionis susceperunt, & qui diuino cultui, sacrisq; altaribus consecrantur. Sic ergo viuere oportet, vt vita concordet cum nomine, & professio cum opere. Profectò incredibile est quantum seculares scandalizentur, & offendantur, de irreligiosa monachorum conuersatione, & idcirco August. dixit: In omnibus motibus vestris, nihil fiat quod cuiusquã offendat aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatẽ.

Oculi vestri, etsi iaciantur in aliquam fœminarum in nullam figantur. *Oculis modestis, & demissis incedere debet monachus & religiosus, non solùm quia Dominus in Euangelio dicit: Qui viderit mulierem ad concupiscendũ eam, iam mœchatus est in corde suo. Sed etiam, quia pleraq; offendicula oriuntur ex vagis oculorum motibus. Vnde Propheta dixit: Ascendit mors per fenestras, & ingressa est domos nostras. Dauid sanctus erat, sed oculos in fœminam desigens, illicito raptus & deuictus appetitu, adulterium commisit. Tenẽda igitur est Beatissimi Iob sententia qui ait, Pepigi fœdus cum oculis meis vt non cogitarem de Virgine: nam cum sensisset per exteriorem visum, interiorem animũ quassari, & corrumpi pactum fecit cum oculis suis ne aspiceret incautè, quod minus benè concupisceret. Causa igitur, & opportunitas mali cauenda est: vnde Loth fugienti à Sodomitis præcipitur vt non retrò aspiciat, neq; permaneat in circumuicina regione, sed vt in monte se reddat incolumem, quia vt ait Augustinus, non solùm tacito affectu, & aspectu appetitur & appetit concupiscẽtia fœminarum: & ob id diximus ex Propheta quod ascendit mors per fenestras nostras, & ingressa est domos nostras: mors animæ est concupiscentia, domus verò interior mens nostra, fenestræ autem huius domus sunt corporis sensus: Non igitur dicat religiosus se habere animum pudicum si habeat oculum impudicum: quia impudicus oculus, impudici cordis est nuntius. Valde timenda sentẽtia est hæc: quia frequenter quæ intus latent, externa membra denuntiant: & frequenter per habitum corporis, habitus mentis cognoscitur, minor est quidẽ culpa cum iacet in occulto, minoraq; habet offendicula: sed dum incipit serpere publicè, maior efficitur, & amplius nocet in religione, & in Ecclesia Dei.* Matth. 5.

Etsi hanc de qua loquor oculorum petulantiam in aliquo vestrum animaduerteritis, statim admonete, ne malè cœpta progrediantur, sed de proximò corrigantur. *Hodierna die difficile correctionis fraternæ præceptum impletur. Si enim hominem sæcularẽ corripias hisce diebus, statim corripitur ira, statim te carpit, te mordet, te reprehendit, te odit quod peius est, te vt peccatorem insectatur, statim dicitte male agere, & te malè iudicare de proximo. Quocirca vbi creditur rationabiliter, quod nulla est futura spes emendæ continuò absoluimur à correctionis fraternæ vinculo. Cæterum inter religiosos viros tanta est fraternitas, vt iure sperari possit correctio, si præcesserit affectuosa correptio. Est enim inter monachos quædam specialis fraternitas professionis, & amoris: & ob id specialiter dixit Sapiens Eccles. 19. Corripe amicum insinuans correptionem maximè impendendam esse amicis. Quia vt inquit* Eccles. 19.

Apocali. 3. *Ioannes. Quos amo, arguo, & castigo. Hæc igitur Augustini sententia concor*
Prouerb. 3. *dat cum Euangelio: & cum Apostolicis verbis Pauli: Si fuerit homo præoccu-*
patus in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, instruite in spiritu lenitatis Si
verò frater instrui noluerit, neq; te audire adhibe tibi duos testes, quia corrigē
da est culpa illius: si enim non emendetur in hoc sæculo damnabitur frater in fu
turo. Si ergò melius est hic emendare vitam quàm perpetuò perire, planè sequi-
tur, eum qui amat corripi, sapientem esse. Vnde scriptum est: corripe sapientem
& amabit te. Stultus verò si corripitur irascitur. Verùm fraterna correptio,
affectuosis verbis non acriter, sed modestè est peragenda.

Nec vos iudicetis esse maleuolos quando hoc indicatis: magis quip-
pe nocentes estis si fratres vestros, quos indicando corrigere potestis,
tacendo perire permittitis. *Quidam à fratrum proclamatione se cohibēt cau*
santes, id sine peccato fieri non posse. Et idcirco prælatis, & visitatoribus pu-
trida vulnera, & scelestissima peccata contegunt, & occultant. Scio quosdam,
proh dolor, qui ea patefaciunt, si minus benè sunt affecti, quæ in occulto latēt,
nulla etiam proximi, & fratris præuia correptione, idq; totum efficit illorum
peruersa. & inimica voluntas. Scio etiam alios publica cognouisse delicta, tur-
piaq; offendicula, & religionis impijssima tela, totiusque ordinis crudelissima,
& sæuissima vulnera, hæc plerīq; tacent, hæc occultant, & cum manifesta sint
populo in omnium oculis, ementito & simulato vultu tacent, & se nihil visita-
toribus cognouisse correptione dignum iuramento affirmant. Certè si crudelis
est qui corporis vulnera in proximo celat, crudelis multò amplius vocandus
est qui peccati vulnera fætida in animo fratris non indicat. Et reum mortis il-
lius cēseo existere, eū qui tacēdo perire fratrē permittit. Sicut enim ille dānatur
ex opere, sic sanè iste damnatur ex taciturnitate, sicut enim lingua, offendicula
Isai. 6. *fiunt nimis loquendo, ita pariter interdùm tacendo. Vnde Esai. 6. dicit Prophe*
ta, væ mihi quia tacui. Quod idcirco dixit, quia Oziam, & alios liberè non cō-
prehendit. Alij tandem sunt per extremum impiè incedentes, qui quæcunq; no-
runt, secreto non detegendo: indicant omnibus palam, & se nouisse minus benè
pronuntiant. Non possum non vehementer stomachari aduersus eos, qui sub
specie sanctitatis detegunt occulta: & pariter sub eadem specie, tacent quæ ma-
nifestare debuissent. Hi sanè crudeliter silent, & peccatis patrocinantur: atq;
ita silendo, nunquam medicina peccatoribus adeò ægrotantibus propinantur.
Quocirca Diuus Gregorius inquit, Qui proximi mala conspiciunt, & silentio
premunt, quasi conspectis vulneribus vsum medicaminis subtrahunt, & cò
mortis actores sunt, quò vulnus quod curare poterant nollunt. Et Augustinus
ad idem ait: Tu vulnus fratris contemnis, tu eum perire vides, & negligis,
peior es tacendo, quam ille committendo. Quocirca Theologi concordant, &
aiunt: quòd currens est cum fure, qui scit furtum, & non indicat. Benè ergo
dicitur: innocentes non estis si fratres vestros quos indicando corrigere po-
testis, tacendo perire permittitis. Et obserua verbum illud, innocentes non
estis,

eſtis, quia verè innocentes non ſunt, nocent enim potius, & ipſi fratri, & monaſterio. Et hoc eſt quod retulimus ex Iſai. Propheta, capit. ſexto, Væ mihi quia tacui, quia vir pollutus labijs ego ſum, nempe ex ipſa taciturnitate. Et inquit gloſſa: quòd vir pollutus labijs vocatur Iſaias, quia Oziam, & alios liberè non reprehendit. Quo fit, quòd ſi crudelis eſt qui culpam proximi non detegit, è contra, ille eſt miſericors, qui eam non abſcondit. Nam rogo quam poteſt maiorem quis pereunti miſericordiam præſtare, quàm eum ad vitam reuocare? Quo autem ordine culpa fratris demonſtrari debeat oſtendit Beatiſsimus Auguſtinus dicens: Sed antequam alijs demonſtretur, per quos conuincendus eſt ſi negauerit, priùs præpoſito debet oſtendi, ſi admonitus neglexerit corrigi, ne fortè poſſit ſecretius correctus, non innoteſcere cæteris. His verbis inſinuat Diuus Auguſtinus, quòd ſi culpa occultè committitur à fratribus, qui deliquit frater, ſecretè corrigi debet ab eo, qui conſcius eſt ſuæ culpæ: quem ſi neglexerit audire, Patri monaſterij debet indicari, vt & ipſe etiam fratrem ſecretè corrigat: quatenus culpa, quæ latens eſt, ſi ſecretè corrigi potuerit non omnibus innoteſcat. Si verò negauerit, tunc teſtes ſunt adhibendi, vt conuictus iudicetur. Qui blandè enim caſtigatus non emendatur, neceſſe eſt vt acrius corrigatur. Cum dolore namq; ſunt abſcindenda, quæ leniter ſanari non poſſunt. Quod ſi præpoſiti vindictam, & pœnitentiam ferre recuſauerit, etiam ſi is à monaſterio non receſſerit, à ſocietate fratrum proijciendus eſt, ex Diui Auguſtini ſententia, & conſilio, ſeu carcere, & ſæuioribus pœnis puniendus longè à conſortio fratrum. Meliùs eſt enim pro multorum ſalute, quòd vnus damnetur, quàm quòd per vnius exemplum plurimi pereant, aut periclitentur. Et hæc eſt ſententia Domini in Euangelio dum ait: Si oculus tuus ſcandalizat te erue eum, & proijce abs te.

Iſaiæ. 6. Gloſa.

Chriſtus. Math. 5.

In calce capitis mirabile eſt, quam acriter dicat Auguſt. verba quæ ſequuntur. Quicunq; in tãtum progreſſus fuerit malum, vt occultè ab aliquo literas, vel quodlibet munus accipiat, ſi hoc vltrò confitetur parcatur illi, & oretur pro eo. Si vero deprehenditur, & conuincitur ſecundum arbitrium presbyteri, vel præpoſiti grauius emendetur. *Dicit, in tantùm progreſſus fuerit malum: quia cenſet fratrem progreſſum eſſe in magnum malũ ſi occultè quicquam recipiat. Quia aliquid occultare, eſt ordinẽ infringere. Et hoc Eliſeus Propheta ita ſentit, cũ ſeuerè percuſſerit paſsione lepræ Giezi puerum ſuum, eo quod à Naaman Syro munus occultum acceperit. Profectò his poſtremis verbis vehementer Auguſtinus paupertatem voluit commendare, & omne genus proprietatis abſcindere.*

CAPVT QVARTVM.

VESTES veſtras in vnum habeatis ſub vno cuſtode, vel duobus, vel quot ſufficere poſsint ad eas excutiendas, ne à tinea lædantur, & ſicut paſcimini ex vno cellario, ſic

induami ex vno vestiario. Si fieri potest, ad vos non pertineat, quod vobis indumentum pro temporum congruentia profe-ratur, vtrũ hoc recipiat vnusquisque, quod deposuerat, an aliud quod alter habuerat: dum tamé vnicuique, prout cuique opus fuerit, non negetur. Si autem hinc inter vos contentiones & murmura oriuntur, dum conqueritur aliquis se deterius accepisse, quam prius habuerat, & indignum se esse quod non ita vestiatur, vt alius frater vestiebatur: hinc vos probate, quantũ vobis desit in illo interiori sancto habitu cordis, qui pro habitu corporis litigatis. Tamen si vestra toleratur infirmitas, vt hoc recipiatis quod posueritis, in vnum tamen locum sub cõmunibus custodibus habete, quod ponitis, ita sanè, quod nullus sibi aliquid operetur, sed omnia opera vestra in vnum fiat, maiori studio & frequentiori alacritate, quam si vobis singulis faceretis propria. Charitas enim de qua scriptum est, quod non quærit quæ sua sunt, sic intelligitur, quia communia proprijs, non propria communibus anteponit. Et ideo quanto amplius rem communem, quam propria vestra curaueritis, tanto vos amplius proficere noueritis, vt in omnibus, quibus vtitur transitoria necessitas, superemineat, quæ permanet, charitas. Consequens ergo est, vt etiam quum quis suis filijs, aut aliqua necessitudine ad se pertinentibus, in monasterio constitutis aliquam contulerit vestem, siue quodlibet aliud inter necessaria deputandum, non occulte accipiatur: sed sit in potestate præpositi, vt in rem communem redactum, cui necesse fuerit, prebeatur. Quod si aliquis rem sibi collatam cellauerit, furti iudicio condemnetur. Indumenta vestra secundum arbitrium præpositi lauentur, siue à vobis, siue à fullonibus, ne interiores animæ sordes contrahat mundę vestis nimius appetitus. Lauacrũ etiam corpori, quum infirmitatis necessitas cogit, minime denegetur. Fiat sine murmure de consilio medicinæ, ita vt etiam si nolit. Iubente præposito, faciat quod faciendum est pro salute. Si autem velit, & forte non expedit, suæ cupiditati non obediatur. Aliquando enim (etiam si noceat) prodesse creditur, quod delectat, denique si latens est dolor in corpore, famulo Dei

Dei dicenti quid sibi doleat, sine dubitatione credatur. Sed tamen, vtrum sanando illi dolori, quod delectat, expediat: si non est certum, medicus consulatur. Nec eant ad balnea, siue quocumq; necesse fuerit, minus quam duos vel tres. Et ille, qui habet aliquò eundi necessitatem, cum quibus præpositus iusserit, ire debet. Aegrotantiũ cura, siue post ægritudinem reficiendorum, siue aliqua imbecillitate (etiam sine febribus) laborantium, vni alicui debet iniũgi, vt ipse de cellario petat, quod cuique opus esse prospexerit. Siue autem qui cellario, siue qui vestibus, siue qui codicibus præponuntur, sine murmure seruiãt fratribus suis. Codices certa hora, singulis diebus petantur. Extra horam, qui petierit, non accipiat. Vestimenta vero & calciamenta: quando fuerint indigentibus necessaria, dare non differant, sub quorum custodia sunt, quæ poscuntur.

Scholia Capitis Quarti.

VEstres vestras in vnum habeatis sub vno custode. *His verbis indicatur primò, omnia debere esse communia, & quòd non dicamus aliquid proprium. Secundò verò res communes, siue ad victum pertinentes, magna cũ diligentia esse tractandas, licet modicæ sint. Et huc rei consonat quod Christus dixit* Ioan. 6. *Colligite quæ superauerunt fragmenta, ne pereant. Attendite dilectissimi fratres quantæ perfectionis vult nos esse Augustinus, vt velit sic indumenta esse communia, vt vnusquisq; recipiat, vel quod deposuerat sub custode, vel aliud quod alter ex fratribus habuerat: & quod ob id contentiones, & murmura non oriantur, quia charitas non quærit quæ sua sunt.* Ioan. 6.

Consequens ergo est vt etiam, cum quis suis filijs, aut aliqua necessitudine ad se pertinentibus in monasterio constitutis aliquam contulerit vestem, siue quodlibet aliud inter necessaria deputandum, non occultè accipiatur, sed sit in potestate præpositi, vt in rem communem redactum cui necesse fuerit præbeatur. Quod si aliquis rem sibi collatam celauerit, furti iudicio condemnetur. *Sanctè in constitutionibus nostri ordinis decernitur quod Sanctissimus Augustinus positis verbis obseruare præcipit, & vult, vt habetur capitulo. 20. de proprietarijs distinctio. 1. Deinde, frater si rem sibi collatam celauerit, Iudæ traditoris locum tenet in Ecclesia sancta, qui fur erat, & latro, & loculos habebat, & quæ Domino mittebantur abscondebat. Tanto enim cupiditatis auaritiæ vitio exarsit, vt Dominum suum accepto pretio venderet, & traderet. Tunc ergò frater rem sibi collatam celare dicitur, cùm animo occultandi eam accipit. Quo facto religiosus vir assimilatur coruis, qui pecunias accipiunt, & furantur vt in abscondito* Simile.

celent, & occultent. Rursus frater rem sibi collatam celat, quando si res inuestigatur, & quæritur, non propalatur, sed celatur ab eo, sicut fecit Rachel Geneseos. 31. Quæ patri suo Laban interroganti, & scrutanti, idola sua celauit. Tertio quis dicitur rem sibi collatam celare, quando debito, & opportuno tempore eam non manifestat, neq; præposito ostendit. Quia non solum fur est, qui surripuit rem aliquam, sed etiam is qui opportuno, & debito tempore rem furto sublatam non pandit, seu manifestat. Sic ergo in religione qui rem quam suscepit tempore scrutinij non reuelat, vel morosè detinet furti iudicio condemnandus venit. Cæterum si religiosus frater absq; præpositi venia rem sibi collatam accipiat, proposito tamen ostendendi, & licentiam petendi absq; mora, quamuis id sine culpa non fiat, non tamen ob id censendus est frater prorsus rem sibi collatam celare, nisi in culpa sit, iuxta ea quæ primo loco statim diximus. Tandem qui rē sibi collatā occultat, meritò vocatur fur, quia rē non suā sed cōmunitatis inuito Domino, nempe illo ad quem pertinet dispensatio, contrectat occultè.

Codices certa hora singulis diebus petantur. Tria sunt quæ nobis commendat Sanctißimus Augustinus in regula, nempe orationem, lectionem & operationem. Oratione quippe mundamur, lectione instruimur, operatione autem beatificamur. Et cum ait, codices singulis diebus petantur, frequentia legendi nobis commendatur. Crebrò namq; legere debet seruus Dei, cum diuina lectio vtilis sit animæ. Profectò ex lectione instruimur quid cauere, quid agere, quò tendere debeamus: quod expreßit Propheta dicens. Lucerna pedibus meis verbum tuum. Vndè ex dominica lectione sensus, & intellectus augentur. Idcircò beatus scribitur esse qui in lege domini meditatur die, ac nocte. Hæc igitur sunt arma viri religiosi, quibus diabolus impugnatur, scilicet oratio, lectio, & operatio. Quia hæc sunt instrumenta quibus æterna acquiritur fœlicitas. Sanè his armis vitia extenuantur, & virtutes roborantur. Frater in monasterio constitutus si non incumbat lectioni otiosus manet, & semper huc, atq; illud sese confert, & per domum vagatur, & discurrit, aliosq; distrahit, & solicitat ad inutiles fabulas, & vanas confabulationes, sicq; solicitus semper cogitat quo pacto poßit è monasterio egredi, & ad sæculares iter arripere. Quo fit vt inquietus semper domi permaneat, cum minus benè occupatus incedat. Otiositas ergo maximè in monasterio est inimica animæ, & antiquus hostis. Placet hoc loco dicere fratres dilectißimi, quòd si qui sunt, qui recipiuntur ad ordinem, decens est, & expedit satis, eos tales fore, vt ea quæ sunt in codicibus intelligant: & idcirco regulariter hi solum recipiātur in ordine nostro qui sufficientes reputantur. Nam dum contrariū à prælatis, & cōmendatoribus efficitur, grauißima damna, & offendicula ori[..]ntur. Fit enim deinceps, vt ignorantes creentur sacerdotes, & rudiores confessarij. Vndè religio contemnitur, & Deo grauißima irrogatur iniuria. Fit vlteriùs vt sint lites, & contentiones, atq; murmura, cū inscij, & rudes religiosi cernunt se non posse efficere, quod alijs demādatur, videntq; sese ipsos facere non posse, quod eorum socij adimplent. Quapropter prohibitum fuit in lege

Psalm. 118.

Psalm. 1.

Aduertēda fratribus sententia,

Deut,

Deut. 22. ne araretur in boue, & asino propter inæqualitatem, quia asinus præstare non potest quod bos. Restat ergo vt codices, certa hora singulis diebus petantur à fratribus nostris, quia si sunt cæci, & cæcos ducunt, ambo in foueam cadunt: & statim sequitur ordinis contemptus. Ob id igitur quotidie oportet vt à codicibus magistris instruamur, ne vilescat monasterium, & diuina oracula, nihil intelligendo contemnamus.

CAPVT QVINTVM.

Lites aut nullas habeatis, aut quam celerrime finiatis, ne ira crescat in odium, & trabem faciat de festuca, & animã faciat homicidam. Sic enim legitis. Qui odit fratrem suum, homicida est. Quicunq; conuitio vel maledicto, vel etiam criminis obiectu, aliquem læserit, meminerit satisfactione, quam citius curare, quod fecit, & ille, qui læsus est, sine disceptatione dimittere. Si autem inuicẽ se læserint: inuicem sibi debita relaxare debent propter orationes vestras. Quas vtique, quanto crebriores habetis: tanto sanctiores habere debetis. Melior est autem, qui quamuis ira sæpe tentetur, tamẽ impetrare festinat, vt sibi dimittat, cui se fecisse agnoscit iniuriam, quam qui tardius irascitur, & ad veniam petendam tardius inclinatur. Qui autem nunquam vult petere veniam aut non ex animo petit, sine causa est in monasterio, etiam si inde non proijciatur. Proinde vobis à verbis durioribus parcite. Quę si emissa fuerint ex ore vestro: non pigeat ex ipso ore proferre medicamenta, vnde facta sunt vulnera. Quando autem necessitas disciplinæ in moribus coercendis, dicere vos dura verba compellit, etiam si ipsi modum vos excessisse sentitis, non à vobis exigitur, vt à vobis subditis veniam postuletis, ne apud eos quos oportet esse subiectos, dum nimium seruatur humilitas, regendi frangatur authoritas. Sed tamen petenda est venia, ab omnium Domino, Qui nouit etiã eos, quos plus iusto forte corripitis, quanta beneuolentia diligatis. Non autem carnalis, sed spiritualis inter vos debet esse dilectio.

Scholia Capitis Qvinti.

Lites aut nullas habeatis, aut quã celerrime finiatis, ne ira crescat in odiũ, & trabẽ faciat de festuca, & aĩam faciat homicidã. *Præcipue his*

verbis agit, D. Augustinus de religione quatenus est status fraternitatis: fraterna namq; dilectione associari debent fratres in monasterio, quæ vt semper obseruetur pellenda sunt quæ illam perturbant. Et idcirco dixit Augustinus lites nullas habeatis. Equidem in monasterio degentes cælicolis aßimilantur. Cur ergo lites, & contentiones erunt in monasterio? Lites namq; dißipant Rempublicam & omnium animos perturbant. Nunquid lites religionem non concitabunt, & dissoluent? Quod si lites sunt, & contentiones, vbi erunt murmura, & detractiones? Vbi odium fratris, & iræ? Et quod peius cēseo est, quod nulli irascenti ira sua videtur iniusta. Quapropter cito ex indignatione redeundum est ad mansuetudinis lenitatem: & qui conuitio, vel maledicto fratrem læserit satisfactione indiget. Nam iuxta illud Christi Domini, Qui dixerit fratri suo Racha, aut fatue, reus erit Gehennæ ignis. Si verò fratres se inuicem læserint, inuicem sibi debita relaxare debent. Nam quotidie dicimus Deo: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Alioqui si non ex animo remiserimus, Deo mentimur, dicentes sicut & nos dimittimus: atq; ita fit vt peccata nostra quæ orando minuere debemus, augeamus. Si igitur non remittis ex corde, dele cum oras illa verba, sicut & nos dimittimus, si te illis verbis orare credis. Sanè cum Christus in Euāgelio dicat: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, orate pro persequentibus vos: id fratribus, & religiosis viris potißimè denunciatur, qui fraterna dilectione vinciuntur Filiorū enim Dei, est nullas habere lites, vel quàm celeriter finire: Diabolicum verò litibus, & contentionibus delectari, & ex animo non remittere.

A duertendasentētia.

Quando necessitas disciplinæ in moribus coercendis dicere vos dura verba compellit, etiam si ipsi modum vos excessisse sentitis, nō à vobis exigitur, vt à subditis veniam postuletis, ne apud eos quos oportet esse subiectos dum nimium seruatur humilitas regendi frangatur authoritas. *Dixerat paulò antea D. August. in regula, à verbis durioribus parcite. Dixerat rursus, quod si dura verba exciderint ex ore, venia est postulanda. Et ne quis existimaret, Præpositum pariter à subditis debere postulare veniam, hoc loco excipit prælatum, & præpositum, quem vult petiturum esse veniam à Domino, non à subdito, ne regendi frangatur authoritas. Et id sanè intelligendum esse decerno, quandò necessitate disciplinæ in prauis moribus coercendis à discolis subditis compellitur prælatus. Si enim tunc non causa odij, aut inuidiæ, sed regiminis, excesserit in verbis, vbi necessitas disciplinæ occurrit, veniam prælatus à subdito non petat, sed ab omnium Domino. Ostendit igitur August. in quo casu tolerari debeat, veniam non postulare, nempe quando necessitas disciplinæ, & monasterij dilectio, in moribus coercendis, dicere dura verba compellit. Ex quibus colligo, reprehensibiles esse quosdam, qui crediderunt prælatum nunquam debere dure loqui, & seuire. Cum Paulus ad Tim. dicat. Obsecra, increpa, opportune importune. Nam sicut propter duros lapides, duriores mallei sunt inuenti, sic quorundam duritius exposcit, vt causa regiminis &*

Paulus. 2. Tim. 4.

nis & disciplinæ durioribus verbis corrigantur. Quid durius quam quod dixit Noe Genes. 9. Maledictus Chanaan puer, & quod dixit Iacob, ad Ruben, Non crescas, & ad Leui. & Simeonem Genes. 49. In consilium eorum non veniat anima mea: maledictus furor eorum. Igitur antistites omnes inuigilent quo niam Heli cum posteritate eius reprobatus est à sacerdotij dignitate eo quod nõ seuere, sed blande & amicè filios correxerit suos. Exemplo sit omnibus Petrus Apostolorum princeps. Actor. 5. qui ad Ananiam dixit, cur tentauit Satanas cor tuum, mentiri te Spiritui sancto, & fraudare te de pretio agri. Et Paulus ad Galat. 3. O insensati Galatæ, quis vos fascinauit, &c. Et tandem Christus Iudæos carpens & reprehēdens dixit, vos ex patre diabolo estis. Et Ioannes Baptista, Genimina viperarum quis vos docuit fugere à ventura ira. Colligo rursus, quod plerisq; magnis & integerrimis viris sæpe contingit, quod si coacta correctione feruent, modum correctionis exaggerãt, & lingua vicissim labitur virtutis zelo commota, & idcirco ab omnium Domino petenda est venia à præpositis: Ne dum nimium seruatur humilitas regendi frangatur autoritas.

Genes. 9. Genes. 49. Exemplum de Heli ap tum. Actor. 5. Paulus ad Galat. 3.

CAPVT SEXTVM.

NON autem carnalis, sed spiritualis, inter vos debet esse dilectio.

SCHOLIA CAPITIS SEXTI.

NOn autem carnalis, sed spiritualis inter vos debet esse dilectio. Christus speciale dedit dilectionis mandatum Ioan. 13. Hoc est præceptũ meum, vt diligatis inuicem, & assignauit exemplum huius dilectionis dicens, sicut dilexi vos, igitur non carnalis, sed spiritualis debet esse inter religiosos dilectio: In hoc enim ait Christus omnes cognoscent quod mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad inuicem: cum ergo religiosi sint professionis eiusdem, & fraterna teneantur compagine, sintq; eiusdem corporis membra, & Christi speciales discipuli, & domestici Dei, fratres, & amici, inter eos dilectio spiritualis debet esse non carnalis: sunt enim plerịq;, qui proximos diligunt ex affectu cognationis & carnis, interdum verò ex spe vtilitatis sperata, & hæc carnalis dilectio est, & quæ naturæ impenditur. Sed altera est, quæ ex Dominicis præceptis, ex charitate debetur obedientiæ: vnde Pau. 1. Corinth. 12. dixit, Siquid patitur vnum membrum compatiuntur omnia membra, & id sanè ex mutua dilectionẽ procedit: in hoc ergo religiosi fratres cognoscentur, tanquam Christi discipuli, si dilectionem spiritualem ad inuicem habuerint, à duobus namq; præceptis charitas incipit, sed sese ad pleraq; extendit: Initium enim est dilectio Dei, & proximi, cæterum dilectio Dei ex tribus scernitur, quia ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota fortitudine conditor diligi iubetur, vt qui Deo

Ioan. 3.

placere perfectè appetit, sibi de se nihil relinquat, cæterū dilectio proximi, quæ etiam propter Deum peragenda est, ad duo deriuatur præcepta: vndè Christus dixit per semetipsum, quæcunq; vultis, vt vobis faciant homines, & vos facite illis, nam quod tibi non vis fieri, caue ne tu alteri facias. Tandem concludo neminem ex religiosis ad dilectionem esse permouendum, ex his, quæ solent in hoc sæculo homines concitare ad dilectionem, nec enim ex affectu lucri, vtilitatis, aut honoris, nec ex affectu sanguinis, aut carnis permouendus est religiosus frater, vt sibi socium in monasterio degentem diligat, quia spiritualis debet esse inter fratres dilectio. Et sanè quicunq; alius amor facile euanescit, & fugit, nisi animi fratrum Christi dilectione & amore roborentur. Cicero dixit, quod hæc est lex in amicitia, vt nihil turpe rogemus, neq; rogati faciamus, & hoc insinuauit August. in citatis verbis, certè carnalis amicus solo nomine amicus est Ecclesiast. 17. Nam vera dilectio debet esse in charitate non ficta, vt dicit Paul. 2. Corinth. 2. Quia in hoc cognoscimus charitatem Dei, quod ille animam suam posuit pro nobis, cum igitur dilectio inter fratres spiritualis sit futura, & nos debemus animas nostras pro fratribus ponere, vt D. Ioan. in sua canonica dixit.

Præceptum Christi. Cicero. Aug. Paulus. Ioann.

CAPVT SEPTIMVM.

PRæposito tanquam patri obediatur multo magis presbytero, qui omnium vestrum curam gerit.

Scholia Capitis Septimi.

PRæposito tanquam patri obediatur multò magis presbytero, qui omnium vestrum curam gerit. *Obedientia hæc filialis sit non seruilis, filialis namq; obedientia est, quam inducit amor, seruilis, quam parturit timor, hæc est cum murmure, illa verò sine querela. Hæc est cum tristitia, illa verò cum hilaritate: Hæc pigrè agit, illa velociter: Hæc fictè, illa viriliter. Hæc citò senescit, & labitur, illa verò sine fatigatione vsq; ad mortem laborat. Quocirca inter virtutes religioni apprimè necessarias præcipua est obedientia filialis, hæc namq; in religioso viro pacem germinat. Nam qui minus est obediens crebras turbationes habet, quod ergò inobedientia perturbat, hoc filialis subiectio in monasterio pacificat. Vndè. 1. Machab. 4. terra siluit omnibus diebus Simonis: qui interpretatur obediens: & 1. Reg. 15. dicitur, melior est obedientia, quam victimæ quia secundum D. Gregorium per obedientiam propria voluntas mactatur, Præposito igitur tanquam patri obediendum est, quia eodem D. Gregorio testificante si obedientes fuerimus præpositis nostris: obedict Deus orationibus nostris. Nam qui præpositum audit, Deum audit, & hunc ille exaudit.*

Greg. 7. moral.

Equidem

Equidem licet prælatis obediendum ſit, pleriq; tamen ſunt caſus, in quibus ab obedientia excuſantur, vt ſi præpoſitus præcipiat quidquã cõtra Deũ, vel ſi oppoſitũ, alius præpoſito maior præciperet, vel tertiò, quãdo quid præcipitur q derogat bono regimini monaſterij, vt ſi Præpoſitus inferior præciperet ſubdito, q maiori ſuo viſitanti, nihil diceret de reuelãdis in viſitatione. Vel quartò ſi quid præcipiatur quod eſt contra profeſsionem ab eo factam, Vel aliquid ſuper excedens profeſsionem, Vel quidquam impertinens prorſus ad profeſsionem, quam ſubditus emiſit; potiſsimè ſi id efficeret præpoſitus ſine prudenti, & rationabili cauſa. Non igitur eſt obedientia fratrum ſeruilis, quia nec ipſi ſerui ſunt, ſed confratres ſubditi & filij. Tandem concludo iuxta Salomonis ſententiã, quod vir obediens loquitur victorias, quia dum voci alienæ humiliter ſubijcimur, nos in corde ſuperamus: obedire igitur neceſſe eſt præpoſitis etiam diſcolis Nam & ſuper Cathedram Moyſi ſederunt Scribæ & Phariſæi, de quibus Chriſtus dixit, quæcunq; vobis dixerint facite, ad opera autem eorum non attendati: Cæterum de obedientia plæraque ſcripſimus in ſcholijs ad caput viceſimum quintum de profeſsione, vbi obedientiæ votum, & ad quid teneantur religioſi fratres interpretati ſumus.

CAPVT OCTAVVM.

VT ergo cuncta iſta ſeruentur, & ſi quid minus ſeruatum fuerit, non negligenter prætereatur, ſed vt emendandũ corrigendumque curetur, ad præpoſitum præcipue pertinebit, vt ad presbyterum, (cuius eſt apud vos maior authoritas) referat quod modum vel vires eius excedit. Ipſe vero, qui vobis præeſt, non ſe exiſtimet poteſtate dominante, ſed charitate ſeruiente fœlicem. Honore coram vobis prælatus ſit vobis, timore coram Deo, ſubſtratus ſit pedibus veſtris. Circa omnes, ſeipſum bonorum operum præbeat exemplum. Corripiat inquietos, conſoletur puſillanimes, ſuſcipiat infirmos, patiens ſit ad omnes. Diſciplinam libens habeat, metuendus imponat. Et quamuis vtrumque ſit neceſſarium, tamen plus à vobis amari appetat quam timeri: ſemper cogitans, Deo ſe pro vobis redditurum eſſe rationem. Vnde vos, magis obediendo, non ſolum veſtri, ſed & ipſius miſeremini, qui inter vos, quanto in loco ſuperiori, tanto in periculo maiori verſatur. Donet Dominus, vt obſeruetis hæc omnia, tanquã ſpiritualis pulchritudinis amatores, & bono Chriſti odore, de bona conuerſatione, fragrantes; non ſicut ſerui ſub lege, ſed ſicut liberi ſub

gratia

gratia constituti. Vt autem vos in hoc libello, tanquam in speculo posiitis inspicere, ne per obliuionem aliquid negligatur, semel in septimana vobis legatur. Et vbi vos inueneritis ea, quæ scripta sunt, facientes, agite gratias Domino bonorum omnium largitori. Vbi autem sibi quicumq; vestrum viderit aliquid deesse, doleat de præterito, caueat de futuro, orans vt sibi debitum dimittatur, & intentionem non inducatur.

Quod semel in hebdomada legenda est publice Regul. D. August.

Scholia Capitis Octavi.

VT ergò cuncta ista seruentur, &c. *Quia nihil prodesset Augustinum præcepisse regularem obseruantiam, nisi accurate obseruaretur, idcircò postremò hoc cap. agit de cura debita religiosæ obseruantiæ, quia beatus est qui legit (Apocal. 1.) & qui audit verba prophetiæ huius: & seruat ea quæ in ea scripta sunt. Vndè prælato incumbit de subditorum salute, & vt curam habeat de obseruatione regulæ, & ob id postremo loco inquit Augustinus, vt ergò cũcta ista seruentur. Et obserua quod dicit cuncta: Nam si cænobia reperiantur in quibus pleraq; mandata minimè obseruantur, tunc præpositi fiunt omnium rei, Iacob. 2. qui totam legem obseruauerit offenderit autem in vno factus est omnium reus, Sed doleo, prælatos & præpositos quosdam, qui interdum trãsgressiones non corrigũt, vel excordis pusillanimitate, vel ex vecordia, aut diffidentia proficiendi, nonnunquam vero ex ignorantia, quia fratrum culpas minimè percipiunt, & interdum propter propriam pacem, quam perturbare nolunt, vel quia eisdem criminibus maculantur. Conscientia etenim praua, etsi occulta sit, tamen mille testes in ea inueniuntur, timidioremq; reddit hominem, ad subditos corrigendum. Et incredibile est, quosdam esse præpositos, qui ex timore odij vel ex dignitatis, quam possident amore, ne ea careant subditos non detinẽt, nec adhortantur. Adhoc igitur data sunt regularia præcepta in monasterio, vt cuncta seruentur, iure igitur ad præpositum pertinebit, & ad eum qui custos est ordinis, vt ad presbyterum, penes quem maior est authoritas, id est ad Magistrum generalem, vel prouincialem inuigilare super gregem sibi commissum, vt cuncta seruentur in monasterijs. Sanè insinuat Augustinus, quod in congregatione, vbi est ordo canonicus: si non est aut Cõmendator, aut Abbas, aut Prior, sed Episcopus: ipse Episcopus presbyteri nomine designatur: Etenim in principio de iure regulares Episcopis subijciebantur.*

Ioann. Apoc. 1.

Vt ergo cuncta quæ in præclarissima Diui Augustini regula sunt, obseruentur, vel non negligenter prætereãtur, sed magis vt emendanda corrigendaq; curentur, id ad præpositum præcipuè pertinebit. Nã ad id, sane data sunt regularia ista præcepta, vt siquid minus seruatũ fuerit oportet vt cito emendẽtur. Nõ

enim

enim quidquam prætertire possumus negligenter sine periculo animæ. Nam secundum regulam Diui Augustini viuere, ex professione promisimus. Quocirca præpositi negligentes non sint: Sed superbos aut contemnentes increpent, vel puniant. Neq; dißimulent peccata delinquentium, sed mox, vt cœperint oriri, radicitus amputent, memores periculi Heli sacerdotis de filijs suis. Ac proinde improbos & duros corde, & inobedientes, castigatione, & verberibus coercere oportet, iuxta illud Sapientis. Stultus verbo nō corrigitur, percute filium tuum virga & liberabis animam eius à morte.

Ipse vero qui vobis præest non se existimet potestate dominante, sed charitate seruiente fœlicem. *Sane qui ita præsunt vt de potestate dominij glorientur non sunt veri pastores. Quia magis præesse appetunt quā prodesse, quærētes temporale lucrum, & terrenum honorem, non cœlestem gloriā: & hi potestate dominantur: sed attēdere debuissent Paulum dicentem. Cum essem liber in omnibus, omnium me seruum feci, vt omnes lucrifacerem. Charitate igitur prælatus se existimet felicem, & exemplū Christi veri pastoris teneat. Qui non venit ministrari, sed ministrare, & animam suam dare redemptionē pro multis. Viri ergo religiosi qui præesse appetunt, ambitiosi sunt & assequuta potestate dominandi superbe viuunt & abutuntur ea. Vnde Christus Matthæi. 21. dixit. Principes gentium dominantur eorum: & qui maiores sunt potestatem exercent in eos. Non igitur charißimi fratres ita sit inter nos, sed qui voluerit primus esse fiat sicut seruus, & sicut præcessor & ministrator. Vnde summus Ecclesiæ Pontifex vocat se seruum seruorū Dei. Et Paulus ad Hebræos. 1. de Angelis loquens dicit quod omnes sunt administratorij spiritus, in ministerium missi, propter eos qui hæreditatem capiunt salutis. Imo vero Christus de se ipso ait, Ego autem in medio vestri sum sicut qui ministrat. Vnde & ipse cœpit lauare pedes discipulorum & statim dixit. Exemplum dedi vobis vt sicut ego feci ita & vos faciatis. Præpositi ergo peruigilare debent quasi reddituri rationem pro animabus subditorum, qui in sinu pastoris & prælati sunt euehendi, iuxta illud Numerorum. 12. Numquid ego concepi omnem multitudinē hanc, aut genui, vt dicas mihi porta eos in sinu tuo? sicut portare solet nutrix infantulum? Ob id igitur Sanctißimus Augustinus dixit, quod qui in communitate & societate fratrum præest non se existimet potestate dominante, sed charitate seruiente fœlicem.*

Matth. 21.
Ioan. 13.
Num. 12.

Honore coram vobis prælatus sit vobis. *Honorandus est prelatus & cōmendator, quoniam Christi vicem in monasterio gerit. Nam Dominus pastoribus ait, qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit, Vnde in capitulo de grauiori culpa legimus quod si frater non malitiose, sed in veritate aduersus maiorem suum aliquid sciuerit, quod tolerari non deceat, prius eum secrete cum omni humilitate admoneat, quod si admonitus se corrigere neglexerit visitatori significet. Aliter subditi superiores suos diffamare non audeant. Nam vt scriptura admonet. Eccli. 11. In medio fratrum rector illorū in honore. Et Deus*

Alia translatio habet honore corā Deo prælatus sit vobis.

cum à populo inhonoraretur Malachiæ. 1.dixit.Si ego pater vbi honor meus? Prælatus ergo dilectißimi honore coram vobis sit.Qui enim præpositi honorē non custodit se habet veluti alter Cham, Qui cum vidisset verenda patris sui esse nudata,nuntiauit duobus fratribus suis.

Circa omnes se ipsum bonorum operum præbeat exemplum. Corripiat inquietos,consoletur pusillanimes,suscipiat infirmos:patiens sit ad omnes. *Non satis est si commendator,vel præpositus doceat,more scribarum & pharisæorum,sed exēplo Christi debet facere,& docere,sicut enim præpositus præcellit honore,&dignitate,atque ordine,ita subditos oportet vt præcedat sanctitate & exemplo operis,vt vel sic discant, qualiter viuere debeant, quod rectè admonet D Gregorius in pastorali dicēs.Sit rector operatione præcipuus, vt recte viam subditis benè viuendo denuntiet,Nam grex, qui pastoris vocem,moremq; sequitur,per exēpla melius, quā per verba graditur,& Chri-*
Matth.5. *stus primitiuis prælatis dixit,sic luceat lux vestra coram hominibus,vt videāt opera vestra bona, & Diuus Paul. scribens Timotheo Episcopo illum exortatur dicens,Exemplum esto fidelium in verbo:in conuersatione, in charitate, in fide,in castitate.Cum ergò præpositi, & commendatores sint Dei ministri, & in aula regia Dei constituti:idcircò,tanquam ministri,& famuli regis, qui pulchrius,& cum splendore incedunt, cæteris alijs de media plebe, pariter & ipsi Antistites, & Commendatores pulchriorem ornatum in opere & sermone gestare debēt. Est namque præpositus,veluti liber scriptus intus,& foris,in quo subditi, noctu diuq; ore, & mente legunt, quæ ad ipsorum vitæ institutionem sunt necessaria. Sic fiet facilè,vt corripiat inquietos,cuius vita in magno precio est,& cuius authoritas maximè timetur. Circa correctiones igitur subditorum nulla ratione debent esse negligentes præpositi:Nam vt egregiè dixit D. Isidorus negligentes prælati,& Antistites aßimulantur viro dormienti, è cuius manu pastoralis baculus labitur, & defluit. Vndè Christus primum Ecclesiæ Pastorem D.Petrum eius vicarium ad euigilandum suscitauit dicens, Simon dormis? Quocirca præpositus,& commendator necesse est,inquietos corripiat, quia non irasci,vbi irascēdum est,peccatum est iuxta Diui Bernardi sententiā. Sunt enim,qui ignauiæ suæ excusationem adijciunt, aientes subditos magis benignitate quam seueritate regendos, & ij sunt veluti Antistites, & Episcopi emortui, penicillo in pariete depicti,qui exteriori illo ornatu,& baculo pastorem repræsentāt, baculum tamen,quo nunquam vtuntur manu tenent.Et de ignauis, & negligentibus prælatis atq; principibus in corrigendis subditorū culpis vehementer irascitur Dominus ad Moysen dicens, Tolle cunctos principes populi, & suspende eos contra solem in patibulis, quod vel facilè ostenditur*
Prouer.29. *exemplo Heliæ sacerdotis: vnde Prouerb. 29. dicitur,Virga,& correctio tribuit sapientiam:ergo sicut ouis morbida inficit gregem, nisi sanetur:ita peccatum incorreptum. Verumtamen hæc oportet facere, illa verò non omittere, nam qui locum tenet regiminis mala inferre non debet,sed tolerare, vt ex sua*

mansuetu-

manſuetudine iracundos valeat mitigare. Sunt enim præpoſiti, qui eam auſteritatem prætendunt in verbis, in vultu, & in factis, vt ſubditi ob id facile ſuccumbant, nullam apud eos conſolationis gratiam, aut verborum lenitatem reperientes: Attendenda igitur eſt ſententia Dei dicentis, viſitabo in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum, miſericordiam autem meam non diſpergam ab eis. Sanè decerno, Diuum Auguſtinum præfatam regulæ ſententiam accepiſſe ex Ezechiele Propheta dicente, Væ paſtoribus Iſrael: qui paſcebant ſemetipſos, nonne greges à paſtoribus paſcuntur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini: & quod craſſum erat occidebatis. Gregem autem meum non paſcebatis. Ezech. 14.

Et ſtatim, Quod infirmum fuit non conſolidaſtis: quod confractum non alligaſtis: quod ægrotum, non ſanaſtis, & quod abiectum non reduxiſtis, & quod perierat, non quæſiſtis. Debet igitur prælatus fieri omnia omnibus, vt inquit Paulus, vt ſuſcipiat infirmos, corrigat inquietos, & patiens ſit ad omnes.

Et quamuis vtrumque ſit neceſſarium: tamen plus amari à vobis appetat, quam timeri, &c.

Sunt enim duo neceſſaria, quæ rector, & præpoſitus exhibere debet ſubditis. Oportet enim interdum timorem: & aliquando amorem ſubditis propinare: timorem inquam, his qui ſuperbæ & duræ mentis ſunt, amorem autem eis qui libenter & humiliter reſipiſcunt. Vnde Eccleſiaſtic. quarto legimus, Noli eſſe ſicut leo in domo tua euertens ſubiectos tuos, & opprimens eos. Vndè licet ſit neceſſarium Commendatoribus quod timeantur, id tamen ob ſubditorum vtilitatem neceſſario exigitur. Plerique namque illorum ſunt qui frequenter magis timore ducuntur ad bonum. Quod idem Auguſtinus aſſeuerauit, cum ait, ſicut meliores ſunt, quos amor diligit: ita plures ſunt, quos timor corrigit. Vnde Dominus, qui donauit homini ſuper animalia dominium, immiſit timorem ſuper ea, nam Geneſis nono dicitur, terror veſter, & tremor ſit ſuper cuncta animantia terræ. Indecens igitur eſt, quod quis præſit in republica, & non timeatur ab ea. Et inglorium eſt regi, ſi ipſius baculus non timetur: Vndè Petrus Apoſtolus Actorum quinto, occiſis proprietarijs, incuſſit omnibus timorem. Nam factus eſt timor magnus in vniuerſa Eccleſia. Et vt timore ſubditi corrigantur, valdè prodeſt morum grauitas, & authoritas rectoris, & baculus iuſtitiæ: quandò è iuſtitia non flectitur. Nam & ob eam cauſam Herodes Ioannem metuebat, etiam dum in vinculis eum detinebat, ſciens ipſum virum iuſtum, & probum.

Sunt qui dicant, quod ſi præpoſitus magis amari, quam timeri debet, omnia ſunt tranquillè adeò, & pacificè peragenda: vt neq; oportet iuſtitiæ virgam ferream erigere, neq; durè agere, & in ore quorundam ſemper verſatur. Prælatus plus amari appetat, quam timeri. Et ita fit, vt in ſubditis pereat

 diſci-

disciplina. Nam cum omnia dicant bene se habere & pacem atq; pacem repetãt monasterij vita facile relaxatur. Vnde Propheta qui sanctus fuerat deprecabatur Deum. *Confige timore tuo carnes meas à iudicijs enim tuis timui. Sanè decerno huiusmodi rectores, & præpositos esse veluti formidines in hortis constitutas, quæ arcum extentum manu tenent, vt timorem auibus incutiant, nunquam tamen percutiunt.* De quibus legimus Baruch. *vltimo. Sicut formidines sunt in cucumerario.* Contra hos dicit Propheta reges eos in *virga ferrea, &* ad Ephesios.6. Educate *filios vestros in disciplina & correctione* Domini. Vnde Apostolus *fornicatorem Satanæ tradidit.* Et ad *imprecationem* Petri *Apostoli, proprietarij illi subita morte perierunt.* Non *est enim sapientis medici leni pharmaco semper vti, quia plus interdum corpori prosunt duriora.* Nam *dolore abscindenda sunt, quæ leniter sanari non possunt. Egregiè igitur* Paulus Rectores *omnes, &* Præpositos *admonet dicens.* Peccantem *coram omnibus corripe, vt cæteri timorem habeant.* Ex *quibus colligo, boni* Antistitis *esse arguere viriliter, ne leges senescant in monasterio, & monastica vita relaxetur, & pereat religionis institutum.* Et *idcircò optimè dicit* Augustinus *disciplinam libens habeat, metuendus imponat.* Profectò *ob prælatorum oscitantiam, religionis obseruantia calcatur, & ex religiosis monachis, fiunt nonnunquam perditi seculares, quo nihil peius, proh dolor.* Verum *sic* Rector, & Commendator *incedat, vt quod ex se est, boni regiminis curam habens, & exercens: magis amari appetat.* Nam *quantò prælatus plus diligitur, tantò plus auditur.* Vnde Christus *discipulis suis dixit.* Iam *non dicam vos seruos sed amicos.* Cum *ergò nihil amanti difficile sit, magis appetat prælatus amari quam timeri.*

Domingui llos.

Baruch. vl.

Timenda sententia & formidãda.

Ioan.18.

Semper cogitans, Deo se pro vobis redditurum esse rationem. Verè *dicitur, quod qui præest, in solicitudine præest, nam præpositus semper cogitare debet de pertinentibus ad statum, & qualiter sit pro subditis* Deo *redditurus rationem exemplo* Saluatoris, *qui* Ioan.18. *loquens ad* Patrem *ait.* Pater, *quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quemquam.* Quocirca *præpositus diligenter attendat erga subditos, vt debitũ reddant fructũ, & ne vllus ab ouili fugiat.* Pariter *etiã exemplo boni illius pastoris* Genes.31. *ait.* Oues *tuæ, &* Capræ *tuæ, steriles non fuerunt.* Pleraq; *alia dicenda essent, nisi breuitati studerem.* Vnde *concludo nos actione & opere potius quã nomine, id, q, professione promisimus debere nos ostendere.* Nã *quid prodest nomen, vel habitus, vbi desunt opera religionis.* Dñs *dixit* Hebræis *si filij* Abrahæ *estis opera* Abrahæ *facite.* Pari *ergò ratione si* Augustini *regulã profitemur, regulares nos esse oportet: & religionis filij.* Displicet *namq;* Deo *stulta, & infidelis promißio.* Quod *igitur promisimus, impleamus, ne stulti, & infideles simus apud* Deum. Et *idcircò crebrò legenda est à nobis* Sanctißimi Augustini *regula, & aßiduè meditanda.*

(?)

INCI-

INCIPIVNT CONSTITVTIONES FRATRVM Sacri Ordinis *Beatae Mariae* de *Mercede* Redemptionis captiuorum.

VONIAM ex præcepto regulę iubemur habere cor vnum, & animã vnam in Domino, iustũ est, vt qui sub vna regula, & vnius professionis voto viuimus, vniformes in obseruatione canonicæ religionis inueniamur. Ita, vt vnitatẽ quę interius seruanda est in cordibus foueat, & repræsentet vniformitas exteriùs seruata in morib9. Quod profectò eò perfectiùs, & pleniùs poterit obseruari, si ea, quæ agẽda sunt, scripto fuerint cõmendata: vt sic omnibus qualiter sit viuendum (scriptura teste) innotescat. Etsi mutare, vel addere, vel minuere nulli cuiquam voluntate propria liceat: ne si minima neglexerimus, paulatim à maximis decidamus. Adhęc tamen in conuentu suo commendator dispensandi cum fratribus habeat (nisi iure prohibitis) potestatem, cum sibi rationabili causa videbitur expedire. In his præcipuè, quæ diuinum officium, vel captiuorum redemptionem vel ordinis commoditatem, videbuntur impedire: Cùm ordo noster, qui à summis Pontificibus, Ordo Sanctæ Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorũ inscriptus est, specialiter ob diuinum officium, & redemptionem Christianorum captiuorum ab initio noscatur,

tur fuisse institutus. Et status noster ad hoc debeat principaliter, ac solicitè intendere, vt captiuos Christianos de manibus Paganorum cum eleemosynis Christi fidelium semper debeamus redimere. Et vt tam circa diuinum officium, quam circa eandem captiuorum redemptionem animabus proximorum possimus vtiles esse. Commendatores etiam vtantur dispensationibus, vt alij fratres, prout eis à magistro ordinis, & capitulo fuerit de iure permissum. Vt igitur vnitati, & paci totius ordinis prouideamus: volumus, & declaramus, vt regula & constitutiones nostræ non obligent nos ad culpam, sed ad pœnã, nisi propter præceptum, vel contemptum. Nullis itaque pœnis positis in constitutionibus, vel extra (nisi sit pœna excommunicationis latæ sententiæ, vel nisi specialiter superueniat declaratio prælati) erit aliquis subiectus. Præceptum verò in regula, aut in constitutionibus, aut prælatorum verbis, nullum contineri volumus, nisi quod natura sua est, ratione voti essentialis, vel diuinæ, aut Ecclesiasticæ legis, & nisi exprimatur sententia excommunicationis latæ sententiæ, aut dicatur, Præcipimus in virtute obedientiæ, si grauitas materiæ permittat, & vt multitudo cõstitutionum euitetur, prohibemus, ne aliquid de cætero statuatur, nisi per duo capitula prouincialia, vel generalia continua fuerit approbatum, & tunc in tertio immediatè sequenti poterit confirmari, vel deleri per magistrum, vel prouincialem cum definitorio: interpretationes autem regulę, vel constitutionum factæ à generali capitulo, non habeant vim constitutionis, nisi per tria capitula approbentur. Hunc librũ in duas distinctiones partiti sumus. In priori, quæ ad religiosos: In secunda verò, quæ ad domos & ordinem spectant continentur.

Scholia Ad Constitutionum procemium, mirabile, et grauissimum.

SAnè quatuor sunt, quæ in regula Augustini, & constitutionibus ordinis sanctè continentur, & hæc quidem sunt veluti capita præcipua, ad quæ omnia reducuntur. Et in primo ordine sunt actus virtutum, qui sunt in præcepto, vt dilige-

ut diligere Deum, & proximum. In secundo ordine sunt actus virtutum, qui communiter sunt in consilio, ut diligere inimicos in speciali. In tertio ordine sunt obseruantiæ exteriores, quæ sunt prima materia quatuor votorum, quæ in professione emittuntur, ut castum esse, obedientem, & nihil proprii m habere, & in potestate Sarracenorum, ad redemptionem Christi fidelium si necesse fuerit, detineri, & in excambium tradi, pro Christi fidelibus. In quarto denique ordine, reliquæ exteriores obseruantiæ regulares continentur, ut silere, abstinere à carnibus, & non uti lineis ad carnem, &c. Quod si sermo fiat de primo genere rerum: certum est, quod illarum transgreßio mortalis est. Vnitas namque cordium, in his quæ Dei sunt, iuxta præscriptum regulæ est in præcepto, sicut & rerum communitas, & idcircò, circa vnitatem cordium, & communitatem rerum, solicita est habenda cura. Si autem sit sermo, de secundo ordine, transgreßio non est mortalis. Quia illa pertinent ad charitatis perfectionem, quæ est finis religionis. Religiosus vero non tenetur esse perfectus, licet teneatur tendere ad perfectionem.

Dicitur tamen hoc loco regulam & constitutiones nostras non obligare nos ad culpam, sed ad pœnam, nisi propter præceptum, vel contemptum, væ sanè exceptio facta est, quoniam religiosus tenetur ad charitatis perfectionem tendere, huic verò viæ contrariatur contemptus perfectionis. Quod si loquamur de tertio genere & ordine rerum, transgreßio est mortalis, obligant enim ad mortale quatuor illa religionis, & ordinis nostri vota. Tandem si fiat sermo de quarto genere rerum, quæ in constitutionibus habentur, transgreßio earum non est mortalis, nisi propter regulæ contemptum. Quia hic contrariatur profeßioni directè, qua religiosus vir, se ipsum obligat viuere secundum regulam. Aut nisi propter eiusdem regulæ, & prælati, seu commendatoris præceptum. Quia tunc esset obedientiæ votum transilire. Et ex his colligo religiosos omnes: præter communia præcepta Christianorum omnium, & leges, & præter tria, vel quatuor religionis vota, & præcepta posita vel à præpositis, vel à regula quæ sub obedientiæ voto comprehenduntur: dupliei vinculo peccati mortalis teneri, propter contemptum, nempe propter contemptum perfectionis, & propter contemptum regulæ. Et quia regulæ contemptus est nolle subijci regulæ, quod directè profeßioni eiusdem regulæ contrariatur, idcirò de hoc nihil dubitare oportet: liquet enim Deum contemni in ipsa regula, qui eam per ministros suos donauit, & cui facta est promißio de subiectione ad eam: Sed attendite fratres dilectißimi, quod religiosus non aliter tenetur ad perfectionem tendere, quam seruando regulam, & constitutiones ordinis, & idcirco impoßibile est, quemquam contemnere perfectionem, & non contemnere regulam suæ profeßionis. Quod si non contemnit perfectionē, consequens est, vt velit subijci regulæ, qua tendere ad perfectionem tenetur. Quocirca sicut ex voto profeßionis tenemur castè, & sine proprio, & sub vnius generalis Prælati obedientia viuere, ita & in

exterioribus obseruantijs, & ceremonijs, in ieiunijs, & abstinentijs, atq; alijs statutis, quæ ad splendorem & decorem religionis canonicæ, seu regularis vitæ pertinent vniformes esse. Et idcircò multitudo legum, & constitutionum, quantum fieri potest fugienda est.

Et sic mutare, vel addere, vel minuere, nulli quidquam propria voluntate liceat. Ne si minima neglexerimus paulatim à maximis defluamus. *Certe etiam statuta quæ ad ornatum & decorem regularis vitæ pertinēt licet minima videantur non sunt prætermittēda, Nam transgreßio illorum ex negligentia, non est sine veniali culpa, quæ cum ad mortale disponat, optime dicit, ne si minima neglexerimus paulatim defluamus. E attendere debemus verba illa quæ sic habent, Nulli liceat quidquam propria voluntate mutare, vel addere, vel minuere. Nam circa religionis nostræ statuta, generale capitulum valet quidem addere, mutare, minuere, & decernere. Sic enim in antiquis constitutionibus habetur in dist. 2. Statuimus quod generale capitulum de triennio in triennium in ordine nostro fiat duabus, scilicet vicibus succeßiue in prouincia Cathaloniæ. Tertia vero vice in prouincia Castellæ & Portugalliæ. Verum in omnibus & singulis, quæ pro toto nostro ordine, in generali capitulo fuerint ordinanda, constituenda, destituenda, mutanda, addenda vel diminuenda, laudanda, approbanda & confirmanda, per Magistrum ordinis & omnes diffinitores tractentur, ordinentur, constituantur, diffiniantur, & approbentur, ac corroborentur. Et quidquid per eosdem generaliter fuerit statutum, & ordinatum, in scripta redigatur: & vniuersaliter in nostro ordine obseruetur. En quo pacto religio, habet exprimæua sui institutione, autoritatem mutandi, addendi, constituendi, & de nouo definiendi. Nulli tamen particulari, ex fratribus ordinis, aut commendatori: licet mutare, addere, aut minuere, ex religionis sanctionibus statutis, ordinationibus aut constitutionibus, sed id generali capitulo reseruatur.*

Adhæc tamen in conuentu suo commendator dispensandi cum fratribus habeat, (nisi iure prohibitis) potestatem, &c. *Certum est, quod si in in regula statuatur, id quod de iure positiuo communi pariter decernitur, tunc sanè illius regulæ professor duplici titulo, & vinculo tenetur, ad id seruādum, nempe iuris canonici, & suæ regulæ quam profitetur. Nam si in regula, aut in constitutionibus indicuntur, inter alia religionis ieiunia, etiam ea quæ sunt ab ecclesia instituta, tunc sanè religiosus frater, non solum ex ecclesiæ statuto, tenetur ieiunare, verumetiam ex suæ regulæ mandato. Pari etiam ratione, si Dei præcepta in constitutionibus religionum statuantur seruanda: professor illius regulæ ex duplici capite tenetur ad illa seruanda: nempè ex diuino iure, & ex sua regula. Nolo autem dicere, quòd omnia præcepta Dei contenta in constitutionibus cadant sub præcepto regulæ, quia fieri potest, vt sub simplici statuto regulæ contineātur. Ita quidem q̃ ex solis cōstitutionibus non haberent vim præcepti, si cessaret vinculū diuini, aut ecclesiastici iuris vel præcepti. Quod ergò hoc loco decernitur est, commendatorem habere potestatem dispensandi*

cum

cum fratribus in his, quæ sub simplici statuto regulæ continentur, non tamen in his quæ non solum cadunt sub simplici statuto regulæ, sed etiam sub iure aliquo diuino, vel naturali, vel Ecclesiastico. Et quidem cum dicitur, *commendatorem posse dispensare, nomine commendatoris intelligitur, vel commendator ipse, vel ille, qui eo absente, curam habet animarum, & præsidet in conuentu. Vicarius verò facultatem non habet dispensandi, quia prælatus non est secundũ proprietatem sermonis. Verum ex speciali commißione poterit aliquando in casu dispensare. Quò fit vt præsente commendatore, vicarij non habeant ius dispensandi in conuentu.*

Nouerint tamen commendatores, & superiores præpositi religionis, quod facultas dispensandi, illis est donata & concessa, vt ea vtantur, prudenti, honesta, & rationabili causa existente, qua cessante, peccat prælatus dispensando, sed iure vtitur conuentus dispensatione facta. Adde etiam quod dispensationes non debent esse crebræ, nec facile, aut regulariter faciendæ, & multò minus cũ toto conuentu in communi, nisi ex ingenti causa, & hoc perrarò. Quod mirabiliter insinuauit D. Bernardus in libello de dispẽsatione, sic dicens. Votum meũ non augeat prælatus absq; mea voluntate, neque minuat sine certa neceßitate: alioqui remißio voti absq; neceßitate, non dispensatio est, sed dißipatio. En quo pacto si dispensationes sine debita, & prudenti causa fiant, dißipationes, & relaxationes sunt: imò verò totius ordinis destructiones, & ruinæ. D. Bernard.

Cum ordo noster, qui à summis Pontificibus ordo Sanctæ Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorum inscriptus est: specialiter ob diuinum officium, & redemptionem Christianorum captiuorum ab initio noscatur fuisse institutus. Et status noster adhoc debeat principaliter, ac solicitè intendere, vt captiuos Christianos de manibus Paganorum cum eleemosynis Christi fidelium redimat, &c. *D. Ambros. lib. 2. offic. cap. 25. sensit præcipuam, & summam libertatem esse, proximos à captiuitate liberare, & iure quidẽ ita sensit, Quoniam corporis captiuitas animã post se rapit, quia iter infideles & barbaros non semel anima periclitatur, tum propter ingentißima pericula, quibus agitantur fideles captiui, tum etiam, quia prohibentur à debita Christianæ religionis obseruatione. Et rursus quoniam à fide Christi deserenda turpiter incitantur. Cum ergò hæc sit summa miseria hominum, qui cum à Deo fuerint in summa libertate creati, dum in Sarracenorum potestate detinentur, miserrime viuunt, & cum se ipsos non poßideant, in summa paupertate degunt, ob id liberare proximos ab hoc summo malo, Diuinum opus, & heroicum est, vt D. Gregor. docet. Profectò in hoc opere redimendi, & liberandi proximum à summa miseria, & calamitate, in qua viuit, includuntur cætera misericordiæ opera. Qui enim proximum liberat à dura seruitute infidelũ, & à potestate inimicorum Christi eũ redimit, ille proximum instruit, & docet, ille proximum esurientem cibat, & sitientem ad aquas perducit, ille nudum operit, ille afflictum consolatur, ille periclitantem in fide, & salute animæ* D. Ambro. Indict. cap. 23.

in viam facit redire iustitiæ, ne tot ac tantis periculis agitetur. Quocirca Iusti- Iustin. Imp. *nianus Imperator in l. sancimus. C. de sacrosancta Ecclesia, præcepit, vt vasa sacra templorum, aurum etiam, & argentũ totius reipublicæ & diuitiæ omnes expenderentur in redimendis & liberandis captiuis à potestate inimicorũ Crucis Christi. Quid moror in re hac mirè laudãda, Nam & in populo Gentilium, tanquam perfectionis opus clarißimum captiuorum redemptio, & liberatio satis colitur. Quintus Fabius vniuersa vendidit, quæ poßidebat, vt conciues suos* Valer. Max. lib. 4. *à potestate inimicorum in patriam propriam reduceret, Cuius rei testis est Valerius Maximus, vt ipse retulit. Ius ciuile plerisq; locis multis & verbis, & encomijs redemptionis opus laudat, & fauoribus prosequitur. Cum enim opera Christi fuerint instructio nostra, facilè dignoscitur perfectio huius operis de redimendis Christianis captiuis, in eo quod maximè aßimilatur ingẽti bono, quod Christus mundo in summa miseria iacenti donauit, cum carne vestitus humana factus homo se redemptorem omnium præbuit, vt à potestate dæmonis liberaret. Et quidem de perfectione huius instituti plæraq; diximus de initio & fundatione ordinis scribentes. Et rursus alia, & maiora dicemus in distinctione prima constitutionum.*

Vt igitur vnitati & paci totius ordinis prouideamus, volumus & declaramus, vt regula & constitutiones nostræ non obligent nos ad culpam, sed ad pœnam, nisi propter præceptum, vel contemptum. *Ne scrupulorum procellis religiosorum conscientia grauiter agitaretur, sed potius frueretur pace, & tranquillitate quadam, idcircò in exordio religionis nostræ sancitum est, & ab institutoribus stabilitum, constitutiones ordinis non obligare nos ad culpam, sed ad pœnam. Quod sanè intelligo de cõstitutionibus, quæ sunt præcisè, & purè constitutiones, videlicet quandò nec habent præceptum annexum neq; id, quod in eis continetur est alias diuina lege vel humana prohibitum, vel præceptum. Ex vi ergò constitutionum præcisè, non ad culpam, sed ad pœnam in constitutionibus præscriptam, vel à commendatoribus imponendam, vel taxandam obligamur, quã si subditi ferre recusauerint à vera culpa immunes non sunt. Quocircà fratres omnes ordinis nostri, cum liberè, & voluntariè huic legi se subiecerint in professione, vt licet ad culpam non obligentur, pœnis tamen se subiecerint: idcircò ad subeundum pœnas tenentur. Vnde prudenter professores ordinis nostri in professione sua non promittunt seruare regulam, sed obedire secundum regulam & constitutiones ordinis, vt egregiè adnotauit Doctor Sanctus. 2. 2. & quodl. 1. q. 9. art. 4. Et idcircò tota ratio legis obligantis, nõ ad* S. Thom. *culpã, sed ad pœnã, est quia tali modo placuit ipsis institutoribus nos obligare. Rursus dilectißimi fratres obseruare oportet, q quandò dicitur, constitutiones nostras non obligare nos ad culpã, sed ad pœnã, non sumitur pœna, vt distinguitur contra opus pœnale, sed vt distinguitur contra culpam: prout malũ pœnæ distinguitur contra malum culpæ: & sub se continet non solũ propriè pœnã, verumetiam opera pœnalia, seu pœnalitates. Sanè afflictiones, & pœnalia opera,*

quæ

*quæ nõ pro culpa infliguntur, licet propriè non sint pœnæ: dicuntur tamẽ quæ
dam pœnalitates, quæ cõmuni vocabulo pœnæ vocantur, quia cõsistunt in quo
dam pati, & in quadã priuatione boni, & sunt cõtra voluntatẽ, & ob id qui cõ
tra purã constitutionem agit, secluso omni contemptu sine culpa, pœnã incurrit
seu ad opus pœnale obligatur. Ex dictis colligo, q̃ transgreßiones constitutionũ
vt sic, ex suo genere nõ sunt culpæ. Nã sensus prædictorũ verborũ, & legis obli
gantis ad pœnã, & nõ ad culpã, est statuere actũ à constitutione prohibitũ esse
extra genus culpæ, nõ qualicunq; ratione, sed ex suo genere. Et nihilominus pos
sent religiosi venialiter peccare, si vel ex negligẽtia, vel ex væcordia operẽtur
& transgrediantur statuta, vel mortaliter si ex contẽptu sint transgressores.*

*Dicitur prætereà, q̃ constitutiones nostræ nõ obligẽt nos ad culpã, sed ad pœ
nã, nisi propter præceptũ, vel contemptũ. Ex quibus verbis liquet, q̃ cõmenda
tores in conuentibus, possunt ex rationabili causa, in his quæ ad regulã, vel con
stitutiones explicitè, vel implicitè pertinent, præcepta verbo, & scripto pone
re: & hæc transgressores obligabunt, non tantũ ad pœnã, sed ad culpã mortalẽ.
Quoniam ex profeßionis nostræ voto, tenemur regulã & constitutiones non
contẽnere, & præceptis cõmendatoris, aut magistri generalis, & prouincialis
debitè obedire, in his quæ sunt secundũ regulam, & constitutiones. Et ob id ma=
turo consilio, & ingenti deliberatione similia præcepta imponi debent. Et pari
ter propter contemptũ, religiosi peccare possunt mortaliter, & idcircò consti=
tutionum transgreßio ex contemptu facta, culpã mortalẽ inducit. Vndè Sanctis
simus Bernard dixit. Neglectus semper culpabilis est: contemptus vero dãnabi=
lis. Siquidẽ contẽptus dicitur, quandò nulla existenti causa ex sola inobedientiæ
voluntate, quis constitutionẽ transgreditur, quia renuit subijci statuto superio
ris, & vult se non subijcere legi. Ille tamen renuit subijci legibus, & statutis, qui
firmum habet propositum non seruandi constitutiones, & ob id nulla existente
causa deliberato animo eas transgreditur, cum intentione perseuerandi, & mi=
nimè admittendi pœnitentiam à constitutionibus præscriptam, vel à superiori=
bus decernendam. Vndè decerne, quod vt religiosus dicatur peccare ex contem
ptu exigitur, quod peccet ex hoc quod non vult subijci legi: seu regulæ, vel præ
posito, aut prælato, nam prælatus lex est animata. Et idcircò si quis voluntate
sua retinet subiectionem ad regulam, quamuis ex minus bona voluntate inten=
dat transgredi eandem regulam, nunquam dicitur peccare ex contemptu. Ani=
maduertat tamen religiosus frater, ne ex consuetudine peccandi, & transgre=
diendi regulam & constitutiones paulatim disponatur ad voluntatem non sub=
ijciendi se regulæ & constitutionibus, Quoniam, vt in exordio huius procemij
prudenter dicitur cõsuetudo peccandi, & operandi contra regulam dispositiuè
inducit ad contemptum, sicut veniale sæpius repetitũ, si non emendetur, dispo=
sitiuè inducit mortale. Tenemur ergò fratres dilectißimi veram retinere volũ
tatẽ seruãdi constitutiones, eo quidẽ fine, vt si nõ seruauerimus, pœnitentiã præ
scriptam impleamus. Et ob id, vt liberẽtur à culpa transgressores, id requiritur,*

vt retenta voluntate in communi seruandi constitutiones, velint, si eas transgrediantur pœnitentiam præscriptam, aut præscribendam implere. Ex his sane plane intelligentur, *quæ sequuntur verba in contextu procemij, quod interpretamur, & idcirco vlterius progredi oportet.*

Et vt multitudo constitutionum euitetur, prohibemus, ne aliquid de cætero statuatur, nisi per duo capitula prouincialia, vel generalia cótinua fuerit approbatum: & tunc in tertio immediatè sequenti poterit confirmari, vel deleri, &c. *Quamuis neq; solus prouincialis, neq; solus magister ordinis possint efficere nouam constitutionem vim constitutionis habentē, quoniam ad constitutionem efficiendam, necesse est concurrant tria capitula generalia continua, aut vnum capitulum pontificia authoritate specialiter instructum, quod æquipollet tribus generalibus continuis: nihilominus generalis magister, in toto ordine, & prouincialis in sua prouincia possunt ordinationes facere speciales quæ suo tempore durabunt, & secundum eas commendatores debent corrigere subditos, in quibus pariter dispensare possunt commendatores, Nam si dispēsare possunt in nonnullis constitutionibus antiquis totius ordinis, cur non poterunt id ipsum efficere ex rationabili, & debita causa in specialibus ordinationibus, quæ vim constitutionum non habent? Licet pro bono regimine introducantur, & ordinentur, & obligent in suo genere?*

INCIPIT PRIMA DISTINCTIO.

CAPVT PRIMVM

De officio Ecclesiæ.

AVdito primo signo surgant fratres, & ante pausationem secundi, ad Ecclesiam conueniant omnes, & pro tempore officium de Beata Virgine stando ab omnibus in choro dicatur. Matutinas autem, & missam, & omnes horas canonicas simul audiant, & recitent fratres nostri, nisi cum aliquibus ex causa commendator dispenset. Officium verò tam in choro, quam in altari fiat iuxta breuiarium, & missale Romanum, tā in essentialibus, quam in cæremonialibus: itá tamen, quod vbi cæremoniæ Romanæ cæremonijs nostri ordinis non contradicunt ordinarium ordinis omninò seruetur. Et horæ omnes tàm diei, quàm noctis in Ecclesia breuiter, & succinctè ità dicantur, ne fratres deuotionem amittant. Quod ita dicimus esse faciendum, vt ante plenam terminationem versus alter non incipiatur: & in medio versus metrum cum pausa seruetur, nó protra-

protrahendo vocem in pausa, vel in fine versus, sed sicut dictũ est breuiter, & succinctè terminetur. Hoc tamen magis, & minus pro solennitate temporis obseruetur. Solus hebdomadarius Cappa serica tam in choro, quam in processione vtatur. Et fratres nusquam (nisi maximæ necessitatis causa) baculos in manibus portent. Plura Cymbala in Ecclesijs nostris habere possumus. In omnibus verò alijs, series ordinarij à fratribus nostris omninò obseruetur.

Scholia Capitis Primi.

Horæ, distinctè & cum debitis punctis, & attentè, tam in choro quam extra chorum persoluantur. Cæterum non requiritur actualis attentio per totum officium, neq; rursus sufficit sola habitualis attentio, sed requiritur virtualis quæ ex proxima attentione & præcedente proposito, per totũ officium continuatur & sequitur: vt si quis cum attentione voluit horas persoluere, & deinceps diuagatur. Secus tamen esset si volens, sese occuparet in aliquo opere distractiuo attentionis, tunc enim non haberet virtualem attentionem, sed solã habitualem & non satisfaceret præcepto Ecclesiæ.

Fratres omnes ordinis nostri non solum sacerdotes & sacris initiati, verum etiã omnes illi qui choro deputantur, post emissionem professionis, tenentur sub mortali recitare quotidie septem horas canonicas: iuxta consuetudinem ordinis & normã. ¶ Quod plerisq; titulis teneatur religiosus orare, res est, quæ à nemine ambigitur. Sane cum Deus populum dilectũ eduxit ab Ægypto, ne recordatus prandiorum & ciborum quibus suauiter dum apud Ægyptios conuersaretur vescebatur: redditum in Ægyptũ rursus curaret: Donauit Hebræis cœlestem & suauissimum cibum dapibus omnium rerum & epulis refertum. Sic ergo religiosus frater, vt viriliter & fortiter viam & solitudinem monasterij, & religionis peragrare possit, indiget cibo cœlesti & diuinis epulis, se strenue, ac iugiter assiduis meditationibus & orationibus muniendo. Oratio namq; est eleuatio mentis in Deum, & in ea loquitur cum Deo, is, qui orat, quo nihil fœlicius in hac vita exoptari potest. Nam præter quam quod oratio mentem eleuat tribuit pariter nobis. Quasi arma bellica vt hostem superemus. Et Deus ipse precibus nostris flectitur: Nam ipse nobis præcepit orare. Si enim quid petieritis patrem in nomine Christi dabit vobis. Vnde & ipse Christus seruator noster dixit. Petite & accipietis. Et nos docuit orare, orationẽ tradens dominicã Quam suaue sit loqui cum Deo, quam turpe diuertere eloquia ad creaturas, & creatoris conuersatione & eloquio carere: solus ille qui assiduè orando crebro loquitur cum Deo: plane valet percipere. Profectò vt populus Dei, Hostes

Exod. 7. eius posset debellare atq; vincere, Moses eleuatis manibus in cœlum Dominum orabat, & ab oratione egrediens, victor & inimicorum debellator & triumphator semper euasit. Mose vero non orante sed manus deprimente, populus Dei tremens superabatur. Quod quidem artificiose nobis satis adumbrauit Lucas Euangelista, capit. 18. exemplo illo viduæ, quæ cum assidue petendo vindictam de aduersario suo, molesta esset iudici qui nec Deum timebat, neq; homines reuerebatur, nihilominus exaudita est, quia in petitione perdurauit & molesta fuit illi. Vnde iudex ille, qui neq; homines reuerebatur neq; Deum timebat sic locu-
Lucæ. 18. tus est. Etsi Dominū non timeo neque homines reuereor, tamen quia molesta est mihi hæc vidua vindicabo illam. En fratres dilectissimi quid orationes & petitiones nostræ iugiter fusæ prosunt. Vnde sic Deū placare solent vt & ipsæ plaræq; à nobis arceant mala & supplicia & indignationē à nobis auertant. Permotus enim Moysi serui sui precibus aiebat, Dimitte me vt irascatur furor meus. Origines Hom. 13. super Numeros refert, quod cū Moab Rex, audiuisset à quibusdam, populum Dei solitum esse hostes suos vincere orationibus & precibus multomagis quam viribus & armis, contendebat solicite inuestigare, & inuenire orationes atq; preces, quæ potentiores & validiores essent cum Deo, quam illæ quæ ex populo Dei fundebantur ad dominum, vt ipse triūphator & victor euasisset. Equidem magni valoris est oratio cum Christus ipse nobis orādi modum & orationem præscripserit. In primitiua Ecclesia in fine cuiuslibet horæ, loco orationis, quæ modo recitatur de tempore, aut de sanctis, ea quidem canebatur oratio à Christo instituta, Paternoster qui es in cœlis, &c. non quidē depressa voce sed sonora & eleuata. Et hinc inualuit debita consuetudo vt quāuis aliæ orationes sint adiectæ: semper tamen in fine horarum dicatur eadem Dominica oratio. Deinceps hymnis, psalmis, versibus, & plærisq; alijs orationibus, orare cōsueuit Ecclesia. Orationes autem nouiter introductæ, quæ indoctas & ignorantes continent sententias, aut superstitiosos titulos, merito sunt abolitæ & relegatæ ab Ecclesia. Patres illi sancti in eremis Ægypti degentes, spiritu Dei pleni, semper erant orationibus intenti. Vnde secundus Planus Traiano Imperatori enarrauit, quo pacto Christiani semper orarent: & quomodo diluculo ante solis ortum surgebant, vt Dominum orarēt. Verum feruor hic & ardens spiritus, mirum in modum refrixit in religiosorum animis. Et idcirco intra viginti quatuor horarum spatium, septem horas canonicas solum recitare tenemur. Veruntamen in primitiua Ecclesia distinctis vigilijs noctis, in prima secunda & tertia vigilia, nocturnæ effundebantur preces, & orationes Sic inquam vt noctis tempus in quatuor diuisum partes orantibus fratribus, aut sacerdotibus inseruiret. Quod siquis antiquorum patrum solicitam curam, & iugem orandi, fuerit meditatus. Plane videbit quā misere omnia hodierna die peraguntur. Neq; poterit se à lachrymis tēperare. Quāta cura bone Deus adest in fratrū animis vt horæ celeriter finiantur. Quāta cura rursus vt vigiliæ noctis non seruentur, neq; custodiantur, vt ociose multo tempore degant, vel vt fo-

ris

ris in ciuitate ſæpius perambulent. Vel vt cum ſæcularibus initis amicitijs, cõ fabulationibus & loquelis diu verſentur extra monaſteriũ. Cũ tamen cænobia ad id fuerint inſtituta, vt religioſi fratres monaſticã vitã & religioſam ducen tes, choro, Pſalmis, & orationibus dediti, diutius aſsiſtant. Ex his colligo primo Colligo 1. *q. religioſus eò ipſo q. profeſsionẽ emiſit & deputatur choro tenetur ſub reatũ mortalis culpæ ſeptem canonicas perſoluere horas: licet is non ſit ſacris initia tus. De quo non licet dubitare. Secundo colligo cõmendatores grauiter peccare* Colligo. 2. *ſi propria authoritate diſpenſent cum conuentu ne media nocte matutinæ reci= tentur, potiſsime cũ grauiſsima pœna abſolutionis ab officio ſit impoſita cõmẽ datoribus, qui in re hac negligentes reperiuntur. Hi ſane non paſtores vigilan= tes ſuper gregẽ ſuũ dicũtur, ſed cõmendatores & paſtores dormientes nũcupari debent, qui excuſationem prætendunt ex inclementia cœli. Tertio colligo, quod* Colligo. 3. *requiritur debita attentio in recitatione horarum vt ſatisfaciat religioſus præ cepto Eccleſiæ, vt id verſetur in corde, q. profertur in ore, vt Aug. in regulæ docet, Ita ſanè, vt ſaltem inter orandi initia, intẽdat, & velit attente orare, & non diſtrahere animum, neque diuertere ad alia. Quarto colligo, q. ſi forte* Colligo. 4. *quis verſum, vel Añam, vel memoriam, omiſerit, vel inuerſo ordine aliquan do horas perſoluerit, nempe primã poſt tertiã, &c. non mortaliter peccat, ſed* Colligo. 5. *venialiter, imò aliquando in caſu poſſet à peccato excuſari. Quinto colligo, cõ mendatores peccare mortaliter ſi permittant q. horæ nõ recitentur in cõmuni, ſed in particulari à ſingulis ſeorſum, ſunt enim in cõmuni, & in choro perſoluẽ dæ, in monaſterio. Et huius rei cura incũbit cõmendatoribus. Tãdẽ in iure cano nico. c. licet, extra de vot. traditur magna ex parte id q. ſuperius diximus. Vn de infertur, q. vbi nõ eſſet chorus in cõmuni ibi nõ eſſet propriè religio. Cũ. n. in profeſsione, religioſus ſtatum orãdi, & contẽpladdi profiteatur, id expoſcit neceſſario ſtatus religionis in religioſo viro, vt ad orandũ teneatur ſecũdũ ſuæ regulæ inſtitutiones. Et id omnes Theologi & iuris canonici prudẽtes decernũt. Laici autẽ fratres qui nõ deputãtur choro: & nouitij qui nõdũ profeſsionẽ emi ſerunt, non tenentur ſub mortali ad ſuas horas perſoluẽdas. Sed quæ in conſtitu tionibus habẽtur, de horis fratrũ laicorum, ſolum ex vi conſtitutionum, debent implere, & non obligantur ſub mortali.*

CAPVT SECVNDVM. *De inclinationibus.*

AD matutinas, & ad alias horas, cũ fratres in chorũ venerint, genufleƈtẽtante altare, & ad ſuas ſedes veniãt, & flexis genibus, verſis vultibus ad altare tacitè orẽt: & facto ſigno à prælato officiũ de B. Virgine ꝓ tẽpore dicãt. Quo finito flexis genibus, vel inclinati profunde, pro tẽpore, dicãt Paternoſter, Auemaria, & Credo in Deũ. Et iterũ facto ſigno à prælato ſurgãt oẽs: horaq; duoте incepta verſi ad altare muniãtſe ſigno crucis, & ad Gloria Patri inclineт chorus cõtra chorũ ꝓfunde vel

prosternant se pro tempore, vsque ad, sicut erat. Hoc etiam faciendum est, quoties Pater noster, & Auemaria, & Credo in Deum dicuntur: nisi in missa. Item, ante lectiones, & in gratiarum actione inclinamur solum ad Paternoster, & ad retribuere. Idem etiam faciendum est ad primam orationem in missa, & ad orationem primam post communionem, & similiter ad orationem pro Ecclesia, & in singulis horis ad orationem, & ad Gloria Patri, quoties in inchoatione dicitur. Ad cætera autem Gloria Patri, & ad extremos versus hymnorum, & ad penultimum versum cantici Benedicite, inclinamur vsque ad genua: & quando cantatur Gloria in excelsis, ad Suscipe deprecationem nostram: & quãdo cantatur Te Deum, ad Te ergo quę sumus: & in benedictionibus lectionum: & in benedictione post completorium, & ad orationem Dominæ nostræ. Item, in preciosa, siuè dicatur in capitulo, siuè in choro, & orationẽ Sanctæ Mariæ: & semper quando nomen Iesus, vel Beatæ Virginis nominatur: & in præfatione, ad Te in veneratione Beatæ Mariæ: & cum dicitur, gratias agamus: & in fine antiphonæ Salue regina, quandò nomen Mariæ dicitur. In omnibus autẽ orationibus, in quibus, nec inclinatio, nec genuflexio præcipitur, stent fratres versis vultibus ad altare. Hora itaq; prædicto modo incepta, postquam ad Gloria Patri, post venite, inclinati fuerint omnes: stet chorus contra chorum. Deinde ad primum psalmum sedeat vnus chorus, & ad secundum stet: & ità alternatim se habeat chorus cũ choro, vsq; ad Laudate Dominum de cœlis (tunc enim stare debent omnes) & sic faciant ad omnes horas. Finita autem lectione in matutinis, nisi fiat officium de mortuis: ille qui legit intra pulpitum, quod est in medio choro & gradus altaris: inclinationem faciat, vel prosternat se pro tempore. Inclinationibus verò conformemur moribus, & vsui eorum, apud quos diuertimur, seu inter quos versamur. Ad salue sancta parens in missa, & ad Salue regina post completorium, & ad Veni sancte Spiritus, & ad Veni creator Spiritus, in die Pentecostes, & per totam hebdomadam, & in Credo in missa, Ad, Ex Maria Virgine, & Homo factus est, flecta-

flectamus genua. In ferialibus quoque diebus iacebimus proſtrati, à ſanctus vſque ad agnus. In feſtis verò trium lectionum iacebimus proſtrati ab eleuatione corporis Chriſti, vſque ad Paternoſter: in proſtrationibus idem ſeruamus, in feſto trium & nouem lectionum. Quandò verò prælatus iniunxerit aliquam communem orationem, inclinentur omnes. Similiter omnes faciant, quibus aliquid facere, vel dicere iniunxerit. Si autem aliquam obediētiam, vel officium, vel miniſterium cui vis iniunxerit: humiliter proſtratus ſuſcipiat, quod iniungendum fuerit ei. Quando etiam fratri aliquid datur, dicat inclinatus. Benedictus Deus in donis ſuis.

CAPVT TERTIVM.

De ſuffragijs mortuorum.

A Feſto Sancti Dionyſij vſque ad aduentum Domini, pro anniuerſario fratrum, & familiarium receptorū, per litteras ad beneficia ordinis, Clericus frater Pſalterium, ſacerdos tres miſſas, laici quingenties Paternoſter dicant. Idem faciat quilibet fratrū pro defuncto fratre ſui conuentus. Idē fiant per totum ordinem pro Magiſtro ordinis, & pro eius ſocio, & à cōuentualibus pro ſuo commendatore, & à tota prouincia pro prouinciali, & pro electoribus magiſtri euntibus ad electionē magiſtri, ſi aliquem eorum in via, vel in capitulo mori contigerit. Idem fiat pro viſitatore à domibus viſitatis, & quas viſitare deberet, ſi in viſitatione moriatur. Quilibet frater celebret duodecim miſſas in anno pro fratribus defunctis, & quilibet clericus ſeptem pſalmos pœnitentiales duodecies, & quilibet laicus centum pater noſter duodecies dicant, & quilibet conuentus duodecim miſſas in commune dicat. Anniuerſarium Patrum, & Matrum tertia die poſt Purificationem Beatæ Mariæ. Anniuerſarium benefactorum, & familiarium ſequenti die poſt octauam Beati Auguſtini. Anniuerſarium verò fratrum, ſequenti die poſt feſtum Diui Dionyſij eſt faciendum. Anniuerſarium ſepultorum in Eccleſijs, ſiuè cœmeterijs

Si minime est prætermittendus ergo graui ter peccat non admiplentes.

nostris vbique fiat prima die post octauam Apostolorum Petri & Pauli. Fratres nostri hunc missarum numerum, & mortuorum suffragia minimè prætermittant. Neq; rursus fratres nostri admittant numerum missarum.

Scholia Capitis Tertii.

Tenentur persoluere missas in hoc. 3. cap. contentas fratres nostri, quia ad id ex professione obseruationis cõstitutionum obligamur, & non sint ad mittendæ excusationes, & commendatores non possunt impedire fratres ab huiusmodi impletione, neq; sunt sic grauandi fratres, vt implentes quæ aliorum sunt, propria negligant, ad quæ ex sua professione & ex constitutionibus tenentur. A principio & inuetustis cõstitutionũ codicibus sic decernitur, fratres nostri numerum missarum non admittant. Quod sane nõ sine causa sancitur, & in ea re certum esse debet, quod non intendit hæc constitutio prohibere quin numerum missarum, quæ à populo & à laicis iugiter postulantur, recipere aut accipere possimus, si tamen hoc discrete fiat & prudenter. Vnde & hoc ita fieri cernimus non tãtum in cæteris ordinibus, verum apud sacerdotes sæculares & in Ecclesijs etiã Cathedralibus. Onerare vero conscientias aut conuentum plerisq; nulliaribus missarum, indiscretum & periculosum mihi videtur. Quocirca

Primũ pronuntiatum

decerno primo, statuto illo præfato prohiberi ab antiquo, ne fratres obligent conuentum ad quotidie dicendum certum numerum missarum in perpetuum, ne ob id posteri ex hoc nimis grauentur, & etiam id prohibere intendebat ab antiquo, ne redditus perpetuos recipere cogerentur religiones etiã in substẽtationẽ: propter huiusmodi sacrificia, potissime in religionibus mendicantium (quibus nulli redditus esse debuissent, si tali nomine & opere gaudent) vnde ea constitutio fuit à mendicantibus ordinata: & in eorum statutis habetur Secundo decerno non esse prudenter factum aut rationabile si quis commendator cum conuentu, propter eleemosynam aliquam quam recipit de præsenti obliget in perpetuum posteros ad certum numerum missarum: nisi eleemosyna sit debita & competens, & redditus illius annuatim in perpetuum durent, sicut & obligatio sacrificiorum. Vnde nusquam commendatores huiusmodi eleemosynas sumant, & accepteent nisi eleemosyna sit perpetua. Tertio decerno, maxime esse aduertendam Concilij Tridentini reformationem Nam Sessione. 25 titulo de reformatione, capit. 4. att. Sancta synodus cupiens, hæc ad pios vsus relicta, quo plenius & vtilius potest impleri, facultatem dat Episcopis, vt in synodo diœcesana itemq; Abbatibus & Generalibus ordinum, vt in suis capitulis generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia, in prædictis Ecclesijs quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atque Ecclesiarum vtilitatem viderint expedire, ita tamẽ

Secundum pronuntiatum.

Tertiũ pronuntiatum.

vt eo-

vt eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute, legata ea ad pios vſus reliquerunt. Quocirca non niſi in generali capitulo hæc fieri debent, ita vt miſſarum reductio rationabilis ſit & conſideratione habita ad eleemoſynas receptas quæ in ſubſtẽtationẽ ſolum recipi debent. Nec ergo monaſteria miſſarum ſacrificijs onuſta periclitentur in conſtitutione dicitur: Numerum miſſarum non admittant fratres noſtri. Et ne rurſus ſi forte numerum ingentem miſſarum fratres in perpetuum admittant, cogãtur ijdem fratres dimittere eum miſſarum numerum, quẽ in communi ex debito conſtitutionis celebrare tenentur. Et idcirco in nonnullis ordinibus cautum eſt, quod in eleemoſynis miſſarum recipiendis eum quotidiè numerum dumtaxat admittant quem commode poßint implere, ne vltra modum grauata ſint monaſteria & alijs neceßitatibus occurrentibus, nequeant ſatisfacere & prouidere, & ne ſacerdotes, grauati vltra modum non debitè diſpoſiti ad tremendum altare Domini accedant. Fugienda ergo eſt hæc miſſarum ſarcina, quæ conſcientiam torquet & nos miſeros reddit.

CAPVT QVARTVM DE *horis fratrum laicorum.*

EOdem tempore ſurgant fratres laici, quo & alij fratres, & eodem modo inclinentur, cum autem ſurrexerint ad matutinas, dicant Paternoſter, Auemaria, & Credo in Deum, quod eſt faciendum ante primam, & poſt completorium. Pro matutinis dicant, Domine labia mea aperies, &c. Deus in adiutoriũ, Gloria Patri, & quinquaginta Paternoſter, & totidem Auemaria: Deinde Kyrie eleyſon, Chriſte eleyſon, Kyrie eleyſon. Pater noſter, per Dominum noſtrum, & Benedicamus Domino, Omnes ſex alias horas canonicas, ita incipiant, Pater noſter, Auemaria, Deus in adiutorium, & pro qualibet hora dicãt triginta Paternoſter, & totidem Auemaria. Et ſingulas horas finiant, vt in matutinis. Pro miſſa verò dum celebratur, quadraginta Paternoſter, & tot Auemaria. Hæc omnia ſub ſilentio recitent in choro, vel vbi fuerint pro temporis opportunitate. In ieiunijs, culpis, abſtinentijs ſic ſe habeant, ſicut alij fratres, in labore tamen poterit (ex cauſa) commendator cum eis diſpenſare.

CAPVT QVINTVM

De oratione mentali.

QVoniam oratio mentalis est animæ sanctæ spiritualis quædam refectio, & mentis solatium ac refrigerium, Diaboli verò tormentum: cum mens orantis ele-
1. Corin. 14. uetur in Deum. Et Paulus dicat Corinthijs scribens. Si orẽ lin gua, mens mea sine fructu est, quod de eo qui orat sola lingua intelligendum venit. Nam hũc verè cor derelinquit, iuxta Prophetam Psalmo. 39. Cor meum dereliquit me. Idcirco statuimus & ordinamus, vt in toto ordine nostro omnes fratres bis in die mentaliter orent. Primò sanè post completorium. Secundo autem post nonam, eo videlicet tẽpore quo nona post prandium dicitur. Quando verò nona statim post missam cõuentualem recitatur: tunc oratio mentalis, quæ post nonã erat peragenda fiat post matutinas. Volumus autem vt prædictis tẽ poribus, fratres omnes assistant in choro & eò conueniant, nisi propter graue impedimentum, & rationabilem causam prælatus cum aliquibus dispensauerit. Attendant tamen singuli fratres, quòd mentalis oratio, quæ qualibet vice saltem per dimidiã horã est protrahẽda maxima cũ deuotione & animi cõpunctione fiat: in qua gratia Dei & speciale eius auxiliũ primò petatur, & tunc quidẽ pro statu vniuersali totius Ecclesiæ, pro Papa, & oĩbus Ecclesię prælatis, pro Regibus, Principibus, pro captiuis Christianis in durissima Sarracenorũ, & infideliũ seruitute detẽtis, pro religionis nostræ cõseruatione & augmento, pro animabus in purgatorio existentibus maxima cũ deuotione, & humilitate orabimus. Insuper in dicta oratione Deo Optim. Max. ingentes gratias referre debemus pro beneficio creationis, regenerationis, ex aqua & Spiritu sancto, pro passione, & resurrectione sua. Rursus nostra meditari debemus & in quantis versemur periculis peccando, acerbissimas damnatorum pœnas contemplantes, & Dei ob scelera nostra iustam & debitam indignationem, quodq; ex diuino amore quo dignus est ipse

ipſe Deus, omnia ſunt peragenda. Mens tandem noſtra, in ſecura illa fruitione, & præmio iuſtorum atq; ſanctorum figenda eſt: vt vel ſic incedendo, dignetur Dominus pro ſua liberalitate, gratia & miſericordia, noſtras liberare animas ab hoſtium viſibilium, & inuiſibilium poteſtate, & illas in ſuas æternas atque fœlicisſimas manſiones, in perpetuum duraturas dirigere, & ibi conſeruare.

CAPVT SEXTVM DE DISCIPLINIS recipiendis poſt completorium.

ORdinamus præterea, vt in vigilijs quæ ieiunãtur, & per totum Aduentum & Quadrageſimam, & in diebus quatuor temporum, fratres noſtri diſciplinas recipiant. Quod intelligendum eſt illis tantum diebus quibus prædictis temporibus fit officium de Feria. Modus verò ſeruandus in illis recipiendis talis eſt. Finito completorio, quandiu dicitur Paterno ſter, Auemaria, & Credo, pręparent ſe omnes fratres, deponendo ſuperiorem partem tunicæ & dicant, Confiteor Deo & cætera, & Beatæ Mariæ & cætera, & commendator, vel prælatus ſtãs in medio dicat: Miſereatur veſtri, &c. Deinde incipiat pſalmum, miſerere mei tenẽdo virgas in manu. Et ſolus dicat vnũ verſum & conuentus alium, fratrum dorſum verberando, & ſic proſequatur vſque ad Gloria Patri, &c. Et ſubiungatur ab omnibus kyrie eleyſon, Chriſte eleyſon, kyrie eleyſon. Pater noſter. Et prælatus vel hebdomadarius dicat: Etne nos inducas in tentationem. ℣. Saluos fac ſeruos tuos Domine. ℟. Deus meus ſperantes in te. Dominus vobiſcum. Oremus. Deus cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere, Suſcipe deprecationem noſtram, vt quos delictorum catena conſtringit, miſeratio tuæ pietatis abſoluat. Per Chriſtum. Dum autem Pſalmus, Verſus. Et oratio dicuntur, circum eat prælatus vel hebdomadarius ſcapulas feriendo virgis, incipiendo à parte ſuperiori à dextris, & proſequẽdo ab inferiori parte ſiniſtri chori, quouſque

quæ finiatur Psalmus cum versu & oratione vt dictum est. Si verò tam magnus sit numerus fratrum vt vnus non possit cito se expedire: Vicarius, vel alter ex antiquioribus incipiat à superiori parte chori sinistri, donec vterque semel tantùm circũ eat totum conuentũ. Vt autem qui dedit disciplinas, & ceroferarij, & si qui alij remanserunt, qui ex debito tenentur ad illas, easdem suscipiant: cui prælatus dixerit, det disciplinam prędicto modo in loco secreto & apto.

CAPVT SEPTIMVM
De cibo.

Hora competenti ante prandium, vel cænam à refectorario cymbalum pulsetur, vt fratres ad refectionem venire non morentur, si cibus est paratus, alioquin non pulsetur, donec sit paratus. Ablutis verò manibus, commendator cymbalum refectorij pulset, & tunc fratres refectorium ingrediãtur. Quibus ingressis, facto signo à prælato dicat hebdomadarius, Benedicite, & conuentus respondeat. Benedicite, & prosequantur benedictionem. Nullus fratruum præsentium à prima mẽsa remaneat præter seruitores, & custodes nisi de licentia, quot quot autem remanserint comedant in secunda mẽsa: ita vt tertiam facere non liceat. Incæpta autem prima mensa nullus refectorium ingrediatur absque licentia prælati. Nullus detur cibus maioribus, vel ministris, qui non apponitur conuentui nisi sint infirmi. Frater non mittat cibum ad fratrem, excepto cõmendatore, sed sibi datum dare potest à dextris, & à sinistris. Commendatores in refectorio comendant, & semper cibarijs conuentus sint contenti. Similiter & infirmarij & receptores hospitum: nisi commendator dispensauerit, ex aliqua causa aliquando extra refectorium comedere. Nunquam incipiant comedere fratres in refectorio, neque surgant à mensa: nisi prius facto signo à prælato campana. Quod si nullus prælatus præsens fuerit, frater qui primus est ex parte hebdomada-

rij

rij ſignum faciat. Et poſt quam omnes à menſa ſurrexerint facto ſigno à prælato, Hebdomadarius incipiat gratias agere & conuentus proſequantur. Temporibus, quibus bis reficiuntur fratres, per in hebdomada, ſcilicet Dominicis diebus, & tertijs, & quintis ferijs: comedant carnes intra clauſtrum. Alijs verò diebus piſces, oua, caſeum, ac pulmenta cum carnibus cocta comedere poſſunt. Extra clauſtrum verò, (ne hoſpitibus ſint onerosi, & vt melius pro captiuorum redemptione valeant labora re) liceat carnes comedere, diebus ieiunorum exceptis. Nulli fratri, vbi conuentum habuerimus, liceat comedere extra conuentum, niſi de licentia prælati, quam raro concedat. Si fieri poteſt, tempore ieiunij duo cocta pulmenta habeant fratres. Poterit autem commendator ſuperaddere, prout opus eſſe iudicauerit, & facultas domus permiſerit. Siquis iuxta ſe ſedenti viderit aliquid deeſſe de communi, petat à ſeruitore ſubmiſſa voce.

CAPVT OCTAVVM.
De ieiunijs.

A Paſcha vſque ad primam Dominicam poſt feſtũ omniũ ſanctorum incluſiue, & à die natalis Dñi vſq; ad quinquageſimam incluſiue, reficiantur bis fratres: exceptis diebus rogationũ, & ſextis ferijs, & vigilia Natiuitatis, & Purificationis, & Annuntiationis Beatæ Mariæ, & vigilia Pentecoſtes, & ieiunijs quatuor temporum, & alijs ieiunijs, quæ ab Eccleſia, & per iura diœceſum reperientur obſeruari. A feria vero ſecunda poſt dictam Dñicam poſt feſtũ Sanctorũ, vſque ad natale Dñi, & à quinquageſima vſq; ad Paſcha, continuũ tenebimus ieiunium: & nona dicta comedemus, exceptis Dominicis diebus. In aduentu Domini, & in quadrageſima, & ieiunijs quatuor temporum, & in vigilijs, & ieiunijs indictis per ſedem Apoſtolicam, & diœceſum, & locorum ſtatuta, & conſuetudines, & omnibus ſextis ferijs quadrageſimali vtimur cibo. Etſi

dies natalis Domini feria sexta, vel aliquod præcipuum festum euenerit: prælatus poterit in ieiunio dispensare. Tempore vero paschali, oua, caseum, & butyrum comedemus sextis ferijs, & vigilijs Apostolorum Iacobi, Bartholomei, atque Mathiæ: vbi pisces habere non poterimus. Iter tamen facientes de licētia speciali, bis refici possunt cibis quadragesimalibus, prædictis temporibus, nisi in aduentu, & quadragesima, & ieiunijs ab Ecclesia constitutis. In parasceue per totum diem in pane, & aqua omnino vbique abstineamus.

Scholia Capitis Octavi.

Christus dixit quodam esse pessimum dæmoniorum genus, quod in duobus superatur & expellitur, nempe in ieiunio & oratione. Pelluntur ergo & vincuntur dæmones per sanctum religionis ieiunium. Et quoniam fortiter contra religionem diabolus pugnat, idcirco specialiter debet armari ieiunijs. Ieiunium essentialiter consistit in abstinentia à carnibus, & in eo quod est semel comedere in die, Vnde qui carnibus vescitur non ieiunat, & qui plusquam semel in die comedit pariter non ieiunat. Quia in his duobus essentialiter consistit ieiunium. Rursus ieiunium est de iure naturali. Nam in commuui de iure naturæ homo tenetur detrahere de cibo & potu, quantum fuerit necessarium, vt se defendat à passionibus & tentationibus. Et vt caro non rebellet contra spiritum, & vt conseruet vitam in bona valetudine. Cæterum ieiunium Ecclesiæ abstinēdo à carnibus, & semel in die comedendo cœpit ab Apostolis: Quadragesimale potissimum, & ab eo tempore est in præcepto. Ieiunium autem quatuor temporum & vigiliarū, cœpit à Calixto Papa decimo sexto à D Petro Apostolo, vt habetur in Cap Quibus temporibus. 76. dist. & extat Epistola eiusdem Calixti ad Benedictum Episcopum, vbi illud indicit ieiunium. Et ita tradit Platina. Reliqua tamen religionum ieiunia à sanctis patribus: & religionum patronis & institutoribus sunt ordinata, & introducta merito & prudenter satis, licet non obligent ad mortale cum non sint ieiunia Ecclesiæ, sed religionis solū. Peccat tamen grauiter commendator, si permittat in domo sua relaxationes & fractiones ieiuniorum suæ religionis: & constitutionum Fratres nostri, qui in diebus à constitutione statutis nempe in aduentu vel sextis ferijs, à cæna nolunt abstinere, imò verò nulla petita licentia constitutiones de ieiunio transgrediuntur, & sic ex consuetudine procedunt, non possunt à damnabili contemptu excusari, & à prauo exemplo & à destructione regulæ, quam profitentur. Attendant ergo qualiter Christus post baptismum ieiunium inchoauit Matth. 4. & quod nos Christum imitari debemus potissimæ religiosi in monasterio.

Quando cœperit ieiunium.

Sed

sed nemini licet comedere in diebus ieiuniorum ante vndecimam horam, alioqui ecclesiastica ieiunia franguntur: imò verò nisi inualuisset consuetudo, ante duodecimam non licuit prandere cuiquam. De hac tamen re diximus in explanatione regulæ D. Augustini.

CAPUT NONUM, De Collatione.

TEmpore ieiunij hora competenti refectorarius ad collationem cymbalum pulset. Deinde fratribus venientibus ad refectorium, & ingressis, lector legat vnam, vel alteram paginam: & facto signo ab eo, qui præest dicat lector (Benedicite) & hebdomadarius Benedicat dicens. Largitor omnium bonorum benedicat potum seruorum suorum. Et conuentus respódeat. Amen. Et dum lector legit poterunt fratres bibere. Et finita lectione dicat, qui præest. Adiutorium nostrum in nomine Domini. Et conuentus respondeat. Qui fecit cælum & terram. Quicumq; bibere voluerit extra horam licentiam petat à maiore, & vnum socium accipiat.

Scholia Capitis Noni.

DE Collationibus quibus vtuntur ieiunantes in diebus ieiuniorum, nil habetur in iure communi, solùm enim dicitur in iure, quòd in die ieiunij semel tantùm reficiantur Christiani. Nihilominus in Prouincia vbi est consuetudo, licitum est de nocte collatione vti, semper tamen in parua quantitate. Vnde eo fine vt natura sustentetur, non licet vti his collationibus. Neq; eo fine quia ieiunans premitur fame, quia ecclesia intendit, vt homines semel reficiétur in die, & quòd inedia comprimantur passiones, & satisfaciamus Deo pro delictis.

CAPUT DECIMUM, De Vestitu.

FRatres nostri vestes laneas, & omnino albas, & signum ordinis in cappa, vel scapulario ante pectus semper, & vbiq; ferant. Quod ab omnibus sub pœna grauis culpæ obseruetur. Lineis non vtantur ad carnes, nisi fuerint ægroti; vel cum licentia prælati. Linteamina in infirmarijs nostris, & quæ medico

dico videbuntur, pro lectulis ægrotantium habeantur. Plures tunicas habere poterũt & pelliceas in hyeme. Sed quælibet ſuperior tunica ſit rotũda, & nullomodo pro parte anteriori aperta. Pelliceum, tunica ſemper cooperiatur. Pelliceis ſylueſtribus & coopertorijs earundem pellium, fratres noſtri vti poſſunt. Tunica vero circa plantas pedum: ſcapularium fere ad talos, ſufficit, vt deſcendat. Sed cappa æqualis, vel breuior ſit tunica, & pelliceum ſit breuius omnibus. Caligas, & calceos habebimus, vt neceſſe fuerit & honeſtas poſtulat. Rodundelos ocreas, & pileos lineos viatoribus fratribus ſolum portare licebit. Chirotecas nunquam habeamus. Super tunicam, & ſub ſcapulario fratres noſtri ſint præcincti corio nigro: Zonã vero laneam, lineam, aut clauatam, & curioſam, minime habeant. Procuratores, & iter facientes marſupium ferre poterũt. Commendator vero ſigillum cum ſcuto ordinis habeat.

Scholia Capitis Decimi.

Nullo magis ſcandalizantur ſeculares, quàm in prophanis veſtibus. Si enim Religioſus ſeculo renunciauit, & valedixit mundo, vt quid pretioſis & curioſis indumentis vtitur? Nam & ipſe contemnitur, & ipſius ordo & religio calcatur. Imò verò à laicis minus æſtimatur, & in minori pretio habetur. Quia pretioſus ornatus quæ intus latent, in corde indicat. Nam iuxta P. Aug. regulam: Impudicus oculus impudici cordis eſt nuntius. Sic ergo impudica veſtimenta idem prænuntiant.

In antiquis Conſtitutionibus pariter legimus, Lineis non vtantur ad carnẽ, neq; etiam infirmi, &c. Sed cùm dicitur, Lineis non vtantur ad carnem, aduerte quòd iſta conſtitutio eſt ſimpliciter negatiua, in qua nulla adhibetur pœna, & ſic videtur tranſgreſſores obligare ad culpam. Quapropter illi qui nulla exiſtente cauſa, lineis vtuntur ad carnem, & in huiuſmodi tranſgreſſione intendunt perſeuerare, non excuſantur à damnabili contemptu, & valdè peccant.

CAPVT VNDECIMVM
De lectis.

NVnquam dormiant nudi fratres noſtri: ſed cum tunica, & caligis, & cincti iaceant. Neque in dormitorio cum duobus linteaminibus, ſed ſolo vno contenti ſint, qui illud tenere:

nere voluerint. Quilibet fratrum suum habeat lectum, in quo solus iaceat: sub pœna grauioris culpæ minimè relaxandæ à præ ato. Super culcitras laneas, siue stramina iacentes, tegumentis laneis, & om nino albis desuper vtemur. Extra monasteriū iacere poterunt, sicut fuerit eis stratum: ne hospites infestētur. Qui autem in dormitorio nostri ordinis linteamina petierit, vno die in pane, & aqua ieiunet. Nullus, excepto magistro ordinis habeat locum specialem ad iacendum: nisi propter rerū custodiam, sicut sunt commendatores, & sacristæ. Huiusmodi vero custodes secum habeant honestos fratres ad prædicta custodienda. Hospitibus vero secundum iudicium commendatoris prouideatur. Et præsenti constitutione omnino prohibemus sub pœna grauioris culpæ minime relaxādæ, ne vllus fratrum extra conuentum, vbi illum habuerimus pernoctare audeat: nisi de licentia prælati, quam nisi propter grauem infirmitatem, aut necessitatem aliquam, minime concedat.

CAPVT DVODECIMVM.

De Rasura.

RAsura sit superius non modica, vt religiosos decet: sic vt inter ipsam, & aures non sint plus, quam tres digiti. Tonsura verò ab omnibus fiat desuper aures. Rasura autem fiat à Pascha vsque ad festum omnium sanctorum, quintodecimo quoque die: ita tamē quod propter festa solemnia per aliquot dies possit præueniri, vel retardari: Alio vero tempore semel in tribus hebdomadis.

CAPVT DECIMVMTERtium, De infirmis.

ERga ægrotantes minime sit negligens commendator, sic enim curandi sunt infirmi, vt citius conualescant: vt habetur in regula patris nostri Augustini. Poterunt tamen vesci carnibus semper, prout eorū exegerit infirmitas: ex arbitrio

commendatoris,& medicorum consilio.In locis verò vbi conuentum habemus, extra domum nostram ne iaceat fratres nostri ægrotantes; nisi propter magnam necessitatem seniorum consilio prælatus dispensit. Siquis talem infirmitatem habuerit, quæ neque eum multum debilitet, neque comedendi turbet appetitum:talis neque ieiunia frangat, neque cibos refectorij mutet. In domibus nostris (si fieri potest) ad ægrotātes sint specialiter loca deputata,in quibus comedant,& iaceant ægrotantes,vel debiles. Si autem commendatorem infirmari contigerit,in cella,vbi bona domus custodiuntur,poterit curari.Fratres leprosi, infra septa sui conuentus seorsum ab alijs curētur. Quod si ob arctitudinē domus, vel aliam legitimam causam, non posit fieri: de licentia magistri, seu visitatoris,ad aliā domum nostri ordinis transferantur.

CAPVT DECIMVM QVARtum, De minutione.

MInutio quater in anno fiat.Prima in mense Septembri, Secunda post Natale,Tertia post Pascha,Quarta circa festum Sancti Ioannis Baptistæ. Quòd verò religiosi minutione licitè vti possint habetur in cap. Cū ad monasterium de statu monachorum. §. Porrò. Sed præter has minutiones nullus audeat sibi minuere,nisi commendatoris iudicio ex rationabili causa aliud videatur esse faciendum.Minuti extra refectorium comedant , vbi commodè poterit obseruari: & secundum quod facultas domus permiserit, commodius triduo recreentur.Causa vero minutionis poterunt carnibus vesci,secundum quod complexio , aut debilitas eorum requirit: nisi in diebus ab Ecclesia interdictis.Et neque choro, neque silentio , astringantur pro tunc.

Quod sit licitum vti minutione.

(?)

CAPVT DECIMVM QVINTUM, De silentio.

Silentium semper præstent fratres nostri in Ecclesia, in choro, dormitorio, & refectorio, & claustro: A cópletorio autem vsque ad primam, semper à fratribus nostris silentium intra monasterium præstetur: ita vt omnis strepitus, & clamor verborum penitus euitetur. In refectorio liceat silenter loqui breuissima oratione, & submissa voce, petendo necessaria: ita vt lector bene audiatur & non impediatur. Infirmi, & decumbentes, & hospites in hospitio, silentio nõ adstringantur. Omnes fratres nostri viatores, in mensa silentium teneant, vel saltẽ tumultuosum sermonem penitus euitent: excepto vno, qui maior, vel antiquior in ordine fuerit inter eos. Nullus verò loquatur nisi de necessarijs mensæ, & summisse: Nisi de licentia magnatum, vel episcorum, vel illorum, ad quos declinamus si contingat cum illis comedere. Magister verò, aut locum eius tenens, omnibus secum commedentibus. Visitator in sua visitatione, duobus: comendator, vni ex sua cõmendatoria, possunt dare licentiam loquendi. Fratres in capitulo de fractione silentij se accusent, & commendatoris arbitrio puniantur.

Scholia Capitis Decimi Qvinti.

Spleudor Religouis est, silere certis locis, & temporibus. Et obseruantia debita silentij plæraq; mala & delicta à fratribus arcet, & à monasterio pellit. Est præterea silentium, quædam autoritas & maiestas religionis. Vndè optimè legimus, Quòd dum medium silentium tenerent omnia, omnipotens sermo Domini à regalibus sedibus venit. Et D. Basilius sermone de Natiuitate Christi ait, Infinita Dei maiestas silentio colatur, & fide veneretur, Et Psal. 64. vbi legimus, Te decet hymnus Deus in Sion, in alia translatione habetur, Te decet silentiũ Deus in Sion. Silentium ergò maximè Religiosos decet, & ob id Fratres in capitulo de silentio se accusare debẽt, si transgressores fuerint: Vndè ordo noster refugit tanquam irreligiosum, fractionem silentij, potißimè post Completorium. Et Commendatores negligentes circa obseruantiam silentij in communi; grauiter peccant: præsertim quando obseruantia silentij relaxatur sæpiùs in monasterio. Vndè in inferno, vbi nullus ordo est, omnia confuse peraguntur sine quiete & silentio.

CAPVT DECIMVM SEXTVM
De leui culpa.

Leuis culpa est, si quis mox, vt signum factum fuerit, non relictis omnibus cum matura festinatione, differat se præparare vt ad ecclesiam ordinatè, & cōposite quando, & quomodo debuerit, veniat. Si quis in principio primi Psalmi non adfuerit. Si quis in choro male legendo, vel cantando offendens, non statim coram omnibus se humiliauerit profunde. Si quis non intentus diuino officio, vagis oculis: & motu irreligioso, leuitatem mentis ostenderit. Si quis in ecclesia, dormitorio, vel refectorio aliquid inquietum fecerit: vel ibidem riserit, aut alios ridere fecerit. Si quis lectiones, vel alia: quæ choro legere, aut cantare debuerit, non prætiderit. Si quis aliud cātare: vel legere præsumpserit: quā quod communis consensus & vsus approbat. Item leuis culpa est: Si quis ad curandam Redemptionem captiuorum vadens otiosa loquutus fuerit: vel egerit. Si quis oculos vagos, vana respiciendo inhoneste direxerit. Si quis in principio capituli non adfuerit, vt pronuntiatis redemptionis nostrę exordijs, corde, & corpore gratias agat Deo redemptori nostro. Si quis de via veniens, eadem hora benedictionem à Prælato accipere neglexerit, vel absque benedictione plus vna nocte moraturus exierit. Si quis in choro dormierit. Item, leuis culpa est. Si quis ecclesiæ, vel altaris ornamenta, aut libros ecclesiæ negligenter tractauerit. Si indumenta, vel alia concessa fratri, sine eius licentia aliquis acceperit. Si vtensilium aliquod fregerit, vel perdiderit. Si quid cibi, vel potus effuderit. Si quis dixerit aliquid, vel egerit, vnde fratres iuste offendantur. Si quis potum, vel cibum absque benedictione sumpserit. Si quis in conuentu, horam qua debet venire, distulerit. Si communi refectioni non adfuerit. Si commune mandatum dimiserit. Si quis eum, à quo clamatus fuerit, eodem die, quasi vindicando, clamare præsumpserit. Si-

quis

quis aliquid cum iuraměto affirmauerit, vel negauerit. Siquis turpem sermonem, aut vaniloquũ dixerit: vel (quod grauius est) in vsu habuerit. Item, leuis culpa est, siquis vestes suas, aut libros, loco statuto honeste non deposuerit, aut negligenter tractauerit. Siquis eorum, qui officijs deputati sunt, in aliquo negligens repertus fuerit: vt commendatores in conuentu custodiendo, & regendo, procuratores fratres in procurando sibi cõmissa: cantores in officijs suis, scriptores in scribendo, clauigeri in bonis domus custodiendis, in necessarijs præparandis, ministrandis, & congrue distribuendis, in famulis excitandis, in ianuis horis deputatis aperiendis, & claudendis, & clauibus discrete custodiendis: ac in omnibus, quæ eis expediunt optime exercendis. Clamatis verò, vel proclamantibus se, de supradictis, detur pœnitentia secundum quod prælato videbitur expedire.

Scholia Capitis Decimi Sexti.

Dpater Augustinus in regula, vsus est nomine præcepti, cũ dixit. Hæc sunt, quæ vt obseruetis præcipimus in monasterio constituti. Quocircà ex huiusmodi verbis præcep. iuis professores regulæ Diui Augustini, obligantur ad obseruantiam eorum, quæ in ea mandantur, sed non idcircò mortaliter peccant transgrediendo, quia verbum præcipimus, vim habet obligandi, sed nõ determinate ad mortale. Quapropter licet in hoc capitulo de leui culpa, & in sequentibus de graui, & grauiori, sæpè sæpius culpa repetatur, non idcirco intelligenda est mortalis: imò verò aliquandò non incurritur culpa, Quia statuta hæc de culpis, edita sunt prius, antequam editum fuerit statutum illud de non obligando ad culpam: Quo in proœmio nostrarum constitutionum decernitur, regulam & constitutiones, nõ obligare nos ad culpam, sed ad pœnam, nisi propter præceptum, vel contemptum. Quæ sanè declaratio iuridica est, & vt vnitati & paci totius ordinis prouideatur introducta, & ad remouendum scrupulos religiosorum. Quò fit, vt cum statuta de culpis fuerint ab antiquo edita, antequam fuerit factum statutum illud de non obligando ad culpam, sed ad pœnam, (vt optime Caietanus docuit,) idcircò per accidens remanserunt illa nomina, grauis, & leuis culpa. Obserua tamen, quod vbi in hoc capite & in sequentibus de graui, & grauiori culpa aliquid præcipitur, quod vel graue sit ex suo genere, vel prohibitum ab Ecclesia, vel iure diuino, id quidem non tantum pœnam constitutionis habet, si ipsius transgressio

fiat, verumetiam habet mortalē ex suo genere, vt deinceps dicemus. Ex his colligo, quod licet ante præfatam illam constitutionem, & declarationem: nempè quod constitutiones nostræ non obligent nos ad culpam, sed ad pœnam, transgreßio constitutionum, quoad ea quæ non sunt essentialia, neq; habent annexū præceptum, vel contemptum, obligaret ad peccatum veniale, siuè talis transgreßio esset facta ex negligentia, vel ex inaduertentia, vel ex leuitate, aut fragilitate: cæterum post constitutionem illam editam, seu declarationem, transgressor nostrarum constitutionum (si sermo sit de puris constitutionibus) potest dici, quod incurrit culpam, non quidem essentialiter, sed antecedenter, & consecutiuè. Antecedenter sanè, si fiat ex negligentia transgreßio, tunc enim in-

Caietanus. curritur venialis culpa (vt Caiet. credit) quæ minimè incurritur, si transgreßio ex fragilitate, vel ex inaduertentia procedit, vt author est Sanctus Thom.

D.Thom. 2. 2. q. 186. art. 9. in 2. 2. Si verò ex leuitate, vel parua malitia, vel ex maiori negligentia, vel ex grauiori malitia transgreßio constitutionem fiat: tunc grauis, vel grauior malitia & culpa erit. Et ob id constitutiones istæ sunt de leui, graui, & grauiori culpa. Et ob id rursus quotidianum capitulū in quo de huiusmodi trāsgreßionibus fratres se accusant, vocatur capitulū de culpis. Adde rursus, quod trāsgreßio constitutionum vocatur culpa, non quidem essentialiter (vt dictum est) sed consecutiuè, nempè propter pœnam, quæ his transgreßionibus aßignatur, quæ inferri non solet, nisi ex culpa. Et fortè dicitur culpa si religiosus non adimpleuerit pœnitentiam à constitutionibus præscriptam, vel à commendatoribus præscribendam, quia in eo casu vera culpa incurritur.

Cum titulus huius capitis sit de leui culpa, pleraq; tamen in eo sunt difficilia, quia non tantum venialem culpam præ se ferunt, verumetiam indicium mortalis culpæ vehementer indicant, quale est illud, siquis oculos vagos vana respiciendo inhonestè direxerit. Hæc enim verba includere possunt veniatē, & mortalem culpam. Et rursus illa, siquis dixerit aliquid, vel egerit, vndè iustè fratres offendantur. Et illud, siquis commune mandatum dimiserit. Et illud, siquis turpem sermonem, aut vaniloquum dixerit: vel quod grauius est in vsu habuerit. Nam si grauius est, quomodo leuis culpa est? Et tandem illud, siquis nō intentus diuino officio vagis oculis, & motu irreligioso leuitatem mentis ostenderit. In hac re.

Decerno. 1. Decerno primò, quod licet hæc poßint venialiter, & mortaliter fieri, cæterum non pertinent ad hanc constitutionem, nisi in solo gradu venialis culpæ.

Decerno. 2. Decerno secundò, quod licet vagus & vanus oculorū aspectus, & ociosus, sermo turpis, & vaniloquus, & irreligiosus motus mētis leuitatē ostendēs, & dissolutus rissus, aut dimittere commune mandatum, & similia, sint vt minimum venialia peccata, & ob id contineantur in constitutione de leui culpa: Cæterum non ob id sunt peccata, quia per constitutiones sunt prohibita. Sed quia ex se sunt mala. Et idcircò in huiusmodi transgreßionibus non solum obligatur religiosus ad pœnam, vel à prælato impositam, vel à constitutionibus ipsis, sed etiam ad culpam ad minus venialem.

CAPVT DECIMVM SEPTImum. De graui culpa.

GRauis culpa eft, fi quis inhonefte in foro iudiciali, cum aliquo fecularium contenderit. Si frater cum fratre intus, vel foris lites habuerit. Si quis alicui fratrum opprobrium dixerit. Si quis mendacium de induftria dixiffe deprehenfus fuerit. Siquis filentium non tenere in confuetudinem duxerit. Siquis culpam fuam, vel alterius defenderit. Siquis literas fcribat, mittat, vel recipiat, vel legat, fine fpeciali licentia fuorum fuperiorum. Si clamans in clamatione iurgium fecerit. Siquis in illum, à quo proclamatus eft aut in alium verbis inordinatis, & irreligiofis inuexiffe repertus fuerit. Siquis lufor, fi quis ebrius repertus fuerit: Siquis receperit aliquid deijs, quę prohibentur recipi. Siquis rē fibi collatā celauerit, quē B. Aug. dicit furti iudicio effe cōdemnandū. Itē grauis culpa eft, fiquis male in patres, vel fratres, vel domos fuas euomuerit: quæ teftimonio fratrum fuorum probare nequiuerit. Siquis fratri præteritam culpam, pro qua fatisfecerit, inproperauerit. Siquis equitādo per villam animal currere fecerit. Siquis cum fœmina in loco fufpecto, vel non fufpecto cum muliere fufpecta, locutus fuerit. Siquis ieiunia ab ecclefia inftituta fregerit, aut fine caufa, & difpenfatione prælati non illa feruauerit. Si Prælatus infirmis fratribus maxima cum charitate fecundum facultatem domus non prouiderit, quæ medicus præcipit, & infirmo funt neceffaria. Itē grauis culpa eft: fiquis literas cuiufcūq; ad fe nō directas, aperire aut legere, aut abfcondere aufus fuerit: nifi fuerit fuperior illo, cui dirigūtur. Siquis fine licētia prælati exierit à monafterio, vel cū licentia abiēs, vltra terminū afsignatū morā fecerit. Siquis prouictu, vel veftitu, vel alia re, murmurauerit. Pro huiufmodi, & fimilibus culpis, veniā petentibus, & nō proclamatis, correctionibus in capitulo datis, tres dies in pane, & aqua ieiunent. Præter hæc, Pfalmi, & veniæ, pro qualitate culparum à Prælato iniungi poffunt. Siquis ad talos, aleas, aut

In antiquioribus manuscriptis constitutionibus, alearum lusores tanquã fornicarij puniuntur sub pœna grauioris culpæ.

alios ludos inhonestos ludere præsumpserit, præter dictã pœnam, cui subiacebit: ab esu carnium per quadraginta dies continuos præcipimus abstinere. Siquis Iurare in Curia seculari in causis alienis testimonium perhibens, sine licentia prælati, vel pretio, timore, odio, vel amore ausus fuerit. Caueat autem quilibet frater: ne proclamet aliquem de crimine aliquo, etiã de auditu: nisi per fratres crimen possit probare. Quod si accusatus negauerit, & accusans in accusatione defecerit: accusans secundum exigentiam culpæ (imo grauius) puniatur. Sed ne vitia occultentur, aut impunita maneant: prælato, tanquam patri, denuntiet secretò, quæ viderit, vel audierit.

Scholia Capitis Decimi Septimi.

Planè in hoc capite multa sunt, quæ culpam mortalem inuoluunt, vt est illud, siquis ebrius repertus fuerit. Et illud, *siquis receperit aliquid de his, quæ probibentur recipi, vt munus pro redemptione captiuorum.* Et illud, *siquis mala in patres, fratres, vel domos suas euomuerit.* Et illud, *siquis ieiunia ab* Ecclesia *statuta fregerit.* Et illud, *siquis litteras cuiuscunq; ad se non directas aperire, vel legere ausus fuerit.* Et illud, *siquis sine licentia prælati exierit à monasterio. Alia verò etiam continentur, quæ non habent manifestam culpã mortalem.* Quale *est illud, siquis mendacium de industria dixisse deprehensus fuerit.* Et illud, *siquis pro victu, vel vestitu, vel alia re murmurauerit.* Nam *fieri potest, quod murmuratio sit venialis.* Et illud, *si clamans in clamatione sua iurgium fecerit.* Et *alia id genus.* Quæ *quidem magis, aut minus malè fieri possunt.* Et *consequenter aliquandò, cum maiori & aliquando cum minori culpa.* Et *quidem licet plæraq; in hac constitutione de graui culpa reperiantur, quæ ex se sunt vera culpa, sicuti est illud, nempè dicere opprobrium fratri, & mala de patribus, & fratribus euomere, ieiunia* Ecclesiæ *frangere, mendacia de industria proferre, non tamen ob id pertinent ad rationem culpæ, quia à constitutione probibentur, sed quia de se sunt mala. Vnde transgressor duplices incurrit pœnas, alterã quidem in eo quod trãsgreditur legẽ* Dei, *alteram vero ob id, quod transgreditur cõstitutionem, quam si vel contempserit, vel implere noluerit, vel illi constitutioni se subijcere recusauerit, tertiam & grauem culpam incurrit, videlicet inobedientiæ. Aduertat tamẽ præpositus & commendator, quod siquis religiosus ex consuetudine constitutiones fregerit: licet tales transgressiones nõ pertineant ad culpam mortalem, tamen, quia talis consuetudo praua est, & disponit ad contemptum, & religiosos offendit, & ad similia perpetranda prouocat, & praui exẽpli odorẽ præbet, id circò grauiter est puniẽdus huiusmodi transgressor, alioqui valdè peccat commendator.*

Litteras

Litteras ad se non directas legere, vel aperire, nisi id fiat à prælato mortale est ex suo genere. Rursus graue malum est, si fratres quotidie litteras scribant, & transmittat, sic enim fit, vt ipsis sæpius scribentibus, quæ fiunt, & nō fiunt, alijs denuntient fratribus, fiuntq; hac ratione religiosi tanquam nouarum rerū delatores. Et idcircò Epistolis, & litteris suis, vel minus rectè expressa veritate, vel fuco, & falsis superpositis coloribus addita falsitate: fratres & monasteria perturbant, rixas, & contentiones inter fratres mouent, & commendatores seu prælatos, ordinis valdè inquietant. Quapropter magna cura esset adhibenda, vt fratres raro scriberent, & nunquam sine licentia prælati, à quo prius litteræ, & Epistolæ, omnes essent perlegendæ, non solum ipsæ, quæ à fratribus recipiuntur, sed quas ipsi ad alios transmittunt, sicut sanctè in nostro ordine, & in alijs ordinibus sancitum est. Quapropter valdè peccat commendator si hæc executioni non mandat: sic enim plæraq; mala, & peccata à religione arcerentur.

CAPVT DECIMVM OCTAuum, *De grauiori culpa.*

Grauior culpa est siquis per contumaciam, vel manifestā rebellionem inobediens maiori suo extiterit: vel cū eo proteruè contendere ausus fuerit. Siquis percussor, Siquis latro repertus fuerit. Siquis crimen capitale, seu mortale cōmiserit. Siquis frater nostri ordinis, obedientiam sibi, vel alteri iniungēdam, vel vt sit cōuentualis, vel vt amoueatur à monasterio, vel in aliquo officio cōstituatur, vel promoueatur, vel vt cū exter nis cōmoretur: per personas seculares, aut per eas, quæ sunt extra obediētiā ordinis nostri procurauerit: vel per se, vel per interpositā personā. Siquis passus molestiam, iniuriam, aut quod vis aliud damnum ab aliquo fratre, ad parentes, vel alios seculares conquestus fuerit. Siquis reuelauerit consilia, vel secreta nostri ordinis: nunquam de cætero ad consilia ordinis admittatur, neque vocem habeat in electionibus. Siquis procurauerit, vt ipse, vel alius, eximatur à correctione ordinis nostri. Siquis fratrem nostri ordinis, vel ordinem nostrum, in aliquo, religiosis, vel secularibus personis diffamauerit. Si proclamatus fuerit, & conuictus, sponte sua, & veniam petens, immanitatem sui sceleris lamentabiliter proferat, & vt dignam

accipiat suis meritis pœnitentiam: vapulet, quantum prælato placuerit, & per duos menses omnibus sextis ferijs in refectorio ad communem mensam cum cæteris fratribus non sedebit. Sed in medio refectorij super nudam terram, solum panē, & aquam comedat; absque aliqua relaxatione. Alijs vero diebus, sicut alij fratres reficiatur. Et hoc tempore sit omnium nouissimus in conuentu: vt qui ob culpam perpetratam, non confunditur membrum diaboli fieri, ad tempus (vt resipiscat) seiũgatur à consortio ouium Christi: vt agnoscat se ita separatum à consortio fratrum, priuari consortijs Angelorũ. Talis quãdiu erit in hac pœnitentia, nullo officio fungatur ante plenam satisfactionem: neque in aliquo vocem habeat, nisi in sui accusatione. Transactis vero prædictis mensibus, & peracta huiusmodi pœnitentia: ad pristinum statum restituatur. Siquis vero in peccatum carnis lapsus fuerit, vel literas magistri, aut prouincialis, aut bullam Pontificis, vel pecuniam falsificauerit, aut falsificatis vsus fuerit: aut in prælatum suum manus iniecerit, aut arma offensiua habuerit, vel portauerit, aut in sententiam excommunicationis ritè latam scienter inciderit, vel fratrem à carcere extraxerit, aut instrumentum ad exeundum ministrauerit, carcerali custodia per vnum annum, & compedibus ferreis detineatur, & omnibus sextis ferijs in pane, & aqua supradicto modo ieiunet. Siquis autem conspirator extiterit: in omni vita sua sit inhabilis ad administrationem aliquam temporalem, aut spiritualem ordinis nostri, absque spe restitutionis, & agat pœnitentiam grauioris culpæ. Super his tamen omnibus potestas relaxationis (si aliqua facienda fuerit) solo arbitrio magistri generalis, vel prouincialis relinquitur: in quantum de iure potest: & sanctorum patrum instituta non prohibent. Si quis tamen frater, non maliciosè, sed in veritate, aduersus maiorem suum aliquid sciuerit, quod tolerari non deceat: prius secretè eum cum omni humilitate admoneat. Sed si admonitus se corrigere neglexerit, Prouinciali, vel visitatori significet. Aliter subditi superiores suos diffamare non audeant: neque etiam, nisi de notorijs accusare, & quæ possint per fratres clarè probare.

probare. Quod ſi in probatione defecerint accuſantes: non tan tum pœna acuſato debita: imò acrius puniatur: & pœnæ prædictæ culpæ ipſofacto ſubiaceāt. Siquis præceptum obedietiæ à prælato appoſitum tranſgreſſus fuerit: per vnum menſem in carceretur, & voce actiua, & paſsiua, per vnum annum priuatus ſit. Quam pœnam, ſi in totum non adimpleuerit, ſit inhabilis ad aliquod officium obtinendum per tres annos. Siquis numerum miſſarum ad conuentum pertinentium, ſibi acceperit: ſit excommunicatus. Quod ſi ex deuotione ſibi, & non conuentui tribuantur: ſub eadem pœna illas prælato manifeſtare ſit obligatus: cui prælatus aliquas libenter concedere poterit, prout ſibi bene viſum fuerit. Siquis aliquid emerit, vel mutuo acceperit, ſine licentia prælati, vel vſuram commiſerit, pœnæ grauioris culpæ per vnum annum ſubiacebit.

Scholia Capitis Decimi Octavi.

Huius capitis & conſtitutionis materia in omnibus ſuis partibus ſupponit culpam mortalem, & in plerisque grauiſsimam. Et principio. Siquis per contumaciam, vel apertam rebellionem inobediēs fuerit, vel cum Prælato ſuo proterué cōtendere auſus fuerit, pœna grauioris culpæ eſt puniendus, & ad id ex debito obligationis peragendū tenetur cōmēdator. Nā materia huius cōſtitutionis adeò neceſſaria eſt, vt niſi debitè obſeruetur in monaſterio cōtinuò ruat Præpoſiti gubernatio, & obedientia, quæ illi eſt exhibenda, & totius religionis decor. Et quidē manifeſta rebellio eſt, quādo ſubditus pertinaciter verba cōmēdatoris vel ſuperioris contēnit, vt ſi Prælato præcipiēte ſubditus diceret ſe nolle adimplere præceptum. Vnde S. Tho. 2. 2. q. 39. ar. 1. ad 2. ait quod tunc aliquis dicitur cum rebellione Prælato ſuo non obedire, quando pertinaciter eius mandata contemnit, & iudicium ſui ſuperioris ſubire recuſat. Rurſus tunc dicitur aliquis proterué contendere cum Prælato, quando improba, vel peruerſa contentione, ſeu ſuperba impugnatione verborū, cum tumultu contendit. Ita vt verba Prælati, & commendatoris, verbis tumultuoſis peruerſe, & ſuperbè impugnet. Et tunc talis puniendus eſt pœna grauioris culpæ.

Si quis percuſſor fuerit. Siquis latro. &c. *Sanè ex quacumque percuſsione, quæ mortalem culpam inducit, & ex quocumque furto, quo quis furando lethaliter delinquit, reus efficitur religioſus pœnæ grauioris culpæ. Verum tamen ſi percuſsio eſſet enormis, vel notabilis, & pariter ſi furtum eſſet infame materiam grauem inducens, tunc maiori ſeueritate, & ſecundum pœnas iuris puniendus eſſet tranſgreſſor, quia id noſtri Ordinis Conſtitutiones decernunt.*

Quod si latrones, & percussores flagitiosi, absque vindicta & supplicio recedunt, & permittuntur: non solum religio perturbatur, sed alij discipuli imitatores resurgunt, Quia cernunt, quod Hispano sermone dicitur, Que les cuesta poco y barato, y le salen con ello.

Siquis crimen capitale seu mortale commiserit. Ego quidem in plerisque antiquioribus Codicibus legi, quod capitale crimen de quo loquitur præsens constitutio est mortale peccatum, quod in transgressore inducit infamiam, sicut sacrilegium, ebrietas, fornicatio, rapina, furtum, falsum testimonium, adulterium & pro his imponenda est pœna grauioris culpæ, & aliquando pro grauitate delicti maior secundũ dispositionẽ iuris, & secundũ quod materia postulat, & iuxta præscriptum, & normã nostrarũ constitutionum in plerisque alijs locis.

Siquis procurauerit, vt ipse, vel alius eximatur à correctione ordinis nostri seu à Prælati potestate. Constitutio hæc quotidiè transgreditur, quo nihil peius in religione. Vndè qui per seculares, vel per religiosos viros contendũt impedire correctionem ordinis vel potestatem Prælati pœnæ grauioris culpæ subiaceant, necesse est. Imo verò in plerisque ordinibus puniuntur seuerius, & omnibus gratijs sui ordinis, priuantur, ad quas minimè restituuntur, nisi per magistrum ordinis, vel per generale capitulum. Eadem quoque pœna afficiuntur illi qui, vel medijs secularibus viris, vel alijs extraneis, contendunt directè vel indirectè fratrem à conuentu suo repellere.

Siquis in peccatum carnis lapsus fuerit, vel litteras magistri, aut Prouincialis, aut bullam Pontificis, vel pecuniã falsificauerit, &c. Per vnũ annum Carcerali custodia, & cõpedibus ferreis detineatur, & omnibus sextis ferijs in pane, & aqua ieiunet.

Certè hæc paria nõ sunt, nec æquali pœna debẽt puniri sed quædã maiori quædã verò minori. Nã qui bullã Põtificis falsificauerit dignus est morte, & pœna mortis punitur à iure, in quo casu ordo noster nõ põt arbitrari, neq; quidquã illi permittitur de dispositione iuris immutare, sed iure ecclesiastico, & Canonico seruato, debet procedere prælatus quicunq; eam pœnã diffinitiuè proferẽdo quæ ecclesiasticis iudicibus permittitur, & regulis iuris obseruatis. Huic delicto affine est secundũ. Siquis litteras magistri, vel prouincialis falsificauerit, & quidem qui hoc scelus perpetrauerit, sine relaxatione vlla prædicta pœna est puniendus, & id misericorditer cum eo fiet. Nam & maiori dignus est, de iure. Minora autem delicta sunt alia quæ ibi continentur, sicut est illud, quando quis in peccatũ carnis labitur. Cæterũ diabolicum est illud vnũ quod dicitur. Siquis pecuniam falsificauerit. Nam huiusmodi delictũ, pœna mortis & ignis punitur à principibus. Idcirco si (quod Deus auertat) diabolicũ hoc scelus perpetrauerit seueriori pœna puniri debet quã sit hæc quæ præsenti constitutione decernitur, quia pœna à iuri cõmuni & canonico taxata, etiam obligat ecclesiasticos iudices & regulares ordinum, quamuis non æquo rigore in omnibus vti debeant, sicut iudices seculares Profectò diabolicum est id quod statim in hac constitutione dici-

ne dicitur. Siquis in prælatum suum manus iniecerit. Nam culpa hæc sola dissol uit totius religionis obedientiam, & guberuandi in prælato authoritatem. Timoremq; fratrum, quo inobedientia continentur dissoluit, & à monasterio repellit. Et ob id transgressores huiusmodi magna cura, & debito supplicio animaduertendi sunt.

Siquis autem cōspirator manifestus extiterit, in omni vita sua sit inhabilis ad administrationem aliquam temporalem, aut spiritualem ordinis nostri absq; spe restitutionis. *Conspirare est simul spirare. Vnde conspirator hoc in loco indeteriorem partem accipitur. Quoniam conspirare sumi tur pro cōiurare, q. Hispanè dicitur, conspirar, y cōjurar en vno, & cōspiratio est coniuratio. Et hæc potest esse, vel cōtra superiorē prælatū, vel contra ordi nē, & de vtraq; loquitur præsens cōstitutio, & in hoc casu, in omni vita sua in habilē in omnibus esse conspiratorē, præsens constitutio decernit, iure optimo.*

Super his tamen omnibus potestas relaxationis, si aliqua facienda fuerit, so lo arbitrio magistri generalis, vel prouincialis relinquitur in quantū non prohibent sanctorū patrū instituta, & de iure potest. Vbi aduertenda est particula illa si aliqua facienda fuerit. Quasi diceret, perraro est efficienda talis relaxatio. Et rursus aduertere oportet, q. ibidē dicitur. Nempe talē relaxationē esse faciendā in quantū id non prohibent sanctorū patrum instituta, & de iure potest. Quod sane ob eam causam dicitur: Quia licet potestas relaxandi sit penes magi strum, cæterum nō est in omnibus libera generali, aut prouinciali: sed solū in eo casu, in quo de iure potest, & in quo nō contradicūt canonici iuris sanctiones.

Si quis tamen frater cōtra maiorem suum aliquid sciuerit, quod tolerari nō deceat, prius eum secrete cū omni humilitate admoneat. ¶ Quod si admonitus se corrigere neglexerit, visitatori significet. Nō potest subditus aliter ad visitationem procedere contra prælatum, nisi seruato huius constitutionis ordine, & in casu, quod nouerit aliquid q. tolerari nō deceat. In quo insinuatur, quod nisi res sit grauis, aut nisi pendeat in futurū, visitatori, & prouinciali non est significāda. Imò verò ex verbis huius sanctissimæ constitutionis planè colligitur, quod si prælatus admonitus seipsum emendauerit, nihil est visitatori significandum. Tanta authoritate, & tam debito honore afficiendi sunt prælati, & commendatores. Alias fratres non audeāt suos diffamare præpositos, & commendatores. Imò verò non possunt eos, nisi de notorijs accusare Alioqui delatores huiusmo di pœna tallionis puniendi sunt, si in probatione deficiant, vel si ordinem à constitutione præscriptum, non obseruent.

Caput decimum nonum, De grauissima culpa.

GRauissima culpa est, incorrigibilitas illius, qui neque culpas timet admittere, & pœnas recusat ferre. Item, grauissima culpa est illius, qui ea delicta committit, quibus pœna capi tis, aut triremiū debetur in seculo. Talis quidē, à generali, vel à

prouinciali, de consilio duorum prælatorum religionis: ab habitu excludatur, & ad triremes mittatur pro qualitate criminum: & deinceps ad habitum non admittatur, sed exutus habitu, ad summum pontificem mittatur, tanquam nostræ societatis indignus. Quod si aliqui sunt, qui iudicio discretorum in communi sine graui periculo, & scandalo tolerari non possunt: quales sunt seditiosi, incorrigibiles, notabiliter fugitiui, & vagabundi, rebelles, inobedientes, & similia crimina perpetrātes: Hi sane, de cōsilio pariter duorum prelatorum: cum literis dimissorijs ab habitu repellantur, & ordinarijs locorum denūtientur, vt nota sit Episcopis, vel Archiepiscopis eorum vita, ac viuendi consuetudo, morumque compositio.

SCHOLIA CAPITIS DECIMI NONI.

IN capite de grauiori culpa etiam sunt quædam delicta, quibus in sæculo debetur pœna capitis & pœna triremium, qualia sunt Bullam pontificis falsificare, & esse monetæ falsarium. Imo vero sunt alia ibidem quæ pro modo delicti etiam pœna triremium debent & possent puniri, Et id circo iure præfata delicta pariter in hac constitutione de grauißima culpa continentur: cum hoc loco dicatur esse grauißimā culpam, eam cui pœna capitis, vel triremium debetur in sæculo.

CAPVT VIGESIMVM
De Proprietarijs.

DeMateria & explicatione, huius constitutionis & huius capitis, legēda sunt quæ sacrū concil. Triden. sanci- uit sefsion. 25. de reformatione. c. 2. de regularibus & monialibus.

CVm Euangelica paupertas religiosis maxime sit necessaria, quam Deo vouerūt, omnis proprietas religioso prorsus detestabilis esse debet. Quocirca nullus frater à vera paupertate potest neque debet esse exemptus. Vnde sub excommunicationis maioris pœna, præsenti constitutione sancimus, ne quis fratrum professorum aliquid proprium habeat: neque pecunias, neque census aliquos, neque vasa aliqua aurea, vel argentea, neque illa expendat, neque consumat, absque sui prælati licentia: neque rursus quidquam sine commendatoris venia vendat, aut emat. Si quid vero ex huiusmodi bonis, alicui fratri donatū fuerit, ab amicis vel cōsanguineis, aut quibusvis alijs

alijs perſonis quacumque ratione id receperit: intra ſpacium viginti quatuor horarum prælato proprio manifeſtet, vt in cõmuni depoſito cuſtodiatur: & pariter intra dictas horas id abſque licentia non conſumat. Neque ſuperioribus liceat bona aliqua ſtabilia tanquam propria regularibus fratribus concedere etiam ad vſum fructum. Fratres tamen itinerantes pecunias portare poterunt: ita ſané vt quam primű ingreſsi fuerint proprium monaſteriũ, in quo ſunt moraturi, intra prædictas horas omnia, & ſingula commendatori ſuo, vel prælato manifeſtent. Attendant autem fratres noſtri, quod ſingulis annis ſemel omnia, quæ in vſu retinẽt commendatoribus ſuis exponant, & realiter exhibeant eorum diſpoſitioni relinquendo, & ſpecialem licentiam vtendi eis accipient à prælato. Quicunque verò frater, ſeu procurator bona ordinis quæcumque ſeu pecunias receperit, eorum omnium redat ſuo commendatori, atque conuentui rationem. Magiſter autem generalis, aut prouincialis omnium, quæ receperint definitorio capituli pariter rationem ſunt reddituri. Ita vt nullus in ordine noſtro remaneat, quin eorum omnium, quæ ipſe receperit computum, & rationem reddat. Qui verò contrarium fecerit, aut contra ſeriem harum conſtitutionũ proprietarius repertus fuerit, ſciat ſe eſſe ſocium Iudæ, & biennio actiua, & paſsiua voce priuandum, & pœnis proprietario ex iure taxatis ſubiacere. Et in eo caſu liberam habeat commendator poteſtatem auferendi bona, aut pecunias proprietarij, in quibus deliquit eaque conuentui applicare, ſeu fratribus indigẽtibus diſtribuere vt bene prælato placuerit. Quod ſi quis (quod Deus auertat) proprietarius mortuus fuerit ſepultura careat eccleſiaſtica, & extra cœmeterium ad campos ſepeliatur.

Concilium Tridẽtin id ita decernit ſeſſione, 25. ca pit. 2.

Quod hac conſtitutio ne decerni tur non eſt nouum decretum, ſed antiquum ná expreſſe habetur ad literam in regula D. Auguſtini, c. 5.

CAPVT VIGESIMVM PRImum, De apoſtatis.

Qvicumque apoſtatauerit, aut temere habitum dimiſerit ipſo facto ſit excõmunicatus, quam ſententiam pręſenti conſtitutione ex nunc ferimus. Si vero mi

M ſertus

fertus fui redierit, & humiliter prostratus veniam peti. rit à cõmendatore, & fratribus domus illius, à qua recessurat: ad sequētem pœnitentiam pie recipiatur. Primo enim nudus in capitulo correctionem recipiat à prælato: Deinde per medium annũ in conclaui captus, seu in carcere absque vinculis detineatur: Rursus semel in hebdomada abstineat in pane, & aqua. Completa autem huiusmodi pœnitentia sit nouissimus in conuentu, & ad priorem locum nõ redeat donec per magistrum ordinis, vel prouincialem cum eo fuerit dispensatum: modo dispẽsatio non fiat ad minus ante duos annos, & quod anni apostasiæ non computentur ei quoad locum, & antiquitatem, neque pariter illi, quos in alia religione consumpsit: sed sit inferior omnibus illis, qui plures habent annos in ordine, quã ipse habebat quando exiuit. Quod si secundo aufugerit, & redierit, supradicto modo per vnum annum integrum pœniteat duplice turque illi pœnitentia: & pariter id ipsum fiat, quoties apostatauerit semper cumulando, & multiplicando pœnam. Cæterũ si prælatus vehementem in eo prospexerit pœnitentiam, omnibus fratribus pro eo deprecantibus, poterit in parte remittere, seu indulgere, secundum quod discretioni suæ visum fuerit pro circunstantia delicti. Apostatæ vnius conuentus nõn reci piantur à commendatore alterius conuentus sine licentia prouincialis: neque rursus apostatæ vnius prouinciæ recipiantur in altera nisi de licentia magistri generalis, & prouincialis. Si vero commendatores, huiusmodi apostatas, & fugitiuos contrario modo susceperint pœnæ suspensionis ab officio per tres menses subiacebunt. Sed statim eos remittant ad conuentum, à quo egressi apostatarunt, in quo secũdum exigentiam culpæ puniantur. Neque generalis magister, aut prouincialis possit tales apostatas, & fugitiuos à delicto absoluere, aut eorum causam diffinire nisi prius ipsius delicti & criminis commissi iuridica cognitione præcedente. Quod si generalis, vel prouincialis contrarium fecerint in proximo capitulo sequenti corrigãtur. Profugos, & vagabundos fratres per iteratas, aut scandalosas fugas à cõuentibus suis recedẽtes, perq; notabiles absentias, rebelles,

rebelles, inobedietes, & ſimilia crimina perpetrantes, Magiſter generalis, vel prouincialis in ſua prouincia de cõſilio, & cõſen ſu duorũ præ atorũ: ſeu cõmendatorũ ab habitu noſtri ordinis repellant, tanquã noſtræ ſocietatis indignos: ita quidẽ vt habitu exuti, cum dimiſſoria ad ſummũ Pontificẽ remittantur, vt ab eo regulam viuendi accipiant, qua eorum ſaluti vere conſulatur. Siquis in apoſtaſia ordinatus fuerit, vel excõmunicatus diuina celebrare cõtigerit, executione officij perpetuo carebit, niſi ita religioſe deinceps conuerſatus fuerit, vt cũ eo authoritate ſedis Apoſtolicæ diſpenſetur, & gaudeat conceſſione priui legiorũ ordinis. Illi vero fratres, qui falſificatis litteris generalis, aut prouincialis, vel litteris ſubreptitijs ordines ſuſceperint, aut ſine licentia ipſius generalis, vel prouincialis, vel eorũ vices in hac parte habentis, fuerint ordinati: hi omnes careãt ſpe diſpenſationis in ordine noſtro, & habitu exuti à Magiſtro generali, vel prouinciali ad triremes mittãtur de conſilio duorũ prælatorum. In quo tamen magiſter generalis in capitulo generali cum diffinitoribus ex iuſtis, & rationabilibus cauſis poterit diſpenſare, & miſericordia vti circa eos. Qui autem ſemel apoſtatauerit de cætero ad nullum officium, vel adminiſtratio nem ſpiritualem, ſeu temporalem ordinis aſſumatur: niſi per prouincialem poſt quatuor pœnitentiæ annos fuerit reſtitutus. Apoſtatæ, & fugitiui infra domos noſtras nunquã à fratribus noſtris familiariter tractetur quamdiu pœnitẽt: contrariũ vero faciẽtes pœnam grauioris culpæ incurrant. Siquis cũ muliere aufugerit, vel alias in receſſu ordinẽ publice ſcãdalizauerit, ſi miſertus ſui redierit, vapulet, quantũ placuerit prælato, & per annũ integrũ ſit carcere detentus in cõpedibus ferreis: & bis in hebdomada comedat panem & aquã. Quod ſi aliquis frater aliqua ordinis bona rapuerit, & ſecũ aſportauerit: non tãtum vno anno, vt dictum eſt, in carcerali cuſtodia ſit incluſus, ſed etiam cum catena in collo, & cõpedibus ferreis tamdiu captus detineatur, donec de reatu pœnitẽdo, & de dãno ſatisfaciẽdo arbitrio magiſtri ordinis pœnitentiam, vel partem pœnitentiæ peregerit. Apoſtatæ ordinis noſtri requirãtur, & perſe-

quantur per commendatores,& fratres: vbique etiam capti,ad ordinem pro posse totaliter reducatur. Quibus secundum exigentiam excessuum,& criminum pœna taxata acrius cumuletur:quam tanto tempore substinebunt,donec à magistro ordinis,vel à prouinciali misericordiam fuerint assecuti.

Scholia Capitis Vigesimi Primi.

Apostasia à religione retrocessionem ab habitu & à religione importat. Quocirca siquis à monasterio recedat,eo animo & intentione, vt religiosus amplius non sit, & sine licentia & obedientia:ille talis nō excusatur ab apostasia & censuris annexis, ex hoc quod deferat habitum. Quod si habitum culpabiliter quis dimiserit,quem sane patenter tenetur deferre , ille talis iudicatur esse apostata ab habitu. Et omnis qui habitum temerarie dimittit apostata esse censetur & excommunicatus.Si vero quis recedat à monasterio, non quidē animo retrocedendi à religione,sed vel propter libidinem vagandi, vel quia vult aliquandiu ab obseruantia religionis & rigore eius vacare animo tamen redeundi,vel propter quid simile, iste non est apostata , sed fugitiuus & vagus. Et ratio est, quia apostasia consistit in retrocessione à religione. Vnde is qui nūquam consensit retrocessioni ab habitu,neq; à religione, nunquam censendus est apostata. Licet incurrat peccatum inobedientiæ & rebellionis . Reperio ego in vetustioribus quorundam ordinum statutis, Quod siquis habitum dimiserit etiam de licentia sedis Apostolicæ , nullatenus deinceps recipiatur in ordine,nisi processu prius facto de eius egressu,& de illius indulto. An fuerit subreptitiū & tūc non debet recipi, sed debet iuste puniri si malo titulo licentiam obtinuit.

Quod si quis in apostasia crimina commisit, nempe furta, adulteria & alia id genus,tunc pari pœna debet puniri ac si illa crimina in ordine perpetrasset. Non enim debet reportare commodum de suo delicto.

Si quis retrocedat & habitum suæ religionis dimittat:transeundo ad aliam religionē: Raro fit pruden er & laudabiliter.nisi magna vigente causa. Quia plerunque scandalizantur fratres & religiosi illi qui relinquuntur , & rursus , quia facilius quis proficit in religione quam est professus:cuius regulam seruare cōsueuit, quam in aliā cui non est assuetus cæteris partibus:vt in collationibus patrum habetur vbi dicitur. Vnicuique vtile est: quod secundum propositum quod delegit , summo studio ac diligentia ad operis incepti perfectionem peruenire festinet, & nequaquam à sua quam elegit professione discedat. Et huius rei rationem assignat. Quia impossibile est eidem homine omnibus fulciri virtutibus,quas si voluerit simul attentare, in istud incidere necesse est,vt dum omnem sequitur, nullam integre cōsequatur. Diuersæ enim religiones præeminent secundum diuersa virtutum opera

Potest

Poteſt nihilominus aliquis, de vna religione in aliam tranſire ex quibuſdã cauſis. Primo ex zelo perfectioris religionis, in qua non attenditur excellentia ſecundum arctiorem vitam : ſed ſecundum illud ad quod religio ſpecialiter ordinatur. Nempe ratione finis, & obſeruantiæ quæ fini proportionatur. Et in hoc caſu non poteſt fieri tranſitus niſi petita licentia, quæ negari non poteſt, quando conſtat illam eſſe arctiorem religionem. Quod ſi de hoc dubitatur petendum eſt iudicium pontificis: vt habetur in. capit. licet extra de regularibus. Cæterum ſi ex tranſitu, prior religio quam deſerit, incurreret infamiam, vel iacturam, non liceret ad aliam tranſire. Quia iniurioſus eſſet & cum detrimento ſui ordinis non ſibi licet. Secundo poteſt quis ad aliam religionem tranſire propter relaxationem quam in ſuo ordine cernit. Nempe quia religio à ſua debita perfectione declinat, & religioſi incipiunt viuere remiſſius & deformari. Tertio poteſt quis ad alium ordinem tranſire, propter infirmitatẽ aut debilitatem ex qua interdum prouenit, quod non poteſt quis arctioris religionis ſtatuta ſeruare, poſſet tamen ſeruare ſtatuta laxioris ordinis: Et in hoc caſu diſpenſatio eſt neceſſaria. Cum igitur ordo noſter ſit cæteris perfectior & arctior ratione finis, non poteſt quis è noſtra religione ad aliã cõuolare ſine ſpeciali licentia ſummi pontificis. Maxime poſt edictũ concilij Tridentini, & poſt edictum Pij Quinti. Qui proprio motu reuocauit omnia ordinum priuilegia nẽ præ textu priuilegiorum fieret tranſitus ab vno ordine ad alium, In quo voluit omnia relinquere in diſpoſitione iuris cõmunis. Priuilegijs ſolum reuocatis de tranſitu fratrum.

Habemus rurſus ſpeciale decretum ex certa ſcientia Martini. V. & Calixti. III. quod ordo noſter ratione Quarti voti arctior eſt ordinibus Mendicantiũ Et quod idcirco nemo poteſt tuta conſcientia ad ordinem Mendicantium tranſire, neque apud eos permanere.

CAPVT VIGESIMVM SECVNdum, De abſolutione apoſtatæ, vel excõmunicati.

Apoſtata, vel excommunicatus quando abſoluendus ſit, genibus flexis ſit coram prælato ſtante: & habeat nudũ dorſum, & ſcapularium ſuper caput & faciem, & tenendo virgas manu prælatus dicat verſum Pſalm. Miſerere mei: & conuentus reſpondeat verſum ſequentem: & in fine verſuum percutiat prælatus virgis carnẽ nudam. Finito pſalmo dicat Kyrie eleyſon, Chriſte eleyſon, kyrie eleyſon, Paternoſter. & ne nos. Saluum fac. Domine exaudi. Dominus vobiſcũ. Oremus. Præſta quæſumus Domine, huic famulo tuo dignæ pænitẽtiæ fru-

ctum,& ecclesiæ tuæ sanctæ, à cuius integritate deuiauit restitue, vt peccatorum cōmissorum veniam consequendo, reddatur innoxius, Deus cui proprium est misereri semper,& parcere, suscipe deprecationem nostram, vt quem delictorum, & ex communicationis catena constrinxit miseratio tuæ pietatis absoluat. Per Christum Dominum nostrum Amen. Tunc debet recipi iuramentum quod erit obediens præceptis ecclesiæ, & sui superioris. Deinde dicat. Confiteor Deo:& prælatus. Misereatur tui, Absolutionem, & Remissionem omnium peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens & misericors Dominus. Et ego authoritate Dei omnipotentis, Patris,& filij, & spiritus sancti,& authoritate, qua fungor, absoluo te ab omni vinculo excommunicationis, quo teneris propter apostasiam, vel violentam manuum iniectionem, vel propter contumaciam (semper exprimendo causam) & ab omnibus transgreßionibus exceßibus, seu omißionibus regulæ, & constitutionum nostrarum, quantum ego possum:& quod nō possum, suppleat & perficiat omnipotens sacerdos, & summus Pontifex Iesus Christus: & restituo te societati fratrum nostrorum, & communioni & vnitati fidelium Christi, & dispenso tecum in omni irregularitate, quam incurristi. In nomine Patris,& filij & spiritus sancti. Et postea iniungat prælatus pœnitentiam vt sibi visum fuerit.

CAPVT VIGESIMVM TERTIVM, De recipiendis ad ordinem.

IS ordo seruandus est erga eos, qui habitum ordinis nostri efflagitant. Primo quidem per commendatorem, vel duos idoneos fratres ad hoc specialiter deputatos à commendatore, & conuētu, in moribus,& sufficientia, genere,& animi candore & inclinatione diligenter examinentur. Examinatis verò, com-

men-

mendatori, & conuentui ab eisdem fratribus vera, & quæ fince re nouerint recenseantur, secundum Deum, & proprias conscientias. Neque vllus ad habitum religionis nostræ admittatur nisi Latinæ linguæ sit mediocriter peritus, vel alias sit peril lustris, vel fortunæ bonis ditatus, vel aliqua arte insignitus, vel alias iudicetur idoneus. Tales commendator in capitulo ad recipiendum habitum ordinis proponat, & consensum maioris partis omnium fratrum accipiat, ita vt nullus recipiatur in ordine nisi de consensu maioris, vel sanioris partis ipsius capituli. Et prius constet non esse coniugatum, neque seruum, neque ære alieno obligatum, neq; in alia religione professum, neque occultam, aut cõtagiosam habentem infirmitatem, neque irregularẽ, neque illegitimo matrimonio procreatum, aut alias de iure ab ingressu ordinis prohibitum. Huiusmodi defectus habentibus ingressum ordinis nostri penitus denegamus: nisi per sedem Apostolicam fuerit cum eis dispensatum. Si vero tacita veritate, vel expressa falsitate fuerint recepti, quocunque tempore id cognoscatur, ab ordine nostro penitus expellantu. Prohibemus autem, nequis commendator, mulierem ad habitum nostrum recipiat, nec ad professionem, nisi de speciali in scriptis licentia magistri ordinis, aut in articulo mortis, & seruatis superius positis cõditionibus. Quãdo ergo aliquis approbatur à maiori parte conuentus, tunc ad pedes commendatoris in capitulo humiliter se prosternat, & à prælato interrogatus quid quærat? Respõdeat. Misericordiã Dei, & vestram. Quo erecto prælatus exponat ei austeritatẽ regulæ, labores, & difficultates, & viam vitæ, & religionis, quam arcta, & rigurosissima sit. Quod si respondeat se velle Deo seruire, & habitum immaculatæ Virginis deferre, & cuncta seruare: dicat prælatus. Dominus, qui incepit ipse perficiat. Et conuentus respondeat: Amen. Tunc exuat eum prælatus sæculari veste dicens. Exuat te Deus veteri homine cum omnibus actibus suis Amen. Et rursus prælatus teneat habitum religionis in manibus suis, & dicat. Ego authoritate Domini nostri Iesu Christi, & authoritate Apostolorum.

lorum Petri, & Pauli, & authoritate mihi commissi trado tibi habitum nouitiorum ordinis nostri: In nomine Patris, & filij, & spiritus sancti. Et respondeat conuentus. Amen. Et quādo induit scapularium dicat: Induat te Deus nouo homine, qui secundum Deum creatus est in iustitia, sanctitate, & veritate. Deinde cantor incipiat Hymnum. Veni creator spiritus, mentes tuorum visita: imple superna gratia, quæ tu creasti pectora. Qui paracletus diceris, donum Dei altissimi: fons viuus, ignis, charitas, & spiritalis vnctio. Tu septiformis munere, dextræ Dei tu digitus, tu ritè promisso patri sermone ditans guttura. Accende lumen sensibus, infunde amorem cordibus: infirma nostri corporis virtute firmans perpetim. Hostē repellas longius, pacemque dones protinus: ductores sic te prę uio, vitemus omne noxium. Per te sciamus da patrem, noscamus atque filium, te vtriusque spiritum credamus omni tempore. Sit laus Patri cum filio, sancto simul Paracleto, nobisq; mittat filius charisma sancti spiritus Amen. Si in ecclesia induitur nouitius, prosternat se ante altare: Aliasſit prostratus ante Prælatum, & hymnus non cantetur. Deinceps prælatus dicat Vers. Emitte spiritum tuum, domine, & creabuntur. Resp. & renouabis faciem terræ. Vers. Saluum fac seruū tuum Domine, Resp. Deus meus sperantem in te, Vers. Esto ei Domine, turris fortitudinis, Resp. A facie inimici, Vers. Domine exaudi orationē meā, Resp. Et clamor meus ad te veniat, Vers. Dominus vobiscum, Resp. Et cū spiritu tuo. Oremus. Deus, qui corda fidelium sancti spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de eius semper consolatione gaudere. Pretende Domine famulo tuo sæculo renuncianti dexteram tuam cælestis auxilij, vt te toto corde perquirat, & quæ digne postulat assequatur. Per Christum Dominum nostrum. Resp. Amen. Oremus. Adesto domine supplicationibus nostris, & hunc famulum tuum benedicere digneris, cui in tuo sancto nomine habitum sacræ religionis imponimus: vt te largiente, & deuotus in ecclesia persistere, & vitam percipere mereatur æternam. Per Christum Dominum nostrum

Resp.

Resp. Amen. Tandem aqua benedicta aspergatur,& ad osculũ pacis deferatur à magistro,& vltimum habeat locum, & tempus probationis assignetur ei à prælato,vt & ipse austeritatem ordinis:& fratres mores experiantur illius. Nam de iure nouitius monasterium ingreditur probaturus,& probandus. Quod si plures habitus pluribus conferantur,mutanda sunt,in verbis & orationibus supradictis, quæ rationabiliter mutari debent. Nullus fiat frater laicus, neque ad habitum admittatur: nisi de speciali licentia magistri generalis, vel prouincialis,aut vicarij prouincialis inscriptis. Vestes nouitiorum sæculares, vsque ad tempus præfixum professionis eorum, sub fideli custodia reseruentur ne pereant.

Tẽpus probationis iuxta decretũ Cõcilij Tridentini, Session. 23.& pariter de iure est annᵒ integer, post quẽ immediate nouitius, vel repellẽdus, vel admittendus est ad professionem. Fratres laiei dicuntur conuersi, & recipiũtur ad opera corporaliã exercenda, & ob id in maiori ætate sunt recipiendi,quã fratres clerici, qui vocati sunt ad contemplãdum, & cõuersus non potest fieri clericus sine licentia magistri ordinis, aut prouincialis.

Scholia Capitis Vigesimi Tertii.

Vniuersum Religionis pondus,pendet ex nouitiorum debita receptione & educatione, vndè & in veteri lege,immundi ab ingressu sanctuarij excludebantur. Et Sacerdos habens maculam panes Deo offerre non poterat,nec accedere ad ministerium. Quapropter sanctißimus Dominus noster Sixtus PP. V. proprio motu decreuit,quòd nullus ex sacrilego,aut incestuoso concubitu vsq; ad tertium consanguinitatis,vel affinitatis gradum natus. admittatur ad habitũ neq; ad professionem in aliqua religione, quod si secùs fiat professionem decernit esse nullam, eosq; facit inhabiles ad profitendum,& ad ascendendum ad quoscunq; gradus, aut dignitates. Quibus idem sanctißimus Dominus P P. Sixtus vult portas religionis perpetuò esse clausas,& obseratas illis,ex tali concubitu natis. Et pariter perpetuò vult esse clausas, ad omnia Ecclesiastica officia, & sacros ordines.

¶ Rursus pariter decreuit reliquos illegitimos ex alio thoro natos, spurios: vel naturales,etiam alias legitimatos ad religionem admitti non posse, aut debere: nisi prius illorum vita, & moribus diligenter cognitis, & circunstantijs vniuersis fide dignis testimonijs, ita vt eorum receptio videatur profutura. vniuersæ religioni: commodo,& vtilitati eius, super quo in generali, vel prouinciali capitulo matura deliberatione habita vnanimi consensu diffinitorum, & prouincialis,vel generalis ad habitum regularem approbentur. Et nihilominus hi sic recepti,ad gradus,honores,& dignitates sui ordinis perpetuò sunt inhabiles & incapaces, nisi authoritate apostolica specialiter dispensetur cum eis. Quod si aliquis istorum aliter quam diximus recipiatur decernit professionem esse nullam, & eos à religione esse eijciendos, & receptores excommunicantur.

N ¶ Extat

¶ Extat rursus pontificis decretum iuuenes aut viros adultos maiores sexdecim annis non aliter posse habitum religionis recipere quam si prius de eorum parentibus, patria, deque anteacta vita, & moribus diligenter inquiratur accurata, & fide digna informatione, qua exploratum sit eos non homicidia, furta, latrocinia, vel alia similia, vel grauiora delicta perpetrasse, aut de eis suspectos esse, nec ingenti ære alieno grauatos aut de reddẽdis ratiocinijs esse obnoxios, de quibus omnibus in generali, vel prouinciali capitulo plena fide facta si approbẽtur à generali, vel prouinciali & diffinitoribus ad habitũ religionis admitti possunt. Quod si tales criminosi recipi velint, eos decernit perpetuo esse inhabiles ad religionem. Et si temere admittantur, etiam professio istorum criminosorũ, annullatur, & irritatur & tanquam nulla decernitur à pontifice, & licere quibuscunque iudicibus etiam secularibus contra huiusmodi sic receptos ciuiliter, & criminaliter procedere.

¶ Deinde eodem proprio motu decernitur, quod admissio & approbatio seu receptio cuiuscunque iuuenis aut viri maioris decem & sex annorum ad religionẽ fiat in generali, vel prouinciali capitulo, seruato ordine supradicto: ita tamen, vt religiosi sic recepti, nomen & cognomen quibus vtebantur in seculo & eorum patria in actis ipsius capituli describantur & notentur.

¶ Sed obserua quod in receptione eorum qui non sunt criminosi, licet sint maiores sexdecim annorum non irritat professionem nec eos facit inhabiles si recipiantur non seruato prædicto ordine neque puniuntur prælati, qui eos nõ criminosos maiores sexdecim annorum receperint ad habitum. & professionem, licet prælatis sit interdictum eos recipere, aliter quam ex præscripto ordine eiusdem Pontificis Cæterum si recipiantur criminosi & illi, qui sunt inhabiles: receptores voce actiua, & passiua, necnon officijs, gradibus honoribus, & dignitatibus in perpetuum priuantur.

¶ Tandem licet hoc decretum ex proprio motu Sixti V. legatur, nihilominus hoc vltimum, quod maiores decem & sex annorum non possint recipi, nisi in capitulo prouinciali vel generali admittantur, ex eiusdem Pontificis iussu voluntate & declaratione, iã nõ est seruandum. Vnde licebit extra capitulum generale aut prouinciale maiores decem & sex annorum recipere, ex consensu prælati & vocalium Monasterij in quo recipi debent nouitij cæteris clausulis in eodem proprio motu contentis & positis ab eodem Sixto. V. in suo robore persistentibus & manentibus. Quocirca sicut ante decretum Sixti licuit maiores sexdecim annorum recipere, ita modo liecebit sicut ætas maiorum non sit impedimentum recipiendi iuuenes & viros eodem modo & ordine sicut antea, non expectato capitulo generali aut prouinciali.

CAPVT VIGESIMVM quartum, De inſtructione nouitiorum.

COmmendator nouitijs magiſtrum prudentia inſignitũ, diligentem, pium, & doctum in eorum inſtructione præponat: qui eos debitè, quæ religionis ſunt doceat, ad diuina adhortetur, in Eccleſia excitet, & in quibus ſe habuerint negligẽter verbo, vel ſigno eos ſtudeat emendare. Neceſſaria prout poterit debet illis à prælato procurare. De apertis negligentijs cum ante eum veniam petierint dare pœnitentiam, vel eos in ſuo capitulo corrigere, & emendare. Humilitatem cordis, & corporis doceat eos habere: exemplo Redemptoris noſtri dicentis diſcite à me, qui mitis ſum, & humilis corde. Frequenter purè, & circunſpectè doceat eos confiteri: & ſolus eorum confeſsiones audiat. Doceat rurſus eos, ſine proprio viuere. Propriam voluntatem deſerere, & obedientiam in omnibus obſeruare pro voluntate ſui prælati adimplenda. Quo nam modo vbique & in omnibus nouitij ſe gerere debeant inſtruẽdi ſunt à magiſtro blando ſermone, & cum omni charitate. Et quod locum in quo poſiti fuerint teneant vbiq;. Quomodo ſibi dãti aliquid, vel auferenti male, vel benedicenti, inclinari debeãt. Qualiter ad cellas ſe contineant, vt oculos ſublimes non habeant. Quomodo, vel quid orent, & quam ſilenter, vt alios non perturbent, aut impediant. Quomodo in capitulo, vel vbicumque fuerint reprehenſi à ſuperiore ſit venia captanda. Etſi fratrem ſuum ſcandalizauerint, tantiſper iaceant proſtrati ante pedes eius, donec placatus erigat ipſos. Inſtruendi præterea ſunt nouitij, vt cum nemine contendere audeant: & quod in omnibus magiſtro ſuo obediant. In proceſsione ſocium ſibi collateralem attendant: & non loquantur locis, & temporibus interdictis. Neminem penitus iudicent: Sed ſi quæ viderint ab vllo fieri, (licet mala appareant) bona ſuſpicentur, vel bona intentione facta, ſæpe namq; humanum fallitur iudicium. Neque loquantur de abſente, niſi

quæ bona sunt. Disciplinas frequenter suscipiant. Diligenter libros, & vestes, & res omnes monasterij custodiant. Duabus manibus bibant, & sedendo. Si quid petitum fuerit ab vno præfecto, ne petatur ab alio nisi causa proposita, & exposita. Sed neque si à maiori petierint, & negauerit vadant ad minorem. Item nouitij ante professionem à debitis se expediant, & omnia alia ad pedes sui commendatoris exponant, vt se omnino expediãt & absoluant. Intra annum probationis, psalmodiæ, & ceremonijs, & diuino officio sint intenti, in quo diligenter studeant: & infra annum ad longinquas partes (nisi ob causam necessariã) nouitij non mittantur: nec in aliquo extra claustrum occupentur officio. Neque vestes eorum ante professionem alienẽtur, neque ipsi ante professionẽ ordinentur. Item nouitij, nec intersint capitulo: Neque in dormitorio cum alijs fratribus iaceãt. Sed extra capitulum commendator aut magister eorũ culpas audiat diligenter, bonis moribus instruẽdo, & charitatiue illorum errata corripiendo.

Scholia Capitis Vigesimi Quarti.

INstructio nouitiorum & educatio materia grauis est, imo vero grauißima in religione. Cuius cura & diligentia obligat ad mortale magistros nouitiorum, & commendatores in suis conuentibus. Nihil grauius aut magis necessarium in religione bene instituta excogitari potest, vt in puritate & decore eius debito perseueret: Quam summam adhibere curam, de instructione eorum qui habitum religionis noue suscipiunt. Profecto si arborem è terra natam initio nõ è directo sursum dirigas, continuo fiet, vt si tortuosis & inflexis crescat ramis, nunquam corrigi aut emendari poßit. Quocirca si monachus in religione à prae posito de verbis otiosis non carpitur aut emendatur, restat vt mendacia & falsa testimonia crescant in eo. Cum quis ordinem, spiritu Dei actus ingreditur, facile instituitur atq; imbuitur, verũ si tepide & remisse semel cœperit cõuersari: & non cernit in religione, vitæ obseruantiã, aut castitatis debitum candorem: reliquos eiusdem viæ viros insectatur, atque ita fit, vt corruat & labatur. Et ob id nunquam aut raro hi corriguntur, neque emendantur. Quapropter magister nouitiorum, Qui in schola religionis magister discipulorum vocatur, inuigilare debet, ne minis murus ordinis ruat: & ob id eos acriter interdum reprehendere, & punire oportet, præcipuẽ si illos superbia elatos, & mente distractos, repererit. Mirabile & incredibile videtur: quod sanctißimus Chrysostomus recenset, in religiosis sui temporis euenisse: asseuerat

enim

enim quod præpoſito ordinis ſeu Abbate ſe erigente: ex paruo & tenui quodam pedum eius ſtrepitu, dum ſe moueret, monachos à ſomno excitabat: Quia magis Deo quam ſibi attendebant. Timor enim ſeruorum & filiorum Dei non ſuſtinet tarda molimina, non dormitiones aut ſomnum, in dilectis. Et ob id neceſſe eſt vt ſtenue ſe exerceat, qui noue incipit religionē, vt detrahens à ſomno, vigiliæ & orationi incumbat & ſe contemplationi tradat. Vnde fratres illi noſtri ordinis, qui primo vixerunt non nudi dormiebant, ſed ſicut in die incedebant pari habitu induti tantiſper noctu ſoporabantur, continuis enim & crebris vigilijs & precibus aſſuefacti, nihil vnquam eis moleſtum erat: cum iam corpore & ſenſu deuictis, omnia illis eſſent iocunda. De Socrate refertur reſpondiſſe cuidam alteri philoſopho, nomine Zophirus, qui cū Socratis vultum & faciem attente inſpiceret, ex phyſionomicis ſignis, deduxit Socratem peßime in pleraque mala inclinari & propẽdi. Cui fertur reſpondiſſe ea omnia vera eſſe, & in ſimilia ex naturæ inclinatione deduci, cæterū iā illa à ſe eſſe ſuperata & deuicta, exercitatione virtutū & philoſophiæ perfectā cõſequutione & cognitione. Quo circa ingẽti cura nouitij ſunt inſtituendi actibus religioſis, & exercendi in operibus Dei. In Ægypto namque ne obedientiæ munus contepeſceret, magiſter & præceptor religionis, nouitios iugiter ſic exercebat, vt etiam lignum aridū in terra defixum irrigarent quotidie. Quod ob eam cauſam recenſeo vt in vigilent ordinū antiſtites in educatione nouitiorū & attendant quantum in ea re profutura ſit religio, ſanctitas, vita & autoritas eius apud Deum & homines.

Sine proprio viuere, &c. Hoc quod de nouitijs dicitur multomelius obſeruari debet ab his, qui profeßionē emiſerunt ſicut, D. Aug. in regula præcipit dicens. Neq; dicatis aliquid propriū, ſed ſint vobis omnia comunia. Propriū vero dicitur quicquid celatur prælato ſuo vel retinetur cõtra volūtatē prælati. Quo circa religioſus, qui recipit, & occultat, vel recipiẽdo nõ eſt paratus deponere rē ſibi collatā in manibus commendatoris, vel ſi quid abſcondit, ne à prælato, videatur, aut accipiat proprietarius eſt & mortaliter peccat. Vnde nihil fratres niſi ad vſum & de licentia ſuorum prælatorū retinere poſſunt, neque aliquid vẽdere, donare, pignorare commutare, vel quo vis modo alienare. Neque rurſus pecunias aut alia bona apud mercatores, vel cāpſores tenere, ſeu mutuare, aut negotiationes exercere alias nouerint ſe eſſe proprietarios & ſocios Iudæ locū loſque cum ipſo habere. Religioſus, igitur, cum proprietarius eſſe non poßit, neque dominium alicuius rei habere: de ſibi conceßis ad vſum nihil poteſt donare, neque de eo, quod acquirit per induſtriam, vel ſibi quacumque ratione donatur. Quia omnia præ=dicta ſunt monaſterij cuius eſt verum Dominium.

(?)

CAPVT VIGESIMVM QVINtum, De Professione.

Ita sancitur in Concil. Tridēt. sessio. 25. c. 15. in decreto de regularibus, & monialibus.

NOuitij non recipiantur ad professionem ante annum completum decimum sextum: alias professio sit irrita: & nisi prius sint à maiori parte conuentus approbati. Et præcipimus sub excommunicationis sententia prælato, vt quando vocatur nouitius ad professionem suscipiendam, protestetur eidem, quod professio obligat eum, quatuor votis essentialibus: obedientiæ, castitatis, paupertatis, & manendi in terra Sarracenorum (si opus fuerit:) & viuendi secundum regulam patris nostri Augustini, & constitutiones ordinis nostri, non prout in vno, vel in alio loco seruantur: sed prout in illis continetur. Et si his pensatis noluerit profiteri, vel si intra annum probationis voluerit ad sęculum reuerti, vel admonitus mores nouitij religioni non expediant: prælatus causa expulsionis, capitulo proposita, tonsuram radat, & exuat habitum dicendo. Ego authoritate Domini nostri Iesu Christi, & authoritate Apostolorum Petri & Pauli, & ab ordine mihi tradditā, exuote habitu nouitiorum nostri ordinis, & ab illius obseruatione te absoluo: & restituo te in priorem statum secularem, in quantum ego possum. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti Amen. Si vero voluerit permanere in religione, sequenti modo detur professio. Cantato offertorio (si in Ecclesia fit solemniter) adducatur nouitius per eius magistrum, vel aliquem alium antiquum fratrem, ad gradus altaris: & à prælato expolietur capucio, & capa, & scapulario dicendo. Exuat te Deus veteri hominecum omnibus actibus suis. Dein de benedicantur vestes hoc modo. Vers. Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Resp. Et salutare tuum da nobis. Vers. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo. Oremus. Domine Iesu Christe, qui tegimen nostræ mortalitatis induere dignatus es: obsecramus immensæ largitatis tuæ abun-

abundantiam, vt hoc genus veſtimentorum, quod ſancti patres ad innocentiæ, & ſanctitatis indicium ferre ſanxerunt: ita bene ✠ dicere digneris, vt qui hoc vſus fuerit, te induere mereatur. Qui viuis, & regnas, &c. Deinde aſpergatur aqua benedicta. Tunc flexis genibus nouitius ter dicat hunc verſum: Suſcipe me, Domine, ſecundum eloquium tuum, & viuam, & non confundas me ab expectatione mea. Et ter reſpondeat conuentus: Suſcepimus deus miſericordiam tuam in medio templi tui. Gloria patri, & filio, & ſpiritui ſancto. Sicut erat, &c. Amen. Poſtea induat eum prælatus veſtibus benedictis dicens. Et ego authoritate Domini noſtri Ieſu Chriſti, & authoritate Apoſtolorum Petri, & Pauli: & authoritate ab ordine mihi commiſſa, Do tibi habitum profeſſorum ordinis noſtri: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti Amen. Et quando incipit induere dicat. Induat te Deus nouo homine, qui ſecundum Deum creatus eſt in iuſtitia, ſanctitate, & veritate. Tunc proſtretur nouitius, & prælatus dicat. Oremus. Deus miſericors, Deus clemens, cui bona cuncta placent, ſine quo nihil ſanctum inchoatur, nihilque boni perficitur, adſint noſtris precibus aures pietatis tuæ, & hunc famulum tuum, cui in tuo ſancto nomine habitum ſanctæ religionis noſtræ impoſuimus: à mundi impedimento, & ſeculari deſiderio defende: & concede ei, vt in hoc ſancto propoſito deuotus perſiſtere, & remiſsione peccatorum cœpta ad electorum peruenire valeat conſortium: Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen. Deinde dicatur pſalmus. Ecce quàm bonum, & quam iucundum, &c. Vſque ad, Gloria Patri, &c. Amen. Quo finito, prælatus incipiat letanias, & cõuentus reſpõdeat, vt ſequitur.

Kyrie eleyſon.
Chriſte eleyſon.
Kyrie eleyſon.
Chriſte audi nos.
Chriſte exaudi nos.

Pater de cœlis Deus.	Miserere nobis.
Fili Redemptor mundi Deus.	miserere nobis.
Spiritus sancte Deus.	miserere nobis.
Sancta Trinitas vnus Deus.	miserere nobis.
Sancta Maria.	Ora pro nobis.
Sancta Dei genitrix.	ora.
Sancta Virgo Virginum.	ora.
Sancte Michael.	ora.
Sancte Gabriel.	ora.
Sancte Raphael.	ora.
Omnes Sancti Angeli, & Archangeli.	orate.
Omnes Sancti Beatorum Spirituum ordines.	orate.
Sancte Ioannes Baptista.	ora.
Omnes Sancti Patriarchæ, & Prophetæ.	orate.
Sancte Petre.	ora.
Sancte Paule.	ora.
Sancte Andrea.	ora.
Sancte Iacobe.	ora.
Sancte Thoma.	ora.
Sancte Iacobe.	ora.
Sancte Philippe.	ora.
Sancte Bartholomæe.	ora.
Sancte Matthæe.	ora.
Sancte Simon.	ora.
Sancte Thadæe.	ora.
Sancte Matthia.	ora.
Sancte Marce.	ora.
Sancte Luca.	ora.
Sancte Barnabe.	ora.
Omnes Sancti Discipuli Domini.	orate.
Omnes Sancti Innocentes.	orate.
Sancte Stephane.	ora.
Sancte Clemens.	ora.
Sancte Cypriane.	ora.
Sancte Laurenti.	ora.

Sancte

Sancte Vincenti. ora.
Sancte Dionyſi cum ſocijs tuis. orate.
Sancte Mauriti cum ſocijs tuis. orate.
Sancte Sebaſtiane. ora.
Sancte Thoma. ora.
Omnes Sancti Martyres. orate.
Sancte Syluester. ora.
Sancte Hilari. ora.
Sancte Martine. ora.
Sancte Auguſtine. ora.
Sancte Ambroſi. ora.
Sancte Nicolae. ora.
Sancte Dominice. ora.
Sancte Franciſce. ora.
Sancte Hieronyme. ora.
Sancte Benedicte. ora.
Sancte Antoni. ora.
Omnes Sancti Confeſſores. orate.
Sancta Maria Magdalena. ora.
Sancta Martha. ora.
Sancta Felicitas. ora.
Sancta Perpetua. ora.
Sancta Agatha. ora.
Sancta Agnes. ora.
Sancta Cecilia. ora.
Sancta Catherina. ora.
Sancta Vrſula. ora.
Sancta Eulalia. ora.
Sancta Margarita. ora.
Sancta Tecla. ora.
Sancta Marina. ora.
Omnes Sanctæ Virgines. orate.
Propitius eſto. Parce nobis Dñe.
A damnatione perpetua. Libera nos Dñe.
Vt regularibus diſciplinis, nos inſtruere digneris. Te rogam.

O Vt

Vt præsentem fratrem conseruare, & visitare digneris. Te rogamus audi nos.
Vt statum nostrum roborare digneris. Te rogā.
Vt nos in tuo sancto seruitio conseruare digneris. Te rogam.
Fili Dei. Te rogam.
Fili Dei. Te rogam.
Fili Dei. Te rogam.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi. Parce nobis Dñe.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi. Exaudi nos Dñe.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi. Dona nobis pacem.

Christe audi nos. Christe exaudi nos, Kyrie eleyson, Christe eleyson. kyrie eleyson. Paternoster. ℣. Et ne nos inducas intentationem. ℟. Sed libera nos à malo. Vers. Saluum fac seruum tuum Domine. ℟. Deus meus sperantem in te. Vers. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Resp. Et de Sion tuere eum. Vers. Esto ei Domine, turris fortitudinis. Resp. A facie inimici. Vers. Nihil proficiat inimicus in eo. Resp. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. Vers. Domine exaudi orationem meam. Resp. Et clamor meus ad te veniat. Vers. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus, qui non mortem peccatoris, sed per pœnitentiam, & emendationem vitam semper inquiris, te suppliciter deprecamur: vt huic famulo tuo secularibus actibus renuntianti, largè pietatis tuæ gratiam infundere digneris, quatenus castris tuis insertus, ita tibi militando stadium vitæ præsentis percurrere valeat, vt brauium æternæ remunerationis te donante percipiat. Per Christum, &c. Oremus.

Deus, qui renuntiantibus seculo mansionem præparas in cœlo dilata huius sanctæ congregationis temporale habitaculum, cœlestibus bonis, & præsta, vt fraterna teneantur compagine charitatis, vnanimes continentiam præceptam custodiant, sobrij, simplices, & quieti, gratam sibi datam professionis continentiam, tua gratia fuisse cognoscant: concordet eorum vita cum nomine, vt professio sentiatur in opere. Per Domi,

Dominum nostrum, &c. Oremus.

Deus, qui nos à seculi vanitate conuersos, ad æternæ vocationis accendis amorem: pectoribus nostris purificandis illabere, & gratiam nobis, qua in te perseueremus infunde, vt protectionis tuæ muniti præsidijs, quæ te donante promisimus impleamus: & nostræ professionis executores effecti, ad ea, quæ credentibus in te dignatus es promittere, pertingamus. Per Christum, &c. Resp. Amen.

Deinde surgat nouitius, & legat professionem, quam manu propria scribat, (si scit.) ¶ Ego frater. N. Facio professionem, & promitto obedientiam, paupertatem, & castitatem, obseruare Deo, & Beatæ Mariæ, & tibi. N. Commendatori huius domus. N. Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede, Redemptionis captiuorum, vice nostri patris. N. Magistri generalis, & successorum eius, secundum regulam patris nostri Augustini, & constitutiones eiusdem ordinis, prout in eis continetur: eroque obediens tibi, & successoribus tuis vsque ad mortem: & in Sarracenorum potestate in pignus (si necesse fuerit ad redemptionem Christi fidelium) detentus manebo. Et ibi annus, mensis, & dies signetur. Et qui profitetur subscribat. Poterit etiam prælatus cum duobus alijs fratribus subscribere. Postea dicant fratres Versus. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. Resp. A templo sancto tuo quod est in Hierusalem.

Deinde prælatus donet ei communem societatem, tenendo manus nouitij intra suas clausas, dicens. Omnes, quamuis per gratiam baptismi fratres simus in Christo, & vnum patrem habeamus in cælo, si eius præceptis, prout possumus, obsequimur, proculdubio tunc maxime vnimur, quando orationibus, & beneficijs, inuicem nos metipsos copulamus. Quemadmodum & in primitiua Ecclesia, quibus cor vnum erat, & anima vna, quorum amore plures accensi, mente, possessiones, & facultates rerum vendentes, congregatis cum matre Iesu in vnum, pretia deferebant

gaudentes: quæ accepta, Apostoli tradebant omnibus, prout opus erat: Si: que iste nihilominus, Deo inspirante, eorum exẽplo commoritus, nostris optat iungi cõsortijs. Idcirco damus ei communem societatem viuendi nobiscum, quantum à Domino possumus promereri, & nostrum est largiri: quatenus cũ electis à remunerator omnium bonorum valeat premia repromissa percipere. Per Christum, &c. ℞. Amen. Postea detur ab omnibus osculum pacis. In quolibet conuentu habeatur liber specialis, in quo sint omnes professiones scriptæ notando diem, mensem, & annum. Postea qui professus est, inter antea professos sedebit vltimo loco.

SCHOLIA AD CAPVT XXV. DE PROFESSIONE.

Professionis interpretatio.

PRofeßio est solemne votum, quo quis religiosus efficitur & in perfectionis statu constituitur. Nam religiosi, ad ea quæ ad perfectionẽ pertinent, sunt perpetuò obligati, cum solemnitate consecrationis & profeßionis. Quocirca monachus, licet non profiteatur se esse perfectum, tamen profitetur, se ad perfectionem tẽdere. Et idcirco culmen religionis attendens Concilium Tridentinum sanciuit Seßione. 25. cap. 15. Quod profeßio non fiat ante decimumsextum annum expletum: & q̃ profeßio antea facta, nulla sit, nullamq; inducat obligationem, &c. Ex quo palam sequitur, quod siquis aliquem, ad profeßionem admiserit infra annum probationis, peccat mortaliter, & is qui talem profeßionem emisit, non obligatur illi religioni.

Conc. Tri.

Quod professio est duplex.

¶ Profeßio duplex est, prima solemnis, quæ expresse & cum quadam solemnitate perficitur, vt constat ex prædicto cap. 25. constitutionum. Altera verò est profeßio tacita, quæ fit in ordine nostro, quando quis post decimumsextum annum completum, per annũ integrũ, habitu nostræ religionis indutus, inceßit. Et idem contingit in alijs religionibus, vbi habitus nouitiorũ, non est distinctus ab habitu professorum. Itaq; transacto probationis anno, ante emißionem profeßionis solemnis, iam ille profeßionẽ tacitã emisit. Nam & conuentus & nouitius tacuerunt, & ambo videntur consensisse. Et talis sane profeßio tacita, obligat profitentem. Et tunc ex ea, peculiariter obligatur illi religioni in specie, cuius habitum per annum continuum & integrum, nulla protestatione

facta

facta portauit. Quod ita esse decernitur in Clementina. Eos de regularibus. Et Pius, V. speciali decreto, in reductione fratrũ conuentualiũ, ad fratres minores de obseruantia, sanciuit, nouitios ex conuentualibus, elapso iam anno probationis suæ, non indigere solenni profeßione, sed ex sola tacita profeßione, obligari ad obseruantiam religionis perpetuam.

❡ Et promitto obedientiam.

INter tria vota, potißimum, & religioni intrinsecum censendum est obedientiæ votum. Tum quia per obedientiam in profeßione & eius voto exercitã maius bonum Deo offertur, quam per alia. Nam propria voluntas, & bona animæ, quæ bonis corporis præferuntur, per obedientiam Deo consecrantur, & offeruntur. Per reliqua autem vota, bona corporea, & externa sunt quæ offeruntur. Continet præterea obedientiæ votum reliqua religionis vota, & non vice versa. Nam qui obedientiam promittit, pollicetur sanè sine proprio viuere & castè se gerere. Et tandem votum obedientiæ, se se extendit ad actus propinquos fini religionis: qui finis est perfectio charitatis, & dilectionis Dei, & quanto aliquid propinquius est fini, tanto excellentius est. Quocirca sub obedientiæ voto, castitatis obseruantia, & voluntaria paupertas, & præceptorum quæ in regula, & constitutionibus habentur, adimpletio, pariter continentur. Et ob id in quibusdam religionibus, sub solo obedientiæ voto, profeßio celebratur, quæ in traditione ipsius profitentis consistit. Deinde regulares viri, veræ obedientiæ profeßores, vitam instituere debẽt iuxta præscriptum regulæ quam professi sunt, nec superiores poßunt, ea quæ ad substantiã regularis vitæ pertinẽt relaxare. Et idcirco Trident. concil. seßione. 25. cap. 1. de regularibus, superiores admonet, vt vigilent super gregem suum: & quod ob id facere tenentur generalia & prouincialia capitula, quæ suis temporibus non debent prætermittere. Conc. trid.

Et licet obedientiæ voto constringamur, tamen in ordine nostro, trãsgreßio vel omißio constitutionum: ex suo genere, non obligat ad culpam, sed ad pœnam. Quoniam per hunc modum obligamur ex nostra profeßione, ad constitutiones ordinis, nisi materia sit grauis, aut nisi transgressores ex contẽptu, vel ex licentiosa consuetudine agendi contra præscriptum regulæ, & constitutionum, sæpius & scienter operentur. Adde rursus, quod ea quæ continent manifestum præceptum, siue illud in constitutionibus referatur, siue ore tenus imponatur à prælato, obligat ex suo genere ad mortale.

Non erit ingratum dilectißimi fratres, amplius aperire altissimum obedientiæ vinculum. Cum enim status religionis, sit exercitium quoddam & disciplina, per quam itur ad charitatis perfectionem: idcirco necesse est religiosum, affectum suũ totaliter abstrahere à rebus mundanis & propter hanc causam, D. August. loquens cum Deo. 10. confes. capit. 29. ait, Minus te amat, qui tecũ D. Aug.

aliquid amat, quod non propter te amat. Vnde religionis perfectio, sita est in
Math. 19. imitatione Christi: iuxta illud Matth. 19. si vis perfectus esse, vade & vende om
nia quæ habes, & sequere me. At in Christo maximè cōmendatur eius obedien-
Paulus. tia. Nam factus est obediens vsque ad mortem, ad Philipens. 2. Hinc plane colli-
gitur: quod obediētia pertineat ad religionis maximam perfectionē. Vnde. 7. q.
7. q. 1. capi. Hoc nequaquam. 1. cap. Hoc ne quaquam, legitur. Monachorum vita, subiectionis habet verbum,
& disciplinatus. Nam votum obedientiæ protenditur ad totius humanæ vitæ
dispositionem. Et hac de causa religionis promissa obedientia, quandam habet
D. Gregorius. vniuersalitatem, D. Greg. vlt. lib. in moralibus, cap. 12. ait, obedientia victimis
iure præponitur Nam per victimas aliena caro, per obedientiam vero, pro-
pria voluntas mactatur. Cum igitur religionis vota, sint quasi holocausta quæ
dam, sequitur obedientiæ votum esse præcipuū inter omnia. Vnde ieiuniū, nō
redditur Deo accept um cum propria voluntate, iuxta illud Isaiæ 58. Ecce in
D. Aug. lib. de virginitate. diebus ieiunij vestri, inuenitur voluntas vestra. Imo vero August. lib. de virgi
nitate, cap. 46. ait. Nemo quantum puto audebit virginitatem præferre mona-
sterio Quamuis hæc virginitas purissima sit, de qua sancti Patres dicunt, non
deerit laureola virginitati sicut nec martyrio. Colligamus ergo religiosum fra
trem, eodem genere peccati, grauius peccare secularibus omnibus. Vnde de pec
cato religiosorum, tanquam de maiori malo magis videtur esse dolendum:
Iuxta illud Ieremiæ, 23. contritum est cor meum in medio mei, & causam subiun
git dicens. Propheta namque & sacerdos, polluti sunt, & in domo mea inueni
malum eorum: obseruet tamen religiosus frater in hac parte, quod pecca-
tum à religiosis commissum, potest esse grauius peccato secularium, etiam eius
dem speciei. Primo sane, si peccet contra votum religionis, vt puta si religiosus
castitatem transilire decerueret, aut si furtum cōmitteret. Nam fornicando, cō
tra continentiæ votum reuelatur, & furando contra paupertatis votum se pro
dit, & non solum contra præceptum diuinæ legis vt seculares. Secundo verò
si peccet ex contemptu: quia in hoc religiosus monachus videtur esse ingratus
Paulus Hebræ. 10. diuinis beneficijs, quibus ad statū religionis est sublimatus. Et hac de causa Pau
lus ad Hebræos, 10. ait quod fidelis grauiora meretur suppl. cia, ex hoc quod
peccando, filium Dei conculcat per contemptum, vnde & Deus ipse conqueri-
tur, Ieremiæ. 11. Quid est quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa?
Rursus tertio monachorum crimina grauiora esse possunt, Quoniam ad eorum
vitam, plures de populo respiciunt. Vnde Ierem. 23. dicitur, in Prophetis Ierusa
lem similitudinem vidi adulterantium, & iter mendacij, & confortauerunt ma
nus pessimorum, vt non conuerteretur vnusquisque à malitia sua. Quod
si monachus non quidem ex contemptu, sed ex infirmitate aut
ignorantia peccatū committet, & sine scandalo, aut
in occulto si tamē non sit contra votū profes
sionis suæ, non grauius peccat
secularibus.

Pro-

¶ Promitto paupertatem.

PAupertas quæ in ordine nostro promittitur, debet esse Euangelica. Quia licet in communi redditus, & prouentus bonaq; mobilia & immobilia, tanquam propria habeantur Cæterum nemo ex regularibus, aliquid propriũ possidere potest, aut tenere, tanquã propriũ, etiã nomine cõuentus in particulari. De qua re extat luculentũ & sanctißimũ decretũ Concil. Trid. Seß. 25. c. 2. In quo antiqua innouantur decreta. Vnde & hæc paupertatis vita, apostolica est, de qua hanc protulit vocẽ Petrus princeps Apostolorũ, dicẽs Matth. 20. Ecce nos reliquimus omnia & sequuti sumus te: & ob id iudicis officio Apostolos afficiendos esse Christus promisit, quia omnia spernebant. Nã iudex ab ira, odio & amore, & bonis litigãtiũ vacuus esse debet. Et qui propria contẽnit libẽtius aliena reijciet. Qualiter autẽ in ordine nostro, paupertas sit obseruanda, sanctè & prudẽter decernitur in cõstitutione nostra, cap. 20. de proprietarijs: in quẽ locũ remittimus lectorẽ. D. Greg. lib. 2. Moraliũ. c. 27. affirmat, q; ad cõprehendendũ culmen perfectionis, nõ solũ interius, sed etiã exterius, oportet cũcta derelinquere. Cũ igitur oporteat religiosos ad cõprehendendũ perfectionis culmẽ aceingi: necesse est, vt dũ altiora interius appetũt, exterius cũcta derelinquãt. Nã religionis status disciplina est, & schola, qua ad charitatis perfectionẽ itur: Et ob id necesse est monachũ, à rebus mundanis prorsus euulsum esse. Vnde ex hoc, q; quis res poßidet mundanas, eius allicitur animus ad earũ amorẽ. Quare scite Paulus. 1. ad Timot. vlt scripsit. Qui volũt diuites fieri, incidũt intẽtationem, & in laqueũ diaboli, qui sane affectus repellitur à religiosis, qui volũtariã paupertatem sequũtur. Pertinet ergo paupertas ad religionis perfectionẽ. Sic enim Christus ait Matth. 19. Si vis perfectus esse, vade & vẽde omnia quæ habes, & da pauperibus, & sequere me. Vnde iuuenis ille qui à Christo cõmemorata audiuit verba, tristis disceßit, & nõ ob aliud, nisi quia magnas habebat diuitias: Et inde palã est, quod ad perfectionem charitatis acquirendam, primũ fundamentum est voluntaria paupertas, vt monachus sine proprio viuat, iuxta consilium Christi citatum, si vis perfectus esse, &c.

Explicatur votum paupertatis, eiusq; obligatio, & excellentia.
Conc. Trid. Seß. 25. c. 2.
D. Gregor.
D. Paulus.
Matth. 19.

Nõ conturbet vos charißimi fratres, q; impudẽter hæretici obijciũt, de volũtaria paupertate: quã dãnãt, dicẽtes nõ requiri ad perfectionẽ religionis. Vnde allegãt illud Eccles. 13. Beatus diues qui inuentus est sine macula. Et illud Philosophi in. 1. Ethi. q; organicæ diuitiæ deseruiũt ad fœlicitatẽ. Et inde intulerũt, q; cũ vltima perfectio hominis in eius beatitudine consistat, & diuitiæ cõferant ad beatitudinẽ: q; volũtaria paupertas, nõ requiritur ad perfectionẽ religionis. Potißime cũ paupertas excludat eleemosynarũ largitionẽ, quæ ẽ op⁹, maxime Deo acceptũ. Nõ inq̃ vos hæc cõturbẽt. Quoniã licet ad vitæ fœlicitatẽ, quæ in operationib⁹ exteriorib⁹ cõsistit; instrumẽtaliter diuitiæ coadiuuẽt. Cæterũ ad fœlicitatẽ cõtẽplatiuæ vitæ, nõ multũ operãtur, sed poti⁹ impediũt. Quia diuitiarũ solicitudo, quietẽ animi pturbat, quæ apprimè necessaria est cõtẽplãti. Et ob id Arist. 10. Eth. dicit, q; ad actiones op⁹ est multis, speculãti vero, nullo taliũ s. exteriorum.

Eccles. 13.
Arist. 1. Eth.
Aristot. 10. Ethic.

riorum bonorum; quia impedimẽta sunt ad speculationem. Vnde Christus Mat
Matth. 19. thei. 19. ait si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, & da paupe
ribus, & sequere me, & habebis thesaurum in cœlo. Ac proinde volũtaria pau
pertas, efficax exercitium est, perueniendi ad perfectam charitatem. Et idcirco
magni valoris est, ad cœlestem beatitudinem cõsequendam. Diuitiæ quidem ha-
bitæ per sese natæ sunt perfectionẽ charitatis retardare. Primo sane animum al
Matth. 13. liciendo: secundo autem distrahendo: iuxta Matth. 13. Quod sollicitudo secu-
li, & fallacia diuitiarum, suffocant verbum Dei. Et ob id Dominus Matth. 19.
ait quod diues, difficilè intrabit in regnũ cœlorum. Quod interpretandum est,
de eo, qui actu habet diuitias. Quoniam de illo qui affectum in diuitijs consti-
tuit, secundum Chrysostomi expositionem, hoc est impossibile, & ideo subiungi
tur, facilius est camelum per foramen acus intrare, quam diuitem in regnum
cœlorum. Et hæc est causa cur non simpliciter dicitur: diues esse beatus, sed qui
inuentus est sine macula, & post aurum non abijt nec confidit in pecuniæ the-
sauris Quis est hic & laudabimus eum? fecit enim mirabilia in vita sua, vt sci-
licet inter diuitias positus, diuitias non amaret.

Tandẽ dilectissimi fratres, abrenunciatio propriarũ diuitiarum ad eleemo-
D. Thom. synarũ largitionẽ cõparatur, vt dicit S. Præceptor Thomas Aquinas, sicut vni
D. Gregor. uersale ad particulare, & sicut holocaustũ ad sacrificiũ. Vnde Grego. Hom. 20.
Super Ezechielem Prophetam ait, eos qui ex possessis rebus subsidia egentibus
ministrant, sacrificium offerre: Quia aliquid Deo immolant, & aliquid sibi re-
seruant. Eos vero qui nihil sibi prorsus reseruant, holocaustum offerre, quod
D. Hieron. est maius sacrificio. Et obid eleganter D. Hieronymus contra Vigilantium, sic
ait. Quod autem asseris, eos melius facere, qui vtuntur rebus suis, & paulatim
pauperibus diuidunt possessionum fructus, non à me illis, sed à Deo respõdetur,
si vis perfectus esse, vade vende omnia quæ habes, & da pauperibus & sequere
D. August. me. Vnde August. lib. de Ecclesiasticis dogmatibus, ad Vigilantij errorem depel
lendum ait, Bonum est facultates, cum dispensatione pauperibus erogare, sed
melius est pro intentione sequendi Dominum, in simul donare: & absolutum in
solitudine egere cum Christo. Et hæc satis sint ad paupertatis celsitudinem nunc
euehendam.

¶Et Castitatem.

Explicatur votũ Castitatis, eiusq; obligatio, & excellentia.

DE Castitate vero plura occurrebant dicenda, sed paucis hoc absoluemus.
Per Castitatis votum, religiosus de domestico triumphat inimico, nimirũ
de carne & stimulis eius, quæ interdum diabolo, & mundo molestior est. Quo-
circa castitas Angelorum repræsentat naturam, & Christo, secundum ani-
mæ puritatem & corporis assimulatur. Vnde monachus per castitatis votum,
carnis illecebras mactat, & se Deo Angelicum, & deificum exhibet. Debitum
castitatis & continentiæ, statui religionis essentiale est. Monachus enim per re
ligionis statum, ita sæculo prorsus abrenuntiat, vt seipsum totum Deo tradat
omnino.

omnino. Et ob id illo castitatis voto, rescindit ab se quidquid huic obsequio Dei impedimento esse potest: Hoc vero impedimentum, maximè est coniugalis farcina: iuxta illud Pauli. 1. Corint. 7. Qui cum vxore est, solicitus est quæ sunt mundi, quo modo placeat vxori, & diuisus est. Nam ex vxoris contubernio homini necessitas incumbit curandæ familiæ. Hinc planè colligitur, essentiale esse debitum castitatis, voto religionis. Profectò monachus, ab vnitate sic appellatur. Quoniam solus viuit, atque vnico Dei negotio incũbit, quippe qui nec ad vxorem, nec ad alia secularia diuisus sit, & idcirco plerique ex Theologis dixerunt in voto castitatis religioni coniuncto, quod professione eiusdem religionis fit solemne, ecclesiam dispensare non posse. Nam castitatis custodia, annexa est regulæ monachali, vt habetur in cap. Cũ admonasterii de statu monachorũ, vbi decretalis id ipsum censet, quod nos retulimus. Et postremis verbis inquit. Abdicatio proprietatis sicut & custodia castitatis, adeo annexa est regulæ monachali, vt contra eam, nec summus Pontifex possit indulgere. Et huic consonant verba Ecclesiastici, 26. Omnis ponderatio non est digna animæ continentis. Quasi dicat, nihil est quo status continentiæ compensari possit. Durius igitur & grauius peccat religiosus frater, spurcitijs carnis consentiendo, quam secularis de media plebe, nec licet monacho, cogitationis mentem ad cõiugalẽ thorũ, nec tantisper extendere. Sed valeant hæc omnia à religioso viro, nam debet esse sicut angeli Dei, qui nec nubunt nec nubentur, Math. 22. & Luce. 20. Voti nãque sponsione Dei efficimur, & totaliter Deo tradimur, & obligamur in religione. Vnde castus homo dicitur purus, continens, & à libidinis labe immunis. Castitatem animæ vestes nostræ candidæ prorsus, plane designant. Vnde sacerdos in veteri lege præcingi iubebatur: & castitatis cingulo fluxæ libidinis luxuriam coercere. Monachus enim præsertim sacerdos, qui sacris assistit altaribus: id præcipuè curare debet, vt castus & incontaminatus operetur. Apum more, de quibus Maro, eas venerem ignorare his versibus attestatur,

Paul. 1. Corint. 7.

Mathe. 22. & Lucæ. 20.

Quid in veteri lege fuerit præceptum.

Virgilius Maro.

Illum adeo placuisse Apibus mirabere morem:
Quod nec concubitu indulgent: nec corpora segnes
In Venerem soluunt: nec fœtus nixibus edunt:
Verum ipsæ folijs natos: & suauibus herbis
Ore legunt.

¶ Et idcirco Pyndarus dixit, proprie quidem apes sacras Cereris ministras esse. Et in diuinis literis apem quoque virginitatis imaginem dicit esse Eucherius, & apud diuinarum literarum interpretes excisus vmbilicus castimoniã significat eo nanque modo quo præcisum circuncisionis præputium illius est signum qua libidinem atque nequitiam à corde resecare debemus, ita vmbilici amputatio castimoniam indicat in monacho. Vnde de fœminis scriptura dicit, virtus earum in vmbilico est. Et ob id de profanatis, & prostitutis Hierosolymis: Ezechiel ita lamẽtatur. In qua die nata est, nõ est excissus vbilicus tuus, hic præscindendus est in monacho, & religioso viro, si monachus & religio-

Pyndarus.

Eucherius.

sus esse debet. Et ob id castitatem plane promittit, & ad eam seruandam, inter rationabiles & debitas alias causas, ob quas, ieiunia ordinis & sacræ religionis sunt instituta, hæc vna fuit, castitatis inquam obseruantia. Quam cum mire ex coluisset D. Ioãnes Nezareus: locustis tantum, & agresti melle nutritus in discursu vitæ, eo simplici cibo cõtẽtus fuit, ne corpus eius crassioribus pulmẽtis, & exquisitarum dapum copia grauaretur, libet etiã varietatis gratia hæc dicere, quod nonnulli aiunt. Salicem castitatis indicium esse, siue propter vinculi significatum: quod eius materia sit plurimũ apta vinculis, & ob id coercitionis indicium est siue ob id quod huius arboris folia, contrita & pota, intemperantiam libidinis plurimum frænare dicuntur, vt plerique authores contendunt. Vnde Homerus, salices frugiperdas, vel infructuosas compellat. Nam salicis semen in potu acceptum, efficit, ne conceptus subsequatur. Et ob id castitatis symbolum, peritiores antiqui esse dixerunt. Quocirca in diuinis literis vbi iubetur populus Dei, tabernaculorum festa celebrare, palmarum ramos, ac frõdes salicis manibus tenere iubetur: & pariter omnes intentorijs habitantes. Vbi nimirum per salicem, continentiam & castitatem intelligimus. Sic ergo vir religiosus, qui quotidie tabernaculorum festa, in tentorijs religionis celebrare debet, palmarum ramos, & frondes salicis manibus, hoc est operibus & cogitationibus suis prætendere debet. Concludamus ergo fratres dilectissimi, & persuasa sit nobis sententia hæc, quod cum Deo castitatem promittimus ipsius debitores sumus. Castitas ergo essentialis est religioni, & sine castitatis voto nemo, perfecte aut proprie religiosus sit, & ob hãc tot dissidia, & placita, apud veteres theologos fluxerunt, circa religionis voti dispensationem.

Quo D. Ioãnes Baptista fuerit nutritus.

De Salice quod sit castitatis symbolum.

Aristo. 3. AEthicorũ

¶ *Castitas est (vt rem hanc religiosi ardenter ament) qua concupiscentia castigatur quæ admodum pueri est refrenanda, vt Philosophus dixit, in* 3. Ethicorum ad Nicomachũ. *Et cum fratres promittunt castitatem seruare Deo, sermo est proprie de castitate, vt est specialis virtus, specialem habens materiam, nẽpe venereorum concupiscentias, erga quas proprie castitas versatur: cuius oppositum vitium luxuria est. Ex castitate pudicitia originatur, & idcirco religiosus pudicus esse debet, & verecundus: non tantum circa carnis illecebras, verum etiam circa signa, quæ venereorum præsignare spurcicias videntur. Vnde August. in monachali regula, impudicum oculum damnauit: dicens eum esse impudici cordis nuntium. Quo fit vt castitati, antonomatyce attribuatur decor. Doctor sanctus de castitatis voto edisserens, asseuerat ad statum religionis pertinere, abstractionem eorum, per quæ homo retardatur ne feratur totaliter in Deum. Vsus autem venereorum hominem rapit eiusque retrahit animũ, ne totaliter in eius seruitium feratur Primo propter ardorẽ delectationũ à quo concupiscentia augetur, & animus retrahitur à perfecta illa intentione tendẽdi in Deum Quocirca Aurelius Aug. lib.* 1. *soliloquiorum cap.* 10. *ait, nihil esse sentio quod magis ex arce virilem animum deijciat, quam fœminæ blandimẽta. Secundo propter solicitudinem quam siue fœmina, siue vxor homini ingerit de gubernatione, earundẽ: & rerũ temporaliũ, & eorũ quæ ad sustẽtationem*

D. Augusti

suffi-

sufficiũt. Vnde Paulus ait, quod qui sine vxore est solicitus est, quæ sunt Domini, quo modo placeat Deo. Qui vero cum vxore est, solicitus est quæ sunt mũdi & quomodo placeat vxori. Palam ergo sequitur, quod perpetua continẽtia requiritur, ad perfectionem religionis: sicut & paupertas voluntaria. Vnde, non tantum paupertatis perfectio, sed etiam continentiæ, introducta est per Christum, qui Matth. 19. dicit, Sunt Eunuchi, qui castrauerunt se ipsos propter regnum cœlorum. Et postea subiungit. Qui potest capere capiat. Et ne spes perueniendi ad perfectionẽ, deficeret alicui, assumpsit ad perfectionis statum, etiam eos, quos matrimonij vinculo coniũctos inuenit. Sed quoniã fieri non potest, quod viri deserant vxores sine iniuria: sicut absque iniuria fiebat quod omnes relinquerent diuitias idcirco, Petrum quẽ matrimonio iunctũ inuenit, non separauit ab vxore. Ioannẽ tamẽ volentẽ nubere à nuptijs reuocauit. Melior igitur est castitas cælibũ, quã castitas nuptiarũ, vt Aug. lib. de Bono coniugali. c. 2. docet. Et ob id, illi modi speciales viuendi, secundũ quos homines matrimonio vitũtur, nõ sunt simpliciter, & in ꝓprietate & rigore sermonis religiones, sed quadã tenus ratione, ꝓut in aliquo quædã participãt, quæ ad statũ pertinẽt religionis.

Paul 1. corinth. 7.

Matth. 19.

August.

Id dicitur ꝓpter cõmendatores equites, qui vxores ducunt post professionem.

Obseruare Deo & Beatæ Mariæ.

DE essentia religionis solũ est obligatio ad vota, non autẽ adimpletio votorum, & idcirco religiosus nõ tenetur esse perfectus, sed ad perfectionẽ tendere, seruando suã regulam, sed nihilominus, dicitur esse in statu perfectionis, nõ ob id quod habeat actũ dilectionis perfectæ, sed ob id, quod obligat se perpetuo cũ aliqua solemnitate ad ea quæ sunt perfectionis. Et id exprimitur illis verbis, obseruare Deo & B. Mariæ. Vnde si quis nõ intẽderet se obligare ad tria illa vota cõmemorata, nõ esset professus, nec fieret religiosus, etiã si exterius verba professionis emitteret, secus autẽ esset, si quis profitẽdo, etiã cũ mala intẽtione alicuius illiciti, intẽderet quidẽ se esse religiosum, & se obligare ad vitã monasticã. Tunc enim professio esset valida, vt si quis monachatũ susciperet: quia in eo statu intendit episcopatũ obtinere, & ob eam causam profiteretur. Vel ea ratione motus, quia credit, q̃ in eo statu facilius poterit pulcrã fœminã alloqui, vel ad illicitum concubitum permouere.

¶ Religiosis omnibus nostri ordinis, id sancte compertũ sit, q̃ solus ordo B. Mariæ de mercede, qui est primus & excellentissimus redẽptorũ ordo, inter reliquos omnes profitetur B. Virgini: imo vero ex ipsius acclamatione, & monitis ordo noster fundatus, & institutus est, tot sæculis retro actis vsq; in hodiernũ diẽ. Et hæc causa est, cur sanctissima Mater Dei, speciali fauore, nostũ, ꝓsequitur & ꝓtegit ordinẽ. Ipsa nãq; est quæ inuictissimo Aragonũ regi Iacobo, Barbarorũ debellatori, ex diuino cõsilio & prouidẽtia apparuit, Et sicut in exordio nascẽtis Ecclesiæ, nõ potẽtes, aut scuta mouẽtes, in ædificationẽ fidei Christus vocauit, sed pauperes & piscatores quosdã homines, Petrũ & Andreã, ita pariter dignatus est ad redẽptorũ ordinẽ instituendum, Redẽptor ipse primus Christus Iesus, principio ædificationis nostræ religionis, paucos & pauperes, non

Quod ordo noster specipliter profitetur, B. Virgini.

in seculo potentes, aut confidentes, ad ordinem nostrum vocare, qui non scuta mouentes, nec arcus tendentes, sed humilitate charitatis Christianæ, eleemosynas fidelium Christi in vnum colligerent, vt oppressos à barbarorum potentia captiuosq; fideles, è suis manibus eriperent, pretio quidem, & numis, misericorditer à pijssimis fidelibus donatis. Et idcirco oraculum illud, è cœlo delapsum: *nostro ordini, misericorditer est à* Deo *concessum. Sic namq; legimus in constitutionibus ordinis. Mediocres domos & non sumptuosas habeat fratres nostri, ne redemptio captiuorum impediatur.* Et hæc pariter causa fuit, cur illustrissimum & vere inuictissimum Iacobum Aragonum Regem, Maurorum, & Barbarorum debellatorem meritissimum, fundatorem huius nostri instituti haberemus & patronum, vt redemptionis insigne ministerium, regia authoritate cresceret: & inuitaretur populus omnis in Ecclesia Dei, ad redemptionis opus diuinum. Nam nemini fidelium ignotũ esse debet, ad redemptorum officiũ pertinere, non tantum miserorum captiuorum corpus, è vinculis barbarorum eripere, sed etiam in fide confirmare, eos de veritate Christiana edocendo, & quod ex nulla causa calamitatis aut oppressionis permoueri debent, ad Christi seruatoris fidem deserendam. Et idcirco beatissima virgo, nostri ordinis est singularis aduocata, & pijssima parens, fundatrix, & patrona. Quæ sane, pro nobis sæpius altissimum exorauit, & tot procellis, & periculis iactatum ordinem nostrum protexit, & liberauit. Hæc rursus fratres dilectissimi causa fuit, cur insigne debellatoris nomen, fuerit inclyte donatum Iacobo Aragonum Regi. Quia ipse fuit veluti primus dux huius nostræ familiæ, fundator, & institutor, quẽ beatissima Virgo Mater Dei, tanquam fidelem ducem strenuum, ad impugnandũ Barbaros fidei inimicos dilexit, ne fideles Christi vi opprimerent aut doctrinis varijs perturbarent, inimici crucis Christi, barbari, atq; hæretici: sed magis sui filij insignis doctrina, & pijssima Ecclesiæ religio etiam apud barbaros euulgaretur, & tanquam vnice sequenda, prædicaretur in factis, & ostenderetur in verbis.*

¶ *Amplificauit ergo Christus, meritis & orationibus Beatissimæ Virginis ordinem nostrum, & sanctum religionis institutum de redimendis captiuis, vsq; in hodiernũ diẽ: vt perillustris redderetur ordo noster, & idcirco dedit huic nostræ familiæ viros charitate insignes, & in defensione fidei excelsos. Dedit rursus religiosos alios viros, doctrina & moribus præcellentes, qui in ædificationem Ecclesiæ, & fidei defensionem, pleraq; sancte scripserunt. Alios pariter dedit, qui vt debitum professionis de redimendis captiuis implerent, seipsos dederunt in pignus Barbaris, Mauris, Agrestibus, & incultis hominibus, ne fides in miseris captiuis, ab ipsis detentis, periclitaretur: Imo vero sic martyrium subierunt. Quocirca familia fratrum nostri ordinis, consideratur veluti alter*
Iudic. 3. c. *Ayod, qui Iudicum. 3. laudatur, quòd vtroq; brachio debellabat inimicos, nempe dextera & sinistra manu, etenim non tantum sinistro religionis nostræ brachio, redemptioni captiuorum incumbit, eos ab immanissima Maurorum bestia*

liberando

liberando. Verumetiam dextero brachio ancipitem tenet enſem, & doctrina, & ſanctitate, & oratione barbaros eoſdē debellatur, & Altiſsimo religioſum cultū & debitum exhibet famulatum. Cum igitur quædam ſit paupertas religionum, quæ nihil in particulari poſsidet, ſed in communi habet inſignem diuitiarum & poſſeſsionum copiam, vel ad militiam vel hoſpitalitatem exercendam: Hæc ſane magnam habet ſolicitudinem coniunctam, quæ à contemplatione diſtrahit diuinorum, & nomine Marthæ ſignificatur, de qua Chriſtus Lucæ. 18. dicit, Martha, Martha ſolicita es, & turbaris erga plurima. Altera vero paupertas eſt, quæ nihil poſsidet in particulari; ſed poſſeſsiones habet & facultates moderatas in communi: qui gradus paupertatis nonnullis religionibus monachorum cōuenit & noſtræ religioni; quæ & moderatas habet facultates & poſſeſsiones in communi & præterea mediocres domos, & non ſumptuoſas, & idcirco non ſolum charitati redemptionis addicta eſt: verumetiam mente, contemplatione, & animo, Deo vacare præcipitur, & non poſſeſsionum curis, quæ vehementer torquent & diuertunt. Nam profecto vehemens ſolicitudo victus quærendi, ſatis animum diſtrahit. Lucæ. 18.

Quod ero obediens tibi tuiſq; ſucceſſoribus vſq; ad mortem.

Hoc ſane intelligendum eſt de obedientia ſecundum regulam patris noſtri Auguſt. & conſtitutiones ordinis, & quidem ex voto profeſsionis obligamur caſte & ſine proprio viuere, regulam, & conſtitutiones non contemnere & præceptis regulæ, aut conſtitutionum, vel commendatorum, in his quæ ſunt ſecundum regulam, & conſtitutiones, vere obedire. Et idcirco qui transgreditur præceptum aliquod dicitur ſimpliciter inobediens, & agere contra votum & conſequenter peccare mortaliter. Si vero religioſus frater non ſit trāſgreſſor præcepti, ſed alia minora non ſeruet, quæ non habent materiam grauem coniunctam aut ſcandaloſam non dicitur inobediens ſimpliciter, nec ſimpliciter tranſgreſſor voti, nec obligatur ad culpam, ſed ſolum ad pœnam, niſi fortè propter contemptum, præceptum, aut grauem materiam.

¶ Sane profeſsio per quam aliquis propriè religioſus efficitur in diuerſis ordinibus diuerſo modo exprimitur, in noſtro autem ordine profeſsio fit ex promiſsione obedientiæ, ſecundum regulam D. Auguſt. & conſtitutiones ordinis, prout in eis continetur, & conſequenter profeſsioni non contrariatur, niſi id quod eſt contra præceptum regulæ. In his vero in quibus non continetur tale præceptum tranſgreſsio, vel omiſsio tantum obligat ad veniale: Imò verò in ordine noſtro ſecluſo ſcandalo, & omni contemptu, multarum conſtitutionum tranſgreſsio vel omiſsio, ex ſuo genere non obligat ad culpam aliquam, ſed ad pœnam: & ratio eſt, quia per hunc modum ad illa obſeruanda ex noſtra profeſ

ſtone obligamur, & nihilominus frater peccare poteſt venialiter, ſi ex negligẽtia culpabili operetur, & aliquando mortaliter, ſi ex contemptu aut ſcandaloſe ſatis agat. Sed in hac parte obſeruare oportet, quod monachus non prorſus tenetur in omnibus prælato ſuo obedire. Nam primò non tenetur in illicitis obedire. Nec ſecundo tenetur obedire ſi ei præcipiat aliquid contra regulam & conſtitutiones. Si vero in his quæ præciſe pertinent ad conſtitutionem (vbi non inuoluitur præceptum Dei aut Eccleſiæ) dubium ſit ex vtraq; parte, ſtandum eſt

23. q. 1. cap. Quid culpatur. præcepto prælati, vt habetur. 23. quæſt. 1. in cap. Quid culpatur. Tertio non tenetur obedire ſi præciperet aliquid, quod eſt ſupra conſtitutiones, aut regulam, vt ſi præciperet, quod perpetuo ieiunaret in pane & aqua, aut quod cilicio indueretur ſemper. Quodquidem intelligẽdum eſt, niſi hæc omnia prælatus iniungeret ſubdito per modum pœnitentiæ, propter defectus ſuos. Quarto non tenetur obedire ſi præcipiat ea ad quæ non ſe extẽdit eius authoritas, vt ſi præciperet ei peccatum ſuum prorſus occultum ſibi reuelare: vel peccatum ſemel confeſſum iterum confiteri, vel ſi præcipiat ei, vt cum ſuperiore ſuo minimè loquatur, vel tandem quod aliquid operetur contra ſuperioris & maioris prælati ordinationem, vt in decretis habetur. Solum ergo in his quæ vere ſunt ſecundum conſtitutiones & regulam, vel quæ ad regulam & conſtitutiones reducuntur, vel iuxta præſcriptũ earũ, vel in his, quæ opportuna ſunt & prudẽter fiũt ad religionis obſeruantiã tenetur obedire vſq; ad mortẽ. Cæterũ ſiquis à morte ad vitã miraculoſe reuocaretur ille quidẽ eſſet à tali obligatione prorſus abſolutus.

D. Bernard. D. Bernardus de excellentia religionis, & inſigni monachorum ſtatu loquẽs ait; Religionem, profeſſores eius ſimiles ſanctis Angelis efficere diſsimiles vero hominibus. Quia per profeſsionem reformatur quodam modo imago Dei in homine. Quocirca ſapientiſsimi Theologi probabiliter credunt, quod per profeſsionem religioſus conſequitur remiſsionem omnium peccatorum ſuorum ſi in ſtatu gratiæ eam emiſerit, & debito charitatis affectu. Imò verò ſunt qui dicant q̃, ſicut per aſſumptionem voluntariam crucis fit peccatorum remiſsio: pari ratione per ſolemnem religionis profeſsionem debite & ardẽter factam. Neq; hoc eſt incredibile. Quoniam poſſet vir Chriſtianus tot eleemoſynas erogare, vt pro

Daniel. 5. peccatis ſuis pleniſsime ſatisfaceret. Sic enim Danielis. 5. legimus. Peccata tua eleemoſynis redime. Cum igitur per profeſsionem religioſus omnia bona, quæ poſsidet & poſsidere poteſt Deo tradat, & ſeipſum pariter, caſtitatem, obedientiam, & voluntatis libertatem Deo offerendo & tradendo. Quæ omnia ſuperant magnificas quaſq; & inſignes eleemoſynas, ſequitur profeſsionem talẽ eſſe vt per eam quis omniũ ſuorũ peccatorũ remiſsionem adipiſcatur: quã excelſa ſit religionis profeſsio in qua fit & omniũ bonorũ abdicatio ſit propter Deum ſatis expenditur ponderoſa illa interrogatione Petri principis Apoſtolorum Matth. 20. Cum alloquẽs Chriſtũ dixit, Ecce nos reliquimus omnia & ſequuti ſumus te, quid ergo erit nobis? Quibus verbis Petrus videtur ſenſiſſe ſe rẽ quãdam ſi-

dam simul cũ reliquis Apostolis egisse diuinam & incredibilẽ, & ob id addidit, Quid ergo erit nobis? Profecto si homo simplex ac timẽs Deũ corpus suũ ieiunijs & disciplinis affligit & mentẽ Deo orationibus & contẽplatione eleuat, & sic pro peccatis suis satisfacit non est cur religionis professio, quæ hæc & pleraq; alia inuoluit si in charitate, & Dei gratia fiat nõ sit pro peccatis omnib' satisfactoria. Excedit nãq; vt habetur. 33. q. 2. c. Admonẽre. religionis approbatæ professio quodcunq; satisfactionis genus, Et in vitis patrum legimus monachos religionem profitentes eandẽ quã & baptizati gratiam cõsequuntur eos adipisci.

¶ Et in Sarracenorum potestate, in pignus si necesse fuerit ad redemptionem Christi fidelium detentus manebo.

De excellentia finis ordinis redẽptorum B. Mariæ, & de perfectione redemptionis.

O Incredibilis charitatis amor, qui huc impulit ordinis nostri professorem, vt nõ solũ proximi salutẽ & vitã, eiusq; curaret cõmodũ. Verũetiam vt seipsum traderet in excambiũ & pignus, pro amici & proximi libertate. Quid dico amici? Pro inimici libertate adipiscenda, & ab inimicorũ crucis furore, redemptione efficienda. Et ne quis existimet: ordinem nostrũ, eã tantũ contendere Christianorum fideliũ redemptionẽ, quæ in corporũ liberatione posita est, eos à vinculis corporeis eripiendo, sciat quicunq; professionis nostræ legerit decreta, ordinẽ nostrũ institutũ fuisse, pariter ad pericula ingentissima, quæ contra fidẽ sese offerunt, apud miseros captiuos, non sine grauissimo fidei in cõmodo, debite propulsanda. Et idcirco fratres nostri, dũ fidẽ religionemq; Christianã, apud quosdam, inter miseros captiuos, periclitari cernunt, ne aduersarij Crucis Christi lætabundi insultent, trophæum se reportare credentes, de recessu quorũdã Christianorũ, Christi Crucẽ profligantiũ, sese in pretium, & redemptionem eorũ, de quibus rationabiliter timetur, ne Christũ deserant, & in pignus liberationis, & redemptionis ipsorũ, tenentur donare. Imo vero sese ipsos vinculis offerre, etiam pro inimicis, à fidei hostibus, redimendis, & liberandis. Huius eximiæ charitatis pretium, cecinit Euangelista Ioannes, dicens, Maiorem charitatem nemo habet, quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis.

Vidistis charissimi fratres, qualis sit nostræ religionis finis, & scopus? Vidistis sane. Si igitur is est, debite & iuste fateri oportet, ordinẽ nostrũ probatissimũ, & excellentissimũ inter omnes esse. Nam quãto religio aliqua, perfectioni charitatis accedit, & eius culmen attingit, tãto perfectior est, cũ Christianæ vitæ & religionis perfectio, in charitate consistat. Igitur cum hic nostræ religionis ordo, in summa charitatis perfectione & in vertice operũ charitatis consistat & in fidelium animis, & corporibus à periculis eruendis, fidei religionisque Christianæ; ne contemptibilis habeatur apud Barbaros Christi religio

ſequitur ordinem noſtrum excellentiſsimum inter omnes eſſe & mirabilem. Ex dictis colligo, ordinis noſtri profeſſores, debere in charitate eſſe eximios, & excellentiſsimos, nimirum verticem operum charitatis attingentes, vt ſeipſos tradant, in pignus ſalutis proximorum, Vitæ ſuæ diſpendium, vt fratres ſuos lucri faciant, patientes. Colligo rurſus, fratres & profeſſores religionis noſtræ, debere eſſe fortiſsimos in fide, & robuſtiſsimos propugnatores eius, & acerrimos Paganorum impugnatores.

De excellentia finis ordinis noſtri, & quantis ſit ordo noſter inſignibus donatus, maximoq; honore affectus à Summis Pontificibus, & Hiſpaniæ Regibus, ſupra diximus, & infrà dicemus, pariter de perfectione & excellentia noſtri ordinis nonnulla.

Quod ordo B. Mariæ de Mercede in fauorem fidei fuodatus.

ORdo *igitur Redemptorum B. Mariæ de Mercede, ſpecialiter in fauorem fidei fundatus eſt. Et in fauorem fidelium Chriſtianorum, & ad redimendos à poteſtate Barbarorum, & Hæreticorum, atq; Maurorum pios Chriſti fideles. In qua re cernimus à fratribus ordinis Redemptorum, fieri ſpecialem fidei profeßionem, nec ſolum fidei, ſed etiam maximæ charitatis. Nam etſi Chriſtus in cunctis operibus ſuis homines dilexerit. Eximius tamen, & ardens ſuæ charitatis amor excellentius ſplendet in illius morte. Et idcircò dixit, maiorem charitatem, nemo habet, quam vt animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Et iterùm Ioannes Euangeliſta, de Chriſto Redemptore noſtro dixit. Cum dilexiſſet ſuos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Igitur ex noſtræ profeßionis voto de redimendis captiuis, etiam cum periculo vitæ, & effuſionis ſanguinis, ſatis dignoſcitur, quantum in hac re præſtet ordo hic, pleriſq; religionibus, in præclarißimo hoc charitatis opere, quo ex vinculo obligationis tenemur. Nam maiorem charitatem nemo habet, quam vt animam ſuam, ponat quis pro amicis ſuis iuxta Saluatoris ſententiam. Sanè cum ordo noſter, æqualis ſit in votis illis tribus, nempè obedientiæ, caſtitatis, & paupertatis reliquis ordinibus neceſſe eſt, vt in eo voto ingentißimæ charitatis de redemptione captiuorum, in fauorem fidei facto, reliquas excedat, & tantò magis, quantò maior charitas in hoc vinculo continetur.*

(?)

Quod

¶Quod fratres ordinis redemptorum B. Mariæ de Mercede non possint ad ordinem mendicantium transire.

EX dictis colligo fratres nostri ordinis professos nulla ratione posse ad alium ordinem ex mendicantibus transire tuta consciẽtia, nisi fuerit cum eis specialiter à sede Apostolica dispensatum, potissimè cum isti transitus à toto genere sint odiosi, & rarissime bene fiant. Quod probo, Primo quoniam in ordinibus mendicantium solum tria vota in professione eorum emittuntur, sed in ordine redemptorum, B. Mariæ de mercede aliud accedit essentiale vinculũ maioris charitatis propter speciale votum, quod professores eius emittunt, quod etiam cum periculo vitæ, & effusione sanguinis ab eis est adimplendũ, nã sic obligat professores illius. Et id totum factum est in fauorem fidei defendendæ, vt supra satis insinuauimus) igitur ordo redẽptionis, B. Mariæ de mercede, talis est, vt ratione votorum essentialium nemo possit ad aliquem ex ordinibus mendicantium conuolare Nam profecto, siquis absque summi Pontificis speciali dispensatione in hac parte, togam mendicantium indueret, post professionem nostræ religionis: certum est, quod non absoluitur à voto essentiali, de redimendis captiuis cum periculo vitæ & sanguinis. Quoniam per tria illa vota communia omnibus ordinibus, non absoluitur ab speciali obligatione quarti voti, nisi cum eo sit specialiter dispensatum, cum igitur non sit absolutus à voto redemptionis. sequitur, quod tenetur etiam in alio ordine adimplere prædictum redemptionis votum, vocatus, & requisitus à prælatis & patribus ordinis Redemptorum cum alteri religioni non sit obligatus, ex voto redemptionis, neque illi teneatur. Imo vero sequitur, quod tenetur adimplere, & facere omnia media opportuna, quæ præcedunt, & ordinãtur ad finem redemptionis, & ad prædictum exercitium de redimendis captiuis Christianis persoluẽdum. Cum enim per tria vota in ordinibus mendicantium, non absoluatur à quarto voto redemtionis frater ordinis nostri, quod essentiale est in professione nostra: Quæritur à quo absoluitur frater ille qui ex propria voluntate, sine Pontificis dispensatione transit ad ordines medicantium. Item non licet ab arctiori ordine ad alium minus rigorosum, aut æqualem transire, sed in essentialibus ordo noster arctior est ratione quarti voti, quod non solum obligat ordinem in communi, sed etiam singulos professores in particulari, ergo non licet ab ordine nostro ad ordinem mendicantium tuta conscientia transire, cum arctissimum sit charitatis vinculum, quo ex redemptionis voto fratres ordinis nostri religantur. Quod vero ratione quarti voti ordo noster arctior sit in essentialibus, ex certa scientia, & speciali decreto decernitur à summis Pontificibus Martino, V.

Quod non liceat à nostro ordine ad aliũ transilire.

Q &

Decretũ ex certa scien tia à Martino.5.editum.

& Calixto.III. imo uero ex eadem certa scientia, & ex speciali decreto (non tamen ex indulto, nec ex priuilegio aliquo) habemus ex eodem Martino. V. Quod si qui mendicantium, vel aliorum ordinum fratres, siue religiosi ad præfatum ordinem B. Mariæ de mercede Redemptionis captiuorum pro tempore trãslati fuerint, & expressam in eo professionem emiserint regularem, ex tunc ab ordine præfato, B. Mariæ, ad alium ordinem transferri non possint absq; sedis Apostolicæ licentia, specialem, & expressam faciente de statuto, & decreto eiusdem Pontificis mentionem, & quidquid in contrarium attentetur scienter vel ignoranter irritum, & inane esse. Quod sane constat ex bulla eius plumbea sub datis Florentiæ tertio Kalendas Iunij Pontificatus sui anno secundo, quæ extat Salmanticæ in collegio Sanctißimæ veræ crucis.

¶ Sane pauperrimus est ordo, B. Mariæ de mercede non solum in particulari, verum etiam in communi. Quocirca in hac re à nulla religione exceditur earum, quæ habent poßeßiones in communi, imo vero opere ipso, & de facto ordo, B Mariæ de mercede mendicans est, & ex mendicitate viuit, & semper vixit in ecclesia Christi. Et ex speciali cõstitutione habet in hunc modum decretum. Humiles domos, & non sumptuosas habeant fratres nostri, ne redemptio captiuorum impediatur: redditus autem, & poßeßiones omnes ordinis nostri adeo exiguæ sunt, vt pauperior sit reliquis omnibus fere ordinibus. Rursus præter quatuor essentialia vota. habet etiam abstinẽtiam à carnibus iugem, &

Rationẽ mediocris cur non liceat à nostro ordine ad alium transire.

perseuerantem. Nam feria secunda, quarta, sexta, & in sabbato ab illis abstinet ita vt computatis diebus, fere per octo menses ex vinculo constitutionis abstineat, silentium habet perpetuum in claustro, nõ vtitur lineis ad carnem ex suæ constitutionis vinculo: meditationem habet, & orationem mentalem aßiduam & rigorem disciplinæ: habet rursus ingentia ieiunia, & non mediocrem clausuram. Rigor in lectis paruus nõ est, sic enim decernitur in cõstitutionibus. Nũquã dormiãt nudi fratres nostri. His accedũt quatuor illa essentialia vota, in quorũ quarto de Redẽptione captiuorũ ordo noster alias excedit religiones, potißime q; in emißione profeßionis circa prædictũ quartũ redẽptionis votũ, fratres

Religionis rigor & perfectio ex fine perpẽdit à S. Thoma.

in ordine profeßi voluntatẽ propriã abnegantes pro liberatione Christianorũ qui in potestate infidelium duræ seruituti, subijciuntur, se scipsos Altißimo deuouerunt, profitentes quidem se paratos pro vnius redemptione captiui, non solum captiuitati Paganorũ sese in excambium tradere, sed si opus fuerit etiam mortẽ, & tormenta quælibet tolerare. Habet rursus ordo noster ex accessione emißionis posterioris voti pro redẽptione captiuorũ, ad tria quarũlibet aliarũ religionum, peregrinationes transmarinas, ex accessione ad Infideles, & periculosam cum Paganis conuersationẽ, & plæraq; ingentia discrimina. Restat igitur, vt ordo noster, & in essentialibus, & in his pariter, quæ pertinent ad regularem viuendi modum, non solum sit par ordinibus mendicantium, verum etiã arctior, & merito id ita iudicandum est. Quocirca sanctus Thomas perfectionem religionum dicit esse sumendam ex parte finis, quia finis est quid potißimũ

in vno

In vnoquoque, imo vero inquit, quod maior est diuersitas religionum, quæ attenditur secundum diuersos fines, ad quos religiones ordinantur, quam quæ attenditur secundum diuersa exercitia, secundū quod in vna religione castigatur corpus per abstinentias ciborum, in alia per exercitium operum manualium, vel per nuditatem, aut per aliquid aliud huiusmodi. Cum ergo differentia vnius religionis ad alteram principaliter quidem attendatur ex fine, secundario vero, & accidentaliter, secundum diuersitatem exercitiorū, idcirco excellentia vnius religionis super alteram principaliter attenditur secundum religionis finem, secundario vero secundum exercitia. Et quidem comparatio, quæ est secundum finem, est absoluta, eo quod finis propter se quæritur, comparatio vero quæ est, secundum exercitium est respectiua, quia exercitium non quæritur propter se sed propter finem, & idcirco religio illa alteri præfertur, quæ ordinatur ad finem absolute potiorem, vel quia est maius bonum, vel quia ad plura bona ordinatur, & talis est ordo noster ex parte finis, non solum ratione contemplationis, verum quia in fauorem fidei specialiter fundatus est. Quod si in quibusdam religionibus sit idem finis, secundario attenditur præeminentia religionis, non secundum quantitatem exercitij, sed secundum proportionem eius ad finem intentū: vt Sanctus Thomas, 2. 2. q. 188. art. 6. in corpore palam deducit. Et idcirco ad finem nostro ordini præfixum, non oportet nos nudis pedibus incedere, quia hoc non dicit proportionem ad finem nostræ religionis, nec ad plura illa bona, adquæ noster ordo dirigitur. Vnde sanctus Thomas in commemorato loco refert quod in collationibus Patrum inducitur sententia Beati Antonij, qui prætulit discretionem, per quam aliquis omnia moderatur, ieiunijs, & vigilijs, & alijs abstinentijs, & obseruantijs similibus. Cum ergo ordo noster, ex defensione fidei speciali processerit ad contemplationem, & redemptionem fidelium captiuorum, ne succumbant, & deficiant in fide, & ne Christi doctrina cōtemnatur, & vt captiui Christiani ad portum in, quo suæ salutis naufragium tot periculis fidei minime agitetur, sequitur ordinem nostrum, non modo parem, verum & arctiorem merito posse, & debere iudicari ordinibus mendicantium, vt credidit, & dixit Calixtus PP. tertius, vbi speciali decreto ex certa scientia sanciuit fratres ordinis Redemptorū Diuæ Mariæ de mercede non posse ad ordines mendicantium transire, Et ne in hac re error contingat hoc loco reponenda est bulla eiusdem Calixti. Extat tamē aliud decretum Martini. V. apertius, quo decernitur ordinem nostrum arctiorem esse mendicantibus ordinibus & id ex certa scientia ab eodem Martino. V. suo decreto stabilitur, vt patet ex bulla eius plumbea, Quæ Hispalis habetur, & in cænobio Barchinonensi ordinis nostri, quæ quoniam modo cum hæc prælo mandantur, præmanibus nō est, idcirco de verbo ad verbum, sicut prius cogitaueram nō reponitur hic reponetur tamē Deo volente in fine huius constitutionis, interim tamē decretū, & ordinatio Calixti tertij, ne fratres, B. Mariæ de mercede transferantur ad ordines mendicantium, sequitur: vt infra patet.

S. Thom.

Calixtus. PP. III.

Decretum Martini, quod ordo noster arcti or est, & perfectior, ordinibus mē dicantium.

Q 2 Bulla

BVLLA CALIXTI ET DEcretum eius super translatione fratrum.

Decretum hoc Calixti, posterius editum est, quam decretum illud quod habetur in cap. Licet, de regularibus, & transeuntibus ad religionem, lib. 3. vnde illud est Antiquius. Hoc vero nouem editum, & idcirco ex titulo prædicti capitis, nemo potest ad ordinem mendicantium transire.

CAlixtus Episcopus seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam. Super gregem dominicum nostræ vigilātię diuinitus creditū intenti speculatoris officiū exercētes erga singulos regulares ordines aciem nostrę considerationis intendimus, & eorum status perspicaciter meditamur, Et quia quorū regulæ laxiores, quorum vè arctiores existant ex multis argumentis colligimus, personas illas, quæ de aliquo eorundem, in quo sunt superna vocatione vocati, ad alios ordines leuiter trāsmigrarunt, & quæ per ambitionis deuium, ab eorum obedientijs temere recesserunt, ad priorem caulam, si arctior fuerit, reduci mandamus, prout eorum saluti, & ordinum eorundem decori conspicimus expedire. Cum itaque sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum magistri generalis, & definitorum generalis, & prouincialium capitulorum fratrū ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorum petitio continebat, nõnulli ex fratribus eiusdem ordinis expresse professi, vocatione sua non contenti & immemores, quod ipsi voluntatem propriam abnegantes semetipsos pro redemptione captiuorum, qui in potestate infidelium duræ seruituti subijciuntur altissimo deuouerunt, profitentes se paratos etiam pro vnius redemptione captiui non modò seipsos captiuitati Paganorum in excambium tradere, sed etiam si opus foret mortē, & tormenta quælibet tolerare, se ab huiusmodi sancti voti iugo authoritate propria subtrahendo, mendicātium, seu aliorū ordinum monasteria, siue domos euolauerint, nonnulli verò ex eisdem habitu retento, sed obedientiæ fræno effracto per curias prælatorum aut regum, reginarum, aut aliorum sæcularium principum, in opprobrium dicti ordinis hinc inde discurrant, & varia scandala sæpenumero pariant. Nos meditantes, quod ex accessione emissionis posterioris voti, videlicet

pro

pro redemptione huiusmodi, ad tria per reliquos religionum quarumlibet, emitti consueta substantialia vota, vt peregrinationes transmarinas pro accendendo ad infideles eosdem, & periculosam cum Paganis conuersationem, & reliqua redemptionis eiusmodi discrimina omittamus, tale vinculum fratribus dicti ordinis B. Mariæ de Mercede videtur accedere, vt ordo ipse videatur, non modo in regula largior, siue par alijs ordinibus ante dictis, sed eis longe arctior non immerito posse censeri, authoritate apostolica, & ex certa scientia, Tenore præsentium statuimus, ac etiam ordinamus, omnes, & singulos, qui in præfato ordine B. Mariæ solemne votum professionis expressè emiserint, ita ipsi ordini perpetuis eorum vitæ teporibus fore efficaciter obligatos, vt absque sedis apostolicæ speciali licẽtia, eis ad alios quoscunque regulares, etiam monasteriorum ordines eos transeundi authoritas, vel potestas minime sit concessa. Decernentes statutum, & ordinationem nostra huiusmodi, etiam ad præfatas eorundem professorum trahi translationes. ita videlicet, quod generalis Magister, & diffinitores præfati præsentes, & qui pro tempore fuerint per se, vel alium, seu alios quoscunque religiosos, qui dictum ordinem B. Mariæ expressè professi fuerint, vt præfertur, de quibus alijs ordinibus eorumque monasterijs domibus, siue locis, ad quæ forsan, etiam cum suorum superiorum licentia, & habitus mutatione pro tempore transiuerant repetere possint, & debeant. Ipsique sic translati religiosi, etiam sine repetitione huiusmodi ad priorem ordinem B. Mariæ prædictum sub virtute sanctæ obedientiæ redire omnimode teneantur. Et insuper, vt eadem statutum, & ordinatio facilius vendicet sibi locum, omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, alijs Prælatis, necnon personis Ecclesiasticis in dignitate constitutis, ad quos præsentes litteras, vel earum transsumpta authentica peruenerin, Per apostolica scripta mandamus, quatenus Episcopi, & eorum quilibet, per se vel alium seu alios statutum, & ordinationem, ac litteras nostras huiusmodi, vbi, & quando expedire viderint, ac pro parte generalis Magistri, & diffinitorum prædictorum

ctorum fuerint requisiti authoritate nostra solemniter publicantes, quoscunque religiosos in eodē ordine B. Mariæ expresse professos, qui ad alios ordines, sine dictæ sedis speciali licentia transiuerūt hactenus, vel imposterū transierint. Necnō etiā illos, quos in prælatorum regum, reginarum, vel aliorum secularium principum curijs, aut alibi vbicunq; extra loca præfati ordinis vagare eis constiterit, ad requisitionē magistri, aut diffinitorum, aut ipsius ordinis. Ad loca dicti ordinis B. Mariæ. In quibus professionem eiusmodi emiserint, infra certum, de quo eis videbitur sibi præfigendum peremptorium terminū competentem, omni causa, & occasione cessantibus, protinus reuertantur, dicta authoritate nostra moneant, & mandent eisdem, & nihilominus, si monitioni, & mandato huiusmodi nō paruerint, cum effectu ipsos ad hoc per censuram Ecclesiasticā, nec non arrestationem, si opus fuerit, personarum, ac carcerationem, ac alia fortiora remedia, necnon contradictores quoslibet, & rebelles cuiuscunque dignitatis status, nobilitatis præeminentiæ, vel conditionis fuerint, etiā si Pontificali regali, reginali, aut alia quauis Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgeant, per censuram eandem appellatione remota cōpellāt, inuocato ad hoc, si opus fuerit auxilio brachij secularis, Nō obstantibus felicis recordationis Bonifacij. PP. Octaui prædecessoris nostri, illis præsertim quibus cauetur, ne quis extra suam ciuitatem, & diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ diœcesis ad iudiciū euocetur, seu ne iudices à sede deputati prędicta extra ciuitatē, & diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscunq; procedere, ac alij, vel alijs vices suas cōmittere, seu aliquos vltra vnam dietam à fine diœcesis eorundem trahere pręsumant, ac de duabus dietis in concilio generali, & personis vltra certum numerū ad iudiciū non vocandis, & alijs constitutionibus, & ordinationibus, necnon priuilegijs, indulgentijs, concessionibus, statutis, decretis, ordinationibus, & alijs litteris apostolicis monachorū fratrū mendicantiū, & alijs ordinibus supradictis, eorum, q; monasterijs, domibus, siue locis per sedem prædictā, vel legatos eius, aut

Quod cessante omni excusatione & occasione reuertantur sine vlla mora.

aut alios quoſcunq; in genere,ſeu in ſpecie cōceſsis,quorumcū que tenorū exiſtāt, ſtatutiſq; quoq;,& cōſuetudinibus eorun dē iuramēto cōfirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis,quibus omnibus &ſingulis,etiā ſi de illis ſpecialis & expreſſa mētio habēda foret,quo adhoc illis alias in ſuo robore permanſuris derogamus expreſſe cæteriſq; cōtrarijs quibuſ cunq;,aut ſi aliquibus cōmuniter, vel diuiſim à dicta ſit ſede in dultum,quod interdici,ſuſpendi, vel excōmunicari, aut extra, vel vltra certa loca ad iudicium euocari nō poſsint per litteras apoſtolicas nō faciētes plenā,& expreſſam, ac de verbo ad verbū de indulto huiuſmodi mentionē. Verū, quia difficile foret præſentes litteras ad ſingula mundi loca originaliter poſſe trāſ ferri,volumus,quod earū tranſſumptis autēticis manu publica duorū notariorū ſubſcriptis, & ſigillo alicuius prælati,vel collegij roboratis plena fides in iudicio, & extra vbicunque exhibita fuerint adhibeatur, ac ſi litteræ ipſæ originaliter forēt exhibitæ,vel oſtenſæ. Nulli ergò omnino hominū liceat hanc paginā noſtrorū ſtatuti,ordinationis,decreti,mandati,derogationis,& volūtatis infringere, vel ei auſu temerario contra ire. Siquis autē hoc attētare præſumpſerit indignationē omnipotētis Dei,& B. Petri,& Pauli Apoſtolorū eius, ſe nouerit incurſurū. Datis Romæ apud Sāctū Petrū, Anno Dñicæ Incarnationis milleſimo,quadringenteſimo,quinquageſimo ſeptimo, Pridie Kalendas Nouembris Pontificatus noſtri anno tertio.

¶ En fratres dilectißimi, quale cernitis ſupra decretū Pōtificiū ex certa ſciētia à Calixto PP. tertio factum. Ex quo ſimulq; ex arctitudine noſtræ regularis vitæ colligo ordinē noſtrū arctiorē eſſe, & ab eo non poſſe ad ordinē mendicantiū trāſire. Nō enim ex indulto, aut ex priuilegio aliquo habemus, q̄ nō poßint fratres noſtri profeßi ad ordinē mendicantiū tranſire, ſed ob arctiorē profeßionē, & ob decretū Pontificiū. Quocirca capitulū, Licet. de regularibus & tranſeuntibus ad religionē, loquitur de religionibus, & ordinibus, quibus ex indulto aut priuilegio datum eſt, nequis euolare poßit ad alium ordinem, etiā arctiorē. Noſter autem ordo inter arctiores cōputatur, & non ex indulto, ſed ob profeßionis ſtatum, & rigorem conſtitutionum, & ratione quarti voti eſſentialis, vt habetur ex decreto Pontificio. Et ob eam cauſam ad ordinem noſtrum, euolare poſſunt fratres etiam aliorum ordinum, cæterum ab ordine noſtro ad alium trāſire non poſſunt, ſine ſpeciali Pontificis diſpenſatione.

Deductio & explicatio præcedentis decreti quod poſterius eſt cap. Licet.

Cap. Licet. de regularibus & tranſeuntibus ad religionem. lib. 3. decretal.

Secundo colligo. *Secundò colligo, quòd si probabiliter dubitatur, utrum aliquis velit, ad ordinē arctiorē transire, ex charitate, vel ex temeritate, id fieri nō potest, nisi prius requiratur iudiciū superioris, ut habetur in capitul. Licet. de regularibus lib. 3.*

Tertio colligo. *¶ Tertio colligo, neminem posse ab una religione in alteram transire (salua semper Summi Pontificis dispensatione) etiam arctiorem, si ex leuitate, aut temeritate ad id permoueatur, vel si transitus fiat, aut in iacturam, aut in iniuriā sui ordinis, & hæc est causa cur requirendum est superioris iudicium, & sententia, seu definitio, ut habetur in eodem capitul. Licet. citato. Profectò præter cōtemplationem, prædicationem, orationem, & ieiunia, quæ in ordine nostro reperiuntur, communis utilitas reipublicæ est, in defensionem fidei data, captiuos Christianos redimere ex officio & voto, & hoc tanquam maius bonum, minori bono præponitur, imò verò expressè in prædicto capitul. Licet. insinuatur ea doctrina, qua vera redduntur ea omnia quæ superius dicta sunt.*

Quarto colligo. *¶ Quartò colligo, quòd cùm in capitul. Licet. agitur de transitu monachorū earum religionū, quibus ex indulto, & priuilegio concessum est, ne fratres trāsire possint ad alium ordinem etiam arctiorem, nomine quidem arctioris ordinis nos ipsi, nosterq; ordo intelligitur planè, quod ex rationibus, argumentis, & decretis Summorum Pontificum satis deduximus in superioribus, & non intelligimur nomine eorum, qui sunt priuilegiati, aut ex indulto aliquid habētes.*

¶ Quocirca quandò infra in eodem capitul. Licet. Innocent. PP. Tertius decernit, quod non obstantibus indulto, aut priuilegijs, potest quis ad arctiorem ordinem transire petita licentia, licet non obtenta, nomine arctioris ordinis, ad quem potest fieri transitus, nos, nosterq; ordo redemptorum D. Mariæ de Mercede necessariò intelligimur, ut satis constat, atq; liquet ex superius dictis. Attendant autem fratres omnes, sint cuiuscunq; ordinis, quod priusquam ad ordinem nostrum conuolauerint, vel ad quemcunq; alium: quod id non possunt facere sine licentia, saltim petita à suis superioribus, licet non obtenta, alioqui si licentiam non petierint, transitus non esset tutus in conscientia, etiam ad arctiorem ordinem, quia iste modus transeundi, & euolandi præscriptus est in eodem capitul. Licet. citato.

¶ Rursus attendant, qui prædictum transitum prætendunt, quod nō possunt ex temeritate, vel leuitate aliqua transire, etiam ad arctiorem ordinem & religionem, ut si id faciant ex odio, vel quia prætendunt, quod in religione in qua sunt, non eum honorem consequentur, quem prætendunt, aut si ob delicta, aut scelera, timent permanere in priori religione, quia his non patrocinatur capitulum. Licet, ut transuolare possint, etiam sub prætextu maioris religionis.

¶ Tandem attendant, quod quando ob aliquam causam dubitatur, an quis velit ad ordinem arctiorem, aut laxiorem transire, & an velit transire ex charitate, vel ex temeritate, tūc prius requirendū est superioris iudiciū, & sententia, ut decernitur in capitul. Licet: Quid autem debeamus intelligere nomine superioris, explicat ibi Glossa, ut habetur. 11. quæst. 1. capi. peruenit, & ut habetur in de-

Glosa ut habetur. 11. q. 1. cap. peruenit.

in decretalibus, in titulo de iure Patro. in cap. Nullus. in Authen. de ſanctis Epiſcop. §. fin.

¶ *Et ex hoc colligo iuxta determinationem, & decretum in eodem capitulo. Licet. contentum, quod non ſatis eſt, ad conuolandum ad aliam religionem, de facto petere, aut requirere ſubſcriptiones particulares,* Digo firmas de algunos, *ſed requirendum eſt iudicium ſuperioris, vt in eodem decreto continetur, alioqui is, qui tranſitum facit, non manet tutus in conſcientia, quia prætermittit ordinem præſcriptum à iure in eodem capitulo. Licet, datum.*

CAPVT VIGESIMVM SEXtum, *De tradendo habitu manentibus in ſeculo, et recipiendo ad beneficia ordinis noſtri.*

SIquis ex deuotione voluerit habitum noſtrum, nempe ſcapularium cum ſigno religionis portare: prius benedicatur à prælato. Verſ. Oſtende nobis Dñe miſericordiam tuam. ℟. Et ſalutare tuum da nobis. Verſ. Dñs vobiſcum. ℟. Et cum ſpiritu tuo. Oremus. Dñe Ieſu Chriſte, qui tegimen noſtræ mortalitatis induere dignatus es, obſecramus immenſæ largitatis tuæ abundantiam, vt hoc genus veſtimentorũ, quod ſancti patres ad innocentiæ, & ſanctitatis indicium ferre ſanxerũt, ita bene ✠ dicere digneris: vt qui hoc vſus fuerit, te induere mereatur. Qui viuis, & regnas per omnia ſecula ſeculorum. Amen. Deinde aſpergat aqua benedicta, & induendo ſcapulariũ dicat. Ego authoritate Domini noſtri Ieſu Chriſti, & Apoſtolorum Petri, & Pauli, & mihi commiſſa, do vobis habitum ſacræ religionis noſtræ, ex deuotione quam geritis ad ſacratiſſimam matrem Dei Mariam, & ordinem noſtrum, eius nomine fundatum: cum quo in præſenti, gratiam Spiritus ſancti adipiſci valeatis, & in futurũ, gloriam æternam, quæ eſt præmiũ electorum. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti Amen. Poſtea dicatur hymnus. Veni creator ſpiritus. Verſ. Emitte ſpiritum tuum, & creabuntur. ℟. Et renouabis faciem terræ. Verſ.

Saluum fac. ℟. Deus meus. Vers. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus. Adesto Domine supplicationibus nostris,& hunc famulum tuum,(Vel famulam tuam)bene ✠ dicere digneris, cui in tuo sancto nomine habitum sacræ religionis nostræ imponimus, quem ex deuotione cupit portare, dum vitam duxerit in humanis: vt te largiente,& deuotus (vel deuota) in Ecclesia persistere,& vitam percipere mereatur æternam. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Siquis vero desiderat fraternitatem nostram, & beneficiorum ordinis nostri participem fieri:genibus flexis, Prælatus vero stans, dicat, Ad te leuaui. Gloria Patri. Kyrie eleyson. Pater noster. Et ne nos inducas, Saluum fac. Dominus vobiscum. Oremus. Prætende Domine famulis, & famulabus tuis dexteram cœlestis auxilij, vt te toto corde perquirant, & quod digne postulant assequantur. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Et ego authoritate Domini nostri Iesu Christi, & Apostolorum, Petri, & Pauli, & potestate mihi commissa in toto sacro ordine nostro,do vobis participationem in omnibus bonis, quæ Dominus dederit fieri per fratres nostros: siue sint missæ, orationes, ieiunia, vigiliæ, disciplinæ, prædicationes: vel alij labores maxime redemptionis captiuorum,ad quam noster ordo dicatus est:seu alia quæcumque bona:ad omnia, & singula, vos recipio. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

CAPVT VIGESIMVM septimum, De confeßionibus, & confeſſoribus.

NVllus frater in ordine nostro confessiones audiat secularium, neque fratrum alterius religionis nisi prius à Magistro ordinis, vel à prouinciali fuerit approbatus. Confessores verò, non nisi, qui litteris, vita, & sanctitate fuerint præcogniti, designentur. Confessiones autem secularium, nullus fra-

lus frater ordinis nostri audiat, nisi præter licentiam sui superioris: etiam, illam obtineat à Diocœsano, vel eius vicario, vel ab alio, qui audiendi huiusmodi confessiones authoritatem possit præstare, vel curam animarum committere valeat. Caueant autem prædicti confessores, ne in ipsis confessionibus, aliquid petant ab ipsis pœnitentibus. Poterunt tamen si eis aliquid sponte oblatum fuerit, accipere. Commendatores autem ordinis nostri, quilibet eorum in commenda sua, confessores fratres assignet, qui audiant aliorum fratrum confessiones. Omnes autem conuentuales fratres teneantur suis commendatoribus ad minus semel in anno confiteri: & nullis alijs confiteantur, nisi illis tantum, quibus à commendatoribus suis fuerit commissum. Confessiones vero hospitum fratrum nullus audiat, nisi commendator, aut ille, cui duxerit committendum. Quicumque vero non sacerdos, si semel ad minus in qualibet rasura confessus non fuerit, abstineat in pane, & aqua donec confiteatur.

CAPVT VIGESIMVM octauum, De Redemptione captiuorum.

CVM ordo noster, ad Redemptionem captiuorum à Summis Pontificibus confirmatus, & maximis honoribus, & priuilegijs per grauissimos Pontifices, & serenissimos Reges, sit insignitus: Ne iam frigescente charitate opus tam insigne contepescat. Et vt redemptio captiuorum frequentius, & copiosius fiat: Præsenti constitutione, sub excommunicationis maioris pœna: præcipimus, & pariter priuationis vocis actiuæ, & passiuæ in perpetuum. Quod nullus frater, siue prælatus, siue subditus, per se, neque per alium, directe, neque indirecte, pecunias recipiat, neque quod vis aliud munus,

pro captiuorum redemptione: quin, illud, quod sic acceperit intra viginti quatuor horas, quam primum poterit, commendatori, & clauigeris manifestet: vt statim in libro redemptionis scribatur, & in communi deposito deponatur. Et sub eisdẽ pœnis stricte præcipimus, vt nullus frater cuiuscunque conditionis sit, dicta bona redemptionis captiuorum quouis colore recepta, consumat: vel in alios vsus conuertat, neque mutuo, accipiat, vel cum bonis conuentualibus misceat, neque retineat, (etiam per breuissimum tempus) sed cum fidelitate seorsum ponantur, & custodiantur in deposito tribus clauibus clauso, quas diuersi fratres seruent. Quæ omnia etiam in prouincijs Indiarum sub eisdem pœnis obseruentur: & prouinciales earundem prouinciarum diligentissimè curent, quod huiusmodi redemptionis bona maxima fidelitate, & securitate in Hispaniam mittantur: & prouinciali Castellæ, aut Bethicæ, seu commendatori Hispalensi consignentur, vt suo tempore in vsus redemptionis captiuorum conuertantur. Vicarij autem generales Indiarum, circa hoc maximam inquisitionem faciant, & prouinciales commendatores, vel quoscunque alios fratres circa prædictum redemptionis munus negligentes, & prædicta non obseruantes, priuatione officiorum, & grauissimis alijs pœnis puniant.

Scholia Capitis Vigesimi Octavi.

Quod anima captiui in magno versatur periculo.

Heroicum esse opus captiuos è manibus barbarorũ & Hæreticorum liberare.

D. Gregor.

PRofectò summa miseria, & calamitas est, apud Christi inimicos seruiliter in captiuitate detineri, vbi non tantum corpus, verum & eius comes anima plerumq; periclitantur: Et tanto amplius ambo torquentur, quantò magis cognoscunt Christiani ex fide, eos, quibus inseruiunt esse proprios hostes, & Crucis Christi, quam profitentur, persecutores. Cum igitur hæc sit summa calamitas, è regione constat heroicum esse, & diuinum opus, à summo hoc malo, ac grauissima calamitate corporis, & animæ oppressos Christicolas liberare, & à captiuitate, qua planè torquentur eripere. Quocirca Diuus Gregorius dixit, Captiuos redimere opus esse præstantissimum, & clarissimum inter omnia, inuoluit enim secum, atque concipit singula omnia misericordiæ opera. Qui nanque Proximum è captiuitate eripit, is eum instruit, docet, operit, neq; solum esurientem, aut sitientem reficit, verum ex præsentissimo religionis periculo

riculo animā, & corpus extrahit, Et id etiā apud Gentiles in admiratione fuit. Populus namq; senatusq; Romanus Claudiam fœminā minus honeste degētem, honorificis titulis, & Insignibus Romæ insigniuit. Quia senatus ipse nouit, eam secreto diuitiarum copiam captiuis militibus erogasse. Iustinianus Imperator in lege sancimus. Codice, de sacrosancta ecclesia, iure & prudenter præcepit omne aurum, & argentum, etiam sacra vasa templorum, consumere ad liberationem, & redemptionem captiuorum. Et idcirco Quintus Fabius apud Gentiles tanti æstimauit præclarissimum redemptionis opus, vt abdicatis proprijs bonis ea dederit vt liberarētur suæ patriæ cōciues, qui captiuitatis oppressione tenebātur. Quocirca mirabile illud refertur factū d'Cartaginēsi illo eximio Episcopo martyre Africano, nomine Deo gratias, qui cū peccatis vrgētibus, Genserícus Rex caperet Romā, à qua multorū diuitias simul cū populis, viris, atq; fœminis captiuaret, dū multitudo captiuitatis Africanū attingeret litus, diuidentibus Vandalis, & Mauris ingentem populi quantitatem (vt moris est Barbaris) mariti ab vxoribus, liberi à parentibus separabantur. Statim satagit vir Deo plenus, & charus, vniuersa vasa ministerij, aurea vel argētea distrahere, & libertatem de seruitute Barbarica liberare, & vt coniugia fœderata manerent, & pignora genitoribus redderent. Ex quibus liquet satis, quā magnifice antiquiores Patres, loquuti fuerint de opere liberationis captiuorum, & quanti hanc rē æstimauerint, cum plerisq; illustribus, & clarissimis gestis eam prætulerint. Ius etiam ciuile fauet legatis plurimum si fiant pro Christianis captiuis liberandis. Habet rursus opus hoc liberationis captiuorum, suo modo vmbram quandam, liberationis illius, qua Christus nos eripuit, & liberauit à peccato. Cum enim fideles captiui grauissimis non solum corporis, sed animi periculis infestentur, cum ab his liberantur, ab ingentissimis peccatorum tentationibus, & fidei periculis arcentur. Et quoniam ea est humana fragilitas, vt sæpe numero succumbat malis, cumq; peracutæ sint Dæmonum technæ, vt Christianos captiuos à fide Christi auertāt, & in alia pleraq; pericula & peccata conijciāt, Idcirco fratribus Redemptoribus ordinis, B. Mariæ de mercede à summis Pontificibus datum est, vt tanquam legati à latere, captiuorum fidelium confessiones audientes, cos absoluāt à quibuscūq; casibus quoquomodo reseruatis sanctæ sedi apostolicæ, nō aliter atq; si ipse Pōtifex eorū esset confessarius. Et Nicolaus Quartus præcepit sub magnis pœnis, & censuris q. omnes & singulæ eleemosynæ redēptioni, & liberationi captiuorum institutæ, nulli alteri possent consignari, aut tribui, nisi solum fratribus ordinis, B. Mariæ de mercede vt ab ipsis expenderentur, non ab alijs. Et quod frueren tur omnibus gratijs, & priuilegijs aliorum ordinum, & religionum.

(5)

Quid apud gentiles gestum sit.

Iustinian'.

Quintus Fabius.

De episcopo Deo gratias.

Quod redēptores fratres, tanquā legati à latere absoluāt in foro conscientiæ.

CAPVT VIGESIMVM nonum, De his, qui eleemosynas redemptionis procurant.

EVntes ad captandum, vel procurandum eleemosynas pro redemptione captiuorum, procuratorium, & opportuna indulgentiarum instrumenta, & Pontificum, Regumque priuilegia, cum licentia prælati, sigillo ordinis insignita, secum ferant: ne ab Ecclesiarum rectoribus, vel à quouis alio, huiusmodi eleemosynæ possint impediri. Caueant autem, ne captiuorum necessitatem in Ecclesijs, vel alibi, gentibus explicando: suis verbis alios, & alterius professionis fratres, aliquo modo scandalizent, vel perturbent. Indulgentias autem Romanorum Pontificum, quas noster ordo non obtinet, publicare gentibus non præsumant, sub excommunicationis, & grauissimæ culpæ pœna, præter pœnam à iure taxatam. Qui vero extra terminos sibi pertinentes, absque licentia alterius, qui hoc possit eidem conferre, eleemosynas procurare, vel procuratas, aut legatum recipere, & retinere, attentauerint; pœnæ grauioris culpæ, tanquam latrones merito subiacebunt. Miserias insuper, cruciatus, penurias, pœnas, & necessitates Christianorum captiuorum, humiliter, & piè gentibus exponant. Veritatem in omnibus propalantes, & mendacium penitus abhorrentes. Quare prælati ad procurandas eleemosynas, non nisi honestos fratres litteris, & virtute præditos, & timore Domini plenos mittant: qui inter procurandum dictas eleemosynas honestè, & religiose, & sobrie, victu, & vestitu, verbis, & gestis in omnibus se gerant: & nihil bonorum ad captiuos pertinentium, sibi directe, neq; indirecte, neq; titulo, neque prætextu aliquo vero, neque falso sumant, sub eis-

dem

dem pœnis capite precedenti taxatis: sed solum quæ expensis moderatis, & non superfluis, necessaria fuerint. Prælatus tamẽ ex eisdem bonis, huiusmodi fratribus competenter prouideat vt magis excitentur, maiorique cura munus sibi commissum exerceant. Hoc enim in ipsius redemptionis vtilitatem proculdubio vergit. Caueant autem Prælati, ne huiusmodi eleemosynæ procurandæ, secularibus personis conuentione aliqua cõmittant. Sed solum idoneis fratribus, & non nouitijs vt dictum est.

Scholia Capitis Vigesimi Noni.

Martinus. PP. V. inter alia quæ diplomate suo religioni concessit, Plerisque positis censuris præcepit, ne Antistites & Prælati quicunque impediant eleemosinas captiuorum & petitiones illarum Et Nicolaus. PP. IIII. Mãdauit & districte præcepit & voluit, sub magnis pœnis & censuris q̃ omnes eleemosynæ, ad Christianos captiuos redimẽdos, è potestate infideliũ & Sarracenorum, à fidelibus ærogate & institutæ: solis fratribus religiosis ordinis Beatæ Mariæ de mercede traderentur, ita vt ex ipsorum dispositione & ordine expenderẽtur in redemptionem captiuorum. Et is etiã, PP. Nicolaus IIII. simul religioni donauit priuilegia & gratias aliorum ordinum. Et parem fecit concessionem toto ordini, Leo. X. à cuius diplomate religio habet gaudere priuilegijs, & gratijs, quæ in Marimagno continentur.

Alexander. PP. fratribus redemtoribus terram Sarracenorum intro eũt bus cõmisit vt tanquam legati eius a latere, possent Christianos captiuos, à quibuscumque criminibus Apostolice sedi reseruatis absoluere & illorum vota commutare, non aliter atque si persona eiusdẽ pontificis præsens adesset.

CAPVT TRIGESIMVM
De Redemptoribus.

Fratres, qui à Prouinciali capitulo, vt eant in terram Sarracenorum pro redimendis captiuis nominantur: vita, ætate, scientia, & prudentia maxima sint præditi; & qui sciant se prudentissime gerere erga infideles: ne in aliquo, possint deludi, vel defraudari. Captiuos quoque Christianos, per se ipsos, & non per interpositas personas, fidelissime absque aliquo dolo, misericorditer fratres redimãt, & prudẽter emant à Sarracenis:

cenis: vt maior captiuorum necessitas, & periculum postulat: Et si ita duxerint expedire, tum vt copiosior sit redẽptio, tum etiam propter ingens aliquorum captiuorum periculum, in quibus apostasia à fide timetur: vnus fratrum maneat in potestate Sarracenorum pro pignore detentus: signatis, pretio, & termino pro liberatione captiuorum, quando thesaurus non sufficit ad redimendum eosdem: Exemplo Domini Nostri Iesu Christi, qui semetipsum dedit pro nobis, vt nos à potestate Dæmonis redimeret. Et hoc fiat quandocunque fieri contingat, de licentia Magistri, & diffinitorum capituli. Verum si non sit liber aditus in terras Sarracenorum, & Turcarum ad vitanda pericula, & damna, ne fratres, & serui, & bona pro redemptione deputata inutiliter pereant: hac vrgente necessitate, liceat fratribus nostris per interpositas personas redemptionem captiuorum exercere. Redemptis vero captiuis, nõ nisi publico instrumento eorum omnium, quæ facta sunt in redemptione, fratres reuertantur: recepto à singulis captiuis iuramento fidelitatis, quod pacifice, & obedienter sequentur eorum ductores, quando ad terram Christianorum venerint, quocunque voluerint, si modo tempus duorum mensium non superetur. Et sic necessaria in via ministrentur eis, vt & ipsi inseruire valeant redemptoribus. Transacto vero tempore duorum mensium, barbæ redemptorum radantur, quæ ante non debent radi, & simul etiam captiuorum: & vnicuique camisia, & tunica cum calciamentis detur: & pro itinere impensæ ita largiantur, vt sine mẽdicitate, possint ad propria cum gaudio remeare. Fratres vero redemptores, pro viribus studeant secundum ordinis præceptum, hoc opus sanctissimum fidelissime, & diligentissime explere: vt de negligentia vlla non possint merito, reprehendi. Vt tamen huiusmodi redemptores maiori fidelitate, commoditate, ac claritate prædicta omnia adimpleant, subdictis pœnis illis præcipitur, vt singuli singulos libros habeant, in quibus omnia fideliter pro redemptione captiuorum scribant, tam ea, quæ receperint, quam quæ expensis fuerint necessaria: & omnia publico instrumento roborentur, & in capitulo primo generali,

nerali, vel prouinciali immediate sequenti, omnium, quæ dicto modo gesta fuerint, definitorio rationem reddant. Redemptorumque rationem maxima diligentia, maximaque consideratione, definitores capituli generalis, vel prouincialis, attentissime sumant. Neque aliquid, sine diligenti examine prætermittant: non quoslibet sumptus, & expensas admittentes, sed ea præcise, quæ necessaria fuerint. Et rursus præter primam dictã rationem, quam in primo capitulo immediate reddituri sunt, etiam in alio capitulo, non nisi generali, secundo rationem reddant. In quo si in priori examine generalis, vel prouincialis negligentes fuerint reperti: grauius puniantur, & emendentur à definitorio, & ibi prædicta omnia absoluantur. Interim tamen dum redemptores, prædictam primam rationem, seu computum omnium non reddiderint, ad nullum officium promoueantur.

CAPVT TRIGESIMVM primum, De modificatione pœnarum.

ET quamuis multa sint, quæ in huiusmodi peccatorum, delicturum, excessuum, ac criminum, leuis, grauis, grauioris, ac grauissimæ, culparum casibus obseruari canonicè iubeat sublimis authoritas, tamen quia defectus præsentium temporũ consideramus: quibus non solum merita, sed etiam corpora deficiunt fragilitate humanitatis, & fomite carnis præualentis. etiam exemplo Saluatoris, & Redemptoris nostri inhærere volentibus misericordiam vere pœnitentibus largientis fauorisque necessitate religionis in qua militantes totum vitæ cursum obedientiæ, & pœnitentiæ noscũtur impendisse, circa pœnarum expressarum impositionem modificationem, initigationem, & relaxationem, potestas Magistri, arbitrio, aut per eũ adhoc specialiter deputati relinquatur, & his, quibus ex iure etiam nostrarum constitutionum permittitur.

Explicit Prima Distinctio.

Secunda Distinctio.

CAPVT PRIMVM, DE *Possessionibus habendis, & de domibus acceptandis de nouo.*

POssessiones, redditus, & ea quæ pertinent ad commun[illegible] proprium, vel tangunt possessionis titulum liceat ordini nostro tenere, & posſidere, & commendatoribus ordinis nostri, de consilio tamen fratrum conuentualium suorum, liceat ea acceptare, vt in communi teneantur, & posſideātur. Nulla tamen domus, in qua fratres nostri debeant cōmorari per aliquē fratrem nostri ordinis acceptetur, vel acceptata transferatur, nisi per generalem magistrū, vel prouincialē, prius eidē fuerit concessum. Et tunc possessiones redditus, & ea quæ ad cōmunē cōuentus vtilitatē spectāt cōmendatoribus ordinis nostri de cōsilio suorū conuētualiū, vt dictū est, liceat acceptare, posſidere, & tenere. In qualibet autem domo nouiter constructa, vel ordini collata (nisi fuerit domus rusticana, vel scenobium) semper aliquis frater fiat commendator, qui sit prudens, & fidelis, & ad minus per sex annos à professione in nostro ordine sit antiquus, qui diligentor ea quæ pertinent ad beneregendum, & custodiendum domū, & fratres, prudentissime, & fidelissime exequatur. Habebit tamen secum, aliquos vel plures fratres secundum loci exigentiam, in socios, & conuentuales, qui eum adiuuent, & in omnibus humiliter obediant, vt diuinum officium deuote celebrent, & eleemosynas pro captiuorum redemptione fideliter requirant. Magister vero generalis, vel prouincialis in sua prouincia, prouideant huiusmodi domibus de aliqua parte terræ pro eleemosynis captiuorum procurandis, & sustentatione domus, etiam de terminis, & domibus conuicinis. Medio-

cres

eres domos, & humiles habeant fratres nostri, & in eis non fiant, ita sumptuosa ædificia, quorum causa redemptio captiuorum possit in aliquo retardari. In virtute obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, strictè præcipimus obseruandum, ne vnquam in domibus nostris mulieres habitent, vllo modo, nec pro ancillis, seu familiaribus conducantur: nisi euidens sit necessitas, & legitima causa, & id ad breue tempus. Siquis verò contra ire præsumpserit pœnæ grauioris culpæ debite subiacebit; verum fratribus in infirmitate constitutis poterunt conduci mulieres, videlicet bonæ famæ, & non iuuenes, ad seruiendum infirmis tempore duntaxat infirmitatis eorum, qui bus fratribus ad valetudinem restitutis ipsæ à domibus nostris penitus excludantur. Sed quoniam quotidie serpit hominum malitia, & religiosi sunt in omniũ oculis positi, idcircò, quod ex antiquo iure constitutionum nobis (vt supra diximus) licuit, iam ex nouæ reformationis statuto mutatum est. Quocirca præsenti constitutione statuimus, & ordinamus, sub pœna absolutionis ab officio & priuationis commendæ, vocisque actiuæ, & passiuæ per triennium, quod nullus commendator, nec præses, aut vicarius, vel particularis frater permittat mulierem aliquam ingredi intra septa clausuræ ipsius monasterij, nec titulo seruiendi aut curandi ægrotos, neq; ob aliam quamcunque causam. Declaramus pariter monasterij clausuram esse ea omnia, quæ pertinent ad ipsius cõuentus habitationem, & domicilium, exceptis Ecclesijs, claustris, & capellis atq; sacellis eorum. Poterunt tamen in hoc magister generalis, vel prouincialis pro bono regimine declarare, & interpretari difficultates, quæ in hac parte occurrere solét. Quibus etiam in omnibus facultas dispensandi conceditur ex rationabili causa, idque non frequenter, sed raro.

Nouum reformationis decretum.

CAPVT SECVNDVM, DE *Capitulo generali.*

CVM Sanctissimus Dominus noster Sixtus diuina prouidentia Papa. V. litteris suis, Datis Romæ apud Sanctum

Petrum die quinta Nouẽbris Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto: Pontificatus sui anno primo, decreuerit de capitulo generali in nostro ordine celebiando. Motu proprio statuit in hunc modum. Motu simili statuimus, & ordinamus, vt imposterum capitulum generale tertio quoque anno celebretur, in quo generalis magister ad aliud triennium, & non vltra confirmetur: ita, vt sexto quoque anno nouus eligatur. Quod si forte intra primum, vel intra secundum triennium per dicti magistri generalis discessum, vel alio modo, magistratus, seu administratio huiusmodi vacare contigerit: si per quatuor menses ante festum Pentecostes id euenerit, capitulum fiat dicto primo tempore dicti festi. Si autẽ successerit mors, vel alia (vt præfertur) vacatio intra tempus quatuor mensium, ante dictum festum: tunc similiter ad tempus Pentecostes non eiusdem, sed sequentis anni post vacationem differatur. Interim autem donec capitulum, nouaque electio fiat, Prior monasterij Barchinonensis (quod primum erectum, atque constructum in hac religione fuit) semper sit caput, & totius ordinis vicarius generalis. Primum capitulum generale dicti ordinis fratrum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorum in ciuitate Cæsaraugustana, quam primum congregetur. Et tam in eo, quam deinceps in vnoquoque capitulo. Primum quidem de ipsius magistri generalis electione, seu confirmatione: deinde verò electione, seu confirmatione magistri generalis expedita, de loco sequẽtis statim post triennium futuri capituli per libera, & secreta suffragia qui electus fuerit generalis, & definitorum, ac aliorum vocalium, ad quos spectat, deliberetur, ac statuatur. Semper autem quidquid super his ab ipso postremo capitulo generali ordinatum, & decretum fuerit, omninò sancte, & inuiolate obseruetur, nulla loci alicuius distinctione habita, nec personarum exceptione, sed Dei tantum honorem præ oculis habentes. Fratres capitulares, qui ferendi in capitulo generali suffragij ius habent, quos vocales appellant: nihil aliud spectent, nisi vt talis eligatur persona, quæ ad regimen, & gubernationem ipsius ordinis, admini-

Motus proprius Sixti PP. V. super electione magistri generalis.

adminiſtrandum,ipſoſque fratres in officio, & diſciplinæ regularis obſeruantiæ continendos maxime idonea ſit. Talis etiam locus,qui & libertati electionis, & commoditati totius ordinis,& ſingularum prouinciarum illius, magis opertunus videbitur. Hæc ille. Quas apoſtolicas litteras, capitulum generale,nomine totius religionis ſuſcepit,& adorauit,& in perpetuũ adimplendas promiſit. Quare in capitulo generali Cæſaraugustæ celebrato,decima ſeptima die menſis Maij, anni currentis milleſimi quingenteſimi octuageſimi ſeptimi, fuit electus in generalem magiſtrum F. FRANCISCVS SALAZAR in Sacra Theologia magiſter,qui tunc prouinciæ Aragoniæ præficiebatur prouincialis, & vicarius generalis. Et in prædicto capitulo Frater Franciſcus çumel in Sacra Theologia magiſter prouinciæ Caſtellæ & Bethicæ, ac Luſitaniæ prouincialis:& Frater Bernardus Maſon prouincialis Galliæ, tanquam electores, & definitores dicti capituli adfuerunt, deinde Frater Petrus Balaguer in Theologia magiſter commendator Xatiuæ definitor: & Frater Georgius del Oliuar, definitor, & commendator del Puche: & Frater Dionyſius Beltran, in Theologia magiſter, commendator Valentiæ, elector: & Frater Antonius Simon, in Theologia magiſter, commendator Girundæ, elector, pro Aragoniæ prouincia pariter in prædicto capitulo adfuerunt. Et Frater Rodericus de Arze,in Theologia magiſter,definitor: & Frater Franciſcus de Medina, in Theologia magiſter,commendator Toleti, definitor: & Frater Balthaſar Camacho,in Theologia magiſter commendator Hiſpalenſis, elector: & Frater Ioannes de Ribas, in Theologia magiſter, commendator Madriti, elector: & Frater Ioannes Bernal in ſacra Theologia magiſter, commendator Cordubenſis,elector, omnes pro prouincia Caſtellæ, & Bethicæ: ſimul cum Fratre Petro Maſon, in Sacra Theologia magiſtro,& Frater Ioanne de Ioanne, commendatore de Altariba diffinitoribus pro prouincia Galliæ, prædicto capitulo generali præſentes fuerunt. Et hi omnes, atque ſinguli prædictis litteris apoſtolicis,& dicto nouo generali electo,pro ſe, & pro

> Alternatio hæc de loco capituli generalis, iam reliquitur electioni vocalium eiusdem capituli generalis iuxta ea quæ in proprio motu Sixt. V. sanciuit. Quanta sit authoritas & potestas, capituli generalis iuxta constitutionum nostrarum decreta.

prouincijs suis, & nomine totius religionis obedientiam præstiterunt. A principio tamen ordinis in vetustioribus constitutionibus, ita iure sancitur. Capitulum Generale de triénio in triennium in ordine nostro fiat, duabus scilicet vicibus in prouincia Cathaloniæ, & Aragoniæ, tertia verò vice in prouincia Castellæ, & Portugaliæ. Definitores autem omnes in generali capitulo congregati, in omnibus, & singulis quæ pro toto nostro ordine fuerint ordinanda, constituenda, destituenda, mutanda, addenda, vel diminuenda, laudanda, approbanda & confirmanda, ita se habeant, quod ea omnia ordinent, constituant, definiant, approbent, & firmiter decernant. Et quidquid per eosdem generaliter fuerit statutum, & ordinatum vniuersaliter in ordine nostro obseruetur.

CAPVT TERTIVM, DE *electoribus Magistri Generalis*

> In qualibet prouincia sunt tres electores & pariter in prouincijs Indiarum.

IN capitulo generali, siue sit capitulum generale electionis, siue intermedium: primam vocem habebit Prior Barchinonensis, dummodo sit confirmatus. Deinde, qualibet Prouincia tres habebit electores, seu definitores: scilicet Prouincialem cuiuscunque Prouinciæ, cum duobus sibi socijs, qui omnes sunt electores, & definitores in capitulo generali, tales vero socij Prouincialis, in capitulo Prouinciali eodem modo eligantur, sicut ipse Prouincialis: népe, electione canonica per vota secreta. Quod si Prouincialis mori contingat, vel fuerit omnino impeditus: Vicarius prouincialis loco prouincialis succedat, & locum, & vocem habeat in capitulo generali. Quod si prædictus vicarius prouincialis alias vocem habebat in capitulo generali: tunc nouus alius eligatur elector, seu definitor ad futurum immediatum capitulum generale. Electio vero talis electoris, siue cuiuscunque alterius, morte vel alia legitima causa deficientis, sic fiet quod

quod prouincialis, seu eius defectu vicarius prouincialis, eius prouinciæ, conuocet diffinitores capituli prouincialis, simulque eligant nouum illum electorem seu diffinitorem, electione canonica per vota secreta. Præter hos tamen supradictos in prouincia Aragoniæ vocem semper habeant in capitulo generali, quoad electionem magistri commendator Gerundæ, & commendator Valentiæ, & commendator Cæsaraugustæ: qui ex pontificia concessione ad id muneris nominantur. Nullus tamen omnium electorum, si absens à capitulo generali fuerit, vocem habeat in tali capitulo: nunquam enim præsentes pro absentibus, neque absentes pro præsentibus suffragari debent, neque rursus si quis duplici titulo vocem habeat, plus vna voce gaudebit, sicut vna duntaxat est persona. In prouincia autem Castellæ, & Vandaliæ simul, sex erunt electores, qui vocem habeant in electione magistri generalis, videlicet prouincialis Castellæ, & quinque eius socij. Cæterum facta diuisione Prouinciarum, ita vt alia sit prouincia Castellæ distincta à prouincia Bethicæ: tunc in vnaquaque earum, tres erunt electores vocem habentes in capitulo, & in electione magistri generalis, nempe prouincialis, & duo eius socij. Statuimus tamen, & ordinamus, quod si prædicti electores & diffinitores, post eorum nominationem, & electionem in capitulo Prouinciali factam defecerint: vel aliquis eorum mortuus fuerit, aut legitime impeditus, tunc prouincialis illius prouinciæ, in qua vnus vel plures ex electoribus, & definitoribus prædictis defecerint, simul & prouinciæ eiusdem definitores, alios eligant, & nominent loco eorum, qui vel mortui sunt, vel legitime impediti. Et hi omnes sunt de corpore capituli generalis, siue sit capitulum electionis siue intermedium confirmationis.

Caput

CAPVT QVARTVM, DE electione Magistri Generalis.

VAcante quo vis modo Magistratu ordinis, eius socius siue commendator domus vbi vacare contigerit, cum festinatione per nuntium specialem denuntiet Priori Barchinonensi confirmato, quem Vicarium generalem præsenti constitutione esse decernimus & vocamus: vicesque & potestatem magistri generalis in omnibus, prout in his constitutionibus sancitur, habeat. Quod si magistratu vacante nullus sit Prior Barchinonensis confirmatus: denuntiet Prouinciali, vel (deficiente prouinciali) eius vicario: deficiente autem vicario prouinciali denuntiet commendatori illius domus, vbi futurum immediatum capitulum generale erat celebrandum. His nanque omnibus suo ordine competit conuocatio ad prædictum capitulū generale. Hic etiam ordo, perpetuo seruandus est, vt quoties magistratus vacauerit, eius succedat loco, in officio vicarij generalis, Prior Barchinonensis confirmatus. Quod si tempore dictæ vacationis, talis prior non fuerit: succedat in officium vicarij generalis, prouincialis illius prouinciæ, in qua peragendū erat generale capitulum immediate futurum. Deficiente verò prouinciali: succedat eius loco, vicarius prouincialis, nempe in dicto officio vicarij generalis. Quod si nec vicarius prouincialis extiterit, tunc cōmendator illius domus, in qua futurū erat capitulum generale immediatum, in prædicto officio succedat. Et quicunque ille sit, cui incumbit officium vicarij generalis, electores conuocet ad futuram magistri generalis electionem. Et eis vacationem, mortem, aut cessationem prædicti magistri generalis manifestet, & denuntiet, & iuxta formam in litteris Apostolicis superius recitatis traditam, & definitam ad electionem procedat. Cuius mandato omnes venire teneantur. Quod si aliqui venire noluerint, aut aliqua causa legitima impediti fuerint: ius eligendi sit apud illos qui præsentes fuerint, vi præ-

vi præſentis conſtitutionis.Et tũc hi omnes ſub præcepto obe dientiæ in conclaui ſacriſtiæ, vel Eccleſiæ, vel in capitulo, aut loco ad hoc deputato,à vicario conuentus includantur. Quod ſi noluerint:voce eligendi careant, & penes alios eligendi poteſtas maneat: nec à prædicto loco exeant, donec magiſtrum generalem eligant.Quòd ſi intra duos dies non elegerint: virtute obedientiæ præcipimus prædicto vicario conuentus, vt panis & aqua ſolum electoribus miniſtretur, donec magiſtrũ generalem eligant,vel ex ſe,vel ex alijs abſentibus fratribus or dinis noſtri. Primò tamen celebretur miſſa Spiritus ſancti:poſtea omnes dicant flexis genibus. Veni creator Spiritus, mẽtes tuorũ viſita,imple ſuperna gratia,quæ tu creaſti pectora. Qui paracletus diceris, Donum Dei altiſsimi,fons viuus,ignis,charitas,& ſpiritalis vnctio. Tu ſepti formis munere,dexteræ Dei tu digitus,tu ritè promiſſum patris,ſermone ditãs guttura. Accende lumen ſenſibus,infunde amorem cordibus, infirma noſtri corporis, virtute firmans perpetim. Hoſtem repellas longiùs,pacemque dones protinus,ductore ſic te præuio, vitemus omne noxium.Per te ſciamus da patrem, noſcamus atque filium,te vtriuſque ſpiritum, credamus omni tempore. Gloria Patri Domino, natoque, qui à mortuis ſurrexit,ac paracleto,in ſæculorum ſæcula. Amen.

Hac die in toto ordine dicatur miſſa Spiritus ſancti pro electione magiſtri generalis. Deinde generalis, qui præeſt, vel (eius defectu) vicarius generalis,moneat excommunicatos,ſuſpenſos,& interdictos, (ſiqui ſint in dicto conclaui) recedere à præſenti electione,cum de iure intereſſe non poſsint:proteſtan do non eſſe mentem ipſius aliquem illorum admittere.Etſi oc cultè ſe ingeſſerint: nolumus eorum vocibus dari ſuffragium, aut ab ipſis impedimentum inferri. Et tunc omnes electores iurent per Deum,& ſancta Dei Euangelia, & animæ ſuæ periculum, quòd ſecundum Deum,& propriam conſcientiam eligent magiſtrum totius ordinis, quem iudicauerint meliorem & magis idoneum. Et licet vicarius generalis in officio generalis ſuccedat: illi tamen nullatenus liceat electores mutare,

vel priuare, at nouos eligere ad capitulum generale proximum sed quantum ad hoc, ijdem electores, quos magister generalis per mortem, vel decessum, vel priuationem reliquit, permaneant. Ita vt religio in eodem prorsus statu perseueret, sicut fuerat ante vacationem magistratus. Quod si electorum aliquis mori contingat, vel fuerit legitimè impeditus, tunc à prouinciali, & diffinitoribus suæ prouinciæ, pro qua vocem habebat, illius loco nouus eligatur: (vt superius dictum est) qui vocem habeat eligendi magistrum. Deinde coram generali, vel vicario generali, qui præest, sint vasa apta, & disposita, in quibus vota secreta deponantur: & ibidẽ in capitulo adsit secretarius vel notarius capituli, Qui tã in electione magistri, quã in capitulo, quotiescũq; negotia religionis agũtur, debet esse vnus ex fratribus religiosis ordinis nostri, & nullatenus secularis. A quo prędicti electores omnes, petere debẽt & exigere scripto, nomina eligẽdorũ fratrũ, in magistrũ generalem. Postquã vero omnes vota sua sic scripta in vasa coniecerint: tunc generalis, vel vicarius generalis, vel ille, qui præest cũ duobus diffinitoribus professione antiquioribus, vota omnia scrutentur, & cõputẽt. Et si maior pars medietate eligentium, in aliquo fratre conuenerit tunc scrutinium publicetur, & electionem canonicam denuntient omnibus electoribus, & pariter secretario capituli: qui fidem omnium in scriptis præstabit. Si autem maior pars eligentium non conuenerit: secundo, & tertio (si opus fuerit) ad scrutinium procedatur, donec maior pars medietate conueniat eligentium, & fiat electio canonica. Qua peracta, statim antequam nouo electo magistro præstetur obedientia, iuret coram electoribus & secretario capituli per Deum, & crucem, & sancta Dei euangelia manibus suis sponte tacta, quod secundũ Deum, & propriam conscientiam, & constitutiones ordinis nostri reget, & gubernabit, omni odio, & amore postpositis prædictũ ordinẽ, & constitutiones illius seruabit. & ea quæ pro pace cũ prouincijs ordinis, à suis prædecessoribus approbata, & seruata fuere, Et quod fideliter, & diligẽtissimè exequetur, quæ ad redẽptionẽ captiuorũ pertinẽt, cum ad.

hunc

hunc finem ordo noſter ſit inſtitutus: nec in aliquo prædicta bona redemptionis,vel ordinis defraudabit, vel quouis colore in proprios vſus conuertet, ſed quod omniū bonorū, quouis modo ad ordinem noſtrum ſpectantium, in capitulo ſemper reddet rationem. Quòd ſi iurare recuſauerit: electio ſit nulla, nec ei præſtetur obedientia. Si verò iurauerit: ſtatim omnes ſe proſternant,& obedientiam humiliter præſtent, & cantor incipiat. Te Deum laudamus, & procedát ad Eccleſiam,Duo ex antiquioribus prælatis,ſeu prouincialibus,aut definitoribus ad dexteram,& ſiniſtram,& magiſter ante altare proſtretur:& antiquior ex prædictis duobus dicat. Saluum fac. Dominus vobiſcum.Oremus.Concede quæſumus omnipotens Deus, vt famulū tuū,quē ad regimen animarum elegimus dono tuæ gratiæ proſequaris,vt te largiente,cū ipſi tibi noſtra electione placeamus. Deus qui corda fideliū Sancti ſpiritus illuſtratione docuiſti,da nobis in eodē ſpiritu recta ſapere,& de eius ſemper cōſolatione gaudere. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtū,filiū tuū,qui tecū viuit & regnat,per omnia ſæcula ſæculorū.Amen.Orem.Concede nos famulos tuos quæſumus Dñe Deus, perpetua mentis,& corporis ſanitate gaudere,& glorioſa B.Mariæ ſemper Virginis interceſsione, à præſenti liberari triſtitia, & æterna perfrui lætitia.Per Chriſtū Dñm noſtrū. Amen. Poſteà ducát ad chorū, & ibi in ſede ſua cōmendet ſe orationibus fratrum,& populo publicetur electio. Tandē de cōſenſu magiſtri electi,& electorū cōſtituantur procuratores,qui præſentēt prædictā electionē Pōtifici maximo, vt illā approbet,& cōfirmet:vt pote cui ordo noſter eſt immediate ſubiectus.Siquis vero hoc modo factæ electioni auſus fuerit cōtradicere appellare vel quouis modo,aut colore impedire,preſenti cōſtitutione excōmunicam*, & ſuffragijs in vita & morte & officio in ordine nr̄o perpetuo priuamus.Magiſter verò generalis,qui prædicto modo elect* fuerit,ſuo officio plene ſtatim fungat ſub titulo vicarij generalis, & ſit caput, & prælatus generaliſsimus in toto ordine,cui oēs prouinciales, ac oēs prouinciæ,cū oībus & ſingulis totius religionis fratribus omnino obediāt. Poſtq̄ verò à

sede apostolica fuerit confirmatus, plane id notum faciat, & denunciet prouintijs suis,& ex tunc vtatur tam nomine,quam titulo magistri generalis. Et quoniam temporum experientia monstrauit,quot & quanta mala & incōuenientia, sequātur,ex perpetuitate officiorum & dignitatum, ordinamus & statuimus,quod deinceps in ordine nostro,futuris perpetuo temporibus,magister generalis ordinis nostri,sit tēporalis. Vt à Gregorio.XIII.decernitur,& à Sixto,V. Motu eius proprio præcipitur.Ita quidem vt non possit vnquam magister vllus, vltra tempus sex annorum,in magistratu ordinis perdurare. Neque rursus possit transacto sex annorum curriculo, iterum eligi in magistrum generalem ordinis.Nisi prius duo alij generales magistri,electi,& confirmati,medijauerint ac intercesserint.

CAPVT QVINTVM, DE *officio magistri generalis.*

CVm Magister generalis pastor, &antistes totius ordinis sit,cui ordinē visitare,& cognoscere proprias oues incūbit,In vnoquoque triēnio,totum ordinem & illius omnia monasteria,per se,vel(si ipse non poterit)per idoneos visitatores in cōsciētia visitare tenetur. Et in sua visitatione se omnibus præbeat beneuolū,& iustum, & obseruātiæ religionis amatorem: corrigendo,iam baculo,iam(si opus fuerit) virga ferrea: ita vt omnes sibi subditos(in quantum sibi visum fuerit, & possibile):ad veram religionem dirigat. Item magister generalis secū afferat duo sigilla, in quibus sit impressum scutum ordinis: quorum alterum paruū alterum vero maiusculum erit. Quæ sigilla semper nouo magistro electo tradantur. Et in maiori sigillo impressa erit imago Annuntiationis, tali versu circunscripta: Redemptionem misit Dominus Populo suo: Magister vero generalis, postquam electus fuerit, ex decreto & iudicio definitorum in capitulo generali duos vicarios generales nominabit:pro prouincijs Indiarum. Alterum quidem, qui

qui viſitet prouincias del Peru: alterum verò, nouam Hiſpaniã, & Guatimalam, cum inſulis & locis adiacentibus. Eam autem nominationem faciat, (vt dictum eſt) de conſenſu definitorũ. Et prædictos vicarios generales, non niſi de prouincijs & fratribus Caſtellæ, & Bethicæ inſtituere, aut nominare poterit, & non ex alijs nationibus. Quod tamen ſic fiat, vt vterque vicarius nullo modo ſit ex vna, & eadem illarum prouinciarũ: ſed ita quidem, quod ſi vnus ſit ex prouincia Caſtellæ, alter ſit ex prouincia Bethicę. Hac etiam addita forma & cõditione, quod ſi vicarius generalis del Peru, fuerit ex prouincia Caſtellæ: tunc vicarius generalis immediatè ſubſequens, debeat eſſe ex prouincia Bethicæ. Et nullo modo, nulloque tempore, duo vicarij generales del Peru, neque nouæ Hiſpaniæ ſibi immediate ex eadem prouincia ſuccedant. Sed in omnibus nominationibus alternatiue procedatur: Tales autem omnes & ſinguli vicarij generales ſub pœna excommunicationis maioris latæ ſententię, priuationiſque actiuæ, & paſsiuę vocis in perpetuo: Magiſtro ordinis in capitulo generali omnium bonorum, quæ durante officio receperint, tam ex veſtuarijs Magiſtri, quã quouis alio titulo, vel prætextu computum, & rationem plane reddent. Et ſub eadem pœna interdicitur, ne tales vicarij generales Indiarum faciant, aut permittant ſe eligere in prouinciales earundẽ prouinciarum: neque ſi eligantur conſentiant. Quod ſi contrarium fiat, ex nunc pro tunc, talem electionem irritam iudicamus, & electus in capitulo generali à magiſtro generali & definitorio puniatur. Præfati autem omnes & ſinguli Indiarum vicarij generales, poteſtatem, & vices generalis habebunt, donec fuerit voluntas eiuſdem magiſtri generalis. Ad quos iure præſentium conſtitutionum pertinebit viſitare, & reformare prædictas Indiarum prouincias, ordinando eas, & ad debitam obſeruantiam reducendo: iuxta regulam, & conſtitutiones ordinis noſtri, puniendo, corrigendo, & caſtigando exceſſus, tranſgreſsiones & delicta fratrum. Habebuntque pariter poteſtatẽ confirmandi, vel caſſandi, vel annullandi electiones prouincialium, quæ in prædictis Indiarum prouincijs celebrantur. Item

T 3 magiſter

magister generalis in ea prouincia, vbi præsens fuerit, si commenda aliqua quouis modo vacare contigerit, poterit sane propria authoritate de commendatore prouidere, eumque creare,& eligere. Cæterum ipso absente à tali prouincia solus prouincialis eiusdem prouinciæ prouideat de commendatore, & non magister generalis: Nec rursus potest prædictus magister generalis se solo prouincialem nominare, aut eligere, vel creare: sed semper prouincialis à capitulo prouincia
Aduertēda cōstitutio. li eligatur. Præsenti rursus constitutione sancimus, quod generalis magister nulla ratione possit capitula generalia intermedia, aut electiones, mutare, vel differre, aut prętermittere, neque capitula prouincialia suo tēpore impedire, aut prorogare. Quare electores cuiuscunque capituli, tam generalis, quam prouincialis, cognito loco futuri capituli, sciant se esse præsenti cōstitutione conuocatos: nempe ad capitulum generale, tertio quoque anno, in vigilia Pentecostes: ad capitulum verò prouinciale, similiter de triennio in triennium, in vigilia Dominicæ in, Cantate: post pascha, & sine noua conuocatione, in prædefinito loco capituli compareant. Et illi, qui dicto loco, & tempore cō paruerint: etiam si reliqui absint ad electiones generalis & prouincialis, & ad reliqua omnia necessaria definienda, & quæ in alijs capitulis fieri consueuerunt perficienda, procedant, & quę ita gesta fuerint valida sint: eandemque habeant firmitatem, ac si omnes in vnum conuenissent, absentibus non obstantibus. Statuimus etiam, ac ordinamus omnes, & singulos fratres totius ordinis cuiuscunque conditionis, & qualitatis sint: subditos & subiectos esse debere, in omnibus & per omnia, correctioni, & obedientiæ suorum prælatorum, commendatorum & prouincialium. Et rursus prædictos omnes iurisdictioni, & obedientiæ generalis magistri. Qui iure harum constitutionum, poterit dispensare cum fratribus in nonnullis rebus, quæ iuxta ordinis dispositionem, possunt, & concedi solent à generalibus magistris, quas inferiores, antistites, & commendatores non poterunt impedire aut prohibere. Socij verò ipsius magistri generalis cum secretario illius, obedientiæ solius

lius magiſtri ſubiaceant, & non alteri prælato. Tandem, magiſter generalis qui aliorum debet eſſe regula, nullo modo habeat aliquid proprium ſibi determinatum: neque iure hæreditario, aut quouis alio, bona prouincialium, aut commendatorum, aut quorumcunque aliorum fratrum accipere ſibi præſumat. Imo reddituum omnium oppidi de Algar, & quorumcunque contributionum, tam ex veſtuarijs, quam aliunde (quæ omnia expenſis publicis, & particularibus ſui officij illi aſsignantur) ſemel in capitulo generali intermedio, & iterum in vltimo capitulo nouæ electionis, computum, & rationem reddet. Et animalia, quæ officio deſeruiunt cum pecunijs, & alijs rebus officio pertinentibus, quæ illo tranſacto, & facta computatione ſuperfuerint nouo magiſtro electo tradat. Qui illa in ſe recipiat, illiſque, tempore ſui magiſterij vtatur: vt ſimiliter ſuo tempore (vt dictum eſt) illorum pariter rationem reddat. Caueat autem magiſter generalis, ne in viſitatione domorum demoretur: ſed breuitate, qua poterit, ita vt magni ſumptus euitentur, viſitationes abſoluat, & perficiat.

CAPVT SEXTVM, DE CApitulo Prouinciali.

CApitulum Prouinciale tertio quoque anno fiat in qualibet prouincia. Et prouincialis non poteſt eligi niſi ad triennium, neque reeligi, donec tranſacto primo triennio, duo alia triennia tranſeant. Celebratur tamen prædictum capitulũ in Dominica, Cãtate, in qua futuris perpetuò temporibus in toto ordine celebranda ſunt inuiolabiliter capitula prouincialia. Loco tamẽ à prouinciali, & diffinitoribus prædiffinito. In quo vocem habeant eligendi omnes magiſtri ordinis acceptati, & confirmati, & omnes commendatores prouinciæ: ſimiliter & omnes præſentati in capitulo generali confirmati, illius prouinciæ in qua capitulum prouinciale celebratur, dummodo tales magiſtri & præſentati ſint de numero prouinciæ,

& prædicti præsentati sint Bachalauri in vniuersitate approbata de licentia ordi nis, & hi omnes tenentur venire & vnum dumtaxat fratrem in socium ducere possunt,(si expedierit), Et vigilia vigiliæ liceat oppidum,monasterium,& conuentum capituli intrare. Siquis verò ante prædictum tempus,vel sine speciali mandato venerit pœnam grauioris culpæ incurrat, absq; aliqua relaxatione. Si verò aliquis commendatorum venire non potuerit ad capitulum,mittat religiosum, aut nuntium,cũ litteris,causam & statum domus continentibus. A die conuocationis in quolibet monasterio prouinciæ,vsque ad vltimum diem capituli,post nonam dicat conuentus,Ad te leuaui, Gloria Patri, Cantore ex choro hebdomadarij incipiente, Veni sancte Spiritus,&c. Kyrie eleyson,Christe eleyson,Kyrie eleyson. Pater noster. Et ne nos. Emitte spiritum tuum.Saluos fac.Dominus vobiscum. Oremus.Deus qui corda fidelium, &c.Adesto domine supplicationibus nostris, & viam famulorum tuorum in salutis tuæ prosperitate dispone, vt inter omnes viæ vitæ huius varietates,tuo semper protegãtur auxilio. Per Christum, &c. Vnusquisque verò professus religiosus liberam habeat facultatem,absque licentia sui superioris scribendi ad prouincialem,& diffinitores quæ ad statum domus,seu ordinis expedire viderit, modo verum scribat. Quod si contrarium repertum fuerit pœnæ grauioris culpæ subiacebit. Ne verò multitudo religiosorum confusionem,vel scandalum pariat,statim prouincialis nominet religiosum virum prouidum in vicarium capituli, sine cuius licentia nemo à monasterio exeat, diligenter inquirat, & prouideat, vt nullus frater maneat in populo extra monasterium,nec bona fratrum, nisi sola animalia, & vt fratres, qui egrediuntur statim redeant, assignando cuilibet socium, ne vagari eos contingat,cum scandalo populi.

(?)

Caput

CAPVT SEPTIMVM, DE electione Prouincialis.

IN vigilia Dominicæ in. Cantate ad aurorã, omnes vocales capituli ſimul ingrediantur capitulum, & ſtatim dicatur miſſa Spiritus ſancti, quã omnes audiãt. Et ea finita flexis genibus inuocetur Spiritus ſanctus cantando hymnum. Veni creator. Deinde ſurgant, & prouincialis dicat, Emitte ſpiritum tuũ, & creabuntur. Dominus vobiſcum. Oremus. Deus qui corda fidelium, &c. Per Chriſtum &c. Deinde ſuo ordine iuxta antiquitatem ſedentibus, concio verbi Dei toti congregationi fiat quæ prædictæ congregationi expediens ſit, Poſtea prouincialis proponat & referat fratres defunctos ipſius prouinciæ à tempore capituli tranſacti, & ſtatim ſurgat, & dicatur. De profundis clamaui. &c. Requiem æternam. Kirie eleyſon, Chriſte eleyſon Kirie eleyſon. Oremus. Abſolue quæſumus Domine animas famulorũ tuorũ fratrum noſtrorum ab omni vinculo delictorum: vt in reſurrectionis gloria inter ſanctos, & electos tuos reſuſcitati reſpirent. Per Chriſtum, &c. Et eorum animæ maxime commendentur orationibus fratrũ Prouinciæ. Deinde fiat recõmẽdatio pro domino Papa, pro Rege, pro benefactoribus ordinis, & quod ſemper Deo commendent ſtatum eccleſiæ, Regem, & ſummum Pontificem in ſuis orationibus, Et dicatur, Ad te lauaui &c. Gloria patri, &c. Kirie, Chriſte, kirie Pater noſter. Et ne nos, &c. Oremus pro domino Papa, Reſpond. Dominus conſeruet eum, & viuificet eum in terra, & non tradat eum in manus inimicorum eius. Verſus. Saluos fac ſeruos tuos, & ancillas tuas. Reſpond. Deus meus ſperantes in te. Oremus. Omnipotens ſempiterne Deus, qui facis mirabilia magna ſolus, protende ſuper famulum tuum Papam noſtrum. N. & ſuper cunctas congregationes illi commiſſas ſpiritum gratiæ ſalutaris, & vt in veritate tibi complaceat, perpetuum ei rorem tuæ benedictionis infunde. Pretende

tende Domine famulis, & famulabus tuis dexteram cælestis auxilij, vt te toto corde perquirant, & quæ dignè postulant assequantur. Deinde prouincialis, vel qui præsidet, primò, & secundò moneat excommunicatos, & iure prohibitos, si qui sint à præsenti electione exire. Postea singuli electores, & vocales iurent in manibus præsidentis per Deum, & crucem, & sancta Dei Euangelia proprijs manibus tacta, quod eligent in prouincialem fratrem ad minus per duodecim annos in ordine nostro professione antiquum virum religiosum, prouidum, & prudentem, & doctum, scilicet in Theologia magistrum, vel præsentatum ab ordine susceptum, & absque odio, amore, vel precio, qui iudicio suo in spiritualibus, & temporalibus melius reget, & gubernabit prouinciam. Tunc suo ordine à secretario capituli vnusquisque petat schedulas, in quibus nomina eligendorum exprimantur: & postea in vasa ante altare præparata secretò mittantur: ita tamen vt eligentes, & vasa ab omnibus videantur. Postquam verò omnes vota sua per schedulas in vasa coniecerint: tunc prouincialis, vel qui præest cum duobus diffinitoribus, professione antiquioribus vota omnia scrutentur, & computent: & si maior pars medietate eligentium, in aliquo fratre conuenerit: tunc scrutinium publicetur & electio, tanquam canonica denuntietur à prouinciali coram omnibus electoribus, & secretario capituli, qui fidem omnium scripto præstabit. Si autem maior pars eligentium non conuenerit, secundò, & tertio, & quoties opus fuerit ad scrutinium procedatur, donec maior pars medietate eligentium conueniat, vt fiat canonica electio: qua peracta statim antequàm electo prouinciali præstetur obedientia ab aliquo, iuret coram præsidente, & electoribus, & secretario per Deum & crucem, & sancta Dei Euangelia manibus suis sponte tacta: quòd secundum Deum, & propriam conscientiam erit obediens magistro generali ordinis, & successoribus, & quod fideliter omnia quæ redemptionis captiuorum curam, & obseruantiam constitutionum ordinis, & bonam gubernationem religiosorum concernunt absque vllo odio, vel amore, secundum

dum Deum,& propriam conſcientiam exequetur. Et quod de omnibus,quę receperit quouis modo in diffinitorio rationem reddet: neque relaxationem iuramenti, aut diſpenſationem in aliquo à ſede apoſtolica petet. Et facto iuramento, non aliter ab omnibus obedientia præſtetur prædicto prouinciali electo: & ab illa hora triennij ſui officium computetur, vſq; ad Dñicam in Cãtate poſt tres annos:& infra ſexaginta dies magiſtro generali dicta electio præſentetur,vt illam approbet, & confirmet,alias electio ſit irrita, & vana. Prouinciales verò Indiarum a vicario generali confirmationem petant. Quòd ſi adiutorium, vel contributionem,vel quid ſimile prouinciales electi, vel confirmati, generali vicario præſtiterint: vicarius generalis eorum omnium, quæ receperit a prouincijs Indiarum: per ſe,vel per alium rationem,& computum reddat in capitulis generalibus.Et magiſtro generali quam primum poſsit veſtuarium tranſmittet, cum vera ratione omnium. Statuimus etiam, & ordinamus quod prouincialis prædictus ſtatim atque fuerit canonice electus,in eodem capitulo prouinciali vtatur officio ſuo ſub titulo & nomine vicarij prouincialis, ſiue prouincialis electi,vſque ad confirmationem prædictam generalis magiſtri. Quod ſi prouincialis officium quouis modo ante diffinitum tempus trium annorum vacare contigerit, ſiue per mortem,abſolutionem,vel renuntiationem,vel ex quacunque alia cauſa,tunc eius vices,& locum teneat in prouincia, illius vicarius prouincialis, qui in omnibus & per omnia officium prouincialis exercebit. Talis autem vicarius prouincialis ius habeat ſuo tempore conuocandi, & interim vſque ad completum triennium regendi, & gubernandi totam prouinciam, ac ſi verus eſſet prouincialis. Eò ſolum excepto, quod in vltimo anno, in quo futura eſt prouincialis electio, prædictus vicarius prouincialis non poſsit commendatores à ſuis commendis amouere, ſeu priuare, niſi propter grauia delicta, vel ex culpis à conſtitutionibus expreſsis, pro quibus taxatur priuationis pœna, & de conſilio duorum prælatorum ex propinquioribus,vel de cõſilio duorum diffinitorũ

Posiit tamen commendatores, ab vna in alteram commendam transferre. Imò verò si ei videatur expedire eos ab officio, & commenda suspendere vsque ad prouinciale proximum capitulum. Et tempore suspensionis durante posiit fratrem nominare, qui in conuentu præsideat. Commendatores tamen, qui ab officio suspensi sunt à prædicto vicario prouinciali (modo non sint priuati) habeant nihilominus vocem in electione prouincialis proximè futura, & in electione diffinitorum. Quod ita decernimus esse faciendum, vt negociationes, & alia id generis non conualescant. Si verò prouincialatu vacante, nullus fuerit vicarius prouincialis à prouinciali signatus, & institutus, defectu illius, vices eius gerat commendator illius domus, vbi immediate futurum est capitulum prouinciale, & is vere succedat in vicarium prouincialem, vsque ad electionem prædictam, & defectu talis commendatoris, succedat in eodem iure, atque loco, diffinitor antiquior eiusdem prouinciæ, & sic consequenter procedendo per omnes definitores, Vel in eo casu magister generalis prouideat in illa prouincia quis debeat esse vicarius. Et id posiit facere prædictus generalis in omnibus totius ordinis prouincijs prouincialatu vacante. Cæterum totaliter prohibemus, nunc & in perpetuum, vicarium prouincialem institui à generali magistro viuente prouinciali, nisi fortè cum ex rationabili causa prædictus generalis magister, prouincialem à prouincialatu priuauerit, vel ab executione officij suspenderit, nam in eo casu poterit prouidere de vicario qui vsque ad futuram prouincialis electionem, curam regiminis habeat. Verumtamen prouinciali gubernante, cum vtitur

Aduertéda constitutio.

sui prouincialatus officio, esset schismatum, seu diuisionum occasio, intra vnam, & eandem prouinciam, alium instituere vicarium, quam eum, quem prouincialis instituerit, & nominauerit: siquidem in sua prouincia vicarius eius esse debet inferior illo. Postquam vero prædictus prouincialis electus, fuerit à magistro confirmatus, confirmationem vniuersæ prouinciæ denuntiet, & titulum habeat prouincialis absolute. Cui omnes, & singuli fratres illius prouinciæ in spiritualibus, & tempo-

temporalibus obedire tenentur. Idem omninò fiat in electione cuiuscunque prouincialis, tam prouinciarum, quæ modò sunt, quam in electione earum, quæ pro tempore erunt in vniuerso orbe.

CAPVT OCTAVVM, DE *Prima die capituli prouincialis, & electione definitorum eiusdem capituli.*

Statuimus, & ordinamus, vt electione canonica prouincialis peracta: quam primùm fieri poterit ad electionem diffinitorum capituli prouincialis procedatur. In vnaquaque prouincia quatuor definitores sint, & in hunc modum eligantur, scilicet per suffragia, & vota secreta, petendo schedulas eligendorum à secretario capituli, sicut dictum est in electione magistri generalis, & prouincialis, & illi quatuor, in quibus maior pars medietate eligentium conuenerit, sint diffinitores capituli, modo non fuerint nominati in capitulo proximè præcedenti. Et cum prædictis electis diffinitoribus, prouincialis omnia quæ ad statum, & regimen illius prouinciæ spectant, & ad prouisionem domorum decernat, & prouideat, omni odio, & amore postpositis. Et pari modo, atque forma in capitulo prouinciali, fiat electio duorum sociorum ipsius prouincialis. Qui in capitulo generali immediate futuro erunt electores & diffinitores. Siquis verò diffinitor infirmari contigerit, aut mori, à prouinciali, & diffinitoribus alius canonice eligatur. Electis vero diffinitoribus, duo in ordine nostro professione antiquiores, dexteram prouincialis electi, duo verò sinistram teneant. Et postea singuli commendatores suo ordine stantes coram prouinciali, & diffinitoribus, titulum suæ commendæ deponant, & statum debitamque domus sibi commissæ, rationem reddant, narrando solum vera. Quòd si quis falsa narrare inueniatur, pœnæ grauioris culpæ subiacebit. Et quilibet prælatus de receptis pro redemptione captiuorum, absque aliqua relaxa

 tione,

tione, fideliter reddat rationem: ita vt nullus audeat in capitulo comparere sine vero & legitimo computo eorum omnium quæ receperit pro redemptione captiuorum. Postea fiat solennis processio, & missa celebretur cum concione verbi Dei, in qua omnes non presbyteri communicent, reliqui vero sacerdotes omnes diuina celebrent tribus primis diebus pro benefactoribus ordinis. Quibus omnibus mane concio, vespere autem conclusiones habeantur. Quarta vero die totum officium, & omnes missę cum concione sint pro fratribus defunctis.

CAPVT NONVM DE SEcunda die capituli Prouincialis.

Secunda vero die fiant proclamationes in capitulo, & recitentur litteræ commendatorum, & fratrum: sæcularium vero nisi summi Pontificis, vel regis fuerint minimè aperiantur, donec sit finitum capitulum. In proclamationibus vero, & querelis vno stante, & loquente, alius non loquatur. Nullus faciat proclamationē super aliquid ex sola suspicione, & nullus etiā accuset de auditu, nisi declaret à quo audierit, & sit præsens in capitulo. Sed si accuset de crimine debet per sufficiētes testes probare, alias pœna accusato debita puniatur. Prouincialis, & visitator præcedentis triennij prouinciali electo, & definitoribus ostendant visitationes, non omnes, sed eas, quæ pro sui grauitate, matura consideratione, tali loco fuerunt reseruatæ. Reliquæ vero visitationes comburantur, & consumantur. Nihilominus tamen prouincialis præcedentis capituli, cū sui temporis visitatoribus, vere & fideliter secundum Deum, & proprias conscientias, nouo prouinciali electo, nouisque definitoribus referant mores, vitasque prælatorum. Quibus cognitis ad eorum emendationem, & correctionem procedant. Et officia, & dignitates, nō personis sed domibus, & religioni prouideant, sicut iureiurando tenentur. Præcipimus in virtute Spiritus sancti, sanctęque obedientiæ, & sub excommu-

cationis

cationis sententia, vt nullus quæ in diffinitorio tractantur, & aguntur alicui dicat, & communicet, nec alij fratres ea quæ in capitulo tractantur sæcularibus narrent. Vnde damnum seu in famiam religio nostra incurrat, aut diuisionem ordinis, vel suũ antiquum religiosum statum iurisdictionem, & dignitatem, & præeminentiam quouis modo lædere tentent. Quod siquis fecerit, tanquam conspirator, & religionis inimicus, suffragijs, & beneficijs ordinis nostri sit alienus, & pœnę grauissimæ cul pæ absque relaxatione subiaceat, & perpetuo carebit officio in ordine nostro. Si verò dissensio aliqua rerum temporalium inter aliquos fratres oriatur, ne his diffinitoriũ impediatur, vbi res spirituales principalius tractandæ sunt, Prouincialis de cõsilio definitorum nominet duos viros religiosos, & prudẽtes, qui discussa veritate huiusmodi lites dirimant, & componãt, & inter fratres iudicent, & pacem constituant, quorum iudicio standum est. Et hi iudices causarum nominentur.

CAPVT DECIMVM DE TERtia die capituli prouincialis.

Tertia verò die capituli vocentur iudices signati pro litibus dirimendis, an sit aliquid non diffinitum, nec compositum, & à prouinciali cum diffinitoribus, & iudicibus simul conferatur, vt maiori parti visum fuerit, iudicetur. Si verò visitator, aut prouincialis præcedentis triennij proclamatus, & accusatus fuerit & de aliquo crimine conuictus, prouincialis electus, cum prædictis iudicibus, & diffinitoribus, in diffinitorio corripiant secreto, & castigent secundum exigentiam delicti. Postea solus prouincialis, & quatuor diffinitores, nulla alia persona cuiuscunque status, officij, vel conditionis admissa, inuicem conferant, quæ ordinanda sunt. Et prouincialis primò, & secundò, & tertiò moneat, & adiuret, & præcipiat eisdem in virtute spiritus sancti, sanctæque obedientiæ, vt in his quæ determinãda sunt nõ pro vniuscuiusq; arbitrio sed mature & circunspecte considerent, dum horum qualitates,

fratrum mores,& sufficientiam,omni amore, odio & fauore, & precio procul pulsis.Quod si aliter fecerint,indignos sępe, vel minus dignos ad dignitates promouendo, existiment religioni grauissimum damnum, & iniuriam irrogari: & Deum grauissime offendi,& restitutione teneri, quorum pœnitentia vix tanta esse poterit, vt pro delicto satisfaciant. Adiuratione & præcepto proposito,in nomine Domini nostri Iesu Christi, eiusque immaculatæ matris Virginis Mariæ: primo de correctionibus fratrum,tam præsentium quam absentium tractent, & pœnas suis excessibus dignas iudicét & scribant.Deinde de redemptione captiuorum,quo tempore fiet. Et nominét duos redemptores viros religiosos, prudentes, & honestos pro expeditione redemptionis.Deinde designent commendatores & prælatos pro gubernatione omnium domorum prouinciæ: modo non reeligátur in eodem monasterio ad secundum trié nium immediate;nisi ex aliqua iusta, & rationabili causa, à diffinitorio approbata.Et in eo casu tunc possunt pro vna vice reeligi, & non amplius. Et ad maiorem temporis prorogationem,vel dispensationem,nullam habeat potestatem prouincialis,nec eius capitulum:sed semper post duo capitula,alius commendator,& Prælatus mediet. Si vero contrarium fiat irrita sit nominatio,& tunc sub sententia excommunicationis solus prouincialis absque diffinitoribus,creet commendatoré. Tandem de loco vbi celebrandum est capitulum conueniant.Si vero in his determinandis, definitores sint diuisi in partes æquales,præualebit pars cum qua concordauerit prouincialis: alias maior pars valebit,cum omnes in his determinandis in voce sint pares.Postea omnes in capitulum conueniant, & prouincialis,quæ sunt publice reprehendenda,& emendanda,proponat, & legantur quæ in diffinitorio sunt determinata.Quibus lectis nullus murmuret,nullus reclamet,neque appellet, nullus contradicat,sed omnes humiliter obediant,& debite suscipiant.

CAPVT VNDECIMVM, *De quarta die, & de abſolutione capituli Prouincialis.*

QVarta die conueniant omnes in capitulo, & legatur tabula commendatorum. Poſteà ſtans prouincialis, Alij flexis genibus dicant. Confiteor Deo. ℟. Miſereatur veſtri. Ego authoritate Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, & authoritate mihi commiſſa, abſoluo omnes fratres, noſtro regimini commiſſos, ab omni vinculo excommunicationis, ſuſpenſionis, & irregularitatis (ſi indigeant) & ab omnibus tranſgreſsionibus, exceſsibus, ſeu omiſsionibus regulæ, & conſtitutionum noſtrarum, quantum ego poſſum, & quod non poſſum, ſuppleat, & perficiat ſummus, & omnipotens ſacerdos, & Pontifex Dominus Ieſus Chriſtus. Et iniungo vobis in pœnitentiã, & remiſsionem omnium peccatorum, quidquid boni feceritis, & ſpecialiter iugum obedientiæ, & regularis obſeruantiæ diſciplinam. Neque intendimus abſoluere perditionis, & iniquitatis filios, latrones, proprietarios, & apoſtatas, ſed per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, eos primò ſecũdò, & tertiò monemus, vt profugi, & apoſtatæ corde humili reuertantur: alioquin, ex nunc inſcriptis de nouo excõmunicationis ſententia innodamus, & declaramus. Et quia, qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit: Authoritate Dei omnipotẽtis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti benedicimus in Chriſto chariſsimos fratres, & filios, tam abſentes, quam præſentes, quãtũ poſſumus, & quod fragilitas noſtra nõ obtinet, ſuppleat & perficiat Dominus Ieſus Chriſtus ſua larga benedictione, qui ſit vobiſcum in itinere veſtro, & ad domos veſtras ſanos, & incolumes reducat, qui viuit & regnat per omnia ſæcula ſæculorum. Amen. Cantor tunc incipiat. Te Deum. & vadant omnes in proceſsione ad Eccleſiã. Quo finito, dicat prouincialis. Verſ. Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis. ℟. A tẽplo tuo,

quod est in Hierusalem. Vers. Domine exaudi orationē meā, Dominus vobiscum. Oremus. Actiones nostras quæsumus Domine aspirando præueni, & adiuuando prosequere, vt cuncta nostra operatio, à te semper incipiat, & per te cœpta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde submissa voce dicat. Adiutorium nostrum in nomine Domini. Resp. Qui fecit cælum & terram. Et suo ordine manus prouincialis osculentur. Et sic absoluitur capitulū. Quo absoluto, prouincialis, & diffinitores legant litteras ad diffinitorium missas, & prudenter, & cum cōsilio respondeant. Deinde instrumenta publica cum sigillo ordinis, & subscriptionibus prouincialis, & omnium diffinitorum singulis commēdatoribus, procuratoribus, diffinitoribus capituli generalis distribuantur. Prouincialis vero solus assignet, & distribuat cōuentuales secundum domorum necessitatem, vt melius viderit, conuenire. Capitulum vero prouinciale semper intra quatuor dies terminetur, nisi ex maxima causa, prouinciali & diffinitoribus visum fuerit per breue tempus prorogare.

CAPVT DVODECIMVM,

De officio Prouincialis.

Prouincialis in triennio sui officij omnia, & singula monasteria suæ prouinciæ per se, vel si non potuerit, per idoneos visitatores bis visitare tenetur, & in sua visitatione tanquam verus pater omnibus prouideat, tam in temporalibus, quam in spiritualibus, neque extra actualem visitationem aliquem fratrem de domo in domum transferat, nisi ex iusta causa, vel nisi ipsius fratris voluntate præcognita, vel alicuius delicti (de quo sit conuictus) occasione. Neque licentias in albis concedat. At in visitatione mutet fratres, prout sibi conueniens visum fuerit. Et cum visitat, prædicatores, confessores, & ordinandos per se ipsum examinet, & quos insufficientes inuenerit repellat. Neque permittat eos, his & similibus ministe-

niſterijs vti, ſi idonei fuerint reperti, ſciens omnium illorum Deo eſſe rationem redditurum. Imò verò in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub pœna priuationis actiuæ,& paſsiuæ vocis præcipimus, ne quiſquam ex fratribus noſtris à prouinciali,neque à ſuis prælatis ordinetur, niſi iuxta formam ſacroſancti Concilij Tridentini,& cognita eorundem fratrum ſufficiẽtia tam in ætate,quam in moribus, & litterarum peritia. Et id ipſum obſeruent ſub eiſdem præcepto,& pœna illi omnes,qui bus commiſſa, & demandata fuerit facultas examinandi,& ordinandi prædictos fratres. Statuimus etiã,& ordinamus, quod ſi prouincialis infirmari contingat, aut à ſua prouincia abeſſe, per longum aut notabile tempus: minime recedat niſi vicariũ prouincialem prius inſtituat,qui eiſdem in omnibus gaudebit priuilegijs,& iuribus,ſicut & prouincialis ipſe (vt ſuperius retulimus.) Aliter tamen vicarium prouincialem non inſtituat, vt prælatorum multitudo euitetur. In prouincia autem Caſtellæ, & Vandaliæ (niſi diuiſa fuerit & permaneat,)iuxta reformationis decreta:poterit vicarium prouincialem,nominare:ſecus verò diuiſione peracta: ſi duæ prouinciæ diſtinctæ & diuiſæ permanſerint. Prouincialis verò omnium,quæ receperit, tam ſigillorum,quam animalium,& reddituum,aliorumque bonorum, ratione officij receptorum rationem reddet diffinitorio capituli. Caueat autem quicunque prouincialis, ne monaſteria ſuperfluis ſumptibus grauet,ſed moderatis expenſis ſit contentus. Ne prouincialis qui domos adiuuare,& reędificare tenetur illas conſumat, & perdat. Similiter pro expenſis itineris ſolũ petat,& recipiat id,quod verè ſufficere poteſt & itineri eſt neceſſariũ, & qua breuitate poterit à viſitatione ſe expediat, & ſi fieri poteſt intra quatuor dies terminetur. Pro veſtuarijs cuiuſcunque prouincialis,ſingulę prouinciæ quinquaginta ducatos, ſuo prouinciali perſoluant ſingulis annis. Prouincia tamẽ Aragoniæ,quandiu nõ diuiditur,quia magna,& ſpatioſa eſt,& pro uinciali illius competit viſitatio aliquarum inſularum vbi plures ſumptus requiruntur centum ducatos ſoluat ſingulis annis.

CAPVT DECIMVM TERtium, De statu omnium prouinciarum et quibusdam alijs totum ordinem concernentibus.

Qvælibet prouincia habeat duodecim magistros in sacra Theologia, non plures, & pariter viginti quatuor præsentatos, & non plures, qui graduentur vt inferius dicetur. Quod si aliquis in maiori numero fuerit vel expositus, vel graduatus, ille non gaudeat gratijs, exemptionibus, aut priuilegijs concessis, vel concedendis magistris, & præsentatis in prædicto numero constitutis. Similiter quælibet prouincia in quolibet capitulo generali tres habeat electores & definitores: qui pro eadem prouincia plenariam vocem habeant, in quibusuis rebus decernendis, definiendis, & prouidendis. Prouincia autem Castellę, & Vandaliæ, quæ hucusque vna semper per seuerauit, in posterum in duas prouincias diuidatur. Quarũ prior, prouincia Castellæ, posterior verò prouincia Bethicę, seu Vandaliæ nuncupabitur. Et singulæ singulos habeant prouinciales, & idcircò tanquam duæ prouinciæ distinctæ iuribus suffragijs, immunitatibus vocalium, magistrorum, præsentatorum, definitorum, tam in capitulo generali, quam in prouincia li in perpetuum gaudebunt. Quocirca redditus centum aureorum, qui per singulos annos vni & soli prouinciali, Castellæ, Lusitaniæ, & Bethicæ soluebantur: ab anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo octauo & deinceps in duas æquales partes diuidantur, quarum altera quinquaginta nempè aureorum prouinciali Castellæ designatur: altera verò reliquorum quinquaginta aureorum prouinciali Vandalæ tribuatur pro suorum officiorum expensis. Et pari iure diuisionis, earundem prouinciarum, Castellæ, & Vandaliæ, redditus omnes, qui Toleti quotannis persoluuntur, pro expensis capituli prouin-

cialis æqualiter diuidantur. Decernimus tamen, ac ordinamus, quod non obstante prædicta Castellæ, & Vandaliæ diuisione, Salmanticense collegium, quinque teneatur fratres ex prouincia Bethica in collegas admittere, & alere in prędicto collegio, dummodo prius constet eos, per personam per prædictum collegium deputatam, non esse Neophitos, aut nouiter conuersos, sed de bonorum veterum Christianorum genere descendere, etiam per publicam vocem, & famam. Et non aliter recipiatur. Complutense autem collegium, quod in eadem prouincia Castellæ continetur, tres alios ex fratribus prouinciæ Bethicæ teneatur similiter in collegas recipere, atque alere, prædicto examine sui generis præcedente. Hos tamen omnes prouincialis Castellæ poterit ab vno collegio in alterum transferre, vel ab studio repellere, si id fuerit conueniens, in quorũ loco alij succedant. Quod si prouincia Bethica plures fratres, in prædicta collegia miserit, quam sint hi octo assignati, suis expensis eos teneatur alere, & sustentare prædicta Vandalorum prouincia. Et nihilominus cum eisdem qualitatibus, & conditionibus su prædictis recipiantur & non aliter. Redemptiones verò, quæ hactenus in prædictis prouincijs simul fieri consueuerunt, nũc etiam simul ab vtrisque sunt peragendæ, nempe à prouincia Castellæ, & Vandaliæ simul, sine diuisione aliqua prorsus: ita sanè, vt confraternitatis, & amicitiæ mutuo vinculo, in vnum conueniant, ad prædictas captiuorum redemptiones complendas. Et in ea re prouincia Castellæ vnum fratrem suæ prouinciæ redemptorem nominabit. Prouincia autem Bethica, alterum pariter instituet redemptorem. Et hi duo prædicti redemptores, eodem iure, eademque potestate, atque dominio vtãtur in his quæ ad redemptionis munus spectant, à quibus pariter peragenda est redemptio captiuorum. Singuli tamen redemptores, singulos libros habeant, vnumquemque quidẽ pro sua prouincia, in quibus omnium rationem, & computum scribant, vt in capitulis prouincialibus, singuli redemptores suis prouincijs rationem reddant. Diuisio autem localis prædictarum prouinciarum, Castellæ, & Vandaliæ fiat à fluuio, qui di-

citur Guadiana, à quo quidem loca omnia, versus Vandaliam posita, Bethicæ prouinciæ ascribuntur: quæ verò à prædicto fluuio versus Castellam extenduntur, Castellæ prouinciæ pertineant, cum his pariter quæ ad Compostellam, & Cantabriam, cum locis, & terris adiacentibus, & quæ regno Legionensi spectant. Pro regno autem Lusitaniæ, si quæ erigantur monasteria, illi prouinciæ ascribantur, cuius labore, expensis, & industria fuerint erecta. Rursus habeat quælibet prouincia duo sigilla, alterum paruum, in quo scutum ordinis sit exaratum, alterum vero maiusculum, in quo simul cum scuto ordinis sit aliqua specialis imago, præcipuè in Hispaniarum prouincijs, quod ita fiat, vt sigilla prouinciarum cognoscantur, & distinguantur. Et hæc nouo prouinciali in principio sui officij tradantur. Sigillum igitur prouinciæ Aragoniæ, præter ordinis scutum, imaginem habeat conceptionis Dominę nostræ, circunscriptam his literis. Tota pulchra es amica mea. Sigillum verò prouinciæ Castellæ simul cum ordinis scuto, imaginem Assumptionis Dominæ nostræ circunscriptam his literis habebit. Assumpta est Maria in cœlum. Prouincia autem Bethica, impressam habeat in sigillo præsentationem Beatæ Mariæ, & hoc versu circunscribatur. Respexit Dominus humilitatem ancillę suę. Quibus sigillis nemo vtatur sub pœna grauis culpę. Statuimus etiam, & ordinamus, quod Generalis magister, & capitulum, cum simul conuenerint, eligant, & nominent in procuratorem ordinis in curia Romana religiosum fratrem optime institutum: qui causas, & negotia ordinis, quæ sese Romę obtulerint tractet, & peragat. Qui generalis procurator iurisdictionem habeat, & commissionem sui ordinis à generali, & capitulo, ad comprehendendum, puniendum, & corrigendum omnes illos fratres, qui sine licentia generalis inscripto, in prędicta Curia Romana reperti fuerint. Prędictę vero licencentię accendendi ad Curiam Romanam, nusquam alicui concedantur, sine ingentissima, & extraordinaria causa. Ordo autem

autem noſter prouideat de moderatis expenſis in ſuſtentationem prædicti procuratoris. Generalis autem magiſter non poſsit procuratorium reuocare prædicto procuratori, niſi in capitulo, vel niſi propter delicta, quibus iure repulſam à prædicta procuratione mereatur. Statuimus rurſus, atque ordinamus, quòd ſolus magiſter generalis in ordine noſtro poſsit conferre fratribus licentiam, vt ab vna prouincia tranſeant in alteram: neque eam poſsit conferre etiam vicarius illius, aut vllus alius ex fratribus totius ordinis. Et ſiquis ſine prædicta magiſtri licentia in aliam prouinciam ſeipſum tranſtulerit, tanquam fugitiuus puniatur à prouinciali vbi repertus fuerit: & prouinciali ſuæ prouinciæ remittatur. Præter hæc autem, omni tempore, quo caruerit prædicta licentia, in aliena prouincia exiſtens, & abſens à propria, neque habeat, neque poſsit habere vocem actiuam, aut paſsiuam, neque in illa, neque in altera prouincia, in quo generalis magiſter diſpenſare non poſsit, vt vocem habeat: quouſque aſsignatus fuerit tanquam habitator alicuius prouinciæ, illique deputatus. Verum in hac re magiſtri generalis conſcientiam oneramus, ne ex fratribus quemquam ab vna prouincia, transferat in alteram, ſine grauiſsima cauſa: potiſsimè tamen inſtante electione prouincialis. Item ſtatuimus, & ordinamus, ſuper quo etiam ſtrictè magiſtri, prouincialis, & commendatorum conſcientias oneramus, vt matutinæ ſemper in ordine noſtro media nocte dicantur, & recitentur, temporibus à religione antiquitus præſcriptis. [Inhibemus etiam, vt fideiuſſores non fiant fratres noſtri. Neque compatres, quoniam à iure id etiam eſt prohibitũ. Nullus quoque frater ordinis noſtri vadat ad curiam Romanã, vel regiã, vel ad regiũ prætorium, vel ad terram Sarracenorum, quacunque occaſione, vel quæſito colore, ſine ſpeciali mandato generalis, vel prouincialis, aut capituli. Quod ſiquis contrarium fecerit, tanquam fugitiuum præſenti conſtitutioni in virtute obedientiæ præcipimus puniendum. Et commendator qui præſciuerit incom-

in compedibus detineat, & denuntiet generali, vel prouinciali, vt pro delictis puniatur. Statuimus præterea, & ordinamus, quod in quolibet ordinis conuentu tres sint consiliarij ex fratribus conuentualibus, quorum vnus sit magister nouitiorũ. Alij vero ex his qui prudentia, & scientia callent. Cum quibus grauiora monasterij negotia, potissime ea, quæ pertinent ad bona ipsius domus, pertractet commẽdator. Et specialiter res quæ raro circa gubernationem domus euenerint. Item nullus commendator recipiat externorum depositum, nisi hac lege, vt ad restitutionem ordo noster minime sit obligatus, si furto, vel incendio, vel quovis alio modo pereat.

CAPVT DECIMVM QVARtum, De Vicario Magistri, et eius potestate.

Statuimus quod magistro ordinis viuente, si aliquo casu iuste præpeditus sit, vt capitulo generali, vel prouinciali interesse nequiuerit, tunc vnum possit idoneum, & prudentem virum fratrem ordinis nostri, vicarium suum ad capitulum mittere, cum titulo huiusmodi vicariatus, & literis opportunis, sigillo suo roboratis. Qui vicarius eandem habeat potestatem in ipso capitulo, quam & magister ordinis, si presens adesset, & eadem obedientia, & reuerentia à commendatoribus, & omnibus fratribus exhibeatur ei, quæ magistro exhiberetur & quidquid per ipsum vicarium, & diffinitores capituli, (durante capitulo) diffinitum, aut ordinatum fuerit, roboris obtineat firmitatem. Post celebrationem vero, & absolutionem capituli potestas vicarij expiret. Viuente igitur magistro ordinis, talem (dum prædictum officiũ exercet) vicarium magistri, vel capituli vocamus. Magistratu vero, vacãte alium vicarium generalem ordinis nominamus.

Caput

CAPVT DECIMVMQVINtum, De Aßignatione Commendatorum.

COmmendatores domorum ordinis nostri à prouinciali, & quatuor definitoribus capituli designentur, & prouideantur, illi præcipuè qui monasterijs fuerint vtiliores, & ad bonam gubernationem, & fratrum ædificationé magis idonei, & exemplares videantur: si tamen per sex annos completos in ordine nostro sint à professione antiqui, & per triennium fuerint vel alicuius conuentus vicarij, vel nouitiorum magistri: quod sane non exigitur, neque in magistris, aut præsentatis in Theologia, acceptatis in numero prouinciæ: neque rursus in his qui aliquandò commendatores fuerunt. Commendatores omnibus fratribus sufficienter prouideant in temporalibus, & spiritualibus, tam valentibus, quam ægrotantibus, secundùm exigentiam loci, & possibilitatem domus, maxima cum charitate, & hilaritate. Rursus publicis instrumentis, seu titulis sigillo ordinis signatis vti possunt pro causis litigiosis, iuxta iuris exigentiam, & locorum consuetudinem. Si verò intra tempus capituli administratio, vel commenda aliqua quouis modo vacare contigerit, solus prouincialis per se ipsum commendatorem nominabit & instituet. Si verò magister generalis in tali prouincia, vbi commenda vacauerit, fuerit præsens, tunc generalis magister commendatorem possit eligere, si tamen prouincialis antea non prouiderit, aut elegerit. Et huiusmodi commédator, sic de nouo creatus, à quocunq; instituatur, eadem potestate, & eodem iure gaudeat in omnibus, ac si à prouinciali cũ definitoribus in capitulo fuisset nominatus. Commendatores autem à suis commendis non possunt intra tempus capituli, siue intra triennium per aliquem amoueri, nisi dissipatores bonorum ordinis reperiantur, vel publicum scãdalum, vel iustissima causa sit, de quibus priùs conuincantur. In quo casu generalis, seu prouincialis, aut visitator eos amouere, & priuare pos

sit:eam tamen priuationem minime prædicti exequantur, nisi simul de consilio duorũ cõmendatorũ, qui propinquiores fuerint monasterio, à cuius cõmenda fuerit talis cõmendator priuãdus,& repellendus, vel saltẽ id fiat de consilio duorum defini torum, vel altero illorum,& vno cõmendatore ex propinquio ribus. Si tamen Prouincialis, aut visitator aliter in prædicta depositione processerit, grauissimè in capitulo prouinciali puniatur. Absolutionem tamẽ prædictam, seu priuationẽ, quam etiam si sine consilio prædictorum definitorum, aut commendatorum fecerit validam esse volumus,& tunc pariter prouincialis ipse talem possit cõmendam sesolo prouidere; sic enim maiora damna excusantur. Quod si cõmendator aliquid cõmi serit, cuius ratione in constitutionibus nostris pœna suspensio nis ab officio, ad tempus imponitur; tunc solus prouincialis eam suspensionem exequatur, absque consilio prælatorum, aut definitorum. Possessiones insuper,& redditus,& bona quæcunque domus vendere, aut alienare, aut aliquo modo cõmutare, aut oppignorare, nulli liceat ordinis nostri absque speciali in scriptis licentia prouincialis, aut definitorũ in capitulo. Quod si quis contra facere præsumpserit, alienationes omnes, & singulas dicimus,& volumus esse nullas,& nullius valoris, nulliãque habere roboris firmitatem, imo constitutione præsenti cen semus ipsas perpetuò irritas & inanes. Dissipatorem vero huiusmodi bonorũ ordinis, qui talia perpetrare attentauerit: non tantum ad pœnam grauioris culpæ sine relaxatione sustinendã condemnamus, imo etiam ab omni cura, administratione, & cõmenda ordinis nostri, ipso facto præsenti cõstitutione priua mus. Nullus quoque cõmendatorũ à sua cõmenda sit absens, neq; recedat sub pœna priuationis officij, nisi propter aliquam eamq; non paruam vtilitatem suæ cõmendæ, quæ talis sit vt cõ mendatoris persona ita sit necessaria, vt per alteram non possit cõmode obtineri. Quod si cõmendator negotia habuerit propria, quę eum à suo conuentu abesse compellant, semel in suo triennio per triginta dies solum abesse poterit. Quod si pluribus indigeat, à prouinciali licenciam petat. Poterit tamen

men commendator, absque noua licentia, per sex, aut octo dies à cōmēda sua recedere. Verum sub eadē priuationis pœna præcipimus, ne cōmendator subditis suis licentiam tribuat, vt vltra quatuor dies à suis conuentibus recedant. Item singuli commendatores in suis conuentibus vicarium nominēt religiosum, & idoneum, qui ipsos adiuuet, & commendatoribus quouis modo absentibus, in omnibus vices eorum gerat.

CAPVT DECIMVM SEXtum, De electione prioris Barchinonensis.

Statuimus irreuocabili constitutione, quod prior domus Barchinonēsis per fratres eiusdem conuentus canonice eligatur, quod specialiter monasterio & domui Barchinonensi reseruatur, cum domus hæc prius in ordine nostro fuerit erecta, & in ea nostræ religionis initium præcesserit. Quocirca eius antiquam eligendi consuetudinem obseruari volumus, scilicet, vt prior, seu commendator prædictæ domus per vota secreta, & iuxta Tridentini concilij formā per electionē canonicam ad triennium eligatur, & non vltra. Et in tali electione vocem habeant conuentuales omnes prædicti conuentus Barchinonensis, dummodo per quatuor annos à professione sint antiqui, & in ordine sacro constituti, & in prædicta domo fuerint habitatores designati, saltem per vnum mensem proximū, ante quā prioratus vacauerit, siue per mortē, siue ex quacunq; alia causa. Decernimus autē, & ordinamus, prædictos fratres conuētuales habētes vocē eligendi, prioratu vacante, non debere tantum esse filios eiusdē domus Barchinonēsis, sed omnes in vniuersum cōuētuales, siue fuerint filij eiusdē domus, siue filij & habitatores assignati in prouincia Aragonū, hi omnes possint suffragari in prædicta electione, cū conditionibus supra dictis. Et tunc eū eligāt, & nominēt in priorē ex se, vel ex alijs cænobijs totius prouinciæ Aragoniæ, qui sit religione, moribus, & doctrina, p bona gubernatione prædicti cōuētus, in spiritualibus, & tēporalib. dignior, & magis sufficiēs. Et in tali electione pſideat

supprior, siue vicarius eiusdem conuentus, vel in illius defectu frater in professione antiquior. Verum electio prędicti prioris, ad illos tantum pertineat electores, qui personaliter præsentes in electione extiterint, sicut fit in electione magistri. Quod si quis maiorem partem medietate eligentiũ habuerit, ille habeatur tanquam prior electus. Si vero infra mensem à vacatione prioratus nõn elegerint, (conuentu in dicta domo Barchinonẽ si opportune congregato,) tunc magister ordinis prædicto cõuentui prouideat de priore. Deinde electio prioris à conuẽtu facta magistro præsentetur, & conuentus qui petit confirmationem prioris electi, numerum, & nomina eligentium scribat magistro ordinis, modo quis quem elegerit nõn publicetur. Et si canonice, & sine vitio facta fuerit, electum in priorem confirmet. Prior vero confirmatus cum consilio discretorum fratrũ instituat supriorem, siue vicarium, qui possit corripere delinquentes, & qui curam & administrationem religiosorum, & conuentus gerat in his, quæ prior assignauerit, & permiserit,

CAPVT DECIMVM SEPTImum, De capitulo quotidiano.

POst matutinas vel post primam, aut quando prælato melius videbitur, semel in hebdomada semper celebrabitur, capitulum, Omnibus suo ordine sedentibus, prælatus dicat. Benedicite patres, Dominus sit vobiscum, Conuentus respondeat Amen. Et omnes inclinentur profundè, Prælatus cõmendet vt in suis orationibus orent pro Papa, & statu ecclesiæ, pro rege, pro benefactoribus ordinis viuis, & defunctis. Et surgãt omnes & dicat prælatus. Retribuere dignare domine omnibus nobis bona facientibus propter nomen sanctum tuum vitam æternã Resp. Amen, Dicat, Ad te leuaui. Gloria Patri. De profundis. Requiem æternam. Kirieleyson. Pater noster. Et ne nos inducas Vers. Oremus pro Domino Papa. ℟. Dominus conseruet eum &

& viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in manus inimicorum eius. Vers. saluos fac seruos tuos, & ancillas tuas ℟. Deus meus sperantes in te. Vers. Requiescant in pace, ℟. Amen, Vers. Dominus vobiscum, ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus, Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus, prætende super famulum tuum Papam nostrũ & super cunctas congregationes illi commissas, spiritum gratiæ salutaris, & vt in veritate tibi complaceat, perpetuum ei rorẽ tuæ benedictionis infunde. Prætende Domine famulis & famulabus tuis dexteram cælestis auxilij, vt te toto corde perquirant, & quæ digne postulant assequantur. Omnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo regi nostro, cum prole regia, & dirige eos secundũ clementiam tuam in viam salutis æternę vt te toto corde perquirant, & quæ digne postulant assequãtur, & te donante tibi placita cupiant, & tota virtute perficiant, & magistrum nostrum generalem, & prouincialem, & ordinem nostrum, & nos famulos tuos ab omni aduersitate custodi. Fidelium Deus omnium conditor & Redemptor, animabus famulorum, famularumque tuarum, remissionem cunctorũ tribue peccatorum, vt indulgentiam, quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequãtur. Qui viuis & regnas. Postea prælatus proponat quæ ad honestatem, & correctionem fratrũ in cõmuni, vel in speciali viderit digna correctione. Post hæc egrediantur nouitij, & dicat prælatus, Faciant venias, Et suo ordine quilibet fratrũ flectat genua & dicat. Pater veniã peto, & surgat, & stãdo humiliter cõfiteatur culpas suas accusando se, de defectibus manifestis contra regulam & constitutiones, quod in omnibus nõ obseruat regulam Beati Augustini, nec constitutiones ordinis, non custodiendo silentium, nõ recitando attentè & deuote horas, & diuinũ officiũ, tarde surgendo, male legẽdo. Et in essentialibus nõ obediendo corde & opere, nec paupertatem spiritus amando, nec honeste viuẽdo. Ideo dico meã culpã, & peto veniã & misericordiã. Si vero culpa alicuius talis sit vt digna sit correctione, præparet se, quam prælatus, vel cui præceperit exequetur. Nunquam fratres in capitulo

lo loquatur, nisi culpas dicendo, vel superiori ad interrogata re spondendo, & vno stante & loquente, alius non loquatur. Nullus aliquem proclamet ex sola suspicione, nec accuset de auditu, nisi dicat à quo audierit, & ille sit præsens domi. Finitis verò culpis, prosternant se omnes, & dicant. Confiteor Deo. Demde prælatus stans, dicat. Misereatur vestri. Absolutionem, & remissionem omnium peccatorum vestrorum, tribuat vobis omnipotens & misericors Dñs. Amen. Deinde surgant omnes & prælatus dicat. Adiutorium nostrum. Et ℟. Qui fecit cælũ. &c. Et sic soluitur capitulum, iunioribus egredientibus prius.

CAPVT DECIMVM OCTAuum, De Visitatore.

Statuimus, vt prouincialis in suo triennio, bis, vt dictũ est, Omnes domos suæ prouinciæ visitet, quas commodè, & sine notabili periculo poterit visitare, ad alias verò mittat visitatorem, virum ætate, religione & moribus approbatum, cui authoritatem suam in scriptis committat, vt sibi visum fuerit. Quando de nouo magister generalis, aut prouincialis venit ad monasterium, cum appropinquat domo, campana Ecclesiæ cõuocandi sunt fratres ante fores Ecclesiæ in duos choros diuisi, & sic omnes intrent Ecclesiã, & ante sacramentũ omnes se prosternant, & magister vel prouincialis genibus flexis, stãs apud ipsum. ¶ Antiquior det benedictionẽ itinerantiũ, vt sequitur.

Ad te leuaui oculos meos: qui habitas in cælis. Ecce sicut oculi seruorum: in manibus dominorum suorũ. Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ: ita oculi nostri ad Dñm Deum nostrũ, donec misereatur nostri. Miserere nostri Dñe, miserere nostri: quia multum repleti sumus despectione. Quia multum repleta est anima nostra: opprobrium abundantibus, & despectio superbis. Gloria Patri, &c. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Et ne nos inducas in tentationem. Saluos fac, vel saluum fac. Dñs vobiscum. Oremus. Misereręquæsu-

quæsumus domine his famulis tuis, & quicquid in via eis surri puit visus vel auditus malæ rei, aut ociosi sermonis: totũ ineffabili pietate deleas, & abstergas. Per Christũ Dñm nostrũ. Adesto Dñe supplicationibus nostris: & viã famulorũ tuorũ, in salutis tuæ prosperitate dispone: vt inter omnes vitæ & viæ huius varietates, tuo semper protegãtur auxilio. Per Christũ Dñm nostrũ. Itinerantes vero, domũ intrantes quamcunq; debẽt dicere iuxta doctrinã Saluatoris. Pax huic Domui. Postea autem Magister, vel prouincialis dicat. De profundis. Requiem æternam. kyrie. Christe. kyrie. Pater noster. Et ne nos. A porta inferi. Dominus vobiscum. Deus veniæ largitor, & humanæ salutis amator, quæsumus clementiam tuam: vt nostræ congregationis fratres, propinquos, & benefactores, qui ex hoc sæculo transierunt, Beata Maria semper Virgine intercedente, cũ omnibus sanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis consortium peruenire concedas. Per Christũ Dominum. Requiescant. &c. Et ingrediatur monasteriũ data pace omnibus. Visitator vero, quãdiu visitationis officium exercet, locum & vices prouincialis habeat, vt omnia agnoscat, & visitet, excessusq; & defectus cõmendatoris & fratrum corrigat, & emendet, quocunque tẽpore perpetrata sint, si non fuerint emendata & punita. Officium tamen visitationis quatuor diebus continuis terminetur. Si verò negotia, vt scandala maxima sint, per duos dies visitatio dilatetur, ita vt sexto die finiatur. Si vero commendator tempore visitationis, absens fuerit à sua domo, visitatio fiat: & si qua agnouerit de cõmendatore, emendatione digna, totũ inscriptis recipiat, & prouinciali mittat, vt domus necessitati prouideat. Et si pro aliquo testimonio necesse fuerit aliquẽ absentẽ fratrẽ vocare, vel citare, visitator põt vocare, & excõmunicare donec cõpareat. Visitator cõgreget oẽs in capitulũ, in quo pręsideat, & dicat Benedicite fratres, Dñs sit vobiscũ. ℟. Cõuẽt. Amẽ. Primo ostẽdat cõmẽdatori, & cõuẽtui literas visitãdi manu puĩcialis & sigillo ordinis munitas, vt potestas visitãdi cõstet. Et si sit numer' cõpetẽs fratrũ recõmẽdationẽ viuorũ, & mortuorũ faciat, vt habetur in principio capituli quotidiani: & Christianã, piã, & reli-

& religiosam exhortationem faciat secundum qualitatem, & circunstantiam domus, & fratrum, Et moneat primò & secundò, & tertiò in virtute Spiritus sancti, & sub obedientiæ præcepto, & excommunicationis sententia, siquid factum sit in damnum religionis, seu fratrum, si quæ rixæ, si qui defectus non emendati, & emendatione digni, sibi in scrutinio reuelent, aut declarent: admoneatque esse indicia, & quod sibi tanquam iudici, testes tenentur sub pœna peccati mortalis verum respondere. Si vero sit ita secretum, vt nulla indicia vel suspicio sit, nõ tenẽtur reuelare visitatori, sed proximus secretò priùs monendus est, Quod si frater qui secretum scit, iam admonuit, neque emendatur frater, & damnum, aut maximum scandalum timetur in monasterio, tunc tenetur reuelare visitatori. Hæc & similia conuentui exponantur, ne ignari maiori peccato illaqueẽtur, & ne vitia maneant impunita, & vitium serpat, & membra magis putrescant: Sic absoluat primum capitulum. Postea vel celebrando missam, vel alio tempore decenter cum cereis accẽsis, & Thuribulo visitet Eucharistię sacramentum: an sit in decenti loco, & quo tempore renouari soleat, & videat reliquias, & oleum infirmorum: Deinde sacra indumenta, an apta & mũda sint, & quæ reparanda quæ addenda sunt præcipiat. Postea in secreto loco solus, à singulis fratribus accipiat iuramentum, quòd vera dicent, absque odio, seu amore alicuius: & interroget de statu domus, de fama, de vita, de honestate prælati & fratrũ, de regimine, & prudentia commendatoris, an semper prȩsideat in choro & refectorio: An omnibus fratribus tribuat necessaria hilari animo, in sanitate & infirmitatibus: an prouideat de cibo & potu, ac vestitu quando necessarium est: An curã habeat maximam ad diuinum officium, & pulsationem cymbali suo tempore: & de ordine & numero missarũ, an soluantur missæ quas tenẽtur celebrare: De cultura possessionum, de redditibus, & debitis domus. An adhibeat curam, vt fratres omnes in lectionibus, meditationibus, aut exercitationibus religiosis occupentur. An inter fratres sint rixæ, inimicitiæ, odia. An cõmissum fuerit aliquod peccatum, neque sit punitum à prælato. Secundum

dum qualitatem domus, & circunstantias fratrum. Visitator prudens interrogabit, & testes dicant quomodo sciant, & an viderint, vel à quo audiuerint, & vbi, vt ex testibus veritas agnoscatur. Et omnes testes subscribant his quæ dixerint. Et visitator vt iudex oculatissimus, & iustissimus iudicet ex testibus, si quid conuincatur, & publicum sit secundum constitutiones nostras, circunstantiam personæ & delicti pensando, publicè puniat, siue prælatum, vel subditos concernat: Secretum verò secreto emendet, & ita omnes conueniant in capitulum, vbi quæ publicè facta fuerint corripiat coram omnibus, & cõmendet obedientiam, humilitatem, pacem, & mutuam charitatem, & obseruantiam regulæ, & constitutionum nostrarum, & reis pœnitentiam salutarem iniungat, & quæ seruãda deinceps sint scripto relinquat. Postea omnes se prosternant, & dicant. Confiteor Deo. Visitator verò stans dicat. Misereatur vestri. Ego authoritate Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & authoritate mihi commissa absoluo vos ab omni vinculo irregularitatis, suspensionis, excommunicationis latæ, ab homine, vel à iure (si indigetis) & ab omnibus transgressionibus, excessibus, omissionibus regulæ, & constitutionum nostrarum, quantum ego possum, & quod non possum suppleat & perficiat omnipotens sacerdos, & summus Põtifex Dominus Iesus Christus: & iniungo vobis in pœnitentiam omnium peccatorum vestrorum, quicquid boni feceritis, & specialiter iugum obedientiæ, ac regularis obseruantię disciplinã; In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Si fieri potest, visitator proprijs oculis videat, & visitet possessiones, & omnia bona monasterij, vt agnoscat curam pręlati dehuiusmodi bonis: In mutationibus fratrum: si multos expediat mutare, non omnes simul eijciat, sed quandò alij venerint, alij mutentur maxima prudentia: ne scandalum sit in populo, vel domus desoletur: neq; aliqua domus multitudine fratrũ oneretur, sed secundum necessitatem, & possibilitatem domus, omnia facta in visitatione scripto mandentur, vt fidem faciant prouinciali, & definitorio. Quæ vero seruanda pręcipiuntur, in capitulo le-

lo legantur, & in libro conuentus scribantur. Conuentus verò prouinciali, vel visitatori prouideat de impensis necessarijs ad iter, vsque ad monasterium proximè visitandum: modò prouincialis, aut visitator religiosè, & honestè incedant, cum vno fratre socio, & seruis, & animalibus necessarijs, ne domus dilapidentur à visitationibus.

CAPVT DECIMVM NONum, De Appellationibus frustratorijs.

CVm natura humana facilis sit ad malum, & multi status, & professionis suę immemores, litigia, & discordias occasione appellandi anxie perquirant: vt sub velamento querimoniarum, supplicationum, & appellationum occasionē habeant euagādi, & sub sanctitatis prætextu bona ordinis indestabiles vsus consumant, in nostræ religionis iacturam, & diuinæ maiestatis offensam, Pręsenti cōstitutione sub obedientię præcepto & in virtute Spiritus sancti, & sub excōmunicationis sentētia, & interminatione diuini iudicij præcipimus, nequis in capitulo, vel extra in aliquo loco, cuiuscūq; dignitatis, status, vel cōditionis in ordine nostro sit, audeat ab statutis, ordinationibus, & correctionibus, magistri generalis, prouincialis, definitorij, vel cōmendatorū obedientia aliū iudicem (authoritate apostolica semper salua) appellare, vel per viā supplicationis, vel cuiusuis querimoniæ contra ire, vel nō obedire. Transgressor verò pœnā grauioris culpæ incurrat, absque spe relaxationis, quā si renuerit ferre, ex nūc pro tūc excommunicamus, & ab omnibus euitetur, in carceremq; conijciatur, & inhabilē ad omnē administrationē spirituale, vel tēporalem perpetuo censemus. Cum quo solus generalis, vel prouincialis simul cum diffinitorio maxima pœnitentia, & emenda præcedente valeat dispensare.

(?)

CAPVT VIGESIMVM, DE *Litteris deprecatorijs non impetrandis.*

STatuimus, quod nullus fratrum ordinis noſtri ab aliqua Eccleſiaſtica, vel ſæculari perſona, cuiuſcunque dignitatis, aut eminentiæ, vel conditionis exiſtat, neque à communitate vlla alicuius populi vel ciuitatis, impetret, aut impetrare faciat preces, vel litteras quaſcunque deprecatorias, comminatorias, monitorias, vel alias quaſcunque: quouis modo, ad magiſtrũ generalem, prouincialem, vel diffinitores capituli, vel ad ordinem noſtrum: pro habenda cura, officio, commenda, vel adminiſtratione aliqua, vel pro habendo beneficio vel officio, vnquam in ordine noſtro, aut ſuper alijs peragendis in generali, vel prouinciali capitulo. Quod ſi quis fecerit, procurauerit, vel obtinuerit: eo ipſo ab ipſa adminiſtratione, cura, officio, & beneficio ordinis noſtri, quod petierit, aut procurari fecerit, ſit priuatus, inhabilis, & indignus ad obtinendum, & ad pœnam grauioris culpæ ſine aliqua relaxatione, niſi acta pœnitẽtia, vel parte eius, abſque etiam magiſtri miſericordia, vel diſpenſatione ſpeciali per ipſum ſuſtinendam, eundem condemnamus.

CAPVT VIGESIMVM PRImum, *De Non recipiendis fratribus alienæ profeßionis, ſine debita licentia et conſilio.*

STatuimus inſuper, & ordinamus, vt nullus frater alterius profeſsionis in ordine noſtro ſine ſpeciali licentia magiſtri generalis, vel prouincialis recipiatur, licet à maiori ſuo dimiſſoriam ſecum aſportauerit, & prius maxima cura adhi-

Hoc decretum Martini, in fauoré religionis factum est, ad petitionem regis Alphõsi Aragonũ.

bita, debita & honestate ipsius recipiatur: receptus vero infra decem annos à sui receptione in comendatorem nullatenus assumatur, neque in aliqua administratione ordinis nostri constituatur. Quod si qui mendicantiũ, vel aliorũ ordinũ fratres, seu religiosi ad ordinem nostrum fuerint translati, & professioné emiserint regularem, transferri nequeunt deinceps à nostro ordine ad alium absque sedis apostolicę licencia, specialem, & expressam mentionem faciente de statuto, & ordinatione factis à Mattino quinto, Vt habetur in bulla eius plũbea, & originali, quæ habetur Salmanticæ, in qua pariter decernitur irritum esse, & inane quicquid in contrarium, à quoquam fiat, quauis etiam authoritate scienter, vel ignoranter.

CAPVT VIGESIMVM SECVNdum, De dignitatibus sine licencia non recipiendis.

NVllus frater ordinis nostri, sine speciali licencia Magistri genetalis, vel prouincialis gradum, officium, vel dignitatem recipiat, nisi per talem obedientiam cogatur, quam trãsgrediendo peccaret mortaliter. Quod si fecerit, præsenti statuto, suffragijs, & omnibus beneficijs spiritualibus ordinis nostri priuamus. Si vero in dignitatibus, vel quouis alio modo extra ordinem viuat, qui habitum & instituta ordinis non seruat suffragijs ordinis similiter priuamus. Si quis frater ordinis nostri, obedieńtiam sibi, vel alteri iniunctam, vel vt sit conuẽtualis vel vt amoueatur à monasterio, vel vt in aliquo officio constituatur, vel promoueatur, vel cum externis commoretur, per personas extra obedientiam ordinis nostri procurauerit, per se vel per interpositam personam, pœnæ grauioris culpæ subiaceat ipso facto. Item siquis passus molestiam, iniuriã, aut quod uis aliud damnum ab aliquo fratre ad parentes, vel alios sæculares conquestus fuerit, per medium annum sit in carcere, & ter in hebdomada comedat panem & aquam. Si quis vero reuelauerit consilia vel secreta nostri ordinis, nunquam de cætero ad

con-

conſilia ordinis admittatur, nec vocē habeat in electionibus: & ſeptem ſextis ferijs in medio refectorij comedat panem & aquam. Si quis (quod Deus auertat) vitio nefario carnis diffamatus fuerit, ſtatim moueatur à loco: Si vero conuictus ſit, perpetuo incarcetur, vel omnino ab ordine expellatur. Si aliquis aperte præſentium mandatorum, ſiue conſtitutionum tranſgreſſor extiterit vel contemptor: ſtatim commendator & fratres de communi ſocietate eum proijciant. Et quandiu contumax, & filius inobedientiæ permanſerit: eidem panis & aqua & pulmētum tantummodo miniſtretur.

CAPVT VIGESIMVM TERTIUM, De fratribus iter agentibus.

Omnes fratres viatores ordinis noſtri in ſcriptis ſui prælati licentiam ſeu literas teſtimoniales ſecum ferant, quas ſi ferre neglexerint incarcerentur in domibus ad quas contigerit declinare. Quod præcipimus obſeruandum: nam & iuxta ſancti Concilij Tridentini decretum ſic legimus. Nec liceat regularibus, à ſuis conuentibus recedere, etiam prætextu ad ſuperiores ſuos accedendi, niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint. Concil. Trident. Seſsione 25. cap. 4. de regularibus & monialibus. Qui verò ſine prædicto mandato, in ſcriptis obtento, repertus fuerit: ab ordinarijs locorum tanquam deſertor ſui inſtituti puniatur. Hactenus concilium. Et Sixtus Papa Quintus proprio motu, nuper edito, inquit. Prohibemus eodem modo, atque interdicimus, ne quis regularis, ex vna prouincia, ad aliam prouinciam ſui ordinis tranſeundo, etiam in itinere, intra aliquod monaſterium, domum, vel locum alterius prouinciæ ad habitandum, vel tanquam hoſpes recipi, aut modicum tempus diuertere poſsit, niſi à ſuperiore eius loci vbi reſidet, expreſſam licentiam diſcedendi, inſcriptis obtentā, ſeu literas obedientiæ, vel commendatitias ſecum deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit apud illos ad quos diuerterit, vt de eius perſona nullus omnino dubitationis, aut ſuſpicionis locus relinquatur.

Quod si regulares prædictas literas non deferant, sub custodia à locorum ordinarijs detineantur, tanquam suspecti de crimine:& subiungit prædictus Papa Sixtus quintus. Et volumus vt ij qui etiam p etatis, vel hospitalitatis prætextu, regulares alterius prouinciæ ignotos, aut sine licentia, vel literis, receperint pœnam priuationis, vocis actiuę & passiuę, necnon officiorum, graduum, honorum, & dignitatum, obtentorum, atque inhabili atis perpetuæ incurrant. Quocirca si commendator vel prælatus prædictos omnes non punierit, sed receperit vt domi permaneant, sit excommunicatus nulla causa excusante. Quod si prædicti fratres, qui sine literis testimonialibus incedunt, non sint neque apostatæ, neque fugitiui, & id euidenter constiterit tunc per integrum diem incarcerentur, & ieiunent in pane, & aqua, & statim à monasterio expellantur, ne audeant fratres liberè cum tanta religionis infamia vagari. Si vero subditus licentiam petierit, & prælatus dare noluerit, non discedat vnquam à monasterio, donec duorum fratrum testimonium ferat, prælatum noluisse dare in scriptis licentiam, & se adire prouincialem:& tunc non punietur. Et tam in his, quam in prædictis omnibus, non solum concilij Tridentini reformationem, sed Pontificis decretum, decernimus esse obseruandū. Commendatores verò iter facientes, semper secum ferant sigillum sui officij, & titulum suæ commendæ. Omnes fratres cum sunt in via, semper diuinum officium recitent secundum ordinem nostrum, aut secundum ecclesias, ad quas declinauerint. Subditus antequam exeat à monasterio benedictionem recipiat à prælato, deinde coram aliquo sacerdote prostratus dicat, psalmum, Leuaui oculos meos. Gloria patri, Kirie eleyson Christe eleyson, kirie eleyson, Pater noster, Et ne nos, saluum fac. Dominus vobiscum, Oremus. Adesto domine supplicationibus nostris, & viam famulorum tuorum in salutis tuæ prosperitate dispone, vt inter omnes vię, & vitę huius varietates tuo semper protegantur auxilio. Per Christum, & aspergatur aqua benedicta. In via vero quando manè surgunt dicant psalmum, Benedictus dominus Deus Israel. Gloria

Patri

Patri. In viam pacis, proſperitatis, ſecuritatis & ſalutis dirige nos Domine. Kyrie eleyſon, Chriſte eleyſon, Kyrie eleyſon. Pater noſter. Et ne nos inducas. Verſ. Benedictus Dominus die quotidie. ℞. Proſperum iter faciat nobis Deus ſalutarium noſtrorum. Verſ. Ora pro nobis ſancta Dei genitrix. Reſp. Vt digni efficiamur promiſsionibus Chriſti. Dominus vobiſcum. Oremus. Exaudi Domine ſupplicum preces, & confitentium tibi parce peccatis, vt pariter nobis indulgentiam tribuas benignus & pacem. Adeſto Domine ſupplicationibus noſtris. Et, De profundis. Et, Fidelium Deus, pro defunctis dicant. Redeuntes vero ſtatim quærant prælatum à quo benedictionem accipiant, & deinde coram aliquo ſacerdote dicant: Ad te leuaui. Gloria Patri. Kyrie eleyſon, Chriſte eleyſon, kyrie eleyſon. Pater noſter. Oremus. Miſerere quæſumus Domine huic famulo tuo, & quicquid in via ei ſurripuit ſenſus, totum ineffabili clementia tua deleas. Per Chriſtum. Commendator vero, cõmendatorem ſuperuenientẽ honoret, & omnes viatores maxima charitate excipiat. Hoſpites verò ſi ne licentia commendatoris domus in qua ſunt, nihil agant, nec à monaſterio exeant, ſed cõmendatori libera corrigendi ſit poteſtas ſi opus fuerit. Rurſus, hoſpites per tres dies in hoſpitio extra refectorium recreentur, deinceps vero ſuã proſequantur viam: cęterum ſi magna ſit neceſsitas permanendi domi, cibarijs conuentus in refectorio ſint contenti. In via autem, fratres antiquiori in omnibus ſemper obediant. Et maximam honeſtatem, & modeſtiam omnes vbiq; interius, & exterius præſtent. Siquis tamẽ ordinis noſtri in oppido, ſiue loco vbi monaſterium ordinis habemus, extra monaſteriũ permanſerit, maxima cũ diligentia requiratur, & pœnæ grauioris culpæ, minime relaxandæ, ſubiaceat. Quocirca præſenti conſtitutione ſancimus, vt quantũ fuerit poſsibile euitetur, ne fratres noſtri, ſine ſocio incedant, non tantum in via, ſed neque in ciuitate, & ſemper deferant ordinis ſcutum in capa, vel ſcapulario quoties extra monaſteria vagãtur. Quod ſi ſecus fecerint pœnæ grauis culpæ ſubiacebunt. Et quia nullo amplius inhonoratur

noratur religio, quam ex detestabili vsu iurandi, & sæpius iurã di religiosorum, præsertim in sæcularium conspectu, qui ex iuramentis regularium scandalizantur, idcircò grauissimè puniendi sunt fratres nostri, si qui fuerint, qui nulla reuerentia nominis Dei habita, per Deum, vel per sancta Dei Euangelia, & sanctos iurauerint. Et in hac re prælatorum conscientias oneramus, præsertim cum Christus Dominus voluerit, nos parciùs iurare, dicens: Nolite iurare omninò, sit autem sermo vester est, est, non, non, quod autem his abundantius est, à malo est. Fratres ordinis prædicatorum, & sancti Francisci obseruantes, in domibus nostris, hilari animo, & cum charitate excipiantur.

Matth. 5.

CAPVT VIGESIMVM QVARtum, De Bonis temporalibus.

Item statuimus, & ordinamus, quòd tam generalis Magister in toto ordine, quam prouinciales in suis prouincijs, & cõmendatores in suis commendis, omnes diligenter requirant scripturas omnes, & publica instrumenta possessionum, redditum, legitimarum, actionum, & quorumcunque aliorum bonorum, domorum ordinis nostri, illis quoquomodo pertinentia. Et hæc omnia in communi deposito, debito ordine, & maxima cũ charitate custodiantur. Ita sanè vt facile dignoscantur rescripta omnia, publicaque instrumenta bonorum, cuiuscunque conuetus, & in promptu sint, quoties necesse fuerint. Similiter omnia debita procurentur, & ita scribantur, vt omnium illorum nullo modo obliuio esse posit. Statuimus etiam ac ordinamus, quòd neque magister generalis, nec prouinc alis, nec illorum capitula, neque cõmendatores, neque quiuis alius posit per se remittere, aut condonare, neque renuntiare hæreditatem, aut bona quæ fratribus ex hæreditario iure paterno, aut materno, aut quouis alio, illis, & ordini debentur, neque redditus, aut quæcunque alia bona immobilia conuentuũ: neque

CAPVT XXVI. De forma graduandi Magiſtrum in Theologia.

PRomotor habeat annulum, & birretum, ſiue pileum nigrum paratum, & ſedens expectet promouendum, qui flexis ad pedes promotoris genibus, interrogatur ab eo. Quid petis? & reſpondeat humiliter: Peto promoueri ad gradũ doctoratus & magiſterij ſacræ Theologiæ. *Promotor*. Promittis tenere, ſeruare, docere, & defendere doctrinam ſanam, & catholicã iuxta determinationẽ ſanctę matris eccleſiæ catholicæ Romanæ. *Promouendus*. promitto & ſpondeo in hac forma.

Profeſsio fidei iuxta formam bullæ Pij Papæ.iiij.

EGo.N. firma fide credo, & profiteor omnia & ſingula quę cõtinẽtur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet: Credo in vnum Deum patrẽ omnipotentem, factorem Cæli & Terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium. & in vnum Dominum Ieſu Chriſtũ filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, con ſubſtantialem patri per quẽ omnia facta ſunt. Qui propter nos homines & propter noſtrã ſalutẽ deſcendit de cœlis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt, Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cœlum ſedet ad dexterã patris, Et iterum venturus eſt cũ gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in ſpiritum ſanctum dominum, & viuificantem, qui ex patre filioque procedit. Qui cum patre & filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas, & vnam ſanctã catholicam & apoſtolicam eccleſiam, confiteor vnum baptiſma in remiſsionem peccatorum & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſeculi, Amen. Apoſtolicas, &

ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem ecclesiæ obser uationes,& constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram scripturam, iuxta eum sensum, qué tenuit, & tenet Sancta mater ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione sacrarũ scripturarũ, admitto: Nec eam vnquam, ni si iuxta vnanimem consensum patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vere, & proprie sacramenta nouæ legis a Iesu Christo Domino instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria scilicet Baptismum, confirmationem, eucharistiam, pœnitentiam, extremam vnctionem, ordinem, & matrimonium, illaque gratiam conferre: Et ex his baptismum, confirmationem, & ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos ecclesiæ catholicæ ritus, in supradictorum omniũ sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in sacrosancta Tridentina synodo definita, & declarata fuerunt amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum & proprium, & propitiatorium sacrificium, pro viuis & defunctis. Atque in sanctissimo eucharistiæ sacramento, esse vere, realiter & substantialiter corpus, & sanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, Fierique conuersionem totius substantiæ vini in sanguinem, quam con uersionem ecclesia catholica transsubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum verumque sacramentum sumi. Constanter teneo purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter & sanctos vna cum Christo regnantes venerandos, atque inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmiter assero, imagines Christi ac Deiparę semper virginis, nec non aliorum sanctorum habendas, atque retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem, à Christo in ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo.

Sanctam

Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam ecclesiam omnium ecclesiarum matrem, & magistram agnosco. Romanoque Pontifici Beati Petri Apostolorum principis successori ac Iesu Christi vicario verã obedientiã spondeo ac iuro. Cætera item omnia à sacris canonibus, & œcumenicis concilijs ac præcipue à sacrosancta Tridentina synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atq; profiteor. Simulq; cõtraria omnia, atq; hereses quascunq; ab ecclesia dãnatas, & reiectas, & anathematizatas ego pariter dãno, reijcio, & anathematizo. Hanc verã catholicã fidẽ, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & immaculatam, vsque ad extremum vitæ spiritum constãtissime Deo adiuuãte, retinere, & cõfiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorũ cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri & prædicari, quãtũ in me erit curaturũ. Ego idẽ. N. spondeo, voueo, ac iuro sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei euãgelia. *PROMOTOR.* Qm̃ sapiẽtiã vocasti amicã, & amator factus formę illius, quæsisti eã tibi spõsam assumere, ecce Deus dat tibi eã spõsam, vt semper tecũ sit, & cor tuũ possideat. In signũ ergo accipe †annulũ in manu tua. Accipe inquã annulũ signum fœderis & ingenuitatis verũ. Et ego auctoritate apostolica per litteras, &c. Michi cõmissas, instituo, creo & facio te doctorẽ & magistrũ in sacra theologia. Doq; tibi potestatẽ, & facultatẽ publice legẽdi, docẽdi, interpretãdi, exponẽdi & declarandi sacram theologiam in nomine Patris & filij, & Spiritus sancti, Amen.

† Præcipuum annuli significatum hieroglyphicũ est, quare certum est, ingenui hominis fidẽ indicare: quã doquidem annulũ veteres non ornatus, sed signandi causa circum ferebant. Sic ergo Doctorum annulus indicat ingenuum, & illustrem reddit. Vnde seruis & libertis ius annulorũ negabatur: quo tam. in imperato, ingenuitas simul impetra a eo gnoscebatur vt refert Pierius in Hieroglyphicis.

Deinde surgat & faciat promouendum sedere in sua sella, dicens.

Promoueo te ad gradum magisterij sacræ Theologiæ annumerans te consortio doctorum, & magistrorum dictæ facultatis. Ita collocet, & sedere te faciat dominus cum principibus, vt solium gloriæ teneas.

Deinde imponit Pileum seu biretum capiti eius dicens.

Accipe Pileum seu biretum nigrum cum flosculo candido in signum magisterij. Sic ornet te Deus corona gloriæ.

Deinde eleuet, & dans ei osculum dicat.

ECce odor filij mei, sicut odor agri pleni, crescere te faciat dominus in millibus, & benedicat tibi in sæcula sæculorum, Amen.

CAPVT VIGESIMVM, SEPtimum, De ordine sedendi.

STatuimus & ordinamus, quòd commendator in suo conuentu præcedat omnes, sibi subditos, & post eum sedeant, qui aliquando generales magistri fuerunt, & inter eos ille præcedat, qui in officio antiquior fuit. Et rursus immediatè sedeãt, & sequantur ij qui prouinciales fuerunt, inter quos etiam prædictus ordo seruetur, & antiquior in officio præcedat. Deinde sequuntur magistri in sacra Theologia, illi videlicet, qui ab ordine admissi fuerint, & acceptati, cum qualitatibus, & conditionibus præscriptis, inter quos ille præcedat qui in acceptatione capituli, & sui magisterij fuerit antiquior. Quòd si in generali capitulo plures admittantur magistri, & à generali magistro ibidem confirmentur, tunc ille præcedat, qui professione fuerit antiquior. Post quos omnes, sedeat vicarius eiusdẽ domus. Deinde præsentati, & postremo omnes alij fratres conuentuales, qui quo professione fuerint antiquiores, eò commendatori debent propinquiores esse: modo tamen ordinati præcedant non ordinatos, & clerici laicos fratres. Magister verò generalis primum, & præcipuum locum obtinet in toto ordine, & in singulis domibus. Prouincialis autem, eiusque vicarius, & visitator tempore visitationis commendatores etiam in suis conuentibus præcedunt. Inter prouinciales verò, & definitores antiquitas prouinciarum attendatur, & antiquior præcedat. Ordo prouinciarum, hic est. Nam primum locum tenet prouincia Aragoniæ, secũdũ vero prouincia Castellæ, Et cõsequẽter tertiũ prouincia Bethicę: Quartũ prouincia Gallię: Et postremũ oẽs prouinciæ Indiarũ. In capitulo autẽ generali, vel prouinciali, post generalẽ magistrũ, & prouinciales diffinitores capituli præcedũt reliquos omneš vsque ad absolutionẽ capituli

pituli;sed non vltra. Semper tamen prouincialis, quandiu fuerit in sua prouincia, post generalem magistrum reliquos omnes præcedat. Tandem statuimus, ac ordinamus, quod magistri & præsentati prædicti, in domibus vbi commorantur, semper sint monasteriorum, & commendatorum consiliarij, vt ex eorũ consilio, & iudicio maturè fiant negotia quæ ad bonum regimen domus spectant, & occurrunt, Præsertim ea quæ iuxta tenorem harum nostrarum constitutionum fuerint ordinanda & statuenda.

CAPVT VIGESIMVM OCTAuum, De confessoribus & confessionibus.

Commendatores domorum ordinis nostri, quilibet eorũ in sua cõmẽda deputet & assignet cõfessores ad audiẽdas aliorũ fratrũ sibi subditorum confessiones. Quocirca conuentuales omnes fratres teneãtur suis cõmendatoribus, ad minus semel in anno confiteri. Et nullis alijs confiteantur, nisi tantũ illis quibus à cõmendatoribus suis fuerit cõmissum. Neq; aliquis eorũ eos audire præsumat, nisi adhoc specialiter per suum cõmẽdatorẽ, vel per prouincialẽ, vel visitatorẽ, aut magistrũ ordinis fuerit deputatus: Fratres ordinis nostri, omnes cõfiteãtur peccata sua in qualibet rasura, & sacrã cõmunionẽ saltẽ inquolibet mense recipiant: super quo cõmendatoribus sit potestas ex aliqua causa, tempus etiam confessionis, & cõmunionis eisdem fratribus assignare, vt sibi benè visum fuerit. Prohibemus nihilominus, vt nullus frater ordinis nostri cõfessiones audiat sæculariũ, nisi prius à generali magistro, vel à prouinciali, vel à visitatoribus, aut ab eo cui specialiter hoc fuerit commissum à generali magistro, vel à prouinciali, fuerit expositus, Et super hoc à diœcesano, vel eius vicario, vel ab eo qui audiẽdi huiusmodi cõfessiones authoritatẽ possit præstare, licẽtiam habeat specialem. Super quo conscientiã prouincialis & generalis, ac aliorũ oneramus, vt neminẽ exponant ad prædictas confessiones audiendas, nisi eũ, qui cognoscere sciat inter leprã & leprã, & qui sufficiens sit & idoneus, iuxta sacri cõcilij decreta, & antiqua

tiqua iura. Quicunque verò semel ad minus in qualibet rasura confessus non fuerit, quandò alij fratres confitentur, & cómunicant, à commendatore puniatur: & præterea abstineat à vino, quousque fuerit confessus.

CAPVT XXIX. De sepultura fratrum.

CVm frater obierit induendus est vestimentis omnibus si cut alij fratres, manibus ante pectus dispositis in modum crucis, vestibusque in corpore decenter aptatis. Et lauetur prius in secreto, si necesse fuerit. Cũ vero in sepultura reconditur, solum capa auferatur ab eo, & cum tunica, scapulario, & caputio sepeliatur. Semper fratres ordinis nostri, in monasterio ordinis sepeliantur: Imò verò quantũ fieri potest curandũ est, vt vbicũ que frater moriatur ad cæmeteria ordinis nostri deportetur, & in eis sepeliatur, dum tamen infra duos dies possit commode asportari: alioqui in parochia, vel monasterio vbi decesserit tumuletur. Quod si aliquis proprietarius obierit, tanquam latro & socius Iudæ extra cæmeteriũ ad campos sepeliatur. Vestes, vel habitus omnes prouincialis, commendatoris, vel alterius fratris mortui, statim prælatus inter religiosos, magis indigentes eiusdem conuentus libere distribuat. Alia vero quæcunque bona, quæ ad mortui fratris legitimam, vel rationem pertinét, ad illam domum spectabũt in qua professionem emisit. Quòd si id non constet, aut sit professus in alio regno, vel in distantissimo loco, prouincialis solus applicet huiusmodi bona, vel studentium collegijs, vel monasterio magis indigenti. Libri verò animalia, & quæ in lecto, & cella, vel quæcũque alia bona eius, quouis loco remanserint, ad eum conuentum, in quo conuentualis erat pertinebunt, ita vt nec libere vendantur, nec inter fratres huiusmodi bona distribuantur, sed conuentui applicentur in communi. Si verò non sit assignatus conuentualis in aliquo monasterio, quæcunque bona habuerit, prouincialis applicet publicis necessitatibus prouinciæ.

FINIS Constitutionum Fratrum, Sacri Ordinis Redemptorum B. Mariæ de Mercede.

MOTVS PROprius Gregorij PP. XIII. in quo confirmantur Constitutiones ordinis, præcipuè illę, quæ ad eius pertinent reformationem.

Gregorius Papa XIII.

AD futuram rei memoriam. Vt facris religionibus iuxta editas de nouo ordinationes viri præficiantur idonei authoritate nostra prouidendum est. Cum itaq; sicut accepimus, nuper in monasterio sanctæ Eulaliæ ordinis fratrum sanctæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum Barchinonens. contra formam Constitutionum, & Capitulorum editorum in generali capitulo, quod vltimo loco in monasterio eiusdem ordinis oppidi de Guadalajara Toletan. diœces. die decimaquarta Nouembris, vel alijs die & mêse anni Domini. M. D. Lxxiiij. præsidētibus eidem Capitulo duobus Commissarijs Apostolicis, celebratum fuit, ad electionē Generalis eiusdem ordinis minus canonicè & de facto processum fuerit. Nos ea, quæ minus canonicè & de facto facta sunt, abhorrentes electionis prædictæ tenorem præsentibus pro expresso habentes: Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatæ petitionis instātiam: sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostris, electionem prædictam non seruata dictarum constitutionum forma nulliter factam, & attentatam, cū inde secutis quibuscumq;, Apostolica authoritate tenore præsentium cassamus, & annullamus, nullāq; & irritā, nulliusq; roboris, vel momenti fore, viribusq; penitus carere, nec per illam ius sic electo quæsitū fuisse, nec acquiri posse decernimus, & declaramus. Ne autem idem ordo diutius Prælato careat: qui eiusdem vniuersi ordinis curā gerat, idemq; generalatus munus longæ vacationis exponatur incōmodis, paterna solicitudine pro-

spicientes, Venerabili fratri Nicolao Episcopo Paduañ. nostro & Apostolicæ sedis apud charissimum in Christo filium nostrum Philippum Hispaniarum Regem Catholicū Nuncio per præsentes committimus, & mandamus, vt pro futura electione Generalis eiusdē ordinis generale Capitulum dicti ordinis eo in monasterio, in quo per dictas nouas cōstitutiones statutum fuit, ab eis, à quibus per dictas nouas constitutiones est conuocandum, cōuocari, & indici faciat, & eis impeditis, aut recusantibus, seu negligētibus, vel si aliquid aliud obstet, quod aliter fieri arbitrio suo expedire videatur, per se ipsum cōuocet, & indicat, & ipso congregatu in eo ipse, vel ab eo deputaodus præsideat, quo in Capitulo & conuētu dictarum nouarū constitutionū forma seruata, ad electionē Generalis dicti ordinis procedi curet, & faciat: Nos enim motu & sciētia similibus capitula & cōstitutiones, ac ordinationes, & reformationes quascūq; in Capitulo, quod in oppido de Guadalajara vltimo loco celebratū fuit; editas, quarū seriē & tenorem ac si de verbo ad verbū præsentibus insertæ essent, haberi volumus pro expressis, per præsentes perpetuò Apostolica authoritate approbamus, & cōfirmamus, illisq; perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac præsētis scripti patrocinio communimus supplemusq; oēs & singulos tam iuris, quàm facti, & solennitatū etiam substātialiū defectus, si qui forsan interuenerint in eisdē, illaq; omnia & singula, ac in eis contēta quæcūq; ab omnibus, quos illa cōcernunt, inuiolabiliter obseruari debere præcipimus, sicq; & non aliter per quoscūq; iudices ordinarios, & delegatos, sublata eis, & eorū cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretā li facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri deberi; & si secus super his à quoquā quauis authoritate sciēter, vel ignoranter cōtigerit attētari, irritū & inane decernimus. Non obstātibus præmissis, ac in prouincialibus, & synodalibus Cōcilijs editis generalibus, vel specialibus cōstitutionibus, & ordinationibus, dictiq; ordinis statutis etiā iuramento cōfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoq;, indultis, & literis Apostolicis eidē ordini, illiusq; superioribus & personis cōcessis, cōfirmatis, & innouatis: Quibus omnibus illorū tenores præsentib' pro expressis habētes illis aliàs in suo robore permāsuris, hac vice dūtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscūq. Dat. Romæ apud S. Petrū sub annulo Piscatoris, die xx. Februarij. M.D.Lxxvj. Pont. Nostri Anno quarto.

Confirmantur Constitutiones nouæ reformationis, quæ Guadalajaræ sunt factæ.

Sub præcepto Pontificis debēt obseruari reformationis statuta.

Irritum est quidquid factum fuerit cōtra prædictas constitutiones reformatiōis.

Ca. Glorierius.

Sixtus

Sixtus PP. V. iterũ cõstitutiones ordinis nostri approbauit & cõfirmauit, postquam volumen earum vidit & examinauit sicut impressum fuerat Salmanticæ, Anno. 1588. idque fecit Summus Pontifex. Anno IIII. Pontificatus sui.

CONSTITVTIONES REFORMATIONIS NOUę factę in generali Capitulo celebrato Calatajubij, & ad instantiam Regis *PHILIPPI. II.* & totius ordinis confirmatę per SS. D. N. PP. Clementem. VIII.

Clemens Papa. VIII.

Ad perpetuam rei memoriam. Iis quæ pro fœlici Regularium personarũ statu, & illorum salubri directione prouidè statuta cõperimus, vt firmiora subsistãt, & perpetuò futuris temporibus obseruentur, confirmationis Apostolicæ robur libẽter adijcimus prout ipsorũ religiosorum vota exposcunt, & nos conspicimus in Domino expedire. Sanè dilecti filij Magister Generalis, & Diffinitores Ordinis Fratrum Beatę Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum nobis exponi fecerunt, quod nuper in capitulo Generali dicti ordinis in Ecclesia Monasterij sancti Augustini eiusdem ordinis in oppido de Calatayud Tiraconensis Diœcesis anno proximè præterito, cum assistentia Venerabilis Fratris nostri Illephonsi Archiepiscopi Cęsaraugustani in eodem Capitulo Præsidentis, Apostolica authoritate deputati, celebrato; ad eiusdem ordinis, illiusq; Religiosorum prosperam directionem infra scripta decreta, ac statuta facta fuerũt. Et primò, quod deinceps electio Magistri Generalis dicti ordinis tàm quo ad personam eligẽdam, quàm quo ad locum, in quo electio erit celebran- *Quod Generalis Magister alternatiue eligatur semper.*

da, alternatim fieret, videlicet quod vna vice persona eligenda sit ex corona Aragoniæ, & Galliæ, alia vice sit ex corona Castellæ, inclusis prouincijs Andaluciæ, & Indiarum. Quo verò ad locum quãdo eligenda fuerit persona ex corona Castellæ, celebrari debeat capitulum in loco Coronæ Aragoniæ, & quando eligenda erit persona ex corona Aragoniæ capitulum celebretur in loco coronæ Castellæ, & quod iuxta hoc decretum siue statutum primum capitulum Generale celebrari debeat in Prouincia Castellæ, & persona eligẽda sit ex corona Aragoniæ. Præterea circa difficultatem itineris electorum ex Indijs, similiter decretum & statutum fuit vt semper & quando Prouinciales & Diffinitores Indiarum accedunt ad Capitulum Generale, vt electioni Magistri Generalis assistant, quiuis ipsorum admittatur & recipiatur in diffinitorio, & in electione; dummodò ostendant priùs nominationem sui capituli Prouincialis, cuius nominationis data non excedat quatuor annorũ tempus, & dummodò nõ constet de ipsorũ reuocatione, aut noua alia nominatione facta per capitulũ Prouinciale. Decretũ item fuit, quòd quando Magister Generalis fuerit ex corona Castellæ, & habuerit Romæ Procuratorẽ, & Vicarium Generalem ex eadẽ corona, Aragoniæ Prouincia possit, si voluerit curam suorum negotiorum dare alteri Procuratori suis expensis Religioso suæ Prouinciæ nominato per suum Capitulum prouinciale, aut cum mandato procurationis Prouincialis, & diffinitorum ipsius, & id ipsum facere possit Prouincia Castellæ quãdo Magister Generalis fuerit ex corona Aragoniæ, & nominauerit Romę Procuratorem Generalem suę coronę, cũ hoc quòd Procurator particularis Prouinciæ in robur Religionis, & obedientiæ sit subditus Commendatori Monasterij Romæ ipsius ordinis, vti Prælato ordinario, & Procuratori ac Vicario Generali vti talibus obseruatis in omnibus sui ordinis constitutionibus. Ad euitandos item sumptus superfluos decretũ pariter, ac statutũ fuit, vt Prouincia Castellæ, Andaluciæ & Aragoniæ nõ teneãtur dare Magistro Generali singulis annis vltra septuagintaquinq; scutavaloris decẽ dragmarũ Castellæ, neq; ipse Magister Generalis possit accipere, vel petere amplius pro ipsius victu, & vestitu; quæ scuta septuaginta quinque vnusquisque Prouincialis per suã prouinciam diuidat habito respectu reddituum, & prouentuum, quos quilibet cõuentus habet, & quòd Prouinciæ Indiarum soluãt vestuarium huc vsque solitum: habeatque Magister Generalis redditus prouentus,

De tẽpore electorũ pro prouincijs Indiarum.

De Procuratore Generali Romę habẽdo pro quali-bet prouincia.

De vestuario M. Generali persoluendo.

tus,& emolumenta loci de Algar,quemadmodum hactenus sem perhabuit. Quia etiam domus dicti ordinis sunt ita pauperes vt extraordinaria onera sufferre nō possint, decretum fuit vt Magistris Generalibus,& Prouincialibus quando eorum officijs finem imposuerint,nihil dari debeat. Non obstantibus decretis in alio Capitulo Generali Cæsaraugustæ celebrato, factis, per quæ designati fuerunt centum Ducati singulis annis soluendi Magistro Generali,qui officio suo finem imposuisset, & sexaginta octo Ducati vnicuique Prouinciali, qui similiter officium suum impleuisset. Addita tamen cohortatio fuit ad Commendatores & Prælatos ordinarios Domorum,inquibus habitauerint,vt ipsorum officijs peractis ita illos tractari curent,vt ipsorum personas,& dignitates decet. Præterea vt cessent multa inconuenientia, quæ ipsa experiētia magna esse comprobauit circa exemptiones,quas Magistri Generales pro tempore existentes concedere cōsueuerunt multis religiosis tam in sedendo, quàm in nō asistēdo choro nec non officijs conuentualibus, & similiter circa dispensationes super celebratione plurium Missarum, quàm permittunt Ordinis cōstitutiones,& super vsu lini in vestibus,nec nō super immunitatibus à dictis Magistris Generalibus aliquando quibusdam concedi solitis, illos sibi, ac præfato Magistro Generali pro tempore existente immediatè subijciendo, reuocando imprimis dictas exemptiones, decretum & statutum fuit vt nullus Religiosus possit talibus exemptionibus,dispēsationibus, immunitatibus,& subiectionibus vti,nec Prælati vlterius illis assentiri sub pœna priuationis officij quoad Prælatum ad annum;quoad reliquos vero illis vtentes sub pœna carceris in quo detineri debeāt per sex menses. Et insuper fuit addita cohortatio ad Magistrum Generalem,quòd in cōcesione huiusmodi exemptionum parcè admodum, & considerate procedat,neq; illas concedat passim,sed raro,& ex iustissimis causis, & cum debitis limitationibus. Item cum visum fuerit grauata fuisse Capitula Prouinciæ Castellæ & Andaluciæ in Redemptione Captiuorum aliarum Prouinciarum mediantibus pecunijs earundem Prouinciarum Castellæ, & Andaluciæ, decretum fuit quod pecuniæ quæ venerint ex Indijs ad redimendum Captiuos vnà cum reliquis quæ aggregabūtur in Prouincijs Castellæ & Andaluciæ deseruiant tantummodo & applicentur Redemptioni Captiuorum dictarum Prouinciarum absque eo quod Magister Generalis illas extrahere, aut in Redemptionem

Quod prouinciæ Indiarū oēs integrū persoluant ve stuariū sine diminutione.

Quod Honorifice sūt tractādi & Reuerētes Generales etiam peractis officijs suis.

Nota Reformatione Quod pecuniæ pro redemptione captiuorum nō possint extrahi à Generali Magistro extra

prouincias Castellæ, ad alias.

Captiuorum aliarum Prouinciarum, vel in alios vsus conuertere seu aliter applicare valeat, sub pœna priuationis officij. Præterea cum consideratum fuerit quod domus Bergæ, Tarragæ, Pradas, & Mont blanch in principatu Cataloniæ, & Domus Sarrionis, & cu iusdã loci nũcupati, Vn castillo, Regni Aragoniæ sint ferè inutiles ordini, & Religioni, nã paucos cõtinent in se fratres, & nõ potest in ipsis seruari Regularis obseruãtia, decretũ fuit, quod sumptas do mus Cataloniæ vniantur seu incorporentur, & reducãtur ad colle giũ quod Ordo ac Religio habet in Ciuitate Illerdẽsi, & hoc eo cõ silio vt ex redditibus dictarũ domorũ cõiunctis cũ redditibus dicti Collegij posšit maior numerus Scholasticorũ, & Personarũ, quæ in litteris exerceantur in dicto Collegio manuteneri. Et similiter quod domus Regni Aragoniæ vnirentur & incorporarentur Col legio quod Ordo habet in Ciuitate Oscensi ad eundẽ finẽ, & effe ctũ. Et quod executio vnionis seu incorporationis Domorũ Cataloniæ cõmittatur Priori Barchinoẽsi, Domorũ verò Aragoniæ Prouinciali, seu eius Vicario dictę Prouincię. Præterea vt directus gradus Præsentatorũ & Magistrorũ dentur personis dignis, qui in sacris litteris ac scientijs diu operã præstiterint, & in illis profece rint, decretũ & statutũ fuit, vt nulli Religioso dicti Ordinis detur gradus Præsentati, nisi ad illũ à suo Capitulo Prouinciali prius pro positus siue nominatus fuerit & nisi saltẽ spatio triũ annorum logi cã docuerit siue legerit, & postquã fuerit expositus & cõfirmatus in capitulo generali nõ posšit ad Magistri munus & gradũ simili ter proponi aut nominari nisi Theologiã scholasticã, aut Positiuã spatio quatuor annorũ similiter docuerit siue legerit nõ cõprehen so inter illos tẽpore quo legerit casus cõscientiæ, & obseruata in reliquis omnibus forma constitutionis in distinctione. 2. capitul. 15. Et qui aliter fuerint graduati non habeantur neque repu tentur vt tales, nec habeant nomen, nec votum, nec aliud priui legium superquo per Magistrum Generalem non posšit dis pensari aliqua decausa, occasione, vel prætextu. Et nullus expo situs fruatur voce, loco, nec aliquo priuilegio præsentati nec Magistri quovsque admittatur in capitulo generali. Simulque vt Magistri Generalis adesse posšit Capitulis Prouincialibus quã do opus esse viderit, decretum pariter & statutum fuit quod eidẽ Generali liceat differre, aut anticipare Capitula Prouincialia cele branda ante capitulum inter medium quod sequitur, ea tamen le ge, vt anticipatio aut dilatio vnius Capituli Prouincialis ad aliud non

De Magistris & præsentatis quo modo creandi & quis ordo seruandus sit, vltra ea quæ in constitutionibus habẽtur.

Quod posšit anticipare capitula vel postpo nere Mag. Generalis.

non excedat tempus quadraginta dierum, cum sit tempus compe tens ad hoc vt possit vni interesse, & ad aliud accedere. Nec non in electionibus tam Magistri generalis, quàm aliorum Prouin cialium vota libera sint, decretum & statutum fuit, quòd ij, qui præfituri sunt votum non teneantur petere schedulas ad effectũ votũ dandi à Secretario Capituli, sed possint ipsi facere schedulas arbitrio suo postquam congregati fuerint in Capitulo ad eligendum, aut illas ex suis cubiculis factas afferre, vel vt ipsi voluerint afferendo tantummodo schedulã eius personæ, in cuius fauo rem votum dederint, & vbi hoc pacto vota præstita fuerint electus debeat habere supra medietatem votorum alia duo vota, si electus est capitularis. Similiter decretum & statutum fuit, quod Magister generalis si commorabitur in Hispania non possit nominare Vicarium Generalem in aliqua Prouincia. At vero mortuo Prouinciali alicuius Prouinciæ, licet dictus Prouincialis substituerit alium Vicarium Prouincialem, possit tamẽ Magister Generalis nominare pro illa Prouincia alium Vicarium Generalem, qui in ea exerceat jurisdictionem, quam exerceret ipse Magister Generalis si in ea existeret. Vlterius decretum & statutum fuit, vt nullus Religiosus alterius Ordinis in ipsum ordinem absque expressa licentia Magistri Generalis recipi posset. Et quod nullus Vicarius Generalis Indiarum possit ex Indijs in Hispaniam reuersurus egredi quousque alius in eius locum deputatus accesserit, aut Magister Generalis per suas literas permittat vt recedere valeat, antequam successor illuc peruenia provideri, sub pœna priuationis officij, & vocis actiuæ & passiuæ in perpetuum. Et sub eadem pœna successor, qui illuc accedit, remittere teneatur visitationem, seu quam dicunt residentiam sui antecessoris cum eiusdem antecessoris culpis, & Iustificationibus, clausoque processu illum remittat in Hispaniam vt Magister Generalis super eo videlicet sen tentiam ferat, mandando supradicto Vicario Generali qui ex Indijs fuerit reuersurus vt se præsentet coram ipso Magistro Genera li, ita tamen vt si ex processu probatæ extiterint culpæ, & delicta, propter quæ idẽ Antecessor videatur carcerandus, possit illũ carce ri mancipare. Postremo habito tractatu de loco celebrationis Capituli Generalis intermedij, resolutum fuit, quod dictum capitulũ celebretur in monasterio eiusdem ordinis oppidi Vallesoleti Palẽtinæ diœcesis, ac alias pro vt in statutis, & ordinationibus desuper vt præfatur factis, plenius contineri dicitur. Cumque Magister

Quod electores eligant per schedulas secretas à se factas.

Quod Magist. Gener. non possit nominare Vicarium Generalem in prouincijs residentem.

Quod vicarij Indiarũ nõ recedãt ab eis antequam eorũ successores illuc perueniant & residẽtiã præstiterint.

Quod præmissa omnia cũ venerabilibus S. R. E. Cardinalibus sunt a PP. Clemẽte demãdata approbata & cõfirmata.

ster Generalis & diffinitores præfati cupiant præmissa omnia Apostolico munimine roborari, nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus eorum desiderio huiusmodi annuere, ac aliàs in præmissis opportuné prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos habita super præmissis cum Venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus super consultationibus Episcoporum & Regulariũ Deputatis, quibus præinserta statuta examinanda demandauimus matura consultatione huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula præinserta statuta apostolica auctoritate tenore præsentium ex certa nostra scientia perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac omnes & singulos iuris & facti ac solemnitatum quarumcunque quomodolibet omissarum, & alios quoscunque defectus si qui interuenerunt in eisdem supplemus, easque omnia & singula perpetuò valida & efficacia fore, suosque plenarios & integros effectus sortiri, ac à modernis & pro tempore existentibus dicti ordinis Magistro Generali, alijsque superioribus fratribus & personis quibuscunque inuiolabiliter perpetuò obseruari, eosque omnes & singulos ad illorum omnium obseruationem cogi & compelli posse; sicque & non aliter per ipsius ordinis Magistrum Generalem, & superiores, ac quoscunque iudices quauis auctoritate fungentes, & sacræ R.E. Cardinales ac etiã de latere legatos, & causarum Palatij Apostolici auditores sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & definiri debere; irritum quoque & inane quicquid secus super his à quoque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, & nihilominus Venerabilibus Fratribus Toletano & Cæsaraugustano Archiepiscopis, ac dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditori Generali per præsentes committimus, & mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, vbi & quando opus fuerit præsentes litteras & in eis contẽta quæcunque solemniter publicantes faciant statuta præfata à Magistro Generali, & fratribus dicti ordinis nunc & pro tempore existẽtibus perpetuò obseruari, ac eos, quos illa concernunt, & concernere poterunt quomodolibet in futurum ad illorum omnium obseruationem omnibus iuris & facti remedijs cogant, & compellãt non permittentes aliquod contra illorum statutorum continentiam & tenorem per quoscunque quouis prætextu, vel colore, aut

aut alias quomodolibet attentari, contradictores quoslibet & rebelles, ac præmissis non parentes per sententias & censuras Ecclesiasticas, ac etiã pecuniarias pœnas, aliaque opportuna iuris & facti remedia appellatione postposita compescẽdo, ac legitimis super his habẽdis seruatis processibus sententias, cẽsuras, & pœnas præfatas aggrauando, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit,) auxi lio brachij secularis. Non obstantibus quibuscunque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti ordinis illiusq; monasteriorũ, domorum, Prouinciarum, & locorum quorumcunq; etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis & litteris Apostolicis contra præmissa, aut alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas Generales idem importãtes Nuntio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruãda foret, illorum omnium & singulorum tenores ac si de verbo ad verbum exprimerẽtur, & insererentur præsentibus pro suffiẽter expressis ac de verbo ad verbum insertis habẽtes, illis alias in suo robore permansuris hac vice duntaxat harum serie specialiter & expresse derogamus, & ad plenũ derogatum esse volumus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autẽ vt earundem præsentium transumptis, & impressis manu Notarij Publici subscriptis, & sigillo ipsius ordinis, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constituta, obsignatis eadem prorsus fides in iuditio & extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forẽt exhibitæ, vel ostẽsæ. Datis Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die octaua Nouembris, M. D. Xciiij.

Pontificatus Nostri,

Anno. Tertio.

M. Vestrius Barbianus.

CAPITVLVM

Generale intermedium celebratum Pintiæ, Anno Domini Millesimo quingentesimo nonagesimosexto.

* *
*

In nomine sanctißimæ Trinitatis

Patris, Filij, & Spiritus sancti sub protectione etiam sanctißimæ Virginis de Mercede Redemptionis Captiuorum Dominæ, ac Patronæ nostræ, &c.

EN la ciudad de Valladolid dentro del monasterio de la orden de la Redempcion de Sancta Maria de las Mercedes, en primero dia del mes de Iunio de. 1596. Años, el Reuerendißimo Padre Maestro Fray Francisco Zumel, Maestro General de toda la dicha orden, auiendo llamado a Capitulo General intermedio en cumplimiento de la nueua reformacion y del Motu proprio de la Sanctidad de los Pontifices de gloriosa memoria, Gregorio XIII. y Sixto. V. y conforme al tenor de las Constituciones de la dicha orden para en el tratar las cosas concernientes al bien comun de la Religion, y para establecer los decretos y ordenaciones que mejor conuiniesse, y para emendar ansi mesmo las cosas que pareciesse tener necessidad de enmienda. Y para la cõfirmacion del officio del Reuerendißimo Maestro General de la orden, estando ya

do ya todos juntos y conuocados por la Constitucion, conuiene a saber. El Reuerendissimo Padre Maestro F. Francisco Zumel, Maestro General susodicho: y el padre Maestro F. Miguel Perlas, Prouincial de Aragon: y el padre Maestro F. Iuan Negron, Prouincial de Castilla: y el padre Maestro F. Iuan Bernal, Prouincial del Andalucia: y el padre Maestro F. Pedro Valaguer, Diffinidor de Aragon y Comendador del Puche: y el padre Maestro F. Bernardo Papiol, Diffinidor de la misma Corona: y el padre Maestro F. Antonio Simon, Prior de Barcelona elector: y el padre Presentado F. Iayme Tensa, elector y Comẽdador de Valẽcia, y el padre Presentado F. Miguel Vidal, Elector y Comẽdador de çaragoça: y el padre Presentado F. Monserrate Ausias, Elector y Comẽdador de Girona: y los padres Maestros Fray Christoual Gonçalez, y Fray Pedro de Oña, Diffinidores por la prouincia de Castilla: y ansi mesmo los padres Maestros F. Iuã de Ribas, y F. Luys de Heredia Comendador de Malaga, Diffinidores por la prouincia del Andalucia: Y todos juntos dentro del Diffinitorio y lugar diputado para las cosas susodichas del dicho Capitulo intermedio, El Reuerẽdissimo padre Maestro F. Francisco Zumel, dan do principio al dicho Capitulo, exorto a todos los susodichos a la obseruancia de la Reformacion y vida Regular, mostrando con muchas raçones quanto importa el buen exemplo de los superiores y Prelados, y que no solamente estẽ siempre velãdo en el gouierno de sus subditos: pero q̃ aun tambien es necessarissimo tener execucion en las leyes y ordinaciones que la Religion tiene mandadas guardar, y que para esto conuenia tratar las cosas tocantes a la reformacion, con amor y paz, sin otro genero de interes ni pretension, pues no contradezia el hazer las cosas affectuosa y amorosamente a la execucion de las leyes, que en orden al seruicio de Dios y bien de la Religion, estauan ordenadas.

Hecha la dicha platica, el dicho dia, mes y año, dentro del dicho Diffinitorio se procedio por el orden que la

Constitucion dispone en la distinction.2. cap.2.a la confirmacion de officio del Reuerendissimo General suso dicho, la qual auiendo les sido propuesta a los dichos Vocales, todos vnanimes y conformes nemine discrepante, dixeron que confirmauan y confirmaron en Maestro General de la dicha orden al dicho Reuerendissimo Padre Maestro Fray Francisco Zumel por otro trienio, hasta acabar el sexenio de su officio de Maestro General, y que ansi mesmo approbauan y confirmauan su election hasta la Pascua de Spiritu Sancto, del año de nouenta y nueue venidero; y ansi mesmo dixeron que hauia bié hecho y cumplido su officio, y guardado las constituciones y reformacion de la orden, y que le encargauan que assi prosiguiese desde aqui adelante, porque en nombre de la dicha orden estauan satisfechos de su gouierno, y que auia bien cumplido cō las obligaciones de su officio. Y luego immediatamente se leuãtaron por sus antiguedades todos los dichos Vocales, Prouinciales, Diffinidores, y Electores, sin discrepar ninguno, y le besaron la mano y dieron la obediencia de tal Maestro General confirmado, lleuando al susodicho Reuerendissimo General el Maestro Fray Francisco Zumel en procession a la Iglesia y Capilla mayor del dicho conuēto diziendo: Te Deum laudamus, y haziendo todas las ceremonias acostūbradas.

¶ E luego el dicho dia, mes, y año se voto por votos libres y secretos sobre el lugar de la futura election del año de nouenta y nueue por Pascua de Spiritu sancto del nueuo Maestro General. Y auiēdo votado por escrutinio libre y secreto, parecio en el dicho escrutinio, y al tiempo de la publicacion de el, que vuo treze cedulas que todas vnanimes dezian Valladolid, y Vna sola que dezia Segouia: por lo qual eligieron el lugar de la futura election del año venidero de mil y quinientos y nouenta y nueue, el monasterio de la dicha orden de la dicha ciudad de Valladolid.

¶ ITEM, Nombro el dicho Capitulo vnanime y conforme,

me conuiene a saber todos los Diffinidores de todas las Prouincias, y todos los Padres Prouinciales, por contadores del dicho Capitulo para la quenta y razon de todo lo tocante a Redempcion de Captiuos, y para las otras quentas de gasto, y recibo, ansi del Capitulo, como del padre Maestro General, y de su officio, a los Padres Maestros Fray Antonio Simon Prior de Barcelona, y al padre Maestro Fray Christoual Gonçalez Diffinidor de Castilla, y al padre Maestro Fray Luys de Heredia Diffinidor de Andalucia y Commendador de Malaga, y al padre Maestro Fray Pedro de Oña Diffinidor de Castilla y Secretario del Capitulo, para que como Secretario assistiesse a todas las dichas quentas.

¶ITEM, Se nombraron juezes de causas, al padre Maestro Fray Pedro Balaguer, y al padre Maestro Fray Christoual Gonçalez.

¶OTROSI, Se leyo en el dicho Diffinitorio, vna Bulla de nuestro muy sancto Padre Clemente. VIII. sub annullo piscatoris, Dat. 8. de Nouiembre de. 1594. en la qual su Sanctidad confirma las ordenaciones y decretos fechos en el Capitulo General de Calatayud del año de. 1593. y bien entẽdida la dicha Bulla por el sancto Diffinitorio, el Reuerendissimo General, Prouinciales, y Diffinidores, todos jũtos nemine discrepante dixeron que recibian la dicha Bulla y cõfirmacion, conforme al tenor de nuestras constituciones, y que ansi la dauan por promulgada y publicada, y mãdaron se guardasse para siempre jamas, y q̃ porque de ella vuiesse mayor noticia se imprimiesse y pusiesse en el cuerpo de las constituciones de la orden, juntamente con la Bulla de Gregorio. XIII.

¶ITEM, Ordenò y mandò el dicho Capitulo, que se suppriman las casas de Mon blanch, Verga, Tarraga, de todo punto: y que si el pueblo no acudiere con lo necessario tambien se extinguia la de Sarrion, cõforme al Breue y Motu Proprio de su Sanctidad. Pero permite se por agora que la casa de vn Castillo, porque va en augmento, se quede fundada, y no

B 3 se sup-

se supprima. Y para la reduction de las casas arriba dichas se to me por juez al señor Arçobispo de çaragoça, cóforme al Motu proprio sobredicho de su Sanctidad.

¶ ITEM, Ordenò y mandò el dicho Capitulo General, que todos los Comendadores quando de nueuo entran en sus officios y encomiendas, no puedan lleuar los officiales, Vicarios, Depositarios, Procuradores, Maestro de nouicios, y otros officiales del conuento consigo, ni se los puedan dar, si no que estos se queden en el mismo cóuento donde estauan, por ser personas que tienen noticia de las cosas del monasterio donde estan; y que estan capaces de los officios en aquella casa, y que por lo menos por los seys meses despues de la prouision del nueuo Comendador no los puedan mudar los Padres Prouinciales, por ningun titulo in causa, del dicho monasterio y conuento.

¶ OTROSI, Se manda y encarga la consciencia a los Padres Prouinciales, que no muden frayle ninguno, sino fuere en visita, conforme a Constitucion: sino fueren Predicadores, Estudiantes, Lectores, Organistas.

¶ ITEM, Se manda y ordena por el dicho Capitulo General, que a los religiosos que no son sacerdotes, no se les pueda dar en todo el triennio licécia para yr fuera del lugar, mas de sola vna vez, fuera de los quatro dias que pueden dar los Comendadores de Constitucion, y en lo de más se guarden las ordenaciones de los Capitulos Prouinciales, y solamente pueda dispensar en estos casos el Reuerendissimo General.

¶ ITEM, El Capitulo encargo la consciencia a los padres Prouinciales, que quando visitaren vean si conuienen los depositarios hechos, y si no se muden y pongan otros.

¶ ITEM, Ordenò y mandò el Capitulo General y su sancto Diffinitorio, vnanimi consensu, que ningun Prouincial, ni Visitador suyo, pueda residéciar los Prelados passados que gouernaron fuera de su triennio: y entiende se, sobre los que ya passo Visita y Capitulo Prouincial.

¶ ITEM,

¶ ITEM Se ordenò y mandò, que los Prouinciales y Visitadores, determinen las visitas que vuieren hecho, primero que se vayan del conuento donde visitan: pero que siendo necessario determinar algun caso que tenga necessidad de junta, lo pueda dilatar por tres meses: los quales cumplidos no pueda conocer de la causa sino fuere el Reuerendissimo General, o el Capitulo Prouincial. Y en esto no se comprehēden las prouincias vltramarinas, ni las islas.

¶ ITEM, mandò y ordenò el dicho Capitulo General, que ningun Prouincial, ni Visitador, pueda dar licencia para cargar censos, sino fuere el Capitulo General, o Capitulo Prouincial: ni pueda vēderlos, ni dar licēcia para ello, so pena de priuacion de voz actiua y passiua, in vtroque foro, sino fuere en caso que se compre alguna propriedad con que se mejore el conuento, y su hazienda.

¶ OTROSI, Ordenò y mandò el dicho Capitulo, que las legitimas que cupieren en censos y bienes rayzes, no se puedan enagenar, ni dar licēcia para ello, debaxo de las mismas penas, sino fuere en Capitulo General, o Capitulo Prouincial, o con su licencia de los dichos Capitulos.

¶ ITEM, Se determinò y mandò, que los que notificaren mandamientos, assignaciones, licencias, patentes, y otras cosas, no puedan posponer la notificacion, ni anteponerla, so pena de excommunion mayor, y la pena de grauiori culpa: sino q̄ el mesmo dia que se notifica se ponga, y que se tenga por fugitiuo el que viniere sin la notificacion de la dicha licencia.

¶ OTROSI, Ordenò y mandò el Capitulo, que cada Comendador en su casa guarde las licencias, assignaciones, y mandamientos, de todo el tiempo de su officio, para que de quenta dellas quando se las pidiere su Prouincial, o General, o Capitulo.

¶ ITEM, Acordò el sancto Diffinitorio, y Capitulo, que las excommuniones puestas en las Visitas hasta el Mayo de nouenta

nouenta y tres inclusiuè cessen, y q̃ solamente valgan las que estan puestas en las Visitas de los nueuos Generales y Prouinciales, el tiempo que gouiernan: y que acabado su tiẽpo, no, se reualidando de nueuo, no valgan. Y lo mismo se entienda de los preceptos de los Generales y Prouinciales passados. Pero declarase, que los preceptos de los que de presente gouiernan tengan fuerça hasta que acaben sus officios. Y declarase assi mesmo, que ansi las penas corporales como las depriuacion, estas se quedan siempre en pie.

¶ ITEM Ordenó y mandó el Capitulo, que el dia de sant Lorenzo, que es la fundacion de la Religion se haga fiesta en todos los monasterios de la orden, con solemnidad, spiritual de Missa y sermon.

¶ ITEM. Mandò este sancto Diffinitorio, y ordenò el Capitulo General, que en las Prouincias de las Indias en las elections de los Prouinciales, tan solamente sean votos los que tuuieren las calidades requisitas conforme a la Constitucion, guardando en todo la reformacion: que son los Cõmẽdadores, y Maestros, y Presentados del numero en quien concurran los requisitos que la constitucion pide: y no voten los Vicarios, ni Presidentes, ni Maestros de nouicios por que en este caso aya vn mismo gouierno y toda vniformidad en la Religion. Y se declara que los Maestros, o Presentados, en quien no concurren las calidades de la Constitucion, no tienen voto en ninguna election, aunque sea en las lodias, attento a que ansi esta ordenado por la orden, y por los Summos Pontifices: y especialmẽte confirmado y mãdado guardar por el Motu proprio de Gregorio. XIII.

¶ OTROSI, Ordena este sancto Diffinitorio y Capitulo General, q̃ en las Prouincias de las Indias, las Electiones de los Prouinciales se hagã por quatro años enteros desde aqui a delante, por la grande distancia que ay en aquellas partes de vnos conuentos a otros, ansi para las visitas como para la congregaciones y electiones, y quanto al tiempo de elegir se guarde el

de el vso antiguo de aquellas prouincias que tenian en hazer sus capitulos Prouinciales. atenta la diuersidad de los climas, y que quando aca es inuierno, alla es verano: y a que si se hiziessen, la Dominica in Cantate, casi siẽpre faltariã los Prelados de sus casas, y monasterios, al tiẽpo de la Quaresma, y por otras muy justas y razonables causas.

¶ OTROSI, Ordeno y mando este Capitulo q̃ por la pobreza que tienen las prouincias de Guatimala y nueua España con sus casas, el que fuere por Vicario General vaya con titulo de Visitador por tiempo limitado, los quales corran, y se quenten desde el dia que desembarcare, y cumplidos los tres años expire su officio.

¶ ITEM, Ordeno, y mando que el Vicario General del Piru, no lleue tan excessiuos Vestuarios y derechos desde aqui adelante, y para esto se le limitan, que la prouincia de Lima sola mente pague al dicho Vicario General quatrocientos pesos corrientes de a ocho reales, y las del Cuzco, y Chile trecientos cada vna, y su viatico moderado.

¶ OTROSI, Ordeno y mando el capitulo General, que los dineros de Redempcion de Captiuos que vinieren de Indias a España sean ygualmente de Castilla y Andalucia, y los Redemptores de las dichas prouincias de Castilla, y Andalucia; lleuen y partan por iguales partes la plata y oro y dinero de Indias y otras joyas y cosas.

¶ ITEM, Ordeno el Capitulo que la Redempcion que hizieren Castilla y Andalucia se haga juntamente y pro indiuiso, con que tenga cada Redemptor por si vn libro entero de todo, y que no pueda el vn Redemptor encubrir ningun adiutorio, ni dinero, ni otra cosa al otro, so pena de priuacion perpetua. Pero en caso que las Redempciones se hagan como hasta aqui, se parta la plata y dinero de Indias, y otras cosas por iguales partes entre los dichos Redemptores como dichos es.

¶ ITEM, Ordeno que el Comissario, o Redemptor que

no guardare fidelidad en lo q̃ toca a la Redẽpcion de los tristes Captiuos, y la vuiere defraudado en alguna cosa, no sola-mẽte sea priuado perpetuamẽte de Voz actiua y pafsiua, conforme a cõstitucion, sino q̃ no le puedã restituir General, ni Prouincial, sino todo el Capitulo, y que sea negocio de gracia que vengan todos en el sin discrepar ninguno.

¶ ITEM, se declara y ordena que los Commissarios de la Redempcion que tienen los conuentos y salen a predicar y recoger las limosnas, sean nombrados por Capitulo Prouincial, y siendo nombrados fuera del dicho Capitulo no valga. Y entiendese los que vuieren de ganar tiempo y curso para ser Presentados.

¶ ITEM, Ordeno y mando que los Comendadores de los conuentos, con titulo de comprar vestuarios, estameñas, ni paños, ni con otros titulos fingidos de comprar, y ventas y negocios, no falten de residir en sus monasterios, mas del tiempo que la cõstitucion les da, y si salieren fuera salgan a su costa, y no a la del conuento y asienten los depositarios el dia que se van en el libro de cuẽtas so pena de grauiori culpa, y que ellos paguen el dinero que se gastare.

¶ ITEM, Para desterrar el abuso de segundos lectores, y ayudas de lectorias que para effecto de ganar cursos para Maestros y Presentados se han querido introducir, Declaro y mãdo este Capitulo General, que esto en ninguna manera les valga para ganar cursos para Presentados, ni Maestros, Porque demas y aliende de nombrarse algunas vezes hõbres ignorantissimos queda frustrado el intento de la cõstitució, y porque de hazerse lo contrario vendrian los ignorantes e idiotas a preualescer, y seria irrision de las letras, y se relexarian los estudios.

¶ ITEM, Ordeno que para delictos atrozes, y fugas aya algunas carceles asperas en las Prouincias, y calaboços y no se deshagan, porque de deshazerse se da tienda a los Discolos y malhechores.

¶ ITEM,

¶ITEM, exhorta y amonesta a los Prelados y Comendadores de la Religion que con diligencia, procuren reparar y edificar en sus conuentos por el tiempo que enel son Prelados, y que no dexen deudas nueuas quando acabaren, y lo cõtrario se les da por culpa.

¶ITEM, Ordena y manda el dicho Capitulo General que el Comendador de Sicilia pueda castigar, quitar y poner, y tenga jurisdiction sobre los Vicarios del dicho Reyno de Sicilia.

¶OTRO SI, Ordeno el dicho Diffinitorio y Capitulo General que para las electiones de futuros Capitulos, y electiones de Prouincial de Castilla, Andalucia, y de la Corona de Aragõ, pueda nuestro Reuerendissimo Padre General, anticiparlos, o posponer los por tiẽpo y espacio de tres meses.

¶ITEM, Declaro el dicho Capitulo General que quando la ordenacion del Capitulo General de Calatayud dize, que si el Procurador general de Roma fuere de la corona de Aragon pueda la Prouincia de Castilla embiar procurador, se entienda, que debaxo de Prouincia de Castilla se comprehende tambien la del Andalucia.

¶OTRO SI, se ordena que en la Octaua de todos Sanctos se haga vniuersalmente en toda la Orden vn Anniuersario por los Captiuos Diffunctos que murieron en poder de infieles, y en la Vnion de la sancta Iglesia de Roma.

¶ITEM, Por quanto algunos Religiosos de la Prouincia del Andalucia, tienẽ algunas rentas con particulares breues de su sanctidad, las quales estan applicadas en propriedad a la orden: aora de nueuo se ordena y manda que los reditos, que se cobraren los cobre el Procurador conuentual, y para ello sea obligado a dar poder el dicho Religioso, y el los pueda gastar de manu, & licentia Prelati, y se vse con ellos lo que haze la religion con los otros depositos de los Religiosos.

¶OTRO SI, Declaro y mando, que ningun Religioso pueda tener seglar que le sirua, ni duerma en su celda. Pero los

Maestros, Cathredaricos, o Predicadores antiguos, y viejos, puedan tener escriuientes y algun seglar, como se hazeen las demas Religiones. Y si algun seglar se permitiere, no duerma de noche enel conuento dentro de sus claustros y dormitorios.

¶ITEM, El padre Maestro F. Ioã Bernal Prouincial del Andalucia, y los padres Maestros Diffididores de ella, el P. M. Ribas, y el P. M. F. Luis de Heredia pidierõ, al capitulo General fuesse seruido q̃ se llamassen Paternidad los Presentados F. Balthasar Cataño, F. Rodrigo de Bustos, F. Iorge de Quintanilla, y F. Ioan de Cornieles de la dicha Prouincia del Andalucia, attento que son viejos, y que ha mas de veynte años, y aun treynta que algunos son Prelados. A lo qual Respondio el dicho capitulo General que attento que la Prouincia del Andalucia lo pide para si y haze instancia, se les permite que los puedan llamar Reuerencia, o Paternidad los otros Religiosos como quisieren: pero que no se obligue a nadie que los llame Paternidad. Y la mesma gracia se haze al padre Presentado, F. Hernando Montesinos, y se pone perpetuo silencio a la dicha Prouincia desde aqui adelante.

¶OTROSI, permite llamar Paternidad por el tiempo que fueren Comendadores y no mas. Al *Comendador de* Valencia, Zaragoza, Barzelona, y Girona, y al Comendador de Valladolid y de Madrid, y al de Seuilla, y Granada, è no mas.

¶ITEM, Declaro è mando que los Prouinciales que acaban sus officios, al tiempo que acaban puedan entrar en diffinitorio enel mesmo Capitulo dõde se elige el nueuo Prouincial que les sucede, y entonces entren como Consultores para las prouisiones de las casas, è informen como hombres que han visitado aquel triẽnio para que mejor se acierten las prouisiones de los Comendadores.

¶ITEM, Ordeno este sancto Diffinitorio, que en la corona de Aragon del Reyno donde saliere el Prouincial, no pueda

pueda auer mas de vn Diffinidor, y el Pero los otros tres diffinidores del Capitulo Prouincial quedo en su libertad de eligirlos la prouincia de los otros Reynos del que quisiere, y que a esto se reduze el acta del Capitulo del Oliuar. De suerte que los Electores puedã eligir y nombrar los dichos tres diffinidores de todo el otro cuerpo de la Prouincia de Aragon, como sean benemeritos para los dichos officios.

¶ITEM, Ordeno y mando pro hac vice duntaxat, que las prouincias de Castilla, y Andalucia, se junten con Aragon por la necessidad que de presente padeze la corona de Aragõ, y todas tres prouincias juntas hagan vna Redempcion en Argel. Lo qual se ordeno de consentimiento, y voluntad de las prouincias de Castilla, y Andalucia.

¶ITEM, Declaro y ordeno que en la Election de Prior de Barzelona quando acabare su officio, por lo menos passen dos años ante que pueda ser reelecto.

¶ITEM, Ordeno y declaro que en la election del nueno Prior de Barzelona præsida el Suprior del dicho conuento de Barzelona, y no el prior que acabare. Pero estando presente el Reuerendissimo General, o el Prouincial de la dicha prouincia de Aragon, presida qualquiera de ellos como superiores y Prelados supremos en la dicha corona.

¶ITEM, se declara, que ningun Religioso sea osado de salir de su conuento sin expressa licencia in scriptis, de su Comendador, o Prouincial, o General: y que no baste pedirla vocalmente, y que en este caso se guarde lo que esta decretado en el Concilio Tridentino en la session. 25. en el decreto de regularibus cap. 4. *Concil Trident. Sesion 25. Decret. de reform. cap. 4.*

¶OTROSI, Para quitar la occasion de discordia, y codicia, y la inquietud, y el escandalo que en esto ay, y para que se restituyan a las tristes y pobres casas de Indias las haziendas que les suelen quitar de los diffunctos, por ser ansi que ay muchos monasterios pobres en las dichas prouincias, se ordena que las haziendas, dineros, y plata que pareciere tener los

Religiosos que murieren en las dichas Indias se appliquen a los Monasterios mas pobres è necessitados de las dichas Indias, o para los estudios è collegios de las mesmas prouincias, pero si algun Religioso viniere de Indias de qualquier condicion è calidad que sea, è officio, è traxere dineros a España, en su cabeça, o en agena, o q̃ los aya dado a alguno en confiança, que todos los dineros, oro y plata y otras cosas q̃ truxere, è otra qualquiera hazienda se appliquẽ a los collegios de Castilla è Andalucia, è desde agora se les applicã por iguales partes sin hazer differencia alguna, attento que las Indias fueron sujetas a la prouincia de Castilla, y que tienen igualmente dependencia de estas prouincias de Castilla, y Andalucia, y que el Religioso que truxere los tales bienes no pueda consumir ni expẽder los tales bienes, sino q̃ teniendo los y haziendo los seguros, por sus dias vse de los fructos de ellos ad vsum præcisse, & ad nutum Prælati, y con obediẽcia, y trayendo beneplacito de su Sanctidad.

Ita cautū est in cōstitutionibus. dijt. 2.

¶ Decretose y mandose por el dicho capitulo General que valgã las approbaciones y cõfirmaciones, y applicaciones de Rentas è de cẽsos è tributos hechos a los monasterios è collegios de las rẽtas è juros q̃ hasta agora se han hecho por los Capitulos Generales, è por el Reuerẽdissimo General, ansi para la casa de Salamãca, como para el collegio de Seuilla, è monasterio de la madre de Dios de Malaga, en la forma q̃ se hizierõ ante escriuano los años passados de nouẽta è tres è nouẽta è quatro, por ordẽ de nuestro Padre General, las quales dichas scripturas è applicaciones fechas, valgã è seã perpetuas è valederas inuiolablemente, q̃ son, las del P. M. F. Ioan de Ribas, è Maestro F. Francisco de Veamonte, è F. Pedro de Curiel, è F. Francisco Brauo, è se pone perpetuo silencio para adelante para no innouar, ni alterar en esto cosa alguna: è ansi mesmo se torna a confirmar è reualidar la applicacion del Padre Maestro F. Francisco de Mostoles a la casa de Salamanca, como hasta aqui estaua hecha quando no auia diuision de prouincias

uincias, è despues aca tambien. La qual dicha renta procedio de lo que trajo de Indias, y esta aplicada ansimesmo por el Breue de su Sanctidad à la dicha casa de Salamanca, que es èha sido el seminario principal de los estudios de Theologia de la orden: è en esto ansimesmo se puso perpetuo silencio, como antes estaua puesto.

¶ ITEM, Decretò vnanime è conforme el dicho Capitulo General, que el nombramiento è institucion de Vicario General, del Piru, y nueua España, se remite a nuestro Reuerẽdisimo padre General, el Maestro Fray Frãcisco Zumel, y para en todas las prouincias de las Indias, ansi de las vacantes de agora como las de adelante: è para que les de los poderes con las clausulas è facultades q̃ le parecieren, è cõ las que suelen ser instituydos, que desde luego damos por buenos los nombramientos è nominaciones que por su Paternidad Reuerendisima se hizieren.

Os Maestros è Presentados que en este Capitulo se confirman de la Corona de Aragon, son los siguientes.

¶ Primeramente se cõfirman los Maestros que en el Capitulo General de Calatayud se recibieron y confirmaron.

¶ ITEM, Se confirmaron por Presentados del numero los padres, Fray Nicolas Valeto, Fray Gaspar Perez, y Fray Bartolome Hernandez, por concurrir en ellos las calidades que la constitucion dispone è hauer sido expuestos en su capitulo Prouincial Año de. 94.

¶ ITEM, Se confirmo por Presentado Fray Ioan Suarez de Godoy Commendador de Bique, en vna de las dos presentaturas del pulpito de la corona de Aragon; el qual fue expuesto por su Capitulo Prouincial, con que tan solamente le valga en la dicha prouincia de Aragon.

¶ A la peticion del Presentado Fray Monserrate Ausias, se le responde que este diffinitorio è capitulo General, le admite y recibe los tres cursos que tiene leydos de Theologia escolastica hasta aqui, è que acabando de leer vn curso q̃ le queda, le

da, le exponga su capitulo Prouincial futuro, ese guarde lo ordenado en su Capitulo Prouincial conforme a constitucion.

¶ A la peticion del Presentado Fray Miguel Vidal Comendador de Zaragoza, se le responde, que lea sagrada Scriptura o Theologia, e que despues de leyda e probada su lectura acuda a los capitulos Prouinciales de su corona, para que le expongan, ese le da licencia paraque pueda leer.

¶ A la peticion de los Presentados Fray Frances Andreu, y Fray Ioan de Monlluna, se les responde que lean lo que les falta para tener los requisitos, y probandolo el Capitulo Prouincial immediate futuro, los exponga.

¶ A la peticion de Fray Ioan Pastor, le admiten las probanças, con que le exponga su capitulo Prouincial, y con esto le admiten guardando las cōdiciones de la constitucion.

LOs Presentados de la Prouincia de Castilla que en este capitulo se confirman, son los siguientes.

¶ Cōfirmase en primero lugar de los de este Capitulo, por Presentado del numero, Fray Isidro de Valcaçar, Cathedratico de Valladolid, è que desde oy en adelante le valga la Lectura que fuere haziendo è leyere en la Vniuersidad pretendiendo, o en la Religion.

¶ Confirmā se por Presentados del numero, Fray Ioan Lopez, Maestro de estudiantes del collegio de Alcala, y el padre Fray Lope de Ribas.

LOs Maestros è Presentados de la prouincia del Andaluzia, que se confirman en este Capitulo, son los siguientes.

¶ Confirmose por Maestro del numero, el padre Fray Pedro de Medina, Lector de Theologia en el conuento de Cordoua.

¶ ITEM, se confirman por Maestros del numero, el padre Fray Pedro de Aguilar, è Fray Hieronymo de Orellana. Y porque vuo cierta contradiction, se responde, que en lo que

que toca a lo que alega de ser illegitimo el dicho Fray Hieronymo de Orellana, que presento en el dicho Capitulo General, vna probança fecha en el año de setenta y cinco, su fecha de ella en la villa de Caçarabonela, a veinte y ocho de Iulio, ante Gonçalo de Leon Escriuano publico, por donde consta ser hijo legitimo, y attento que esta fue para entrar en la religion, y fue recebido por hijo legitimo, no mostrando la parte cōtraria informacion juridica, le ampara este sancto diffinitorio por hijo legitimo.

¶ ITEM, Dixeron los dichos Capitulo y Padres Diffinidores, que por juramento y declaracion del Padre Maestro Fray Ioā Bernal Prouincial del Andalucia, y de los dos Padres Maestros Ribas, y Heredia, ha leydo el dicho fray Hieronymo de Orellana, alias fray Luys de Orellana, quatro años de Artes, y mas de siete de Theologia. è q̄ atēto lo susodicho, è q̄ el Capitulo Prouincial, è Diffinidores, y Vocales que en el se hallaron, oyeron y consintieron su exposicion de Maestro, è callaron, è consintieron, è que los mismos son los que aora le contradizen siendo leyda en publico su exposicion dos años ha: Por tanto le confirma aora este Capitulo su Magisterio, y que si otra cosa pueden probar sus contrarios sigan su justicia en el Capitulo Prouincial primero que vendra del Andalucia.

¶ Y en quanto toca al Magisterio del padre fray Pedro de Aguilar, los padres Prouincial del Andalucia, el Maestro fray Ioan Bernal, y los Maestros fray Iuan de Ribas, y fray Luys de Heredia, declararon auer leydo tres años Theologia positiua, vno en Baeza, y dos en Seuilla: y que antes auia leydo otros dos años, que son cinco: Y que el auer entrado en el numero de los Presentados en el Capitulo de Zaragoça en el año de ochēta y siete, fue de la manera que todos los demas se recibieron, por razon de la diuision de las Prouincias: y porque a el no le pidieron mas condiciones q̄ a los otros: Y atento que el Capitulo Prouincial de Ezija le expuso para

Maestro, y su exposicion fue recebida en Capitulo pleno por los mesmos que aora contradizen, & habet ius quæsitum, se confirma su Magisterio, y les dexan su derecho a saluo, para que acudan a su Capitulo Prouincial.

¶ ITEM, Confirmò el Reuerendissimo General por Presentados del numero, al padre Fray Ioan Andino, y al padre Fray Diego de Sandoual.

Los Maestros de las Prouincias del Piru que se confirmã en este Capitulo, son. El padre Maestro fray Nicolas de Oualle, Cathedratico de Theologia de la ciudad de Lima, que ha leydo tres años de Artes, y doze de Theologia. Y ansi mesmo se confirma por Maestro del numero, en las Prouincias del Piru, el padre fray Alonso Henriquez, por auer sido expuesto y admitido por la Congregacion de las Prouincias del Piru y su Capitulo.

¶ Diose peticion al Capitulo General, por parte del Collegio q̃ tiene la orden en la Vniuersidad de Alcala, en la qual pide que atento que esta todo arruynado y caydo, y que es vno de los seminarios de la religion muy importante, y q̃ a el cõcurrẽ estudiantes de ambas Prouincias de Castilla è Andalucia, y q̃ esta muy pobre, q̃ el Capitulo General, y la Religiõ le socorran è ayuden, para ayuda de los edificios que tiene, è para que no se atruyne del todo. E vista esta peticion, y la necessidad del dicho Collegio, fue acordado por todo el Capitulo, nemine discrepante, que sea socorrido el dicho Collegio con toda la ayuda que fuere possible de la orden, è para esto pedian y rogauan al Reuerendissimo padre General que de algunos dineros q̃ pudieren ser auidos, o de algunas contribuciones, o vestuarios, o de dineros que vinierẽ de Indias, socorra al dicho Collegio y su necessidad, en la quantidad q̃ pudiere y le pareciere. Y lo mesmo dixeron del Collegio de Salamãca, y que le pedian le socorriesse, è le aplicasse para su acrecentamiento, por ser el el mas importante estudio y seminario de la orden.

¶ ITEM,

¶ITEM, Declaro este Capitulo que en el votar de la electiõ, o confirmacion del Maestro Ganeral de la orden vote en primero lugar el Prior de Barcelona primero que los Prouinciales, y todos los demas vocales: Pero q̃ quanto al assiento se siente despues de los padres Prouinciales, entre los quales esta su Prelado y superior el Prouincial de la corona de Aragon, y esto mismo se hizo è declaro en el Capitulo General de Calatayud.

¶ITEM, Se aprobaron la ordenaciones hechas el año de nouenta è quatro en los dos Capitulos Prouinciales de Castilla y Andalucia, respetiuamente para que se guarden en las dichas sus prouincias.

A Cabose este Capitulo a hõra y Gloria de Dios todo poderoso y de su bẽdita Madre Sãcta Maria, Patrona nuestra, a seys dias del mes de Iunio en esta ciudad de Valladolid, Año de mil è quinientos è nouenta y seys, y lo firmo nuestro Reuerendissimo Padre General, y los demas Padres Prouinciales, y Diffinidores.

FINIS.

F. Franciscus Cumel, M. Generalis.

F. Ioannes Negron, Magister Prouintialis Castellæ.

F. Michael Perlas, Magister Prouintialis Aragoniæ.

F. Ioannes Bernal, Magister Prouintialis Vandaliæ.

F. Petrus Valaguer, Magister & Diffinitor Aragoniæ.
F. Bernardus Papiol, Magister & Diffinitor Aragoniæ.
F. Christophorus Gonçalez, Magister & Diffinitor Castellæ.
F. Ioannes de Ribas, Magister & Diffinitor Vandaliæ.
F. Ludouicus de Heredia, Magister & Diffinitor Vandaliæ.

De mandato Reuerendissimi P. N Generalis.
F. Petrus de Oña, Magister Diffinitor Castellæ & Secretarius.

CONFIRMATIO Priuilegiorum, gratiarum, exemptionum, immunitatum & extensionis ac indultorum Ordinis B. MARIÆ DE MERCEDE, nec non de nouo concesio facta à Sixto PP. V.

***

SIXTVS PAPA V.

AD futuram rei memoriam. Inter præcipuas nostræ solicitudinis partes illud vnum, semper enixè prouidere curamus, vt regulares personæ non solum iuxta laudabilia earum instituta, ita Deo Saluatori nostro famulentur, vt alijs exemplo esse possint, sed etiam vt taliter munitæ, & suffultæ priuilegijs, & externis adiumentis existant, vt in earum feruore propter temporalia minimè tepescere cogantur, aut aliàs perturbari, & inquietari vllatenus possint. Ad quod eò promptius erga Ordinem Beatę Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum in regnis Hispaniarum primitus erectæ faciendum inducimur, quod eiusdem Ordinis professores ita eximio sunt charitatis zelo succensi in proximorum salute, vita, ac libertate procuranda, vt sese in precium, & pignus pro Christi fidelibus à Sarracenorum misera seruitute redimendis, & liberandis tradere; ac mancipare, cum necesse fuerit, non vereantur. Sanè cum pridem nos, ad tollendas nonnullas in hac Religione controuersias certam formam pro Capituli ac Magistri Generalis celebratione, ac electione facienda ordinauerimus, & statuerimus: ac, sicut pro parte dilectorum filiorum Francisci de

cisci de Salazar Generalis Magistri, ac Francisci de Torres Procuratoris dicti Ordidis, ac Vicarij Generalis nobis expositũ fuit, pro eiusdẽ Ordinis directione, & propagatione, iuxta temporũ qualitatẽ, & exigẽtiam nouæ quædam reformationes, & decreta tam de loco Capituli Generalis, quam de vocalium electorũ, & Diffinitorum auctoritate, ac aliornm dicti Ordinis Superiorum auctoritate, & aliorum dicti Ordinis Superiorum officio; iuxta fœlic. rec. Pij. V. & Gregorij. XIII. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac nostras litteras præfatas, facta, & sancita fuerunt: Ac insuper à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris eidem Ordini plura priuilegia, & gratiæ tam spirituales, quàm temporales concessa, confirmata, ac innouata fuerũt, nobis humiliter supplicatum fuit, vt præmissa omnia confirmare, ac eis robur adijcere, ac aliàs in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos honestis, ac pijs supplicationibus huiusmodi inclinati, ac eosdẽ Generalem, Procuratorem, Prouinciales, Superiores, & fratres, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie, absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon decretorum prædictorum reformationum, indultorum, priuilegiorum, gratiarum, literarum etiam singularum tenores pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, constitutiones, ordinationes, reformationes, prouisiones, ac decreta, electionẽ, auctoritatem, potestatem, officium Magistri Generalis, Electorum, Diffinitorum, Vocalium, Priorum, Fratrum, ac aliorum sub dicta regula, & institutis degentium directionem, gubernationem, curam, & administrationem, visitationem, correctionem, quomodolibet in genere, vel in specie, concernentia, quatenus licita, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria, ac ad formam Tridentinę Synodi ex certa scientia nostra, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, approbamus, confirmamus ac ab omnibus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis, & aliarum pœnarum, pro arbitrio Magistri Generalis pro tempore existentis, incursu obseruari, ac inuiolabiliter custodiri mãdamus, supplentes omnes, & singulos tam iuris, quam facti, ac solemnitatum quaruncumq; quomodolibet omissarum

defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem: Necnō omnia & singula priuilegia, immunitates exemptiones, libertates, prærogatiuas, antelationes, fauores, præheminētias, indulta, licentias, stationes, declamationes, facultates, concessiones, indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, & relaxationes, aliasq; gratias spirituales, & temporales ordini præfato, ac singulis illius monasterijs, Prioratibus, ac alijs regularibus locis, eorumq; Generali, Prioribus, Diffinitoribus, Visitatoribus, Superioribus, fratribus, ac alijs Religiosis per quoscunq; prædecessores nostros, Romanos Pontifices, ac Sedem Apostolicam, tàm in genere, quàm in specie, etiam per modum communicationis, extensionis, & ampliationis, ac alias quomodolibet concessas, ac confirmatas, & approbatas, etiam si talia forent, quæ specialem requirerent mentionem, quatenus sint in vsu, & ad formam dictæ Synodi Tridentinæ, & quoad priuilegia modò nulli præiudicium inferant, approbamus, & confirmamus, ac etiam de nouo concedimus. Ac illis omnibus, & singulis, vti, frui, & gaudere, sicut ea omnia iustè, & pacificè possident, liberè, ac licitè posse, & debere decernimus, ac indulgemus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon ordinis huius modi iuramento, confirmatione Apostolica, aut quauis alia firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs, quoq; indultis, & literis Apostolicis, quomodolibet in contrarium facientibus, cæterisq; contrarijs quibuscunq; Volumus autem, vt præsentium trasumptis, manu Magistri Generalis, seu alicuius superioris dicti ordinis, & alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo eiusdem Ordinis designatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datis Romæ apud sanctum Petrum sub annullo Piscatoris, die xxvj. Aprilis; M. D. LXXXIX. Pontificatus nostri Anno quarto.

M. Vestrius
Barbianus.

Circa receptionem nouitiorum animaduersiones.

DEspues de la Constitucion rigurosa de Sixto. V. viēdo y entendiendo el mismo Pontifice el rigor q̄ trayá cōtra los mayores de. 16. años, porque

prq̃ no se acabasse y enfriasse el spiritu y feruor de los q̃ pretendian ser Religiosos, esperãdo tanto tiẽpo, modificò y tẽplò en su declaracion el rigor q̃ antet ania puesto, diziendo: q̃ basta para recebir los mayores de diez y seys años que en qualquier prouincia estẽ deputados dos monasterios, cuyos perlados y superiores se junten para hazer la inquisicion y diligencias que son necessarias al tiempo que se ha de recibir el nouicio.

Forma y preguntas para recebir el habito los mayores de. 16. años.

¶ La informaciõ que se ha de hazer ha de ser fidedigna, de suerte que haga fe en juyzio. ¶ Lo primero, de sus padres y patria, de su vida y costumbres. ¶ Lo segundo que no son homicidas, ni ladrones, ni han cometido otros semejantes delictos, mayores o menores, ni estan infamados dellos. ¶ Lo tercero, que no tienẽ deudas grandes, ni estã obligados a dar quenta de haziendas agenas. ¶ Y hallando al que pide el habito libre de lo susodicho se le puede dar el habito: y no se haziendo inquisicion desto y probança, la professiõn es nulla, como lo determinaron Sixto. V. y Gregorio. XIIII. ¶ Y declara se que los menores de diez y seys años, siendo legitimos, no tienen necessidad de las dichas probanças, sino que puedẽ ser recebidos como antiguamẽte se solia hazer sin estas probanças: porque el Papa solamente habla de los mayores de diez y seys años, y lo demas se queda in forma iuris communis.

Circa illegitimos, quid vlterius seruandum sit aduertendum.

R*Vrsus Gregorius. XIIII. Anno primo Pontificatus sui, moderauit Constitutionem contra illegitimos. Dicens eos, qui quouis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum & professionem regulares admitti posse quemadmodum admitti poterant si supradictæ Constitutiones editæ non fuissent. Ita tamen vt cum de recipiendis illegitimè natis ad habitum, & professionem agetur: ij ad quos huiusmodi receptio expectat, præter ea quæ requiruntur circa legitimos vlterius diligenter vita & mores eorum inquirantur, sic vt bonam indolem, & virtutis specimem præ se ferant, & tot eis merita suffragentur vt natalium suppleant defectum, & receptio eorum religionis commodò & vtilitati profutura videatur, & ita censeatur & iudicetur ab illis ad quos pertinet huiusmodi receptio.*

De todo esto se ha de hazer informacion para los illegitimos, y mas de las otras preguntas de los legitimos arriba dichas.

¶ Reualidauit præterea Gregorius. XIIII. indulta et priuilegia Apostolica religionibus concessa, circa dispẽsationes cum illegitimis, ita vt ij quos Generalis, aut Prouincialis cum Generali Prouinciali, seu intermedio Capitulo, & non aliàs suffragantibus meritis dignos iudicauerint.

uerint ad honores gradus & dignitates obtinendas, cum eis dispensare, & dispensationes vt antea valere, ac si Constitutiones Sixti. V. non emanassent, seruata tamen prædicta forma.

Clemente. VIII. concedio a la orden de sant Francisco que quatro diffinidores, o el perlado y quatro viejos diputados, puedan examinar las preguntas de Sixto en las casas donde los nouitios pidē el habito; y segun algunos desta concession solo gozan los padres de sancto Domingo y los de sant Agustin: Pero a mi me parece q̄ tābien nosotros gozamos por la bula de Leō. X. de Concessis, q̄ fue despues de la de. Cōcessis & cōceden dis de sant Frācisco y sancto Domingo, y ansi gozamos de las mismas clausulas, y Sixto. V. aora el año de ochenta y nueue, nos confirmo y de nueuo concedio todo lo q̄ antes teniamos aunque fuesse por via de extension.

¶ *La informacion del que viene a tomar el habito ha de hazerse con juramento y testigos, y ante notario in scriptis: y alguna vez se podra hazer summaria con tres testigos, si ay peligro claro para la recepcion del habito: con q̄ despues de recebido se haga plenaria informaciō. antes de la professiō alias professio erit nulla & irrita, y la plenaria ha de ser con mayor numero de testigos, &c.*

¶ *In actibus professionis eius qui profitetur, nomen & cognomen, quibus ipse vtebatur in saculo & patria etiam describantur & notentur.*

Fratrer Franciscus Zumel Pintianus totius ordinis Redemptorum Beatæ Mariæ de Mercede, humilis Magister Generalis, ac seruus omnibus & singulis dicti ordinis fratribus & professoribus, salutem & obedientiæ spiritum precatur.

Perfecerā olim fratres mei dilectissimi volumen Constitutionū, initiū fundationis nostri ordinis: & ferè singulis Capitibus scholia subiecerā: deinde instructionē officiorum familiæ nostræ simul cum breui historia Magistrorum Generaliū addidi Nunc vero leges sanctiones & decreta quæ à duobus Capitulis Generalibus à me celebratis, edita & instituta fuere vobis offero, simulq̄ Gregorij. XIII. Sixti. V. Clemētis. VIII. diplomata, motus proprios, ac confirmationem priuilegiorum, gratiarum & immunitatum etiam per modum communicationis & extensionis. Precor Deum benedictum, vt tam ea omniaque in constitutionibus Salmanticæ edidimus quam eaq̄ nunc nouæ reformationis decreta pro bono religionis sancita fuerunt, vsu & operæ impleatis ad incrementum ordinis & Gloriam Dei omnipotentis.

F. Franciscus Cumel, M. Generalis.

INSTRVCTIO OFFICIORVM ORDINIS B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, ſeu Formularium.

De officio Magiſtri Generalis circa ordinem in generali.

MAgiſtri ordinis officium eſt, de toto ordine ſibi commiſſo gerere aſsiduam ſolicitudinẽ paupertatis, humilitatis, & omnium obſeruãtiarũ ordinis, totiuſque ſanctitatis quantũ poſsibile eſt naturæ ſuæ: præ omnibus in ſe monſtrare indicia, vt nõ ſolum præſentes fratres ædificet exẽplo, ſed etiã abſentes fama reficiat. Fratres præſentes verbis, abſentes vero literis, promouere ad omne bonum: Et Deo, & Beatæ Virgini recommendare, in orationibus, fratres, & ordinem, inceſſanter. Et ad hoc etiam bonorũ ſuffragia procurare. Debet quoq; ſecum habere regulã, conſtitutiones, priuilegiorum ordinis tranſſumpta, Admonitiones capitulorum generaliũ, breuiariũ & miſſale bene correcta, & hoc ſcire bene & fratribus ſuper his ſatisfacere. Item ipſius intereſt pro poſſe laborare, vt interſit capitulo generali. Et in omnibus redemptionem captiuorum fideliter procurare.

¶ *Circa capitulum generale.*

IN vigilia Pentecoſtes poſt primam, perlectis in capitulo Kalendis, & tabula, faciendus eſt ſermo aliquis breuis de pec

tinẽtibus ad religionẽ,& statum fratrum ab eo, vel ab illo cui ipse iniunxerit ad hoc idoneo, & postmodum ad monitiones circa ea,quæ pertinent ad instans capitulum. Orationes quoq; aliquæ,vel missæ pro ipso capitulo sunt fratribus iniungendæ, Potest etiam dare licentias aliquas generales durante capitulo, vel de loquendo, vel de alijs secundum quod viderit expedire. Ipsius etiam est congregare tunc diffinitores, & in diffinitionibus minus exercitatos dirigere, de constitutionibus confirmatis, vel inchoatis, & de alijs actis præteriti capituli cum necesse fuerit rationes, quæ mouerunt diffinitores reddere. Summa quoque cura est ei adhibẽda, vt ordinationes vtiles pro ordine procedant: aliæ vero non. Et idem circa admonitiones,& alia agenda in capitulo faciendum. Et circa huiusmodi tunc prouidendum est ei,& frequenter per totum annum cogitandum. Literæ generales aliquæ de aliqua consolatione, & vtili exhortatione ad fratres omnes, & aliæ ad sorores sunt ab eo transmittendæ, & tam tempestiuè promulgandæ cum indulgẽtijs si quæ nouæ fuerint, vel literæ Papales, vel alia præter acta per ordinem mittenda, quod ante diffinitionem possint omnia à fratribus transcribi. Curandum quoque est ei, quod acta modo debito,& decenter formentur,& quod omnia fiant in capitulo ordinate. Committere etiam alicui debet, quod habeat curam de literis, de beneficijs concedendis, alij, vel alijs, de legendis illis, quæ fuerint transcribenda. Omnibus etiam, qui scribunt ei, siue fratribus, siue extraneis de aliquo, quod requirat rescriptum, per literam decentem rescribendum est rationabiliter,& prout poterit gratiose. Et vt plenius expediantur literæ, debet sibi de pluribus prouidere dictatoribus idoneis tunc habendis. In tenendo quoq; capitulum multum curandum est sibi quod dissolutiones non fiant, quod in loquendo,& in alijs, modus,& forma scripta seruetur, quod proclamationes iniquæ, vel indiscretæ, dolosæ,& friuolæ, reprimantur, Quod absentes leuiter non infamentur,& huiusmodi multa. In terminatione vero capituli, in ipso capitulo potest præfigere terminum infra quem recedant fratres si timetur de mora

fra-

fratrum,& domus grauamine. Denunciare quoque quò proponat iter dirigere,vt sciant fratres vbique vbi poterit inueniri,si eo indiguerint, & tam præsentium,quam absentium fratrum orationibus se recomendare. Et his factis ad absolutionem ibidem faciendam est procedendum.

¶ Circa Prouincias.

Circa prouincias vero debet habere curam magnã, quod bonos prouinciales habeant,cum ex ipsis pro magna parte dependeat bonus status ordinis in prouincijs. Et ideo debet interdum electoribus prouincialium, literas ad hoc pertinentes dirigere, interdum etiam circa personam eligendam eos dirigere. Cum autem electio deuoluta fuerit adeum cum diligenti discussione,prout vtilius poterit prouidere. Itẽ pro com muni bono prouinciæ debet quandoque speciales literas specialibus prouincijs mittere, secundum exigentiam negotiorum,& temporis. Item prouincijs magis desolatis, vel minus sufficientibus sibi, debet esse fauorabilior, inconcedendis fratribus vtilibus,& idoneis,siue ad legendum, siue ad prædicandum,siue ad alia ordinis negotia peragenda, vel in collocando fratres de illis prouincijs alibi ad proficiẽdum, & pro eis in huiusmodi gradibus,per quos possint vtiliter releuari. Suum est etiam transferre fratres de prouincia ad prouinciam pro vtilitate vel ordinis,vel fratrum transferendorum, vel prouinciæ, à qua,vel ad quam translatio huiusmodi fuerit facienda. Contentiones quoque, (si quæ fuerint inter prouincias)debet dirimere,& à mutuis iniurijs conseruare easdem. Per fratres venientes ad capitula, & alias cum cõmode poterit,destatu prouinciarum,debet inquirere diligenter, & ad habendam notitiam qualemcunque de regimine earum, vt acta capitulorum prouincialium ad se deferantur & ad capitula generalia; si voluerit.

¶ *Circa Diuinum officium.*

NOn conuenit Magistro libenter se absentare à Diuino officio,& maximè à Cõpletorio,nisi forte propter impotentiam corporalem,aut si habeat occupationes circa maiores vtilitates. Cum autem præsens fuerit in choro,debet primum locum in dextro choro tenere. Tempore communionis absolutionem in capitulo facere,& Missam celebrare conuentualem, Fratribus infirmis vbi præsens est, sacram ministrare cõmunionem,& extremam vnctionem,& sepelire defunctos, recipere nouitios,recipere ad beneficia,recipere legatos,& magnates in conuentibus, in quibus fuerit: In magnis solennitatibus facere officia, & alias cõuentuales missas interdum cum requisitus fuerit à cantore celebrare. Extra chorum vero cum maiori maturitate,& diligentia,quam ab alijs cõmuniter consueuit fieri,est officium dicendum ab ipso,& celebrandum frequenter, Officium quoq; mortuorum trium lectionum, licet non ex debito teneatur,non decet ab eo prætermitti.

¶ *Circa curiam Romanam.*

CVria Romana visitanda est à Magistro,tam pro ipsius reuerẽtia,quam ordinis vtilitate, temporibus opportunis, vbi si eam turbatam inuenerit in aliquo contra ordinem, vel fratres aliquos, debet ad sedandam ipsam solicitè laborare. Indulgentias,concessiones etiam verbo solo, vtiles ordini, quas poterit impetrare, D.Papæ, & Cardinalium & aliorum curialium beneuolentiam erga ordinem captare; Negotia magna si qua habet ordo pro viribus promouere, Capellanis,& Pænitẽtiarijs fratribus,& si qui sunt alij in societate curialium, tenere capitulum,& ipsos diligenter corrigere. Apponere etiam diligentiam,quod inde caute remoueantur,si qui fuerint minus apti,& quod pauci sint ibidem in societate alicuius curialium,& quod qui fuerint, tales sint quod ex eorum mora,in curia ho-

nor sequatur ordinis, & vtilitas animarum. Prouidendum est etiam ab ipso, quod in conuentibus ciuitatum vbi curia fuerit, semper sint fratres personati, discretione, & honestate pollētes & præcipue comendator & lector sufficientes, & famosi. Constituēdus est semper ab ipso aliquis frater in curia literatus, discretus & zelator ordinis, honestæ, & amabilis conuersationis inter sæculares, firmus in amore status ordinis, & personatus, qui sit ibidem generalis ordinis procurator, habens super hoc suas literas cum discretione formatas. Cui etiam committenda est potestas aliqua super apostatas ordinis, & super fratres ad curiam inordinatè venientes, & etiam super illos, qui ordinatè veniunt vt cum consilio suo procedant, & circa alia quædam prout visum fuerit expedire, & de expensis ei necessarijs, debet cum diffinitoribus generalis capituli per se, si comodè poterit quod expedierit, ordinare, & licentias ei dare, quæ ad exequendum suum officium vtiles reputentur.

¶ Circa conuentum.

INterest etiam ipsius, vt ad conuentus, & ad quos non declināt, interdum literas mittat consolatorias, si sint in tribulationibus, vel de concordia si sint inter se discordes, vel alias secundum quod exigunt causæ variæ emergentes, si maior necessitas, & prouintialis carentia, vel absentia, vel negligentia, & insufficientia hæc requirant. Sanè cum declinat ad conuentum aliquem, in transitu semper debet intrare capitulum, & ibidem fratribus congregatis, recommendandos recommendare fratrum orationibus, & causam sui transitus (nisi sit res secreta) reserare eisdem. Nisi vero arcta necessitas ipsum festinare compellat, non debet si audiuit aliqua notabilia ibidem corrigenda, ipsa incorrecta dimittere, si vero non audiuit, nihilominus vel in capitulo, vel coram senioribus aliquibus, debet se offerre ad corrigendum: si aliqua videntur suam correctionem requirere. Quod si videatur eis, vt istis intendat, debet seorsum summatim illa, quæ eos mouerent prælibare, & tunc si

ei visum fuerit postea capitulum, vel quoad omnia, vel quo ad illos casus tenere. Ante recessum autem suum, debet cum omnibus in refectorio (si fieri potest) comedere, & in capitulo aliquem sermonem, vel collationem, vel admonitiones aliquas proponere fratribus, tam clericis, quam laicis, secundum exigentiam status eorum: Et in fine assuetam absolutionem facere generalem, & se specialiter, & negotia si quæ grandia habet tunc temporis, fratrum orationibus recommendare. Cum vero moram contrahit in aliquo conuentu, debet tam frequẽter, quam diligenter tenere capitulum, & cum non tenet interdum tam vtiles, & tã efficaces admonitiones proponere, quod ex eius mora, non solum quod ex eius præsentia, sed etiam post recessum sequatur in eadem domo euidens religionis augmentum. Melius quoque est vt necessitates suas de communi prouisione conuentus, vel aliquibus amicis ordinis manifesté recipiat, quam quod aliquid fiat circa hoc per modum occultum vel ab aliquo fratre singulariter procuretur. Cauendum est autem ei diligenter ne reddat onerosum se in expensis, aut in seruitijs, quæ fratribus alijs fieri non consueuerunt, aut fastu aliquo, tanquam non sit vnus aliorum, aut in seruiendo nimias sibi fieri reuerentias, sed potius laboret, vt societas sua, non solum fratribus, sed etiam familiæ, cum qua etiam habenda est ei aliqua religiosa collatio, sit amabilis, & accepta. Non decet etiam vt extra domum facilè comedat, vel inter homines, discurrat. Cum autem eum ire oportuerit inter homines, cũ societate moderata ire conuenit, ne nimis magna societas attribuatur pompæ, vel nimis modica apud imperitos pariat contemptum. Sed in hoc quidem secundum conditiones regionũ est temperandum. Fratres quoque qui occasione eius superueniunt, ne ex eorum mora grauetur domus, debet breuiter expedire, & licentiare curialiter commorantes inutiliter. Animaduertatque nihil subdito negare, vel concedere, neque de facili aliquid in futurum promittere sine magna prudentia, quorundam consilijs interdum acquiescere, quorundam non, omnes benigne audire, & cum charitate recipere.

¶ Circa Fratres.

AD ipsum quoque pertinet, maiorum fratrum excessus viriliter corrigere, Minoribus se talem exhibere, quod ad eum non timeant accedere. Dignos honore pro meritis, vel alijs conditionibus decenter honorare: Irreligiosos, & malè viuentes à sua gratia, & familiaritate, ad correctionem repellere. Laborantibus laudabiliter, & fructuosè pro ordine se gratum ostendere. Infirmis corpore, seu mente, piè condescendere, proteruorum, & contumacium duritiam frangere. Nouitijs tentatis, & afflictis dulces consolationes impendere. Petitiones fratrum rationabiles libenter exaudire, cum vero repellendæ fuerint, causas quare recipi nō debeant prudenter explicare. Querelantium de alijs, causa diligenter audita quod iustum fuerit ordinare. Dissolutiones notabiles coram se nunquam sustinere, De vtilibus, vel de confessione loqui secum volentibus facilè locum dare. Fratres omnes aduenientes (nisi sit certum quod inordinatè vadant) cum læto vultu, & ad osculum pacis semper recipere. Discussa vero causa itineris, eosdē secundū merita tractare. Recedentes ad partes remotas cū osculo licentiare, absolutionem generalem si petierint eis conferre, & se per eos, fratribus ad quos declinauerint recōmēdare, & salutare eosdē. Apostatis, & electis ad se cōfugiētibus audientiā prębere, ipsisq; auditis scribere eorū Prouincialibus, cōmendatoribus, & conuētualibus, secūdū quorū relationē, quod visum fuerit expedire. In similibus, & dissimilibus, se singulorū vtilitatibus, secūdū diuersos status eorum adaptare.

¶ Circa potestatem Magistri Generalis.

LIcet autem Magister habeat plenam, & generalem potestatem in ordine, tamen nunquā est ei vtendum huiusmodi plenitudine potestatis, vbi causa rationabilis & necessaria non occurrerit. Specialiter vero est cauendum ei, ne in tempo-

ralibus grauet prouincias, vel conuentus, vel fratrem aliquem, aut libros, vel paramenta vnius alteri concedendo. Onus pecuniæ alicui soluendæ imponendo, & similia, sine causa rationabili euidenti. Officia inferiorum non debet sibi assumere libenter, nisi causa vrgẽte, nec oneri suo aliorũ onera, Licentias quæ per alios expediri possunt, raro dare debet, sed potius fratres ad Prælatos suos mittere pro ijs, & si quas dederit, quæ secretum non requirant fratrum, Prouincialibus, commendatoribus, vel conuentualibus, pro vt magis conuenit significare debet. In concedendo vero licentiam alicui fratri confitendi alij, quã Prælato suo debet habere cautelam, sciens quod huiusmodi cõfesiones interdum in graue periculum ordinis redundant. Itẽ, in licentiando aliquem ab ordine cauendum est, quod nihil faciat, nisi quod liceat, & quod expediat, & quod salutem fratris non negligat propter onus. Cum autem fuerit faciendum, sic prouideatur, quod habeat locum, ad quem transeat, antequam recedat, & quod vagationi periculosę non exponatur, Circa dispensationem, & licentias, quæ sibi reseruantur, vt de studio in liberalibus artibus, & de eundo ad Curiam, vel quæ non consueuerunt fieri per aliquem de facili, vt de ingressu mulierum in claustro, & similia, talem mediocritatem tenere debet, quod propter nimiam eius duritiem, circa hoc maior fructus non impediatur, vel graue scandalum generetur, & rursus ex nimia facilitate periculosa dissolutio in ordine inducatur. Circa se vero, quantum valetudo permittit, ipsi parum dispensationibus est vtendum, & cum necesitas requirit aliud, huiusmodi necesitas, est opportuno tempore insinuanda fratribus, vt non scandalizentur in ipso.

Grauis in hac re est cura adhibenda.

¶ *Circa socios suos.*

Eligendi sunt à Magistro socij Deum timentes, ordinis zelatores, discretione pollentes, religiosæ, & amabilis conuersationis, corpore potentes, qui inter fratres se sicut vnus coeterorum gerẽtes, nihil in hoc officio quærant, nisi solam ordinis

nis vtilitatem. Horũ enim cõmune erit officiũ, quæ viderint in eo corrigenda, interdum cũ humilitate & modedestia ei dicere, interdum quæ ex alijs sciuerint, vel audierint, emendanda eidem, tempore suo referre: præsertimque ad redemptionem pertinent captiuorum, Agẽda ei ad memoriam reducere, & circa ea ipsum solicitare. Secreta quæ ad ipsum veniunt, sub cistricto silentio custodire. Si quæ grauia, vel periculosa ordini multum, de ipso sciuerint, diffinitoribus, vel alijs, qui prodesse possunt, & non obesse, suo tẽpore nõ tacere: Fratres cũ eo loqui volẽtes in hoc timidos ad eum addudere. Aduenietes ad eum fratres, siue alios extraneos, benigne recipere, & ad eum ipsos introducere, vel ad ipsos eum euocare. Ipsorum negotia, siquę habent solicite promouere, & curam habere, quod charitatiue tractentur à fratribus in hospitalitate, & eos pacificare, si viderint turbatos, occasione repulsarum petitionum, & quod quieti recedant, & cum gratia. Cum senserint murmur de aliquibus factis Magistri pro posse rationes reddant, de factis eius, quas forte murmurantes ignorant. Contra neminem, ipsum prouocare: nisi forte causa correctionis prout necesse fuerit. Horum vnus debet esse conuersus, cuius officium erit causa necessitatis corporalis, & tam victus, quam vestitus Magistri soli. itudinem gerere, & sustinere labores. Alius debet esse notarius competens, qui magis debet laborare ad notandum sententiose, & breuiter, quam adornate verba multiplicare. Debet etiam custodire sigillum, sigillare literas, & pertinẽtia ad hæc in prõptu habere, librosque Magistri custodire. Præter istos alium tertium assumat socium, virum consilij, & literatum, cum quo possit habere consilium, & ipsum sibi adiutorem habere, cui interdum si expedierit, aliqua agenda committere poterit. Aduertenda instructio.

¶ *Circa mensam.*

CVm comedit in conuentu, non est ei sustinendum, quod ei singularitates notabiles fiant. Cum vero habet vnde possit aliquibus aliquid mittere, illi sunt potius eligendi, qui-

 bus

bus cedit ad consolationes, vt sunt nouitij, vel tentati, & huiusmodi, vel qui sunt magis indigentes vt debiles, vel infirmi, vel qui pro aliqua ratione sunt honorandi, vt qui fuerunt nobiles vel diuites in sæculo, vel sunt in ordine lectores, & Magistri potissime, & similes. Protrahenda est ab ipso comedendo, sic mensa prudenter, vt qui morosius comedunt, comestionem interrumpere non cogantur. Nec signum facere debet quousque videat, quod comestio communiter sit completa. Quod si quis mora notabili, faciat alios plus debito expectare, per seruitorem potest ipsum priusquam signum faciat, vt finem faciat commonere. Cum autē extra refectoriū comedit in hospitio, vel in domo infirmorum cauendum est, ei ne occasione ipsius superfluitates fiant inconsuetæ, & maxime si adsunt extranei. Neque dāda est loquendi licentia passim, sed modo vni modo pluribus, modo omnibus, modo nulli, secūdum diuersas circunstantias secum comedentium, Præcipue vero cum intersunt extranei, caute sunt huiusmodi licentiæ dandę. Interest autem valde ipsius aliqua verba ędificatoria, & spiritualis consolationis immiscere commestioni, & frequenter lectionem aliquam in mensa, in parte, vel in toto habere: Nisi pro reuerentia personæ excellentis, quæ adsit, intermittatur, aut de eius beneplacito fieri procuretur.

¶ Circa Cameram.

CVm autem camera sit ei concessa propter certas vtilitates ordinis, attendendum est ei, ne redundet in damnum ordinis talis concessio, quod fieret, si fierent ibi dissolutiones, si fierent ibi comestiones, vel potationes, nisi tempore suæ infirmitatis, si permitteret fieri ibidem fastum aliquem in lecto, aut in aliquo apparatu serico. Et ideo sunt hæc ab ipso, & similia coercenda. Nunquam etiam dormire debet in camera, sine duobus socijs, & lumine.

De

De officio diffinitorum capituli generalis.

Circa ea quæ sunt agenda ante diffinitionem.

AD officium diffinitoris capituli generalis pertinet, cum electus fuerit, si præsens fuerit in capitulo, postulet à Prouinciali huiusmodi laborem sibi iniungi in remissionem peccatorum; & sic ipso imponente recipiat officium humiliter veniam faciendo, & hoc si oportuerit eum ire in regionem lóginquam. Bonum est etiam, quod super huiusmodi officium pro se, & pro socio sibi assignato, testimoniales recipiat literas à Prouinciali & diffinitoribus, vel aliquibus alijs commendatoribus de capitulo; quam non negligat propter multas difficultates, quæ ex defectu literarum huiusmodi possent oriri. In ipso capitulo in quo eligitur, debet ordinari de socio. Si præsens fuerit, vtrum in simul ire debeant, & quando, & per quas vias. Si autem alter illorum tantum præsens fuerit, debet qui præsens fuerit prædictas literas procurare, & de supra dicta via cú absente per literas ordinare, quod si neuter presens fuerit debet Prouincialis prædictas literas procurare, & diffinitori, vel socio mittere, & qui primo recepit, alteri debet de via prædicta significare. Porrò in eúdo quantum possibile est debet diffinitor se gerere moderate & parce, quod fratres per quos tráſierit in hoc ædificet, & audaciam possit habere in capitulo excessus & sumptus in ordinatos in alijs corrigendi. Cum autem declinauerit ad conuẽtus, & in ipso capitulo, & inter extraneos, per quos transit, sic in vigilijs, in sobrietate, in silentio, in studio, in oratione, & in omni honestate, & obseruantia religionis, in collocutionibus, & verbis ędificatorijs dare debet exẽplú, & cósolationé omnibus, vt euidẽter appareat, quod nó immerito ad tantum negotium ordinis sit assumptus. Si verò fratres aliqui per quos transit, vel in ipso capitulo, velint ipsi aliquid dicere de pertinẽtibus ad ordiné, q̃ suú officiú possit respicere, debet eos diligẽter audire, sed cauere ne credat omni spiritui, vel Aduertenedum consilium.

suggestioni: Loquentes plene sibi sint noti, vel post inquirat à fratribus discretis,& fidedignis, de cõditione, & discretione & zelo & intẽtione,& motu loquentiũ,& in quibus, & in quantũ debeat eis credere. Debet etiã scire quod melius est frequẽter sequi consilium, & sensum eorum, qui parum ei loquuntur, quam multorum, qui multum se so'ent ingerere ad loquendum,& solent de singulis iudicare, Nec est securum conscientiam suam ex huiusmodi auditu formare quousque constet sibi plenius de auditis. Sed nihilominus debet esse cautus postquam illa audierit. Item postquam factus est diffinitor, debet diligenter respicere acta Capituli præcedentis, & cõferre cum fratribus discretis,tam super illis, quam super alijs,quæcũque ad vtilitatem ordinis possint in capitulo promoueri, & super his per totum annum frequẽter cogitare,& conferre,vt sit melius instructus circa huiusmodi,vt melius ea possit promouere in capitulo,ad quod debet dare operam habendo in aliquo memoriali constitutiones nouas, vel admonitiones,& alia huiusmodi,quæ videntur ei promouenda, quæ proponere debet inter diffinitores tempore opportuno.

De officio electorum Magistri Generalis.

AD officium electoris Magistri pertinet, quod postquam electus est postulet(vt supra dictum est diffinitore). Si oportеat eum ire longius, à Magistro Prouinciali huiusmodi laborem sibi iniungi in remissionem peccatorum: Et iniunctum suscipere cum venia humiliter,& deuote, & hoc si fuerit præsens in loco electionis. De literis quoque testimonialibus,idem seruetur quod de Diffinitore est supra dictum. De socio verò & via, & tempore eundi, debet facere secundum consilium Prouincialis. Porrò in via inter fratres, inter extraneos,in conuentibus,in capitulo, & vbique debet illam honestatem, & religiositatem seruare, quæ de diffinitore superius sunt prædicta. Pro negocio vero electionis, debet à tempore suæ electionis orare deuote, & orationes à sanctis personis

cum

cum poterit, impetrare vt secundũ voluntatẽ Dei, & vtilitatem ordinis tam ipsi, quàm alij dirigantur. Cum autem aliquos fratres inuenerit discretos, & Deum timentes, exercitatos in negocijs ordinis, & personarum, habentes ordinis notitiã: debet libe ter cum eis conferre, in sancta, & simplici intentione, vt per eos in aliquibus pertinentibus ad negotium plenius informetur. Cauendum est autem ei, ne propter auditum, aut notitiam leuem ad eligendum aliquem inclinetur: Nisi prius per fidedignos, & qui talẽ magis de propinquo nouerint plenius instruatur. Nec vnquam sic debet animum suum in aliquem firmare, quin si aliquid melius, ex collatione a'iqua post modum appareat, paratus sit ad alium transferre vocem suam. Illud quoque diligentissime præcauendum est ei, ne notio, vel familiaritas, vel confidentia præsumpta de aliquo, vel turbatio contra aliũ, vel despectio quæcũque, vel aliæ similes, vel dissimiles causæ, quæ Spiritum sanctum non sapiunt, eum moueant in aliquo contra aliquem, sed solum pura, & sancta intentio, & recogitatio: solum Dei voluntatem, & vtilitatem ordinis inuestigans. Debet etiam attẽdere quod in huiusmodi persona eligẽda, sunt multa attendenda si reperiri possunt in aliquo, vt pote conditio generis, & personæ, scientia, & fama, authoritas, notitia, gratia prædicandi, & inter homines conuersandi, & alia multa, ta men etiam sunt prudenter attendenda, vitę sanctitas, discretio naturalis: experientia prælationis: zelus sanctus: animositas ad mala persequenda, & bona promouenda: maturitas in agendis cum oportuerit, condescensio ad infirma: firma de Deo fiducia in insolitis, & grauibus, cum emergunt. Cæterum tanquam perniciosum, & vilissimum est procul abijciendum, ne vnquam inducat, vel inducere sustineat quemcunque circa huiusmodi negocium ad aliquid, nisi quod pure sanctitatem sapiat & virtutem: sed sic in omnibus cum timore Dei diligẽti deliberatione procedat, & votum suum solum in Deũ & ordinis transferat vtilitatem, habens præ oculis quod nihil faciat, vnde malam reportans conscientiam, gemere habeat in omnibus diebus vitæ: cum aliquid fecerit, quod post modum Aduertẽda admonitio

nunquam poterit emendare. Si vero facto scrutinio publico, nondum valet electio, nec videatur per processum quod valere possit,nisi mutet vocem suam:multo melius est mutare vocem (dummodo cum bona conscientia fieri possit) quãdiu discordiam sustinere. Sed in mutatione illud videtur securius, quod cum oportet mutare propter concordiam, illorum sequatur cõsciẽtiã,& sensum,qui secundũ suam conscientiã, & sensum,melioris,& sanioris sententiæ,reputantur. Si vero electio valeat per scrutiniũ: pro aliquo quẽ ipse non elegerit, nihilominus debet in ipsum libenter,& liberaliter consentire:& post publicatum scrutinium assentire: dummodo ad contrariũ conscientia non compellat. Deniq; omnia,quæ acta sunt in secreto sic debet habere secreta,quod nunquam ex ore eius egrediatur aliquid,vnde possit quidquam de illis percipi,vel possit aliquis frater percipere q̃ talesvel tales fratres elegerũt hũc,vel illũ reprobauerũt, vel illi contrarij fuerunt,& similia,quę possunt inducere turbationem. Debet etiam esse cautus quod in collatione facienda de aliquibus eligendis, ante electionem inter electores suos,non est securum consentire,propter occasiones denigrationis famæ multorum,& alia mala multa,quę solent inde sequi. Porrò inregressu cum declinat ad fratres,debet laudare quantumcunque potest cum bona conscientia, quod factum est:& super hoc fratrum animos consolari.

¶ *De officio Magistri Prouincialis.*

PRouincialis, quæ dicta sunt de Magistro Generali, animaduertat,& quæ sibi competunt obseruare curet. Erga suam prouinciam diligenter omnibus prouideat, & singulis fratribus,secundum diuersas conditiones,& illorũ animi qualitates,prudenter cõsulat. Fratres periculosos,& dissolutos à locis,in quibus minus viget disciplina dimoueat, & domibus, in quibus melius custodiri possint, & corrigi,assignet,& quãtum fieri licet,conditiones eorum commendatoribus, ad quos mittuntur,notificare debet. Et cùm transferuntur de loco, ad

locum

locum, prouidere, vt bene associentur, & certum tempus habeant, pro itinere taxatum. Qui autem pestiferi fuerint inuenti, secundum quod grauiores eorum culpæ requirunt, grauius, vel per carceres, vel pereiectiones à fratrum societate, vel aliter puniantur. Perturbatores verò cōuentuum, aut commendatorum, alibi transferre: Colligationes in malum per dispersionē dissoluere. Talem se debet omnibus exhibere, quod ad cōfitendum, eidem non timeāt accedere. Extra capitulum quoque fratribus aliquibus interdum charitatiuas facere exhortationes, prout statum eorum viderit indigere. Diligenter quoque debet vbique aduertere, qui & quot sunt in quolibet conuentu, qui sint apti ad proficiendum in studio, & huiusmodi si sint bene morigerati ad studium promouere, vel ad studia meliora mittendo, vel in ipsis domibus proprijs, libertates aliquas concedendo, vel ab aliquibus occupationibus eximendo. Insuper inscriptis eisdem prouidendo, vt eos etiam, de quibus est bona spes, quod possint esse vtiles ad commendatores, & officia ordinis magis necessaria in scientia, & huiusmodi officijs, necessaria promouere. In recipiendo vero conuersis, vel qui non nouerint officia, in quibus possint ordini deseruire, & etiam clericis minus idoneis dignam debet adhibere cautelam.

¶ Circa commune bonum prouinciæ.

ITem ad ipsum pertinet cōmune bonum prouinciæ procurare sollicite, siue erga Magistrū, siue in capitulis generalibus, & Prouincialibus. Item de ijs, quæ videntur corrigenda, vel facienda, quæ per se non potest commode expedire, memorialia facere, & ipsa capitulorum tempore promouere. Item in emergentibus necessitatibus fratrum, in diuersis locis consilium dare, siue per recursum ad curiam Romanam, siue alijs modis prout variæ necessitates exigunt, ad communem pacem prouinciæ dare operam efficacem. Partes & diuisiones si quæ sunt pro viribus auferre, instruendo vnitatem, & concordiam ponendo,

ponendo. Querelas, si quæ sunt inter côuentus, de terminis, vel alijs quibuscunq; cito terminare. Côuentus nouos, qui euidêter reputâtur vtiles procurare: de minus necessarijs nô curare. Regulâ, côstitutiones, priuilegia, acta capitulorû, literas Magistri bene correctas secû portare, & ad exemplar suû vbiq; per conuêtus facere scribi, quę nô habêtur, quę vero habêtur perlegi, & corrigi diligenter, & interdum facere legi vbi viderit expedire. Infirma fratrum: vel conuentuum aliquorum sine causa rationabili nunquam debet alijs recitare. Quod fratres vbique pacem habeant erga clerum, & populum, & Prælatos, & alios laborare. Quod metas priuilegiorum, vel côcessionum, quæ habuit à Prælatis in confessionibus audiendis, vel absolutionibus, & dispensationibus, & huiusmodi, fratres non transgrediantur, Et quod ad hæc exequenda non ponantur fratres nisi sufficientes monere, & cauere. Discursus fratrum restringere, neque permittere quod discurrant, propter negotia, quæ possunt per literas expediri.

¶ *Circa visitationem faciendam.*

ITem, visitare prouinciam debet prout potest, & frequentius domos, quæ plus indigent. Cum autem non potest in propria persona, debet interdum, cum necesse fuerit per alios fratres discretos, & acceptos fratribus hoc supplere, taxata eis per literas discrete potestate. Cum autem de prouincia recedit, semper relinquere vicarium, vel vicarios per diuersas partes prouinciæ, Et interdum etiam cum præsens est in prouincia in aliquibus locis magis remotis vicarium, vel vicarios instituere, potest ite eis taxata semper per literas, & expressa. Item visitatores idoneos substituere. Porrò in visitatione tantum debet in qualibet domo morari, quod diligenter, & plene quod requirit visitatio valeat exercere. Episcopum loci fratres minores, & alios amicos ordinis visitare, vel cum ipsis eum visitantibus competentem collocutionem, & collationem habere, Populo, clero, & religiosis (vbi hoc expedierit) prędicare, scan-

dala,

dala,& turbationes, si quas inuenerit, erga aliquos religiosos, prælatos,clerum,& alios sedare. Cum fratribus in refectorio, in officijs diuinis,& in dormitorio aliquanto tempore intersse, Fratribus tam clericis, quam laicis sui copiam facere, siue de confessione,siue de quibuscúque alijs loqui voluerint cum eo,siue in capitulo,siue extra.Collationes fratrum audire, vt de profectu eorum aliquid in studio eorum aduertere posit. Saltem semel audire côputationem domus, & fratrum quo ad têporalia. Auscultare infirmos,pusillanimes,& tentatos,& nouicios singularibus collationibus consolari, nouicijs conuersis aliquas priuatas collationes facere. Familiam vbicunque superfluam inuenerit remouere. Si qua maioris ponderis ordinare voluerit,prius discretorum consilium conuocare. Et quantum potest fieri rationabiliter dare operam, vt omnes in pace, & consolatione relinquat. Et sic inter eos in illo tantillo temporis studeat conuersari, quod plus eos exemplis, quam verbis ædificet,& informet.

¶ *Circa Commendatores.*

ITem circa absolutiones commendatorum, qui boni reputantur,non debet esse facilis,nec propter eorum instantiam, nec fratrum aliorum importunitatem. Magis autem debet eos animare ad ordinis sustinentiam, propter Deum & ordinem, eosque fouere,& animare, in quibus bono modo potest, eosq; molestantes comprimere, pacemq; eis prout possibile est procurare. Commendatores vero minus idoneos facile debet absoluere,cum speratur meliores posse haberi, & vt possint sibi fratres vtilius prouidere, & sic habebit potestatê eligendi aliquos fratres,de quibus potest fieri bono modo. Ipsius est etiam, Cômendatoribus confessores cum larga potestate concedere, nisi ex causa aliqua interdum aliud fiat. Quandoque etiam super eos, aliquibus aliquam potestatem tradere, vel in recreationibus recipiendis, vel huiusmodi, cum causa rationalis hoc requirit.

¶ Circa capitulum Prouinciale.

Item, ad locum capituli prouincialis, debet aliquantulum tempestiuius alijs venire, vt cum fratribus domus tractet, si expedierit, de aliquibus ad capitulum pertinentibus. Et vt fratres, qui quandoque citius veniunt pro aliquibus negotijs expediat. Item, interest sua tūc temporis, literas sibi missas per se, vel per secretarium respicere, & ea, ad quæ respondendū est notare, & quæ sine capitulo potest facere cito expedire. Ea vero, quorum responsio ex capitulo dependet in memorialibus ponere, vel ipsas literas distincte pro diuersis conuentibus, ad confusionem cauendam, in diuersis locis seruare, & quam cito poterit expedire. Illas vero, quæ responsionem non requirunt, statim destruere. Item prouidere debet quod acta capituli generalis, & literæ Magistri, & si quæ aliæ literæ, vel scripta emanauerint à capitulo generali, per prouinciam habenda, legantur ante electionem diffinitorum: Et ordinetur quod certo loco, & certo tempore conueniant, qui habent transcribere, & per aliquem, vel aliquos legantur, & ad scribēdum, necessaria ibidem ministrētur de domo, ita quod ante diffinitionem capituli omnia huiusmodi sint transcripta, & tunc acta capituli, & si quæ alia mittenda sunt in scriptis per prouinciam, sunt ab eodē capitulo celeriter secundum modum eundem scribenda. Item, non debet dare licentias veniendi ad capitulum sine causis rationalibus, & qui aliter veniunt, condigne cum consilio diffinitorum in ipso capitulo confundere debet, & punire; vel segregando à capitulo, vel statim remittendo, vel alias, prout maior excessus eorum exegerit. Ordinare etiam debet, quod nimis tēpestiue non veniant, & quod non nimis morentur, qui venire tenentur. Itē diffinitores minus expertos in aliquibus dirigere, & de conditionibus personarum, quarum notitiam non habent (cum de eis agitur) instruere eosdem quantum commode, & licite potest, & ordinis vtilitas requirit. Item dare operā quod paucæ mutationes fratrū fiant, & quæ fiūt, non fiant sine causa

Aduertēda & seruāda instructio.

causa valde rationabili, cum ex huiusmodi mutationibus frequenter inconuenientia multa oriantur. Item cauendum est ei ne in suis agendis sit ita fauorabilis maioribus conuentibus, & personis contra minores, quibus magis est subueniendum, quòd inde scandalum apud eos & turbatio subsequatur. Ordinandum est etiam ab eo, quod fratres, qui tunc mittuntur de conuentu ad conuentum, certam, & bonam societatẽ, & tempus ad viam habeant arripiendam, & consumandam.

¶ De officio diffinitorum capituli Prouincialis.

AD officium diffinitoris capituli Prouincialis pertinet, vt post electionem audiat negocia fratrum, modo sequestratim, modo cum alijs diffinitoribus prout ipsi requirunt, & ipse poterit vacare: recipere etiã literas: vel memorialia, quæ ad diffinitores pertinent cum ei porriguntur, vt ea inter diffinitores præsentet tempore opportuno. Postquam autem inchoatum fuerit capitulum debet cum Prouinciali in loco diffinitorum in capitulo sedere, hoc ordine seruato inter diffinitores: vt qui primo sedent in choro, primo sedeant inter eos. Cauendũ est autem ei ne aliquid faciat pro fratre, vel conuentu, vel contra, quod sapiat priuatum amorem, vel turbationem, vel vindictam contra alium: sed tantum ea, quæ sapiunt æquitatem, & bonum. Item ne sit facilis ad mutationes faciendas, siue in absolutionibus Commendatorum multorum, vel translationibus lectorum, & fratrum: nisi quando post discussionem diligentem manifesta ratio reperitur. Item, non tantum intentus sit circa particularia facta, quòd commune bonum, & magis quod pertinet ad statum totius prouinciæ, negligatur. Porro circa conuentus nouos, & remotos, & desolatos, vel præ paucitate fratrum, vel paupertate, vel propter aliqua scandala ibi orta: vel alijs de causis, vt releuentur à grauaminibus, & bene prouideatur eisdem, & in aliquo non grauentur. Similiter circa redemptionem captiuorũ & studium, & omnia pertinẽtia, ad id promouenda: Itẽ circa fratres, qui notati sunt de scandalo tur-

 bationis,

bationis,& periculosi reputantur, reprimendis, & refrenandis, & in talibus conuentibus collocandis vbi sub disciplina,& custodia bona alicuius custodiantur,& similibus, quæ sunt maioris necessitatis debet habere curam maiorem, quantum in eo est. Sunt & alia quædam notata in capitulo de officio Magistri Prouinciæ is circa fratres, quæ pro magna parte eidem quantú ad officium suum in modico tempore pertinent: consideranda sunt,& solicite obseruanda. Item pertinet ad eum cum alijs de domibus & de visitatoribus, & alijs quibusdam quæ in constitutionibus expressa sunt: & in admonitionibus capituli generalis quandoque inseruntur: insuper,& multa alia de illis, quæ supra notata sunt de officio diffinitorum capituli generalis: quæ omnia sunt ab eo consideranda diligenter, & pro vt competunt obseruanda. Deinde finita diffinitione,cum aliquos turbatos viderit de aliqua ordinatione, non debet ita se super aliquo excusare (licet in illo non cósenserit) quod super socios suos calumnia deuoluatur: vel quæ acta sunt inter eos, de quibus oritur turbatio,per quos factum sit reueletur.

De officio visitatoris,

¶ *Circa ea,quæ præcedunt visitationem.*

AD officium visitatoris pertinet, si laboriosa fuerit sua visitatio,postulet à prouinciali laborem in remissionem peccatorum sibi iniungi. Socium quoque de eius ordinatione si potest ei loqui,vel scribere, vel si hoc non potest de ordinatione commendatoris sui conuentualis assumere debet. Si vero ante tempus visitandi contigerit eum infirmari, vel aliter impediri:debet Prouinciali hoc indicare, vt de alio prouideat, qui suppleat vices eius. Porrò tempus ad visitandum debet eligere tale, in quo fratres melius possint haberi in domo, sine damno prædicationis, vel prouisionis temporalium:, & quod non concurrat cum visitatione Prouincialis, vel nimium sit vicinum visitationi, vel capitulo sequenti, vel præcedenti Prouinciali

uinciali, vel generali si fuerint in prouincia illa celebranda. Cũ autem venturus est ad domum aliquam debet primo signi-ficare tempus aduentus sui, vt fratres absentes cõmode conuoca ri possint. Non debet autem ad conuocandos fratres inferre ne cessitatem, si sine magno damno domus, aut salutis animarum conuenire non possint, nisi magna, & rationabilis causa, & ne-cessitas hoc requirat.

¶ De officio Commendatoris circa seipsum.

OFficium Cõmendatoris est, diligenter notare, ea quæ de suprad ctis officijs Magistri, & Prouincialis sibi compe tunt, secundum suum statum, & ea adimplere. Item, pro religio ne primo, & pro studio secundo, & vehementer pro ijs quæ pertinent ad redemptionem captiuorum plusquam pro alijs quibuscumque celare. Item non tantum extra domum mora-ri, quod ea, quæ sunt intus agenda negligat, nec tantum intus residere, quod fructus, quos potest extra facere, minus & dam-nose pereant. Item amore quietis, fratrum & ordinis negocia non negligere, & rursus propter nimiam occupationem circa curam ad alios, nimis à se exire. Itẽ, circa occupationes odiosas, & deuotionem hominum ad ordinem, suffocantes, vt sunt vi-sitationes, & correctiones potestatiuę monasteriorũ, receptio-nes arbitriorum, & similia, sede facili non implicare. Circa fru-ctum vero animarũ, qui fit per prædicationes, per charitatiuas admonitiones, per cõsilia, per confessiones, per paces, & huius-modi, quæ magis decent ordinem, & spiritum magis sapiunt, libenter intendere debet. Spiritualibus quoque exercitijs intra claustrum, vt sunt scholæ, collationes, sermones, officium diui num, & huiusmodi libẽter interesse. Circa coquinam vero ve-stiariũ, vel hortum, & huiusmodi quotidianas angustias, & mi noris valoris, quæ per alios officiales exerceri solent, occupari raro. Item, ipsius interest in absentia magistri, vel prouincialis, vel de eorum mãdato, si pręsentes existunt, recipere nouicios. In magnis solennitatibus facere officium, sepelire fratres, in-

firmis ministrare sacramenta, & alia similia; quæ supra dicta sunt in officio Magistri. Non debet autem de facili vnquam deesse à Completorio. Cum autem est in choro stare in dextera parte.

Circa maiores.

ITem ad ipsum pertinet, Magistrum, vel Prouincialem, Visitatorem, & omnes maiores suos cum debita reuerentia suscipere, & tractare, statum sui conuentus cum quæsierint, vel expetierint fideliter eis exponere, eorum mandata, & ordinationes, & capitulorum generalium, & Prouincialium deuote suscipere, memoriæ commendare, fratribus frequenter exponere, & vt plenarie obseruētur operam dare. Vtilitatem quoque domus & fratrum suorum solicite procurare, grauia, si qua sibi imponuntur ab eis sine murmure portare, eos pro sua absolutione, vel alijs negotijs non grauiter molestare, repulsam petitionum suarum patienter sustinere, & causam quare hoc fiat ab eis aliquam causam rationabilem esse (licet nesciat) supponere, & in suis angustijs de multitudine negotiorum, & impotentia satisfaciendi omnibus eis potius compati, quam de repulsa huiusmodi indignari. Pro eis quoque orare, & alios frequenter inducere ad hoc ipsum. Siqua in eis corrigenda viderit, vel de aliquo quocunque tractare cum eis habuerit, cum digna humilitate loqui debet eisdem. Item debet à Prouinciali, vel verbo, vel per literas petere licētiam confitendi, & quod committat secundum quod ei videbitur fratri, vel fratribus in foro pœnitentiali super eum potestatem, & quod ipse ordinauerit in scripto retinere.

Circa conuentum.

ITem ipsius interest conuentui in victu, in vestitu, & infirmitatibus, & alijs necessitatibus pro vt potest commode procurare. In refectorio, in communi minutione, in rasura, & vbiq;

vbiq; libenter esse in conuentu. Singularitates in cibo, vel extraordinarijs comestionibus, & huiusmodi cauere. In vestium pretio sequi communitatem, tam in se quam in alijs. Singulares prouisiones in necessarijs nulli concedere, sed de communi omnia prouidere, nunquam apud se, vel alium, nisi communē custodem, & non nisi pro libris pecuniam habere. Superfluitates in hospitio, & infirmitorio, & horum frequentatiónes, prę ter necessarias restringere; & in dispensationibus circa corporalia se non facilem exhibere. Ipsos quoque fratres in spiritualibus debet in capitulo informare, ad omne bonum sanctis exhortatibus animare, magis in dulcedine spiritus quam per potentiam pertractare. Curandum est ei multum de pace conuentus conseruanda, prout fieri potest. Nec facile deuiandum est ei à concordia ipsius, vel voluntate, vel consilio, vel petitione. Debet quoque ab ipso aßignatos habere fratres, qui audiant computationem, & statum domus sciant, & de quorum consilio in ædificijs procedant. Dispensationes vero in ieiunijs, in abstinentijs cū toto conuētu nunquam sunt faciendę, & si per sonis aliquibus, sit interdum merito indulgendum. Debita magna contrahere, vel emptiones, vel venditiones magnas, vel alia magna, facere non debet sine consensu conuentus, vel consiliariorum, qui ex parte conuentus ad hoc fuerint aßignati, & quibus super his fuerit commissa potestas. Cum autem accesserit ad capitulum, vel alias lóge, debet semper vicarium relinquere, siue alium vtilem, & idoneum pro religione, & pro vt fieri potest acceptum communitati fratrum. Debet autē ei potestatem taxare, & in ijs, quæ videntur vtilia instruere diligenter. Item cum egreditur ciuitatē semper vicario, vel pluribus causam viæ, quo vadat significare, & interdum ipsi conuentui, si maior ratio hoc requirit.

¶ *Circa fructum animarum.*

Item ad officium eius pertinet, scire clarè, & plene, & cum nescit, diligenter certificari ab alijs, cuiusmodi potestatem

habeat

habeat ordo in confessionibus audiendis, in predicationibus, in dispensationibus,& in absolutionibus circa fratres, & alijs multis, scire etiam cuiusmodi potestatem habeat ipse ab episcopo suo, vel episcopis vicinis, circa confessiones, & absolutiones tam pro se, quam pro alijs fratribus, & quid in huiusmodi potest committere fratribus,& quid non. Et cauere debet, ne vltra potestatem, quæ habetur fiat aliquid à quocumque. Procurandum etiam est ipsi quid,& quantum, & quibus expediat in huiusmodi committere fratribus. Ipsos vero, qui noui sunt sacerdotes, vel etiam antiqui minus instructi circa ista instrui diligenter, ne circa salutem animarum oberrent. Et licet quantum rationabiliter fieri potest, sit ei zelandum pro animarum salute, tamen magis expedit pro ordine,& fratribus, quod minor potius fiat fructus, quam cum fructu multo, fiant fratres occasio periculi, vel scandali: dum minus idonei laxantur indiscretè ad predicandum, ad consilia danda, & ad confessiones audiendas,& similia.

¶ *Circa temporalia.*

IN procurandis quoque temporalibus, siue per se, siue per fratres cauendum est ei quantum fieri potest, ne grauentur homines notabiliter,& ne fiant quæstus inhonesti. Cogitandum quoque est ei, quod huiusmodi sic acquisita, cum timore Dei, & parcitate congrua, expendantur, ne propter negligentiam custodiendi depereant, vel prodigè consummantur. In ædificijs vero nulla curiositas, sed sola fratrum commoditas est attendenda qualiscumque, & religionis opportunitas est ei quærenda. Et quia fratres laici propter fratrum, & religionis seruitia corporalia, concessi sunt in ordine, non sunt recipiendi, nec procurandi, nisi illi quibus necessario indigent fratres. Et attendendum est ei, quod qui fuerint in domo, omnes vtiliter occupentur.

Item

¶ Circa officiales.

ITem ad officium eius pertinet, officiales idoneos cum consilio fratrum discretorũ, vel constituere, vel absoluere, ipsos verò constitutos in suis officijs diligenter informare: & potestatem, quam eos habere voluerit, taxare, & si expediens viderit, in scriptis eis tradere. Licentias quoq; aliquas generales dare, de loquendo, vel de remanendo ab horis aliquibus, vel alijs quibusdam, quæ ad exequendum officia sua necessaria putantur. Non licet autem ei aliqua officia ad manum suam tenere, nec de ipsis se multum intromittere, sed potius officialium negligentias corrigere, & in eis, quæ facienda fuerint, ipsos frequenter sollicitare, & instruere. Fratres verò ipsos perturbantes corripere, reprimere, & pacem eis fratrum procurare. Caueтe etiam ne ratione officiorum, ea, quæ sunt ordinis negligant officiales, aut omittant, nisi quantum propter officium compelluntur, vel de licētia rationabiliter eis permissum fuerit, aut concessum.

¶ De officio vicarij conuentus.

OFficium Vicarij est, cum institutus fuerit quærere diligenter à Commendatore, & retinere memoriter, cuiusmodi potestatem vult eum habere, siue in præsentia, siue in absentia sua, & non vltra se extendere. Aliquando etiam eadem, quæ dicta sunt de officio Commendatoris inspicere, & notare quid sibi conuenire possit ratione viçariæ, & illa cum illis, quę constitutiones sibi concedunt facere solicite. Item ipsius est conseruare memoriter mandata, & ordinationes Commendatoris, Visitatoris, Prouincialis, capitulorum generalium, prouincialium, & dare operam, quod à fratribus plenarie compleantur. Item ipsius est Commendatorem fideliter adiuuare, querulosorum, & turbantium alios, non se receptorem exhibere, & de his, quorum curam ei iniunxit Commendator

vt hospitium, vel infirmorum, & huiusmodi solicite seruare, vel curare. Ad ipsum etiam pertinet, pacem Commendatoris erga conuentum quantum potest, procurare, & in factis suis quæ turbant aliquos, quantum cóscientia permittit, ipsum erga alios excusare. Pro his quoque quæ vtilia sunt conuentui, siue corporalia, siue spiritualia apud ipsum intercedere. Et grauamina, si qua facit, eidem ipsi charitatiue ostendere: Et quomodocunque occurrerit occasio inter Commendatorem, & conuentum, fidelis mediator esse. Ideo enim vicarius est, & super alios, vt sit mediator eorum. Ipsi etiam Commendatori, debet maiora quando emergunt, reseruare, & quæ corrigere non valet ei denuntiare, & de his, quæ agenda sunt, vel corrigenda, frequenter cum eo tractare. Item notabilia, quæ emerserint in absentia Commédatoris debet eidem, cum venerit referre, licet fuerint correcta, & circa ea, quæ fuerint facienda ab ipso, cum fuerit oblitus, vel negligens, aut occupatus alijs, ipsum debet solicitare. Item ipsius interest specialiter, visitatori, & prouinciali, statum domus, & fratrum, & commédatoris enarrare fideliter, & insuper scribere Commendatori, vel capitulo prouinciali, vel generali interdum, cum maior necessitas hoc requirit.

¶ *De officio consiliariorum.*

Quædam modica frequenter oriuntur in religione, quæ prælatus potest sine consensu aliorum expedire. Quædam vero sunt adeo magna, quod nullo modo debent sine consilio conuentus expediri, quędam vero media, ad quæ expedienda, solent asignari fratres aliqui à conuentu, de quorum consilio, quæ huiusmodi sunt expediantur, ne vel conuentus in huiusmodi nimis fatigetur, vel prælatus pro suo libito faciens ista, minus sapienter procedat. Debent ergo ad hoc asignari, si posibile sit, fratres, qui bonæ sint discretionis, exercitati in agendis, amatores boni, in sensu suo

non

non nimis abundantes, authoritatis competentis, & qui Dei ſpiritum habere credantur. Porrò ad horum officium pertinet, audire cum Commendatore, & procuratore computationem, & ſcire ſtatum domus, in his, quæ habentur, quæ debentur, & quæ debet domus. Item dare conſilium circa ædificia, circa officiales creandos, vel abſoluendos, & mutandos, circa fratres ad ordines, vel prædicationes, vel audientiam confeſsionum promouendos, circa miſsionem fratrum cauſa prædicationis, vel quæſtus, vel eleemoſynæ pro redemptione captiuorum captandæ: circa familiam recipiendam, vel abijciendam, vel ſuſtinendam, circa prouiſiones in neceſſarijs emendis, vel procurandis, circa diſtributionem librorum fratrum defunctorum, & ſimilia, in quibus neceſſario non requiritur de iure conſenſus conuentus. Porrò in apponendo ſigillum conuentus in aliqua litera, vel charta, in alienatione, vel emptione rerum immobilium, & mobilium in magna ſumma. In receptione fratrum & ſimilium, in quibus requiritur de iure conſenſus capituli, cauere debent, ne dent conſilium ſine licentia, & cum ſcientia conuentus, niſi forte ſuper his commiſsionem habeant à conuentu, ſed referre debent talia ad conuentum.

¶ *De officio examinatorum.*

Officium examinatorum eſt reddere cautos fratres, qui aliquem volunt examinari, quod non præſentent aliquem, de quo certum ſit quod non ſit ſufficiens, ne fiat ei, qui talis eſt confuſio pro nihilo. Illos etiam, de quibus veraciter conſtat per certos teſtes, vel facti euidentiam, vel famam publicam, quod ſunt bene ſufficientes, non opportet examinare, ſed referre Commendatori huiuſmodi certitudinem. Cum autem de aliquo propter dubium fuerit examinatio facienda, non expedit quod fiat cum aliqua ſolenni-

tate, vel acerbe, sed ita vrbanè, quod ipse, qui examinatur, quod examinatus sit plenariè non aduertat, quod fiet quando diuisim, vel etiam simul examinatores eundo per hortum, vel alibi loquuntur latine cum eo, modo de rumoribus mundi, modo de rebus impertinentibus ad scientias, modo de scientia aliqua inquirendo, in qua studuit, & quantum & vbi & sub quibus magistris, & sic intrando quasi insensibiliter, ad inquirendum aliquid de scientia, in qua studuit, & modo transferendo se ad alios rumores, modo reuertẽdo ad propositum. Magis autem attendendũ est ad ingenium, ad facundiã, ad aptitudinem ad addiscendum, & ad bonam dispositionem naturalem, quam ad hoc quod multa audierit, & diu. Possunt etiam examinare illos, qui sciunt scribere, imponendo eis, quod faciant aliquam literam de aliqua materia, quam dent eis, quasi ad videndum, quo modo sciunt scribere, & tunc possunt ex modo dictandi aliquid perpendere de sufficientia sua. Possunt etiam inquirere, si sciunt cantare, & legere, vt si in huiusmodi sunt excellentes, possint facilius cum eis in alia insufficientia dispensare. Potest autem sufficiens quo ad scientiam reputari, quicunque talis est, quod ex bono ingenio, & alijs bonis naturalibus: et scientia iam acquisita, vel ex alijs, quæ apparent in eo potest extimari, quod possit Theologiam addiscere, & apud fratres proficere, ad hoc vt possit tantum intelligere de scripturis, quod possit fieri prædicator, vel confessor securus. Veruntamen secundum statum, & indigentiam prouinciarũ, vel conuentuũ, & abundantiam, vel penuriã literatorũ in natione, facilius sunt aliqui recipiendi in vno loco, quã in alio, & possunt secundũ modũ patriæ alicubi aliqui sufficientes iudicari, qui alibi in sufficiẽtes reputãtur. Porrò inquisitio de moribus, sic caute est faciẽda, vel à socijs, vel à notis, quod ipsi non aduertãt propter quid fiat. Huiusmodi autẽ inquisitio fieri debet maxime circa vitia, quæ sunt quasi naturalia, & inseparabilia, vt innata iracũdia, ebrietas, vel à debilitate naturæ proueniens, vel à vitiosa consuetudine, dispositio ad furiositatem, vel malitiam, vel percussionis, vel huiusmodi:

Et

Et de receptione talium,& similium; de quorum correctione vix spes habetur, summopere est cauendum. Si vero post examinationem de scientia, & moribus huiusmodi, videatur examinatoribus, quod indubitanter recipi debeat examinatus à conuentu, possunt antequam procedatur, inquirere leuiter de illis impedimentis recipiendorum, quæ in constitutionibus sunt expressa, ne forte in vanum vlterius procedatur, si tale aliquod habeat propter quod nullo modo sit recipiēdus. De omnibus autem, quæ inuenerint debent Cōmēdatori & conuentui relationem facere fideliter, nec zelo receptionis, & repulsionis in partem aliquam declinare.

¶ De officio Depositariorum.

CVstodia depositorū, solet imponi duobus, vel tribus fratribus discretis,& securis: Quorū quilibet, debet habere clauē vnam de loco depositi, nec alij committere, se apud se diligenter custodire. Isti autem debent habere curam, quod locus depositorum sit ita firmus, & securus in omnem euentum, quod nec ab interioribus, nec ab exterioribus, possit aliquatenus temeraria manus ad depositum aliquod, vnquam extendi. Porrò in recipiendo deposita cauere debent, ne vnquam recipiant aliquod depositum, sine licentia speciali, vel generali: Nec deposita recipiant, quæ secundum constitutiones, recipi non debent, nisi fortè ex dispensatione prælati expresse facta super hoc, iterdum ex causa. Item circa deponentem, si sit ignota persona, & possit haberi suspicio probabiliter, ne forte aliquid fraudis sit in eo, procedendum est caute, vt ante receptionem depositi inquiratur, sicut fieri poterit de persona, & quod videatur quid deponere vellit. Rursus depositarij, computum, & veram rationem sunt reddituri omnium, quæ in deposito eis sunt tardita, tam à procuratore, quam à commendatore & fratribus, & librum habere debent, in quo omnia sigillatim scribantur & fidelissime. Item cauendum est depositarijs,

ne vnquam aliquid accipiant de deposito, nec etiam pro mutuo, sine voluntate deponentis. Nec depositarius tenetur super hoc in contrarium obedire prælato. Item, depositum, semper reddi debet secundum formam traditam à deponente, nisi in casibus quatuor exceptis à iure. Primus est cum quis gladium deponit, & furens repetit. Secundus cum deponens fuerit deportatus; Nam bona eius tunc in publicum deferuntur. Tertius est cum fur deponit, & repetit, sed repetitio domini cum fure concurrit. Quartus cum fur rem furtiuam deponit apud illum, à quo surripuit. Et sciendum quia si res deponitur præsente prælato, & capitulo, tenetur ecclesia illa de deposito, aliter non nisi solus ille, vel illi, apud quos deponitur, vt Sacrista, thesaurarius, & huiusmodi. Cum autem redditur depositum semper sub bono testimonio reddi debet, propter calumnias euitandas, quæ nasci possent si aliter fieret.

¶ *De officio Procuratoris.*

PRocurator licet versetur circa temporalia, tamen quantæ virtutis debeat esse, debet considerari, ex verbis Beati Benedicti, de statu cellerarij (qui apud nos procurator vocatur) sic loquentis. Cellerarius monasterij eligatur de congregatione, sapiens, maturus moribus, sobrius, non multum edax, non elatus, non turbulentus, non iniuriosus, non tardus, non prodigus, sed timens Deum. Qui in congregatione sicut pater curam gerat de omnibus, sine iussione patris nihil faciat, quæ iubentur custodiat, fratres non contristet. Siquis frater, ab eo, forte rationabiliter, aliqua postulat, non spernendo eum contristet, sed cum humilitate male petenti deneget. Animam suam custodiat, memor semper illius Apostolici præcepti. Qui bene ministrat, gradum bonum sibi acquirit. Infirmorum, infantum, hospitum, pauperumque, cum omni solicitudine curam gerat, sciens sine dubio, quod pro his omnibus in die iudicij rationem redditurus est. Omnia

Apostolicū præceptū.

vasa

vasa monasterij, cunctamque substantiam, ac si altaris vasa sacrata conspiciat, nihil ducat negligendū, nec auaritiæ studeat, nec prodigus sit, aut extirpator substātiæ ipsius monasterij: sed omnia mensurate faciat, secundum iussionem Abbatis sui. Humilitatem autem super omnia habeat, & cum ex substantia non est quod tribuatur, sermo bonus responsionis porrigatur vt scriptum est: Sermo bonus super datum optimum. Omnia, quæ ei iniunxerit Abbas, ipsa habeat sub cura sua, à quibus eum prohibuerit non præsumat. Fratribus constitutam annonam sine aliquo typho, vel mora offerat, vt non scandalizentur, memor eloquij diuini: quid mereatur: Qui scandalizauerit vnum de pusillis istis, expedit ei, vt suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Si congregatio fuerit magna, dentur ei solatia, à quibus adiutus, & ipse æquo animo adimpleat officium suum. Horis competentibus dentur, quæ danda sunt, & petantur quæ petenda sunt, vt nemo perturbetur, nec contristetur in domo Domini. Verba Christi expendenda.

¶ De officio Magistri nouitiorum.

Officium magistri nouitiorum est, in primis inquirere à Commendatore, quam potestatem velit eum habere super nouicios, in confessione & dandis licentijs de loquendo, & huiusmodi, & in prouidendo eis in necessitatibus quo ad vestes, quo ad ieiunia, & alijs huiusmodi. Itē quas licentias generales vult ei dare, ratione officij quo ad personam suā, siue de loquendo cum omnibus, siue cum solis nouitijs, vel in tractando officinas, vel de remanendo ab horis interdum, & cauere ne licentias petat, vel recipiat, nisi, quas rationabiliter reputat sibi necessarias, propter officium suum, & quod ipsis ad aliud non abutatur. Item diligentiam magnam debet apponere circa nouitios, sciēs quod tota spes eorum, & religionis, dependet ex informatione eorum primitiua. Se quoq; eis

Amabiles debẽt esse prælati, & officiales omnes erga nouitios, vt perseuerent.

eis tam amabilem debet reddere; quod sit eis ex hoc occasio libentius in ordine remanendi. Item, respicienda sunt ab eo diligenter ea, quæ habentur in constitutionibus, ad eum spectantia, & complenda sunt discrete, & prudenter valde.

Circa ingressum nouitiorum.

Item, cum aliquis debet religionem ingredi, ducendus est à magistro in aliquem locum extra capitulum idoneũ, & antequam intret capitulum, ibidem debet dicere aliqua verba cõsolatoria, & interrogare de his, quæ in capitulo publice sunt inquirenda. Et si inuenerit in eo aliquod impedimentum debet hoc notificare illi, qui habet eum recipere, antequam vlterius procedatur, & fiat tunc quod ei videbitur faciendũ. Si vero nihil talium inuenerit, nihilominus debet ei dicere, quod hæc inquirentur ab eo in capitulo, & quomodo debeat respondere. Item, ibidem debet eum instruere, quo modo fit venia facienda in capitulo. Deinde in choro, & si viderit expedire ei, ipse magister faciat, vel ab alio fratre fieri faciat coram illo, vt melius sic addiscat. Item debet eũ instruere, quid debeat facere, vel respõdere in capitulo, ad ea, quæ dicentur ei, secundum quod scriptũ est in constitutionibus, & quid post modum sit ei faciendum in choro cũ illuc ducitur. Item debet prouidere, quod omnia pertinentia ad vestes sint parata in capitulo antequam eum inducat. Postea debet eũ introducere, & vsque ad locũ veniæ ducere, & ibidem propè eum stare, & dirigere si necesse fuerit in agẽdis, & iuuare ad ipsum vestiendum. Et egrediente conuentu, ipsum ducere in fine, vsque ad locum veniæ ante altare, & ibidem interim propè eum stare, quo vsque finitis orationibus fuerit erigendus ab ipso. Quo erecto ducendus est ab ipso, extracto aliquantulum caputio, ad receptorem, & aqua benedicta aspersus, ad osculum est recipiẽdus, & ab omnibus fratribus per choros discurrendo, & primo per dextrum, deinde per sinistrum ipso magistro semper eum sociante, & in omnibus eum dirigẽte. Deinde ad locum tonsionum immediate est ducendus ab ipso,

ſo,prouiſo primo quod in hoc nullus ſit defectus. Facta autem tonſura & raſura,poſtmodum cito hora competenti,ducendus eſt ad locum,vbi deponat omnes veſtes ſæculares, & ſotulares & ſolum ea,quæ ſunt religionis deinde habeat. In remotione ſæcularium veſtium, & indutione regularium curialiter eſt inſtruendus.

¶ *Circa profeſsionem.*

Porrò vt ſciatur quando ſit completus annus probationis, ſcribenda eſt ab ipſo dies receptionis; & appropinquante termino anni,animandus eſt ab ipſo ad profitendum, ſi viderit eum vtilem pro ordine & religione,aliter nō. Et cum petierit recipi ad profeſsionem,ante diem profeſsionis petitionem eius in capitulo proponere debet,& de eo cum requiſitus fuerit, ſiue pro eo,ſiue contra eum,fidele teſtimonium perhibere. Ita tamen,quod per teſtimonium,vel conſilium ſuum,nulla mala ſuſpicio poſsit in cordibus fratrum de ipſo generari,de aliquibus illorum malorum,(ſiquę ſunt,)quę ipſe per confeſsionem nouit,& alias ab alijs neſciuntur. Sanè quando recipiendus fuerit nouitius ad profeſsionem, aſsignanda eſt dies profeſsionis: & ante illam inſtruere eum debet in omnibus,quæ ei tunc fuerint agenda,videlicet qualiter ſit venia facienda, & ad verbum dicentis:Quid petis,reſpondendum eſſe miſericordiam Dei, & veſtram. Et cum erectus fuerit, & propoſitum ei fuerit de voluntate profitendi, quid reſpondendum, & quomodo verba profeſsionis ſunt ei corde tenus retinenda, & quo modo flexis genibus,inter manus recipientis ſunt dicenda, & quo modo ante quam dicat illa ſi vult petat, quod mutet ei in profeſſione alia vota,ſi quæ alia habeat. Deinde quomodo ſolus ille, qui recipit ad profeſsionem,poſt illum receptum, recipit eum ad oſculum pacis. Ad ipſum etiam pertinet prouidere, quod aqua benedicta,& liber,in quo eſt oratio benedictionis veſtiū, ſint in promptu, & benedicendam veſtem offerre benedicenti,& deinde profeſſo tradere:poſt modum autem,debet mitte-

Per pfeſsionē poſſunt commutari alia vota.

re professum ad locum suum. Si autem viderit expedire, debet suggerere Commendatori, quod adhuc ad maiorem humilitatem, & informationem, sit cum alijs nouitijs in capitulo eorũ, & sub cura sua ad tempus, secundum quod vtilitas illius, & ordinis requirit.

¶ *Circa repulsam.*

ITem ipsius interest, cũ aliquis minus bene se habet in probatione, circa tẽpus professionis, consulere quod adhuc stet in probatione, nisi omnino sit certum, quod nullatenus expediat, quod recipiatur, & hoc ad videndum similius se habebit, cum protestatione tamen quod adhuc tanquam nouitius, & solum ad probationem retinetur. Si ergo, bene se postea habuerit debet ipsi postmodum adiutorium præstare, quod ad professionem recipiatur. Si autem non fuerit spes in processu temporis quod bene se habeat, procurandum est ei, tam apud nouitium, quam apud fratres quod recedat, & dandum est ei consilium, & auxilium quod in aliqua religione sibi magis competenti ponatur. Non autem debet esse facilis ad repellendum, nisi magnæ causæ concurrant, Et fratribus minus rationabiliter motis ad repellendum eum, proutmelius potest bono modo contrarium persuadendo, pro nouitio stare. Nunquam autem repellendus videtur inuitus nouitius pro illiteratura, vel impotentia aliqua, vel deformitate corporali, & huiusmodi defectibus, qui ab initio noti fuerũt fratribus, nec propter infirmitatem superuenientẽ, nisi à principio receptionis facta fuisset protestatio expressa quod pro huiusmodi casibus, vel pro sola voluntate possunt eum fratres repellere, si vellent. Cum autem recedere debebit, prouidendum est soliciteipsi à magistro, quod tam vrbane, & caute, & occulte, & cum omnibus bonis suis, quæ portare voluerit recedat, quod alijs non sit scandalum, nec ipse scandalizatus recedat, sed potius quantum fieri poterit ædificatus, & cum amore ordinis, & fratrum.

Circa

¶*Circa scholam, & capitulum.*

ITem ad eum pertinet laborare, quod aliquis locus sequ... ster, & remotus ab accessu sæcularium, & idoneus habeatur, qui sit quasi schola nouitiorum, ad quam ducendi sunt, cũ ipse, vel alius frater, habuerit loqui cum eis de eorum necessitatibus, & de quocunque alio. In hoc loco instruendi sunt in cantu, & in legendo, quæ nesciunt, & addiscere possunt. In hoc repetendum est ab eis quicquid habent legere, vel cantare in conuentu, & auscultandum, & reddendum corde tenus illud quod de psalterio, & diuino officio corde tenus scire oportet, videlicet officium mortuorum, & de Beata Virgine, psalmi de horis diurnis, & vesperarum per ferias. In hoc faciendæ sunt eis admonitiones interdum, vel collationes, vel colloquutiones ædificatoriæ, ab ipso, vel fratribus ad hæc gratiosis, ipso procurante, & familiares colloquutiones, & consolationes. Cauendum tamen est ei, ne fratres quicunque adiungant se eis sua voluntate, nisi de sua licentia, & quibus viderit expedire. In hoc etiam loco docendi sunt de regula, de constitutionibus, de officio, & alijs, quæ in docendo loquutionem requirunt. In hoc etiam loco (si alius aptior non habetur) tenendum est eis capitulum, in quo cauendum est, quod nouitius per multos dies non accuset se nec accusetur, quousque sæpe viderit quo... do alij se accusant, vel accusantur, Nec molestandi sunt in aliquo pro culpis, quas in primis incurrunt. Si vero non fuerit nisi vnus nouitius, vel duo, mittendi sunt aliqui de iuuenibus professis ad capitulum eorum, qui coram se accusando multis diebus, exemplo eorum eos doceant, quo modo sunt huiusmodi facienda. Cauendum est autem ipsi magistro ne in capitulo eorum aliquid fiat, quod alicui verecundiam inducat, & quod modus capituli scriptus in constitutionibus bene seruetur, & quod magis informationi eorum intendat, quam punitioni culparum. Sunt etiam instruendi quod ad locum capituli sui cõueniant. Cũ in capitulo

fratrum dicitur exeant nouitij: Si tunc debet eis capitulum teneri, vel alio tempore cum teneri debet, quomodo finito capitulo recipiant disciplinas, qui recipere debet. Et postea, vel alio certo tempore, & loco assignato, ab eo loqui de confessione. Cum autem tanta fuerit multitudo nouitiorum, quod magister non potest plene sufficere omnibus, potest aliquibus magis nouis, aliquos magis instructos assignare, qui circa eos curam habeant de aliquibus, prout eis videbitur expedire. Non tamen debet ita alijs imponere onus, quin ipse nihilominus sit frequenter cum eis, & eis quantum poterit intendat.

¶ *Circa necessitates.*

Item ipsis nouitijs semper piè compatiens, debet cogitare, quod competenter secundum quod ordo, & facultates permittunt, habeant necessaria in victu, investitu, in lecto in infirmitatibus, & huiusmodi, dispensare quandoque cum necessitas fuerit in vigilijs, & facile in ieiunijs ordinis. Cauere etiam debet, ne singularitatibus aliquibus, in abstinentijs, vel vigilijs, vel alijs afflictionibus indiscretis, cõterant corpus suum. Porrò circa paupertatem, & necessitates, quas interdum secundum ordinem oportet sustinere, sic debet eos animare, & ab omni superflua recreatione retrahere, vt à principio quantum fieri potest asperis assueti, semper ordinem tolerabilius ferant: Et declinare prout commode potest, vt causa recreationis ad commune hospitium, vel minutionem, vel infirmitorium (vbi interdum fiunt dissolutiones maiores) non ferantur, sed alibi ducantur. Et cũ oportebit ducere illuc, Habeatur cura ab ipso, vel ab alio q̃d tarde veniãt, & cito recedãt, & fratres cauti reddãtur, quod corã eis dissolutiones nõ fiãt. Ipsos quoq; debet nouitios cõfortare, quod in quibuscunq; aliquo indiguerint ad eũ sicut ad patrem recurrant, & sciant vbi poterunt eum inuenire. Debet etiam & docere eos, quomodo in necessitate, in loco silentij, per vnam dictionem, vel imperfecte, loqui possint, & quomodo

modo in huiusmodi locis, digito ori superposito, sciant petere licentiam loquendi.

¶ Quo ad membra sua.

ITem ipsius officium est informare diligenter, & solicite nouitios circa hominem exteriorem, & interiorem. Circa exteriorem quo ad membra sua, vt manibus caueant ab omni tactu indecenti, & ab iniurioso, pedibus à vagis & incertis discursibus, & ne intrent loca prohibita. Cum sederint, ne coxas nimis disiunctas teneant, vel vnam tibiam super aliam ponant, cum maturitate incedant, neque se moueant de facili ad eundũ sine causa præmeditata. Cum autem steterint, non sicut arundo mobilis, sed potius appareãt sicut fixi super gradum suum. Oculis quoque caueant ab intuitu rei, quam non licet concupiscere, à vagatione, ab haustu vanitatis, & aspectu turpi, & curioso. Linguam assuescant refrenare licet inuitam, & libentius audiant, quam loquantur. Cum autem loquendum fuerit pauca sint verba, & prius ad limam, quam ad linguam veniãt. Omnibus autem cum reuerentia loquantur per pluralem, dicendo potius, vos, quam per singularem, tu. Nunquam de fratre, vel fratribus loquendo, vocent eũ sine additionibus huius nominis, frater, nec nomen nouum imponant fratri, vel impositum recitent vllo modo, nec aliquid cũ iuramento quantumcunq; leui more sæcularium proferant. Cum autem maioribus loquuntur, semper, caputium extrahant. Vultum non tristem habeant sed iocundum moderate. Os ad cachinnos, vel ad risus dissolutos pronum non habeãt, licet ad risus mediocres ipsum interdum aperiri sit tolerabile. Ceruicem, & collum erectum non habeant, sed potius mediocriter inclinatum. Iram, vel impatientiam in vultu, vel actu aliquo non ostendant. Supercilia non erecta, sed potius depressa habeant. Aures, non ad rumores sæculares, & ociosa, sed ea, quæ Dei sunt, & salutaria, faciles, & veloces habeant. Nares ad fœtores aliquos, si occurrant, non sicut delicati cum scandalo intuentium nimis notabiliter ob-

curent, sed pro odoribus, in quibus male delectati fuerant in sæculo, in præsentia ista patienter ferant. Quod in faciendo venias non posternant se super ventrem, sed super latus, & in longum tibiam vnam super aliam tibiam tenendo. In inclinationibus vero vsque circa genua caput deponant. In genu flexionibus, stent super genua, capite eleuato.

De officio Zelatoris, vel circatoris.

CVm in ordine nostro silentium certis temporibus obseruare præceptum sit, in quolibet conuentu ordinis nostri frater specialis assignetur, cui ex officio incumbat circuire per totã domum, & per omnes officinas, & per omnia alia loca infra ambitum clausuræ exterioris semel vel pluries in die, vel in nocte, cũ viderit expedire, & si alicubi, fratrẽ, vel fratres, inuenerit, qui contra religionẽ, vel debitã honestatẽ regulæ aliquid loquuti, vel facti fuerint, authoritatem habeat illos verbo tantũ reprehendendi, & corrigendi. Quod si in trãsitu apud aliquos, dissolutiones aliquas viderit, Prælato suo, vt illas corrigat, & emendet tempore suo manifestabit, ita tamen quod tota domus, & conuentus in maxima tranquillitate, & quiete, temporibus silentij permaneat. Si autem circator, vel zelator à conuẽtu recesserit, vel aliqua infirmitatis causa impeditus fuerit, Cõmendator, seu prælatus vices suas alteri fratri committat. Notandum tamen est quod propter huiusmodi officij circatoris nominationem, non intendimus Commendatores, & Prælatos nostros ab huiusmodi exercitio exonerare, & excusare, imo de nouo eis præcipitur, vt tam circa custodiam domus, & claues ostiorum, quam circa quietem, & tranquillitatem domus, tanquam veri pastores diligenter vigilent, & curent.

¶ De officio sacristæ.

SAcrista debet esse diligens circa ista. Primo in ecclesia, de qua debet habere curã, vt semper mũda, & purgata ab araneis,

neis& alijs fordibus fit,ita tamẽ(vt fi fieri poteſt)in maioribus feſtiuitatibus in ęſtate,herbas virentes,vel ramunculos aliquarum arborum, & in hieme paleas in choro, & presbyterio, & per totam eccleſiam ſternere: Maxima etiam habenda eſt cura de coopertorijs eccleſiæ,ne vnquam pluat in eccleſia, de clauibus oſtiorum omniũ, ſub quibus vaſa aurea, indumenta,calices,& cætera omnia continentur. Debet etiam curare de habẽdis lampadibus,& oleo, cera,candelis cereis,& candelabris cõpetentibus,tã circa altare maius,quã circa miniſteria,quę fiunt in eccleſia. Notabiliter tamen debet eſſe diligens circa ſacramenta & ſacramentalia, ſcilicet quod ſacramentũ euchariſtiæ poſitum, & reconditum ſit in vaſe apto, & ad hoc bene diſpoſito. Item oleum infirmorum ad faciendum extremã vnctionem ſemper habeatur in domo, & in honeſta ampula, quæ omnia ſub tuta cuſtodia ſeruẽtur. Semper in vaſe in quo ſacramentum euchariſtiæ ſeruatur,præter formã,& hoſtiam maiuſculam,ſint etiam hoſtiæ quædam paruulæ,ad communicandũ infirmos fratres, & familiares noſtros,ſi opus fuerit, iſtæ tamẽ hoſtiæ ſic reſeruentur, vt in æſtate de octauo in octauum diẽ, & in hieme de quindena in quindenam renouentur, & aliæ huiuſmodi à ſacriſta conſecrentur, & reſeruentur. Caueat autem ſacriſta ne huiuſmodi hoſtiæ propter loci humectationem, vel aliquam aliam indecentiam corrumpantur. Item ad officium eius pertinet apponere curam, quam poteſt,quod calices, libros, indumenta pro miniſtris, & ornamenta pro altaribus honeſta,pulchra, & diuerſa ſecundum diuerſitatem temporum,& feſtorũ, ita quod in diebus feſtiuis meliora producantur. Debet etiã curare de reliquijs quod in vaſis pulchris, & decentibus conſeruẽtur,& in diebus, & feſtis maioribus debet aliquas reliquias,cruces,& imagines, ſuper altare,ad ornatũ, & decorem ponere. Vltimo curet diligenter ſacriſta quod altaria omnia,corporalia,& cętera omnia, quæ in vſus altarium,& miniſtrorum neceſſaria ſunt, quod ſic lauentur, vt ſemper munda,& nitida inueniantur: corporalia vero, & panniculi pro abſterſione calicum,& manuum, poſt vtimã ablutionem,

lauanda

lauāda sunt separatim ab alijs, & lotio in piscina sacra mittēda est. Cum autem consummata fuerint vetustate, comburenda sunt, & cineres in piscinam mittantur.

¶ De officio Magistri studentium.

Circa studium in genere.

SAne studium est religionis splendor, & maiestas quędam, & quo religiones magni ęstimantur apud reges & rempublicam, & quo cernitur & dignoscitur via, melius cognoscendi Deum. Officium magistri studentium est habere zelum, & curam specialem de studio promouendo, modis omnibus, quibus potest. Et ideo debet habere in memoria ea, quæ scripta sunt in constitutionibus, & ordinationibus, quæ emanauerint vel emanāt quotidie à capitulis vel generalibus, vel prouincialibus à prouinciali, vel visitatoribus, circa studiū, & dare operā vt diligēter seruētur. Ipsius etiā est notare diligēter, & suggerere ad monitiones, quas reputat expedire fieri fratribus pro studij promotione in domo. Debet quoq; solicitare commendatorē & maiores vt procurentur libri, & scripta vtilia pro conuentu. Negligentias vero commendatoris, & fratrum circa studium prouinciali, & visitatoribus referre fideliter, & super his accusare eosdem, vel in domibus proprijs, vel mittere accusationē ad capitulum prouinciale. Interdum procurare etiam pro posse suo, laborare quod necessaria ad studium scilicet cellæ aptæ, atramentum, pœnæ, & pumices, sepum pro tempore ad lumen & similia sine defectu habeantur in domo, & fratribus, cum his indiguerint, ministrētur. Ipsius etiam est habere solicitudinem, quod habeantur scholę cōpetentes, & aptę in fenestris, & sedibus, & contra pluuiam bene munitæ. Et vbi veniunt sæculares debet prouidere quod recipiantur, & collocentur honorifice iuxta exigentiam sui status: Debet etiam procurare, vt disputationes scholasticę crebro fiāt & q̄ singulares opiniones nō habeāt, & quod omnes in timore Domini dēt operā literis.

De offi-

¶ De officio lectoris circa doctrinam.

Officium boni lectoris est,conformare se capacitati auditorum,& vtilia,& expedientia,eis vtiliter, & intelligibiliter legere:Opiniones nouas refugere, & antiquas, & securiores tenere:ea quæ non bene intelligit,nunquam docere,à fastidiosa prolixitate quę accidere solet ex nimia repetitione eiusdem rei,aut ex inuolutione verborum, vel ex alijs causis,cauere semper. Dare operam,vt ex lectionibus suis proficiant auditores, aut circa veritatem librorum,aut circa quæstionum vtilium intelligentiam , aut circa aliqua quæ possunt ad morum ædificationem esse : Literam tantũ legere relicta multitudine eorum,quæ dici possunt ad singula:Quod auditores sub eo proficiant ad sciendam Bibliam,& historias,& sententias,maxime lectiones,aut omnes,aut saltem vnam continuare libenter. Cũ vero vacationes fecerit,eligat illas illo tempore facere, quo solent fratres minus simul in domo manere. Tempore vero vacationum,& alio tempore libenter legere debet aliquid fratribus aliquibus in camera, qui habiles ad proficiendum in studio reputantur. Dubitantibus vero , & interrogantibus de aliquo debet benigne,& charitatiue satisfacere , prout potest, & scit. Cum vero exigente intelligentia & vtilitate auditorum interdum expedit disputare,eligenda est ab eo materia vtilis, & intelligibilis: maxime si sit disputatio inter minus peritos. Vt autem melius,& fructuosius officium exequatur debet studere diligenrer,& præcipue in scriptis, quæ communi iudicio meliora reputantur,si illa potest habere. Et vt melius possit vacari studio,ab alijs occupationibus debet,siue in domo,siue extra, cum potest(salua obedientia)subtrahere se libenter. Cauẽdum est etiam ei à nimijs diuisionibus, & rationibus reddendis de sufficientia,& numero , & à friuolis expositionibus, & similibus,quæ certam veritatem non habent , & cogunt sæpe dicere alia, quam sanctorum , vel glosarum expositiones contineant, quæ maxime sunt sectandæ.

¶ *De officio librarij.*

Circa armarium.

OFficium librarij est habere curam vt potest, quod habeatur bonus locus,& securus, & bene aptus cōtra pluuiam, & intemperiem, & copiam habens boni aëris, pro libris custodiendis. Reponantur autem libri separatim, & non confusè: cum signationibus debitis factis per scripturam, quæ applicanda est vnicuique interstitio: vt sciatur vbi inueniatur quod quæritur. Debet autem ipse custodire clauem huius bibliothecę seu librariæ,& aperire, & claudere tempore suo: & habere cellam pro studio si locus est aptus in ipsa, vel prope eandem, vt citius inueniatur cum quæritur pro aliquo negocio ad suum officium pertinente.

¶ *Circa libros.*

ITem ad ipsum pertinet habere chartam, in qua sint scripti omnes libri conuentus,& cum augmentantur,vel minuuntur,scribere, vel abradere in charta illa, sicut fuerit faciendum Huiusmodi aūt chartā debet tradere successori suo cū dimittit officiū, & accipere à prædecessore cū assumit officiū de nouo, vt sic semper possit reddi ratio de libris cū exigitur à prælato, ne per obliuionem eos deperire contingat.Ipsius etiā interest habere curam quod per se, vel per alium, secundum ordinationem Commendatoris corrigantur,reparētur,cooperiantur, & bene ligentur,& signentur in vnoquoque volumine in tergo, cuiusmodi libri, vel liber sit,vel cuius scriptum, vel scripta contineantur in illo. Et si fuerit dignum quod donator libri in memoria habeatur,addatur, & dicatur, quem dedit talis pro anima sua. Debet etiam dare operam quod libri communes sub eo augmententur, acquirendo eleemosynas ad hoc aliquas

aliquas cum poteſt, vel à nouitijs cum intrant, libros aliquos acquirendo, vel procurando erga maiores. Item debet appone-re curā quod libri, qui nō habentur in omni genere facultatū habeantur. Cū habētur aliqui duplices, vel triplices, de quibus fratres nō multū indigēt retētis melioribus alij cū licētia vendā tur, & pretiū in alios vſus librorū, qui nō habētur cōuertatur, & idem fiat de veteribus, vel male legibilibus, vel alias parum valentibus. Item ſemel in anno, vel bis, debet omnes recolligere, & ad locum idoneum reportare, cum ſocijs ad hoc ſi bi deputatis, ad vertendum & ad videndum, ne aliquis perie-rit, vel ne aliquis à vermibus deſtruatur. Quod ſi aliquem inueneril deeſſe, debet diligenter laborare, quod reinuenia-tur. Si autem aliquis læſus fuerit in aliquo debet apponere curam quod reparetur, & cauere deinceps ab his, quæ, libris inue-nerit nocuiſſe. Et cum viderit aliquos libros de armario ocio-ſos, debet illos ad armarium reportare. Item ad ipſum pertinet prouidere, quod in aliquo loco ſilentij, & apto, ſit aliquis pul-pitus magnus, vel plures, in quibus ligentur aliqui libri bene legibiles, quibus frequentius fratres indigent cū habentur, vt eſt Biblia gloſſata in totū, vel in parte, biblia ſine gloſa, ſum mæ de caſibus, & de vitijs, & virtutibus, & de quæſtionibus, cō cordantiæ, interpretationes, decreta, decretales, diſputationes morales, ſermones varij de feſtis, de dominicis per totū annū, hiſtoriæ, ſententiæ, choronica, paſsiones, & legendæ ſanctorū, hiſtoria eccleſiaſtica, & ſimilia multa, vt communitas fratrū in promptu poſsit illa habere. Armariū vero, ſic debet apertū tenere certo tempore, vel eſſe iuxta eum, vel in ipſo, vt qui vo lunt aliquid in tranſitu videre in alijs libris, qui ſunt in eo; vel aliquem habere ad horam breuem, poſsint copiam eorum de facili habere. Porrò cum aliqui fratres volunt habere aliquem librū, vel ſcriptū aliquod nō ad horā, ſed ad tenēdū diu in cel la, debet ſecundū conſiliū magiſtri ſtudētiū id facere, & de licē tia cōmēdatoris, & facere memoriale in ſcripto, & ſumere cau tionē. Fratres verò qui libros deturpauerint, vel in eis aliquid ꝓ pria authoritate ſcripſerint, vel deleuerint, vel in quo negligē

ter,seu male tractauerint,aut in aliquo offenderint, circa pertinentia ad suũ officium,debet suo tẽpore proclamare,&admoniones facere fratribus, & id suggerere prælato tẽpore opportuno.Item cum aliqui libri,vel scripta petuntur mutuo, debet super hoc memoriale fieri:vel pignus interdum accipi, ne contingat libros huiusmodi deperire. Qui vero mutuo accipiuntur ab alijs,debent per manus eius accipi, & ipse debet memoriale super hoc facere,& habere curam, quod bene custodiantur,& suo tempore sine mora traddantur,& pignus si dată fuerit rehabeatur.

¶ *Forma instituendi visitatorem.*

IN Dei filio, &c. Cum vultum pecoris nostri iuxta Sapiẽtis præceptum cognoscere teneamur ex officio,diuersæ tamen, & graues occupationes,quibus nunc detinemur obsistunt, ne id per nos ipsos agere valeamus. Verũtamen tua nobis explorata,& comperta prudentia,& fides tanti apud nos valet,vt quod per te gerimus nos ipsos gessisse putemus.Ea propter cum conuentus noster.N.&.N. hoc anno visitati non fuerint,& nos de ipsorum dispositione certiores fieri cupiamus,eorundem visitationem tibi committimus, Ideoq; authoritate officij nostri, & præsentium tenore te venerandum patrem fratrem.N.instituimus, & facimus visitatorem præfatorum conuentuum damusque tibi in,& super eis,& omnibus,& singulis personis ad eos pertinentibus,tam capitibus , quam membris omnem in spiritualibus,& tẽporalibus authoritatem, & potestatem , quã cæteri visitatores,ex cõstitutionibus nostris,vel approbata cõsuetudine habere solent. Mandantes tam tibi,&c.

¶ *Altera forma instituendi visitatorem.*

EGo F.N.Humilis magister generalis totius ordinis redẽptorum Beatæ Mariæ de Mercede: Seu prouincialis, &c. Cũ ex debito ministerij nostri officio,præpediti fuerimus, ita

vt

vt non fuerit nobis commodus, neque debitus transitus, & accessus ad visitanda omnia, & singula nostri ordinis, seu prouinciæ monasteria: ob graues occupationes, & ingentia alia negotia, quibus detinemur: idcirco, cum per nos ipsos, & propriam personam non omnia agere valeamus: tibi dilecto filio, & reuerendo patri. N. vices nostras in hac parte cōmittimus: vt cōuentus nostros, vel conuentum nostrum ciuitatis. N. visites tā in spiritualibus, quam in temporalibus: & tam in capite, quam in membris. Concedimusque tibi circa prædictam visitationē peragendam, iurisdictionem, & authoritatem plenariam in omnibus, & per omnia, ita vt quod per te gestum fuerit, robur habeat firmitatis, seruatis tamē nostri ordinis cōstitutionibus, ac ordinationibus, & his ad quæ de iure teneris: liberaq; sit tibi potestas puniendi, emendandi, corrigendi, incarcerandi, & deponendi ab officio quemlibet fratrem prædicti conuētus, iuxta demerita, & culpas eius prout constitutiones nostræ disponunt, & de iure permittitur. Præcipimus autem in virtute spiritus sancti & sanctæ obedientiæ, & sub pœna excōmunionis maioris, cōmendatori, & fratribus dicti conuentus, vt te recipiant in visitatorem præfatum, cui debitam præstent obedientiam, & obseruantiam, in omnibus, ad prædictam visitationem pertinentibus. Alias nouerint Dei omnipotentis indignationem incursuros. In cuius rei testimonium hoc loco subscripsimus, & has literas sigillo nostri officij signauimus. Datis Salmanticæ, &c,

¶ *Forma dandi facultatem alienandi.*

IN Dei filio sibi Dilectis, venerādis patribus cōmēdatori, & fratribus nostri conuentus. N. ordinis, &c. Exposuistis nobis, quod pro victu, sustentatione, & nessitatibus fratrum vestri conuētus, coacti fuistis multa exponere, propter quod ære alieno, ac debitis obnoxij remansistis & remanetis, ad quorū solutionem cum redditus annui, ac eleemosynę quotidianæ minimé sufficiant, necesse est vendere aliquid immobile, vt

creditoribus pro iustitia satisfiat. Ideoq; rogastis nos vt agrū, seu fundum terræ, quam conuentus noster habet in loco.N. inter alia bona ad ipsum spectantia, minus vtilem, vendendi licentiam vobis concedere vellemus. Nos igitur qui iustitiam per debitorum solutionem seruari cupimus, & agrū seu fundū illum in loco.N. cuius valor annuus, centum aureos non excedere, & vobis minus vtilem esse credimus, authoritate Apostolica, vobis dictum agrum, seu fundum sub suis finibus, & terminis latius in contractu exprimendis, vendendi seu alias iusto contractu alienandi licentiam & facultatem concedimus, Etiā alijs in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunq;, dummodo ad hoc accedat assensus duorum tertiorū vestri capituli, & precium indictorum debitorum solutionem realiter, & cum effectu conuertatur. In quorum fidem, &c.

¶ *Forma recipiendi ad beneficia ordinis.*

IN Dei filio, &c. Deuotus vestræ charitatis affectus, quem ad nostrorū ordinem vos habere multiplici grata fratrum nostrorū relatione cognouimus, merito requirit, vt beneficia ordini nostro, Dei benignitate collata, vobis gratius impertiamur. Quare de omnipotentis Dei gratia, misericordia & liberalitate atque intemeratæ & sanctissimę Virginis, Matris Dei Marię patronæ ac dominæ nostræ, gloriosis meritis cōfisi, omnium missarum, orationum, prædicationum, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarū, laborum, cæterorumque bonorum operum, ac meritorum, quæ per fratres & sorores nostras diuina bonitas (in nostra prouincia, vel in orbe fieri dederit) vniuerso, communionem & participationem concedimus, & elargimur: Vosq; ad ipsius ordinis, vel prouinciæ beneficia, & suffragia recipimus, & admittimus, in vita pariter & in morte, vt multiplici Sanctorum suffragiorum præsidio adiuti, sic augmētum gratiæ, & in futuro vitam percipiatis æternam. In quorum fidem, &c.

Alia

¶ *Alia forma recipiendi ad beneficia ordinis.*

FRater. N. Dei & apoſtolicæ ſedis gratia, totius ordinis Beatiſsimæ Virginis Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum: Humilis magiſter generalis: In Chriſto ſibi dilectis N. Salutem & Spiritus ſancti conſolationem precamur. Veſtræ deuotionis affectus, quem ad noſtrum ordinem vos habere percepimus, merito requirit, vt ſpiritualia beneficia noſtro ordini à Deo collata, vobis gratioſius impertiamur. Quare de omnipotentis Dei gratia, miſericordia, & liberalitate, atque intemeratæ, & ſanctiſsimæ Virginis matris Dei Mariæ patronæ, ac Dominæ noſtræ, glorioſis meritis, ac interceſsione confiſi, omnium miſſarum, ac ſacrificiorum, prædicationum, orationum, ieiuniorum, abſtinentiarũ, vigiliarum, peregrinationum, & maxime laborum qui pro redimendis captiuis à poteſtate Sarracenorum ſuſcipiuntur, cæterorumq; bonorum, quæ per fratres, & ſorores noſtri ordinis, diuina bonitas in mundo fieri dederit vniuerſo, participationem & communicationem vobis concedimus: Voſq; ad eiuſmodi ordinis, vniuerſa & ſingula beneficia & ſuffragia recipimus, & admittimus in vita pariter & in morte, vt multiplici Sanctorum ſuffragiorum præſidio adiuti, hic remiſsionem pœnæ, augmẽtum gratiæ, & in futuro vitæ æternæ gaudia conſequamini. In nomine Patris, & Filij & Spiritus ſancti. Amen. In cuius teſtimonium manu propria ſubſcripſimus, & ſigillo mediocri noſtri ordinis ſignauimus. Datis, &c.

¶ *De iudicijs in ordine faciendis.*

AD iudicium procedit prælatus & iudex per inquiſitionẽ, & demum per ſententiã. In inquiſitione quidẽ, vtitur aliquãdo tormẽtis corporalibus (quanquã parce propter pietatẽ) vt eliciat à denuntiato confeſsionem, vel à teſte veritatem: Hoc enim in aliquibus obſeruatur, quòd præcedente vehemẽti ſuſpi-

suspicione, vel habitis aliquibus particularibus testimonijs, mittitur quis in arrestũ, & ibi atteritur abstinẽtijs, & disciplinis donec confiteatur, sed post confessionem in carcere, vel extra secundum demerita dignis pœnis subijciatur. Pro inquisitione, Notãdum quod quædam peccata sunt occulta, vel omnino, ita quod ea nouit solus ille, qui fecit, vel quasi omnino, quia videlicet sciuntur tantum ab illo, qui fecit, & ab vno alio solo & de his si veniunt ad aures prælati, non potest fieri inquisitio, quia non potest quis conuinci nisi per duos testes, & si prælatus prę cipiat vt se prodat, peccat, & delatus non tenetur respondere, non tamen li et mentiri. Quædam vero sunt occulta, quæ iam habeant aliquos consortes, de quibus Ephes. 5. Quæ in occulto fiunt ab ipsis turpe est dicere: Ab ipsis (inquit) in plurali. Pluralis aute n locutio, duorũ numero contenta est. ff. de verborum signifi. l. Pluralis, & hæc si veniant ad aures prælati etiam per modum probabilis relationis, non debet illa quamuis semel audita relinquere indiscussa, extra de collusione detegenda. c. Crimina, sed debet illa memoriæ commendare in scripto, vt si notatus fuerit de eodem facto, vel simili, magis eius opinio aggrauetur, & ad examen, ac vindictam magis dispositus habeatur. Debet tamen delictum monere seorsum, & si sub protestatione non publicandi fatetur, puniat eum per orationes, per abstinentias, & disciplinas secretas, & per aliquam, prohibitionẽ ad cautelam de futuro. Si autem negauerit, vel non confitetur, durioribus verbis, secreto tamen increpetur, & diligentius obseruetur. Potest etiam aliquando dissimulare, vel vt deferat per sonæ, quæ hactenus fuit claræ opinionis, vel quia magnitudo facti scandalum, vel schisma faceret propter eum, qui fauorem habet potentum, vel sociam multitudinem, & sic veritas iustitiæ propter scandalum quandoque relinquitur, & aptius tempus expectatur. Quædam itẽ sunt quasi occulta, quæ ab aliquibus dicuntur, & à plerisque nesciuntur, & ab aliquibus reputatur innocens, à quibusdam, è contrario noxius, in huiusmodi debet Prælatus considerare, & scrutari mores denuntiati, qualiter se habuerit in alijs locis, cuius meriti, zeli, & numeri sint,

qui

qui ipsum deliquisse putant, aut qui pro eius innocentia dicūt, & tunc coram senioribus, & pluribus ad placitum est examinandus, secundum formam infra scriptam, & iuxta consilium seniorum restringendus, & in casibus grauioribus claudendus, & commendandus diligentiori custodiæ, ac per pœnas abstinentiæ, &c. inducendus est ad confessioné.

Quędam demum peccata sunt reuelata, vel manifestata, quę videlicet per infamiam ad aures multorum deferuntur: in his prælatus descendere debet ad inquisitionem. 2. q. 1. Deus omnipotens, Et videre vtrum clamor, qui venit ad eum opere sit completus, ita quod non potest sine scandalo præterire, Hic si probationes deficiunt, & infamia perseuerat, indicenda est infamato purgatio canonica, quæ non solum pro clericis, sed etiā pro religiosis introducta reperitur. 4. q. 3. Item sæpe, & extra de purgatione canonica, Moniales, & in quibusdā prouincijs recepta: in prouincijs vero, in quibus non est recepta, potest prę latus reum purgare quando post arrestum, & præceptum, & pœnas disciplinarum, & ieiuniorum sibi illatas non confitetur, dūmodo nō sint accusatores, aut testes facti, & declarare eū liberum ab infamia. Porrò numerus purgatorum, seu compurgantium, arbitrarius est, & potest dissimulari iuramentum, si sunt maturi & probi. Quia sub testimonio conscientiarū suarum possunt dicere quod credūt de Reo, hoc modo, Propositis articulis interrogetur reus per præceptum, vel per excommunicationis sententiam, si negat, surgens compurgator dicat per conscientiam suam quod credit ipsum verum dixisse, & quod credit ipsum de depositis innocētē esse. Si autē præstare noluerit prugationē, vel in pręstādo defecerit, canonica est animaduersione puniēdus. Si crimē sit notoriū, vel accusator offerat se ad probationē, nō debet prælatus recipere purgationem, etiā si infamatus offerat se daturū. Notādū q̄ siue ex relatu, siue ex suspitióne, siue ex fama agatur, multū refert, vtrum is, cótra quē agitur sit prælatus, seu persona publica, an subditus, vel priuata, nam prælati, quos oportet alios arguere, & castigare, multorum captionibus obiiciuntur, ideo, &c.

Teſtes ſi deponunt de auditu probant infamiam, & ſequitur inquiſitio, ſi deponunt de facto ſequitur pœna, vtrobique recipiuntur teſtes ſingulares ſuper factis iterabilibus, vt ſunt carnis peccata, & detractiones famoſæ, vel blaſphemiæ, furta, &c. Vbique ſuper infamia recipi debent teſtes, vt procedatur ad inquiſitionem, & contra perſonam regularem non eſt expectandus clamor, ſed ſufficit delatio, quæ fit à pluribus ordinem diligentibus, beneuolis, & zelantibus honorem ordinis, alias teſtimonium de auditu debile eſt, & aliquãdo etiam ſi multiplicetur vix vnius teſtis authoritatem habet, Nam cen tum poſſunt audiuiſſe ab vno, & quantum valet illius teſtimonium, tantum valet omnium. Rurſus vnus poteſt audiuiſſe à centum, & illis abeuntibus, aut abſentibus, ſolus ipſe relinquitur. Quando ergo teſtibus eſt agendum, idonei reputari poſſunt ſocij, ſiue ſint eiuſdem ordinis, ſiue non. Contubernales, vbi factum eſſe dicitur. Item qui paſsi ſunt, &c.

In iudicijs caueat ſummopere prælatus, à verbis contumelioſis contra inquiſitum, ſiue Reum.

¶ *Forma inquiſitionis contra denunciatum, aut infamatum.*

Nos frater. N. accepta à pluribus fidedignis denunciatione, vel clamoſa inſinuatione, & fama pulſati contra te fratrem. N. quod contra votum paupertatis per occultam rerum, vel pecuniarum detentionem, aut acceptionem feceris, vel quod contra votum caſtitatis per actus carnales in ſecundam perſonam deliqueris, vel quod per linguæ lubricitatem grauiter nonnullis detraxeris, eoſque infamaueris, & volentes ex officio prouidere, vt cum emendatione perſonæ delicta vindicentur, ad iudicium deſcendentes te primo, ſecundo, & tertio monemus, & hortamur ad veritatem dicendam, & tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub pœna conuicti, vel excommunicationis, præcipimus, vt ad interrogata, & quæſita

ſine

ſine tergiuerſatione meram,ſimplicem,& nudam veritatem reſpondeas.Dat.Romæ.die.6.Maij.1588.

¶ *Forma examinis.*

COram reuerendo patre fratre.N.die. 6.Maij. 1588. perſonaliter conſtitutus. F. N. præcepto ſupra ſcripto ſibi facto,& intelligibiliter lecto,& ab eo audito de veritate dicenda reſpondit vt ſequitur. Interrogatus an pecunias habuerit,habeat, aut expenderit ſine licentia ſuperiorum ſuorum reſpondit.Ego habeo pecunias,quæ miſſæ mihi fuerunt à Magnifico. D. A. pro quibuſdam negotijs ipſum tangentibus. In fine vero: acta ſunt hæc die ſupradicta, & fideliter ſcripta per me fratrem.N.ad hæc ſpecialiter notarium, & ſcribam vocatum & eidem inquiſito de verbo ad verbum lecta, & repetita: qui faſſus eſt ſe ita reſpondiſſe prout iacent, & in fidem propria manu ſubſcripſit, Die qua ſupra(vel ſi ipſe neſcit ſcribere) teſtibus fratre.N.& fratre.N.ad hęc vocatis, qui propria manu ſubſcripſerunt, &c.

¶ *De modo procedendi per accuſationem.*

SEcundo procedit Prælatus contra reum per accuſationem & tunc oportet vtrumque ſcilicet accuſantem, & accuſatum eſſe præſentem, & fit ſcriptio.i. quod accuſans obligat ſe ad pœnam talionis,hoc eſt ad ſubeundum pœnam illam ſi ſuc cubuerit,quam ferre debuiſſet accuſatus,ſi conuictus fuiſſet:debet autem accuſandus citari ſic.

¶ *Forma citationis ad eum,qui accuſari debet.*

NOs frater.N.non valentes,nec volentes cuiquã petenti negare iuſtitiam,neq; in abſentem aut inauditũ proferre ſententiam tibi venerando. P.F. N. notum facimus, quod contra te obijciuntur quædam, quæ formam ſequuntur accuſationis. Propterea ad requiſitionem eius, qui

te accusare intendit,primo,secundo, & tertio peremptorie te monemus,ac in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna conuicti,vel carceris tibi præcipimus, vt intra sex dies, vel horas, quarum duas primas pro primo,duas alias pro secũdo, & duas vltimas pro tertio,& peremptorio termino assignamus, corã nobis in conuentu.N.personaliter comparuisse,& te præsentas se debeas,responsurus his,quorum accusatus fueris: alias si con tumax fueris,ad sententiam procedemus,& ad alia, quæ contumacibus inferri solent.De harum autem tibi facta præsentatione,latori præsentium fidem dabimus.Dat.&c.

¶ *Forma accusationis.*

CORam vobis reuerẽdo patre.F.N.Ego frater.N.propono accusando,& in his scriptis proponẽdo accuso F.N.quod cõmisit furtum in ecclesia.N.vel peccatũ tale fecit, & quia hoc est grauissimum scelus,& enormis iniquitas, ideo peto iustitiã desuper fieri,& offero me per præsentes ad probandum,faciens prædictam accusationem,& proponens tam verbo,quam scripto.Die.6.Maij. 1588. Contestata causa,dãtur probationes, & inducũtur testes, qui sub præcepto examinantur,Deinde datis articulis,& probationibus citatur,& per præceptum examinatur accusatus,& si confitetur,aut conuincitur, procedit iudex ad sententiam,& pœnas peccato condignas,si accusans in probatione defecerit,subit pœnam talionis, si testes inueniuntur falsi grauiter,& seuere puniuntur.

¶ *Forma condemnandi conuictum, per accusatorem.*

NOs F. N. &c.In causa, & causis contra te. F. B. coram nobis pendente,& per processus in scripto formatos deducta. Cum per accusationem a. F.N. coram nobis cum inscriptione propositam accusatus fuisses, quod furtum tale

tale commiseras, & per productos idoneos testes, sub præcepto examinatos, datis tibi defensionibus idem furtum fecisse conuictus fueris. Nos vero vt ad finem causæ per diffinitiuam sententiam procedere vellemus, instanter fuerimus requisiti, vt iustitiæ deferamus, ad sententiam hoc modo deuenimus: Videlicet. Quia sedentes in camera nostra in sella, quam pro tribunali, & loco iudicij elegimus, Deum, & iustitiam præ oculis habentes, Accusatione, attestationibus, defensionibus, & dictis vtriusque partis auditis, & visis, & omnibus diligenter inspectis, peritorum etiam consilio desuper habito, Christi nomine inuocato, dicimus, pronunciamus & sententiamus te. F. B. quamuis non confessum, conuictum tamen esse criminis furti talis, & tanquam conuictum, & reum damnamus, cumque aliter non sit soluendo, decernimus vt per pœnas culpæ satisfacias, & misericorditer tecum agendo arcto carceri per tres annos addicimus ibidem tribus diebus qualibet hebdomada per annum integrum, pannis & aquæ ieiunio, ac singulis mensibus vna feria sexta disciplina circulari in capitulo, & prostrationibus ad ianuam refectorij transeuntibus ante, & post prandium fratribus, flagellandum, affligendum, & humiliandum. Reseruantes tamen nobis facultatem remittendi, & moderandi pœnas prædictas, vel totaliter relaxandi si confessus culpam humiliter petieris veniam, & emendationem promiseris. Acta, lata & lecta fuit hæc sententia in camera tali per me fratrem. N. præsente, & audiente præfato. F. N. & testibus infra scriptis, qui propria manu subscripserunt. Die. 6. Maij 1588.

¶ *Forma sententiæ contra denuntiatum confessum.*

NOs. F. N. &c. in causa, & causis contra te. F. B. coram nobis pendente, & per processus in scripto formatos deducta, & deductis, ad vltimatam conclusionem per diffinitiuam sententiam pro iustitia, & ex officio procedere

volentes. Cum per publicam famam, vel potius infamiam, vel (cum per plurium religiosorum, & discretorum fatrum denuntiationem) ad nostram notitiam perlatum fuisset te, F. N. præfatum, in prælatum tuum, clam tamen, & non publice manus iniecisse temere violentas, certius informandi vtrum clamorem opere compleueris, ad examen descendimus. Adhibitis ergo, & sub præcepto examinatis testibus idoneis, in certam, & probatam facti cognitionem venimus, quam e vestigio confirmauit confessio tua, primum in arresto excussa, & demum extra illud repetita, ideoque sedentes in camera nostra in sella, quam pro tribunali, & loco iudicij elegimus, Deum, & iustitiam præ oculis habentes, Christi nomine inuocato pronuntiamus, & sententiamus contra te. Videlicet quia manus in prælatum iniecisti temere violentas, te in pœnas in constitutionibus nostris huiusmodi culpæ appositas incurrisse, & propterea carceri addicimus, & addictum esse declaramus per tres annos ibidem disciplinis, & ieiunijs panis, & aquæ macerandum, & flagellandum semel, qualibet hebdomada, per tres menses, reseruantes nobis, & prudentiæ, & discretioni præsidentis facultatem moderandi prædicta ieiunia, & disciplinas. Acta, lata, &c.

¶ *Forma sententiæ contra accusatorem, qui deficit.*

NOs Frater. N. &c. Recolentes nos ex iustitia debitores esse æqualitatem constituendi, & attendentes te fratrem, N. magna vsum iniquitate, cum per accusationem in scriptione apposita, venerandum religiosum, B. nefarij criminis concubitus contra naturam accusasti, nec tamen intra tempus constitutum testes legitimos, & sufficientes (prout te obligaueras) produxisse, vel nec tamen productis testibus, & sub præcepto examinatis sufficienter proba-

probasse, quod proposueras contra eum, propter quod si conuictus fuisset, pœnam perpetui carceris pati debuisset, ac propterea incidisse te in talionem, idcirco, vt in caput auctoris recidat malitia eius: & cæteris exemplo sis non perpetrandi similia, sedentes in cella nostra in sella, quam pro tribunali, & loco iudicij elegimus, Deum, & iustitiam præ oculis habentes, dicimus, & pronuntiamus, & sententiamus te Fratrem, N. præfatum, fuisse & esse iniquum accusatorem, & malitiosum infamatorem, ac subinde pœna talionis damnamus ad perpetuum carcerem, ad quem quantocius induci debeas, ibique, &c. Reseruantes &c. non tamen contra tenorem constitutionum. Acta, lata. &c.

¶ *Forma indicendi purgationem infamato.*

NOs frater. N. &c. Pulsati scelerosa, quę contra te frater B. surrexit & peruagatur infamia, quod homicidium perpetraueris, à quo tamen constanter asseris te immunem, Cunque nullus apud nos contra te specialiter instet, aut agat in hac causa, nec factum sufficienter probetur, nosque deceat ne dum à crimine, sed à suspicione criminis esse liberos, propterea vt infamia tollatur abs te, & scandalum ab alijs, purgationem canonicam indicere tibi decreuimus: Ideoque in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna conuicti tibi præcipimus per præsentes, vt intra decem dies à præsentium notitia, fecisse debeas canonicam purgationem cum quatuor compurgatoribus, quos tibi per hæc scripta deputamus, quam si facere recusaueris, aut non perfeceris, vel præstiteris, sceleris contra te obiecti conuictum te habebimus. Dat. &c.

¶ *Formaliberandi, vel releuandi ab infamia eum qui se purgauit.*

NOs. F. N. &c. Sacris eloquijs admoniti, vt bonum nomen curemus, famamque non negligamus, non potuimus æquo animo ferre te venerandum patrem. F. B. in famiæ peruagantis labe manere pollutum. Sapiens namque, Curam, inquit, habe de bono nomine, & Salomon præ diuitijs illud asserit eligibilius, & iterum melius illud esse, quam vnguenta preciosa. Cum ergo contra te curreret infamia, quod homicidium opere perpetrasses, nos ad illam diluendam, tibi purgationem canonicam cum quatuor compurgatoribus indiximus. Quos abs te prolatos probauimus tanquã religiosos, integræ, ac rectæ conscientiæ, & probos viros, nobis optime notos, qui tibi sub præcepto sanctæ obedientiæ, & excommunicationis latæ sententiæ pœna ad veritatem dicendam requisito, & astricto, & constanter factum neganti, quin etiam innocentiam in hac parte asserenti, adhæserunt, & in conscientia sua asseruerunt se credere, quod veraciter innocentiam tuam assereres, & quod factum in tanto præcepto non negares, si illud commisisses; idcirco ad releuationem tuæ famæ, & dilutionem infamiæ descendentes. Visis negatione, & assertione tua, & compurgatorum adhæsione, & contestatione, sedentes in camera nostra in sella, quam pro tribunali, & loco iudicij elegimus, Deum, & iustitiam præ oculis habentes, Christi nomine inuocato, Dicimus, pronunciamus, & sententiamus, te venerandum patrem fratrem. B. ab infamia supradicta illæsum, & liberum, & in facto innocentem, & iniuste affectum nomine, & infamia prædictis, & tanquam innocentem, liberum declaramus. In nomine Patris, & Filij, & spiritus sancti Amen. Acta lata, & lecta, &c.

Forma

Forma restituendi ad gratias ordinis, quibus propter delicta quis erat priuatus.

NOs F.N.&c. Scientes peccati veniã non debere dari nisi correcto, correcto vero indulgẽtiæ veniã dari, iura quo que ad parcendum magis, quam vlciscendum, aut puniendum esse propensa, Te venerandum. P. F. B. miserationis, & benignitatis oculo respeximus, & quia correctum, & emendatum credimus, veniæ, & indulgentiæ brachijs suscipimus, & amplectimur, Ac authoritate reuerendissimi Magistri generalis ordinis, vel capituli generalis, aut capituli prouincialis, nobis commissa, & præsentium tenore te. F. B. præfatum ab apostasia redeuntem ad habitum ordinis recipimus, ac restituimus ad omnes, & singulas gratias, beneficia, & suffragia, & vtranque vocem, & locum, & omnia, & quęcunque alia, à quorum adeptione, vel exequutione propter tale crimen, iuxta constitutiones, vel sententiam per. F.N. contra te alias latam, vel quomodo libet aliter esses impeditus, aut prohibitus. In quorum fidem his officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus, &c.

Dat.

Explicit Instructio officiorum fratrum ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum.

DE VITIS PATRVM, ET MAGISTRORVM GENEralium, Ordinis Redemptorum Beatæ Mariæ de Mercede, Breuis historia.

VIGILANTISSIMO PAstori Magistro Generali. F. Francisco à Salazar in sacra Theologia Doctori: suus F. Francisc cus Cumel Prouincialis Castellæ & Lusitaniæ: Hæc dicit & consecrat.

QVæ mercatoribus, mundi pelagus & longinqua maria, maioris lucri gratia peragrantibus, & traijcientibus, solét accidere, dum cum inuictis fluctibus atque vndis, quę tum inter se, tum cum furentibus ventis decertant, ipsi luctantur: & tenebris obruti, ac procella iactati, propè desperata salute Naufragium expectant: Si paruus stellæ salutaris splédor periclitantibus ipsis affulserit, eius luce perspecta respirant, animumque attollunt, & rectorem nauis ad gubernacula sedentem hortantur, vt alacrius munere fungatur suo. Ille vero sublevatis oculis splendorem intuetur, eoque tanquam duce procellæ impetum vitat & arcet, & ad rectum cursum nauem

dirigit. Eadem fere in hoc vitæ pelago nauigantibus, & ad tutum futuri sæculi portum studiose tendentibus euenire consueuerunt. Incredebili namque tentationum æstu laborantibus, & dæmonum impetu, atque insidijs, veluti densissimis tenebris circunfusis, res ab egregijs ac sanctis viris gestæ, oculis eorum propositæ, splendore suo tenebras discutiunt, diuinaque doctrina perturbationum impetum prosternentes, iucundissimam afferunt tranquillitatem, & pretiosis mercibus onustos, atque lætantes ad optatam facillime prouehunt hæreditatem. Alios igitur alijs ornatos virtutibus reperies. Hic abstinentiæ præstat integritate. Ille misericordia, pietate, defensione fidei & interdum temperantia splendet: & quo pacto intẽperantiæ supercilium superetur ostendit. Alius vitam hanc docet esse calcandam. Alius mundi gloriam negligendam declarat. Quòd si patrum & maiorum nostrorum, qui antiquo sæculo nos præcesserunt, & pijssimi etiam ac sanctissimi Petri à Nolasco Generalis Magistri, res gestas consideraueris, tanquã in florentissimo horto, virtutũ omniũ flores & semina, ac exẽpla videbis.

Has ego, vt historia, & laudatione debita prosequerer, multorum precibus adductus, & Dei auxilio fretus, alacri animo prouinciam suscepi: non vt viro pene diuino & admirando Petro Nolasco, & antiquioribus nostri ordinis patribus gloriam conciliarem: (Quæ enim illis gloria ex oratione mea, quæ eorum virtutibus longe est inferior, acquiri potest?) Sed è contra potius, vt rebus à nonnullis eorum gestis commemorandis, & historiam meam exornarem, & eas imitari studentibus adiumentum afferrem. Quanquam in ipso statim principio, antequam in ipsum laudationis, & historiæ stadium ingrediar, tanto me oneri imparem sentio. Quocirca ego inter hos vortices iudex constitutus, quid faciam? Tantisper igitur in virtutibus quorundam fratrum maiorum immorabor, vt ostẽdam, quidnã potissime sanctissimus vir Petrus Nolasco, & maiores nostri Patres creatoris amore inflãmati contẽpserint, & pro nihilo duxerint. Deinde verò me totũ ad eorũ vitas, & prçcipue Magistrorũ Generalium successioné perpendendã conuertar.

De

❡ De ſanctiſsimo viro Fratre Petro Nolaſco, primo noſtri ordinis fratre Magiſtro Generali.

TVlit virum hunc admirabilem, primum ordinis redemptorum Beatæ Mariæ de mercede vigilantiſsimum Magiſtrum, illa patria, quæ quaſi imperij, & nobilitatis dignitate decorata, pleriſque alijs tantum antecellit quantum Reginam ſubditis præſtare par eſt. De qua me multa dicere volentem impedit: tum quod nulla poſſunt facili & breui oratione explicari: tum quod omnibus, quaſcunque ſol irradiat, terræ partibus habitantibus ſunt cognita. Petrus ergo à Nolaſco vir ſanctiſsimus, ex prouincia Galliæ originem duxit, ſed non longe ab vrbe Barchinonę, vbi fere ab infantia vixit. Et ob id Barchinonēſis ciuitas ſuæ habitationis domicilium & educationis, potius eum tulit. Quibus parentibus aperte nō produnt ſcriptores, ſed fama tulit à viro honeſtiſsimo Nolaſco pariter vocato, ipſiuſque vxore eum fuiſſe genitum: & ob id Petrum pariter à Nolaſco fuiſſe appellatum, ita vt à patre ſibi cognomētum adſcribi pſerit, vocarique voluerit. Parentibus quidem ortus eſt tali patria dignis, qui & diuitiarum copijs, & militari gloria, & virtutibus omnibus affluebant. Et his, ampliſsimæ hæreditatis natus eſt hęres Petrus Nolaſco vir egregius & præclarus, cuius vita nobis in præſentia laudāda eſt. Qui cum ex vtero matris in lucem editus eſſet, prodigioſe quidem infantulus exiſtens, quæ habebat pauperibus facile condonabat: quod à pueritiæ ſtatu, & conditione alienum eſſe ſolet. Eximia corporis pulchritudine, ſimilem animi candorem, atq; præſtantiam indicabat. Neq; enim mortalis hominis, ſed magis Dei filius eſſe videbatur, totum prorſus ab infantia ſe Deo tradēs, & iam inde ab ipſo ortu, ad extremum vſq; vitæ finem virtutibus omnibus illuſtris, & excellens. Conſtat namq; ipſius vitam in pueritię pręludijs, antequam religionis togam indueret, mitē, ſanctiſsimam atque iuſtiſ-

iustissimam eum egisse & in liberalibus disciplinis cõsumpsisse,& huiusmodi consuetudinis fuisse in pueritia, vt egeno primo occurrenti cum illucesceret largissime donaret,etiam non petenti. Consueuerat rursus, etiam in medio noctis silentio in ecclesiam conuenire,atque ibidem sacra Dei eloquia, & ma tutinas audire.

At pater ipsius cum exiguo temporis spatio, post hæc, in hoc mundo vixisset, puerum & iuuenem filium charissimum Petrũ Nolasco reliquit:cum tantum decimum quintum annũ ageret ætatis suæ.Qui sanè cum sub maternæ benedictionis regimine permaneret,matri subditus & obediens, vt par est,supra modum erat.Diuitiarum copia affluens,& paternæ hæreditatis diuitijs ditatus satis, non perturbabatur vt à mũdi illecebris raperetur,aut à sancto proposito desisteret. Quocirca cœlibẽ vitã apud se agere statuit.Iam enim eo suæ ætatis tempore à plerisque inuitabatur ciuibus, vt sponsam deligeret,cum qua quietã vitam consummaret,& inde sobolem desiderabilem expectaret.Ipse autem hæc secum perpendens,illius mens diuinis rebus intenta,& altiori loco reposita vacans: animi propositũ, & cœlibatum cupiens explere, minime his suasionibus obtundebatur.

Nocte asit quadam,cum experge factus vt oraret,in lectulo cõsideret,& toto animo res diuinas agitaret, cũ Matris & suorum,crebras,euolueret persuasiones,de ineundis nuptijs:sic secum solus alloqui aggressus est. Vitæ curriculum vt liquet exiguum est & incertum. Nemo enim mortalium nouit quando mors sit accessura, nosque hinc ad futurum illud iudicium, quod omnibus est cõmune dimissura : in quo rerum gestarum ratio seueris quæstionibus reddenda erit,vbi non respondebit vnum pro mille vt Iob sanctissimus dixit.Cum imparati non nunquam,& magis peccatorũ cumulis onerati, illuc homines rapiantur:& rerum procreatarum pulchritudine spoliati, omniumcruciatuum acerbitate, atq; igne conficientur sempiterno:& cũ bona quædam exigua,si tamen dicẽda sunt bona,quæ specie tantum& opinione sunt eiusmodi,possederint, innumerabilibus

rabilibus torqueantur calamitatibus, quæ morte sunt ipsa longe grauiores. Omitto quam breuia hęc sint quę possidetur, at que instabilia. Diuitię nisi rectè illis vtaris, vitiorũ magis quã virtutum ministrę sunt, & multorum insidijs obnoxiæ, & ante quam partę sint, dilabuntur. Quid ipsa vxoris aut sponsæ pulchritudo que cõstat ex quadam coloris suauitate atque apta figura membrorum, non ne vel tempore extinguitur vel morbo deflorescit? Iam humana gloria quid inanius? præsertim si cum eterna illa, quam nec occulus vidit, nec auris audiuit, comparetur. Quam ob rem nihil est cur numeretur in bonis. Et cum hæc ita sint, carnis & naturæ legibus renuntio, cælestia spectare volo, & solus vt angeli Dei permanere, & quæ perpetuo non permanent prompto animo reijcere & spernere.

¶ Hęc atque alia multa ille religiosissimus Petrus à Nolasco corpore iuuenis, sed prudentia senex, apud se loquebatur, & veluti Christi columba, & turtur solitudinis, castitatis ardens amator, Christi amore succensus, & muliebrẽ superans in firmitatem, ac se se in omnibus quę honesta essent Deo castitatem vouẽs, vitã se promisit cælibẽ acturum in perpetuum. Sic enim aiebat. Multo præstantius est castitatis pulchritudinem semper integrã conseruare, & virginitatis coronam, quam eã ex parte corrumpere. Non ne satius est, vt inani spe, etiam libe rorum repudiata, quæ certa sunt complectar. Longe laudabilius est, vt suaue & leue Christi iugũ, ab adolescentia suscipiam quam vt rebus istis, inanibus & caducis, omni studio incũbens in amore Dei tepidus euadam. Hæc animo reuoluens & similia, è lectulo vbi considebat surrexit, & cum se ipsum diuina vulneratũ motione sensisset, humi prostratus gratias egit creatori. Et cum pernoctaret in oratione Dei, & noctem sic transegisset totum ipsius sacellum boni odoris fragrantia repletum est, & id quidem diuinę pręsentię signum fuit.

Tanto igitur diuini amoris æstu flagrans, cum concionatorem egregium verbi diuini sermocinantẽ audiret verba Christi Saluatoris nostri recitantem. Quia diues difficile intraret in reg-

in regnum cœlorum, ad integrum mundi fallentis ſpreuit diuitias, conſiderans prima illa mundi lumina, videlicet Apoſtolos, omnia reliquiſſe, cum ſequuti ſunt Chriſtum. Solerter intuens, nô ſolum Chriſti diſcipulos, & amicos omnia reliquiſſe, ſed etiam Dominum ſequutos fuiſſe. Quia ſtultum profectò eſt, iuxta Platonem & Diogenem, & quoſdam alios Philoſophos, vitæ quidē huius diuitias calcare, & hęc nô pro æterna adipiſcendi vita, ſed pro inani agere mortalium laude captanda, abſque ſpe futuræ quietis & pacis. Et Chriſtus pariter adoleſcenti perfectionem poſtulanti Matthæi. 19. dixit. Si vis per-
Matth. 19. fectus eſſe, vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & ſequere me. Hæc Petrus Nolaſco mente contemplans, ſibi Adoleſcenti dicta eſſe videbantur à Chriſto. Quocirca parentis diuitias quas poſsidebat, pauperibus erogare, animo decreuit, ne earum ſarcina onuſtus, à ſancto deſiſteret propoſito.

¶ Et eo tempore Mauri, & Sarraceni impio dominio, maiorem & fœliciorem Hiſpaniæ partē poſsidebant. Vndique namque nos ſepti eramus, & à Barbaris & Mauris oppreſsi, plerique captiui Chriſtiani apud eos miſerè vitam tranſigebant. Plerisque eorum vinculis crudeliter ligatis. Alijs vero, eorundem captiuorum Chriſtianorum, trucidatis, veluti moribus Maurorum ac paganorum contrarijs, & inimicis. Sæuiebant tunc vehementer in Chriſtianos Turcæ, & Sarraceni, & fidem Chriſti extermin are ſtudebant. Interim etiam nô ſolum in Hiſpaniæ vrbibus Chriſtiani captiui, ligati detinebantur, verum captiuitatis ingens multitudo Africanum attingebat littus. Mos rurſus Mauris eſt, & Barbaris plerunque inter captiuos, maritos ab vxoribus, liberos à parentibus ſeparare. Et ſumma paupertas captiuorum profectò eſt. Captiuus enim eſt obnoxius, & ſubiectus omni contumeliæ, pœniſque ac ſupplicijs, vel inuitus ſubmittitur, vtpote quod ſit in eius domini poteſtate, quam velit ferre ſententiam. Idcirco cum lamentabilem, & ſummam paupertatem, ſanctiſsimus iuuenis, Petrus Nolaſco, hanc eſſe cerneret, atque vidiſſet captiuis pauperibus, eas quas adhuc retinebat diuitias tribuere decreuit vt à captiuate liberarentur.

rentur immaniſsima,& donare illis promiſit. Sicque Deo opitulante ab eo factum eſt,nam ex Valentię vrbe,à Mauris poſſeſſa cunctis quę habebat expenſis, pluſquam trecentos captiuos chriſtianos eripuit, ac redemit, datis pecunijs, & pignoribus. Quocirca in regno Aragoniæ magnam ſibi conciliauit authoritatem,& valde ab omnibus diligebatur,quod inuentus fuerit homo qui captiuos chriſtianos à poteſtate barbarorum eriperet. Et in ea re animum pulſat meum dulcis recordatio ſanctiſſimi Laurentij Martyris, qui ex beatiſsimi Sixti Pontificis eccleſiæ imperio theſauros pauperibus diſtribuit & donauit. Qui cum à Valeriano præfecto comprehenderetur, in carcerē miſſus,non ſolum vt Dijs ſacrificaret, ſpreto Chriſto, verum vt oſtenderet theſauros Eccleſiæ, vinculis ligatus detinebatur. Et mirabile fuit, quod cum theſauros iterum repeteret ab eo, impius & ſceleſtiſsimus Valerianus,ſanctiſsimus leuita Chriſti Laurentius,vt eos oſtenderet,inducias petens, deinceps pauperes collegit, & ad Valerianū adduxit dicens. Ecce hi ſunt theſauri æterni,qui nunquam deficiunt. Dulcis inquam hæc recordatio eſt. Nam & pijſsimus Petrus Nolaſco in infantia poſitus, paternam hæreditatem,& ingentes diuitias,quæ iuuenes eo tēpore demulcere ſolent, pauperibus & captiuis impertitus eſt. Hos cenſebat æternos eſſe theſauros, nunquam perituros. Sic enim aiebat cum diuo Laurentio,cū miſeros cerneret captiuos Chriſti Redemptoris noſtri filios. Ecce theſauri æterni qui nūquam deficiunt. Cum ergo multorum adhuc apud infideles detentorum,& captiuorum calamitatem cernere cogeretur, miſeratione commotus,cum lachrimis rogabat Deum, vt illi opitularetur. Vnde nocte quadam,ſicut de more conſueuerat, poſt primam noctis quietem,in templum ſe conferens, in oratione attento animo pernoctabat, & poſt nocturnas abſolutas preces,inde aurora emergēte,in domum ſuam, ſe paululū dormitans recepit,ibique ſcamno iacens, eiuſmodi ſomno fuit commotus. Oliua ſpecioſæ magnitudinis fixa cernebatur, in ingenti atrio,ſeque ipſe putabat ſub ea arbore verſari, & interdum ſedere. Quoſdam vero graues, honeſtoſque homines, ad

De Diuo Laurentio dulcis recordatio, qui Theſauros eccleſiæ pauperibus erogauit.

Theſauros pauperibus captiuis ſanctiſsimus Petrus Nolaſco impartitur.

ipsum accessisse, qui se diceret à rege magno missos, vt illi opitularentur, ne arbor, sub qua requiescebat, à quoquam effoderetur. Alios rursus occurrisse viros, qui securibus, & fodiendi instrumentis allatis, arborem speciosam, summa cũ festinatio ne euellendam, & effodiendam contendebant. Sed interim, dum id ab eis peragebatur, quo amplius conabantur speciosam oliuam eradicare, eo densiores, tenacioresque radices desigebantur. Imo vero mox, ex relictis illis radicibus, innumera ea que speciosa emergere virgulta, totumque implere atrium. Pro fecto sapiens quisque, id perspicue percipere poterit, si accurate rem hanc animaduertat. Oliuam speciosam, Christi significare fideles, baptismi pulchritudine, & fide decoratos: sanctissimumque Petrum Nolasco, in ea arbore, & sub ea requiescere, missosque fuisse quosdam ad ipsum, grauissimos, & honestos viros, ab inclyto Iacobo Maurorum debellatore, Aragonum Rege, qui ei opitularentur, ne in defensionem speciosissimæ arboris aduersarij sæuirent. In qua re si accurate (vt dixi) rem hanc quis animaduertat, intelliget facile visionem hanc indicasse, nouæ religionis instituendæ principium. Etenim cum nequissimi Mauri, Christi fideles funditus perire contenderent, & quasi securi omnes excidere. Deus misericordia commotus, potentissimum Iacobum ex altera parte mittere decreuit, vt Christi fidem, ipsiusque filios, ab aduersariorũ sæuitia, & gladio vindicaret. Et quo magis crucis Christi inimici, & perfidi Sarraceni, Christianam religionem am putare conabantur, eo firmioribus oliuæ radicibus noue natis, noua emergebant virgulta. Quotidie è bello triumphator, & victor, potentissimus debellator Iacobus euadens, & Maurorum acies profligans, vrbes, & Maurorum mœnia deturbans, Christique vexilla in altum defigens. Ex altera vero sanctissimum virum Petrum à Nolasco, qui in eruendis miseris, & Christianis captiuis, fæliciter esset intentus, & in ingenti religionis atrio, diu perseuerans, solatium esset, non solum ipse, verum & ipsius fratres & filij charissimi, captiuis Christianis: dum cernerent, & audirent nouum

Quod nouæ religionis instituẽdæ, ad redimendos Christi fideles, prius à Deo fuerit datũ signum, & indicium.

ordinem

ordinem,nouoſq; viros ſurrexiſſe,datoſque eſſe à Deo,qui miniſterio redemptionis aſsiſterent, vt eos à duriſsima Maurorũ ſeruitute eruerent,ac liberare contenderent. Iam eo tempore inſignis vir Petrus Nolaſco, ſocios fideliſsimos quoſdam ſibi copulauit,vt miniſterij huius forent participes:eos ſane qui cũ ſanctiſsimo Petro Nolaſco,primum in oratione Dei perſeuerantes,deinde vero in prouincia Cathaloniæ, & in regno Aragoniæ,in colligẽdis piorum fidelium eleemoſynis,pro ſanctiſsimo redemptionis opere explendo, quotidie inſtanter verſarentur.Et ita ſane idfactum eſt vt ſingulis annis, à ſanctiſsimo viro eiuſq; ſocijs,non paruæ fierent deinceps fidelium,& Chriſtianorum liberationes,& redemptiones.

Iugiter cum chariſsimis ſibi ſocijs , in exercitio ſanctæ Redemptionis præoccupatus verſabatur, & aſsidue valde, in miniſterio grauiſsimi operis, ſic proficiebat in fauorem fidei, vt ne forte ex Chriſtianis fidelibus captiuis quiſquam ſuccumberet eorum , & Chriſtiana religio apud Barbaros Sarracenos noue contemneretur: omnibus quidem fuerit in admiratione. Captiuos fideles viriliter confortabat, & ad fidei confeſsionem , & firmam perſeuerantiam , cohortabatur:eo quòd cerneret, periculoſam cum Paganis conuerſationem. Hæc anno tertio poſt Milleſimum ducenteſimum ita euenerunt. Quocirca ordo Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum quantum ad ſui exordium cępit ab eo tempore quo ſanctiſsimus vir Petrus Nolaſco cum ſocijs ſuis. Redemptionem fidelium Chriſti ardenter peragebat. Et cum cerneret ſummam captiuorum calamitatem: indefeſſam laborem,ingentia pericula, grauiſsimaque incommoda fidelium,vitam apud Mauros agentium: crebro lachrymas effundebat, & orationibus ſolicite Deum exorabat, Sanctæ Redemptionis exercitium confirmari in regno Aragonum & in toto orbe: foreque deinceps in perpetuum viros eidem Muneri conſecratos.

Quocirca in ea re exauditus à Deo fuit.Nam Anno Domi-

ni. 1218. Regnante Iacobo Aragonum Rege eoque oràte & petente affectu ardentissimo Christianorum libertatẽ, & ab Hispaniȩ finibus Maurorum expulsionem: splendore, & lumine diuino circunseptus, diuam Virginem eidem Regi Iacobo apparuisse testantur historiæ: Ex cuius ore diuinum suscepit oraculum de fundatione noui ordinis, pro redemptione Christianorum captiuorum peragenda in perpetuum: vt fusius de fundatione ordinis nostri scribentes diximus. Et quidem post solitas noctis vigilias, & preces, sanctissimus vir Petrus Nolasco, videre sibi visus fuit, in atrio quodam ingentissimo miram hominum multitudinem ad se confluentem, & in medijs turbis accessisse ad illum, Matronam quandam eximiam, atque venerabilem, vultu & habitu admirandam, cui adiunctus erat pulcherrimus virginum cœtus, quam planè nouit, esse Beatissimá Virginem Mariam. Quæ cum ad pijssimum virum Petrum Nolasco, sermonem dirigeret & instituеret, lumine cœlesti interius permotum: hæc fuisse loquutam legimus: Népe, Quòd nouus ordo stabiliendus esset, ex cuius societate & familia, pro fessi fratres exemplo filij sui, ipsiusque Christi Iesu vestigijs, sic inhærerent: vt captiuos fideles Christi, in potestate Maurorum, & Turcarum detentos redimerent, & liberarent: sic adeò, vt si ad præclarissimum redemptionis opus explendum expediret, seipsos in excambium, & pignus donarent, pro captiuorum libertate. Quocirca sanctissimus vir circunfusus splendore cœli, à Virgine Deipara planè audiuit, redemptionis opus quod ipse pertractabat filio suo Saluatori nostro, charissimũ & gratissimum esse. Indicauitque se velle religionem institui sub titulo Redemptionis Captiuorum Beatæ Mariæ de Mercede eũque debere esse primum nostri ordinis fratrem, cui in vetustioribus codicibus legimus Diuá Virginem præcepisse, vt primus esset frater ordinis noui instituẽdi, Et quod primus togam ordinis Redemptorum indueret, Et hanc Dei omnipotentis & filij sui voluntatem esse aperuit. Et idcirco Virgo sanctissima, non solum apparuit eidem Petro Nolasco sed etiam serenis-

Quod apparuit sanctissimo viro Petro Nolasco Beatissima Virgo Maria.

ſereniſsimo Regi Iacobo, & Beato Raymundo de Pennaforti confeſſario ſuo.

Fundatus ergo fuit ex diuina reuelatione ordo Redemptorũ Diuę Mariæ de Mercede, die decima menſis Auguſti in feſto ſanctiſsimi Laurentij martyris. Anno. 1218. in ciuitate Barchinonæ maxima totius Populi, & prouinciæ illius acclamatione, & primum ordinis habitum prædictus ſanctiſsimus vir Petrus Nolaſco ſuſcepit coram ſereniſsimo Rege Iacobo, (vt in fundatione ordinis luculenter eſt dictum.) Vt ergo inſignis Petrus Nolaſco in præludijs futuræ militiæ Chriſti ſe exerceret, cum ſibi ſocijs, cœpit feruentiſsime agere, pijſsimaſque Chriſtianorum eleemoſynas colligere, vt grauius, & excellentius Deo in opere redemptionis inſeruiret: ita ſane, vt crebro ad Infideles, & Mauros accederet, & captiuos Chriſti fideles ſæpius redimeret, & à Barbarorum poteſtate liberaret. Et profecto magnã, nõ ſolum in regno Aragonię, apud Chriſti fideles, verum apud paganos, & Barbaros, ſibi conciliauit authoritatem: Ridebant genę eius, etiam cum animis mæſtitudine calamitatis captiuorum torpuiſſet: nitida ſimul labia illius, commendabãt dupliciter, mella ſermonum eius, cum captiuos confortaret in fide, ſpemque ipſorum erigebat ad facilem, & breuem futurã omnium redemptionem, & liberationem à Mauris, & Barbaris, inter quos verſabantur ſperandam. Quocunque ille vertiſſet oculos, ſerenitatem mentis nuntiabat ad aſpectus eius, & in eo erat ſermo ad doctrinam, & ſolamẽ captiuorum fabricatus, & congruus. Sępe rurſus ſeſe obtulit martyrio apud Infideles, & Barbaros cum adeo ſolicite, & ardenter Chriſti fidem extolleret, & captiuorum Chriſtianorum redemptionem curaret.

Genas rurſus lachrimis plenas, plerunque oſtendebat cum turbam ingentem Chriſtianorum cerneret ſeuiſsima ſeruitute inter Barbaros infideles detineri: ſicque defluebant lachrimę currentes. Et cum iterum tot filijs, Dei populum carere conſpiceret, vrbeſq; Chriſtianorum ab inimicis fidei poſſeſſas contemplaretur, & quo pacto altaria, & ſacrificia in Maurorum vrbibus conculcabantur, veluti alter Hieremias propheta, deſo-

lationem religionis cernens, & Christianorum vrbem diruptam, aiebat. Quomodo sedet sola ciuitas plena populo? Quomodo facta est sub tributo? Populus Dei in Babyloniam captiuus ducebatur, sed & Hieremias propheta deplorabat: Sic ergo, primus ordinis Magister Petrus Nolasco, cum oculos leuans, captiuum Dei Populum aspiceret, lachrymis offundebatur: dicens sępius. Quomodo facta est sub tributo princeps prouinciarum domina gentium?

1. Reg. 30. habetur historia hæc.

Amalech, duces atque milites ipsius, percusserũt gladio Siceleg ciuitatem: & succenderunt eam igne. Captiuasque duxerunt mulieres & infantes à minimo vsque ad magnum. Verum cum venisset Dauid & viri eius, in ciuitatem, & vidissent vrbem igne succésam, & vxores filiosque, & filias suas, ductas fuisse captiuas: Contristatus est Dauid valde: Et cum plangeret populus, cõfortatus est Dauid in Domino Deo suo: consuluitque Dominum. Et abijt Dauid & persecutus est Amalech cum sexcentis viris, & cum peruenisset ad locum quo Amalech & sui discumbebant comedentes & bibentes & quasi festum celebrantes pro præda & spolijs quæ ceperant de terra Iuda percussit eos Dauid, à vespere vsque ad vesperam alterius Diei. Et eruit Dauid omnia quæ tulerant Amalechitæ, vxores, & filios, cunctosque liberauit captiuos & in suam patriam reduxit. Nonne recordamur quid simile peregisse virum clarissimum Petrum Nolasco? Qui cum plerosque viros, filios infantes & vxores cerneret captiuos quotidie, ab Amalechitis, à Mauris & infidelibus rapi, & à Dei populo vi & armis educi. Contristatus valde consuluit Dominum, preces effundebat iugiter, & cum clamore valido lachrymabatur.

Petebat à Deo Maurorum expulsionem, & potissime vrbem Valentiæ fidelibus restitui, & ab Agarenorum manibus liberari: vt eo loci Ecclesiæ sanctæ vexilla leuarentur: & populus Dei qui magna ex parte ibi captiuus detinebatur: è durissima seruitute educeretur. Sane exauditus est à Deo vir sanctissimus. Nam eo tempore à serenissimo Rege Iacobo capta fuit Valentia anno regni sui. 25. & à fundatione ordinis

nis 20. Quo etiam tempore prædictus Petrus Nolaſco ordinem fœliciter regebat. Imo vero præſens ille ad fuit cum Rege Iacobo, die illo quo debellata fuit ipſa ciuitas & à Chriſtianis militibus iure occupata. Fuit enim obſeſſa Valentia à Rege Iacobo debellatore potentiſsimo: qui exercitum & militum turbas caſtrorumque acies omnes, ordinauit, atque tentoria fixit, in oppido del Puch, prope ciuitatem Valentiæ: Quo in loco, ſtatim fundauit Rex Iacobus monaſterium ordinis Redemptorum Beatæ Mariæ, in honorem Virginis ſanctiſsimæ & in victoriæ ſignum eumque donauit viro religioſiſsimo, & ſibi charo, Petro Nolaſco. Et in ipſo vrbis ingreſſu, pariter AEdiculam Mahumeticam: quæ communi vocabulo, vocatur, *La mezquita de los Moros.* Ordini & prædicto Magiſtro Generali clariſsimo Petro Nolaſco, dedit & conceſsit. Eo die inter Chriſtianos captiuos hilaritate perfuſos, inuentus eſt in medio eorum ſepe ſanctiſsimus Magiſter generalis, eoſdem ad Dei laudes exhortans & ad debitas perſoluẽdas gatias pro ſingulari beneficio quod acceperāt monens. Incredibile eſt quantũ vir Petrus Nolaſco ſanctiſsimus, à captiuis illis diligebatur, & quo pacto ab eis comitatus incedebat: omnes eum patrem vocabant, & eorum liberatorem dicebant. Vnde fundatum & erectum fuit Valentiæ monaſterium ordinis Beatæ Mariæ de Mercede illi conſecratum, in eadem ædicula Mahumetica, vbi hodierna die deus ipſe religionis cultu honoratur. Et in cœnobio illo oppidi del Puch quod D. Virgo inhabitat extant & fiunt hodierna die pene infinita miracula: quibus glorioſe coruſcat.

Ingens, profecto, & incredibilis eſt amor diuinus, ſummaque illius cura, & prouidentia erga nos. Eo nanque ſæculo, eoque tempore, quo inuictiſsimus Iacobus Rex, vi & armis, auxilioque diuino Valentiæ vrbem expugnauit, eius victoriæ, vaticinium à Deo ſuſcepit. Et cum ſanctiſsimi Petri à Nolaſco lachrymę, & ſuſpiria clamarent de terra, Deum permouerunt. Quocirca cum militum turbæ, exercituſque belli, caſtrorum acies, atque tentoria, debito ordine compoſita, & fixa, à

potentiſ-

potentissimo Iacobo Debellatore forent, iuxta arcem oppidi del Puche, à quo loco obsidionem parabat agarenis & barbaris Valentiæ consistentibus, visæ sunt septem stellæ micantes, plerisque diebus à cœlo, ad terram descēdere. Quæ res exercitum omnem, & milites belli, populumque Christianum, potissimeque sanctissimum Petrum à Nolasco, & D. Guillermum Dentença ducem exercitus Christianorum, rapuit in admirationem: Et ad inuicem conferebant diuinum portentum: & sciscitabantur, quid in eare Deus ostendere voluisset. Res enim erat omnibus mirabilis, sed non intellecta. Quapropter ex consilio clarissimi viri Petri à Nolasco, & de imperio excellētissimi ducis Guillermi Dentēça, is locus in quē septem illæ stellę & micantia lumina descendebāt, inquisitus est. Quodque cum in superiori parte, ac superficie terrę, nihil prorsus esset repertū, occultum aliquid mirabilius & maius excogitantes, terram effodere, & aperire fecerunt, statimque in ipso primo effossionis initio, diuinum nectaris, & ambrosiæ odorem terra spirabat, & ingenti fragrātia odoris, totius agri campus fæcundabatur. Nā eo loci inuenta fuit subtus terram, sanctissimę virginis Mariæ, mirabilis, & deuotissima imago, quæ hodierna die, fœliciter colitur, in Monasterio celeberrimo, eiusdem Virginis Mariæ, oppidi del Puche, prope Valentiæ vrbem. Quæ sane subtus terram, sub ingēti tintinnabulo, seu æneo cymbalo erat inclusa. Et hoc profecto, non paruum fuit militibus cunctis solatium, & quasi initium futuræ victoriæ. Nam id vniuersorum animos recreabat, & spem alacriter promittebat: Quod gladio, armis & precibus ad Deum fusis pellendi essent à ciuitate Valentię, Christi Domini, & suæ Matris, perfidi inimici Mauri, & Sarraceni. Equidem huius clarissimæ imaginis extant hisce diebus, pleraque diuina miracula, & gloriosissimo cultu, religiose valde, à cunctis illius prouinciæ habitatoribus colitur, & adoratur. Eodem loco prorsus reposita à fratribus, quo inuenta fuit ab exercitu Christianorum, in prædicto cœnobio, cuius etiam titulus est Sanctæ Mariæ de Mercede del Puche. Imo vero cum à deuotissimis fratribus, ab eo loco, atque situ in quo modo cer
nitur

nitur,& apparet, dimoueretur, vt in maiori altari ipsius ecclesię sanctę constitueretur & reponeretur, non semel, sed bis, atque iterum, Deipara ipsa se se contulit, in eum locum, in quo & inuenta fuit, & à nobis cernitur hodierna die.

Catholicus Rex Iacobus ab ipso primo fundationis exordio, fratrem Petrum Nolasco vt inhabitaret aulam regiam, domiciliumque regale secum duxit. Et ibi grauissimo sanctitatis exemplo, aliquandiu habitauit. Sed cum creuisset Religiosorũ & sociorum eius numerus in nouo ordine sic instituto, voluit a regio palatio, & domicilio diuertere. Quocirca eleemosynis cuiusdam ciuis Barchinonẽsis, Raimundi à Plicamanibus, qui notus erat, & amicus deuotione insignis, eiusdem Petri a Nolasco, emit agrum iuxta littora maris Barchinonensis, & ibi primum cœnobium, seu monasterium ordinis fundatum ab eo fuit, & erectum, & in ipsum se se contulit, & recepit cum socijs suis charissimis prædictus Petrus Nolasco, vt monasticam & religiosam vitam, fælicius ageret. Fundauit rursus Monasteriũ Valentiæ, similque & alterum cænobiũ in oppido del Puche, & pleraque alia in regno Cathaloniæ, & Valentiæ:: de quibus suis locis dicemus. Rexit & gubernauit ordinem ab anno Domini millesimo ducentesimo decimo octauo, vsque ad annũ millesimum ducentesimum quadragesimum nonum, per triginta & vnum annos, & quidem fæliciter & sancte, magna cũ charitate & pace. Et suo tempore prædictus ordo redemptorũ Beatæ Mariæ de mercede, ipsoque viuente & gubernante ordinem, fuit confirmatus & approbatus à sancta sede Apostolica per Gregorium nonum summum Pontificẽ, in die sancti Antonij, mensis Ianuarij, anno domini Millesimo ducentesimo trigesimo. Et in confirmatione ordinis, postquam eius institutum approbauit, plerisque gratijs, indulgentijs, & priuilegijs, ordinem insigniuit, ad petitionem inuictissimi & potẽtissimi Regis Iacobi, qui primus fundator & institutor fuit sacri ordinis Beatæ Mariæ de mercede, redemptionis captiuorum. Qui quidem orationibus & precibus fratrum sui ordinis, & zelo Christianæ religionis, quo erat armatus, Regnum Maioricarũ

Monasteriũ Barchinonẽ se fundatũ fuit post religionis exordiũ: Sed in die sancti Laurentij, quoniã in simili pariter die sun datus fuit ordo Redẽptorum. B. Mariæ de mercede.

 debella-

debellauit,& ad Christianũ imperium perduxit. Anno Domini.1229.Et pariter cæpit Vrbem Valentiæ, cum regno Murtiæ, Christianoq; imperio reduxit, & subiecit, die sancti Dionysij anno Domini. 1238. A creatione autem ordinis redemptorum Beatæ Mariæ anno.20. Equidem in ipso exordio religionis, antequam confirmaretur à Gregorio nono, prædictus Petrus Nolasco appellabatur generalis procurator redemptionis captiuorum. Cœterũ à die quo confirmatus fuit ordo noster, & tanquam religiosus & canonicus in ecclesia Dei factus, vocatus est Generalis Magister ordinis Redemptorum Beatæ Mariæ de Mercede.

Hoc institutum sanctæ Redemptionis, quod in fauorem fidei, à cœlo datum extitisse credimus, plerique laudabiliter sunt sequuti: Præsertim Beatus Leonardus, qui in Gallia natus, parentes habuit claros, & magnæ apud Clodoueum Regem dignitatis, & authoritatis. Cum tamen Clodoueus primò Paganus fuerit, de quo Leonardo beatissimo legimus, cum ipse speciali Dei munere Captiuorum Redemptione consecratus esset, quod cum illustres atque nobiles quidam viri, regionis suæ inter se contenderent: quidam eorum, è pago Nobiliaco, sanctissimo Leonardo deuotus, à quodam nequissimo tyranno captus est. Is veritus ac timens, vt postea ille recensuit, ne Beatus Leonardus opituletur homini illi captiuo, ita apud se loquebatur: Si hunc hominem ferro cóstrinxero, prorsus timeo, ne illum amittam: vt enim apud ignem cera, sic ad Beati Leonardi nutum colliquescit ferrum. Si cippo pedes eius inclusero, aut in custodiam eum detrusero, nihilo certior ero: Eidem enim illic quoque Leonardus vis est. Planè anxius sum, quid agam hoc homine ita capto, à quo ego mille solidos, si redimi vult, extorquere constitudi. Sed iam scio qui faciam. Iubebo foueam profundissimam in intima turri mea fieri, in eamque illum compedibus, manicisque ferreis colligatum demergam: necdum enim Sanctus Leonardus sub terram

sede-

ſedemiſsit: Et quamuis fortaſsis, cathenas ferreas diſſoluet, hominem tamen, è ſpecu ſubterraneo educere nequibit. Porrò etiam ad os ſpeluncæ arcam ligneam admouebo, & in ea milites iubebo excubare noctes atque dies, qui eum cuſtodiant. Fecit igitur hæc omnia crudelis homo: ſed tamen efficere non potuit, vt licet in tenebris, & magnis cathenarum anguſtijs eſſet, ſpem & fiduciam vinctus abijceret, ſeque à Beatiſsimo Leonardo ereptum iri dubitaret, quem etiam cuſtodibus audientibus crebro inuocabat, ſimul orans Dominum, vt per clariſsimum, & deuotiſsimum Leonardum ſe liberaret. Ecce autem quadam nocte, præ laſsitudine illo obdormiente, Beatus Leonardus cum magno ſplendore ac luce adfuit, euertit arcam, in qua milittes iacebant, deſcenditque in foueam, & alta voce vocat hominem captiuum, & vinculis ligatum: Et ait, Dormis ne, an vigilias? En ad ſum ego Leonardus quem expetijſti. Expergefactus homo ille captiuus, viſaque luce immenſa ait ad eum: Domine, adiuua me. Confeſtim diruptis atque ſolutis cathenis, & inſtar luti diſsipatis, proprijs manibus, & vlnis è turri eum extraxit, & ſecum aſportauit, & cum eo proficiſcens, & ambulans familiaria miſcebat colloquia, vt ſolent amici inter ſe facere. Tandem in patriam ſuam perduxit, & ad Nobiliacum pagum traſmittit, in quo extra periculum poſitus fuit. Sole orto, vicinis, & amicis, quæ paſſus fuerit à tyranno, & crudeliſsimo illius hoſte ſub captiuitate detentus expoſuit, & quid rurſus beneficij à Sanctiſsimo Leonardo accepiſſet. De qua re omnes mirantur, & incredibili gaudio atque lætitia afficiuntur.

Quod Petrus Nolaſco fuit prior Barchinonenſis habuitque iuriſdictionē temporalē & ſpiritualem.

Poſt hũc ſanctiſsimũ virũ, idem inſtitutũ redēptionis Diuæ Mariæ de Mercede, & redēptionis captiuorũ mirabile opus ſequutus eſt B. Raymũdus Nonnat, ex prouincia Cathaloniæ: oriũdus & ibi ortus. Hic antequam religionis B. Mariæ de Mercede togã indueret, infans in prçludijs bonorũ operum ſeipſum ſtrenue exercēs, epulis carnis exploſis, & deuictis appetitionibus,

bus quę infantes ſolēt à primis incunabulis incitare,nō ſemel, aut bis ſed plures in hebdomada ieiunabat,& noctu atq; diu cū Deo loquebatur, precibus,& orationibus ad eum fuſis. Hic antequam naſceretur, ex communi naturæ lege,vt ſolent alij, ex materno vtero & muliebri procedere & naſci, emortua ipſius matre,cū ipſe adhucin vtero matris iā mortuę permaneret, & latitaret incluſus:diſſecto matris vētre,atq; vtero,foras egreſſus eſt,& in hāc lucem prodijt. Quocirca Nonnatus vocatus fuit, & appellatus,cum vere non eo naturę partu prodierit ex vtero, ſicut alij:Naturæ inquā legibus ſolitus. Et idcirco ſemper à pueritia id cognomen accepit vt vocaretur Raymundus Nonnatus.Claruit ſanctiſsimus hic Raymundus Nonnatus,vita & geſtis,ita vt in admiratione fuerit in prouincia Cathaloniæ,cuius rei teſtimonium extat hodierna die: Nam, & ipſius corpus & ſepulchrum magna veneratione colitur,& ad eum confluit ingens hominum turba & fidelium, & miraculis coruſcat. Et hunc habuit alumnum vigilantiſsimus ille primus ordinis frater & magiſter Petrus Nolaſco. Cuius etiam in loquendo ſermones,præſertim cum Barbaris, & infidelibus, adeo efficaces erant,& ex Dei beneficio diuini,vt pleroſque interdum eorum ad fidem pertraxerit. Et idcirco legimus Mauros,& Sarracenos ſæpius voluiſſe eum morti tradere, Vnde incaſtratura linguæ ligatus fuit ab impijs fidei Chriſti inimicis, ne ipſius ſermonibus ex eiſdem infidelibus plures alios ad fidem Chriſti inuitaret. Et hic ſane beatus Raymundus Nonnatus ſocius fuit ſanctiſsimi Serapionis Martyris.

Fuit ergo Beatus Serapio, inclytus & religioſiſsimus frater noſtri ordinis,eximiæque ſanctitatis, & virtutis exemplum, qui parciſsimo vtebatur cibo,& vehementiſsimus erat in oratione Dei,& redemptioni captiuorum incumbebat ardentiſsime: Et tandem crudeliter & acriter flagellatus fuit à Rege Angliæ.

Sanctus etiam Raymūdus, qui inter initia ordinis ſtrenuus erat in colligendis piorum fidelium eleemoſynis: Cum apud hæreticos de quorundam fidelium oppreſsione indebita tracta

rec

ret, alloquens eos, & deprecãs, ne id agere contenderent, crudelius in eos animaduertere decreuerunt. Quocirca acriter rursus vir Dei, & lamentabiliter agens, sæpius ad immanissimos illos hæreticos & Barbaros se conuertebat, & constanti animo, ac intrepide aiebat: Quod & si seruitute illa detinerētur ab eis, sed nihilosecius tamen, esse ad Dei similitudinem & imaginem creatos, illorumque in natura socios, & hãc vitam cito esse finiendam. Lamētabatur igitur vir Dei captiuorum seruitutem acerbam, & dicebat vocem in aëra tollens. O insepultam & miserabilem sepulturam. Sed quando non fuit manus Barbarica inseruiens iræ, quæ semper humanum sitit sanguinem? Quando non fuit prompta ad occidendum? Quæ verba cum à crudelissimis hæreticis & Barbaris audirentur, ipse pariter ab eis crudeliter occisus est. Vnde in antiquis codicibus legi, eum sanctissimum Raymundum Martyrem fuisse pro redemptione captiuorum. Hic socium habuit vigilantissimũ, qui sui Raymundi vestigia sequēs, omnibus in admiratione fuit, quãta animi puritate, & quãto vitę cãdore, diu vixerit, post patris sanctissimi Raymũdi martyriũ mirabile sane est. Qui pariter socius illius fuit & in vita, & in morte, & inter sanctissimos nostri ordinis viros enumeratur, & proprio nomine fuit vocatus, frater Iacobus à Soto: Et in quibusdam codicibus eum reperi nomine sancti Iacobi à Soto inscriptum. Cæterum prædictus Beatus Raymundus qui modo à me fuit recensitus, non ille est Raymundus Nonnatus de quo paulo antea superius nonnulla scripsimus. Socius iste fuit B. P. Iacob9 à Soto.

Sequutus est rursus institutum redemptionis Beatæ Mariæ, Beatus & insignis ille frater Petrus Armēgol: qui pro redemptione tuenda gloriose occubuit: cum enim è potestate Maurorum ille plerosque fideles liberasset & redimeret, quosdam videns pueros & iuuenes, ob tormentorum sæuitiam & crudelitatem periclitari in fide, eosque cum ipse commoneret, ne fidē desererent, aut conculcarēt, se se ipsum in excambium dedit, & in Sarracenorum potestate in pignus eorum vt liberarentur manere voluit, donec etiam ipse datis pecunijs, & precio pa-

riter ab eis euaſiſſet. Cum ergo redimeret certum quendam fidelium numerum, ob præfatam cauſam in fauorem fidei, & ob mille aureos, pro quibus perſoluendis, ſeipſum obſidem, & quaſi pacis pignus, traddit eiſdé infidelibus, & barbaris: Cum deputato ſingraphæ tempore & die, numi non ad fuiſſent, quibus perſoluere debuerat, ſtatutum præcium cum Sarracenis initum, od liberationem, & redemptionem quam fecerat pro captiuis prædictis: eundem Beatum Petrum Armengol, tanquam irriſorem ſuæ ſectæ, & infidelem: crucis patibulo, eum interficere voluerunt. Quocirca ingens Barbarorum turba ſimul coadunata, cum pecuniæ rurſus non comparuiſſent, eum exploratorem fuiſſe & vehementem Mahumetici inſtituti inimicum & hoſtem proclamabat: Et idcirco communi conſenſu, cauſantes pecuniam non comparuiſſe, deſtinato chirographi tempore, ſuſpenſus eſt patibulo, & in furca pendens fuit: Cuius morte videbantur illi placati fuiſſe. At hoc fuit diuinum conſilium: Nam paucis ab hinc diebus, cum religio noſtra pecunias tranſmiſiſſet, vt fratrē Petrum Armengol liberaret, & à Barbaris illis eriperet, ne pro pignore detentus male tractaretur: cum litus applicuiſſent pecuniarum delatores, rem crudeliſsimam, paucis antea diebus factam erga ſeruum Dei fratrem Petrum Armengol audiuerunt. Quo ſtupendo facto, & ſcelere, cōturbati ſunt, & commoti omnes inter ſe, & ad locum vbi laqueo ſuſpenſus à Sarracenis fuerat, eorum ſocius & frater, peruenire voluerunt. Quem cum vidiſſent ſancto habitu religionis ſuſpenſum, lachrymabantur acriter, neque poterant ſe continere: Et cum lamentabiliter eiularentur gementes, commotum eſt corpus Beati Petri Armēgol: Quod cum cernerent redemptores fratres, ſtatim aliquid maius excogitantes, vociferabantur ad inuicem: Quibus alta voce loquutus eſt in patibulo ſuſpenſus B. frater Petrus Armengol, dicens: Fratres chariſsimi non cōtriſtemini, lachrymas deponite, non enim mortuus ſum: Nam tres adhuc dies ſunt, quod Matrona quædam, virginum choris circūdata, quæ procul dubio eſt Beaiſsi ma Virgo Maria ſemper mihi adfuit, meq; à morte libera-
uit

uit,vt in eo facto Barbari & Sarraceni , potius confuſione pereant,quã quod glorioſum putẽt,de Chriſtiano nomine reportare triumphum:cognoſcent enim inimici Chriſti Crucis, quã parum proſunt illis technæ, eorumq; ſæuitia & malitia aduerſus Chriſti aſſeclas. Stupefacti autem erant omnes, & præ gaudio fere loqui non poterant,accurruntque ſtatim,& eum è patibulo ſuſpenſum depoſuerunt,quo ſtupendo facto vniuerſi etiã Mauri conturbati ſunt:verum, Quò ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorem teſta diu:Et idcirco inter impios infideles,alij dicebant id arte dæmonis factum fuiſſe, alij non credebant eum eſſe hominem illum quem ſuſpenderant. Nam deinceps , B. frater Petrus Armengol, ſemper inclinato capite inceſsit,omnibus diebus vitæ ſuæ, & quaſi faciei colore mutato.Hic tãdem omnibus diebus eius vitæ religioſiſsimam vitam duxit, & herbis & leguminibus contentus ſpiritum ab oratione & ieiunio minime relaxabat, donec in cœleſtem illã beatitudinem à ſanctis Angelis deportatus eſt.

Alter etiam reperio virum noſtri ordinis fratrem,& generalem magiſtrum, qui pleroſque ſuſtinuit labores pro redẽptione Criſtianorum,& pro defenſione fidei catholicę,qui vocatur B. Frater Laurentius Company vigeſimus magiſter generalis dinis,de quo ſuo loco dicemus.

Fuit etiam eiuſdem inſtituti feruẽtiſsimus Zelator B.Petrus Malaſang.Et ſanctiſsimus Gillelmus,& pijſsimus Petrus comẽdator domus de Perpinnã.Et clariſsimus F. Ioãnes Granatẽſis Prouincialis Caſtellæ, qui à Mauris martyriũ ſuſtinuerũt.Rurſus plures alij redẽptores noſtri ordinis à piratis Sarracenis & Turcis capti ſunt in medio mari, & interdũ ſpoliati ſunt à bonis,interdũ vero in captiuitatẽ deducti.Quoniã Barbari,& infideles ſæpius fidẽ nõ ſeruãt, neq; saluũ cõductũ ſuorũ principũ, ſeu fidẽ publicã Regũ ſuorũ.Et idcirco cõtumelias, & opprobria,& inſignes iniurias a Mauris & Sarracenis, quotidie patiũtur.Interdũ autẽ ab ipſis vorticib' maris deglutiũtur,vel ingentiſsimè periclitantur.

Sane in ſanctiſsimo hoc noſtri ordinis inſtituto ſemper

per

perseuerat ordo noster,& perseuerauit vsque in hodiernū diē.
¶Extātenim hodie plerique ex redemptoribus nostri ordinis qui infinitos penè labores pertulerunt, pro Christo & religione in redimendis captiuis. Nam inter alios honoris causa recēseo, optimum & prudentissimum virum redemptorem, Magistrum fratrem Rodericum de Arce, prouincialem Castellæ, qui tres integras redemptiones peregit & compleuit, Et postquam innumeras calamitates perpessus est, tandem explorator iudicabatur à truculentissimis tyrannis,& eo colore, eum, sociumque illius interficere voluerunt, causantes limina Affricana egressos fuisse, eò quòd extra portam Vrbis de Argel ad litora Affricani maris, vt spectaculum quoddam cernerent gressum direxissent. Et sane nisi à Christianis captiuis ibi fuissent commoniti, proculdubio occubuissent. Sed gloriose quidem. Cum autē secunda vice, is, redemptionem captiuorum perficeret, cumque esset inter Affricanos Barbaros, Præsertim ex ciuitate Tunicensi,& ex Fessa regali ingentem captiuorum multitudinem, ab impijs Sarracenis liberauit. Et incredibile est, quā fedifragi, & violatores rerum, verborum, & cōtractuum fuerunt impij Sarraceni & Barbari. Et cum tanta esset captiuorum fidelium turba apud eosdem crucis Christi inimicos, periclitabantur enim plerique in fide: idcirco necesse fuit socium eius fratrem Ludouicum Matiéço, in excambium, & in pignus tradi, ad multorum fidelium redemptionem, & liberationem, ne fides contemneretur à Barbaris,& cōculcaretur crucis Christi vexillum. Qua propter apud eosdem Sarracenos, & Barbaros, quasi in signum,& pignus pacis relictus est tribus annis, prædictus frater Ludouicus Mtienço, iam senex; qui ob duodecim millia scutorum aureorum, apud eosdem detentus mansit, qua si in excambium traditus. Et cum tam ingens pecuniarum copia,& aureorum numerus, non comparuisset, male tractabatur à perfidis Sarracenis, interdum sputo in faciem eius conspuebant, interdum alapis ipsum cędebant, interdum falsa crimina imponentes in ergastulum eum detrudebant, donec datis precio & pecunijs euasit.

Idest mazmorra.

Recolo

Recolo etiam insignem, & clarissimum virum fratrem Georgium del Oliuar, nostri instituti fratrem & alumnum Cæsaraugustanum, qui cum Africanum Maurorum litus applicuisset, post ingentem sui iacturam, ex vrbe à Mauris impijs possessa de Argel, ingentem etiam captiuorũ numerum redemit & à potestate Barbarorum liberauit. Quorum numerus,& virorum & mulierum,& infantium, alibi recensendus est. Hic flagrans charitatis fidelium ardore, succensusque beneuolentia erga Christi fideles, miserosque captiuos, cum ipsius compar & socius, Magister frater Georgius Ongay, in Hispaniam,cum ingenti illa captiuorum multitudine rediisset, tamen insignis frater Georgius del Oliuar,in pignus pacis se ipsum Mauris & Sarracenis dedit apud quos manens sanguinis,& vitæ pericula sustinuit. Nam apud quosdam infideles, eo quod Mahumeticam Sectam,sectam appellabat,carpebatur & tanquam irrisor suę religionis,&Mahumetici instituti eum accusabant.Propter quam causam coram rege,& iudicibus vocatus est,vt recantaret palinodiam, & iterum honorificis verbis Mahumeticam institutionem decoraret. Quod sanè ille audiens,constanter renuit. Et ob id dignus morte iudicatus est: &statuerunt suis decretis eũ interficere,vt sibi ipsis satisfacerẽt. Quod cum ipse frater Georgius del Oliuar persensisset, alacri animo statuit,se se ipsum morti offerre, pro Christi fide tuenda. Vnde omnia bona quæ apud se habebat, statim diuisit inter pauperes captiuos.Et cum hæc ita facta fuissent, nescio quo spiritu Maurorum rex actus fuit. Nam vocatis consiliarijs dixit. Si rem hanc perpetrauerimus, nulla nobis securitas superest cum nobis ad Christianos aditus patet si apud eos versemur. Nam si fide effracta hunc occidimus,cur non eadem fide effracta occidemur ab eis.Igitur non occidatur, parum enim nobis proderit mors illius,& magna incómoda afferre poterit: vnde ipse illæsus euasit, & modo viuit optima religione institutus,& præditus.

Reperio tandem nostri instituti,sanctissimas mulieres,quæ sanctę religionis habitum induerũt,potissime.S.Mariam Soc-

cos purissimam,& innocentiæ vitæ mirabilem, cuius corpus integrum post ducentos& eo plures annos, hodierna die perseuerat in Barchinonensi nostri ordinis Cœnobio,simul cum illæso& incorrupto vestimentorum nostri ordinis habitu.

Reperio etiam eiusdem instituti insignem Virginem S.Collagiam: de quibus omnibus,suis locis fusius pleraq; dicturi sumus si Deus dederit.

Hos igitur omnes,& plerosque alios filios & alumnos habet,sanctissimus ille frater Petrus Nolasco,primus frater,& primus ordinis magister,rector & gubernator: qui postquam vitam sanctitate clarissimã peregisset,videns sui corporis dissolutionẽ imminere, persentiésque se morti proximũ, socios suos, & charissimos sodales & fratres vocauit: Vt religionem eis cõmendaret,& sanctissimum redemptionis exercitium, vt in eo firmarentur. Quocirca circundatus fratribus suis,antequã spiritũ exhalaret,præsentibus ibi,fratre Guillermo Basensi,eius successore in magisterio ordinis,& fratre Berẽgario Cassano,& fratre Dominico Doso,& fratre Raymũdo de Vlstreto,fratre Bernardo Corbariensi,cui ipse primitus habitum imposuerat ordinis,& fratre Guillermo de sancto Iuliano,fratre Ioanne de Lercio,& fratre Bernardo de Cassolis, & fratre Raymundo Cassano,& fratre Petro de Solanes,fratre Arnaldo de patris, F. Petro de Calidis,& F. Pócio de Solanes,F.Bernardo Shona, & fratre Ferrario Gerundensi, fratre Raymundo de Monteoliuo,fratre Petro de Castelliolo,& fratre Petro de Osca: Sermonem dulcissimum habuit ad eos,& veluti Cygnus postremo suo cantu,mirifice ordinis institutionem exposuit, & ad præclarissimum redemptionis opus inuitauit,ordinemque commendauit, manibusque in cœlum leuatis,& animam Deo commendans & tradens,cõtemplabatur redemptionem Christi seruatoris nostri, & animo perpendebat Christum è cœlo ad terram descendisse,vt liberaret nos à captiuitate dæmonis, dolebat vehementer de peccatis suis, & profusis lachrymis: Quasi torrens lachrymarum profluebat ex oculis eius, & cum protulisset illa verba: Redemptionem misit Dominus populo suo: mandauit in æter-

æternum testamentum suum: à calamitoso hoc sæculo migrauit ad Dominum, in conuentu Barchinonensi quem ipse primo fundauerat Anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo nono. Postquam per triginta & vnum annos, ordinem gubernauerat.

DE SECVNDO MAGISTRO Generali Clarissimo Guillermo de Basso.

Clarissimus Guillermus Bassensis primus fuit socius sanctissimi Petri à Nolasco, & in omnibus eius laboribus germanus compar & particeps, illique assistens, & ex eorum numero, qui in primitiuo religionis exordio Captiuorum redemptioni deditus feruentissime Deo inseruiebat. Hic successor fuit in magisterio ordinis, post mortē Beati Petri à Nolasco, & ipsius vestigia sequens non solum in officio sanctæ religionis solicitabatur: verum in opere redemptionis explendo vehementer, & ardenter se gessit. Hic non solū fuit secundus magister generalis, sed secundus Prior siue Commendator domus Barchinonensis, habuitque simul iurisdictionem temporalem, & spiritualem & regimen vniuersale totius ordinis, ipsoque gubernante plurimum dilatatus fuit ordo noster, quia plura ille erexit, & fundauit cœnobia, & monasteria; non solum in Prouincia Cataloniæ, verum etiam in regno Valentiæ, præsertim suo tempore fundauit domum Vici seu de Viche, cui accessit Mansus maior prædictæ domus. Hic ordinauit habito mandato, & consilio ab illustrissimo Rege Iacobo fundatore, & patrono speciali nostri ordinis, vt datum signū, & scutū, quod modo deferimus, semper cum foras egredimur deferretur, veluti regale pignus institutionis ordinis B. Mariæ de Mercede. Et per eundem illustrissimum Regem Iacobum, confirmata fuerunt,

donationes omnes factę fratri Petro Nolasco primo magistro, & pariter bona omnia data ordini, & concessa ab eodem Rege Iacobo. Hic dexteritate pollebat ingenij, & prouide ordinem gubernauit, & pleraque alia gessit, quibus incrementum incredibile ordini accessit, quæ enarrare longissimum foret, fuit electus post mortem primi magistri sanctissimi, Anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo nono, & durauit eius regimen per decem, & nouem annos, nempe vsque ad annum millesimum ducentesimum sexagesimum nonum, quo anno migrauit ab hac luce, & beato fine quieuit. Hic non solum fuit magister generalis totius ordinis sed etiam fuit simul prior seu commendator Barchinonensis, & sic habuit circa totum ordinem, regimen, & iurisdictionem spiritualem & temporalem: sicut eam habuerat sanctissimus Petrus Nolasco primus magister ordinis, & primus frater.

Tertius Magister Generalis ordinis, fuit frater Bernardus de sancto Romano, qui cum ascendit ad magisterium ordinis, erat commendator monasterij sancti Michaelis ciuitatis Cetabis, seu de Xatiua. Et ob incredibilem eius modestiam ascendit ad prædictum ordinis Magisterium. Hic etiã ordinem amplificauit & dilatauit. Suo tempore fuit prior Barchinonẽsis, frater Bernardus de Corbaria, qui, primus fuit Prior generalis vocatus, nempe post mortem secundi magistri generalis fratris Guillielmi de Basso, cum antea appellaretur commendator conuentus Barchinonensis. Et hic prædictus frater Bernardus de Corbaria, non solum habuit in toto ordine, potestatem in spiritualibus, verum etiam visitauit totum prædictum ordinem in spiritualibus. Et quidem Reuerẽdissimus magister, frater Bernardus de sancto Romano, post confirmationem summi Pontificis, cũ cæpisset ordinem gubernare, ac in temporalibus visitare, non longo tempore deinceps mortuus est, Barchinonæ. Anno domini millesimo, ducentesimo septuagesimo secundo. Quocirca vixit in regimine religionis tribus annis. Ob cuius discessum religio mansit, quasi effracta spe multorum bonorum. Sperabat enim ex sanctitate, prędicti Bernardi

di de sancto Romano, magnam religiosorum omnium frugē & coram regibus & principibus incredibilem authoritatem, consequi debere, ob eximia illius merita.

Quartus Magister Generalis fuit frater Petrus de Amerio. Et hic fuit magister generalis laicus: Virtamen religiosissimus, & eximius in regimine religionis. Hic statuta omnia, & cōstitutiones vidit sæpius, & ea conferēs, cum viuente primo magistro generali ordinis, sanctissimo Petro Nolasco, fuissent edita, & constructa, illa omnia in vnum collegit, & ad debitum modum ordinauit, atque reduxit, & vt debite rem hanc peregisset, cælebrauit capitulum generale Barchinonæ, Anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo secundo, prima die mēsis Maij, à creatione ordinis quinquagesimo quarto anno. Fecitq; post prædictum capitulum generale, vt cōstitutiones prædictæ obseruarentur in toto ordine cū personaliter ipse ordinē, & monasteria omnia visitaret. . Celebrauit rursus alterum generaale capitulum Illerdæ, in quo, quæ ad Redemptionem captiuorum pertinebant exactè discussit, cum suo tempore plures redemptiones fidelium Christi compleuisset, Et cum totum ordinem visitasset salutaria monita, & consilia decreuit, vt sic ordo totus, in fine sanctæ institutionis, & fundationis suæ, cādide permaneret: ac incrementum susciperet. Eo tamen tempore adhuc erat prior Barchinonēsis cœnobij insignis ille frater Bernardus de Corbaria, qui (vt diximus) habuit potestatem in toto ordine in spiritualibus, & fuit in huiusmodi regimine constitutus plerisque diebus, nempe vsque annum millesimum ducentesimum septuagesimum quintum, cum fuerit antea electus in commendatorem domus Barchinonēsis anno millesimo ducentesimo quinquagesimo tertio. Vnde tempore tertij, & quarti magistri generalis, nominatus fuit, & electus distinctus Prior monasterij Barchinonensis ad regimen spirituale ordinis, qui esset alius à magistro generali, quia decretum fuit ne regimen spirituale, & temporale ad vnum tantum pertineret, sed ad diuersos, & cum generali magistro reseruaretur regimen in temporalibus, cum

his, quæ pertinebant ad captiuorum redemptionem partitum est religionis regimen in duas distinctas personas, nempe & in Magistrum generalem equitem laicum, & in priorem generalem ordinis, qui cum prius esset commendator Barchinonensis cœnobij, deinceps postquam cæpit ordinem gubernare vocatus est prior generalis Barchinonensis. Prędictus tamē frater Petrus de Amerio, qui fuit quartus magister generalis mortuus fuit, ac in pace quieuit decima die mensis Iunij Anno Domini, 1301. à creatione autem, & fundatione ordinis octuagesimo secundo, vixit autem in magistratu, & in regimine ordinis per triginta & vnū annos.

A plerisq; tamen vocatur sanct' & inscribitur. B. frater Petrus Amerius & quod fuit mortuus anno Domini 1302. sed sane mortuus est vt diximus anno, 1301

Quintus magister generalis electus, fuit frater Petrus Formica, qui post electionem antequā à summo Pontifice cōfirmaretur mortuus est anno Domini, 1302. Octauo Kalendas Aprilis in conuentu Barchinonensi in die Annunciationis Beatissimę Virginis Marię. Hunc refert quinto loco frater Natalis Gauer, & licet posset sexto loco constitui, cæterum cum breui tempore fuerit mortuus, ante magistrum fratrem Arnaldum Ameriū, idcirco quintus Magister ordinis appellatur, præsertim cum fuerit mortuus ante confirmationē. Ab aliquibus vero non cōputatur inter magistros, vel quia tantisper durauit, vel quia fuit presbyter. Et sane licet prædictus nouus magister electus, frater Petrus Formica reponatur inter laicos atq; equites, nihilominus ille fuit presbyter, Et idcirco sede vacāte, tunc primū fuit schisma in ordine inter clericos & laycos. Mortuo nanq, quarto magistro generali, scilicet fratre Petro de Amerio inter proceres religionis, præsertim inter priorē generalē Barchinonensem, & laicum magistrum equitē, & eos qui ad magisteriū ordinis aspirabant, cœpit dubitari ad quid se extenderet potestas Magistri generalis laici equitis, & pariter, ad quid rursus se extenderet potestas, & regimen, seu iurisdictio prioris generalis Barchinonensis, & de ea re decertabant inter se. Vnde laici equites nostri ordinis, simul cum plerisque religiosis sacerdotibus clericis, ex communi consensu conuenerunt, & congregati sunt in monasterio Diuæ

Mariæ

Mariæ de Mercede del Puche prope Valentiam, vt eligerent Magiſtrum Generalem laicum, atque equitem. Veruntamen frater Dominicus Sancti Petri, qui eo tempore erat prior Generalis Barchinonenſis, cum nouiſſet prædictos religioſos, & laicos equites, ſine ipſius ſpeciali conuocatione, & mandato, ſimul eſſe congregatos ad prædictā electionē faciendā. Et ad eū pertineret præſidere in capitulo electionis magiſtri generalis, & eoſdem conuocare, dedit in ſcriptis mandatum cum cenſuris contra fratrem Petrum Alos vicariū domus del Puche, ne permitteret, aut conſenſum præſtaret prędictæ electioni faciendæ, neque rurſus permitteret, aut conſentiret, quod in prædicto monaſterio domus del Puche fieret electio magiſtri, Atque idcirco omnes, & ſingulos fratres, qui conuenerant in prędictam domum del Puche conuocabat ad electionem magiſtri Generalis faciendam in domum Barchinonēſem noſtri ordinis. Cæterum appellantes ab hoc mandato prioris Generalis, cum eſſent ſimul congregati in prædicto cœnobio del Puche, elegerunt de facto in Magiſtrum generalem fratrē Arnaldū de Amerio ſextū Magiſtrum generalem, Veruntamen prædictus prior Barchinonenſis frater Dominicus Sancti Petri, dedit iterum mandatum eum cenſuris, & declarauit prædictum vicarium del Puche cū electoribus, eos omnes fuiſſe inobedientes, & excommunicatos, ob non paritionē, & ob inobedientiā. Et idcirco, nouum dedit ſuis litteris cōuocatorijs, mandatum, conuocauitque omnes, & ſingulos ordinis electores, ad electionē magiſtri faciendā Barchinonæ. Et omnes illi, qui ex prædicta conuocatione, & mandato Barchinonam conuenerunt, tam ſacerdotes, quam laici equites, elegerunt in Magiſtrum generalem fratrem Petrum Formica presbyterū ſuperius nominatū. Et quod nouus iſte electus Magiſter, fuerit presbyter, ea ſane cauſa fuit, ꝙ in prædicta domo Barchinonēſi, ex laicis vocē habētibus, in prædicta electione, pauci ſunt inuēti. A qua electione procurator prouincię Caſtellę appellauit, tum quia fuit electus presbyter in magiſtrū generalē, cōtra ordinis cōſuetudinē, tū etiā, quia iā fuerat eo tēpore electus magiſter generalis laicus

in

in monasterio domus del Puche. Cum igitur ob prædictas causas, magnum fuisset in ordine schisma, inter fratres, laicos equites, & sacerdotes, & essent eo tempore duo Magistri generales, nempe frater Arnaldus de Amerio, qui in hoc primo ordinis schismate fuit electus à fratribus laicis, Et frater Petrus formica presbyter, qui fuerat electus Barchinonæ, & tot essent in ordine lites, & contentiones inter laicos, & sacerdotes, causam detulerunt ad summum Pontificem Bonifacium octauũ, Et cum processus, & acta omnia in prædictis electionibus, & vtriusque partis iura, & allegationes corã eodem summo Pontifice Bonifacio octauo tractarentur, & fierent, tunc antequam Pontifex rem atque litem definiret, mortuus est prædictus frater Petrus Formica, qui fuerat electus à laicis & clericis, in domo Barchinonensi, præsidente in electione eius fratre Dominico S. Petri priori generali dictæ domus Barchinonensis. Emortuo tamen prædicto fratre Petro Formica, prior prædictus Barchinonensis frater Dominicus Sancti Petri, iterum suis conuocatorijs literis vocales laicos, & sacerdotes Barchinonam conuocauit, pro electione magistri generalis facienda ob prædictam mortem fratris Petri Formica, & elegerunt in generalem magistrum fratrem Raymundum Albertum doctorem in decretis sacerdotem, (de quo infra suo loco dicemus) à qua electione elector, & procurator pro prouincia Castellæ, eisdem ex causis superius recitatis, appellauit summum Pontificem Bonifacium octauum. Verũ cũ causa hæc, & lis ageretur coram eodem Põtifice mortuus est Bonifacius octauus, & electus fuit in summum Põtificem Benedictus vndecimus, qui, cum in pontificali sede per octo menses solum vixisset, illi successit Clemens P P. V. qui partibus vtrisque litigantibus auditis, declarauit electionem factam in prædicta domo del Puche, in qua fuerat electus in magistrũ generalem frater Arnaldus de Amerio nullam fuisse, & nullius roboris, aut firmitatis. E m vero, quæ facta est Barchinonæ, in qua fuerat electus postremo loco frater Raymundus Albertus decretorum doctor: Pariter non esse à patribus in ordine recipiendam verum tamen

Verùtamẽ sanctissimus Clemẽs PP. V. de cõsilio cardinaliũ, vt omnibus prouideret fratribus, & satisfaceret, pro illa vice dun taxat prædictum fratrem Raymundum Albertum nominauit in priorem generalem totius ordinis in spiritualibus, & fratrem Ferdinandum, seu Arnaldum Rosinyol laicum equitem nominauit in Magistrum generalem ordinis in temporalibus, vt constat ex bulla eiusdem Clementis Pontificis expedita anno 1308. In qua suis literis decreuit, quod mortuo prædicto magistro generali fratre Arnaldo Rosinyol, deinceps futuris perpetuo temporibus vnus solum eligeretur magister in toto ordine presbyter, qui non solum fungeretur potest. te generalatus in spiritualibus, sed etiam in temporalibus.

Aduertere tamen oportet, quod in recitandis & enumerandis prædictis electionibus magistrorum generalium post mortem quarti magistri generalis fratris Petri de Amerio, qui mirifice ordinem gubernauit, cum esset primum ordinis schisma inter fratres laicos, & sacerdotes, sequutus sum ordinẽ electionum, & temporum, in quibus electi sunt prædicti magistri, siue durante prædicto schismate electiones illæ fuerint validæ, & legitimæ, siue non. Nam eo tempore non solum fuit schisma, verum lis agebatur coram prædictis summis Pontificibus & tempore litis durante prædicta omnia acta fuere. Ad veritatem præfatæ historiæ & dictarũ electionũ, Hæc sunt aduertenda.

Non obstat his, quæ diximus, neque ijs, quę facta sunt à Clemente. V. vt patet per bullam eius, seu diploma expeditum anno. 1308. Quod Bonifacius octauus anno nono Pontificatus sui declarauerit pro laico, quamuis iam frater Raymundus Albertus fuerit confirmatus. Quia hæc non fuit declaratio definitiua, sed interloquutoria, vt interim durante lite, frater Arnaldus de Amerio exerceret officium magistri generalis in temporalibus, & frater Raymundus Albertus, qui erat prior generalis, pariter in toto ordine exerceret officium in spiritualibus, Et idcirco prædictus Bonifacius octauus concessit, propter prędictam litem, & schisma, quod erat in ordine, ne ex appellationibus fratrum, & inobedientia, libere religiosi agerent & vi-

uerent, & perturbaretur ordo, quod Magister ordinis, non obstante appellatione quacunque libere posset semper corrigere fratres suos, vt patet ex eius concesiione facta quinto Idus Aprilis anno octauo pontificatus sui.

A quibusdã dicitur fratrer Arnaldus de Amerio, & idest probabilius, à quibusdam vero vocatur frater Ferdinãdus de Amerio.

Sextus magister generalis laicus fuit frater Arnaldus Amerius, seu ab Amerio, qui à quibusdam computatur quintus magister generalis, quoniam frater Petrus Formica electus Barchinonæ tantisper durauit, cum ante eius confirmationem moreretur, & rursus ob id quod cum suo tẽpore esset alter magister generalis, nẽpe idem Frater Arnaldus de Amerio laicus, & ipse Frater Petrus Formica esset presbyter, & tunc esset schisma in toto ordine, idcirco hæc causa fuit, cur à quibusdam dicatur, quintus magister generalis frater Arnaldus Amerius, electus à fratribus laicis in primo ordinis schismate inter ipsos & sacerdotes, Sed parum interest, quod numeretur quintus, vel sextus, dummodo cognoscatur veritas rei, & historiæ, nam certissimum est, (vt etiam refert frater Natalis Gaber decimus nonus magister ordinis in sua historia) quod tempore quo fuit primum schisma in ordine, simul fuerunt electi duo generales magistri, nempe frater Arnaldus de Amerio, & frater Petrus Formica, & è mortuo prædicto fratre Petro Formica, fuisse electum similiter Barchinonæ in magistrum generalem fratrem Raymundum Albertum. Sed quoniam prædictus frater Petrus Formica fuit electus in magistrum ordinis, & mortuus ante determinationem Pontificis factam à Bonifacio octauo, & antequam prædictus frater Arnaldus de Amerio, fungeretur potestate sui magisterij, idcirco, vt series, & ordo magistrorum texeretur, & simul vt permaneret in memoria religionis, electio facta prædicti fratris Petri à formica, ob id numeratur quinto loco inter magistros, licet à nonnullis prætereatur, & eo sublato quintum magistrum generalem recenseant fratrem Arnaldum ab Amerio.

Tempore prædicti Fratris Arnaldi de Amerio fuit in ordi-

ne magnum schisma, vt superius commemorauimus, & durauit per tres annos. Hic vixit per septem annos in Magistratu nempe ab anno Domini. 1301. vsque ad annum. 1308. Et tempore istius fuerunt duo generales simul vnus Presbyter, & alter laicus, ambo electi: sed Bonifacius octauus, interim durante lite, vt ordo gubernaretur, interlocutoria sua sententia, seu declaratione, mandauit prædicto fratri Arnaldo de Amerio, vt ordinem gubernaret in temporalibus, & fratri Raymundo Alberto, qui iam fuerat confirmatus, quod gubernaret ordinem in spiritualibus.

Septimus Magister Generalis, & vltimus laicus eques fuit Frater Arnaldus Rosinyol, qui fuit electus etiam durante schismate, à commendatoribus laicis. Hunc confirmauit Clemens.PP.V. Nam prædictus Pontifex definitiua sua sententia litem absoluens coram eo & suis predecessoribus agitatam super dignitate Magistri generalis, an futurus esset clericus, vel laicus, decreuit, de consilio Dominorum Cardinalium, pro illa vice duntaxat, quod esset Magister generalis prędictus frater Arnaldus Rosinyol, qui haberet potestatem in temporalibus, & quod frater Raymundus Albertus, qui tunc erat prior domus Barchinonensis, esset prior generalis ordinis in spiritualibus. Ita tamen, vt post mortem Magistri Arnaldi Rosinyol laici equitis, primus qui eligeretur in Magistrum ordinis esset clericus, & non laicus. Sane tempore huius Magistri fuit magnum schisma inter ipsum, & fratrem Raymundum Albertum priorem generalem ordinis circa regimen, & potestatem Magistri, ad quid se extenderet, & circa potestatem eiusdem prioris generalis. Quæ quidem controuersia, seu lis decisa fuit Tarraconæ per viam compromissi, per Reuerendum Dominum Guillermum, Archiepiscopum Tarraconensem, & reuerendū fratrem Raymūdum, episcopum Valentiæ, in prouinciali cōcilio Tarraconę facto, quibus causa com missa fuit per totum concilium, decimo octauo Kalendas Martij, Anno Domini. 1311. vt patet per

instrumentũ in ibi confectum, Datis die, & anno, prout in eo cõtinetur. Et in eisdem litteris testimonialibus habentur pariter, quæ facienda erãt per eosdem Magistrum generalem; & Priorem, & quantã vnusquisque haberet potestatem, in regimine totius ordinis. Vixit prædictus magister frater Arnaldus Rosinyol laicus eques per tredecim annos in magistratu ordinis. Obijt Valentiæ quinto nonas Maij, Anno Domini. 1317. à creatione autem seu fundatione ordinis anno nonagesimo nono.

OCTAVVS MAGISTER Generalis, frater Raymundus Albertus.

Extremis his diebus quibus defecerunt Priores illi Patres, & antiquiores nostri ordinis, clarissimi viri, & diminutæ sunt veritates à filijs hominum: Eorum qui nos antecesserunt, sanctitatem & res nonnullas præclare gestas litteris mandare, tam ratio nos impellit, quam inuitat nos vtilitas. Cum enim Deus, à quo tanquam à fonte, in sanctos omnes promanat: quidquid in eis est virtutis & gratię, in eorum puritate cognoscitur, & laudatur: Salutaremque sui sitim, & desiderium excitat in eis, qui ab eo deriuatam suauitatem, in sanctis eius & clarissimis viris, atque patribus, dum eorũ legunt historias, degustant, & experiuntur. Nos etiam qui hic manentem non habemus ciuitatem, sed futuram inquirimus, dum eorum & contemplamur, & sectamur vestigia, qui tam aduersantis mundi sinistram, quàm male blandientis dexteram contenentes, via Regia ingressi sunt, non abducimur ad auia, & tortuosa multorum itinera, quæ perducant ad dolores sempiternos. Huc accedit quod grauissimorũ patrum, & studiosissimorum virorum cõmemorandis & conscribendis vir-tutibus,

tutibus,& gestis,eorum nobis patrocinia conciliamus,& lecto res,ad virtutis studium eorum exemplis incitamus. Et his nos permoti animum adiungimus ad conscribendam B. Raymun di Alberti, nonnulla ab ipso præclare gesta,dum vixit,qui nos, vt Aries insignis,& pastor fidelissimus religionis,ad caulas sum mi pastoris antecessit. Inuitat etiam, & animat nos, voluntas & iussio vigilantissimi patris & pastoris, Fratris Francisci à Salazar trigesimi Magistri generalis nostri ordinis, qui tanti prædecessoris sui gratulans virtutibus, imo vero eo ipso, se declarans,haud quaquam virtutis inopem, anno salutis millesimo quingētesimo, octuagesimo octauo, sui autem regiminis primo,hoc nobis onus imposuit : Qui etiam authoritate sua,aduersus obtrectatores tueri nos poterit.

Iussio vigilantissimi Magistri F. Francisci à Salazar Generalis.

Is autem B. vir Frater Raymundus Albertus in Cathalonia natus,hubuit parentes genere claros: Qui cum ex desiderio prolis suscipiendæ à parentibus esset exceptus, ipsique eum sibi à Domino datum accepissent, eius gratiæ non ingrati in Barchinonense cœnobium nostri ordinis, seruiturum adduxerunt: Sicut olim Anna suum Samuelem Heli sacerdoti obtulit,Erat autem puer magno ingenio & optimæ indolis, quorum altero multam sibi parauit eruditionem, a'tero virtutes eximias. Non deerant autem Christi tyroni malignorum dæmonum infestæ tentationes : sed ipse Christo capiti inhærens, & eius armis se communiens, vicit tentationes. Porrò Beati Patris nostri Augustini regulam & constitutiones ordinis redemptorum,ceu regiam amplectens viam, tam exactè viuendo sectari conatus est,vt ex discipulo Magister, & ex fratre monacho,Prior generalis seu commēdator,& Generalis Magister totius ordinis fieri promeruerit,vt inferius dicemus.

1. Reg. 1.

Postquam autem nonnihil creuit Albertus, liberalium artium studijs est admotus, & iuri pontificio à Patre suo. Ille vero sancti spiritus gratia ornatus, literis bene eruditus, & optimis moribus instructus, parentibus charus, ciuibus acceptus & amabilis fuit. Vnde cum vigesimum primum annum

attigisset, doctoratus lauream in iure canonico est assequutus, quod mirabile fuit in regno Cathaloniæ. Iam cum fere vigesimum secundum annum attigisset: Quidam præcipue nobilitatis viri, eum poscebant sponsum addici puellæ cuidam, quæ illustri stemmate nata videbatur. Pater eius illorum precibus tantisper permotus & flexus rem vxori detulit. At illa postquam virum talia dicentem audiuit, valde obstupescens, ait ad eum: Miror prudentiam tuam, vel in animum inducere potuisse, vt ea proponeres quæ fieri nefas sit. An vero iam prorsus immemor es benignissimi Creatoris tui, qui nos tanto voluit afficere beneficio, vt prolem nobis dederit studiosissimam? Nunquid nobis non est danda opera vt Deo, & sanctissimæ eius Matri persoluamus id, quod polliciti sumus? Albertus Raymundus filius noster dilectus, non fœminæ, sed Deo coniungendus est, & sacræ Religioni Beatæ Mariæ copulandus. Nunquid à prima pueritia, in monasterium redemptorum seruiturus Domino non fuit adductus? sicut olim Samuel Heli sacerdoti fuit oblatus? Nonne eo loci, plerisque temporibus in religiosa vita fuit mediocriter instructus, & in præludijs sanctæ religionis imbutus? Cur ergo sponsam religionem non suscipiet? His auditis Pater illius quasi diuino permotus timore tacuit.

S. Thom. Aquinas priusquam togam D. P. Dominici indueret, inter Monachos Montis Casini educatus est à quibus fuit mediocriter instructus. Sic cõtigit B. Raymundo Alberto.

Quocirca ne huius sæculi fallacibus bonis raperetur, non solum Raymundus Albertus, verum & parentes eius statuerunt eum togam religionis assumpturum fore in præclarissimo sanctæ Mariæ de Mercede cœnobio in eadem Barchinonensi vrbe. Statuto igitur die quo vestes erat religiosas, & monasticas accepturus clarissimus Raymundus Albertus: Nobiles omnes ad tam pium spectaculum confluunt. Sanctus puer Albertus ex more sanctum religionis habitum induit. Vestesque suas, quibus hactenus vsus fuerat, proprijs manibus pauperibus elargitur, vitam mox viuere cœpit sanctissimam. Id vero cernens antiquus hostis à sancto proposito ipsum resilire nititur, in ipsis primis religionis exordijs. Quocirca eum pœni-

pœnitentiæ studijs & precibus inhærentem: sub elegantissimæ mulieris forma aggreditur, & quandam vultu mentis pieta tem, non sine gemitu ita eum alloquitur: Me miseram, Quidnã facturа sum, tui amore vsque adeo flagrans occupata, sed tuo cõsortio destituta, cum nihil optarem ego magis, aut fœlicius, quàm te habere maritum? Sed quæso te, atque obtestor, ne me tam illustrem & pulcherrimam deseras puellam: Nec tibi fas est tam vili, & abiecto vti habitu, cum sis nobilis: Planè redeundum est ad sæculum. Ego tam decora & amabilis, præcipue nobilitatis stirpe progenita, opibus & copijs huius mũdi, in quibus est magna vitæ fœlicitas, egregie abundo & affluo. Quid igitur in his sordibus perpetuo decreuisti permanere, cum certum sit, non posse te hoc asperum & acerbum vitæ genus, tantumq; pondus sustinere? Oro igitur & obsecro iuuenis speciosissime, quem ego præ omnibus vnice diligo, te redire ad paternos lares, iungereque te mihi matrimonij legibus. Et omnibus bonis mecum perfruere. Sentiens autẽ Raymundus, Christi seruus à Dęmone persuasiones has, è suggestione proficisci, signo sanctæ crucis se communiens, diuinumq; petens auxiliũ, ita ait: Abi, fuge, tortuose serpens in flãmas tuas, meq; missum facito. Non enim vera hæc est, quam præ te fers, hominis effigies, sed maledicta est, conficta, & commentitia species tua. Ad has Raymundi Alberti voces ille Sathan euanuit, nec quicquam mali ex ea visione Raymundus Albertus perpessus est. Inde verò cautior euasit, & prudentior. Quocirca decurrentibus lachrymis, & continuis precibus & orationibus iugiter orabat petens à Deo, in sancto proposito debitam perseuerantiam, & obseruationem. Vnde anno probationis absoluto, palam se monastica professione obligauit, quam animo iam ille fecerat, cum religiosum habitum suscepit. Fuit porrò vita eius mirabilis, aspera, & rigurosa, insignis tamen patientia, multaque de se virtutis exempla præbebat, ferijs secundis, quartis & sextis, plerunque egregio cilicio carnem domabat suam, eam assiduis ieiunijs macerabat, & cre-

bro etiam humi cubabat, rudi panno tegebat corpus, & ob id vestes viles ferre non erubescebat. A vino abstinens, aquæ potum illi præferebat, ne vinum blande ingrediens, luxuriæ fomenta suppeditaret. Sextis ferijs pane & aqua solum vtebatur pro cibo, & his solum contentus erat, & vestibus asperis vexabat carnem, ne quas illi aduersus spiritum delectationes parturiret. Otium semper fugit, & bonis operibus perpetuo intentus erat, vt eum malignus hostis semper bonis, & studiosis rebus occupatum inueniret. Quocirca reperi apud antiquos, sic sacræ scripturæ fuisse deditum, vt licet doctor fuerit in decretis, eam videretur memoriter retinere. Castitatis fuit perquam studiosus, obedientiæ sanctæ, constanter, & integrè addictus, Paupertate, & humilitate facile omnes sui temporis fratres & socios superabat: Et cum vt diximus sacræ lectioni deditus esset (nam mirifice delectabatur in recitatione carminum, & sententiarum sapientissimi Salomonis, & in sanctorum Prophetarum vaticinijs recensendis, & enarrandis) Doctrinam hanc supercælestem, & ecclesiasticam moribus ornatissimis illustrabat. Omne patrimonium suum in pauperes fratres captiuos distribuit, vt nonnullos eorum à captiuitate liberaret. Diuina quoque sapientia perfusus, intrinsecus semper cælestibus fruebatur delectationibus. Quodque cum apud infideles, præsertim lucios, qui apud Mauros degebant, sermonem & orationē habuisset, mirifice suorum eloquiorum radijs eos illustrabat neque raro ex illis ad Christi religionem quosdam perduxit. Quocirca cum tantus esset, & tanti æstimaretur in religione, obseruantiæ & vitæ sanctitas, quæ in eo splendebant, mortuo Dominico Sancti Petri Barchinonensi commendatore, & Priori generali ordinis, electus fuit, sanctissimus Frater Raymundus Albertus, in priorem generalem ordinis, seu in priorem Barchinonæ, & idcirco fuit septimus commendator, & quintus prior, à cuius tempore Commendator cænobij Barchinonensis, semper Prior est appellatus. Vixit autē in prædicto prioratu decem annis, nempe ab anno millesimo tricentesimo septi-

septimo, vsque ad annum millesimum tricentesimumdecimũ septimum, in quo electus fuit in Magistrum ordinis, & tunc cessauit nomen prioris generalis ordinis.

Acclamante igitur omni populo, octauus magister generalis, & primus clericus fuit venerabilis, & prudentissimus vir, & seruus Dei, sanctitate, & religione plenus, frater Raymũdus Albertus, Decretorum Doctor, qui prior erat Barchinonensis cœnobij, & vocabatur prior generalis ordinis, & visitabat vt Magister generalis in toto ordine, Qui sane cum essent lites ad huc, & contẽtiones in ordine, ne quisquam ex presbyteris, aut clericis eligeretur in magistrum, nihilominus sanctissimus Raymundus Albertus, vere fuit electus in Magistrum in conuentu Valentiæ, vbi obierat frater Arnaldus Rosinyol vltimus Magister laicus, qui eum præcesserat. Et in capitulo electionis prædictę, conuenerunt centum nonaginta quinque fratres, vocem habentes in electione, & loco absentium, eorum procuratores comparuerunt. Qui omnes congregati, demandato prædicti prioris generalis, ad electionem pręfatam processerunt, elegeruntque in magistrum generalem ordinis, in spiritualibus & temporalibus dictum fratrem Raymundum Albertum clericum: habuitque. 114. suffragia. Frater autem Dominicus Othgerij Tarraconensis Commendator presbyter, vnus de diffinitoribus & scrutatoribus, quinque habuit eligentium vota & suffragia, Frater vero Ioannes de Clarecato quatuor. Quocirca septuaginta duo fratres laici, separauerunt ab electione præfata seipsos, qui licet admoniti & requisiti fuerint, noluerunt inter esse dictę electioni, adhuc enim contendebãt laici Magistrum generalem ordinis debere esse equitem laicum & non clericum. Vnde postquam illi septuaginta duo laici separauerunt se, à prædicta congregatione & capitulo, elegerunt in Magistrum generalem, fratrem Berengarium de Hostalesio laicum, verum hanc electionem postmodum Ioannes. PP. vigesimus secundus cassauit & nullam fuisse declarauit, vt liquet per publicum instrumentum quod Barchinonæ extat. Qua propter sanctissimus Pontifex, decreuit ac declarauit, quod in ordine Re-

demptorum B. Mariæ de Mercede, Magister generalis ordinis, semper esset clericus,& nõ laicus: Vnde ne essent schismata & lites in religione, authoritate pontificia & de consilio Cardinalium, dictus frater Raymundus Albertus præfectus est in Magistrum generalem totius ordinis prælibati, & nominatus specialiter, pro illa vice duntaxat à summo Pontifice Ioanne vigesimo secundo. Qui non solum gauderet regimine eiusdem ordinis in spiritualibus sed etiam in temporalibus. Quare in ordine nostro, iam secundo solum per sex menses & quatuordecim dies durauit schisma & contentio, quia Clemens Papa quintus confirmauit electionem fratris Arnaldi Rosinyol,& decreuit quod pro illa vice duntaxat esset Magister laicus, & post ipsius obitum semper esset clericus. Quocirca sicut ordinatum fuit à Clemente, sic deinceps fuit à successore eius Papa Ioanne vigesimo secũdo factum & definitum: Nam cassatis, irritatis, & annullatis vtrisque electionibus prædictis, per summum Pontificem de consilio Cardinalium absque tamen nota aliqua infamiæ personarum, pro illa vice duntaxat nominatus est in Magistrum generalem prædictus frater Raymundus Albertus, vt supra diximus.

Hic seruus Dei B. Raymundus Albertus, qui diuina prouidentia nostro ordini est concessus, vt huius gregis esset Pastor,& doctor, primo quidem, cum cœpit gubernare, totum ordinem reformauit,& ad præscriptum, debitumque ordinem constitutionum, reduxit. Et idcirco constitutiones ordinis debite compilauit in vnum, & eas tradidit religioni obseruandas: Et potissime præscripsit modum, & rationem quæ ab omnibus fratribus seruanda erant circa redemptionem captiuorum. Ordinauit rursus, quod Prior Barchinonensis, præficeretur prædicto cœnobio nostri ordinis, per viam electionis, cum antea à generali Magistro nominaretur solum, vel à Capitulo generali,& diffinitoribus. Hic primus fuit, qui cęlebrare cępit capitula generalia in festo sanctissimo Pentecostes, cum tamen Magistri laici celebrauerint sua capitula in festo inuentionis Sanctæ Crucis mensis Maij. Et quidem prædictus

dictus frater Raymundus, primum generale capitulum celebrauit Barchinonæ, Anno Domini millesimo trecentesimo decimo octauo. In quo, ita mire se gessit, vt ab omnibus merito iudicaretur dignus, & dignissimus illo magisterio. Patiens erat ad omnes, libenter audiebat quoscunque etiam minimos, & ex ardentissimo charitatis amore quo flagrabat, debiles & minus perfectos ad sanctam religionis obseruationem inuitabat. Gaudebat rursus omnis nostra religio, atque lætabatur tali Pastore, & Magistro generali, sibi diuinitus dato, confidens omnem totius ordinis statum per eum firmum, stabilemque futurum.

Quapropter cæpit seruus Dei sanctissimus, Prælatos omnes, & antistites religionis, atque fratres admonere, vt quod semel in sacro ordine professi sunt, moribus tenerent, & operibus exercent, viamque rectam sequerentur, & vanam mundi gloriam paruipenderent, sicut professione vouerant, & decreuerant. Atque his cælestiū factorum insignibus illustratus, ab omnibus tanquam pares colebatur, eiusque sanctæ exhortationis dictis, cuncti æquali deuotione parebant. Erat vir sanctissimus, profundus ingenio, disertus eloquio, consilio prudens, factis maturus, virtutum cultor, vitiorum extirpator, & religionis zelator: vnde vita eius sermonibus illius erat conformis.

Vt verò sentiebat se à negotijs expeditū & liberū, vt perfectius diuina opera exequeretur, diem naturalem, hunc in modum distribuebat. A prima noctis hora vacabat precibus. Inde corpori nonnihil somni indulgens, post somnum reuertebatur ad exercitia, quibus caro castigaretur, & eo tempore, quæ necessaria erant ad religionis regimen, scripto mandabat & expediebat. Postea ad matutinas preces persoluendas se conferebat, Deumque cum lachrymis orans, ad ortum auroræ, sacrificium offerre pergebat. His absolutis, ad regiminis exercitia & officia paratior, & aptior reddebatur. Vnde post prædictum tempus, omnia & singula ordinis

negotia libens audiebat, singulisque fratribus ordinis, circa necessaria hilari & grato animo prouidebat. Porrò cum esset iuuenis ad sacerdotium promouendus, testabatur se inuitum sacerdotium suscepisse, non enim, dicebat, fas est, vt indignus seruus tantum misterium: populo administret.

Quodam enim die coram altari in ecclesia media nocte seruo Dei Raymundo feruenter orante, illustranteque luce lampadis templum, Sathan illic adfuit, eum à sancto opere volens auocare, orabat enim tunc, & ad eum vsque psalmum peruenerat, Psalm. 17. cuius initium est. Diligam te domine fortitudo mea: Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus. Cernens autem impius Dæmon sancti viri perseuerantiam, conabatur lampadem coram illo extinguere, vt terrore effractus cœptis precibus resiliret. Sed vbi eum vir Dei iuxta lampadé astare conspexit, mox ei adfuit virtus diuina neque passus est Deus, quicquam inde molestiæ ei accidere, lampademque ex Dæmonis impulsu cadentem ita seruauit illæsam, vt neque luminis, neque olei vlla fieret iactura. Et cum ordinem sanctissimè gubernasset, annis circiter 13. plenus diebus, & sanctitatis moribus decoratus, mortuus est Valentiæ Anno. 1330. Hic fuit primus magister sacerdotum, qui habuit potestatem in toto ordine, tam in spiritualibus, quam in temporalibus. Et quidem cum mortuus fuerit Valentiæ Anno 1330. & natus adhuc regnante Iacobo Rege Aragonum fundatore, & inclyto ordinis patrono, translatum fuit corpus eius, & delatum in insigne cænobium B. Mariæ del Puche propè Valentiæ vrbem, vbi fratres ordinis nostri corpus illius, hodiernadie retinent & venerantur. Et ab hoc tempore quo rexit & gubernauit ordinem, fratres laici amisso ordinis imperio, & Magisterio defecerunt, & paulatim extincti sunt. Tandem licet fuerit octauus magister generalis, à nonnullis recenseatur fuisse septimus, sed huius causa fuit. Quia cum ante confirmationem vllam fuerit mortuus frater Petrus Formica, qui fuit quintus magister generalis electus, & iste non enumeretur inter magistros, eo sublato septi-

ſeptimus recenſetur fuiſſe Beatus Frater Raymundus Albertus, natione Cathalanus. De cuius etiam geſtis pleraque continentur in ſpeciali hiſtoria Magiſtrorum generalium quæ modo extat in Barchinonenſi ordinis cœnobio vbi ſemper vocatur Beatus frater Raymundus Albertus. Et hæc dicere modo ſufficiant, donec Deus dederit de vita huius ſanctiſsimi viri maiorem ſcribendi occaſionem.

NOnus Magiſter Generalis ordinis, & ſecundus clericus, fuit Frater Berengarius Cantul, Magiſter in ſacra Theologia, qui pleraque fecit optima, & bona in toto ordine, præſertim in Cœnobio Barchinonenſi. Aſſumptus autem eſt ad Magiſtratum, tempore quo erat prior eiuſdem Barchinonenſis Cœnobij. Hic tranſtulit corpus Beati Raymundi Alberti, à monaſterio Valétiæ, in Baſilicam Domus noſtræ del Puche prope Valentiam, octauo Idus Iunij Anno Domini 1334. Erat venuſta facie, modeſtus, grauis tamen in ſermone, & magni nominis in ſacroſancta Theologia. Vnde fuit electus in epiſcopum ciuitatis Barchinonæ, ſed cum eſſet plenus dierum, antequam eſſet confirmatus obijt, quarto nonas decembris Anno Domini. 1343. Quocirca vixit in Magiſtratu ferè per tredecim annos, & iacet in capella ſancti Elegij, eccleſiæ Barchinonenſis noſtri ordinis. Hic reformationem factam à ſuo prædeceſſore cófirmauit, & præcepit ſeruare, omnibus fratribus & conuentibus, præſertim in primo ſuo capitulo generali celebrato Barchinonæ in feſto Pentecoſtes, anno Domini, milleſimo tricenteſimo trigeſimo primo. Celebrauit rurſus pleraque alia capitula in diſcurſu ſui regiminis, tam generalia, quam prouincialia, in quibus omnibus modeſte, & prudenter ſe geſsit.

DEcimus Magiſter Generalis, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, fuit frater Vincentius Riera, in Ciuitate Barchinonenſi natus: vixit quidem religioſe, & bene: gubernauitque ordinem pacifice, ſed vixit tantiſper, quia raptus eſt ſtatim ab oculis noſtris. Nondum enim duos integros cópleuerat annos, & mortuus eſt, octauo kalendas Martij

in die Annuntiationis Sanctiſsimæ virginis Mariæ Anno Domini.1345.Prius tamen celebrauit generale capitulum Barchinonæ in feſto Pentecoſtes,nempe Anno Domini, milleſimo, trecenteſimo,quadrageſimo quarto.

VNdecimus Magiſter generalis, fuit frater Dominicus Serrano natione Gallus,Doctor ſolemnis in decretis,& præſtantiſsimus,qui Doctoratus gradum,priuſquam togam religionis indueret, Pariſijs ſuſcepit: Fuit clariſsimus & inſignis, & magnæ authoritatis. Vnde ab Vrbano. PP. quinto; fuit nominatus& electus in cardinalem. Cæterum antequam Romanum littus attigiſſet,mortuus eſt.Hic examinauerat præ dictum Pontificem, quando voluit doctorari Pariſijs & noluit eum approbare,imo vero non admiſſo illius examine, fecit eum iterum reuerti.Et in hac re contemplor eximiam Sancti Pontificis beneuolentiam & modeſtiam,quòd cum fuerit à prædicto Doctore Dominico Serrano repulſus, nihilominus ad dignitatem Cardinalatus eum euexit, atque tranſmiſit. Iudicauit enim maximus Pontifex,ob repulſam prædicti Doctoris,ſe plura deinceps, & maiora ſtudia ardenter ſuſcepiſſe, ac proinde eximium Doctorem euaſiſſe,& magni nominis: Et ea via ad Pontificalem dignitatem aſcendiſſe, ob ſplendorem literarum,quem nunquam forte obtinuiſſet,niſi repulſam illam paſſus foret. Obijt tamen prædictus generalis Magiſter plenus dierum,vixit ſolum tribus annis in Magiſtratu, iacetq; in eccleſia Montis Peſſulani ordinis noſtri.

DVodecimus Magiſter generalis, in ſpiritualibus & tēporalibus, fuit clariſsimus,& Reuerēdiſsimus, Pater frater Potius de Barellis, Decretorum Doctor eximius, vir nobilis, & potens opere & ſermone, & ex ciuitate Toloſæ oriundus, Et cum aſſumptus fuit ad magiſtratum obtinebat cōmendam domus de Perpiñan, quam commendam ſemper retinuit, etiam tempore ſui Magiſtratus:Quoniam fundauerat ipſe monaſterium prædictum, eiuſdem villæ de Perpiñan extra muros. AEdificauit rurſus,& fundauit pleraque alia cœnobia, & monaſteria ordinis, præſertim fundauit de nouo monaſterium

rium Tolosæ intra vrbem, cum antea esset extramuros eiusdem ciuitatis, & vi armorum à militibus tempore belli fuisset diruptum. Celebrauitque plura capitula generalia, primum tamen celebrauit Barchinonæ in festo Pentecostes, vt iam moris erat, & in eo salubrem constitutionem edidit de pecunijs captiuorum: Vt in loco tuto, & deposito communi seruarentur, ad captiuorum redemptiones suo tempore peragendas, & celebrandas. Qui cũ mortuus fuerit Tolosæ, trãslatum tamẽ fuit corpus eius in Monasterium de Perpiñan, quod ipse primo fundauerat. Hic pleraque bona fecit in ordine, eum honorifice dilatando, & duas captiuorum redemptiones exercendo, cuius anima in pace quiescat. Vixit, autem quindecim annis in Magistratu.

DEcimus tertius Magister Generalis fuit frater Nicolaus Perezius, Decretorum Doctor, natione Valentinus, qui licet fuerit nobilis, & maximæ literaturæ: Sed tamen fuit tepidus in regimine religionis, magis dilapidando ordinem, quam ædificando: Quoniam appetebat episcopatum, vel effici Cardinalis, sed neutram dignitatem est consequutus: Obijt vero in conuentu Valentiæ decimo quinto Kalendas Aprilis, Anno Domini millesimo quadringẽtesimoprimo, cum plerisque annis, in prædicto Magistratu constitutus ordinem gubernasset. Hic pleraque celebrauit capitula generalia, & Prouincialia Barchinonæ, & Carcasonæ, & ingentem copiam pecuniarũ ad redimendos Christi captiuos congessit. Fueruntque suo tempore redemptores ad liberandos à potestate Barbarorum captiuos, potissime frater Bernardus de Plano, Commendator domus Tolosæ, ac Vicarius prouincialis pro prouincia Galliæ, & frater Arnaldus de Arenchs Commendator Carcasonæ.

QVartusdecimus Generalis Magister, fuit frater Iacobus Taust Valentinus, qui magna ex parte Valentinum cœnobiũ reędificauit, & ordinem dilatauit. Obijt tamen quinto kalẽdas Nouẽbris, Anno Domini millesimo quadrin-

dringenteſimo quinto.Vixit in magiſtratu quatuor annis.Hic celebrauit primũ ſuum capitulum generale Ilerdæ, Anno Domini.1402.decima octaua die menſis Auguſti.

DECIMVS QVINTVS MAgiſter Generalis, Frater Antonius Taxal.

DE vita & geſtis clariſsimi Antonij Taxal acturus,cum calamum admoueo hodie, videtur mihi ſerenior arriſiſſe dies, & ſol ſolito lucidior eſſe illuxiſſeque in terris. Fuit nanque inſignis hic Antonius Taxal ſol ſul gentiſsimus,& noſtri ordinis iubar,& orna-
Math 5. mentum. Quod ſi iuxta diuinæ veritatis ſententiam lucerna in hoc accenditur, vt ſuper candelabrum poſita lumẽ domum intrantibus præbeat,benè prolatæ ſententiæ virtutem exequimur, ſi ſanctiſsimi viri exẽplum, ad ſuorum fratrum formam, ſuper candelabrum altius ſubleuemus. Magna quidem geſta cum fuerint,ſi neſciuntur, magnum quod habent lumen non proferunt:Quia in imis locis & abditis occultantur.Quocirca
Prouer. 11. placuit mihi illius alumno,huius integerrimi viri, lucernam ſub modio non abſcondere.Nam qui abſcondit frumenta, maledictus erit in populis.Frumentorũ nanq; nomine, maiorum exempla figurantur,& excellentia perfectorum deſcribitur.

Decet igitur,vt maiorum noſtrorum veneranda merita reuerenter à pijs,& religioſiſsimis fratribus legantur,eiſque nuncientur, ne quiſquam poſsit ſiue ſanctorum geſta legendo piger,& in religione tepidus remanere, non propulſa mentis infirmitate.Quocirca alacer ſit,quiſquis fuerit ordinis noſtri frater,& ad grauiſsimorum patrum,& monachorum ordinis noſtri venerabiles palmas feſtinet. Sanctiſsimus ergo frater Antonius Taxal decimusquintus ordinis Magiſter, computatione

facta

facta à B. Petro Nolasco primo ordinis fratre, & generali Magistro, fuit Gotolanus, Tarraconensis ciuitatis, ibiq; ortus. Qui cũ esset in crepundijs lactentis infantiæ, fulsisse eius cunabula superno lumine videre quã plurimi, vt futuræ mentis claritatem lustrans eum, & præcedẽs fulgor ostẽderet, sequuturumq; splendorem in moribus, iam tunc typica luce signaret.

Notarum in scribendo compendia, & figuras varias, verborum multitudinem comprehendentes, breui assequutus, in exceptorum numero dedicatus emicuit. Hæc tamen reliquit, & liberalibus artibus à parẽtibus traditus est, quas cũ mira celeritate adeptus fuisset, insignis & ingenio magnus apud Gotolanos omnes habebatur. Igitur processu temporis, & laboris, ad sextum decimum ætatis annum, diuino fauore perductus est: Is Dei seruus cana cõsilia in puerilibus annis meditabatur, & vernabat in illo præ cæteris mater bonorum operum verecundia. Ita famulabatur patribus, & maioribus libens, vt si quid operis gereretur ab altero, grauiter ferret subreptũ sibi fuisse seruitiũ. Excipiebat senes grauiter, iuuenes comiter, & coercebat iam tũc facinorosos audacter. Quocirca de se, quid acturus esset animo decreuit. Statuit igitur firmo animo se ipsum Beatissimæ Virgini Mariæ tradere, ipsiusque habitum, & gloriosam togam induere in Barchinonensi cœnobio, ordinis redemptorũ sanctissimæ Mariæ de Mercede. In quo postquam induit cucullam, adeo profecit, vt esset primis & maioribus libenter subiectus: Prioribus sancta iniungentibus obsecundans, æqualibus blandus atque officiosus, sequentibus mera charitate communis: Nulli se præferens, cum religioso cursu percœlestem tramitem omnibus anteiret. Laudationis amore vacuus, cum quotidie in eo laudanda adolescerent, & creuissent. Cũque res gloriæ dignas per temporum momenta consummaret, perire glorię fructum opinabatur, atque mercedem, si euulgaretur à fratribus, & hominibus, quod ipse soli Deo exhibebat abscõdite. Apostolici memor oraculi, assentationes respuens in semetipso, teste conscientia, & pro boni operis recognitione plaudebat. Sicque melior quotidie effectus, cum sa

crosanctæ theologiæ studijs operam dedisset, breui tempore consummatus prodijt, mire namque arcanorum eloquiorum difficilia, syncerè & catholice cognoscebat & interpretabatur. Difficiles rursus scholasticę theologię nodos rumpebat, & in ima eorum descendés, è penetralibus intimis, lucide veritatem eruebat. Quapropter apud eosdem Gotolanos, & in Tarraconensi, atque Barchinonensi vrbibus, vt sapientissimus & ingenio rarus excipiebatur. Consilium ab eo petebant regni proceres, & in quouis grauissimo negotio, nihil absque Antonij Taxal iudicio, & sententia peragebatur aut fiebat.

F. Antoni' taxal fuit electus in priorẽ Barchinone, Anno Domini 1405. die quinta mensis Ianuarij.

Fuit rursus (cum tantus ille esset) electus prior Barchinonensis cænobij nostri ordinis, successitque priori generali Guillermo Viues clarissimo, & honesto, atque inculpatæ vitæ viro. Fuitque pariter quintus decimus prior Barchinonensis electus quidem eo absente, cum esset Tolosæ, in quem locum missus fuerat ab ordine, vt cænobium prædictę ciuitatis nostri ordinis, reformaret ac visitaret. Sed cum cognouisset, se monasterio prædicto, à fratribus suis fuisse præfectum, id animo refugiebat, neque poterant eum à proposito amouere: Nam quanto sublimior virtute tollebatur, tanto se gerebat humilius. Res namque omnes mortales pro nihilo ducebat. Verum, cum enixe deprecaretur à fratribus, vt eos tanquam pater reciperet, ne velut orphani, sine patre & duce viuerent, hac diuina permotus voce, ne videretur resilire, & religioni ingratus, pastoralem baculum suscepit. Baculum igitur prioratus, manu sumens, & spe Christi, diuinęque gratiæ armatus, & indutus, cæpit monasterium pastorali etiam & paterna cura gubernare. Et sane in eo ministerio, incredibile est quantum profecerit, quanta prudentia, & quo consilio omnia gubernaret, quanto amore & qua charitate, omnes prosequeretur, ita vt fieret omnia omnibus, & singulis fratribus. Cõsiderabat enim, se redditurũ esse rationem pro omnibus, & idcirco, sicut pusillanimes confortabat ad religiosę vitę frugem, sic vanos, audaces, & inobedientes audacter, & maiestate & grauitate sermonis acriter carpebat. Vtebatur lectione pro requie, & contempla-

tione

tione pro ſolatio, librorum venerabilium pro blandimentis inſtrumenta ſuſcipiens, & ne crederetur tramitem verborum, celeritate tranſuolaſſe, pingebat actibus ſuis paginam quam le giſſet. Si propheta fuiſſet in manibus, prophetantem vidiſſe amiſſo codice lectorem. Si teſtamenti veteris recenſuiſſet volumina, Moyſi dignus æmulator incedebat, taliter quidé, ac ſi illum Iſraelitica per deſertum agmina ſequerentur. Si Apoſtolicorum lac verborum, & mel Dominicæ paſsionis, ſeueritatem legis condiens, ſcriptura index reuelaſſet, continuo ex ore ipſius, dulciora fauis verba fluxerunt. Poſtremo quod libri docuiſſent, vita ſignabatur. Domum taliter regebat, vt nec profuſione immoderata, commiſſam pecuniam exhauriret, nec odia ſordium pietate contraheret. Augebatur circa eum, per ſingulos dies, popularis affectus, & magnis ſucceſsibus cumulabatur amor.

QVo circa cum obijſſet, Frater Iacobus Tauſt, decimus quartus Magiſter ordinis, acclamante toto ordine, electus fuit in generalé Magiſtrũ, prędictus ſanctiſsimus frater Antonius Taxal, die decima quinta menſis Martij, Anno Domini. 1406. & fuit confirmatus à ſummo Pontifice. Fuit auté vir vita illuſtris, ſermone & opere inſignis, egregius & ſapientiſsimus Magiſter, in artibus, & Theologia ſacra. Is poſtquam totius ordinis regimen, & paſtoralem baculum ſuſcepit, ſic ſane illuſtrabatur diuina gratia, vt facillime poſſet, quæ recta & conſentanea eſſent, intueri. Quæ enim apud Gotolanos, Valentinos, Gallos, Hiſpanos, Vandalos, & quæ alibi ſunt Monaſteria inuiſens, & in eis tanquam in floridis pratis verſans, virtutumque exempla, quaſi roſas decerpens, vitia quæque rurſus propulſans, vniuerſumque ordinem reformabat. Semper humilitatis, & charitatis perfectæ, ad fratres ſecum circunferens documenta. Perpetua vero abſtinentia, ſic erat confirmatus, vt delicijs, Dei amorem anteponeret. Sic vt vna cum magno Paulo ad Philippenſes. 4. ſciret & abundare, & penuriam pati: Atque ita inanem gloriam euitare. Fuit itaque vir magnæ eminentię, gra-

Quod fuerit electus in Magiſtrum ordinis F. Antonius Taxal.

Philip. 4.

uitatis & reputationis. Et idcirco pro bono ecclesię missus fuit per PP. Benedictum XIII. & per Alfonsum regem Aragonū, ad diuersas orbis partes, & ecclesiæ. Iussu etiam, Illustrissimi regis Aragonum Alfonsi, Sigismundo imperatore id postulante, missus est in ciuitatem Narbonensem pro vnione ecclesiæ: Erat enim tunc schisma in ecclesia Christi, inter Benedictum XIII. & Bonifacium IX. Prætendebat enim, prędictus Benedictus XIII. qui vocabatur, D. Petrus de Luna, & electus fuerat in vrbe Auinonensi, se esse summum Pontificem, & non Antipapam. Licet facta fuerit electio de persona ipsius Benedicti, sub certa conditione, Nempe, quod ad tollēdum schisma ecclesiæ, pure & libere debuisset renunciare Papatum, semper inquam quod à competitore eius, nempe altero PP. ac summo Pontifice, ad effectum prædicti schismatis extirpandi ab ecclesia, similis quoque fieret renunciatio. Quodque vt peracta capitulatione, & vnione regis Alfonsi, & omnium prælatorum, & Episcoporum sui regni, fieret vnio cum concilio Constantiensi, & sic celebraretur vnum vniuersale conciliū legitimū & indubitatum. Data hac obedientia à præd cto Benedicto XIII. in dicta Ciuitate Narbonensi, in quam missus fuerat, præfatus D. frater Antonius Taxal generalis magister: cum reuerteretur à prędicta ciuitate, electus fuit in episcopum Lugdunensem. Verum noluit acceptare, donec ecclesia esset de facto reformata, & schisma abolitum.

Missus fuit Antonius Taxal ab Alfonso V. rege Aragonum in ciuitatē Narbonensem pro vnione ecclesiæ.

Frater Antonius Taxal eligitur Episcopus Lugdunensis.

Quocirca cum deinceps, coactum, & congregatum fuisset generale concilium Constantiense, missus est egregius, & insignis frater Antonius Taxal, per serenissimum regem Aragonū Alfonsum ad dictum concilium. Factusque est ambasiator, & orator primus prædicti illustrissimi Principis Alfonsi quinti, regis Aragonum, simul cum Ioanne Raymundo Floch comite Cardonæ, in generali Concilio Constantiæ congregato, pro vnione ecclesiæ, ad tollendum schisma, & ad depositionem Benedicti XIII. qui antea dicebatur Petrus de Luna. Et in prædicto concilio, per propriū organum ascendēs in suggestum, seu ambonē, pro rege Aragonum, cunctisq; prelatis, & ecclesiasti-

cis

cis personis totius Regni, fecit prædictam vnionem cum Concilio, ad tollendum schisma, & ad depositionem Benedicti decimitertij Petri de Luna, Et simul cum concilio vocem habuit eligendi summum Pontificem, simul inquam cum alijs nominatis in eodem concilio. Rursus præsidente Constantiæ, in prædicto concilio vniuersali, Reuerendissimo Domino Cardinali, Ioanne Ostiensi, vicecancellario sanctæ Romanæ Ecclesiæ: Et præsente, ac interessente in dicto vniuersali concilio, (vt habetur in sessione. 33. illius) serenissimo Principe Sigismundo, Romanorum, & Vngariæ Rege, induto vestimẽtis imperialibus, coronaque superposita in capite eius, dum accusaretur, contumacia Benedicti decimitertii, Petri à Luna: Ad vocandum eũ, vt compareret, reiecta contumacia pro bono vnionis Ecclesiæ, & vt propulsaretur schisma, & eligeretur à concilio Constantiensi, verus & indubitatus summus Pontifex, &. PP. deputati sunt à cõcilio Reuerendissimi Cardinales Ludouicus de Comitibus, & Othonius Columna, & frater Antonius Taxal Magister Generalis ordinis Beatæ Mariæ de Mercede, simul cum episcopo Tridẽtino, vt vocarent præfatum Petrum de Luna, alioqui Benedictũ decimũtertiũ. Qui postea de positus est à Papatu, & electus fuit à concilio Constantiensi, Martinus. V. qui vocabatur Othonius Columna, Cardinalis sancti Georgij, Romanus natione.

Cæterum antequam prędictũ concilium esset finitum, pro vnitate sacrosanctæ matris Ecclesiæ, obijt Constantiæ egregius frater Antonius Taxal, Anno Domini. 1417. secundo kalẽdas Iunij, qui sepultus est gloriose, & cum honore, in Ecclesia Prædicatorum eiusdem Constantiensis vrbis, verum illius corpus in deposito & cõmenda datum est eis, & ordo cum voluerit postea ipsum repetere. Equidem cum in pręfato Constantiensi generali concilio, fuisset primus orator, & pariter Nuntius, & Ambasiator pro vnione Ecclesię, ex parte Regni & Regis Aragonum, omnium iudicio reputabatur dignus Papatu, vt refert in suis Annalibus & historijs, Magister Natalis Gauer.

Sic ergo clarissimus Antonius ab hac mortali vita discessit,

ad immortalé, hilari sane, & alacri vultu: Nam res omnes mortales pro nihilo ducebat. Sed quis, eius in orationibus familiaritatem cum Deo (quia sic à rebus terrenis, purus euadebat, vt diuinarum actionum instrumentum fieret) pro dignitate queat explicare? Quis rursus temperantiæ decus, cordis eius, enarrare potest? Quæ sic eum rebus incorporeis coniungebat, vt Dei purissimum esset habitaculum. Quæ nam præterea oratio assequi valet incredibilem illius, erga fideles captiuitate detentos, charitatem & amorem, licet plerunque cogitationis animum, in alios conijciat? Aut quis fidei eius firmitatem, ab omni duplicitate alienam? Spei constantiam, qua ille, iam inde ab ipsa infantia instructus fuerat? Virtus eius ardentibus gratiarũ iaculis, fratres sibi socios, ad imitandum inflammabat. Et quãuis vir alioqui magnæ esset authoritatis, sese tamen omnibus humilem, & gratum exhibebat. Et licet illius animi submissio, contemptum apud eos cum quibus conuersabatur parere videretur: Cæterum tanta erat modestia, beneuolentia, & charitas in eo, vt eius virtutem venerantes, ei se se submitterent omnes.

Recolo etiam, quod in vetustioribus codicibus legi de sanctissimo viro, & seruo Dei, fratre Antonio Taxal, cum constantiæ esset pro vnione Ecclesiæ, & expulsione schismatis. Nã cũ malitiæ Authores Dęmones pręclaris ipsius gestis & factis inuiderent, ei nocte parũper dormienti, impudenter illudere conati sunt. Manus enim ipsius pollicem, tanquam sues agrestes, dentibus corripientes, acerbum dolorem intulerunt: In eaque corporis parte luxata, dentium vestigia reliquerunt. At ille Dei amore confisus, & nequitia Dæmonum animum gerens superiorem, non permisit, vt ea re diutius inuidi Dæmones gloriarentur: Sed preciosi ligni vnguento, manum luxatam inunguens, dicto citius, quod mirabile fuit, eam curauit, gratia enim diuina perpetuo illius laboribus, summissique animi moribus præsens, eumque munerum Apostolicorum gratia illustrans, rerum admirabilium effectorem reddebat. Equidem si omnia quæ diuina gratia in sancto viro & seruo Antonio Taxal

xal inhabitans elargita est munera, enumerare voluero, nō solū laudandi legē transiliam, verum oratio mea instar nauis in medio mari dissoluetur. Ob id ergo pauca quędam, pluribus omissis commemoraui, sicque fiet vt oratio mea tanquam littora legens in tuto versetur. Vnde ex his quæ dicta sunt, reliqua huius viri gesta facile conjicientur.

Hic cum publice sacrosanctæ theologiæ disceptationes aperiret, & legeret, plures habuit discipulos in diuina Theologia eruditissimos, inter quos vnus fuit, frater Natalis Gauer, solemnis Magister, qui deinceps post egregium fratrem Antonium Taxal, fuit pariter decimus nonus generalis ordinis Magister. Et ipse Natalis Gauer fatetur se fuisse ipsius discipulum, & plerisque diebus vitæ suæ, cum eo fœliciter habitasse. Imo vero in suis nostri ordinis Annalibus breuissimis, hæc verba subiunxit: Creditur sanctus apud mundum, & ego vere sic credo, attenta sancta vita eius, & cum fuerim eius discipulus, nunquam in discursu vitæ eius vidi, nec perpendi aliquid, quod esset reprehensione dignum. Obijt Anno Magistratus sui duodecimo: Et vt retulimus fuit Gotolanus, & de ciuitate Tarraconensi oriundus, & filius conuentus Barchinonæ. Plura celebrauit capitula generalia: Primum in eadem ciuitate Tarraconensi in festo Pentecostes: Secundum celebrauit Pinciæ in prouincia Castellæ: Et præter hæc alia tria capitula generalia celebrauit, in festo pentecostes, in quibus omnibus mirabiliter se gessit, saluberrimasque dedit ordinationes, & ad prædicta capitula conuenerunt viri & fratres doctissimi, tam in sacra doctrina quam in decretis Doctores & Magistri.

Decimus sextus Magister Generalis, fuit frater Bernardus de Plaño, Licentiatus in decretis, qui fuerat prius commendator Perpiñan, natione Vascus, filius cōuentus Tolosæ. Vixit duobus annis in magistratu, & obijt secundo idus Ianuarij, Anno Domini millesimo quadringentesimo decimo nono & sepultus est in Basilica nostri ordinis, in cōuētu de Perpiñan. Celebrauitque vnum capitulum generale Villebergæ, in festo Pentecostes, Anno Domini. 1418.

Decimus

DEcimusseptimus Magister Generalis, fuit venerabilis & circunspectus vir, frater Iacobus Aymericus, recolendæ quidem memoriæ, qui fuit Gotolanus Barchinonēsis, & fuit prius commendator Girundæ, illudque cœnobium in spiritualibus, & temporalibus reformauit & amplificauit, deinde Prior Barchinonensis effectus, ascēdit ad Magistratum: Amplificauit ordinem, eumque tranquille & pacifice gubernauit. Obijt autem in conuentu Valentiæ decimo Kalendas Ianuarij, Anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo octauo, & per decem fere annos præfuit in magistratu. Sex fecit capitula generalia in festo Pentecostes, Primum Xatiuæ, secundum Cordubæ in prouincia Castellæ, tertium Cæsaraugustæ, quartum in cœnobio Perpiñan, quintum Illerdæ, sextum & vltimum in ciuitate Valentiæ, vbi specialiter deputati sunt redemptores, ad liberationem captiuorum.

DEcimusoctauus Magister generalis ordinis fuit frater Antonius Dulhan, Decretorum Doctor Turonensis ex regno Aragonum. Eius tempore semper fuit schisma inter fratres, & in ordine nulla pax: Fecit nanque plures nouitates, & occasione earum, moti fratres, & maiores ordinis patres, Anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo octauo impetrarunt iudicem, authoritate apostolica, & illum citarunt, qui nusquam voluit comparere, & tandem per sententiam diffinitiuam fuit pœna priuationis pronuntiata contra ipsum: Et tandem à Cócilio Basiliensi, & ab Eugenio. PP. quarto depositus fuit à dignitate ordinis, & ab officio, inchoante decimo tertio anno sui Magistratus. Hic celebrauit quatuor capitula generalia, primum in festo Pentecostes in domo montis Albi, secundum celebrauit Pintiæ in prouincia Castellæ, tertium in domo Turonensi, quartum in domo Calataiuui. Suo tempore vt retulimus, graui & longissimo schismate diuexabatur ordo, imo vero ipsa Ecclesia Dei. Deposito prædicto Antonio Dulhan, seu priuato à prędicta dignitate, fuit magnum dissidium ordinis inter fratrē Natalem Gauer Gotolanum, & fratrem Petrum Hueptensem Castellanum, circa dignitatem Magisterij

obtinendam. Quoniam episcopus Oxoniensis, vacante magistratu, ob depositionem præfatam, exercens authoritatem apostolicam per litteras ad se directas, fratrem Petrum Huepten-sem Castellanum, ordinis magistrum creauit. De cuius nominatione & creatione, fuit magna lis & contentio, quia prędicta nominatio & creatio fuit contra ordinis constitutiones facta. Vnde instante eodem fratre Antonio Dulhan, Eugenius PP. Florentiæ cassauit prædictam nominationem & electionem, adhuc enim dictus Antonius Dulhan putabat se posse restitui ad magisterium, à quo fuerat depositus. Veruntamen sanctissimus, PP. Eugenius, pro illa vice dumtaxat, fratrem Natalem Gauer magistrum ordinis prouidit & creauit, tertio nonas Augusti, Anno Domini. 1444. vt infra dicemus.

At siue computetur inter magistros ordinis, siue non, præfatus dominus frater Petrus de Huete, nihilominus fuit primus, qui in comitijs regalibus regni Castellæ Pintiæ habitis, fecit vt ordinis priuilegia de verbo ad verbum ibi recitarētur, & à singulis procuratoribus ciuitatū totius regni, & magnatibus, Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Dominis Episcopis, Archiepiscopis, & alijs quam plurimis confirmarentur, & approbarētur, vt ad perpetuam rei memoriam, sic concessa forent, & inuiolabiliter obseruarentur, vt ita concessit suo regali priuilegio D. Ioannes rex Castellæ, in quo priuilegio conceditur, vt ordo possit legata omnia, etiam facta locis incertis, & personis, assumere in redemptionem captiuorum. Et pariter concessit quintam partem bonorum, & rerum, eorum qui moriuntur ab intestato. Et pariter conceduntur ordini bona omnia dominis carentia, quæ communi vocabulo, Hispane dicūtur, mostrencos & bona vaga, rursus concessa sunt bona algariba, & pariter bona, de los desemparentados.

Et in prædicto priuilegio reuocantur quæcunque in contrarium facta, vel concessa fuerint, ex quibuscunque causis aut priuilegijs. Et similiter confirmantur petitiones eleemosynarum, quæ fiunt ab ordine nostro: Et à Domino Ferdinando rege Castellæ quarto huius nominis. In quarum fauorem voluit

quod omnes & ſingulæ petitiones eleemoſynarum, pro redemptione captiuorum, non impediantur per Bullam cruciatam, neque à petitionibus quæ fiunt à fratribus Trinitarijs. Confirmatur præterea priuilegium noſtri ordinis, nempe quòd fratres noſtri, ad quoſcũque declinauerint, recipiantur in hoſpitio gratis. Item vt poſsint petere oſtiatim (&, lo que llamã con baci nes) Et rurſus quod licet à fratribus Trinitarijs oſtẽdantur, quæcunque prouiſiones, ſeu regalia inſtrumẽta, etiam à quibuſcũque alijs oſtendantur, quod id minime intelligatur, neque contra ordinẽ B. Mariæ de Mercede, neque vlla ratione poſsit id noſtro ordini obeſſe. Quæ omnia priuilegia, à Regibus Caſtellæ ſunt conceſſa & confirmata, ad inſtantiã procuratoris Caſtellę, & petente fratre Ioanne de Miranda, & fratre Petro de Valẽtia Prouincialibus Caſtellæ, ipſoque præfato Petro Hueptẽſi. Alia multa & inſignia, & maiora etiam priuilegia ſunt conceſſa noſtro ordini, à Regibus Aragonũ, & potiſsime à Rege Catholico Ferdinando & à Rege Alphonſo. 5. huius nominis, & maxime contra fratres Trinitarios, ne intromittant ſe, aut immiſceãt in petitionibus eleemoſynarum, pro redẽptione captiuorum.

D. Rex Enricus ſecundus huius nominis præcepit quod fratres ordinis gratis, & ſine mora recipiantur in hoſpitijs ſæcularium.

Extat tamen Salmanticæ, & Pintiæ concordia facta inter fratres ordinis B. Mariæ de Mercede, & fratres ſanctiſsimæ Trinitatis ſolũ pro prouincia Caſtellæ, & Vandaliæ, vt omnia & ſingula bona ad redemptionẽ pertinẽtia, omneſque petitiones & eleemoſynæ, & vniuerſa bona vaga, ſiue quæ ab inteſtato procedunt, quomodocunque & à quibuſcũque fratribus obtineantur, vtriuſque ordinis, ſemper per æquales partes diuidantur inter prædictos fratres B. Mariæ & fratres Trinitarios: Et id per definitiuam ſententiam ſancitũ eſt ab auditoribus ſupremi cõſilij Regalis, & mandatum. Cui ſententiæ ambæ partes conſenſerunt, & ſubſcripſerunt, & pronunciata fuit à Regijs conſiliarijs, ab eiſque ſubſcripta, ſimulque à Carolo quinto Imperatore Hiſpaniarum Rege, vt liquet ex inſtrumento executorio ſcripto in pargameno, ſigillo regali communito.

Decimus nonus Magiſter Generalis fuit clariſsimus, & reuerendiſsimus pater, ac egregius vir, recolẽdæ memo-

riæ, frater Natalis Gauer in artibus, & Theologia solemnis Magister, natione Gotolanus, ortus Barchinonæ, & filius cœnobij Barchinonensis. Hic fuit vir, qui in virtute Domini, virtutum signis & mirabilibus gloriosus effulsit, & viris sanctissimis & religiosissimis comparandus. Ob cuius natale iure posset ordo noster, dicere cum propheta Dauid Psalmo. 80. Buccinate in Neomenia tuba in insigni die solemnitatis vestræ. Natalis enim vocatus fuit: Nam & nostro ordini natus est, & ob eum datus à Deo nobis: Ipse enim primum corpus suum, cum vitijs & concupiscentijs crucifigens, ab adolescentia ipsa, à carnibus, & à vini vsu abstinebat, nisi quod valde modico vtebatur, propter stomachi euersionem, quibus diebus euchari-stiam accipiebat, & sacrum celebrabat. Fuit præterea vir pius valde, qui fere annis triginta in Magistratu vixit, & ordinē gubernauit, nēpe ab anno millesimo, quadringētesimo quadragesimo secundo, vsque ad annum millesimū quadringentesimū septuagesimum primum: Et cum ad Magisterium ordinis ascēdit, eo tempore erat prior Barchinonensis cœnobij noue electus, frater Ioannes Gilabertus, & nominatus quidem à sanctissimo fratre Antonio Taxal: Qui sane fuit egregius & insignis verbi diuini concionator, & omnium sui temporis facile princeps: Et ob eā causam apud Gotolanos in magno pretio fuit: sed ob lites quasdam super electionem ipsius ortas, factus est socius Reuerendissimi & Clarissimi Generalis Magistri Natalis Gauer, & deinde electus fuit diffinitor Generalis capituli, Pintiæ celebrato: Eo nanque tempore, lites & contentiones erant in ordine. Et idcirco nunquam obtinuit possessionem dicti Prioratus, neq, fratres Barchinonēses eum acceptauerūt. Sed cū hic socius esset Magistri Generalis: Tūc prefatus Frater Natalis Gauer cępit statim in principio sui officij seu Magisterij, pleraq; ordinis monasteria visitare, in quibus egregius Pater & magister zelo religionis flagrans, mirabile est quantum profecerit, & quot ac quanta salutaria monita & consilia dederit fratribus: Nam sicut cœpit docere & instruere religiosos,

ſibi ſubditos, ita pariter cæpit facere, & eos operis exemplo inſtituere & animare, ad integrã & perfectam religioſæ vitæ frugem quam profeſsi ſunt. Vnde egregius Magiſter Natalis Gauer, vt altercationes, lites, odia, & ſchiſmata quæ in ordine erant orta, circa modum regiminis, & viſitationis in prouincia Caſtellæ & Luſitaniæ; propulſaret & funditus repelleret, celebrauit capitulum in cœnobio ſancti Antonini noſtri ordinis, ciuitatis Guadalfajaræ, ſimul cum pleriſque diffinitoribus & prouincialibus diuerſarum prouinciarum atque regnorum, probatiſsimis quidem & prudentiſsimis viris, & inierunt concordiam, ſub certis clauſulis & conditionibus, quę poſtea fuit confirmata per ſummum Pontificem, & ſic exploſum fuit ab ordine ſchiſma. Et idcirco inſignis Natalis Gauer pleriſque annis ordinem gubernauit quiete, pacifice & magna cum tranquillitate. Huic venerabili Dei ſeruo, ordo plurimũ debet, ipſe enim primus eſt, qui breuia quædam annalia ordinis, & rerum geſtarum compoſuit & ſcripſit, nempe ab ipſo primo religionis exordio, vſque ad annum. 1445. Qui cum mortuus fuiſſet ab eo tempore quo ipſe non extat, vix certam reperio ſeriem quorundam ordinis Magiſtrorum, neque rationem electionũ, eorum qui deinceps fuerunt Magiſtri Generales ordinis. Incerta tamẽ ratio & annumeratio ſolũ eſt quatuor vel quinq; Magiſtrorum generalium, vſque ad fratrem Benedictum Zafont. Nam deinceps certus & indubitatus ordo hic eſt conſtitutus & traditus. Præfatus vero Magiſter Natalis Gauer, poſt prædictam confirmatam Bullam concordiæ nullum aliud generale capitulum celebrauit in prouincia Caſtellæ. Anima eius in pace requieſcat. Plenus enim dierum & in ſenectute bona mortuus eſt, & ſepultus cum fratribus ſuis.

DE

DE VIGESIMO MAGISTRO Generali B. Laurentio Compány.

Igesimus Magister Generalis fuit B. Laurentius Company Valentinus, ortus prope Valentiam in oppido del Puche, quod primum fuit suæ habitationis domicilium. Hunc ego fere per omnia similem reperio sanctissimo, illius Patri, primoque ordinis Magistro, fratri Petro Nolasco. Nam adeo fuit redemptioni captiuorum intentus, vt in excambium, & pacis pignus se seipsum dederit, non semel atque iterum, sed sæpius antequam ad dignitatem Magistratus ascenderet. Hic ab infantia præclare atque pie educatus, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius, vale dicens mundo, sanctæ religionis nostræ habitum sumpsit. Et quoniam mundi illecebræ, & voluptates perturbare solent homines, & iuuenes, idcirco vt militarem religionis nostræ togam indueret, decreuit in recessu vitam agere monasticam. Quapropter egressus ab vrbe fœlicissima Valétiæ elegit proficisci solitudinem, & in cœnobium sanctissimæ Virginis Mariæ del Puche, se seipsum contulit. Solebat nanque ille solitariam, & eremiticam vitam laudare, & ex se se multa adijciebat encomia, dicens: Eam esse plenã tranquillitate, liberam ab omni perturbatione: Vt quæ, animæ statum, quæ in his quæ non videntur, philosophatur, silentio & quiete amplificat, & his, via progredientem ducit prope Dei cognitionem. Postquam vero cucullam induit, incredibile est, quantum plerosque alios sibi sodales & socios excelluerit: Rigoré religionis obseruabat, & vitæ austeritatem verbis & operibus ostendebat: Et cum audiuisset ex Apostolo Paulo, oportere seruũ Dei esse mansuetum ad omnes, ita se in vita sua gessit,

vt eius ætate nullus inuentus ſit, qui manſuetudine eum ſuperaret,aut qui Moſaycum illud, æque atque ipſe in ſe exprimeret,eo quod vir mitiſsimus eſſet ſuper omnes, qui curam regiminis habentes morabantur in regione ſua. Interim tamen nõ nunquam ſine vllo manſuetudinis detrimento, adèo in inquirendis,vel diſcutiendis cauſis,conſtans & immotus,in ſua permanſit ſententia, vt à nemine potuerit vnquam dimoueri. Quod autem nihil hoc,manſuetudini eius, detrimenti attulerit,ſatis illud argumento eſt, quod ſibi contradicentibus, nihil vnquã iracundæ cõmotionis oſtẽdit:Nihil verbis aſperis cõtra illos egit,ſed magis familiaribus colloquijs,& gratam orũ ſuauitate,id apud omnes fratres effecit quod animo conſtituerat.

Fertur verò etiam priſcorum more Sanctorum,quædam feciſſe diuina opera, nempe cum in Africam, ad redimendos Chriſti fideles proficiſceretur,quia nõ raro maris tempeſtatem ſuis orationibus ſedauit,& cæci cuiuſdam oculos illuminauit, idque eum effeciſſe, cum illum ſacro baptiſmate inter Barbaros & Mauros abluiſſet: Atque etiam fertur quendam Regis Pagani Mahumetum filium,à Dæmone liberaſſe, cui quidem facto illud adſtipulari videtur, quod plerìſque aſtantibus viris, & Chriſtianis,ab ore Dæmoniaci ſæpius hic clamor edebatur: Laurentium Company eum eſſe à quo torquebatur. Sed quoniam noſtris temporibus defecit ſanctus, vt dicit Propheta Pſalmo.11.& diminutæ ſunt veritates à filijs hominum, nec facile admittitur quemquam ex huius æui viris,talia feciſſe, ſatis ſit nos hactenus dixiſſe ſeruum Dei Laurentium Company ſanctitatis apprehendiſſe apicem, idque per illos gradus virtutum,quos in euangelio dominus proponit, Matthæi.5.dicẽs Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum Cœlorum.Quam ſanè paupertatem veriſsime ille coluit, quia non ſolum,quæ habuit dedit propter Chriſtum, pauperibus captiuis:verum ſe ſe ipſum in excambium dedit: Vnde in generali capitulo, ob eximiam charitatem ſuam cum in redemptorem captiuorum fideliũ eſſet electus,& ad Affricanos Mauros appuliſſet,videns pleroſq; ex iuuenibus & pueris probabili pericu-

lo

lo abnegationi fidei expofitos effe, feipfum in pignus dedit Sarracenis vt fratres fuos lucri faceret, eofdē à captiuitate liberā do & redimendo. Quodq; cū ingens pecunia effet neceffaria, vt ipfe liberaretur, & repignoraretur ab infidelibus, neq; poffet cito ab eis expediri quoniam debitorē ingentifsimæ pecuniæ vt diximus fe conftituerat, factum eft vt plerifq; diebus apud ipfos permanferit, in quibus pene infinitos labores, & carceres, famem, atq; fitim pertulit pro Chrifto & pro religione. Deinceps vero cū ille vir effet magnæ reputationis, & apud regem Aragonum Alfonfum gratus, & apud deū & homines humilis & prudentifsimus, idcirco Sarracenorū Barbarus Rex Affricanus, eundē fratrem Laurentiū Company ab vrbe Tunices, in Hifpaniā, & Neapolim bis mifit, eumq; Ambafiatorem, & fpecialem eius nuntiū ad præfatū regem Alfonfum inftituit & creauit, vt à potentifsimo rege Alfonfo peteret inducias, quod Hifpane dicitur treguas, & pacem debito fœdere cum eo copularet. Qui cū ad clarifsimū Principē regē Alfolfum deuenifset, explicata eius ambafiata mirifice ab eodē rege Alfonfo honorificeq; exceptus eft. Verum cū potentifsimus Alfonfus animo antea ftatuiffet debellare Tunetū, & Mahumetos inde pellere, manufq; conferere contra Affricanum regem, non potuit fane obtinere quod petierat: Et idcirco voluit prædictus frater Laurentius Company, Tunetum reuerti, & regis Alfonfi refponfum aperire, ne fædifragus à Mauris iudicaretur, aut ne Chriftiani captiui morti adijcerentur, fi rex fe cerneret illufum fuiffe à Laurentio Company, eorundem captiuorum redēptore & liberatore. At cū rex Aragonū Alfonfus audiret præfatum Laurentiū Company velle iterū Tunetum reuerti, quafi in captiuitatē fuā, cum effet pignus in excambiū traditus, pro redēptis Chriftianis fidelibus, eū ad fe accerfiri fecit & vocare, ne reuerteretur. Quod cum audiret præfatus Laurentius Company, ita regem alloquutus eft. Mandatum tuum adimplere, potentifsime Alfonfe decerno, quoniam mandatum regis eft: verumtamen, quid Agareni præftabunt, fi audierint me fœdifragum & infidelem fuiffe? Pari enim

ratione

ratione ipsi deinceps nobiscum agent, & fidem nostram amplius contemnent, denigrabiturque apud illos: nullaque post hac residua erit spes, Christianos captiuos liberandi, & redimendi ab illis. Quæ sane cum à Rege audirentur, & perpenderetur, ex ipsius iussu & placito reuersus fuit, sponsione tamen facta, quod breui tempore ab eo reduceretur in patriam suam, & suę religioni restitueretur. Et eam rem, fideliter Aragonum Alfonsus Rex, non post multum tempus, sicut vere promiserat impleuit: Nam copiam non mediocrem Maurorum & Turcarũ Regi Tunices, suis triremibus trasmisit, vt liberaretur insignis frater Laurentius Company. Et hoc pacto Deo fauente reuersus est in patriam suam, & religioni restitutus à potentissimo Aragonum Rege Alfonso, cui cum Neapolis ageret prius præsentatus est, vt gratias ęternas, & nunquam perituras, illi referret, pro beneficio accepto, quas non tantum egit pro se, sed pro religione sua. Deinde reuersus Valentiã applicuit, & à cunctis fratribus suis reuerenter, & grate fuit exceptus. Tandem in cœnobium Sanctissimæ Virginis del Puche rediijt in suam prę ceptoriam, vbi religiosissimam vitam ducens, Anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo, de consensu fere omnium electorum assumptus est ad ordinis magisterium.

Hic, iam factus totius ordinis Pastor, & Generalis Magister, cum cognouisset se ad fœliciorem ascendisse dignitatem, nihilominus mores non mutauit. Nam quamuis prudentissime & vigilantissime intentus erat regimini ipsius religionis: cæterum omni instantia interdum se expediens à negotijs, magis ac magis agere cœpit, quicquid antea boni exercuerat. Etenim B. Laurentio Company solemnis hic mos erat, vt nocturnis hymnis, laudibusq; peractis in choro persisteret, & fusis vbertim lachrymis Deum pro fœlice Ecclesiæ statu, pro fidelium omnium, & viuorum & defunctorum salute, abstractus à cæteris, & humanæ laudis plausum declinans, sedulo deprecaretur: potissime vero enixe orabat pro Christianis fidelibus captiuitate detentis, ne quicquam mali eis accidisset, præsertim erga

fidei

fidei confeſsionem, cum in tantis periculis verſentur corporis & animæ: quæ ipſe cum apud Mauros & Sarracenos egiſſet, traditus in excambium, proprijs oculis expertus eſt. Vnde prolixe iterum atque iterum à Deo petebat oppreſſorum fidelium liberationem, conſolationes etiam, & diuina auxilia de cœlo, quibus illi plurimum egent, cum captiuitate barbarica detinentur. Et dum pauliſper ab oratione recedebat, iacebat in duro lecto, & ibi ſoporabatur: Rurſus expergefactus, negotia ordinis, mira beneuolentia expediebat, patiens erat ad omnes, & alacri vultu ſemper incedebat. Quo circa diligebatur plurimũ à fratribus ſuis, quorum nõ tantum pater, & paſtor, verum etiã ſodalis & comes videbatur. Hic anno pene integro, ante ſuam è corpore migrationem, quibuſdam fidelibus fratribus, ſibi valde dilectis, ſecreto indicauit, multa ſibi eſſe oſtenſa ſigna, è quibus colligeret atque prænoſſet, ſe non diu in hac vita manſurũ, eoſque (quibus hæc loquebatur) in corpore vlterius non eſſe viſurum. Quocirca toto eo tempore, aſsiduis lachrymis incedebat, aſsiduiſque vigilijs & diſciplinis corpus ſuum in ſeruitutẽ redigebat, & ieiunijs multis atque abſtinentijs ad ſuperna eleuabat, ne corpus, quod corrumpitur, animam aggrauaret. Sicq; factum eſt vt ille nunciauerat. Nam anno illo expleto circunſeptus a dilectiſsimis fratribus, videns ſui corporis diſſolutionem imminere, ordinem (quem ipſe gubernauerat) eiſdem cõmendauit, & quod feruenter perſeruarent in redemptione Chriſtianorum captiuorum, ſicque oculis in cœlum leuatis amplexatiſque fratribus ſuis, cũ dixiſſet, In manus tuas Domine cõmendo ſpiritum meũ, ſpiritum tradidit Altiſsimo, Anno Domini. 1479. Et profecto vt ex antiquioribus codicibus colligitur, cum ille fuerit tantæ ſanctitatis, & in redimendis captiuis non vulgaris zeli, animo quidem & voluntate fuit martyr, vt ex his quæ de eo ſcribuntur intelligitur, rexit autem ordinem, fere per octo annos.

Vigeſimus primus Magiſter Generalis, fuit frater Ioannes Vrgel Gotolanus, quibus annis gubernauerit, & durauerit in magiſtratu, id quidem non reperio.

¶Tempore quo præfatus Ioannes Vrgel ordinem gubernauit, vixit inclitus frater Georgius, regum Castellæ prædicator, & inclitus totius Hispaniæ concionator, à cuius ore omnes regni proceres atque ciues pédebant, & fuit pariter de consilio regis. Iacet modo Hispalis in cœnobio ordinis nostri. ¶Pariter rursus eodem seculo, atque tempore floruit, frater Petrus Ciarius, ex regno Aragonum: doctissimus quidem Theologus, qui scripsit libellum, de Authoritate & potestate summi Pontificis: & de perfectione finis ordinis nostri & redemtionis captiuorum. Et Pontificum pleraque priuilegia in vnũ collegit. ¶Vigesimus secundus magister ordinis, fuit frater Iacobus de la Mata, ex regno Aragonum, in oppido de la Mata natus, & in sanctissimo cœnobio B. Mariæ del Oliuar educatus, cuius fuit alumnus: quot annis gubernauerit ignoratur.

Tempore huius Iacobi vixit in ordine nostro, frater Antonius Pincianus, vir insignis, quem honoris causa nomino, Prouincialis perpetuus Castellæ & Lusitaniȩ, Regumque Castellæ Catholicorũ cõsiliarius, & capellanus, Illustris theologus, atq; doctor, qui ob incredibilẽ sui prudẽtiã, & vitȩ cãdorẽ factus fuit de cõsilio regis, & magni nominis & ȩstimationis in toto regno Castellȩ. Vixit vsq; ad annũ millesimũ quingẽtesimũ decimũ quartũ. Hic priuilegia ordinis, pleraq, obtinuit à regibus Castellæ, & antiqua confirmauit. Et quod fuerit de consilio regum Ferdinandi & Elisabeth, & regis capellanus, habetur in priuilegio regali, dato Hispali vigesima die mensis Maij, anno Domini, millesimo quingentesimo.

Vigesimus tertius magister ordinis, fuit frater Iacobus Laurẽtius Gotolanus, theologiæ magister, cuius regimẽ durauit vsq; ad annũ millesimũ, quingẽtesimũ decimũ nonũ.

Igesimus quartus magister ordinis, fuit frater Benedictus Zafont, qui à Gotolanis originem duxit fuit tamen in regno Valentiæ natus, & ob id Valẽtinus vocatur. Hic fuit electus anno. 1520. & eo tempore fuit confirmatus à summo Põtifice, & in pastorali regimine ordinis durauit vsque ad annum 1535. Fuit filius Barchinonensis cœnobij, & sacræ theologiæ

magi-

magister non vulgaris. Hic voluit bullam concordiæ prouinciæ Castellæ infringere, & minimè obseruare, sed patres prouinciæ Castellæ acriter restiterunt, & à Clemente VII. fuit pronuntiata sententia per suos auditores, in fauorem præfatæ prouinciæ Castellæ contra ipsum.

Tempore prædicti magistri generalis floruit in ordine nostro in Salmāticēsi vniuersitate & gymnasio, frater Dominicus sancti Ioannis del Pie del puerto magister insignis & solennis in philosophia & sacra theologia. De quo in annalibus Salmāticensibus reperio, quod anno domini millesimo quingentesimo decimo septimo, vniuersitas ipsa misit doctorem Honcala qui postea fuit canonicus Abulensis in magistrali cathedra eiusdē ecclesiæ Abulensis constitutus, vt ex vniuersitate Parisiensium, sub certo stipendio, atque præmio, duceret in Salmanticensem Scholam, prædictum magistrum fratrem Dominicum sancti Ioannis, & magistrum Ioannem à Siliceo, vt ambo competitores essent & candidati, & legerent cursum artiū, & philosophiæ. Nam ab eo tempore cursus artium, & philosophiæ cæperunt esse in Salmanticensi vniuersitate, Quia ab antiquo solum cathedræ principales, & proprietariæ artium, & philosophiæ extiterunt. Et hoc ordine præfecti sunt in lecturis, vt præfatus magister frater Dominicus sancti Ioannis del Pie del Puerto, legeret in via Realium, & interpretaretur Aristotelē iuxta modum Scholæ Parisiensis. At vero præfatus magister Ioannes à Siliceo (qui postea fuit archiepiscopus Toletanus, & magister regis potētissimi Philippi Secundi) legeret cursum artium, & philosophiæ in via nominalium. Postquam vero plerisque annis, præfatus magister frater Dominicus sancti Ioannis fuit regens in artibus & philosophia, cathedram aliā principalē, ex proprietarijs obtinuit: quā mirifice, & sapientissimè rexit. Hic scripsit super Aristotelis logicā, & philosophiā, & quidē maxima cū dexteritate ingenij. Hic inter alios insignes, quos habuit discipulos in artibus & philosophia, habuit quidem egregium, & insignem discipulum, (quē honoris causa nomino) magistrū fratrē Manciū primariæ cathedræ theologiæ

Salmanticensis postea regentem, à cuius ore ego ipse audiui, nẽ pe se fuisse discipulum illius, antequam habitum ordinis prædicatorũ indueret: Et ipse dictus frater Mantius testificabatur illum, præclarissimum fuisse, & ingenio perspicacissimũ, & acutissimum magistrum suum fratrem Dominicum sancti Ioannis. Hic cum fuerit Doctor, & Magister Salmáticensis, Scholastriæ regimen, & gubernationem diu tenuit in eadem vniuersitate, Et mire atque reuerenter ab omnibus colebatur. Hic, fuit rector, & commendator plerisque temporibus in collegio sanctissimę veræ crucis nostri ordinis. Et postquam sanctitatis suæ & religiosæ vitæ cursum peregit, non sine fratrum suorum lachrymis mortuus est anno Domini. 1540. & iacet modo in ecclesia eiusdem collegij verę crucis in Salmanticensi cœnobio, & collegio. Et certe ob vitę sue sanctitatem, & candorem sanctissimus reputatur non solum à fratribus sui ordinis: verum etiam à laicis & à Salmanticensi gymnasio. ¶ Ordo noster celeberrimum habet collegium Veræcrucis, in ciuitate Salmanticensi, & nomine Veræcrucis vocatur, ob insigne miraculum ibi à Deo factum. Nam cum prædictum collegiũ antea fuerit Synagoga Iudęorum, id sane euenit, vt cum quadã die Iudęi in sacello eiusdem Synagogæ pariter essent congregati, adfuit repente inter eos Beatus Vincentius Ferrer, qui cum duplicia mella sermonum habuisset ad eos, & in eo gratia Dei feruens esset, Iudæos omnes eiusdem Synagogæ commouit, & cum concionem celebrem habuisset ad eosdem Iudeos ipso quidem finito omnes crediderunt in Christum, & conuersi sunt. Nam statim eo loci se se ipsos mutuo cernentes, & aspiciẽtes, viderunt purpuream crucem eorum pectoribus impressam à quo insigni miraculo. dictum collegium, Veræcrucis nominatur. Vbi hodierna die crux Christi colitur, vbi fuerat à Iudęis retroactis temporibus calcata. Et quoniam antea fuerat Synagoga Iudæorum, modo vero ex pontificio diplomate cautũ est, vt nemo in collegam asignetur, in prædicto collegio sanctissimę Veræcrucis nostri ordinis, nisi fuerit de bonorum veterumque Christianorum genere descendens.

Vige-

¶ Vigesimus quintus magister ordinis fuit frater Petrus Sorel Gotolanus Barchinonensis, qui electus fuit in magistrum generalem anno Domini, 1535. sed breui tempore suũ cursum expleuit, & mortuus fuit. Erat tamen vir honestæ, & vitę sanctę conuersationis.

Vigesimus sextus magister, fuit frater Michael Puig, Gotholanus Barchinonensis, decretorum licentiatus. Hic plerisque annis in magistratu vixit nẽpe vsque ad annũ. 1567. in quo mortuus est vigesima die Nouembris, & sepultus in cœnobio Barchinonensi nostri ordinis. ¶ Suo tẽpore floruit illustris. vir, & sapiẽtissimus pater frater Hieronymus Peresius Valentinus: Qui fuit doctissimus in in omni genere scientiarũ sed præcipue præstãtissimus Theologus, & acerrimus hęreticorum impugnator. Hic scripsit super D. Thomam, postquam per viginti annos sacrosanctæ Theologiæ cathedram rexit, & in suis commẽtarijs, cum reuerenter cõmemorat S. Thomam, ait, Multiscius Thomas non est intellectus à Caietano hoc loco. Pleraque alia scripsit Theologica, & diuina, quæ inuidia tẽporis non comparuerunt. ¶ Eodem etiam tempore floruit in Salmanticensi gymnasio magister frater Petrus à Salazar, genere inclytus, & illustris, qui postea fuit prouincialis Castellæ, & Lusitanię. Hic fuit insignis Theologus, fuitque peritissimus in Gręca Hebraica, & Chaldaica lingua, & idcirco trium linguarum cathedram principalem in Salmanticensi gymnasio obtinuit. ¶ Rursus eodem tempore floruit insignis, & Prudentissimus magister frater Gaspar de Torres, qui postea fuit Prouincialis Castellæ, & Lusitanię, & Episcopus Medaurensis. Hic, fuit Magister solẽnis & peritissimus in sacra Theologia, qui mire ab omnibus colebatur, & per triginta annos publice legit in Salmanticensi vniuersitate, quia diuersas obtinuit cathedras in ea, Plerisq; etiã diebus regimen, & gubernationẽ vniuersitatis Salmantinæ obtinuit: Quoniã scholastici officium exercuit, non sine ingenti gloria ipsius, ac totius ordinis, & leges ipsius vniuersitatis ordinauit. Et hic fuit qui potissime prouinciã Castellę reformauit, & ad fastigium religiosissimę obseruationis per-

duxit.Fuit sane vir modestus grauis & inculpatæ vitæ, quantū nos vidimus,cū in prædicto collegio veræ crucis cum eo com moraremur. Ordinē in Prouincia Castellæ amplificauit, & cœ nobiū Matriti fundauit, & collegia studentiū plerisq; honori ficis,& redditibus insigniuit. Non est cur vnquā à memoria religionis excidat,insignis illa liberatio, & perillustris captiuo rū redēptio,quam suo tēpore peregit, Pater Gaspar de Torres, cū esset Prouincialis Castellæ,ac Lusitaniæ,in qua videtur gloriosè triūphasse ordo noster: Nam liberati sunt ex Ciuitate Argel,& à Maurorū sæuitia ex Africano litore ferè quingenti fideles captiui,pretio tamen ingēti.Nā quadraginta millia scutorū aureorū transmissa sunt à fratribus nostri ordinis, vt à captiuitate barbarica liberarentur.Cuius redēptionis,& liberatio nis patres redēptores fuerunt in prædicta Castellæ prouincia frater Antonius Martinez Cōmendator Domus de Caçorla& frater Ioānes Vallejo vir insignis & candore sanctitatis sanctissimus,quē ob vitæ innocētiā nomino. ¶Floruit etiā eodem tēpore eloquētissimus & sapientissimus Magister F. Gregorius Accisso Valentinus,ex cuius ore Salmāticenses auditores pendebant omnes.Hic duas obtinuit cathedras in eadē Salmāticēsium Vniuersitate, in quibus contra plerosq; viros doctos,& graues,qui in regno Hispaniæ nō infimū locū tenuerunt,victor & triūphator euasit.¶Eodē tēpore floruit sanctus vir F. Augustinus à Reuenga,Cōplutensis Academiæ cōseruator, & iudex, prædecessor meus.Sed recolo me legisse D.Bernardū, in sermo ne specialiD.Benedicti Patris sui;Cū enim humilitatis vultu D. Patrē Benedictū Abbatē sui ordinis,mētis oculis contēplaretur aiebat.Abbas ille,Abbas & ego:Sed O Abbas, & Abbas? Pari ergo,imo verò multò maiori ex causa dicā ego, cū celsitudinē sanctissimi viri,fratris Augustini à Rauēga,toto animo cerno. Cōseruator ille,cōseruator & ego:Sed ò F.& frater? O Frācisce, & Augustine?O Cōseruator & cōseruator?Fuit nāq;F.Augusti nus à Reuēga,claro genere natus & ortus,sed clarior operib9,& vitæ institutis.Hic sanè(cuius rei ego testis sum)ferè cūctis die bus vitæ suę,exceptis dominicis,& festiuis diebus ieiunabat,& carnium

carniũ abstinẽtię deditus erat,humi propè semper iacuit, & ob id pallore quodã,vultus eius ab omnibus cernebatur. Vestimẽta eius nec nimiũ erãt nitida,neq;plurimũ abiecta,sicut legimus de D.Patre nostro Augustino.Et præterquã, quod assiduis flagellis& disciplinis percutiebat corpus suũ,propè semper tamẽ cilicio indutus ad carnes incedebat.Præcipuè fuit mirabilis in contẽplatione & oratione,pernoctabat namq;sæpius in eadem oratione Dei.Et cũ tantisper soporabatur,cernens se eo tẽpore nõ posse cũ Deo agere,quasi migraturus ab hac luce, omnium scelerũ suorum recogitabat offensas,& tristis erat,lachrimabaturq;& peracta generali cõfessione,protestationeq;fidei,se somno tantisper tradebat,Placidus erat vultu,& cõuersatione amabilis,cuius corpus cõditũ est Compluti,in almo Collegio Conceptionis B.Marię de Mercede nostri ordinis:Et sepulchrũ eius debitè signatũ est,ne translatione pereat corpus illius.Hic tanta pollebat apud Complutẽses authoritate,vt ob sui grauitatẽ,& sanctitatis testimoniũ,ab omni populo sanctus reputetur.Quocirca Marchio à Zenete,magna diligentia curauit,neq; id faciliter obtinuit,huius sancti viri ciliciũ,veluti sacrã reliquiã venerari & possidere.¶Eodẽ etiã tempore floruit, Magister Petrus Lopez à Cardenas:omnium sui temporis Prædicatorum facile princeps, vir quidem insignis,& in sacra Theologia doctissimus.

Vigesimus septimus Magister generalis electus, fuit insignis frater Mathias Papiol Barchinonensis,sacræ Theologiæ Magister, sed ante eius confirmationem mortuus est,& à suo tempore vacauit Magisterium Ordinis, septem circiter annis,Et hactenus Magistri generales ordinis nostri fuerũt perpetui.Deinceps verò ex Apostolicæ sedis decreto,non perpetui sed temporales sunt. Hactenus generales erant perpetui, deinceps vero, solum temporales ex decreto summi Pontificis.

Sede Magisterij nostri ordinis vacante, Plures fuerunt viri insignes in prouincia Aragonum,& alij etiam plerique in prouincia Castellæ,& Vandaliæ,& inter eos reperio egregium & insignem, Magistrum fratrem Petrum à Carrillo, qui sede vacante studia Artiũ & Theologię in prouintia Castellę stabi-

liuit pręsertim in vrbe Imperiale Toletana,in qua primus qui cathedram Artium rexit,fuit Magister frater Franciscus à Medina, qui cum cursum consummaret, ad lecturam sacrosanctæ Theologiæ ibidem ascendit. Fuit nanque ea ætate in cœno bio nostri ordinis, primariæ lectioni sacrosanctæ Theologiæ præfectus, egregius & grauissimus Pater Magister frater Rodericus de Arce, Vesperorum verò Patre Magister frater Franciscus à Medina,qui postea ascēdit ad lectionē primariam diuinæ Theologiæ,& in ea mirifice profuit. ¶ Floruit etiam eodem tempore insignis, & doctissimus pater Magister frater Christophorus à Soto,vir non ingenio vulgaris, qui prope modum quasi naturæ miraculum habebatur, & fortunæ inuidia raptus est,cum internos placide cōuersaretur. Hic sacrosanctæ Theologiæ cathedram rexit in inclyta Pintiæ vniuersitate: Fuitque eximius pastor,custos & gubernator plerisque annis in insigni Pintiæ monasterio nostri ordinis. Hic togam redemptorum B.Mariæ induit, postquam in Complutensi gymnasio sæcularis collega fuit,& licentiam honorifice obtinuit.

Vigesimus octauus Magister ordinis fuit frater Franciscus à Torres,oriundus & ortus in villa & oppido de Helche. Hic,fuit vir rectus ac timens Deum,cuius vitæ candor resplenduit in orbe,& ob insigne testimonium castitatis,& vitę innocentiam,à serenissimo Rege Philippo diligebatur,prodijtque illius testimonium in generali capitulo,Guadalfajaræ celebrato, decimoquarto kalēdas Decembris, Anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto: Nam publico testimonio denunciatum fuit eum esse, & semper fuisse virum inculpatæ vitæ. Et quidem Dei maximo & summo beneficio factū est, vt in prædicto suæ electionis capitulo,sancitis legibus pene diuinis,ordo noster ad perfectiorem & vlteriorem reduceretur reformationem in plerisque prouincijs. Et cum fuisset electus omnium patrum calculis.14. Kalendas Decēbris, Anno.1574. tantisper tamen vixit inter nos, & raptus est, non sine dolore omnium suorum fratrū: Quia neque vnū confecit annum in magistratu, Mortuus est enim Cęsaraugustę tertio kalendas

Octobris

Octobris Anno. 1575. Hunc ego noui, & inter cæteros electores & definitores fui vnus, & de eodem fratre Francisco Torres solitus fui dicere, Sapiétem dixisse de ipso verba illa: Beatus vir qui post aurum non abijt, nec confidit in pecuniæ thesauris: fecit enim mirabilia in vita sua. Hic est; & laudabimus eum.

Ex recessu atque morte fratris Francisci à Torres Valentini, sede Magisterij vacante, Barchinonæ electus est in Generalem Magistrum, frater Antonius Tremuller, Magister in Theologia, vir doctus & ingenio rarus, egregiusque verbi diuini concionator, prouincialis Galliæ, & de Regio consilio Tolosano: Verum non fuit confirmatus, quia electores non fuerunt congregati authoritate apostolica, ac proinde non fuit rite & canonice electus. Sed nihilominus ille erat insignis, & iniuria temporis deinde breuissimo tempore mortuus est.

Vigesimus nonus Magister Generalis ordinis, fuit frater Franciscus Maldonado, vir clara & Illustri prosapia natus, Salmanticæ oriūdus. Hic prius in Curia Romana pro prouincia Castellæ fuit procurator generalis, circa reformationis negocia: Quo in loco & officio, plurimum sibi conciliauit authoritatis apud Gregorium. XIII. qui tūc erat Cardinalis Boncompany, commissarius tamen reformationis. Deinde in Hispaniam reuersus, Commēdator Malacitanus fuit creatus. Fuerat tamen prius socius sanctissimi viri fratris Ioannis à Peñaranda prouincialis Castellæ viri religiosissimi. Cūque adfuisset in generali capitulo Guadalfajaræ celebrato, ob prudentiæ grauitatem factus est socius sui predecessoris: nempe reuerendissimi Magistri fratris Frācisci à Torres, qui cum tantisper vixisset, eo iam mortuo, grauissimus pater frater Franciscus Maldonado, reuersus est in prouinciam Castellæ, & à Nuntio sanctitatis Apostolicæ in curia regia tunc existente, creatus & institutus est visitator, præcipue prouinciæ Cathaloniæ. Quo tēpore electus est ipse in Magistrū Generalē, omnium electorum calculis, nemine prorsus discrepāte, Fuitq; ad sexenium electus, reclamantibus tamen fratribus prouinciæ Cathaloniæ, & acriter obsistentibus. Hic pro religione ingentes pertulit labores,

potissimè in prouincia Cathaloniæ: Et sane iustitiæ amator,& religionis feruens Zelator fuit. Optime calluit religionis negocia,& maxima cum dexteritate perfecit. Ante tamen quam magisterium suum finiret,electus est regni Valentiæ deputatus,& in prædicto officio & deputatione maximo prudentiæ iudicio & consilio processit. Hunc ego noui,cū ille iuuenis esset. Nam primo Salmanticæ in collegio Veræcrucis plerisque diebus,in liberalibus Artibus fuit instructus, deinde vero maioribus studijs Theologicis vehementissime fuit intētus. Sane testis sum oculatus, cum eius fuerim magister, quanta religionis sanctitas in eo emicuerit. Fuit enim obseruationis ardentissimus custos,& eo tempore cum iuuenis esset,præcipuè orationi erat intentus,& ieiunijs. Et sane durante eius magistratu, factæ sunt duæ liberationes captiuorum fidelium: Altera in prouincia Aragonum,& altera in prouincia Castellæ: & non sine ingenti religionis gloria. ¶ Suo tempore floruit in prouincia Aragonum frater Hieronymus Boneta magister in Theologia,& vniuersitatis Oscensis,primariæ cathedræ Theologiæ præfectus, vir insignis & doctissimus. Qui antequam ad senilem ætatem perueniret mortuus est,vt dicit Sapiens: Ne malitia mutaret intellectum eius,aut ne fictio deciperet animam illius. Verum de eo iure dici potest illud Sapiētis,Consummatus in breui, expleuit tempora multa.

Postquam præfatus magister frater Franciscus Maldonado, suo functus est officio, vacauit magistratus ordinis per quinquenniū, ob lites quæ erant inter ordinem ex vna parte,& ciuitatem Barchinonensem,fratresque prouinciæ Cathaloniæ ex altera, super electione magistri generalis, & loco electionis,atq; suffragijs ipsius,& alijs quæ in eadē lite, & processibus causarum continentur. De qua re suum dedit decretū Sixtus.PP. V. literasque composuit ac diluit, per proprium motum expressum ex certa scientia: Qui habetur in volumine harum constitutionum distinctio.II.

Sede magistratus vacante, fuit magister prouincialis prouinciæ Aragonum, frater Franciscus à Salazar, Magister in Theolo-

Theologia, qui mire prouinciam eandem gubernauit, & religionis negotia diserte composuit. Fuitque in comitijs regalibus de Monçon pro eadem prouincia, quo loco honorificè valde exceptus est à Philippo secundo Hispaniarum rege catholico, de eo tamen infra dicemus suo loco.

¶ Eodem pariter tempore in prouincia Castellæ, & Vandaliæ, duo prouinciales extiterũt, inter quos fuit frater Petrus Carrillo, qui nouẽ secundo electus est in prouincialẽ. Et vnus alter qui ei successit anno domini, 1585. Huius tempore ordinis lites & diuisiones finitæ sunt, & studia Theologica incrementum receperunt: & inter alia collegium Veræcrucis (quod in nostro ordine celebre est) obtinuit, vt in Salmanticensi Schola perpetuis futuris temporibus disputationes publicas Theologiæ haberet in eadẽ vniuersitate ordo noster corã grauissimorũ theologorũ, eiusdem Scholæ senatu. Et de ea re extat regale diploma regio scuto sigillatum in Archiuis eiusdem collegij. Quæ res honorifica est satis, cùm solum ordinibus, D. Benedicti, Prædicatorũ, & D. Francisci & Augustini fuerit id ab antiquo donatũ & concessum. Et rursus studiũ sacrosanctæ Theologiæ Toleti (quod fuerat antiquatum) monasterio eidem est restitutũ. Et eodem tempore floruit insignis magister frater Petrus Machado, qui in Salmanticensi vniuersitate cathedram obtinuit in qua publico munere præfectus fuit. Et hic innumeros penè auditores ac discipulos habuit. De quo verum in ea re testimoniũ profero, cũ meus ille sit alumnus, ac discipulus: est enim ingenio peracutus, & in sacra Theologia disertus, & in Mathematicis disciplinis, Græca etiam atque Hebraica lingua peritus. ¶ Rursus eo tempore facta est liberatio & redemptio captiuorum fidelium copiosa à prouincia Castellæ ad quam peragẽdam, missi sunt in Africam optimi patres; Frater Franciscus à Vera, commendator Malacitanus: & Frater Ioãnes à Sancto simia commendator Granatensis. Ambo in sacra Theologia præsentati. ¶ Præterea honoris causa, recensere volo quæ pariter hisce diebus in prouincijs Indiarũ præsertim del Piru in prouincia Lymę gloriosę religioni & nostro ordini acciderunt. Nã cum

Contra collegium ordinis Cistertiensiũ, D. Bernardi collegium Veręcrucis obtinuit de hac re id quod Hispane dicitur, executoria: Quæ habetur in archiuo Verę-crucis nostri ordinis circa actus & publicas Theologiæ disputationes.

insignis ciuitas Lymæ (quæ in nouo illo Orbe Præcipua est) omnium scientiarum vniuersitatem, & generale studium instituerit,& erexerit: suffragijs studendiū,& ciuitatis ac reipublicę acclamatione, electus est in primariæ cathedræ sacrosanctæ Theologiæ professorem, insignis, & doctissimus pater magister frater Nicolaus Oualle: Et quāuis literis Theologicis peritus sit, vita tamē & castitate pulchrior est, Nā plerisque annis, cū meus ille fuerit discipulus,& dilectus valde inter alios, nullum in homine adeo iuuene persensi motum, aut opus, quod non esset honestate,& castitatis candore plenum. Hic plurimū in eo regno splendet, & prouincialis illius prouintiæ merito fuit. Et magnam sane sibi conciliauit authoritatem, apud proceres Lymæ, regiosque consiliarios: Est enim exemplaris vitæ decus.

DE TRIGESIMO MAGIstro Generali ordinis Fratre Francisco à Salazar.

TEmpore quo gloriosus, & fœlicissimus Philippus Rex Hispaniarum sceptra strenue, honesteque regebat, electus est in generalem ordinis Magistrum, insignis pater Frater Franciscus à Salazar, sacræ Theologiæ Magister & professor, qui tempore suæ electionis erat prouincialis in prouincia Aragonum, ac vicarius Generalis ex iure apostolicæ reformationis. Equidem magna patrum omnium acclamatione electus & nominatus est, in vigilia Pentecostes, Anni millesimi quingentesimi octuagesimi septimi: Vir profecto egregius, qui magnis & præclaris semper enituit moribus & actibus. Cū enim claris atq; Cæsaraugustanis ciuibus & patribus, ortus sit, ab ipsis puerilibus annis, toto nisu vt vere accepimus ingēti desiderio, ad supernā cœpit patriam

triam anhelare.Et idcirco & si puerilis ætas in eius infantia, naturæ iure in eo præcesserit, viguit tamen,& modo viget in ipso operum,& morum senilis maturitas. Sane ludicris omnibus (quibus puerilis infantia delectatur) reiectis, ipse ea quæ diuinæ religionis sunt,auida aure percepit,& accurata solicitudine exequi satagit. Cumque iuuenis esset coætaneorum suorum, vaniloquia,lasciuaque conuenticula repulit,& seniorum congressibus & colloquijs se se adiungebat. Iudico sane eum semper memoriter retinuisse,elogium illud diuinum, Deuteronomij. 32.Interroga patres tuos,& annuntiabunt tibi. Maiores tuos & dicent tibi.Et illud quoque Prophetæ, psalmo 118., Declinate à me maligni: & scrutabor mandata Dei mei. Rursus ætate procedente,liberalibus disciplinis, & Philosophia instructus,ad maiora se se contulit Theologiæ studia,in quibus mire profecit.Et id circo breui tempore, sacrosanctæ Theologiæ magister & doctor creatus est. Et cum semper fuerit vir egregius,ac religiosissimus frater, & non posset lucerna Christi latere sub modio, quam virtutum custos humilitas celare cupiebat in eo : ob id factus est in plerisque nostri ordinis cœnobijs,rector & commendator,potissime in cœnobijs Cęsaraugustæ & Calataiubi,in quorum regimine strenue satis & religiose vixit: Vnde cũ summe ab omnibus diligeretur fratribus,bis electus est in prouincialem dictæ prouinciæ Aragonũ Et cum primum illius prouinciæ regimen & ius dicebat, peracta est insignis quædam liberatio, & captiuorum redemptio, cuius quidem meritissimi electores extiterunt, colendissimi Patres,frater Georgius del Oliuar,& magister frater Georgius Ongay,qui postea fuit prouincialis.

Hic vigilantissimus pastor Franciscus a Salazar,semper fuit consilio grauis,factis maturus,virtutum cultor, vitiorum extirpator,& eloquio disertus. Et idcirco prouinciæ tenens gubernacula,strenue adeò se gessit,vt religiosorum mores componeret,& pacem inter fratres conciliaret. Quapropter suorũ frãtrũ debita & gloriosa acclamatione,creatus est generalis magi-

ſter totius ordinis,quodq; cũ paſtoralẽ baculũ, manu ſumpſit,à Sixto.V.confirmatus,antiqua ſua prudẽtia,& mirabili iudicio, ordinẽ gubernare cæpit. Ridẽt ſemper in eo genæ eius, & nitida labia mellaq; ſermonũ ipſius, beneuolẽtiæ animũ indicant omnibus.Cerno ſemper eũ orationi & lectioni deditũ. Prouidentiæ vero ſuæ ac amoris & charitatis ſigna,cum primum ordinem gubernare cœpit palam edidit. Nam vt fratres ſuos lucri faceret,miſsis epiſtolis,in ſingula Cathaloniæ cœnobia:Barchinonam præcipue,ſingulos Cathaloniæ fratres, dulciſsimis verbis,ac iuribus inuitauit,pacem non ſemel offerens, veniam promittens,ſed & honores & præmia. Inuitauit rurſus eoſdem chariſsimos eius fratres, vt quiete,pacifice & tranquille viuerent, vt ſalutaribus conſilijs & Pontificum monitis,& decretis acceptis,ſub vnius paſtoris ſuauiſsimo iugo viuerent, & commorarentur:Neque tamen exauditus eſt (proh dolor): Cerno enim hac in parte turbatã religionem,vtinã ego mentiar. Certe egregius paſtor ac Generalis Magiſter,primo electionis ſuæ anno,cœpit totum ordinem viſitare, & tanquam reformationis amator, & pacis, in dicta viſitatione mire profecit, Parcus ſemper in victu , & modeſtus in veſtitu eſt,& inter proceres, & illuſtres viros , magnam ſibi conciliauit authoritatem & opinionem , præſertim apud ſereniſsimum Regem Philippum ſecundum , Hiſpaniarum Regem catholicum,ipſiuſque conſiliarios.Hic conſtitutiones ordinis mores, & ſtatuta,ad veram obſeruationem, & regularis vitæ diſciplinam,redegit. Cumque ſit trigeſimus Magiſter Generalis ordinis , ſuæ vitæ exemplo videtur conſumare præcedentes: Equidem ter denarius numerus perfectam& circularem efficit numerationem,& numerus conſummatus denarius eſt, vltra quẽ numerus alius eſſe nõ poteſt , ſed primus ſemper reperitur & iteratur. Cum ergo omniũ perfectior ſit ternarius numerus, plane conſtat terdenarium eſſe conſummatiuum omnium numerorũ : Sic ergo is eſt vir inſignis,&Paſtor chariſsimus& clariſsimus antecesſorum ſuorum conſummator , & ob id internario

nario Denarij numero constitutus. ¶ Tempore etiam quo vigilantissimus pater franciscus à Salazar Prouincialis fuerat in prouincia Aragonum, & ius dicebat, floruit egregius Magister frater Hieronymus Boneta in vniuersitate Oscensi primariæ cathedræ sacrosanctæ Theologiæ regens: Et extant etiam hodierna die huius habitus & religionis fratres, qui sub tanto magistro generali ac grauissimo pastore eidem cathedræ primariæ præficiuntur.

Explicit breuis Ordinis, ac Magistrorum Generalium, historia.

è fratrj michaelj aduar

INDEX INSTRVCTIONIS officiorum, ordinis B. Mariæ de mercede Redemptionis Captiuorum. In quo pariter alius est index, de vitis Patrum, & Magistrorum Generalium eiusdem ordinis Redemptorum B. Mariæ de Mercede.

Cap.

Index in quo de vitis Patrum, & Magistrorum Generalium, & quorundam aliorum, breuis historia continetur.

Errata Constitutionum

Fol. 41. lin. 15. vestres, lege vestes fo. 41. li 18. Et huc, le Et huic fol. 48. li. 7. & intentionẽ, le. & intentationem fol 147. li. 17 in perpetuo. le in per petuum fol. 149. li 6. & quorumcunq;. le. & quarumcunq; f. 151. l. 1. Dominicæ in Cantate, l. Dominicæ Cantate

Errata quæ reperiuntur in Instructione officiorum Ordinis.

Fol. 29. li. 14. se apud se, le. sed apud se. f. 57. explicit instructio officiorura, le. officiorum.

Errata in historia Magistrorum Generalium.

Fol. 78. lin. 7. od liberationem, le. ob liberationem fol. 79. lin. 18. Alter etiam, le. Alterum etiam. & fol. eodem l. 24. Guillelmus, le. Guillermus fol. 86. en el titulo, de Primo Ordinis Magistro Generali, le. de Quinto Ordinis Magistro. fol. 87. enel titulo B. Petro Nolasco, lege. Fratre Petro Formica Fol. 128. lin. 7. vesperorum verò Patre, lege Pater Magister

Nonnulla alia errata parui momenti reperientur præter hæc, quæ, quando hæc prælo mandabantur, in multis codicibus sunt à me emendata; Et ob id hæc solùm sunt, quæ in omnibus codicibus simul inuenientur errata.

Salmanticæ.

Excudebat Cornelius Bonardus.

1588.